

Eesti Keele Instituut

2013

Ametniku soovitussõnastik

Koostanud ja toimetanud
Tiina Paet, Tuuli Rehemaa, Argo Mund

ISBN 978-9985-79-593-4

PDF on vormistatud 1. juuni 2014. aasta seisuga. „Ametniku soovitusõnastiku“ veebiversioon võib sellest hilisemate uuenduste tõttu erineda.

„Ametniku soovitusõnastiku“ kaassõna ja kasutusjuhend:
<http://www.eki.ee/dict/ametnik/ametnik.html>

a/a lüh ⇒ ak

• Ettevõtte **a/a** Swedbankis on .. ⇒ Ettevõtte **ak** Swedbankis on ..

☞ Täpne termin on *arvelduskonto* (mitte „arveldusarve”).

Arvelduskonto lühend on *ak*.

Vt ka [arveldusarve](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/arve.html> (Maire Raadiku artikkel „Arve ja konto”)

aasta esimene poolaasta ⇒ aasta esimene pool

• Kontserni ettevõtete **2012. aasta esimese poolaasta** käive oli 12 miljonit eurot

⇒ Kontserni ettevõtete **2012. aasta esimese poole** käive oli 12 miljonit eurot

• Võrreldes **2011. aasta esimese poolaastaga**, kui leiti 153 eurovõltsingut, on

võltsimine vähenenud 34,6% ⇒ Võrreldes **2011. aasta esimese poolega**, kui

leiti 153 eurovõltsingut, on võltsimine vähenenud 34,6%

☞ Põhjendamatu sõnakordusega väljend.

Vt ka [aasta teine poolaasta](#)

aastaringself <määrsõnana> ⇒ aasta läbi, terve aasta, aasta jooksul,

aasta ringi, aasta otsa

• Tallinnas ei ole vajalikul määral jalgpalliväljakuid ega -halle, mis

võimaldaksid tegeleda jalgpallitreeningutega **aastaringself** ⇒ Tallinnas ei ole

vajalikul määral jalgpalliväljakuid ega -halle, mis võimaldaksid tegeleda

jalgpallitreeningutega **aasta läbi** / **aasta ringi** / **igal aastaajal**

• Firma hooldab linnatänavaid **aastaringself** ⇒ Firma hooldab linnatänavaid

aasta ringi / **aasta läbi**

• Tänapäeva festivalide korraldusmeeskonnad töötavad **aastaringself** ⇒

Tänapäeva festivalide korraldusmeeskonnad töötavad **aasta läbi** / **kogu aasta**

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb

sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

aasta teine poolaasta ⇒ aasta teine pool

• Võrreldes **2011. aasta teise poolaastaga**, kui leiti 123 eurovõltsingut, on

võltsimine vähenenud 18,6% ⇒ Võrreldes **2011. aasta teise poolega**, kui leiti

123 eurovõltsingut, on võltsimine vähenenud 18,6%

• **2011. aasta II poolaastal** sõlmiti Tallinnas 4956 kinnisvara ostu ja müügi

tehingut ⇒ **2011. aasta II poolel** sõlmiti Tallinnas 4956 kinnisvara ostu ja

müügi tehingut

☞ Põhjendamatu sõnakordusega väljend.

Vt ka [aasta esimene poolaasta](#)

abikõlblik (inglise *eligible for aid*) *abi saamise tingimustele vastav, sobiv toetust saama*

☞ Me ei soovita kasutada sõna **abikõlblik**.

abikõlbulik ⇒ **abikõlblik**

• **Abikõlbulik** ei ole kulu, mis on **eelnevalt** hüvitatud riigieelarvelistest,

Euroopa Liidu või välisabi toetustest ⇒ **Abikõlblik** ei ole kulu, mis on **varem**

hüvitatud riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi toetustest (vt ka [eelnevalt](#))

- Emajõe-Võhandu valgala veeprojekti kulude **abikõlblikkus** ⇒ Emajõe-Võhandu valgala veeprojekti kulude **abikõlblikkus**

⇒ *lik*-liitele eelneva tegusõna tüvi lõpeb harilikult kaashäälikuga, mitte täishäälikuga (vrd nt *alalhoidlik, kartlik, teadlik* jt). Sõnal *kõlbulik* on vanamoeline varjund.

Vt ka [kõlbulik](#)

absoluutselt (inglise *absolutely*) ⇒ täielikult, täiesti, üldse; kindlasti

- **Absoluutselt** kõigile valitavatele ametikohtadele tuleb kehtestada piirang ⇒ **Kõigile** valitavatele ametikohtadele tuleb kehtestada piirang

- Venemaad ei veena **absoluutselt** USA tõendid Süüria keemiarünnaku kohta ⇒ Venemaad ei veena **üldse** USA tõendid Süüria keemiarünnaku kohta

- **Absoluutselt** on plaanis see teenus taaselustada ⇒ **Kindlasti** on plaanis see teenus taaselustada

⇒ Stampsõna, mille kasutusega liialdatakse.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://kirjandusjakeel.blogspot.be/2009/11/absoluutselt.html>

(Hans Jürmani artikkel „Absoluutselt”)

abstrakt (inglise *abstract*) ⇒ kokkuvõte, [annotatsioon](#), (ettekande)

teesid

- **Abstraktis** ei tohi olla infot ega mõtteid, mida teksti põhiosas pole ⇒ **Kokkuvõttes** ei tohi olla infot ega mõtteid, mida teksti põhiosas pole

- Sümpoosioni **abstraktide** tähtaeg on 17. veebruar ⇒ Sümpoosioni **teeside** tähtaeg on 17. veebruar

- Loengute **abstraktid** asuvad järgmisel aadressil: .. ⇒ Loengute **teesid** / **annotatsioonid** / **kokkuvõtted** asuvad järgmisel aadressil: ..

⇒ Toorlaen inglise keelest, mille asemel on parem kasutada täpsemat sõna.

acquis [akii] (prantsuse *omandatu*) JUR *õigustik*

- Liitumisläbirääkimistel on vaatluse all kogu Euroopa Liidu **acquis** ⇒ Liitumisläbirääkimistel on vaatluse all kogu Euroopa Liidu **õigustik**

⇒ Sageli sobib ka omasõna.

adaptatsioon *kohanemine, kohastumine, kohandamine, kohanemus, kohastumus*

⇒ NB! Sõnas **adaptatsioon** on õigekirjaviga.

adaptatsioon (ladina *adaptatio*) ⇒ **adaptatsioon**

- Plaan näeb ette muulaste **adaptatsiooni** eesti kultuuriruumi ja nende kaasamist aktiivsesse ühiskonnaellu ⇒ Plaan näeb ette muulaste **adaptatsiooni** / **kohanemist** eesti kultuuriruumis ja nende kaasamist aktiivsesse ühiskonnaellu

- Filmi režissöör on René Vilbre, stsenaariumi **adaptatsiooni** autor on Ilmar Raag ⇒ Filmi režissöör on René Vilbre, stsenaariumi **adaptatsiooni** autor on Ilmar Raag

⇒ Õigekirjaviga: *adaptatsioon* tuleb ladina sõnast *adaptatio*.

ad hoc [ad hok] (ladina) *kindlaks otstarbeks, siht-*

- Valitsuse arvates on seniste **ad hoc meetmete** asemel vaja luua läbimõeldud eksporditoetuste süsteem ⇒ Valitsuse arvates on seniste **sihtmeetmete** asemel vaja luua läbimõeldud eksporditoetuste süsteem
  - Pidades silmas kõnealuste küsimuste kiireloomulisust, abistab komisjoni ajutine **ad hoc komitee** ⇒ Pidades silmas kõnealuste küsimuste kiireloomulisust, abistab komisjoni ajutine **sihtkomitee**
  - Kui 1990.–1991. aastal pidi valitsus tegutsema kiirelt muutavas olukorras ja **ad hoc** lahendid olid paratamatud, siis praegu peaksid olema seadusemuudatused põhjalikult läbi räägitud ja korralikult vormistatud ⇒ Kui 1990.–1991. aastal pidi valitsus tegutsema kiirelt muutavas olukorras ja **kiired** lahendid olid paratamatud, siis praegu peaksid olema seadusemuudatused põhjalikult läbi räägitud ja korralikult vormistatud
- ☞ Omakeelne väljend on sageli selgem ja seda on mugavam kasutada. Soovitame hoiduda tähenduse laienemisest.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Erelti artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

adminhoone (vene *админздание*) ⇒ haldushoone, administratiivhoone

- Keskkonnateenistuse **adminhoone** renoveerimistöõde **teostamiseks** on sõlmitud leping OÜ-ga PPT ⇒ Keskkonnateenistuse **haldushoone** / **administratiivhoone renoveerimistöõdeks** / **renoveerimiseks** on sõlmitud leping OÜ-ga PPT (vt ka **teostama**)
  - Sissesõit **adminhoone** territooriumile on planeeritud krundisiseselt teelt ⇒ Sissesõit **haldushoone** territooriumile on planeeritud krundisiseselt teelt
  - Kinnisasja olulised osad on **admin.hoone** ja laohoone ⇒ Kinnisasja olulised osad on **haldushoone** / **administratiivhoone** ja laohoone
  - Maatükil asub endine **adminhoone**, milles leidub veel kontoriks sobivaid ruume ⇒ Maatükil asub endine **haldushoone** / **administratiivhoone**, milles leidub veel kontoriks sobivaid ruume
- ☞ Vene keele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *admin-hoone* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

adresseerima

1. *saadetisele aadressi kirjutama; INFO andmete asukohta osutama; suunama*
  2. (inglise *address*) ⇒ tegelema, käsile võtma, lahendust otsima, teada andma
- Eelnõu **adresseerib** probleeme ⇒ Eelnõu **tegeleb** probleemidega
  - Neid probleeme ei ole valitsuse tegevusprogrammis **adresseeritud** ⇒ Nende probleemidega ei ole valitsuse tegevusprogrammis **tegeldud**
  - Põhuteater **adresseeris** aktiveeritud avaliku ruumi temaatikat ja propageeris ökoloogilist ehitusviisi ⇒ Põhuteater **tegeles** aktiveeritud avaliku ruumi teemaga ja propageeris ökoloogilist ehitusviisi
  - Valitsuserakonna juhi kõne oli **adresseeritud** teise koalitsioonierakonna uuele esimehele ⇒ Valitsuserakonna juhi kõne oli **mõeldud** teise

koalitsioonierakonna uuele esimehele

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

Omasõnad on enamasti täpsemad.

aegaviitmatult <määrsõnana> ⇒ aega viitmata, kiiresti, otsekohe

• **Aegaviitmatult** tegutsedes on võimalik saavutada edu ⇒ **Aega viitmata** /

Kiiresti tegutsedes on võimalik saavutada edu

• Kaebajad kõrvaldasid **aegaviitmatult** ringkonnakohtu **poolt** osutatud puudused

⇒ Kaebajad kõrvaldasid **aega viitmata** / **otsekohe** ringkonnakohtu osutatud puudused (vt ka **poolt**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

agenda

1. *märkmik, kalendermärkmik*

2. RELIG *kirikotalituste käsiraamat*

3. *tegevuskava, päevakord, tegevusplaan*

• Uued liikmesriigid on toonud Euroopa Liidu **agendasse** uue suhtumise Venemaasse ⇒ Uued liikmesriigid on toonud Euroopa Liidu **tegevuskavasse** uue suhtumise Venemaasse

• Ametnikud dikteerivad 90% Eesti riigi **tegevusagendast** ⇒ Ametnikud dikteerivad 90% Eesti riigi **tegevuskavast**

• Parempoolsete erakondade **agendasse** on tulnud järjest rohkem sotsiaalteemasid ⇒ Parempoolsete erakondade **tegevuskavasse** on tulnud järjest rohkem sotsiaalteemasid

• Koosoleku **agendasse** kuuluvad nii haridus- kui ka transpordiküsimused ⇒ Koosoleku **päevakorda** kuuluvad nii haridus- kui ka transpordiküsimused

☞ Sõna-sõnalt tähendab **agenda** ladina keeles „tegemist vajavad asjad”. Tavaliselt tähistab see sõna koosolekul arutamisele kuuluvate teemade loetelu, kuid poliitikute kõnepruugis tähistab see ka eesmärke, mida soovitakse saavutada. Ametlikes tekstides võiks võõrsõnale eelistada täpsemat omasõna.

agiilne (inglise *agile*) *väle, kiire, paindlik, kohanev, kergesti kohandatav; muutlik, kiiresti muutuv*

• IT- ja ärivaldkonnas on kasutusel mitmesugused **agiilsed** suhtlusvormid, mis rahuldavad paremini tänapäeva kiiresti muutuvaid ärivajadusi ⇒ IT- ja ärivaldkonnas on kasutusel mitmesugused **paindlikud** / **kiired** suhtlusvormid, mis rahuldavad paremini tänapäeva kiiresti muutuvaid ärivajadusi

• **Agiielses** maailmas vajavad organisatsioonid **agiilseid** strateegiaid ⇒ **Muutlikus** maailmas vajavad organisatsioonid **paindlikke** strateegiaid

• **Adaptiivsed**, iseorganiseeruvad töörühmad on **agiilse** projektijuhtimise nurgakiviks ⇒ **Kohanemisvõimelised**, iseorganiseeruvad töörühmad on **paindliku** projektijuhtimise nurgakiviks

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, mida on sageli võimalik asendada täpsema sõnaga.

agregeerima (inglise *aggregate*) ⇒ koondama, tervikuga ühendama, liitma

- Isikustamata, sealhulgas **agregeeritud andmete** saamiseks tuleb pöörduda registrijuhataja poole ⇒ Isikustamata, sealhulgas **koondandmete** saamiseks tuleb pöörduda registrijuhataja poole
- Tööjõu näitajad **agregeeriti** soo, vanuse ja tööaja järgi peretööjõuks, alalisteks töötajateks ja ajutisteks töötajateks ⇒ Tööjõu näitajad **koondati** soo, vanuse ja tööaja järgi peretööjõuks, alalisteks töötajateks ja ajutisteks töötajateks
- Info kogutakse kokku, et täiendada olemasolevaid **agregeeritud andmestikke** ⇒ Info kogutakse kokku, et täiendada olemasolevaid **andmestikke** / **koondandmestikke**

☞ Toorlaen inglise keelest, mille asemel on parem kasutada täpsemat omasõna.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

ainitiselt

1. <määrsõnana> ⇒ ainult, ainuüksi, üksnes

- Meil Eestis on põhjust palju avaramalt mõelda, kui tõusta meeleheitlikult **ainitiselt** euro kaitsele ⇒ Meil Eestis on põhjust palju avaramalt mõelda, kui tõusta meeleheitlikult **ainult** euro kaitsele
- Tänapäeva robotitehnoloogia võimaldaks juba praegu kujundada ja õmmelda **ainitiselt** meile sobivaid kehakatteid ⇒ Tänapäeva robotitehnoloogia võimaldaks juba praegu kujundada ja õmmelda **ainuüksi** / **üksnes** meile sobivaid kehakatteid

☞ Sõna kasutatakse vales tähenduses (sõnade *ainult* ja *ainuüksi* asemel).

2. <määrsõnana> ⇒ ainiti, üksisilmi

- Kõrvale ta ei vaadanud, ainult **ainitiselt** enda ette, ja kordas oma repliike ⇒ Kõrvale ta ei vaadanud, ainult **üksisilmi** / **ainiti** enda ette, ja kordas oma repliike

☞ Ületuletus – /t-liide ei anna sõnale midagi juurde. /t-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „/t-liitelised määrsõnad”)

aitähh ⇒ aitäh

☞ Õigekirjaviga.

ajaline kestus ⇒ kestus

- Projektivõrgustikus esitatud tegevustele määratakse **ajalised kestused** ⇒ Projektivõrgustikus esitatud tegevustele määratakse **kestus**
- Projekti **ajalise kestuse** arvestus lõpeb taotluse rahuldamise otsuses kindlaks määratud projekti lõpptähtajaga ⇒ Projekti **kestuse** arvestus lõpeb taotluse rahuldamise otsuses kindlaks määratud projekti lõpptähtajaga
- Põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami osad, **ajaline kestus** ja ülesandetüübid ⇒ Põhikooli eesti keele kui teise keele lõpueksami osad, **kestus** ja ülesandetüübid
- Piirangu **ajaline kestus** on **maksimaalselt** üks aasta ⇒ Piirangu **kestus** on

kõige rohkem üks aasta / Päärang kestab kõige kauem ühe aasta (vt ka maksimaalselt)

☞ Liiane väljend, sest kestus tähendab 'aegpikkus, vältus'.

aka lüh, **AKA** lüh (inglise *also known as*) ⇒ ehk, tuntud ka kui, teise nimega, *alias*

• Mazen aka Mahmoud Abbas andis Reutersile enne USA välisministri Lähis-Ida visiiti intervjuu ⇒ Mazen, teise nimega Mahmoud Abbas andis Reutersile enne USA välisministri Lähis-Ida visiiti intervjuu

• Need viis lätlast moodustavad ansambli Prata Vetra AKA Brainstorm ⇒ Need viis lätlast moodustavad ansambli Prata Vetra ehk / tuntud ka kui Brainstorm

☞ Eesti kirjakeelde sobimatu ingliskeelne lühend.

aksepteerima ⇒ aktsepteerima, aktseptima, heaks kiitma, vastu võtma

• Praegusel kujul Eestis kehtivat tulumaksuseadust ei saa Euroopa Liit mingil tingimusel aksepteerida ⇒ Praegusel kujul Eestis kehtivat tulumaksuseadust ei saa Euroopa Liit mingil tingimusel aktsepteerida / aktseptida

• Maksevahendina aksepteeritakse kõiki krediit- ning deebetkaarte ⇒ Maksevahendina aktsepteeritakse / aktseptitakse kõiki krediit- ning deebetkaarte / Maksevahendina sobivad kõik krediit- ning deebetkaardid

• Kontot registreerides aksepteerite meie veebilehe kasutustingimusi ⇒ Kontot registreerides aktsepteerite / aktseptite meie veebilehe kasutustingimusi / Kontot registreerides võtate vastu / kiidate heaks meie veebilehe kasutustingimused

☞ Inglise keele mõjul tekkinud õigekirjaviga. Sõna *aksepteerima* tuleb ladina sõnast *acceptare*. Täheühendit *cc* hääldatakse ladina keeles [kts].

aktiivsused *mitm* (inglise *activities*) ⇒ aktiivsus; tegevus, aktiivne tegevus, tegevused

• Sotsiaalsete aktiivsuste alla kuuluvad kõik aktiivsused, mis sõltuvad teiste inimeste kohalolust ⇒ Sotsiaalse aktiivsuse alla kuuluvad kõik tegevused, mis sõltuvad teiste inimeste kohalolust

• Suveperioodil toimub nahkhiirte elus enamik aktiivsuseid, nagu varjupaikade otsimine, toitumine, järglaste sünnitamine ⇒ Suvel toimub nahkhiirte elus enamik tegevusi / aktiivseid tegevusi, nagu varjupaikade otsimine, toitumine, järglaste sünnitamine (vt ka suveperiood)

• Spordimuuseum peab muutuma struktuuriks, kus läbi erinevate aktiivsuste saaksid Eesti spordiliikumisest osa mitmed sihtrühmad ⇒ Spordimuuseum peab muutuma asutuseks, kus paljude tegevustega saaksid Eesti spordiliikumisest osa mitmed sihtrühmad (vt ka läbi)

• Loodusmuuseumil on juhtroll mitmetes loodusharidusalastes aktiivsustes ⇒ Loodusmuuseum on mitmete loodusharidustegevuste juht (vt ka -alane)

☞ Aktiivsus on loendamatu sõna, abstraktsõna. Mitmus on enamasti inglise keele mõjuline.

aktiviseerima ⇒ aktiveerima, aktiivseks tegema, aktiivseks muutma, aktiivistama, elavdama

- Hooldaja töö hulka kuulub **aktiviseerivate** tegevuste **läbiviimine** klientidele ⇒ Hooldaja töö hulka kuulub klientide **aktiveerimine** / Hooldaja töö hulka kuulub klientidega **aktiivselt tegelemine** (vt ka **läbi viima**)

- Seminari eesmärk on luua **aktiviseeriv** õpikeskkond ⇒ Seminari eesmärk on luua **aktiveeriv** / **aktiivne** õpikeskkond

- Õpilaste **aktiviseerimiseks** õppetöös on mitu võimalust ⇒ Õpilaste **aktiveerimiseks** / **elavdamiseks** / **aktiivseks muutmiseks** õppetöös on mitu võimalust

☞ Ületuletus. *Aktiviseerima* sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused. Sageli on võimalik väljendada selgemalt.

Vt ka **aktiviseeruma**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

aktiviseeruma ⇒ aktiveeruma, aktiivseks muutuma, aktiivistuma, elavnema

- Ostu-müügiportaalides on **aktiviseerunud** petturid ⇒ Ostu-müügiportaalides on **aktiveerunud** / **aktiivseks muutunud** petturid

- Pakkide saatmine **aktiviseerub** tänu e-kaubandusele ⇒ Pakkide saatmine **aktiveerub** / **elavneb** tänu e-kaubandusele

☞ Ületuletus. *Aktiviseeruma* sisaldab sõnaosi, mis on ülearused. Sageli on võimalik väljendada selgemalt.

Vt ka **aktiviseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

aktiviteet (inglise *activity*) ⇒ aktiivsus, tegevus(ed), tegevusalad

- Selle inimese erakondlik **aktiviteet**, kes on kandideerinud kas Riigikogu või omavalitsuse valimistel, on suurem kui nendel erakonnaliikmetel, kes on ainult nimekirjas ⇒ Selle inimese erakondlik **aktiivsus**, kes on kandideerinud kas Riigikogu või omavalitsuse valimistel, on suurem kui nendel erakonnaliikmetel, kes on ainult nimekirjas

- Vajalik on teada anda igasugustest mereväelistest **aktiviteetidest** regioonis, sealhulgas nendest, mis võetakse ette koos teiste riikide merejõududega ⇒ Vajalik on teada anda igasugusest mereväelisest **tegevusest** regioonis,

- Vajalik on teada anda igasugusest mereväelisest **tegevusest** regioonis, sealhulgas sellisest, mis võetakse ette koos teiste riikide merejõududega

- Võimalus on osaleda mitmesugustel **aktiviteetidel**, nagu delfiinivaatlusreis, safari või vaatluslennud kõrbe ja ranniku kohal ⇒ Võimalus on osaleda mitmesugustes **tegevustes** / **ettevõtmistes**, nagu delfiinivaatlusreis, safari või vaatluslennud kõrbe ja ranniku kohal

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, mida on sageli võimalik asendada täpsema sõnaga. Võõrapärasele laenule võiks eelistada täpsemat sõna.

aktsept nõusolekuavaldus, heakskiit, nõusolek võtta endale kohustusi; MAJ nõusolek osta kaupu kindla hinnaga ja kindlatel tingimustel

- Seaduseelnõu sai **aktsepti** Riigikogus ⇒ Seaduseelnõu **kiideti heaks** Riigikogus
- Valitsus andis oma **aktsepti** eelarveeraldisele ⇒ Valitsus andis oma **nõusoleku** eelarveeraldisele
- ⇒ Võõrapärasele laenule võiks üldises kontekstis eelistada täpsemat omasõna.

aktualiseerima

1. *päevakohastama, ajakohastama*

- Sekretäri tööülesanne on kantseleiandmete **aktualiseerimine** maavalitsuse veebilehel ⇒ Sekretäri tööülesanne on kantseleiandmete **ajakohastamine** maavalitsuse veebilehel
- Juhid koostavad ja/või **aktualiseerivad** valdkondlike ja regionaalsete riskide loendi ⇒ Juhid koostavad ja/või **päevakohastavad** / **ajakohastavad** valdkondlike ja regionaalsete riskide loendi
- Valuutade **aktualiseeritud** loetelu on kättesaadav internetist ⇒ Valuutade **päevakohane** / **ajakohane** loetelu on kättesaadav internetist
- ⇒ Omasõna võib vahel olla täpsem kui võõrsõna.

2. (inglise *actualize*) ⇒ realiseerima, ellu viima, tegelikuks muutma

- Varem omandatud teadmiste ja tegevusvõtete **aktualiseerimine** ⇒ Varem omandatud teadmiste ja tegevusvõtete **realiseerimine**
- Jäätmehoolduskeskus korraldab kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamist ja **aktualiseerimist** ⇒ Jäätmehoolduskeskus korraldab kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamist ja **realiseerimist** / **elluviimist**
- ⇒ Inglise keele mõjul kasutatakse vales tähenduses.

-ala mingisse ainevaldkonnasse, sfäärisse puutuv (*sageli ülearune*)

- Kokkulepe **tervishoiuala töötajate** miinimumtunnitasa kehtestamise kohta ⇒ Kokkulepe **tervishoiutöötajate** miinimumtunnitasa kehtestamise kohta
- Vastutav isik signalisatsiooni töökorras oleku eest objektil on **majandusala juhataja** ⇒ Signalisatsiooni töökorras oleku eest objektil vastutab **majandusjuhataja**
- Projekti eesmärk on parandada Soome ja Eesti **keskkonnaala spetsialistide** valmisolekut **seoses** võimalike keskkonnakatastroofidega ⇒ Projekti eesmärk on parandada Soome ja Eesti **keskkonnaspetsialistide** valmisolekut võimalike keskkonnakatastroofide **puhul** (vt ka **seoses**)
- Ajutiselt Soome tööle saabuvad välisriigi **ehitusala töötajad** saavad isikukoodi ja maksunumbri Soome maksuameti büroodest ⇒ Ajutiselt Soome tööle saabuvad välisriigi **ehitustöötajad** / **ehitajad** saavad isikukoodi ja maksunumbri Soome maksuameti büroodest
- ⇒ Sageli ülearune. Liita on mõtet ainult neid tüvesid, mis on mõiste väljendamiseks hädavajalikud. Terminite kompaktsus vähendab teksti liiasust ja lõtvust.

Vt ka **-alane**

▷ Loe lisaks: ➡ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/liialdagem.html> (Argo Mundi artikkel „Liialdagem mõõdukalt!”)

▷ Loe lisaks: ➡

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 274 jj)

alaline pidevalt kestev, püsiv, püsi-

- **Alaline** elamisluba annab õiguse töötada tööloata, mis tähtajalise elamisloa puhul on oluline või vajalik
- Üks rahvusraamatukogu ülesandeid on ka eesti keeles ja Eestis ilmunud ning Eestit käsitlevate teavikute kogumine ja **alaline** säilitamine

Vt ka **alaline**

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/alaline.html> (Sirje Mäearu artikkel „Alaline ja alatine”)

-alane mingi alaga seotud (sageli üleaarune)

- Ameerika õiguskaitseorganisatsiooni Freedom House hinnangul on **inimõigustealane** olukord Venemaal möödunud aastal halvenenud ⇒ Ameerika õiguskaitseorganisatsiooni Freedom House hinnangul on **inimõiguste** olukord Venemaal möödunud aastal halvenenud
- Tõlkide ja tõlkijate **keelealane koolitus** ⇒ Tõlkide ja tõlkijate **keelekoolitus**
- 2010. aastal Keskkonnaameti **läbiviidud kalandusalased projektid** ⇒ Keskkonnaameti 2010. aasta **kalandusprojektid** (vt ka **läbi viima**)
- Perraamatupidajal peab olema **rahandus- või majandusalane kõrgharidus** ⇒ Perraamatupidajal peab olema **rahandus- või majanduskõrgharidus**
- Reedel toimub H projekti **poolt** korraldatud **hobuste tervishoiu**alane koolitus ⇒ Reedel toimub H projekti korraldatud **hobuste tervishoiu** koolitus (vt ka **poolt**)

✍ Sageli üleaarune. Liita on mõtet ainult neid tüvesid, mis on mõiste väljendamiseks hädavajalikud. Terminite kompaktsus vähendab teksti liiasust ja lõtvust.

Vt ka **-ala**

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/liialdagem.html> (Argo Mundi artikkel „Liialdagem mõõdukalt!”)

▷ *Loe lisaks:* ➦

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 274 jj)

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=53> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Ülearused omadussõnad: alane, poolne ja nimeline”)

alatine

1. *alati v tihti esinev, korduv, sage*

- Niiskus keldris ja maja all on **alatine** probleem (*sage, korduv*)

2. ⇒ **alaline**

- Tehti ettepanek, et iga Riigikogu liige peab võtma osa ühe **alalise komisjoni** tööst ⇒ Tehti ettepanek, et iga Riigikogu liige peab võtma osa ühe **alalise komisjoni** tööst
- Perioodika vastutavaks toimetajaks võib olla Riigikogu valimistel hääleõigusega kodanik, kelle **alaline elukoht** on Eesti Vabariigis ⇒ Perioodika vastutavaks toimetajaks võib olla Riigikogu valimistel hääleõigusega kodanik, kelle **alaline elukoht** on Eesti Vabariigis
- **Alalise säilitustähtajaga** dokumente hoiab asutus alles kogu asutuse tegevusaja vältel ⇒ **Alalise säilitustähtajaga** dokumente hoiab asutus alles kogu

(oma) tegevusaja vältel

☞ Sõnal *alotine* on teistsugune tähendus kui sõnal *alaline*.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/alaline.html> (Sirje Mäearu artikkel „Alaline ja alatine”)

algself, esialgselt <määrsõnana> ⇒ esialgu, eslotsa, algul, alul; esialgne

• Koolimaja oli **algself** mõeldud 300 õpilasele ⇒ Koolimaja oli **esialgu** / **algul** mõeldud 300 õpilasele

• **Algself esitatud eelnõu versioonis** ei ole sisulisi muudatusi tehtud ⇒ **Eelnõu algversioonis** ei ole sisulisi muudatusi tehtud

• Hoones asus **esialgselt** Eesti NSV teenindusministeerium, pärast taasiseseisvumist tegutses selles Riigikontroll ⇒ Hoones asus **algul** Eesti NSV teenindusministeerium, pärast taasiseseisvumist tegutses selles Riigikontroll

• **Esialgselt** on jõutud seisukohale, et hoonele tuleb leida uus elanike vajadusi arvestav otstarve ⇒ On jõutud **esialgsele** seisukohale, et hoonele tuleb leida uus elanike vajadusi arvestav otstarve

• Ettepanek **leidis esialgselt** toetust majanduskomisjonis ⇒ **Esialgu toetati** ettepanekut majanduskomisjonis (vt ka **leidma**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsõnad”)

alla kriipsutama

1. *joont alla vedama, alla joonima*

• Parkimisplatsi infotahvlile on RMK pannud punasega **alla kriipsutatud** teate (*punase kriipsuga alla joonitud*)

2. (vene *подчеркнуть*) ⇒ rõhutama, toonitama, esile tõstma

• Ma **olen komisjoni poolt volitatud alla kriipsutama**, et komisjon ei sea kahtluse alla kohtuvõimu otsuse pädevust ⇒ **Komisjon volitas mind toonitama**, et me ei sea kahtluse alla kohtuvõimu otsuse pädevust (vt ka **poolt**)

• Tahaksin **alla kriipsutada**, et kõik parandatud eelnõu sätted vastavad § 1 eesmärgile ⇒ Tahaksin **rõhutada**, et kõik parandatud eelnõu sätted vastavad § 1 eesmärgile

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine vene keele mõjul võib teha sõnastuse kantseliitlikuks.

allokeerima (inglise *allocate*) ⇒ jagama, (ümber) jaotama, eraldama, määrama; **assigneerima**

• Tee lihtne varade **allokeerimise** plaan ja pea sellest kinni ⇒ Tee lihtne varade **jagamise** / **jaotamise** plaan ja pea sellest kinni

• Kui ettevõtte hoiab jäigalt kinni eelarvest ja raha ei **allokeerita** olukorrale **vastavalt**, võib jääda nii mõnigi hea võimalus kasutamata ⇒ Kui ettevõtte hoiab jäigalt kinni staatilisest eelarvest ja raha ei **jagata** / **jagata ümber** / **määrata** olukorra **järgi** / **põhjal**, võib jääda nii mõnigi hea võimalus kasutamata (vt ka **vastavalt**)

☞ Laialivalguva tähendusega toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli selgem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

ambitsioonikas

1. *edasipüüdlik, auahne, võimujanuline*

• Ajaleht otsib võimekaid ja **ambitsioonikaid** töötajaid (*auahneid, edasipüüdlikke*)

2. (inglise *ambitious*) ⇒ nõudlik, vaevanõudev, pingeline; põhjalik, ulatuslik, ammendav

• Arvestades haldusreformikatsete varasemat ajalugu, on ministri pakutud ajakava väga **ambitsioonikas** ⇒ Arvestades haldusreformikatsete varasemat ajalugu, on ministri pakutud ajakava väga **pingeline**

• Komisjon avalikustab uue **ambitsioonika** tervishoiu- ja tarbijakaitseprogrammi ⇒ Komisjon avalikustab uue **ulatusliku / nõudliku / põhjaliku** tervishoiu- ja tarbijakaitseprogrammi

• Komisjon esitas 2011. aasta detsembris **ambitsioonikad** ettepanekud riigihanke eeskirjade kohta ⇒ Komisjon esitas 2011. aasta detsembris **põhjalikud / ulatuslikud** ettepanekud riigihanke eeskirjade kohta

☞ Inglise sõnal *ambitious* on eesti keeles palju tõlkevasteid, mitte ainult *ambitsioonikas*. Sageli on võimalik väljenduda palju täpsemalt. Soovitame selle ebamäärase stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 8–11)

ametialaselt <määrsõnana> ⇒ ameti tõttu, ameti poolest, ametilt

• Eestis elab 67 000 inimest, kellele **ametialaselt** kehtivad riiklikud keelenõuded ⇒ Eestis elab 67 000 inimest, kellele **ameti tõttu** kehtivad riiklikud keelenõuded

• Ekspertidid valiti sellised, kes ei oleks **ametialaselt** seotud kaitsejõudude peastaabi ega kaitseministeeriumiga ⇒ Ekspertidid valiti sellised, kes ei oleks **ametilt / ameti poolest** seotud kaitsejõudude peastaabi ega kaitseministeeriumiga

• Materjali turustatakse isikutele, kes on **ametialaselt** seotud dekoratiivtaimede tootmise ja müümisega ⇒ Materjali turustatakse isikutele, **kelle töö on** dekoratiivtaimede tootmine ja müük

☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **erialaselt, tööalaselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsõnad”)

ametijärgselt, ametikohajärgselt <määrsõnana> ⇒ ameti järgi, ameti kohaselt

• Moodustati viieliikmeline valimiskomisjon, mille esimeheks on **ametijärgselt** vallasekretär ⇒ Moodustati viieliikmeline valimiskomisjon, mille esimees on **ameti järgi / ameti kohaselt** vallasekretär

• Teadus- ja Arendusnõukogu esimeheks on **ametikohajärgselt peaminister**, kes nimetab nõukogu liikmete hulgast kaks aseesimeest ⇒ Teadus- ja Arendusnõukogu esimees on **peaminister**, kes nimetab nõukogu liikmete

hulgast kaks aseesimeest

- Füüsilise isiku juurdepääs riigisadalusele **toimub** kas **ametikohajärgselt** (Vabariigi President, Riigikogu liige jne) või loa alusel ⇒ Füüsiline isik pääseb riigisadaluse juurde kas **ametikoha** (Vabariigi President, Riigikogu liige jne) või loa alusel (vt ka **toimuma**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Sageli ka ülearune sõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

ametkonnasiseselt <*määrsõnana*> ⇒ ametkonnas, ametkonnale

- Päästetöötaja edastab nii **ametkonnasiseselt** kui ka avalikkusele alati õiget ja moonutamata teavet ⇒ Päästetöötaja edastab nii **ametkonnale** kui ka avalikkusele alati õiget ja moonutamata teavet

- Info viimine elektroonsele kujule võimaldab linnal nii **ametkonnasiseselt** kui ka kodanikega suheldes olla kiirem ja täpsem ⇒ Info viimine elektroonsele kujule võimaldab linnal nii **ametkonnas** kui ka kodanikega suheldes olla kiirem ja täpsem

☞ *lt*-mäarsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-siseselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

ametühing ⇒ ametiühing

- **Ametühing** kutsub lepitaja töötüli lahendamaks ⇒ **Ametiühing** kutsub lepitaja töötüli lahendamaks

☞ Liitsõna täiendsõna (*ameti-*) märgib otstarvet ja peab olema omastavas käändes.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

analoogiliselt, analoogselt <*millega*> *samamoodi, nagu ka*

- Plastnõud on endiselt kasutusel turistiklassis, **seda analoogselt enamikule maailma lennufirmadele** ⇒ Plastnõud on endiselt kasutusel turistiklassis, **nagu enamikul maailma lennufirmadest**

- **Analoogiliselt maksetele** on pangast välja liikunud ka sularaha väljavõttude arv ⇒ **Analoogiliselt maksetega / Nagu maksedki**, on pangast välja liikunud ka sularaha väljavõttude arv

☞ *lt*-mäarsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Alaleütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutus”)

analüseerima, analiseerima (vene *анализировать*) ⇒ analüüsima

- Püüan vaadata ja **analüseerida** situatsiooni objektiivselt, oma seisukohta

põhjendades ⇒ Püüan vaadata ja **analüüsida** situatsiooni objektiivselt, oma seisukohta põhjendades

- Treening sobib kõigile, kes soovivad õppida mõtlema ja **analiseerima** ⇒ Treening sobib kõigile, kes soovivad õppida mõtlema ja **analüüsima**
- ☞ Venemõjulisel tuletisel. Sõnad sisaldavad liigseid osi.

angažeerima

1. (*artisti esinemis- v töölepinguga oma teenistusse võtma*)

2. (inglise *engage*) ⇒ esindama; tegelema, haaratud olema, pühendumine

- Peame tähtsaks personali **angažeerimist** probleemide lahendamisse ⇒ Peame tähtsaks personali **pühendumist** probleemide lahendamisele / Peame tähtsaks personali **tegelemist** probleemide lahendamisega
- USA on samuti **angažeeritud** maailmas toimuvatesse küberrünnakutesse ⇒ USA on samuti **haaratud** maailmas toimuvatesse küberrünnakutesse
- Ka haridusselts oli poliitikaareenil **angažeeritud** ⇒ Ka haridusselts oli poliitikaareenil **esindatud**
- ☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest, mille asemel on parem kasutada täpsemat omasõna.

animaator

1. FILM *animafilmi tegija, multifilmikunstnik*

2. (inglise *animator* v prantsuse *animateur*) ⇒ vabaajajuht, vabaajakorraldaja, meelelahutusjuht

- Hotellis töötavad **animaatorid** korraldavad õhtuti meelelahutust ⇒ Hotelli **vabaajajuhid** korraldavad õhtuti meelelahutust
- Egiptuse randades töötavad **animaatorid, kes pakuvad erinevat meelelahutust** ⇒ Egiptuse randades töötavad **meelelahutusjuhid** / **meelelahutajad**
- ☞ Tähtsuse põhjendamatu laienemine, eesti omasõnad on täpsemad ja läbipaistvamad.

annotatsioon *teose, kirjutise v filmi lühike tutvustus*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **abstrakt**.

anonseerima (inglise *announce*) ⇒ eelreклаami tegema; teadustama, teatavaks tegema, kuulutama

- Oboloni tehase ekskursiooni **anonseerimine** EBAU liikmetele ja sõpradele – on veel paar vaba kohta ⇒ Oboloni tehase ekskursiooni **reklaam** / **eelinfo** EBAU liikmetele ja sõpradele – on veel paar vaba kohta
- Pärast Apple'i **uue toote anonseerimist** hakkavad ka teised tarkvarafirmad tegema samasuguseid tooteid ⇒ Pärast Apple'i **uue toote reklaami** / **uuest tootest teavitamist** hakkavad ka teised tarkvarafirmad tegema samasuguseid tooteid
- ☞ Põhjendamatu ja ebaselge toorlaen inglise keelest, võõrsõnaga liialdamine.

anonümiseerima ⇒ anonüümistama, anonüümima, anonüümseks tegema

- **Anonümiseerimise** eesmärk on isikut iseloomustada võivate andmete kustutamine ⇒ **Anonüümimise** / **anonüümistamise** eesmärk on isikut

iseloomustada võivate andmete kustutamine

- E-hääletajate **anonümiseerimine** tähendab hääletajate nimede eraldamist nende häälestest ⇒ E-hääletajate **anonüümistamine** / **anonüümseks muutmine** tähendab hääletajate nimede eraldamist nende häälestest

☞ Ületuletus – sõna sisaldab liigseid osi.

Vt ka **pseudonümiseerima**

antud (vene *данный*) ⇒ see, nimetatud, mainitud, kõnealune, käsitletav, praegune, vajalik

- Palun võtke seisukoht **antud** küsimuses ⇒ Palun võtke seisukoht **nimetatud** / **kõne all olevas** / **selles** / **mainitud** küsimuses
  - Sinu praegune asukoht ei võimalda **antud** video vaatamist ⇒ Sinu praegune asukoht ei võimalda **selle** video vaatamist
  - **Antud** kanal pole Teie **poolt** tellitud ⇒ **See** / **Otsitav** kanal pole **Teil** tellitud (vt ka **poolt**)
  - Kui vastajale **antud** aeg ei sobi, lepitakse kokku uus küsitlusaeg ⇒ Kui vastajale **see** / **nimetatud** aeg ei sobi, lepitakse kokku uus küsitlusaeg
  - **Antud** juhul tuleb teha nii parandus töötasu arvestuses kui ka ümber arvestada puhkusetasu ⇒ **Praegusel** / **Kõnealusel** juhul tuleb teha nii parandus töötasu arvestuses kui ka ümber arvestada puhkusetasu
- ☞ *Antud* ei täpsusta, vaid enamasti häägustab lause mõtet. Käändsõna ees täiendina on sõna *antud* vene toortõlge, mille asemel on meil sobivamaid sõnu.

aplikatsioon

1. TEKST käsitöös, nahatöodes ja mööblikunstis: riidest, vildist, nahast vm materjalist pinnakaunistus

2. MED ravimi manustamine

3. (inglise *application*) INFO ⇒ rakendus

- Statoil Eesti **mobiiliaplikatsioon** on praktiline vahend, mis aitab leida lähima Statoili teenindusjaama ⇒ Statoil Eesti **mobiilirakendus** on praktiline vahend, mis aitab leida lähima Statoili teenindusjaama
  - Eurovisioni tarbeks loodi ka **aplikatsioon**, mille kaudu sai end nutitelefoni ning tahvelarvutite abil sündmustega kursis hoida ⇒ Eurovisioni tarbeks loodi ka **rakendus**, mille kaudu sai end nutitelefoni ning tahvelarvutite abil sündmustega kursis hoida
  - Otsime töötajat, kes on kokku puutunud Facebooki **aplikatsioonide** loomisega ⇒ Otsime töötajat, kes on kokku puutunud Facebooki **rakenduste** loomisega
- ☞ Tähtsuse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

aplikeerima (inglise *applique*) ⇒ **aplitseerima**

- Kombatava raamatu valmistamisel saab rakendada näiteks õblemist, **aplikeerimist**, kudumist, heegeldamist, tikkimist ja muudki ⇒ Kombatava raamatu valmistamisel saab rakendada näiteks õblemist, **aplitseerimist**, kudumist, heegeldamist, tikkimist ja muudki
  - Lokaalse ärrituse vältimiseks ei tohi ravimit **aplikeerida** limaskestadele ⇒ Lokaalse ärrituse vältimiseks ei tohi ravimit **aplitseerida** limaskestadele
- ☞ Eesti keeles on tegusõna *aplitseerima*, inglispärane kirjakuju pole

vajalik.

Vt ka [aplikeeruma](#), [aplikatsioon](#)

aplikeeruma (inglise *application* < inglise *apply*) ⇒ üles seadma, registreeruma, soovi avaldama, taotlema

- Meie tudengifilmid peaksid **aplikeeruma Cannes'i programmi** ⇒ Meie tudengifilmid peaksid **osalema Cannes'i programmis / registreeruma Cannes'i programmi**
- Kuraatoril on õigus **näitusele aplikeerunud** kunstiprojektide vahel teha valikuid ⇒ Kuraatoril on õigus **näitusele kandideerinud / näitusel osaleda soovinud** kunstiprojektide vahel teha valikuid
- Kursustele **aplikeerumiseks** mine [www...org](#) ja tee endale kasutajanimi ning saad salasõna ⇒ Kursustele **kandideerimiseks / registreerumiseks** mine [www...org](#) ja tee endale kasutajanimi ning saad salasõna

☞ Toorlaenule võiks eelistada täpsemat sõna.

Vt ka [aplikeerima](#), [aplitseerima](#)

aplitseerima

1. *sobitama, kohaldama, rakendama*
2. TEKST *aplikatsioonidega kaunistama*
3. MED *ravimit manustama*

☞ Me ei soovita kasutada vormi [aplikeerima](#).

Vt ka [aplikatsioon](#) (2)

apostill

1. *täiendus dokumendis, ääremärkus, lõppsõna*
  2. JUR *autentsustõend, dokumendi ehtsuse tunnistus välisasjaajamiseks*
- ☞ Soovitame kasutada mugandit, mitte prantsuskeelset tsitaatsõna [apostille](#).

apostille (prantsuse) ⇒ [apostill](#)

- Alates 1. jaanuarist 2010 kinnitavad Eesti avalikke dokumente **apostille'ga** notarid, kelle nimed ja kontaktandmed on veebilehel ⇒ Alates 1. jaanuarist 2010 kinnitavad Eesti avalikke dokumente **apostilliga** notarid, kelle nimed ja kontaktandmed on veebilehel
- 28. detsembril toimub dokumentide **apostille tunnistusega kinnitamine** ainult kella 10–12 ⇒ 28. detsembril **apostillime / kinnitame apostilliga** dokumente ainult kella 10–12

☞ Soovitame kasutada mugandit, mitte tsitaatsõna.

Vt ka [apostilleerima](#), [apostiliseerima](#)

apostilleerima, apostiliseerima ⇒ apostillima, apostilli lisama, apostilliga kinnitama

- Dokument tuleb tõlkida, kinnitada ja legaliseerida või **apostilleerida** ⇒ Dokument tuleb tõlkida, kinnitada ja legaliseerida või **apostillida**
- Peale tõlgete saate tellida dokumentide **apostilleerimist** ⇒ Peale tõlgete saate tellida dokumentide **apostillimist / apostilliga kinnitamist**
- Firma asutamisdokumentide komplekt sisaldab mh ka **apostiliseeritud** dokumente koos volitusega ⇒ Firma asutamisdokumentide komplekt sisaldab mh ka **apostillitud / apostilliga** dokumente koos volitusega

☞ Ületuletus – sõna sisaldab liigseid osi.

Vt ka **apostill**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 117)

arengud *mitm*

1. ⇒ areng, arenemine

• **Arengud haridusmaastikul:** konverents õpetajale ja koolijuhile ⇒ **Hariduse areng:** konverents õpetajale ja koolijuhile (vt ka **maastik**)

2. ⇒ arengusuunad, tegevussuunad

• **Arengud** Läänemere piirkonna julgeolekukeskkonnas kuni 2020. aastani ⇒ Läänemere piirkonna julgeolekukeskkonna **arengusuunad** kuni 2020. aastani

• **Järgnevalt** ülevaade **uuematest arengutest** kahepoolsete suhete alal Aasia riikidega ⇒ **Järgmiseks** ülevaade Aasia riikide ja Eesti suhete **uuematest arengusuundadest** (vt ka **järgnevalt**)

3. ⇒ sündmused, muutused, edusammud

• Kiire majanduskasv tõi kaasa **positiivsed arengud tööturul** ⇒ Kiire majanduskasv tõi kaasa **edusammud tööturul / tööturu positiivsed muutused**

• Saksamaa ja Küprose **arengud** on euroala jaoks murettekitavad ⇒ Saksamaa ja Küprose **sündmused / muutused** tekitavad euroala juhtidele muret

☞ **Areng** on loendamatu sõna, abstraktsõna, mitmus on enamasti inglise keele mõjuline (*developments*). Sõna *areng* ei ole soovitatav kasutada tähenduses 'sündmus'.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=100> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Kas sõnad *areng* ja *tegevus* võivad esineda ka mitmuses?”)

▷ *Loe lisaks:* ☞ http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2009_2/OK_2009-2_07.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Mõttetu mitmus”, lk 51–52)

arhitektuuriline lahendus, arhitektuurne lahendus ⇒

arhitektuurilahendus

• Elamu **arhitektuuriline lahendus** on õnnestunud ning sellele lisavad väärtust ilusad rikkalikud vaated ⇒ Elamu **arhitektuurilahendus** on õnnestunud ning sellele lisavad väärtust ilusad rikkalikud vaated

• Hoone **arhitektuurne lahendus** on nüüdisaegne ⇒ Hoone **arhitektuurilahendus** on nüüdisaegne

• Välja on kuulutatud Eesti Vabariigi suursaatkonna Riias uue hoone **arhitektuurse lahenduse** ideekonkurss ⇒ Välja on kuulutatud Eesti Vabariigi suursaatkonna Riias uue hoone **arhitektuurilahenduse** ideekonkurss

☞ Teiste keelte omadussõnu ei saa tihtipeale eestindada samuti omadussõnadega, vaid peab kasutama nimisõnu, näiteks vene *железная дорога* ei ole eesti keeles „raudne tee”, vaid *raudtee*; inglise *domestic peace* ei ole „kodune rahu”, vaid *kodurahu*. Suhet mingi teise eseme või tunnusega väljendab eesti keeles liitsõna, mitte *ne-* või *line-*tuletisega sõnaühend.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 269–273)

arhiviseerima ⇒ arhiveerima, arhiivima

- Raamatus antakse tolleaegsest koostööst ülevaade **arhiviseeritud** kirjavahetuse põhjal ⇒ Raamatus antakse tolleaegsest koostööst ülevaade **arhiveeritud** / **arhiivitud** kirjavahetuse põhjal
- ☞ Ületuletus – sõna sisaldab liigseid osi.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 117)

aruandlus

1. *aruannete koostamine ja esitamine, aruandmine*
  2. ⇒ aruanded
- Palume kogu **aruandlus** esitada 15. märtsiks ⇒ Palume kõik **aruanded** esitada 15. märtsiks
  - Haritava maana oli **aruandluses** näidatud 593 ha ⇒ Haritava maana oli **aruandes** / **aruannetes** näidatud 593 ha
  - ☞ Ei sobi kasutada tähenduses 'aruanded', sest *lus*-liitega moodustatakse tegusõnast tegevust märkivaid sõnu.
  - Vt ka **seadusandlus**
  - ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti „Terminiõpetus”, lk 253)

arupärimine <mille kohta / mis asjus> seletuse nõudmine

- Riigikogu liikmed esitasid keskkonnaministrile arupärimise **kalapüügi korraldusest** ⇒ Riigikogu liikmed esitasid keskkonnaministrile arupärimise **kalapüügi korralduse kohta** / **kalapüügi korralduse asjus**
- Esitan arupärimise haridusministrile **õpetajate uuest palgast** uuel aastal ⇒ Esitan arupärimise haridusministrile **õpetajate uue palga kohta** uuel aastal
- ☞ Seestütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik reksioone”, lk 7)

arvamusel ⇒ arvates, meelest, arust

- Minu **arvamusel** ei ole klienditeeninduses midagi keerulist, kõige olulisem on teenindaja soov inimestega suhelda ⇒ Minu **arvates** / **meelest** / **arust** ei ole klienditeeninduses midagi keerulist, kõige olulisem on teenindaja soov inimestega suhelda
- Presidendi **arvamusel** jõutakse majanduskriisist välja alles 3–4 aasta pärast ⇒ Presidendi **arvates** jõutakse majanduskriisist välja alles 3–4 aasta pärast / President **on arvamusel** / **arvab**, et majanduskriisist jõutakse välja alles 3–4 aasta pärast
- Õiguskantsleri **arvamusel** võib ka ettevõtja taotleda Natura 2000 toetust erametsamaale ⇒ Õiguskantsleri **arvates** võib ka ettevõtja taotleda Natura 2000 toetust erametsamaale
- ☞ (*Kellegi*) **arvamusel** väljendab tulemust, (*kellegi*) **arvates** tegevust.

arve

1. *dokument tasuda tuleva summa kohta; arvestus, arvepidamine*
2. ⇒ konto

- Lapsevanem tasub lasteaiamaksu linnakantselei **arvele** pankka ⇒ Lapsevanem tasub lasteaiamaksu linnakantselei **kontole** / **pangakontole**
  - Palume seltsi **arvele** tasuda ka liikmemaks ⇒ Palume seltsi **kontole** tasuda ka liikmemaks
- ☞ Tähenduse laienemine kõnekeele mõjul. Oskuskeeles on sõnadel *arve* ja *konto* tähendusvahe.
- Vt ka **arveldusarve**, **hoiuarve**, **pangaarve**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/arve.html> (Maire Raadiku artikkel „Arve ja konto”)

arvel, arvelt ⇒ tõttu, teel, tulemusel, kulul

- Keskmine palk tõuseb selle **arvel**, et töötajate arv väheneb ⇒ Keskmine palk tõuseb selle **tõttu**, et töötajate arv väheneb
  - Teenus „Kõne vastaja **arvel**” võimaldab helistada vastaja **arvel** lepingulistele klientidele ⇒ Teenus „Kõne vastaja **kulul**” võimaldab helistada vastaja **kulul** lepingulistele klientidele
  - Kogu sektori eksport suurenes lahja alkoholi müügi **arvelt** ⇒ Kogu sektori eksport suurenes lahja alkoholi müügi **tulemusel**
  - Toimus arutelu, kas linn peaks säästma raha tänavavalgustuse vähendamise **arvelt** ⇒ Arutleti, kas linn peaks säästma raha tänavavalgustuse vähendamise **teel** / **tulemusel** / Arutleti, kas linn peaks säästma raha tänavavalgustust vähendades (vt ka **toimuma**)
- ☞ Ebamäärase sisuga sõna asemele soovitame valida täpsema.

arveldama *vastastikku maksekohustusi õiendama*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **arvlema**.

arveldusarve ⇒ arvelduskonto

- Annetada saab Eestimaa Looduse Fondi **arveldusarvele** ⇒ Annetada saab Eestimaa Looduse Fondi **arvelduskontole**
  - Tellimuse eest võib tasuda pangaülekandega OÜ **arveldusarvele** ⇒ Tellimuse eest võib tasuda pangaülekandega OÜ **arvelduskontole**
- ☞ Tähenduse laienemine kõnekeele mõjul. Oskuskeeles on sõnadel *arve* ja *konto* tähendusvahe.
- Vt ka **arve**, **hoiuarve**, **pangaarve**, **a/a**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/arve.html> (Maire Raadiku artikkel „Arve ja konto”)

arvestama *arvesse võtma, silmas pidama, hoolivalt ja tähelepanelikult suhtuma; arvele panema, kirja panema, registreerima; kalkuleerima*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **arvlema**.

arvlema ⇒ **arveldama**, **arvestama**, arveid tasuma

- Tarbimisaasta lõpul teeb müüja **tasaarvlemise** ⇒ Tarbimisaasta lõpul teeb müüja **tasaarvestuse**
- Klientidele, kes **arvlevad** arvestuslike kuumaksemäärade alusel, esitatakse kuni 1. maini 1997 tarbitud gaasi eest arve ⇒ Klientidele, kes **tasuvad arveid** arvestuslike kuumaksemäärade alusel, esitatakse kuni 1. maini 1997 tarbitud gaasi eest arve
- Nii eurodes **arvlemine** kui ka kaardimaksed toimivad poes tõrgeteta ⇒ Nii

eurodes **arveldamine** kui ka kaardimaksed toimivad poes tõrgeteta
☞ Sõna **arvlema** kasutamine suurendab paronüümide hulka.
Vt ka **arvutama**

arvuliselt <määrsõnana>

- Vastameeskond oli **arvuliselt** ülekaalus ⇒ Vastameeskond oli **arvulises** ülekaalus / Vastameeskond oli ülekaalus
  - Vedaja esitab sõiduplaani kavandi nii mitmes eksemplaris, kui mitu liiniloa koopiat **arvuliselt** taotletakse ⇒ Vedaja esitab sõiduplaani kavandi nii mitmes eksemplaris, kui mitu liiniloa koopiat taotletakse
  - Majandust ja juurat õppida soovijaid on endiselt **arvuliselt** kõige rohkem ⇒ Majandust ja juurat õppida soovijaid on endiselt kõige rohkem
- ☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha kantseliitlikuks ja keerukaks.

Sageli üleaarune sõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

arvutiseerima

1. ⇒ arvutistama, raalistama, raalidega varustama, arvutitega varustama, arvuteid rakendama

- Hiiumaal on kõik koolid mingil tasemel **arvutiseeritud**, enamgi veel – need on ühendatud internetti ⇒ Hiiumaal on kõik koolid mingil tasemel **arvutistatud** / **arvutitega varustatud**, enamgi veel – need on ühendatud internetti
- Õppetöö **arvutiseerimine** kulgeb oodatust vaevalisemalt ⇒ Õppetöö **arvutistamine** kulgeb oodatust vaevalisemalt

2. ⇒ arvutipõhine olema, arvutipõhiseks tegema, arvutisse panema

- **Arvutiseeritud** infokäitluse seisukohalt oleks ideaalne, kui ettevõtte nime kasutatakse alati ühtemoodi ⇒ **Arvutipõhise** infokäitluse seisukohalt oleks ideaalne, kui ettevõtte nime kasutatakse alati ühtemoodi
- Registri **arvutiseerimine** ei kaota riulifirmasid ⇒ Registri **arvutisse viimine** ei kaota riulifirmasid

☞ Omasõnast (nagu *arvuti*) tuleb uusi sõnu tuletada omakeelse liitega.

Vt ka **komputeriseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.just.ee/30201> (Tiiu Erelti artikkel „Kas hakkame eesti keelt tõhuseerima?”)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima*-tegusõna: üksi ja teistega”)

ASAP *lüh*, **asap** *lüh* (inglise *as soon as possible*) ⇒ niipea kui võimalik, nii ruttu kui võimalik, esimesel võimalusel

- Tööaeg: kokkuleppel. Tööle asumise aeg: **ASAP** ⇒ Tööaeg: kokkuleppel. Tööle asumise aeg: **esimesel võimalusel** / **nii ruttu kui võimalik** / **niipea kui võimalik**
- CV koos motivatsioonikirja ja palgasooviga palume saata hiljemalt 13. maiks 2011. Soovitud tööleasumise aeg: **asap** ⇒ CV koos motivatsioonikirja ja palgasooviga palume saata hiljemalt 13. maiks 2011. Soovitud tööleasumise

aeg: esimesel võimalusel / nii ruttu kui võimalik / niipea kui võimalik

☞ Eesti kirjakeelde sobimatu ingliskeelne lühend.

asetäitja

1. ⇒ ase-

- Hotell otsib **juhataja asetäitjat** ⇒ Hotell otsib **asejuhatajat**
- **Peadirektori asetäitja** nimetati ametikohale 1. juulil ⇒ **Asedirektor** nimetati ametikohale 1. juulil
- Peterburi peakonsulaadi delegatsioon kohtus Novgorodi oblasti **kuberneri asetäitjaga** ⇒ Peterburi peakonsulaadi delegatsioon kohtus Novgorodi oblasti **asekuberneriga**
- Peaminister kohtus USA **kaitseministri asetäitjaga** ⇒ Peaminister kohtus USA **asekaitseministriga**

2. (sageli ülearune)

- **Direktori asetäitja teadusalal** töötab välja sõjaajaloo uurimise projektid ⇒ **Teadusdirektor** töötab välja sõjaajaloo uurimise projektid
- **Direktori asetäitja õppe- ja kasvatusalal** ametikoha täitmiseks korraldatakse konkurss ⇒ **Õppedirektori / Õppejuhataja** ametikoha täitmiseks korraldatakse konkurss
- **Direktori asetäitja majandusalal** töötasu määratakse 15% madalam direktori töötasust ⇒ **Majandusdirektori** töötasu määratakse 15% madalam direktori töötasust
- Päästetööde valdkonda juhib **juhi asetäitja päästetööde alal** ⇒ Päästetööde valdkonda juhib **päästejuht / päästetööjuht**

☞ Kompaktsem ametinimetus teeb lause kergemini loetavaks ja arusaadavaks.

▷ Loe lisaks: ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/a70fde7a7fad1c2caea574f330ca5489.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Mida eurotõlkijad keelenõust küsivad?“, lk 60–62)

assertiivne (inglise *assertive*) ⇒ kinnitav, kindlalt väitev; veenev, ennast maksma panev, aktiivne

- Eesmärk on **assertiivse** müügiviisi arendamine ⇒ Eesmärk on arendada **aktiivset / veenvat** müügiviisi
  - Ole **assertiivne**: nõua, et sind koheldakse austusega ⇒ Ole **veenev / kindel / enesekindel**: nõua, et sind koheldakse austusega
- ☞ Toorlaen inglise keelest, sageli on omasõna täpsem ja arusaadavam.

assigneerima MAJ *maksekäsundit andma, millekski summasid määrama v lubama*

☞ Me ei soovita kasutada sõna **allokeerima**.

asukohapõhiselt <määrsõnana> ⇒ asukohta põhjal, asukohta järgi

- Rakendus võimaldab määrata lähima **ühistranspordipeatuse asukohapõhiselt** ⇒ Rakendus võimaldab määrata lähima **ühissõidukipeatuse (kasutaja) asukoha põhjal** (vt ka **ühistransport**)
- Teenus võimaldab edastada klientidele informatsiooni **asukohapõhiselt** ⇒ Teenus võimaldab edastada klientidele informatsiooni **nende asukoha järgi** /

nende asukoha põhjal

• Parkimiskoha saad valida kaardilt **asukohapõhiselt** ⇒ Parkimiskoha saad valida kaardilt **enda asukoha järgi**

☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-põhiselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

asustatud punkt (vene *населённый пункт*) ⇒ asula

• Lähim **asustatud punkt** asub 7 km kaugusel ⇒ Lähim **asula** asub 7 km kaugusel

• Kraanivee kvaliteeti mõjutab omakorda veetorustiku kvaliteet konkreetses **asustatud punktis** ⇒ Kraanivee kvaliteeti mõjutab omakorda veetorustiku kvaliteet konkreetses **asulas**

• On püstitatud eesmärk, et kõikidest nendest **asustatud punktidest**, kus enne käis rong, sõidaks nüüd läbi bussiliin ⇒ On püstitatud eesmärk, et kõikidest nendest **asulatest**, kus enne käis rong, sõidaks nüüd läbi bussiliin

☞ Toortõlge vene keelest.

atraktiivne

1. *silmatorkav* (välimuse kohta)

2. ⇒ huvipakkuv, ligitõmbav, populaarne, nõutud

• Metall- ja rasketööstus **on allhangetele ja hangetele jätkuvalt atraktiivne** ⇒ Metall- ja rasketööstus **tõmbab ligi hankeid ja allhankeid** (vt ka **jätkuvalt**)

• Kui riigil ei ole pakkuda piisavalt oskustööjõudu, siis ei ole see riik ka ettevõtetele **atraktiivne** ⇒ Kui riigil ei ole pakkuda piisavalt oskustööjõudu, siis ei ole see riik ka ettevõtetele **huvipakkuv / ligitõmbav**

• Finantssektori ettevõtted on Eestis väga **atraktiivsed** tööandjad ⇒ Finantssektori ettevõtted on Eestis väga **nõutud / populaarsed** tööandjad

☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse.

attachima ⇒ manust lisama, **manustama**

• Veateadete koodid ja nende tähendused on täpsemalt ära toodud **attachitud** dokumendis ja juhendis ⇒ Veateadete koodid ja nende tähendused on täpsemalt ära toodud **manusena lisatud / manustatud** dokumendis ja juhendis

• Õpetus koosneb neljast peatükist: 1) kontode loomine, 2) e-kirjade saatmine, 3) failide **attachimine**, 4) e-kirjade lugemine ⇒ Õpetus koosneb neljast peatükist: 1) kontode loomine, 2) e-kirjade saatmine, 3) failide **manusesse panemine / manustamine / kirjale lisamine**, 4) e-kirjade lugemine

☞ Tuletis rikub jämedalt eesti keele tuletusreegleid.

attachment, attach (inglise) *manus*

• Viirus levib elektronposti **attachment'iga** ⇒ Viirus levib elektronposti **manusega / manusena**

• Novembri keskel haakis ennast e-posti **attachment'i** viirus nimega Hybris ⇒ Novembri keskel haakis ennast e-posti **manusesse / lisandiks** viirus nimega Hybris

• Palun, et lasteaia direktorid täidavad **seminarile eelnevalt** tagasisidevormi (lisatud **attachiga**) ⇒ Palun, et lasteaia direktorid täidavad **enne seminari** tagasisidevormi (lisatud **manuses / manusega**) (vt ka **eelnevalt**)

☞ Inglisekeelse tsitaatsõna asemel on mugavam kasutada omasõna. Kui kasutada tsitaatsõna, siis tuleb see vormistada nõuetekohaselt. Vt ka [attachima](#)

audients

1. *jutulevõtt, jutulolek*

2. (inglise *audience*) ⇒ kuulajad, publik, auditoorium

• On asju, mida ettekandja ise ei näe, kuid mis **audientsi** häirivad ⇒ On asju, mida ettekandja ise ei näe, kuid mis **kuulajaid** / **publikut** häirivad

• Räägi lihtsate lausetega, mõistetavalt, et kogu **audients** saaks aru ⇒ Räägi lihtsate lausetega, mõistetavalt, et kogu **auditoorium** / **publik** saaks aru

☞ Täheenduse laienemine inglise keele mõjul võib tekitada segadust.

autenteerima ⇒ autentima

• Apteegis digiresept **autenteeritakse**, mistõttu saab ravimi tellida ka teisele inimesele ⇒ Apteegis digiresept **autenditakse**, mistõttu saab ravimi tellida ka teisele inimesele

• Pank võtab kasutusele uued **autenteerimisvahendid** ⇒ Pank võtab kasutusele uued **autentimisvahendid**

☞ Ületuletus. *Autenteerima* sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast üleaarused.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4earu.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

autentima *isiku või protsessi väidetavat identiteeti kontrollima ja kinnitama*

☞ Me ei soovita kasutada sõna **autoriseerima** tähenduses 'autentima'.

autoriseerima

1. JUR *volitama, täisõigust andma; autorina heaks kiitma*

• DL Distributors on Delli toodete **autoriseeritud** importija ja hulgimüüja (*volitatud*)

• Enamik Andrew Lloyd Webberi muusikalidest on **autoriseeritud** (*autori nõudmiste järgi lavastatud*)

2. ⇒ tuvastama, identifitseerima; **autentima**

• WiFi kasutajate **autoriseerimine** on võimalik nii kasutajanime ja parooliga kui ka **ID-kaardiga** ⇒ WiFi kasutajate **identifitseerimine** / **tuvastamine** on võimalik nii kasutajanime ja parooliga kui ka **isikutunnistusega** (vt ka **ID-kaart**)

• Kodanikuportaali kasutajaid **ei autoriseerita** ⇒ Kodanikuportaali kasutajaid **ei tuvastata** / **ei autendita**

☞ Kasutatakse sageli vales tähenduses, tähenduse ebasoovitatav laienemine. Tihti on võimalik asendada täpsema sõnaga.

autoritaarne *alistumist nõudev, oma autoriteeti kindlustada püüdev, käskiv, võimutsev*

☞ Me ei soovita kasutada tähenduses 'autoritaarne' sõna

autoritatiivne.

Vrd **autoriteetne**

autoritatiivne

1. (ladina *auctoritas*) *otsustav, määrav*

2. (inglise *authoritative*) ⇒ **autoriteetne**, usaldusväärne; **autoritaarne**, käskiv, sundiv

• Õpetaja **roll** on olla nõuandja, teejuht, mitte **autoritatiivne** klassi juhtija ⇒ Õpetaja **osa** / **ülesanne** on olla nõuandja, teejuht, mitte **autoritaarne** / **sundiv** klassi juhtija (vt ka **roll**)

• Esimene **autoritatiivne** inimkonna rassiline jaotus kuulub väljapaistvale Rootsi loodusteadlasele ja arstile Karl Linnéle ⇒ Esimene **autoriteetne** / **tunnustatud** inimkonna rassiline jaotus kuulub väljapaistvale Rootsi loodusteadlasele ja arstile Karl Linnéle

☞ Paronüümidel *autoritatiivne*, *autoriteetne* ja *autoritaarne* on eri tähendus.

autoriteetne *mõjukas, mõõduandev, omal alal tunnustatud, lugupeetud, usaldusväärne*

☞ Me ei soovita sõna *autoriteetne* kasutada tähenduses **autoritatiivne**.

Vrd **autoritaarne**

autorlus ⇒ autorsus, autoriks olemine

• Majanduskomisjon võib pretendeerida mõningale osale eelnõu **autorlusest** ⇒ Majanduskomisjon võib pretendeerida mõningale osale eelnõu **autorsusest**

• Autorikaitse seadus ütleb üheselt, et **autorlus** tekib publitseerimise hetkel ⇒ Autorikaitse seadus ütleb üheselt, et **autorsus** tekib publitseerimise hetkel

• Erakonnad on asunud levitama valimispabereid – enamik teeb seda **autorlusega**, Tartus aga on levitatud ka anonüümseid lendlehti ⇒ Erakonnad on asunud levitama valimispabereid – enamik teeb seda **oma nime all**, Tartus aga on levitatud ka anonüümseid lendlehti

☞ Tuletis peab märkima konkreetset seisundit (autoriks olekut), mitte sotsiaalset nähtust, seetõttu sobib *sus*-liide, mitte *lus*-liide.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 102)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 252)

avalikud suhted *mitm*, **avalikkussuhted** *mitm* (inglise *public relations*) ⇒ suhtekorraldus

• **Avalike suhete osakond** kuulutab välja konkursi allosakonna **juhtivspetsialisti** kohale ⇒ **Suhtekorralduse osakond** kuulutab välja konkursi allosakonna **juhtspetsialisti** / **peaspetsialisti** kohale (vt ka **juhtiv-**)

• **Avalike suhete osakond koordineerib** linnavalitsuse avalikke suhteid ⇒ **Suhtekorraldusosakond juhib** / **korraldab** linnavalitsuse avalikke suhteid (vt ka **koordineerima**)

• Ettevõtte **avalike suhete juht** lahkub ametist ⇒ Ettevõtte **suhtekorraldusjuht** lahkub ametist

• Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet pakub tööd **avalike suhete peaspetsialistile**

⇒ Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet pakub tööd **peasuhtekorraldajale**
☞ Toortõlge inglise keelest.

avaliku pakkumise pakkumishind ⇒ avalik pakkumishind

• **Avaliku pakkumise pakkumishind** on hind, mille pealt pakutakse uusi aktsiaid avalikkusele ⇒ **Avalik pakkumishind** on hind, mille pealt pakutakse uusi aktsiaid avalikkusele

☞ Põhjendamatu sõnakordusega väljend.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/piimatassi-tassikorv/> (Helika Mäekivi artikkel „Piimatassi tassikõrv”)

avama

• Prokurör **avab** kriminaalasja tagamaid ⇒ Prokurör **selgitab** / **analüüsib** kriminaalasja tagamaid

• Kunstiteadlane **avab** installatsiooni tagamaid ⇒ Kunstiteadlane **tutvustab** installatsiooni tagamaid

• Näitus **avab** islami kultuuri põhitõed ⇒ Näitus **mõtestab lahti** islami kultuuri põhitõed / Näitus **tutvustab** islami kultuuri põhitõdesid

• Kas soovite **avada** läbirääkimisi? ⇒ Kas soovite **alustada** läbirääkimisi?

☞ Selle sõna asemel on sageli võimalik kasutada täpsemat sõna.

avec (prantsuse *koos, üheskoos*)

• Lauri Lehis **avec** ⇒ Lauri Lehis **kaaslasega** / **Kutse on kahele**

• Soodustus klubikaardiga –10% (kaardiomanik + **avec**), ei kehti alkoholile ja tubakale ⇒ Soodustus klubikaardiga –10% (kaardiomanik ja **kaaslane**) ei kehti alkoholile ja tubakale

☞ Prantsuse sõna asemel on omasõnad ja -väljendid selgemad.

Eestikeelsel kutsel võivad võõrkeelsed väljendid mõjuda kohatult.

baarman ⇒ baarmen

• **Baarmani** kutseeksami info ja materjalid leiata Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu kodulehelt ⇒ **Baarmeni** kutseeksami info ja materjalid leiata Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu kodulehelt

• Tööd saab **baarman** või baaridaam ⇒ Tööd saab **baarmen** või baaridaam

☞ Õigekirjaviga. Selle võõrsõna kirjutamisel tuleb lähtuda inglise sõna **barman** hääldusest ja sarjalisest kokkukuuluvusest varasemate laenudega (vrd ingl *gentleman* ja eesti *džentelmen*, ingl *congressman* ja eesti *kongresmen*, ingl *businessman* ja eesti *bisnismen*).

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/voorsonad.html> (Tiiu Ereli artikkel „Need rasked võõrsõnad”)

baromeeter

1. *õhurõhumõõtur*

2. ⇒ uuring

• Kuritegevuse **baromeeter** esitab kuritegevuse põhinäitajad lihtsal ja arusaadaval kujul ⇒ **Uuring** esitab kuritegevuse põhinäitajad lihtsal ja arusaadaval kujul

• Tallinna **turismibaromeeter** annab graafilise ülevaate Tallinna turismi suundumustest ⇒ Tallinna **turismiinfo** annab graafilise ülevaate Tallinna

turismi suundumustest

- 107 riiki hõlmavas rahvusvahelises **korruptsioonibaromeetris** tegi tänavu oma debüüdi ka Eesti ⇒ 107 riiki hõlmavas **korruptsiooniuuringus** osales tänavu ka Eesti
- Konjunktuuriinstituudi **tarbijabaromeetri** küsitlus näitas, et perede kindlustunne veebruaris võrreldes jaanuariga **oluliselt** ei muutunud ⇒ Konjunktuuriinstituudi **tarbijauuring / tarbijaküsitlus** näitas, et perede kindlustunne veebruaris võrreldes jaanuariga ei muutunud (vt ka **oluliselt**)
- ☞ Sõna **baromeeter** sobib kasutada küll ka ülekantud tähenduses, kuid soovitatav oleks selle stampsõnaga mitte liialdada.

baseeruma <millel> *põhinema, tuginema, rajanema*

- Lennujuhtimiskeskuse aparatuur baseerus aegunud **tehnoloogiale** ⇒ Lennujuhtimiskeskuse aparatuur baseerus aegunud **tehnoloogial**
- Valdkonnad moodustavad tervikliku **kogemustele** baseeruva õpetuse ⇒ Valdkonnad moodustavad tervikliku **kogemustel** baseeruva õpetuse
- Soovime, et elektritootmine Eestis baseeruks **sellisele energiaallikale**, mille kasutamine ei tekita tõsiseid keskkonnaprobleeme ⇒ Soovime, et elektritootmine Eestis baseeruks **sellisel energiaallikal**, mille kasutamine ei tekita tõsiseid keskkonnaprobleeme
- ☞ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

▷ Loe lisaks: ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rektsioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 8)

▷ Loe lisaks: ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

B2B lüh (inglise *business-to-business*) ⇒ firmadevaheline e-kaubandus, ettevõtjalt ettevõtjale müük, äri äri otseturustus

- **B2B** lehekülgede abil on väikeettevõtetal võimalik saada soodsaid äripakkumisi ⇒ **Firmadevahelise e-kaubanduse** lehekülgede abil on väikeettevõtetal võimalik saada soodsaid äripakkumisi
- Kui jaekaubanduse klient juhatatakse müüginii paari lihtsa sammuga, siis **B2B** puhul on müügiotsess pikem ja keerulisem ⇒ Kui jaekaubanduse klient juhatatakse müüginii paari lihtsa sammuga, siis **ettevõtjalt ettevõtjale müügi / äri äri otseturunduse** puhul on müügiotsess pikem ja keerulisem
- ☞ Inglise kõnekeelne lühend eesti ametikeelde ei sobi.

benchmarkima (inglise *benchmarking*) ⇒ võrdlevalt analüüsima, võrdlusanalüüsi tegema

- Teised suured ettevõtted peavad **teenuseid benchmarkima**, et mitte konkurentidest maha jääda ⇒ Teised suured ettevõtted peavad **teenuseid võrdlevalt analüüsima / teenustele võrdlusanalüüsi tegema**, et mitte konkurentidest maha jääda
- Kasvav konkurents turul sunnib ettevõtteid **benchmarkima** ehk võrdluse kaudu üksteiselt õppima ⇒ Kasvav konkurents turul sunnib ettevõtteid **võrdluse kaudu üksteiselt õppima**
- ☞ Tuletis rikub jämedalt eesti keele tuletusreegleid. Laialivalguva

sisuga laenu asemele soovime leida selgema ja täpsema omasõna.
Vt ka [benchmarking](#)

benchmarking (inglise) võrdlusanalüüs, võrdlusuuring

- **Benchmarking** on vahend, mis aitab täiustada oma tegevusi, tooteid või teenuseid läbi teiste kogemuste ⇒ **Võrdlusanalüüs** on vahend, mis aitab täiustada oma tegevusi, tooteid või teenuseid teiste kogemuste kaudu / abiga (vt ka läbi)

- Tulemuslik **benchmarking**'i kasutamine võimaldab raamatukogul tõestada kasutajate rahulolu ja suurendada produktiivsust ⇒ Tulemuslik **võrdlusanalüüsi** kasutamine võimaldab raamatukogul tõestada kasutajate rahulolu ja suurendada produktiivsust

☞ Soovime ingliskeelse sõna asemel eelistada täpsemat omasõna.

Vt ka [benchmarkima](#)

benefitsiaar (inglise *beneficiary* v vene *бенефициар*) ⇒ kasusaaja, tulusaaja

☞ Omasõnad on arusaadavamad kui võõrsõna.

bilateraalne

1. BIOL *kahepoolne, kahekülgne*

- **Bilateraalne** sümmeetria esineb enamikul hulkraksetel (*kahekülgne*)

2. ⇒ kahepoolne, kahekülgne

- Kahe ülikooli vaheline Erasmus programmi **bilateraalne** leping võimaldab ülikooli töötajal käia Erasmus stipendiumiga partnerülikoolis ⇒ **Kahe ülikooli vaheline** Erasmus programmi leping võimaldab ülikooli töötajal käia Erasmus stipendiumiga partnerülikoolis / **Kahepoolne** Erasmus programmi leping võimaldab ülikooli töötajal käia Erasmus stipendiumiga partnerülikoolis

- Eesti riik on asunud **bilateraalses** läbirääkimistes Euroopa Komisjoniga ⇒ Eesti riik on asunud **kahepoolsetes** läbirääkimistes Euroopa Komisjoniga

☞ Väljaspool oskuskeelt on selgem kasutada omasõna.

Vt ka [multilateraalne](#), [unilateraalne](#)

biodiisel ⇒ biodiislikütus

- **Biodiisel** ootab aktsiisivabastust ⇒ **Biodiislikütus** ootab aktsiisivabastust

☞ **Diisel** tähendab diiselmootorit, mitte kütuseliiki.

brief (inglise *brief*) ⇒ lähteülesanne, (alg)idee; instruktsioon, (lühijuhend; lühiteade

- Ürituse korraldaja lõi suvepäevadele **briefi** alusel kontseptsiooni ⇒ Ürituse korraldaja lõi suvepäevadele **algidee** / **ideekirjelduse** alusel kontseptsiooni

- **Brief** peab olema pigem äriliste eesmärkidega, siis on tihti ka tulemus parem ⇒ **Lähteülesandel** peab olema pigem äriplane eesmärk, siis on tihti ka tulemus parem

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, mida on sageli võimalik asendada täpsema sõnaga.

Vt ka [briifing](#), [briifima](#)

briifima ⇒ kurssi viima, juhendama, ülesannet andma, instrueerima; teavitama, infot andma, informeerima

- Minister võiks **briifida** Eesti ajakirjanikke, et need ei esitaks pressikonverentsidel tundlikke või valesid küsimusi ⇒ Minister võiks Eesti ajakirjanikke **juhendada** / **kurssi viia**, et need ei esitaks pressikonverentsidel tundlikke või valesid küsimusi
  - Euroopa Komisjoni ametnik palus end **briifida** euroinfokeskuste **osas** ⇒ Euroopa Komisjoni ametnik palus end **kurssi viia** euroinfokeskuste **tegevusega** (vt ka **osas**)
  - Konsultandi kaasamise korral tuleb teda **briifida** ⇒ Konsultandi kaasamise korral tuleb teda **juhendada** / **instrueerida**
  - Eesti suursaadik võiks paar korda nädalas saadikuid **briifida** valitsuse tegevusest ⇒ Eesti suursaadik võiks paar korda nädalas saadikuid **informeerida** valitsuse tegevusest / Eesti suursaadik võiks paar korda nädalas saadikuid valitsuse tegevusega **kurssi viia**
  - Turundusjuht peab oskama reklaamiagentuuri korralikult **briifida** ⇒ Turundusjuht peab oskama reklaamiagentuuri korralikult **juhendada** / **informeerida** / **instrueerida** / **kurssi viia**
- ☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, mida on sageli võimalik asendada täpsema sõnaga.
Vt ka **briif**, **briifing**

briifing (inglise *briefing*) ⇒ infotund, tutvustus, pressikonverents; vestlus; lühikoolitus

- Minister kinnitas **eisel briifingul**, et haridusministeerium kolib järgmise aasta juulis Tartusse ⇒ Minister kinnitas **eilses infotunnis** / **eile pressikonverentsil**, et haridusministeerium kolib järgmise aasta juulis Tartusse
  - Pärast sertifikaadi vormistamist teavitab osakond sellest taotlejat ning kutsub nõudeid tutvustavale **briifingule** ⇒ Pärast sertifikaadi vormistamist teavitab osakond sellest taotlejat ning kutsub nõudeid tutvustavale **vestlusele** / **lühikoolitusele**
  - **Taustabriifingul** osalemine võimaldab ajakirjanikel suurendada oma kompetentsust **teatud** valdkondades ning olla paremini kursis valitsuse eesmärkidega ⇒ **Taustatutvustusel** osalemine võimaldab ajakirjanikel suurendada oma kompetentsust **osas** / **mõnedes** valdkondades ning olla paremini kursis valitsuse eesmärkidega (vt ka **teatud**)
- ☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem.
Vt ka **briif**, **briifima**

büdzett (inglise *budget*) ⇒ eelarve

- Pärast aine läbimist peab õppija olema võimeline kirjutama teadusprojekti taotluse koos teoreetilise osa, taotluse eesmärkide, hüpoteeside ja **büdzetiga** ⇒ Pärast aine läbimist peab õppija olema võimeline kirjutama teadusprojekti taotluse koos teoreetilise osa, taotluse eesmärkide, hüpoteeside ja **eelarvega**
- Spetsialistid tutvustavad tehnika uusimaid saavutusi ja õpetavad toime tulema minimaalse **büdzetiga** ⇒ Spetsialistid tutvustavad tehnika uusimaid saavutusi ja õpetavad toime tulema minimaalse **eelarvega**
- Sotsiaaltoetuste üks alaliike on ka sotsiaalministeeriumi **büdzetis** olevad represseritute toetused ⇒ Sotsiaaltoetuste üks alaliike on ka

sotsiaalministeeriumi eelarves olevad represseeritute toetused

☞ Omasõna mõjub sageli neutraalsemalt.

case study (inglise) *juhtumiuuring, juhtumikorraldus*

closing (inglise) MAJ ⇒ tehingule kinnituse saamine, müügitehingu sõlmimine, müügitehingu lõpetamine, ostukokkuleppe saavutamine

- **Closingutehnikate** valdamine aitab müüa paremini ja kiiremini ⇒ **Tehingu kinnitamise tehnika** / **Tehingu sõlmimise tehnika** / **Ostukokkuleppe saavutamise tehnika** / **Closing'u-tehnika** valdamine aitab müüa paremini ja kiiremini

☞ Laialivalguva sisuga inglise laenu asemele soovitame leida selgema ja täpsema omasõna või väljendi. Kui kasutada tsitaatsõna *closing*, siis tuleb see vormistada nõuetekohaselt.

coach (inglise) ⇒ suhtlustreener, arengunõustaja; terapeut

- Olen koolitaja ja **coach** ning aitan inimestel sõnastada ja saavutada enda või organisatsiooni eesmärged ⇒ Olen koolitaja ja **suhtlustreener** ning aitan inimestel sõnastada ja saavutada enda või organisatsiooni eesmärged

- Mina suhtun **coach'i** kui abilisse, kes oskab küsimuste kaudu õigele teele juhtida ja võimalikke takistusi sobiliku tehnika kasutamisega ületada ⇒ Mina suhtun **suhtlustreenerisse** kui abilisse, kes oskab küsimuste kaudu õigele teele juhtida ja võimalikke takistusi sobiliku tehnika kasutamisega ületada

☞ Laialivalguva sisuga inglise laenu asemele soovitame leida täpsema sõna.

coachima (inglise *coach*) ⇒ nõustama, juhendama, instrueerima, arendama

- Olen **coachinud** ja koolitanud nii tippjuhte, keskastme juhte kui ka tippspetsialiste ⇒ Olen **juhendanud** / **nõustanud** ja koolitanud nii tippjuhte, keskastme juhte kui ka tippspetsialiste

- Kui soovite organisatsiooni arendada, õppida **coachimist** või kutsuda meid appi **coachima**, siis vaadake palun meie kodulehte ⇒ Kui soovite organisatsiooni arendada, õppida **suhtlustreeningut** või kutsuda meid appi **treenima**, siis vaadake palun meie kodulehte

☞ Tuletis rikub jämedalt eesti keele tuletusreegleid. Laialivalguva sisuga laenu asemele soovitame leida selgema ja täpsema omasõna.

coaching (inglise) ⇒ nõustamine, juhendamine, instrueerimine,

arendamine, arengunõustamine; treening, arengutreening, koolitus

- **Coaching'u koolitus** on mõeldud inimestele, kes igapäevases töös tegelevad oma töötajate-kolleegide motiveerimise, eestvedamise, suunamisega ⇒

- Arengunõustamise koolitus** / **Juhendamiskoolitus** on mõeldud inimestele, kes igapäevases töös tegelevad oma töötajate-kolleegide motiveerimise, eestvedamise, suunamisega

- Iga meeskonna **coaching'usse** investeeritud euro teenitakse seitsmekordselt tagasi ⇒ Iga meeskonna **koolitusse** / **juhendamisse** / **arengutreeningusse** investeeritud euro teenitakse seitsmekordselt tagasi

☞ Laialivalguva sisuga inglise laenu asemele soovitame leida selgema ja täpsema omasõna.

coopetition (inglise) konkurendikoostöö, võistluskoostöö

corrigendum (ladina) parandus; parandusõieend, täpsustus (eurosläng)

- **Corrigendum** hõlmab teksti toimetuslikke näpuvigasid ⇒ **Parandus** hõlmab teksti toimetuslikke näpuvigasid
- ☞ Soovitame võimaluse korral eelistada omasõna. Euroslängis kasutatakse alusdokumentides tehtavate muudatuste kohta.

crowdfunding (inglise) MAJ ühisrahastus

Vt ka **crowdsourcing**

crowdsourcima ⇒ rahvalt tellima

- Ametikirjeldus sai **crowdsourcitud** ⇒ Ametikirjelduse **tellisime rahvalt** / Ametikirjeldus **on ühislooming**
- Tahaksime natuke **crowdsourcida** ühte aspekti meie väitluse ettevalmistusest ⇒ Tahaksime **rahvalt abi paluda** / **inimestega konsulteerida** ühes aspektis meie väitluse ettevalmistusest
- ☞ Tuletis rikub jämedalt eesti keele tuletusreegleid. Laialivalguva sisuga laenu asemele soovitame leida selgema ja täpsema omasõna. Vt ka **insourcima**, **outsourcima**, **crowdsourcing**

crowdsourcing (inglise) MAJ rahvalt tellimine, rahvahange

Vt ka **insourcing**, **outsourcing**, **crowdfunding**

debriefing (inglise *debriefing*) ⇒ järelarutelu, arutelu, toimunu analüüs; kriisitöö, rühmatöö

- Tavaliselt korraldatakse **debriefing** 24–72 tundi pärast õnnetust, sest siis on inimesed enamasti šokist toibunud ⇒ Tavaliselt korraldatakse **analüüs** / **arutelu** / **vestlusring** 24–72 tundi pärast õnnetust, sest siis on inimesed enamasti šokist toibunud
- Traumaatilise juhtumi järgne **debriefing** lastele ja/või täiskasvanutele ⇒ Traumaatilise juhtumi järgne **rühmatöö** lastele ja/või täiskasvanutele
- ☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja paremini mõistetav. Vt ka **defjuusing**

defekteerima (vene *дефектировать*) ⇒ defekti, riket otsima, leidma; defekti, riket kõrvaldama, parandama

- Elektriseadme **defekteerimise** akt ⇒ Elektriseadme **defektikontrolli** / **rikkekontrolli** akt
- Kui klient otsustab lasta seadet **remontida**, on **defekteerimine** tasuta ⇒ Kui klient otsustab lasta seadet **parandada**, on **rikkeotsing** tasuta (vt ka **remontima**)
- Printerite veaotsingu ja **defekteerimise** tasu **remondist** loobumise puhul – 10 € ⇒ Printerite vea- ja **rikkeotsingu** tasu **parandusest** loobumise puhul – 10 € (vt ka **remont**)
- ☞ Moodustuskäigu põhjal peaks **defekteerima** tähendama 'defektseks

tegema', aga seda kasutatakse hoopis tähenduses 'defekte kindlaks määrama' või 'defekte kõrvaldama'. Niisuguse vastuolu tõttu võiks seda venepärast tuletist vältida ning väljenduda selgemini.

defjuusing (inglise *defusing*) ⇒ analüüs, väljaelamisvestlus, juhtumi käsitletus

• Pärast traumaatilisi sündmusi jagage kolleegidega oma mõtteid ja tundeid, vajaduse korral **viige läbi defjuusing** ⇒ Pärast traumaatilisi sündmusi jagage kolleegidega oma mõtteid ja tundeid, vajaduse korral **pidage väljaelamisvestlus / avameelne vestlus** (vt ka **läbi viima**)

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja paremini mõistetav.

Vt ka **debriefing**

dekaad

1. *kümme päevak, kümme päeva*

• 1956. aastal toimus Moskvast Eesti kunsti ja kirjanduse **dekaad**.
• Veebruari esimene **dekaad** oli Lätis 12,4 °C normikohasest külmem.

2. (inglise *decade*) ⇒ kümmeaastak, kümnend

• Ülemaailmne luu- ja liigesehaiguste **dekaad** kuulutati välja aastateks 2000 kuni 2010 ⇒ Ülemaailmne luu- ja liigesehaiguste **kümnend / kümmeaastak** kuulutati välja aastateks 2000 kuni 2010

• ÜRO Peaassamblee kuulutas välja säästvat arengut toetava hariduse **dekaadi** aastatel 2005–2014 ⇒ ÜRO Peaassamblee kuulutas välja säästvat arengut toetava hariduse **kümmeaastaku / aastakümne** 2005–2014

☞ Sõna **dekaad** kasutatakse inglise keele mõjul vales tähenduses.

dekomisjoneerimine (inglise *decommissioning*) ⇒ käigust kõrvaldamine, käitusest kõrvaldamine, dekomisjoneerimine

• Hinnanguliselt moodustab tuumajaama **dekomisjoneerimise** kulu u 15% elektri hinnast ⇒ Hinnanguliselt moodustab tuumajaama **käigust kõrvaldamise / dekomisjoneerimise** kulu u 15% elektri hinnast

• Bulgaaria, Leedu ja Slovakkia nõustusid kaheksa tuumareaktori kavatsust varem sulgemise ning seejärel **dekomisjoneerimisega** ⇒ Bulgaaria, Leedu ja Slovakkia nõustusid kaheksa tuumareaktori kavatsust varem sulgemise ning seejärel **käitusest kõrvaldamisega / dekomisjoneerimisega**

☞ Nii *komisjon* kui ka *komisjoneerimine* tulevad ladina sõnast *commissio*. Sõnas *komisjon* on häälduses rõhk nihkunud 1. silbile ja vähenenud silpide arv. Sõnas *komisjoneerimine* pole rõhk sõnas nihkunud ja silpe vähemaks jäänud, seetõttu ei saa *i*-d asendada *j*-iga – sama kehtib ka sõna *dekomisjoneerimine* kohta. Võõrsõnaga liialdamine võib aga teha teksti kantseliitlikuks, soovitame eelistada omasõnu.

Vt ka **komisjoneerimine**

dekoreerima

1. (*kujundades*) *kaunistama, ilustama, ehtima; kaunist välimust looma*

• Paremini **dekoreeritud** vaateaknad said jõulukaunistuskonkursi auhinna

2. (inglise *decorate*) ⇒ aumärgiga autasustama, aumärki annetama
- George W. Bush **dekoreeriti kõrgeima kohaliku aumärgiga** ⇒ George W. Bush **sai kõrgeima kohaliku aumärgi**
  - Vabariigi 78. aastapäeval oli võimalik **dekoreerida** meie teenekaid rahvuskaaslasi riiklike teenetemärkidega ⇒ Vabariigi 78. aastapäeval oli võimalik **autasustada** meie teenekaid rahvuskaaslasi riiklike teenetemärkidega
  - Viis aastat tagasi täitsin siinsamas sedasama austavat ülesannet – **dekoreerida valitud rektorit tema ametirahaga** ⇒ Viis aastat tagasi täitsin siinsamas sedasama austavat ülesannet – **anda valitud rektorile üle tema ametiraha / panna valitud rektorile kaela tema ametiraha**
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

dekreet

1. *riigipea v kõrgema riigivõimu seadlus, määrus vm akt*
- Nime muutmisel kohaldatakse Eesti Vabariigi riigivanema 1934. aasta 22. oktoobri **dekreediga** kehtestatud perekonnanimede korraldamise seaduse sätteid
2. (vene *декрет, декретный отпуск*) KÕNEK ⇒ emapuhkus, rasedus-, sünnitus- ja lapsehoolduspuhkus
- Sageli ei ole **dekreeti** siirduval naisel infot, kui suur summa tema pangakontole laekub ⇒ Sageli ei ole **emapuhkusele** siirduval naisel infot, kui suur summa tema pangakontole laekub
  - Õigus vanemahüvitist saada ei teki mitte lapse sünni järel, vaid 140 päeva möödumisel **dekreed** algusest ⇒ Õigus vanemahüvitist saada ei teki mitte lapse sünni järel, vaid 140 päeva möödumisel **emapuhkuse** algusest
- ☞ Vene keele mõjuline väljend **dekreet** on kõnekeelne, ametlikes tekstides tasub seda vältida ja kasutada üheselt mõistetavat väljendit.

demagoogiline häma ⇒ häma, hämamine, demagoogia

- Esineja jutt oli **demagoogiline häma** ⇒ Esineja jutt oli **häma / hämamine / demagoogia**
  - Kui põhimõtted on selgelt defineeritud, ei tohiks **demagoogilisele hämale** ruumi jääda ⇒ Kui põhimõtted on selgelt defineeritud, ei tohiks **demagoogiale / hämale** ruumi jääda
- ☞ Liiane väljend, sest demagoogia tähendab sama mis hämamine, eksiteele viimine tõe moonutamise ja pettelubadustega.

demokraatiad *mitm* ⇒ demokraatlikud riigid, demokraatia

- USA tegi Eestile ettepaneku hakata koos juhtima uute **demokraatiate** arengut toetavat töörühma ⇒ USA tegi Eestile ettepaneku hakata koos juhtima uute **demokraatlike riikide** arengut toetavat töörühma
  - Euroopa Parlamendi valimisvaatlused toetavad arenevaid **demokraatiad** ⇒ Euroopa Parlamendi valimisvaatlused toetavad arenevaid **demokraatlikke riike**
  - Arenenud lääne **demokraatiate** tunnus on ka aktiivsus rahvusvahelisel areenil ⇒ Arenenud lääne **demokraatia** tunnus on ka aktiivsus rahvusvahelisel areenil
- ☞ Sõna **demokraatia** tähendab rahvavõimu või sotsiaalseid suhteid, mitte demokraatlikku riiki. **Demokraatiat** kui abstraktsõna ei sobi kasutada mitmuses.

▷ Loe lisaks: ➦ http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2009_2/OK_2009-2_07.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Mõttetu mitmus”, lk 53–54)

diametraalne

1. läbimõõduline, läbimõõdu-

2. vastandlik, risti vastupidine

• Opositsioonil on tulumaksu kohta **diametraalselt vastupidised** seisukohad ⇒ Opositsioonil on tulumaksu kohta **risti vastupidised / vastupidised / vastandlikud** seisukohad

3. ⇒ täiesti, täielik

• Euroopa Nõukogu on NSV Liidu **diametraalne** vastand ⇒ Euroopa Nõukogu on NSV Liidu **täielik** vastand

• Kaksikümne aastat tagasi alustanud Eesti ja Läti kaitsejõud on jõudnud **diametraalselt erinevasse** seisusse ⇒ Kaksikümne aastat tagasi alustanud Eesti ja Läti kaitsejõud on jõudnud **täiesti erinevasse / vastandlikku** seisusse

• Arvamused selle kohta, millised on Euroopa ühiskäärtused, võivad **diametraalselt erineda** ⇒ Arvamused selle kohta, millised on Euroopa ühiskäärtused, võivad **täielikult erineda / lahkneda / olla vastupidised**

✎ Võõrsõnaga liialdamine teeb teksti enamasti kantseliitlikuks.

digitaliseerima ⇒ digiteerima, digima

• Kirjandusteoseid hakatakse riigi eestvedamisel **digitaliseerima** ⇒

Kirjandusteoseid hakatakse riigi eestvedamisel **digiteerima / digima**

• Aktsiaselts on paberdokumentide **digitaliseerimise** valdkonnas tegutsenud kuus aastat ⇒ Aktsiaselts on paberdokumentide **digiteerimise / digimise** valdkonnas tegutsenud kuus aastat

• Rahvusraamatukogu üritab kogu eestikeelse kirjanduse **digitaliseerida** ⇒ Rahvusraamatukogu üritab kogu eestikeelse kirjanduse **digiteerida / viia digitaalkujule**

✎ Ületuletus. *Digitaliseerima* sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused.

▷ Loe lisaks: ➦

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima*-tegusõna: üks ja teistega”)

digiteerima, digima INFO andmeid digitaalkujul esitama

✎ Me ei soovita kasutada vormi **digitaliseerima**.

diisel diiselmootor

✎ *Diisel* ei tähenda kütuseliiki.

Vt ka **biodiisel**, **diiselkütus**

diiselkütus ⇒ diislikütus

• **Diiselkütus** on mõeldud kasutamiseks diiselmootorites ⇒ **Diislikütus** on mõeldud kasutamiseks diiselmootorites

• **Diiselkütused** jagatakse kliimanõuetele vastavatesse klassidesse ⇒ **Diislikütused** jagatakse kliimanõuetele vastavatesse klassidesse

✎ Sõna **diisel** tähendab diiselmootorit, mitte kütuseliiki. Selle liitsõna

täiendsõna viitab kuuluvusseosele (diiselmootori kütus) ja peab olema omastavas käändes.

dimensionaalne (inglise *dimensional*) ⇒ dimensiooniline, mõõtmeline

- Tartu **kolmedimensionaalne** interaktiivne linnamudel on suurenenud ⇒ Tartu **kolmedimensiooniline** / **kolmemõõtmeline** interaktiivne linnamudel on suurenenud
  - TTÜ laborites saab heita pilgu **kolmedimensionaalse** printeri tööprotsessile ⇒ TTÜ laborites saab heita pilgu **kolmedimensioonilise** / **kolmemõõtmelise** printeri tööprotsessile
  - Termotöödeldud puitlaual on parem **dimensionaalne stabiilsus** ⇒ Termotöödeldud puitlaud **säilitab paremini oma mõõtmed**
- ☞ Kuna tähendusvahet pole, võiks eelistada eesti keelele omasemat tuletist või hoopis omasõna.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 109)

direktriss *direktor; naisdirektor*

- ☞ Naissoost direktori ametinimetus ametlikes suhtlusolukordades on *direktor*. Sõna *direktriss* sobib kasutada vabamas kontekstis.

disain (inglise *design*)

1. *kujustus, tootekujunduskunst*
  2. ⇒ kavatsus, korraldus, projekt
- **Teenusedisain** aitab ettevõtte meeskonnal kiiremini, lihtsamalt ja mugavamalt teenust osutada ⇒ **Teenusekorraldus** aitab ettevõtte meeskonnal kiiremini, lihtsamalt ja mugavamalt teenust osutada
  - Peagi on valmimas **haridusdisaini** puudutav projekt ⇒ Peagi on valmimas **hariduskorraldust** puudutav projekt
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.
Vt ka **disainima**

disainima

1. *kujustama, tööstustoteid konstrueerima ja kujundama*
  2. (inglise *design*) ⇒ kujundama, arendama, korraldama
- Riigiasutuste tippjuhid hakkavad kolme avalikku teenust **ümber disainima** ⇒ Riigiasutuste tippjuhid hakkavad kolme avalikku teenust **ümber kujundama** / **muutma**
  - Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandepühid süvenesid **teenuste disainimise** temaatikasse ⇒ Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandepühid süvenesid **teenusekorralduse** / **teenusearenduse** temaatikasse
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.
Vt ka **disain**

disclaimer (inglise) *lahtiütlus, hoiatus; JUR klausel, lisatingimus, hoiatustekst, millega soovitakse välistada teenuse osutaja vastutus*

- Leimivastane **disclaimer** peaks sisaldama viidet internetikasutaja õigustele ja kohustustele ⇒ Leimivastane **hoiatus** / **lahtiütlus** peaks sisaldama viidet internetikasutaja õigustele ja kohustustele

- Teenuse *disclaimer*'is on kirjas, et teenuse osutaja jätab endale õiguse muuta teenuse tingimusi ja hinnakirja ⇒ Teenuse *klauslis* / *lisatingimuses* on kirjas, et teenuse osutaja jätab endale õiguse muuta teenuse tingimusi ja hinnakirja
- Paljude firmade reklaamidel võib väikses kirjas leida igasuguseid *disclaimer*'eid ⇒ Paljude firmade reklaamidel võib väikses kirjas leida igasuguseid *hoiatusi* / *klausleid* / *lahtiütlusti*
- ✍ Soovitame ingliskeelse sõna asemel valida täpsema omasõna.

diskretsionaarne *suvakohane, suva-, oma äranägemisel toimuv v tehtav, vaba valikuga*

- Kõigis riigiasutustes on preemia määramise valdkond *diskretsionaarne* õigus ⇒ Kõigis riigiasutustes on preemia määramise valdkond *suvakohane* õigus / Kõigis riigiasutustes määratakse preemiat *oma äranägemisel*
- Vaadati uuesti läbi riigiametnike *diskretsionaarsed õigused* ja võeti vastu selged eeskirjad huvide konfliktide kohta ⇒ Vaadati uuesti läbi riigiametnike *suvaõigused* / *suvakohased õigused* ja võeti vastu selged eeskirjad huvide konfliktide kohta
- Kui Riigikogu otsustab riigieelarve seadusega eraldada spetsiaalse rahasumma, siis antakse presidendile üks *diskretsionaarsete* otsustuste valdkond juurde ⇒ Kui Riigikogu otsustab riigieelarve seadusega eraldada spetsiaalse rahasumma, siis antakse presidendile üks *oma äranägemisel tehtavate* otsustuste valdkond juurde
- ✍ Omasõna või -väljend võib olla täpsem ja selgem kui võõrsõna.

diskutant, diskussant ⇒ diskuteerija, arutleja, väitleja

- 12.25 *Diskutantide* sõnavõtt. 13.00 Diskussioon. 14.00 Kokkuvõte. ⇒ 12.25 *Diskuteerijate* sõnavõtt. 13.00 Diskussioon. 14.00 Kokkuvõte.
- Suur osa *diskutante* on väljendanud seisukohta, et usuõpetusel on hariduses tähtis *roll* ⇒ Suur osa *diskuteerijaid* / *arutlejaid* on väljendanud seisukohta, et usuõpetusel on hariduses tähtis *osa* (vt ka *roll*)
- Seejärel võivad pealtvaatajad esitada küsimusi ühele või mitmele *diskussandile* ⇒ Seejärel võivad pealtvaatajad esitada küsimusi ühele või mitmele *diskuteerijale* / *arutlejale* / *väitlejale*
- Komitee määras igale ettekandele *diskussandi*, kokku esines konverentsil üle saja teadlase ⇒ Komitee määras igale ettekandele *diskuteerija* / *väitleja*, kokku esines konverentsil üle saja teadlase
- ✍ Eestipärane tuletis või omasõna on sageli selgem ja täpsem.

distribuutor

1. TEHN *jaotur*

2. (inglise *distributor*) ⇒ turustaja, tootelevitaja, müügiesindaja, edasimüüja, esindusmüüja

- Firma teenuste hulka kuulub veel kontaktide loomine Austria ettevõtetega, mis otsivad *importööre*, *distributoreid* ja kaubandusesindajaid ⇒ Firma teenuste hulka kuulub veel kontaktide loomine Austria ettevõtetega, mis otsivad *impordifirmasid* / *importijaid*, *edasimüüjaid* / *turustajaid* / *tootelevitajaid* ja kaubandusesindajaid (vt ka *importöör*)
- Firma pakub Eesti klientidele iPhone'i telefone *läbi distribuutori* ⇒ Firma pakub Eesti klientidele iPhone'i telefone *edasimüüja kaudu* / *abil* (vt ka *läbi*)
- Kui aga turgu ise ei tunta, ei osata ka suunata oma *distribuutorit* ega tema tegevust kontrollida ja tõhustada ⇒ Kui aga turgu ise ei tunta, ei osata ka

suunata oma **tootelevitajat** / **turustajat** / **esindusmüüjat** ega tema tegevust kontrollida ja tõhustada

- Firma sõlmis Apple'iga **distribuuitorlepingu** Soomes ⇒ Firma sõlmis Apple'iga **edasimüügilepingu** Soomes

☞ Põhjendamatu inglise laen, mille asemel on eesti sõnad täpsemad.

diversifitseerima (inglise *diversify*) ⇒ mitmekesistama, hajutama;

varieerima, teisendama, muutma

- Firma eesmärk ei ole pakkuda konkurentsi, vaid **diversifitseerida** oma tegevust ning seeläbi vähendada äririski ⇒ Firma eesmärk ei ole pakkuda konkurentsi, vaid **mitmekesistada** oma tegevust ning seeläbi vähendada äririski

- Kodumaisel kapitalil põhinevate ettevõtete tegevus on **rohkem diversifitseeritud** ⇒ Kodumaisel kapitalil põhinevate ettevõtete tegevus on **mitmekesisem** / **rohkem varieeritud**

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

divisionaalne, divisjonaalne (inglise *divisional*) ⇒ jaoskonna-,

osakonna-; jaotuslik, jagamis-, jaotus-

- **Asutusesiseselt toimub horisontaalne divisionaalne suhtlus** ⇒ **Asutuse osakonnad suhtlevad omavahel** (vt ka **-siseselt**)

- Ettevõtte **divisionaalne struktuur** annab võimaluse teenuste osakaalu paindlikult varieerida **vastavalt** klientide, ettevõtte ja töötajate vajadustele ⇒ Ettevõtte **jaotus allüksusteks** annab võimaluse teenuste osakaalu paindlikult varieerida klientide, ettevõtte ja töötajate vajaduste **kohaselt** / **järgi** (vt ka **vastavalt**)

- **Divisjonaalses struktuuris** on keskastmejuhtidel oluline kontrollirool ⇒ **Jaoskondlikus koosseisus** / **organisatsioonis** on keskastmejuhtidel oluline kontrollirool (vt ka **struktuur**)

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja paremini mõistetav.

Vt ka **divisjon**

divisjon

1. SÕJ *sõjaväeline allüksus*

- Eesti Kaitseväge **õhuseiredivisjon** asub Ämaris

2. (inglise *division*) ⇒ osakond, jaoskond, sektor, üksus, jaotis, talitus

- Ettevõttel on kaks põhitegevusega seotud **struktuuriüksust: arendus- ja haldusdivisjon** ⇒ Ettevõttel on kaks põhitegevusega seotud **üksust: arendus- ja haldusosakond** (vt ka **struktuur**)

- Firma koosneb viiest **müügi- ja turundusdivisjonist** ⇒ Firma koosneb viiest **müügi- ja turundusosakonnast** / Firmas on viis **müügi- ja turundussektorit**

- Firma **päästedivisjoni** praegune tähtsaim töösuund on kiirabiteenuse **käivitamine** ⇒ Firma **päästetalituse** praegune tähtsaim töösuund on kiirabiteenuse **avamine** / **rajamine** (vt ka **käivitama**)

- Mentorluse süsteemi arengut toetab ja jälgib **personalidivisjon** ⇒ Mentorluse süsteemi arengut toetab ja jälgib **personaliosakond**

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli

täpsem ja paremini mõistetakse.
Vt ka [divisjonaalne](#), [divisionaalne](#)

DIY lüh (inglise *do it yourself*) ⇒ ise tehtud, ise kokkupandav; isetegemine, käsitsivalmistamine

- Enamik puitmaju imporditakse **DIY** komplektina ⇒ Enamik puitmaju imporditakse **kokkupandava** komplektina
  - **Grupi** põhirõhk oleks **DIY tüüpi projektide** tutvustamisel ning info jagamisel ⇒ **Rühma** põhirõhk oleks **isetegemisprojektide / isetehtu** tutvustamisel ning info jagamisel (vt ka [grupp](#))
  - Rahvamajas toimus **DIY töötuba**, kus sai endale isikupärase riideeseme valmistada ⇒ Rahvamajas toimus **isetegemise töötuba / käsitöötuba**, kus sai endale isikupärase riideeseme valmistada
- ☞ Laialivalguva tähendusega ingliskeelse lühendi asemel soovitame kasutada selgemat omasõna.

doktorantuur *doktoriõpe, doktoritöö kirjutamiseks, vormistamiseks ja kaitsmiseks määratud ajavahemik*

- ☞ NB! Sõnas [doktoratuur](#) on õigekirjaviga.

doktoratuur ⇒ [doktorantuur](#), doktoriõpe

- ☞ Õigekirjaviga: sõna *doktorantuur* on tuletatud sõnast *doktorant*.

dramaatiline

1. *draamale omane, tugevaid elamusi väljendav, vapustav*

2. (inglise *dramatic*) ⇒ tõsine, raske, keeruline, ehmatav, heidutav; enneolematu, pöördeline, murranguline; suur, märkimisväärne

- Noorte tööhõive olukord Euroopa Liidus on **dramaatiline** ning miski ei viita selle paranemisele ⇒ Noorte tööhõive olukord Euroopa Liidus on **tõsine / muret tekitav** ning miski ei viita selle paranemisele
  - Valitsusjuht on püstitanud **dramaatilise** ülesande saavutada iga hinna eest eelarve heakskiitmine veel sel aastal ⇒ Valitsusjuht on püstitanud **suure / märkimisväärse** ülesande saavutada iga hinna eest eelarve heakskiitmine veel sel aastal
  - Pressinõukogu esimees ütles, et allikakaitseseaduse kehtestamine ei ole midagi **dramaatilist** kaasa toonud ⇒ Pressinõukogu esimees ütles, et allikakaitseseaduse kehtestamine ei ole midagi **pöördelist / enneolematut** kaasa toonud
  - Läti välisministeeriumi sõnul on riigi konsulaarteenuste olukord **dramaatiline**, kuna ebaefektiivne rahastamine on põhjustanud koondamise ⇒ Läti välisministeeriumi sõnul on riigi konsulaarteenuste olukord **tõsine / raske / keeruline**, kuna ebaefektiivne rahastamine on põhjustanud koondamise
  - Majandusliku võimu kese muutub järgneva 50 aastaga **dramaatiliselt** ⇒ Majandusliku võimu kese muutub järgneva 50 aastaga **silmanähtavalt / palju**
- ☞ Inglise sõnal *dramatic* on eesti keeles palju tõlkevasteid, mitte ainult *dramaatiline*. Sageli on võimalik ka väljendada neutraalsemalt. Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

Vt ka [drastiline](#)

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 23–27)

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 13)

drastiline

1. *tugevasti mõjuv, rabav*

2. (inglise *drastic*) ⇒ märkimisväärne, järsk, suur, ulatuslik; tõsine, ehmatav

- Trahvisummade **drastiline kasv** sunnib liikluses ettevaatlikkusele ⇒ Trahvisummade **märkimisväärne suurenemine** sunnib liikluses ettevaatlik olema
- Ettepanek palka vähendada on liiga **drastiline** ⇒ Ettepanek palka vähendada on liiga **järsk / ehmatav**
- Selgus, et mereveereostus on arvatust **drastilisem** ⇒ Selgus, et mereveereostus on arvatust **suurem / ulatuslikum**
- Euroopa seisab noorte tööhõives silmitsi **drastiliste** näitajatega ⇒ Euroopa seisab noorte tööhõives silmitsi **tõsiste / märkimisväärsete / ehmatavate** näitajatega
- Komitee tunneb suurt muret võimalike **drastiliste** eelarvekärbete pärast ⇒ Komitee tunneb suurt muret võimalike **järskude / ulatuslike / suurte** eelarvekärbete pärast

☞ Inglise sõnal *drastic* on eesti keeles palju tõlkevasteid, mitte ainult *drastiline*. Sageli on võimalik ka väljenduda neutraalsemalt. Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

Vt ka **dramaatiline**

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 23–27)

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 13)

drenažeerima, dreneažima ⇒ drenima, dreneaži panema;

kuivendama

- Maa-aluste garaažide ja keldrite puhul peab jälgima, et nende **drenažeerimine** oleks õieti kavandatud ⇒ Maa-aluste garaažide ja keldrite puhul peab jälgima, et nende **dreenimine / dreneaž** oleks õieti kavandatud
  - Osa summast investeeritakse asfalteeritud ja **drenažeeritud** parklasse ⇒ Osa summast investeeritakse asfalteeritud ja **dreenitud / dreneažiga** parklasse
  - Teed ja jalgrajad tuleb katta peene graniitkillustikuga või kruusaga, et tagada head **drenaazimist** käiguteedel ⇒ Teed ja jalgrajad tuleb katta peene graniitkillustikuga või kruusaga, et tagada käiguteede head **kuivendamist**
- ☞ Ületuletus – sõna sisaldab liigseid osi. Dreenitakse torude abil, **kuivendamine** on laiema tähendusega.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu „Sõnamoodustusabi”, lk 118)

dublikaat ⇒ **duplikaat**

- **Dublikaatfailid** kulutavad salvestusruumi ning muudavad failide haldamise raskeks ⇒ **Duplikaatfailid** / **Topeltfailid** kulutavad salvestusruumi ning muudavad failide haldamise raskeks
- ☞ Levinud õigekirjaviga, võimalik, et vene sõna *дубликат* või inglise *double* mõju.

duplikaat *teisikdokument, dokumendi teine eksemplar, mis kehtib võrdselt algupärandiga*

☞ NB! Sõnas **dublikaat** on õigekirjaviga.

ebaproportsionaalne

1. *mittevõrdeline, vastavuseta, mõõdulise kooskõlata*
  - Kõök on ülejäänud korteriga võrreldes **ebaproportsionaalselt** väike
2. (inglise *disproportionate*) ⇒ põhjendamatu, ülemäärane, ebaloomulik, ebaprofessionaalne
  - Tuua sealihha sisseveo keelu põhjuseks haigus, millesse haigestuvad vaid veised ja lambad, näitab, et keeld on **ebaproportsionaalne** ⇒ Tuua sealihha sisseveo keelu põhjuseks haigus, millesse haigestuvad vaid veised ja lambad, näitab, et keeld on **põhjendamatu** / **ebaloomulik** / **ebaprofessionaalne**
  - Peaminister peab rahvusvahelise jäähokiföderatsiooni ja pankrotis lennufirma reklaamilepingut **ebaproportsionaalseks** ⇒ Peaminister peab rahvusvahelise jäähokiföderatsiooni ja pankrotis lennufirma reklaamilepingut **põhjendamatuks** / **ebaprofessionaalseks**
  - Viimaste aastate jooksul on töölesoovijad hakanud märkama nende eraelu **ebaproportsionaalselt** puudutavaid küsimusi ⇒ Viimaste aastate jooksul on töölesoovijad hakanud märkama nende eraelu **põhjendamatu** / **ülemääraselt** / **ebaprofessionaalselt** puudutavaid küsimusi
  - ☞ Tähtsuse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul. Omasõna on sageli täpsem.

ebaõnnestuma *nurjuma, läbi kukkuma*

- **Ettevõtte ebaõnnestus** Saksamaal Münchenis, kus selgus, et nende tarnitud sõiduvahendid ei vasta kohaliku tehnilise järelevalve nõuetele ⇒ **Ettevõtet tabas ebaõnn** / **Ettevõtte kukkus läbi** Saksamaal Münchenis, kus selgus, et nende tarnitud sõiduvahendid ei vasta kohaliku tehnilise järelevalve nõuetele
- **Ebaõnnestusime** sellepärast, et meil ei õnnestunud haridusministeeriumiga koostööd teha ⇒ **Meie ettevõtmise ebaõnnestus** / **nurjus** sellepärast, et meil ei õnnestunud haridusministeeriumiga koostööd teha
- ☞ Eesti keeles ei sobi öelda „ta ebaõnnestus”, see on inglise (*he failed*) või soome mall (*hän epäonnistui*). Eesti keeles ebaõnnestuvad ettevõtmised, mitte need, kes asju ette võtavad.
- Vt ka **õnnestuma**

edasi edenema ⇒ edenema, edasi arenema

- Biogaasijaama ehitus **edeneb** jõudsalt **edasi** ⇒ Biogaasijaama ehitus **edeneb**

jõudsalt

• Alates sellest tasemest muutub **edasi edenemise** tingimuseks nõudluse kasv siseturul ⇒ Alates sellest tasemest muutub **edenemise / edasiarenemise** tingimuseks nõudluse kasv siseturul

☞ Liiane väljend. *Edasi edenema* on tekkinud tegusõnade *edasi arenema* ja *edenema* kokkusulamisel.

edasi jätkama ⇒ jätkama

- Tele2 **jätkab edasi** investeerimist ja mobiilse andmeside sektori arendamist oma Rootsi turgudel ⇒ Tele2 **jätkab** investeerimist ja mobiilse andmeside sektori arendamist oma Rootsi turgudel
  - Kandidaat lõpetas 2002. aastal Haapsalu gümnaasiumi ja **jätkas edasi õpinguid** Tallinna pedagoogilises seminaris ⇒ Kandidaat lõpetas 2002. aastal Haapsalu gümnaasiumi ja **jätkas õpinguid / õppis edasi** Tallinna pedagoogilises seminaris
  - Külaseltsi juhatuse liikmel, kes oli esitanud tagasiastumise avalduse, paluti **edasi jätkata** juhatuse liikmena ⇒ Külaseltsi juhatuse liikmel, kes oli esitanud tagasiastumise avalduse, paluti **jätkata** juhatuse liikmena
- ☞ Liiane väljend, sest *jätkama* tähendab 'edasi tegema'.

edasi kestma ⇒ kestma, jätkuma; püsima

- Arutelu väärrib see, kas kriisi haripunktis vastu võetud haigushüvitiste kord peab **edasi kestma** ⇒ Arutelu väärrib see, kas kriisi haripunktis vastu võetud haigushüvitiste kord peab **kestma / jätkuma / püsima**
  - Adamson-Ericu stipendiumist on saanud alguse uus traditsioon, mis jääb **edasi kestma** ⇒ Adamson-Ericu stipendiumist on saanud alguse uus traditsioon, mis jääb **kestma / püsima**
- ☞ Liiane väljend, sest *kestma* sisaldab juba *edasi* tähendust.

edasiselt <määrsõnana> ⇒ edaspidi; seejärel, edasi

- Arvestades kuriteo ohvriks langenud lapse huvisid, ei pidanud kohus vajalikuks kannatanut **edasiselt** kohtuistungil üle kuulata ⇒ Arvestades kuriteo ohvriks langenud lapse huvisid, ei pidanud kohus vajalikuks kannatanut **edaspidi** kohtuistungil üle kuulata
  - Konkursi korraldamise eest vastutab K Põhikooli direktor (**edasiselt** direktor) ⇒ Konkursi korraldamise eest vastutab K Põhikooli direktor (**edaspidi** direktor)
  - **Edasiselt** installeerige CVW oma arvutisse ⇒ **Seejärel / Edasi** installeerige CVW oma arvutisse
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

eelarveliselt <määrsõnana>

- Taotlus oli **eelarveliselt** hästi kalkuleeritud ⇒ Taotluse **eelarve** oli hästi kalkuleeritud
- **Eelarveliselt** on ette nähtud selle peale kulutada paarsada miljonit ⇒ **Eelarves** on ette nähtud selle peale kulutada paarsada miljonit
- Riigikontroll selgitas välja, et firma ei kajastanud **eelarveliselt** oma renditasu ⇒ Riigikontroll selgitas välja, et firma ei kajastanud **eelarves** oma renditasu

- **Eelarveliselt** on projekt väga mahukas ⇒ Projekti **eelarve** on väga mahukas / Projektil on väga mahukas **eelarve**
- **Eelarveliselt** kõige kallimad ruumid hoones on sauna- ja pesuruumid ⇒ **Eelarves** kõige kallimad ruumid hoones on sauna- ja pesuruumid / Kõige suurema **eelarvega** on sauna- ja pesuruumid
- ☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

eelarveväliselt <määrsõnana> väljaspool eelarvet

- Üht osa laekuvast rahast tuleks kasutada kultuuri- ja haridusobjektide ehitamise finantseerimiseks **eelarveväliselt** ⇒ Üht osa laekuvast rahast tuleks kasutada kultuuri- ja haridusobjektide ehitamise finantseerimiseks **väljaspool eelarvet**
- Eelmine linnavalitsus on maksnud **eelarveväliselt** preemiaid ⇒ Eelmine linnavalitsus on maksnud **eelarveväliseid** preemiaid
- ☞ *Väliselt*-liitsõnade kõrval ei tohiks ära unustada ka sõna **väljaspool**. *lt*-määrsõna võib vahel sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

eeldus <milleks / mille (eeldus)>

- **eeldus partei moodustamisele** ⇒ partei moodustamise eeldus / eeldus partei moodustamiseks / eeldus partei moodustada
- Reformiaeg löi soodsad eeldused **väliskaubandusele** ⇒ Reformiaeg löi soodsad eeldused **väliskaubanduseks**
- Pensionireformi kiire käivitumine looks **eelduse säästlikkusele ja investeringutele** ⇒ Pensionireformi kiire käivitumine looks eeldused säästlikkuseks ja investeringuteks / säästlikkuse ja investeringute eeldused
- ☞ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 9)
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

eelnev

1. <millele> millegi eel, varem toimuv või olev
  - Aastainventuur on aastaaruande koostamisele **eelnev** täielik inventuur (*enne tehakse inventuur, siis aastaaruanne*)
  - Viru-Nigulas on toetuse maksmise aluseks **eelnev** sissekirjutus (*enne tuleb sisse kirjutada, siis saab toetust*)
2. ⇒ eelmine; varasem
  - Ahtme linnaosas kavatsetakse vältida vigu, mida ehitajad tegid rikutud teekatteid **eelnevatel** aastatel taastades ⇒ Ahtme linnaosas kavatsetakse vältida vigu, mida ehitajad tegid rikutud teekatteid **eelmistel** / **varasematel** aastatel taastades
  - Eesti elanike alkoholi tarbimise kogus 2012. aastal võrreldes **eelneva** aastaga

ei muutunud ⇒ Eesti elanike alkoholi tarbimise kogus 2012. aastal võrreldes **eelmise** aastaga ei muutunud

☞ *Eelnev* on vastand sõnale *järgnev*, eeldab kontekstis millelegi eelnemist. Ei tähenda sama mis *eelmine* või *varasem*.

Vt ka **eelnevalt**, **eelnev kogemus**

eelnevalt <*määrsõnana*> ⇒ enne; varem; ette

- Loomsete saaduste importijal on vaja **eelnevalt** taotleda veterinaar- ja toiduameti luba ⇒ Loomsete saaduste importijal on vaja **enne** taotleda veterinaar- ja toiduameti luba
- Rahandusministeeriumile oli maksu- ja tolliameti juhi lahkumine **eelnevalt teada** ⇒ Rahandusministeeriumile oli maksu- ja tolliameti juhi lahkumine **teada / ette teada**
- Vastuvõtule **mitteilmumisest** palume **eelnevalt** teatada ⇒ Vastuvõtule **ilmumata jätmisest** palume **ette** teatada (vt ka **mitte-**)
- Palume kohtumine **eelnevalt** kokku leppida ⇒ Palume kohtumine **enne / varem** kokku leppida

☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vahel ka ülearune sõna.

Vt ka **eelnev**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

eelnev kogemus ⇒ kogemus, varasem töökogemus

- Kandidaadilt nõutakse **eelnevat töökogemust** ⇒ Kandidaadilt nõutakse **töökogemust / varasemat töökogemust**
- Tööd saab rehvitehnik, **eelnev kogemus** tuleb kasuks ⇒ Tööd saab rehvitehnik, **kogemus / varasem kogemus** tuleb kasuks
- Kasuks tuleb **eelnev turvatöö kogemus**, vene ja inglise keele oskus ⇒ Kasuks tuleb **turvatöö kogemus**, vene ja inglise keele oskus
- Nimetatud aktsiaseltsil puudus **eelnev kogemus liiniveoks linnas** ⇒ Nimetatud aktsiaseltsil puudus **linnaliiniveo kogemus**

☞ Liiane väljend: *kogemus* sisaldab sõna *eelnev* tähendust. *Eelnev* on vastand sõnale *järgnev*, eeldab kontekstis millelegi eelnemist.

Vt ka **eelnev**

eelpool ⇒ eel-, eespool

- Praegu ei ole Eestis ühelegi ministeeriumi osakonnale antud **eelpool nimetatud** volitusi ⇒ Praegu ei ole Eestis ühelegi ministeeriumi osakonnale antud **eelnimetatud / eespool nimetatud / nimetatud** volitusi
- Ehitusel tekkivate probleemide lahendamiseks palume pöörduda **eelpool mainitud** kontaktisikute poole ⇒ Ehitusel tekkivate probleemide lahendamiseks palume pöörduda **eelmainitud / eespool mainitud / mainitud** kontaktisikute poole
- **Eelpool toodu** kohta on meil Teile järgmised küsimused: .. ⇒ **Eeltoodu / Eespool toodu** kohta on meil Teile järgmised küsimused: ..
- Kalastustasu võetakse iga **eelpool kirjeldatud** piirkonna ja ajavahemiku eest eraldi ⇒ Kalastustasu võetakse iga **eelkirjeldatud / eespool kirjeldatud** piirkonna ja ajavahemiku eest eraldi

☞ Liiane liitsõna.

-eelselt

1. <viisimäärusena>

• Linna ilme hakkab juba muutuma **valimiseelselt** pidulikuks

2. <ajamäärusena> ⇒ mille eel, enne mida

• **Programmieelselt** korraldati eeluuring, mille **teostasid** sõltumatud eksperdid
⇒ **Enne programmi korraldasid** sõltumatud eksperdid eeluuringu (vt ka **teostama**)

• Paljud abielupaarid soovivad ultraheliuuringut **sünnieelselt** ⇒ Paljud abielupaarid soovivad **enne sündi** / **sünnieelset** ultraheliuuringut

• Lähtudes vajadusest tagada **valimiseelselt antud** lubaduste elluviimine, sõlmivad pooled koalitsioonilepingu ⇒ Lähtudes vajadusest **enne valimisi antud** / **valimiseelsed** lubadused ellu viia, sõlmivad pooled koalitsioonilepingu

• **Hanke-eelselt** ja hanke käigus katsetati 10 jalgratta tüüpi ⇒ **Hanke eel** / **Enne hanget** ja hanke käigus katsetati 10 jalgratta tüüpi

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna ajamäärusele midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **kohtueelselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

eepiline

1. *eeposega seotud, eeposlik; jutustav*

2. *üllas-rahulik, kiretu*

3. (inglise *epic*) ⇒ tohutu, võimas, enneolematu, muljet avaldav, üleelusuurune

• Tulekul on **eepiline** majanduskriis ⇒ Tulekul on **suur** / **enneolematu** majanduskriis

• Kriitika on omandanud Eesti kohta üsna **eepilised** mõttmed ⇒ Kriitika on omandanud Eesti kohta üsna **muljet avaldavad** / **võimsad** mõttmed

• Tööturuamet oli **eepiline** läbikukkumine ⇒ Tööturuamet oli **tohutu** / **täielik** läbikukkumine

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

eeskoste ⇒ eestkoste

• Alaealiste **eeskoste** seadmine ⇒ Alaealiste **eestkoste** seadmine

• Avaldusele lisatakse lapsele **eeskoste** määramise korral kohtuotsus või perekonnas hooldamise korral sellekohane leping ⇒ Avaldusele lisatakse lapsele **eestkoste** määramise korral kohtuotsus või perekonnas hooldamise korral sellekohane leping

• Vanemliku hoolitsuseta laste perekonnas hooldamise valdkond vajab tugevat **eeskoste-** ja tugiorganisatsiooni ⇒ Vanemliku hoolitsuseta laste perekonnas hooldamise valdkond vajab tugevat **eestkoste-**ja tugiorganisatsiooni

☞ Väär sõnakuju. Liitsõna **eestkoste** on tuletatud sõnaühendist **eest kostma**.

Vt ka **eeskostja**

eeskostja ⇒ eestkostja

• Alaealise **eeskostja** ⇒ Alaealise **eestkostja**

• Kohalik omavalitsus täidab **eeskostja** ülesandeid seaduse alusel ⇒ Kohalik omavalitsus täidab **eestkostja** ülesandeid seaduse alusel

- Õppedistsipliini rikkuvate õpilaste vanematele või **eeskostjatele** saadetakse sellekohane teade ⇒ Õppedistsipliini rikkuvate õpilaste vanematele või **eeskostjatele** saadetakse sellekohane teade
- Lapsevanemate või **eeskostjate** kohuseks on **teostada** avalikes kohtades järelevalvet oma laste või **eeskostetavate üle** ⇒ Lapsevanemate või **eeskostjate** kohuseks on **valvata** avalikes kohtades oma laste või **eeskostetavate järele** (vt ka **teostama**)
- ☞ Isik, kes kostab kellegi eest, või eestkostetava seaduslik esindaja on **eestkostja**.
- Vt ka **eeskoste**

eesseisus ⇒ eestseisus, juhatus

- Pressiesindaja teatel leidis **eesseisus**, et kvaliteetse hariduse tagamiseks on vajalik põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse vastuvõtmine ⇒ Pressiesindaja teatel leidis **eestseisus**, et kvaliteetse hariduse tagamiseks on vaja põhikooli- ja gümnaasiumiseadus vastu võtta
- Oktoobris otsustas Eesti Arstide Liidu **eesseisus** hakata maksma arstiüliõpilastele stipendiumi ⇒ Oktoobris otsustas Eesti Arstide Liidu **eestseisus** / **juhatus** hakata maksma arstiüliõpilastele stipendiumi
- Esmaspäeval, 6. mail toimub vallavalitsuse istung algusega kell 13 ja volikogu **eesseisuse** koosolek algusega kell 16 ⇒ Esmaspäeval, 6. mail toimub vallavalitsuse istung algusega kell 13 ja volikogu **eestseisuse** / **juhatus** koosolek algusega kell 16
- ☞ Väär sõnakuju. Sõna **eestseisus** on tuletatud ühendverbist (*millegi*) **eest seisma**.

efektiivne *tõhus, mõjus, toimiv*

Vt ka **efektne**

efektne

1. *mõjuv, muljet avaldav, tähelepanu äratav, silmatorkav*
  2. ⇒ **efektiivne**, **tõhus**
- Tuleb asjatundjatelt küsida, milline Haridusministeeriumi tellitav uurimus oleks **efektsem** ⇒ Tuleb asjatundjatelt küsida, milline Haridusministeeriumi tellitav uurimus oleks **efektiivsem**
  - Tulevikuks võib osutada **efektseks** Eesti misjonäride saatmine kõigisse maailma riikidesse ⇒ Tulevikuks võib osutada **efektiivseks** / **tõhusaks** Eesti misjonäride saatmine kõigisse maailma riikidesse
  - ☞ Paronüümidel **efektne** ja **efektiivne** on eri tähendus.

effekt (inglise *effect*) ⇒ efekt, mõju

- See tagasihoidlik leheküljepikkune artikkel vallandas tormi, kuigi **effekt** ise oli õieti lühiajaline ⇒ See tagasihoidlik leheküljepikkune artikkel vallandas tormi, kuigi **mõju** ise oli õieti lühiajaline
- ☞ Inglise keele mõjuline õigekirjaviga.

egiidi all

1. *kaitse all, eeskoste all*
- Kultuuripealinna **egiidi all** toimunud üritustel käis kokku üle kahe miljoni inimese

- Põlvas toimuvad Eesti Olümpiakomitee **egiidi all** Eestimaa XI talimängud
- 2. ⇒ loosungiga, hüüdlausega, deviisiga, juhtlausega, lipukirjaga
- USA kongress võttis uue eluasemelaenu seaduse vastu populistliku **egiidi all** „Oma kodu igale ameeriklasele” ⇒ USA kongress võttis uue eluasemelaenu seaduse vastu populistliku **loosungiga / hüüdlausega** „Oma kodu igale ameeriklasele”
- Jätkame **egiidi all**, et hea muusika ei sure kunagi ⇒ Jätkame **deviisiga / juhtlausega / lipukirjaga**, et hea muusika ei sure kunagi
- 3. ⇒ tähe all
- Suvi kulges vallas ehitustegevuse **egiidi all** ⇒ Suvi kulges vallas ehitustegevuse **tähe all**
- Päev möödub uurimislugude **egiidi all** ⇒ Päev möödub uurimislugude **tähe all** / Päev möödub uurimislugusid lugedes
- ☞ Sõna *egiid* tähendab 'kaitse, eestkoste'. Kasutatakse sageli vales tähenduses.

eksklusiivne

1. *eralduv, ainult vähestele valituile kättesaadav, ligipääsmatu*
2. (inglise *exclusive*) ⇒ üksik, ainus, haruldane
  - Meie firma on tehase ametlik ja **eksklusiivne esindaja** Eestis, Lätis, Leedus, Soomes ja Rootsis ⇒ Meie firma on tehase ametlik ja **ainus esindaja** Eestis, Lätis, Leedus, Soomes ja Rootsis
  - Meil on paljude Soome, Saksa, Poola ja Türgi plekitöötlemispinke tootvate tehaste **eksklusiivne esindusõigus** ⇒ Meil on paljude Soome, Saksa, Poola ja Türgi plekitöötlemispinke tootvate tehaste **ainuesindusõigus**
3. (inglise *exclusive*) ⇒ kõrgeklassiline, kallid, peen, luksus-
  - Firma kaupleb **eksklusiivsete** rõivastega ⇒ Firma kaupleb **kõrgeklassiliste / kallite / peente** rõivastega
  - Golfiraja vahetusse lähedusse kadakate vahele kerkivad **eksklusiivsed villad** ⇒ Golfiraja vahetusse lähedusse kadakate vahele kerkivad **luksusvillad**
  - ☞ Tähenduse laienemine inglise keele mõjul, võõrsõnaga liialdamine. Laialivalguva tähendusega võõrsõna on parem asendada täpsema omasõnaga.
  - ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/eksklusiivne.html> (Maire Raadiku artikkel „*Eksklusiivne*”)

ekspertaruanne ⇒ eksperdiaruanne

- Iga ühineva äriühingu kohta koostatakse osanikele mõeldud sõltumatu **ekspertaruanne** ⇒ Iga ühineva äriühingu kohta koostatakse osanikele mõeldud sõltumatu **ekspertaruanne**
- Ekspertid koostavad **ekspertaruande** pärast tutvumist kõrgkooli allüksuse eneseanalüüsiraportiga ⇒ Ekspertid koostavad **aruande / ekspertaruande** pärast tutvumist kõrgkooli allüksuse eneseanalüüsiraportiga
- ☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab kuuluvusseosele (*eksperti aruanne*) ja peab olema omastavas käändes.
- Vt ka **ekspertarvamus, eksperthinnang, ekspertkomisjon, ekspertrühm**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

ekspertarvamus ⇒ eksperdiarvamus

- **Ekspertarvamus** nahkhiirte elupaikade kohta ⇒ **Ekspertdiarvamus** nahkhiirte elupaikade kohta
  - Erastamisel rakendati ka panga **ekspertarvamus**t ja suuniseid ⇒ Erastamisel rakendati ka panga **ekspertdiarvamus**t ja suuniseid
  - **Ekspertarvamus**e tulemusena esitatakse tellijale raport ⇒ **Ekspertdiarvamus**e tulemusena esitatakse tellijale raport
- ☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab kuuluvusseosele (*eksperti arvamus*) ja peab olema omastavas käändes.
- Vt ka [ekspertaruanne](#), [ekspert hinnang](#), [ekspert komisjon](#), [ekspert rühm](#)
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

ekspert hinnang ⇒ eksperdi hinnang

- **Ekspert hinnang** alushariduse raamõppekava kohta ⇒ **Ekspertdi hinnang** alushariduse raamõppekava kohta
  - **Ekspert hinnangute** koostamise hind on kokkuleppeline ⇒ **Ekspertdi hinnangute** koostamise hind on kokkuleppeline
- ☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab kuuluvusseosele (*eksperti hinnang*) ja peab olema omastavas käändes.
- Vt ka [ekspertaruanne](#), [ekspertarvamus](#), [ekspert komisjon](#), [ekspert rühm](#)
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

ekspertiis

1. *mingi erialaseid teadmisi nõudva küsimuse uurimine ja lahendamine v selle kohta arvamus avaldamine*
- Advokaadid taotlesid protsessi jooksul käekirja**ekspertiisi**
  - Arstliku **ekspertiisi** käigus tuvastati inimesel töövõimetus
2. (inglise *expertise*) ⇒ eksperditeadmised, kogemus, asjatundmine, asjatundmus
- President tundis ennast mugavalt teemades, **kus tal on ekspertiis**, nagu välispoliitika ⇒ President tundis ennast mugavalt teemades, **mille ekspert ta on**, nagu välispoliitika
  - Siseministeriumi teatel on Politsei- ja Piirivalveameti **peadirektoril väärtuslik ekspertiis** politseiteenistuse reeglite ja korralduse **osas** ⇒ Siseministeriumi teatel on Politsei- ja Piirivalveameti **peadirektor väärtuslik ekspert / peadirektoril väärtuslikud eksperditeadmised** politseiteenistuse reeglite ja korralduse **kohta** (vt ka **osas**)
- ☞ Täheenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

ekspert komisjon ⇒ eksperdikomisjon

- **Ekspert komisjoni** kuuluvad oma valdkonna kõrgelt hinnatud eksperdid, kelle arvamus on erapooletu ning lõplik ⇒ **Ekspertdikomisjoni** kuuluvad oma valdkonna kõrgelt hinnatud eksperdid, kelle arvamus on erapooletu ning lõplik
- Rahvuskala valimise **ekspert komisjon** otsustas tunnistada Eesti rahvuskalaks räime ⇒ Rahvuskala valimise **ekspertdikomisjon** otsustas tunnistada Eesti rahvuskalaks räime
- Arstiabi kvaliteedi **ekspert komisjon** lahendas 63 ekspertiisitaotlust ⇒ Arstiabi kvaliteedi **ekspertdikomisjon** lahendas 63 ekspertiisitaotlust

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab kuuluvusseosele (*ekspertide komisjon*) ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka [ekspertarvamus](#), [ekspert hinnang](#), [ekspert rühm](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

ekspert rühm ⇒ eksperdirühm

• Moodustatakse **ekspert rühm**, kes nõustab komisjoni ⇒ Moodustatakse **ekspert dirühm**, kes nõustab komisjoni

• **Ekspert rühm** on asunud õhusaaste põhjust välja selgitama ⇒ **Ekspert dirühm** on asunud õhusaaste põhjust välja selgitama

• **Ekspert rühm** töötab välja üldhariduskoolide juhtide õppekava ja esmase koolituse **läbiviimise** ⇒ **Ekspert dirühm** töötab välja üldhariduskoolide juhtide õppekava ja esmase koolituse **korralduse** (vt ka [läbi viima](#))

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab mitmuslikule kuuluvusseosele (*ekspertide rühm*) ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka [ekspert aruanne](#), [ekspert arvamus](#), [ekspert hinnang](#), [ekspert komisjon](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

eksport firma ⇒ ekspordifirma

• Kuna jääolud on rasked, on **eksport firmade** ladusesse kogunenud suurel hulgal kaupa ⇒ Kuna jääolud on rasked, on **ekspordifirmade** ladusesse kogunenud suurel hulgal kaupa

☞ Liitsõna täiendsõna (*ekspordi-*) märgib otstarvet ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka [import firma](#)

eksport turg ⇒ eksporditurg

• Aknafirma **eksport turud** on Inglismaa, Venemaa, Ungari, Taani, Ukraina ⇒ Aknafirma **eksporditurud** on Inglismaa, Venemaa, Ungari, Taani, Ukraina

• Eesti puitmajatootjate peamised **eksport turud** on olnud traditsiooniliselt Skandinaavias ⇒ Eesti puitmajatootjate peamised **eksporditurud** on olnud traditsiooniliselt Skandinaavias

☞ Liitsõna täiendsõna (*ekspordi-*) märgib otstarvet ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka [import turg](#)

eksport öör ⇒ eksportija, väljavedaja; ekspordiettevõtte, ekspordifirma

• Hiinast sai eelmisel aastal suurim sõidukite **eksport öör** ⇒ Hiinast sai eelmisel aastal suurim sõidukite **eksportija**

• Norra **eksport öör** sõlmis lepingu suure tööstusseadme müügiks USA partnerile ⇒ Norra **ekspordiettevõtte** / **ekspordifirma** sõlmis lepingu suure tööstusseadme müügiks USA partnerile

☞ Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada eestipärasemat keelendit. Sageli on omasõna täpsem kui võõrsõna.

Vt ka [import öör](#)

ekstremaalne (vene *экстремальный*) ⇒ ekstreemne, äärmuslik

- Eesti meteoroloogia ja hüdroloogia instituut teatas, et **ekstremaalne** külm püsib ⇒ Eesti meteoroloogia ja hüdroloogia instituut teatas, et **ekstreemne** külm püsib
  - Saaremaa sillaga kaasnevad lisakulutused, nagu juurdepääsuteede ehitamine või ohutuse tagamine **ekstreemalsetes tingimustes** ⇒ Saaremaa sillaga kaasnevad lisakulutused, nagu juurdepääsuteede ehitamine või ohutuse tagamine **ekstreemtingimustes**
- ☞ Ületuletus. Kui tähendusvahet pole, võiks eelistada eesti keelele omasemat tuletist või omasõna.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 109)

elektriavarii ⇒ elektririke

- Raplamaa talunik jäi **elektriavarii** tõttu ilma enamikust koduelektroonikast ⇒ Raplamaa talunik jäi **elektririkke** tõttu ilma enamikust koduelektroonikast
  - 11. novembril juhtus majas **elektriavarii**, mille **likvideerimine** läks majaanikele maksma 11 600 krooni ⇒ 11. novembril tekkis majas **elektririke**, mille **kõrvaldamine** läks majaanikele maksma 11 600 krooni
  - Pakume Tartus ka **elektriavarii likvideerimise** teenust ⇒ Pakume Tartus ka **elektririkke parandamise / kõrvaldamise** teenust
- ☞ *Avarii* tähendab 'laeva-, liiklus-, tööõnnetus; merikahju'. Kirjakeeles ei soovitata seda sõna kasutada tähenduses 'tõrge, rike'.
- Vt ka **gaasiavarii**, **veeavarii**

eliidid *mitm*

- Kesk-Aafrika **eliidid** kasutasid IMF-i heaks kiidetud programme selleks, et õigustada riigi põhifunktsioonidest loobumist ⇒ Kesk-Aafrika **eliit** kasutas IMF-i heaks kiidetud programme selleks, et õigustada riigi põhifunktsioonidest loobumist / Kesk-Aafrika **poliitika- ja majandusjuhid** kasutasid IMF-i heaks kiidetud programme selleks, et õigustada riigi põhifunktsioonidest loobumist
  - Taani uurija on väitnud, et Eesti **eliidid** – majanduslik ja poliitiline – on võrreldes arenenud riikide **eliitidega** liiga tihedalt seotud ⇒ Taani uurija on väitnud, et Eesti **majandus- ja poliitikaeliit / majandus- ja poliitikajuhid** on arenenud riikide **majandus- ja poliitikaeliidiga / majandus- ja poliitikajuhtidega** võrreldes liiga tihedalt seotud
  - Venemaa uued **poliitilised ja majanduslikud eliidid** orienteeruvad eeskätt mitte poliitilisele, vaid majanduslikule domineerimisele endisel Nõukogude Liidu territooriumil ⇒ Venemaa uus **poliitika- ja majanduseliit** ei orienteeru eeskätt poliitilisele, vaid majanduslikule domineerimisele endisel Nõukogude Liidu territooriumil
- ☞ *Eliit* tähendab 'paremik, valituim osa', seda ei sobi kasutada mitmuses. Sageli on võimalik väljenduda ka täpsemalt.

elukutseliselt <*määrsõnana*> ⇒ elukutselt; elukutseline

- Olen lõpetanud ülikooli füüsikuna, kuid **elukutseliselt** olen politseinik ⇒ Olen lõpetanud ülikooli füüsikuna, kuid **elukutselt** olen politseinik
- Hoonete omanikud tegelevad kõik ise loodusehitusega ka **elukutseliselt** ⇒ Hoonete omanikud tegelevad kõik ise loodusehitusega ka **elukutselt** / Hoonete omanikud on kõik ka **elukutselised** loodusehitajad

- Mitu minu sõpra **tegeleb elukutseliselt jalgrattaspordiga** ⇒ Mitu minu sõpra on **elukutselised jalgrattaspordilased**
- ✍ *It*-määrsõna võib sõnastuse teha kantseliitlikuks ja keerukaks.

elupuhuselt <määrsõnana> ⇒ eluajal, elu ajal, enne surma, elusalt

- Surnul oli **elupuhuselt** krooniline haigus ⇒ Surnul oli **eluajal** krooniline haigus
  - Inimene annab elundisiirdamiseks nõusoleku **elupuhuselt** ⇒ Inimene annab elundisiirdamiseks nõusoleku **elu ajal**
  - Lahang on vajalik juhul, kui surma põhjus ei selgunud **elupuhuselt** ⇒ Lahang on vajalik juhul, kui surma põhjus ei selgunud **enne surma / eluajal**
  - Sealiha kvaliteedi hindamine **elupuhuselt** ⇒ Sealiha kvaliteedi hindamine **elusal loomal / elusloomal**
- ✍ Ebamäärase tähendusega tuletis, mille asemel sobib täpsem väljend.

Vt ka **puhune**

▷ *Loe lisaks:* ✍ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*It*-liitelised määrsõnad”)

e-mail, email (inglise), **e-mail, email** ⇒ e-kiri, meil; elektronpost, e-post

- Kuigi kirjavahetus peaks olema privaatne, kipuvad tööandjad **e-mailide** puhul seda nõuet rikkuma ⇒ Kuigi kirjavahetus peaks olema privaatne, kipuvad tööandjad **e-kirjade / meilide / e-posti** puhul seda nõuet rikkuma
  - Kirjuta oma **e-maili aadress** allolevasse vormi ⇒ Kirjuta oma **e-posti aadress / meiliaadress / e-aadress** allolevasse vormi
  - Minu **e-maili** server asub Eestis ⇒ Minu **e-posti** server asub Eestis
- ✍ Inglise tsitaatsõnade asemel on tekstis mugavam kasutada võõrsõnu või mugandeid. Püstkirjas „e-mail” ja „email” on valesti kirjutatud.

Vt ka **e-mailima, mailima**

e-maili aadress ⇒ e-posti aadress, meiliaadress, e-aadress

e-mailima, mailima ⇒ meilima, e-kirja saatma

- Lisainfo saamiseks palun **e-mailida** aadressil .. ⇒ Lisainfo saamiseks palun **saata e-kiri / kirjutada** aadressil ..
  - **E-mailimise** asemel palun helistada ⇒ **Meilimise / Kirjutamise** asemel palun helistada
  - Kui jutt sujub, siis palutakse sul kas agentuuri vestlusele tulla või **e-mailida oma resüme** ⇒ Kui jutt sujub, siis palutakse sul kas agentuuri vestlusele tulla või **saata meiliga oma CV / meilida oma elulookirjeldus** (vt ka **resüme**)
- ✍ Valesti moodustatud mugandid.

Vt ka **e-mail, email**

e-meil ⇒ elektronpost, e-post, meil, e-kiri

- Teatage oma osavõtusoovist **e-meiliga** ⇒ Teatage oma osavõtusoovist **elektronposti teel / e-posti teel / e-kirja teel / meili teel**
- **E-meili aadresside** ja kirjades peituva kaudse informatsiooni põhjal otsustades on enamik osavõtjaid pärit USAst ⇒ **Meiliaadresside** ja kirjades peituva kaudse

informatsiooni põhjal otsustades on enamik osavõtjaid pärit USAst
☞ Vigane sõnakuju, mis on saadud inglise sõna *e-mail* ja eesti
mugandi *meil* kokkusulatamisel.

emigreerima ⇒ **emigreeruma**

- Peaaegu kolmandik armeenlastest on läinud tööpuudusel välismaale – mõni on **emigreerinud** alatiseks, mõni leidnud ajutise tööotsa ⇒ Peaaegu kolmandik armeenlastest on läinud tööpuudusel välismaale – mõni on **emigreerunud** alatiseks, mõni leidnud ajutise tööotsa
  - Uuring näitas, et 25–34-aastastest noortest on valmis **emigreerima** 63% ⇒ Uuring näitas, et 25–34-aastastest noortest on valmis **emigreeruma** 63%
  - Nõukogude okupatsioon sundis tulevast politoloog 1944. aastal **emigreerima** ⇒ Nõukogude okupatsioon sundis tulevast politoloog 1944. aastal **emigreeruma**
- ☞ *u*-liitega tegusõna on süsteempärasem, sest väljendab paremini ühest olukorrast teise siirdumist.
Vt ka **immigreerima**, **migreerima**, **remigreerima**
▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/eerima2.html> (Tiiu Ereli artikkel „-eerima või -eeruma”)

emigreeruma välja rändama, kodumaalt teise riiki ümber asuma

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **emigreerima**.

empowerment (inglise) JUR võimuvolitus, võimestamine, seadusjõu andmine, kehtimapanek; võimaluse andmine, võimaldamine, volitamine, vastutuse suurendamine; PSÜHH jõutamine, jõulisemaks muutmine
Vt ka **võimestama**

enamik suurem osa

- Eestis on hinnakasv kiirem kui **enamikes teistes** Euroopa Liidu riikides ⇒ Eestis on hinnakasv kiirem kui **enamikus** Euroopa Liidu riikides
  - **Enamikel** juhtudel peab vabatahtlik suurema osa kulusid ise katma ⇒ **Enamikul** juhtudel peab vabatahtlik suurema osa kulusid ise katma
  - Päästkeskus väidab, et **enamikest** ööklubidest ei saa õnnetuse korral ohutult välja ⇒ Päästkeskus väidab, et **enamikust** ööklubidest ei saa õnnetuse korral ohutult välja
- ☞ Sõna **enamik** kasutatakse ainult ainsuses, sest ei saa olla mitut suuremat osa.
Vt ka **enamus**

enamus

1. arvuline ülekaal

- Riigikogu aktid võetakse vastu poolthälte **enamusega** (*poolthääli on arvuliselt rohkem*)
  - Eesti arengus mängib olulist osa **enamuste ja vähemuste** koostöö ⇒ Eesti arengus mängib olulist osa **enamuse ja vähemuse** koostöö
- ☞ Sõna **enamus** kasutatakse ainsuses.

2. ⇒ **enamik**, suurem osa

- 8. klassi test osutus õpilastele jõukohaseks: **enamusel** neist, kelle tööd saadeti

üleriigilisele žüriile, oli vähemalt 14 punkti ⇒ 8. klassi test osutus õpilastele jöukohaseks: **enamikul** / **suuremal osal** neist, kelle tööd saadeti üleriigilisele žüriile, oli vähemalt 14 punkti

- **Enamus** ettevõtteid on hädaolukorras valmis rakendama erimeetmeid ⇒ **Enamik** / **Suurem osa** ettevõtteid on hädaolukorras valmis rakendama erimeetmeid
- **Enamusel juhtudest** teeme arvuti korda 1–3 tööpäevaga, lihtsamad tööd tihtipeale samal päeval ⇒ **Enamikul juhtudest** / **Enamasti** teeme arvuti korda 1–3 tööpäevaga, lihtsamad tööd tihtipeale samal päeval
- ☞ Sageli aetakse segamini paronüümid *enamik* ja *enamus* ning kasutatakse neid vales tähenduses.

enda alla hõlmama, endas hõlmama, endast hõlmama ⇒

hõlmama, enda alla võtma

- Rahvusvaheline transport **hõlmab enda alla** ka väikeste koguste vedamist ⇒ Rahvusvaheline transport **hõlmab** ka väikeste koguste vedamist
- Suurel territooriumil asuv ekspositsioon **hõlmab enda alla** neli endise kaevanduse osa ⇒ Suurel territooriumil asuv ekspositsioon **võtab enda alla** / **hõlmab** neli endise kaevanduse osa
- Kohtukulud **hõlmavad endas** ka õigusabikulusid ⇒ Kohtukulud **hõlmavad** ka õigusabikulusid
- Teenused **hõlmavad endas** kõne-, videokõne- ja andmesideteenuseid ⇒ Teenused **hõlmavad** kõne-, videokõne- ja andmesideteenuseid
- Edelasuuna sõiduplaan **hõlmab endast** alljärgnevaid rongiliine: .. ⇒ Edelasuuna sõiduplaan **hõlmab** alljärgnevaid rongiliine: ..
- Põhjavee seire **hõlmab endast** vee kvaliteedi ja varude määramist ⇒ Põhjavee seire **hõlmab** vee kvaliteedi ja varude määramist
- ☞ Liiasid väljendid, sest *hõlmama* tähendabki 'enda alla võtma, endasse haarama'.

energetiseerima, energiseerima (inglise *energize*) ⇒ energiat andma, ergutama

- Ta **omab suutlikkust** teisi ühiste eesmärkide elluviimisel **energetiseerida** ⇒ Ta **suudab** teistele ühiste eesmärkide elluviimisel **energiat anda** / Ta **suudab** teisi ühiste eesmärkide elluviimisel **ergutada** (vt ka **omama**)
- Alkohol ja kofeiin on teada-tuntud **energiseerimisvahendid** ⇒ Alkohol ja kofeiin on teada-tuntud **ergutid** / **ergutusvahendid**
- ☞ Toorlaen inglise keelest. Sõnaühendid ja omasõnad on selgemad.

eneseküllane (inglise *selfsufficient*) ⇒ teistest sõltumatu, iseseisev;

ennast usaldav, enesekindel, enesekeskne, terviklik; majanduslikult sõltumatu, isemajandav

- Bakalaureuseharidus pole **eneseküllane**, vaid eeldab jätku magistrantuuris ⇒ Bakalaureuseharidus pole **sõltumatu** / **iseseisev** / **piisav**, vaid eeldab jätku magistrantuuris
- Kihnus on aegade jooksul tekkinud originaalne ja **eneseküllane** saarekultuur ⇒ Kihnus on aegade jooksul tekkinud originaalne ja **sõltumatu** / **iseseisev** / **terviklik** saarekultuur

☞ Umbmäärase tähendusega toortõlge, mille saab sageli asendada täpsema sõnaga.

enneaegselt <määrsõnana> ⇒ enneaegu, liiga vara

- Valijad leidsid, et mõned valimisjaoskonnad suleti **enneaegselt** ⇒ Valijad leidsid, et mõned valimisjaoskonnad suleti **enneaegu** / **liiga vara**
- Selleks, et kogutavat raha **enneaegselt** ära ei kulutataks, pole lubatud kogumispensionist väljamakseid teha enne tegelikku pensionile jäämist ⇒ Selleks, et kogutavat raha **enneaegu** ära ei kulutataks, pole lubatud kogumispensionist väljamakseid teha enne tegelikku pensionile jäämist
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

ennetähtaegselt, ennetähtajaliselt <määrsõnana> ⇒ enne tähtaega, enne tähtaja lõppu

- Ehitaja plaanib teetööd lõpetada **ennetähtaegselt** ⇒ Ehitaja plaanib teetööd lõpetada **enne tähtaja lõppu**
- Riigikogu kuulutas välja **valimised ennetähtaegselt** ⇒ Riigikogu kuulutas välja **ennetähtaegsed valimised**
- Kui korralise õppejõu ametikoht on vabanenud **ennetähtajaliselt**, siis valitakse uus korraline õppejõud ilma avaliku konkursita ⇒ Kui korralise õppejõu ametikoht on vabanenud **enne tähtaja lõppemist**, siis valitakse uus korraline õppejõud ilma avaliku konkursita

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **tähtaegselt, tähtajaliselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

enormne (inglise *enormous*) ⇒ tohutu, väga suur

- 20 aasta jooksul oleme edasi läinud **enormse** jõudlusega ⇒ 20 aasta jooksul oleme edasi läinud **tohutu** jõudlusega
- Kunstniku tööde hinnad oksjonil olid **enormsed** ⇒ Kunstniku tööde hinnad oksjonil olid **väga kõrged**

☞ Põhjendamatu toorlaen inglise keelest, võõrsõnaga liialdamine.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

episood

1. *üksikündmus, vahe- v kõrvallugu, kõrvalseik*

2. (inglise *episode*) ⇒ osa, jagu

• Fantaasiasarja värske **episood** püstitas piraatlusrekordi ⇒ Fantaasiasarja värske **osa** / **jagu** püstitas piraatlusrekordi

3. ⇒ haigusjuhtum, hoog

• **Haigusepisood** algab peenevillilise lööbe ilmunisega nahale ⇒ **Haigus** / **Haigushoog** algab peenevillilise lööbe ilmunisega nahale

4. ⇒ stseen, pilt

- Lavastus on 10 **episoodis** ja kestab 20 minutit ⇒ Lavastus on 10 **pildis** ja kestab 20 minutit
- Etenduse lõpetas viimane **episood** ning koori lahkumine ⇒ Etenduse lõpetas viimane **stseen** ning koori lahkumine
- ☞ Põhjendamatu tähenduse laienemine. Mitmetähendusliku võõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

erapooletu *neutraalne, ei ole poolt ega vastu*
Vastand **erapoolik**

erapoolik *mitteerapooletu*

- ☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna **kallutatud**.
- Vastand **erapooletu**

eraviisiliselt *<määrsõnana>* ⇒ eraviisil, omal käel, omaette; mitteametlikult, omavahel

- **Eraviisiliselt** Eestisse turismireisile saabunud Tai printsess tutvus Tallinna vanalinna ja Lahemaa rahvuspargiga ⇒ **Mitteametlikult** / **Eraviisil** Eestisse turismireisile saabunud Tai printsess tutvus Tallinna vanalinna ja Lahemaa rahvuspargiga
- Teil on õigus rääkida advokaadiga **eraviisiliselt** enne, kui politsei teid üle kuulab ⇒ Teil on õigus rääkida advokaadiga **eraviisil** / **omavahel** enne, kui politsei teid üle kuulab
- Igaühel on vabadus avalikult või **eraviisiliselt** täita usutalitusi, kui see ei kahjusta avalikku korda, tervist ega kõlblust ⇒ Igaühel on vabadus avalikult või **eraviisil** / **omaette** / **omal käel** täita usutalitusi, kui see ei kahjusta avalikku korda, tervist ega kõlblust
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

erialaselt, erialaliselt *<määrsõnana>* ⇒ oma(l) erialal; erialane

- Lasteaedades on **erialaselt** pädev ning pikaajalise töökogemusega pedagoogiline personal ⇒ Lasteaedades on pädev ning pikaajalise töökogemusega pedagoogiline personal
- **Erialaliselt** oluline on mulle olnud ka praktiseerimiskogemus Saksamaal ⇒ Oluline on mulle olnud ka **erialane** praktiseerimiskogemus Saksamaal
- Eesmärk on **erialaliselt** pidevalt areneda ja iseseisvalt õppida ⇒ Eesmärk on **oma erialal** pidevalt areneda ja iseseisvalt õppida
- Eripedagoog teeb koostööd vanemate, teiste spetsialistide ja kolleegidega, nõustab neid ning täiendab ennast **erialaselt** ⇒ Eripedagoog teeb koostööd vanemate, teiste spetsialistide ja kolleegidega, nõustab neid ning täiendab ennast **oma erialal**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- Vt ka **ametialaselt**, **töölalaselt**

▷ Loe lisaks: ➔ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsonad”)

erialaspetsialist ⇒ spetsialist, asjatundja, eriteadlane

- Koostöös **erialaspetsialistidega** tehti psühholoogilise abi saamise võimalusi tutvustav nõustamisvoldik ⇒ Koostöös **spetsialistidega** tehti psühholoogilise abi saamise võimalusi tutvustav nõustamisvoldik
- Seaduseelnõu on arutatud Rootsi **erialaspetsialistide** ja sealsete kogunud juristidega, kes olid Rootsi analoogilise seaduse autorid ⇒ Seaduseelnõu on arutatud Rootsi **spetsialistide** / **asjatundjate** ja sealsete kogunud juristidega, kes olid Rootsi analoogilise seaduse autorid
- Õpingute järjepidevusele aitavad kaasa **erialaspetsialistide** ja koolitajate **poolne** juhendamine ning õppegraafikute tugi ⇒ Õpingute järjepidevusele aitavad kaasa **eriteadlaste** / **spetsialistide** ja koolitajate juhendamine ning õppegraafikute tugi (vt ka **-poolne**)
- ☞ Liiane liitsõna, sest **spetsialist** ongi eriteadlane, asjatundja.

eriettevalmistus

1. *ettevalmistustööd, abinõud, mis loovad eeldused millegi toimumiseks*
  - Seedetrakti uuringuks on vajalik eelregistreerimine ja **eriettevalmistus** (*ettevalmistustegevus*)
  - 2. (*vene специальная подготовка*) ⇒ **eriväljaõpe**
    - Hädaabitöö on töö, mille tegemiseks ei nõuta isikult erialast või **eriettevalmistust** ja millele **ei laiene** töölepingu seadus ⇒ Hädaabitöö on töö, mille tegemiseks ei nõuta isikult erialast või **eriväljaõpet** ja mille puhul **ei kehti** töölepingu seadus (vt ka **laienema**)
    - Läänemaal õpetab füüsikat 23 inimest, kellest üheksal on **eriettevalmistus** ⇒ Läänemaal õpetab füüsikat 23 inimest, kellest üheksal on **eriväljaõpe** / **erialane haridus**
    - ☞ Täheenduse põhjendamatu laienemine vene keele mõjul.
Vt ka **ette valmistama**

erinev

1. *erisugune, isesugune*
  - Keskealiste meeste ja naiste südameataki risk on **erinev** (*kumbki risk on erisugune, riskid erinevad teineteisest*)
  - Poistel ja tüdrukutel on **erinev** õpimotivatsioon (*nende õpimotivatsioonid erinevad*)
2. ⇒ eri, ise, eraldi olev, omaette olev
  - Hotelli personal räägib **erinevaid** keeli ⇒ Hotelli personal räägib **eri keeli** / **mitut keelt** / **paljusid keeli**
  - Teenustasu on **erinevates** pankades erinev ⇒ Teenustasu on **eri** pankades erinev
  - Võrdlemiseks on loodud kolm **erinevas** vanuses ja **erinevaid** teenuseid kasutatavat näidistarbijat ⇒ Võrdlemiseks on loodud kolm **eri** vanuses ja **eri** teenuseid kasutatavat näidistarbijat
3. (*sageli ülearune*)
  - „Teeme ära” aktsioonist inspiratsiooni saanud prügikoristuspäev toimub korraga **kolmes erinevas riigis** ⇒ „Teeme ära” aktsioonist inspiratsiooni saanud prügikoristuspäev toimub korraga **kolmes riigis**
  - Karjääriinfot loovad ja haldavad **mitmed erinevad institutsioonid** ⇒

Karjääriinfot loob ja haldab **mitu institutsiooni**

- Meie tantsuklubi tegutseb linnas **viies erinevas kohas** ⇒ Meie tantsuklubi tegutseb linnas **viies kohas**

☞ Vene keele mõju. Saab asendada sõnaga *eri*, sageli võib üldse ära jätta.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/erinev.html> (Maire Raadiku artikkel „Mis vahe on sõnadel *eri* ja *erinev*?”)

erisus

1. *eriomadus, erijoon*

- Presidendi valimise **erisus** 1992. aastal oli see, et kandidaatidele andis hääli rahvas

• Komisjon täpsustas omavalitsuskorralduse **erisusi** saartel

2. ⇒ erinevus

- Arusaamade **erisus** sundis teda erakonda vahetama ⇒ Arusaamade **erinevus** sundis teda erakonda vahetama

• Pakume uue seaduse kohta põhjalikku ning sisulist koolitust, esitame uue ja vana seaduse peamised **erisused** ning arutame koos **tõusetunud** küsimusi ⇒ Pakume uue seaduse kohta põhjalikku ning sisulist koolitust, esitame uue ja vana seaduse peamised **erinevused** ning arutame koos **tekkinud** küsimusi (vt ka **tõusetuma**)

• 25. septembriks **tuuakse välja** põhilised **erisused** riikliku ja Waldorfi koolide õppekava vahel ⇒ 25. septembriks **esitatakse** riikliku ja Waldorfi koolide õppekava põhilised **erinevused** (vt ka **välja tooma**)

3. ⇒ erijuhtum, erand

• **Erisuse andmise** valitsusasutuste visuaalse identiteedi ellurakendamisel otsustab minister ⇒ **Erandi tegemise** valitsusasutuste visuaalse identiteedi ellurakendamisel otsustab minister

☞ Täheenduse laienemine võib tekitada segadust.

esinaine

• Naiskodukaitse Rapla ringkond sai uue **esinaise**

• Riigikogu **esinaine** Ene Ergma ⇒ Riigikogu **esimees** Ene Ergma

☞ *Esinaine* sobib eelkõige juhtudel, kui ühenduses, seltsis vm on üksnes naised. Muudel juhtudel sobib ametinimetuseks *esimees*.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/079.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Kas naine on *esimees* või *esinaine*?”)

eskaleerima (< inglise *escalate*) järk-järgult laiendama

☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna **skaleerima**.

eskaleeruma (< inglise *escalate*) järk-järgult laienema

☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna **skaleeruma**.

esmakordselt <määrsõnana> ⇒ esimest korda

• **Esmakordselt kooli** mineva lapse toetuse taotlusi võetakse vastu õppeaasta alguses ⇒ **Esimest korda kooli** / **Esimesse klassi** mineva lapse toetuse taotlusi võetakse vastu õppeaasta alguses

• Firma osales **esmakordselt teostatavas uuringus** ⇒ Firma osales **esmakordses**

uuringus (vt ka **teostama**)

- 9. märtsil toimub **esmakordselt** kutsehariduse suursündmus Noor Meister ⇒ 9. märtsil toimub **esimest korda** / **esimene** kutsehariduse suursündmus Noor Meister

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha kantseliitlikumaks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

esmaselt <määrsõnana>

1. ⇒ **es**alt, algul, kõigepealt, esiti

- Keskkonnaministri arvates on agrometeoroloogiline seire **esmaselt** vajalik põllumajandusele ⇒ Keskkonnaministri arvates on agrometeoroloogiline seire **kõigepealt** vajalik põllumajandusele
- Suhkur oli **esmaselt** tuntud Polüneesias, sealt liikus ta edasi Indiasse ⇒ Suhkur oli **es**alt / **kõigepealt** tuntud Polüneesias, sealt liikus ta edasi Indiasse

2. ⇒ **es**ma-, **es**mas-

- Tänavu mais **registreeriti esmaselt** 451 mootorratast ⇒ Tänavu mais **es**maregistreeriti 451 mootorratast
- **Esmaselt diagnoositud** kutsehaigust registreeriti tööinspeksioonis 2004. aastal 132 korral ⇒ **Esmadiagnoositud** kutsehaigust registreeriti tööinspeksioonis 2004. aastal 132 korral

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

esmatasandi juht ⇒ esmajuht

- Organisatsiooni igal tasandil täidavad juhid (tippjuht, keskastmejuht, **esmatasandi juht**) kindlaid ülesandeid ⇒ Organisatsiooni igal tasandil täidavad juhid (tippjuht, keskastmejuht, **es**majuht) kindlaid ülesandeid
  - Lihttöölised ja **esmatasandi juhid** on enamasti kõikjal kohalikud elanikud ⇒ Lihttöölised ja **es**majuhid on enamasti kõikjal kohalikud elanikud
- ☞ Liigse osaga sõnaühend, liitsõna on lühem ja niisama selge.

etapiliselt, etapiviisiliselt <määrsõnana> ⇒ etapi viisi, etapi kaupa, etapiti

- Vedurijuhtide koondamine **toimub etapiliselt**, et tagada turvaline ning korrektne üleminek uuele töökorraldusele ⇒ Vedurijuhid koondatakse **etapi viisi**, et tagada turvaline ning korrektne üleminek uuele töökorraldusele (vt ka **toimuma**)
- Olulistes põhimõtetes saab kokkuleppele jõuda ainult **pikaajaliselt ja etapiliselt** läbi rääkides ⇒ Olulistes põhimõtetes saab kokkuleppele jõuda ainult **pikka aega ja etapiti** läbi rääkides
- Oleme **etapiviisiliselt** uuendanud lasteaia kõnniteid ning teekatteid ⇒ Oleme **etapi viisi** / **etapi kaupa** / **etapiti** uuendanud lasteaia kõnniteid ning teekatteid
- Politseiametnike palgareform **viiakse läbi etapiviisiliselt** ⇒ Politseiametnike palgareform **toimub** / **tuleb etapiti** / **etapi kaupa** (vt ka **läbi viima**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib

sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

ette dikteerima ⇒ dikteerima, ette ütleva; ette kirjutama, peale sundima

- Ehkki teemad võimaldavad asju lahata **laiapõhjalisemalt**, on oluline siiski püsida raamides, mille iga teema **ette dikteerib** ⇒ Ehkki teemad võimaldavad asju lahata **laiemalt** / **ulatuslikumalt**, on oluline siiski püsida raamides, mille iga teema **dikteerib** / **ette kirjutab** (vt ka **laiapõhjaline**)
  - Haiguse süvenedes on aina raskem säilitada stabiilsust, sest vaimse tervise kurnatus **dikteerib ette** reaktsioone ja käitumist ⇒ Haiguse süvenedes on aina raskem säilitada stabiilsust, sest vaimse tervise kurnatus **dikteerib** / **sunnib peale** reaktsioone ja käitumist
- ☞ Liiane väljend, sest *dikteerima* tähendabki 'ette ütleva'.

ette ennustama ⇒ ennustama, prognoosima, ette aimama, ette kuulutama

- Kriisid on tänapäeva finantssüsteemi sisse kirjutatud, kuid millal täpselt nad saabuvad, ei osata **ette ennustada** ⇒ Kriisid on tänapäeva finantssüsteemi sisse kirjutatud, kuid millal täpselt nad saabuvad, ei osata **ennustada** / **prognoosida**
  - Konkreetset ooteaja pikkust **ette ennustada** on väga raske, sest ooteaeg sõltub klientide arvust ⇒ Konkreetset ooteaja pikkust **ennustada** / **ette aimata** on väga raske, sest ooteaeg sõltub klientide arvust
  - Hiidlainete **etteennustamine** käib eelkõige kahel viisil ⇒ Hiidlainete **prognoosimine** / **ennustamine** käib eelkõige kahel viisil
  - Mitmel perekonnaseaduse § 188 lg-s 1 toodud juhul ei ole riskid alati **etteennustatavad** ⇒ Mitmel perekonnaseaduse § 188 lg-s 1 toodud juhul ei ole riskid alati **ennustatavad** / Mitmel perekonnaseaduse § 188 lg-s 1 toodud juhul ei ole riske alati **võimalik ette näha**
- ☞ Liiane väljend.

ettekavatsematult ⇒ ette kavatsemata, kogemata, tahtmata, teadmata

- Kindlustus katab kindlustatud isiku **poolt** reisi ajal **ettekavatsematult** tekitatud kahju kolmandale isikule ⇒ Kindlustus katab kindlustatud isiku reisi ajal **ettekavatsemata** / **kogemata** / **tahtmata** tekitatud kahju kolmandale isikule (vt ka **poolt**)
  - Läänemerest leitud võõrliikidest umbes 60 on toodud sisse **ettekavatsematult** ⇒ Läänemerest leitud võõrliikidest umbes 60 on toodud sisse **ettekavatsemata** / **teadmata**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

ettekirjutis ⇒ ettekirjutus, korraldus, käsk

- Revisjoni tulemuste kohta koostatakse **ettekirjutis**, otsus või akt ⇒ Revisjoni tulemuste kohta koostatakse **ettekirjutus**, otsus või akt

- Ülevaade sisehindamisest ja riikliku **järevalve ettekirjutistest** ⇒ Ülevaade sisehindamisest ja riikliku **järevalve ettekirjutustest** (vt ka **järevalve**)
- Omavalitsusele tehti **ettekirjutis**, milles nõutakse **antud** akti tühistamist ⇒ Omavalitsusele tehti **ettekirjutus** / **korraldus**, milles nõutakse **nimetatud** / **selle** akti tühistamist (vt ka **antud**)
- **Vastavalt** töötervishoiuarsti **ettekirjutisele** hüvitasime töötajale prillid ⇒ Töötervishoiuarsti **korralduse järgi** hüvitasime töötajale prillid (vt ka **vastavalt**)
- ☞ Sõna kasutamine vales tähenduses: *kirjutis* tähendab 'artikkel'.

ette kujutlema ⇒ kujutlema, ette kujutama

- **Kujutlegem ette** mõnda tõsisemat kriisisituatsiooni, kus kaitseväge juhataja ei saa mingil põhjusel oma ametiülesandeid täita ⇒ **Kujutlegem** / **Kujutagem ette** mõnda tõsisemat kriisisituatsiooni, kus kaitseväge juhataja ei saa mingil põhjusel oma ametiülesandeid täita
- Meie seadmeid kasutatakse kõikjal maailmas kõige ekstreemsemates oludes, mida võib **ette kujutleda** ⇒ Meie seadmeid kasutatakse kõikjal maailmas kõige ekstreemsemates oludes, mida võib **kujutleda** / **ette kujutada**
- ☞ Liiane väljend. *Ette kujutlema* on tekkinud tegusõnade *ette kujutama* ja *kujutlema* kokkusulamisel.
- Vt ka **ettekujutus**

ettekujutus ⇒ ettekujutus, kujutus; kuvand

- Pildil on keskaegse kunstniku **ettekujutus** Ateena aristokraatidest ⇒ Pildil on keskaegse kunstniku **ettekujutus** / **kujutus** Ateena aristokraatidest
- Rühmatöö eesmärk: analüüsida meedia loodud **ettekujutlusi** rikkusest ja vaesusest ⇒ Rühmatöö eesmärk: analüüsida meedia loodud **kuvandit** rikkusest ja vaesusest
- E-poe pakutavate võimaluste piiriks on ainult **ettekujutusvõime** ⇒ E-poe pakutavate võimaluste piiriks on ainult **kujutusvõime**
- ☞ Liiane väljend. *Ettekujutus* on tekkinud sõnade *ettekujutus* ja *kujutus* kokkusulamisel.
- Vt ka **ette kujutlema**

ette planeerima, ette plaanima ⇒ plaanima, planeerima

- Energiamaajandust tuleb senisest pikemalt **ette planeerida**, arvestades ka avatud elektrituru ja keskkonnamõjudega ⇒ Energiamaajandust tuleb senisest pikemalt **planeerida** / **plaanima**, arvestades ka avatud elektrituru ja keskkonnamõjudega
- Pärast meie koolitust oskate oma organisatsiooni tegevust **pikaajaliselt ette planeerida** ⇒ Pärast meie koolitust oskate oma organisatsiooni tegevust **pikemaks ajaks planeerida** / Pärast meie koolitust oskate oma organisatsioonile teha **pikema tegevusplaani** (vt ka **pikaajaliselt**)
- Ebasobivamat aega visiidiks oleks olnud raske **ette plaanida** ⇒ Ebasobivamat aega visiidiks oleks olnud raske **plaanida**
- Metsaistutustalgute korraldajad on terve päeva juba **ette planeerinud** ⇒ Metsaistutustalgute korraldajad on terve päeva juba **planeerinud** / Metsaistutustalgute korraldajatel on terve päeva **plaan** juba tehtud
- ☞ Liiasid väljendid. *Planeerima* ja *plaanima* juba sisaldavadki tähendust 'ette'.

ette prognoosima ⇒ prognoosima, ennustama

- Kunstliku viljastamise õnnestumist on võimalik **ette prognoosida** ⇒ Kunstliku viljastamise õnnestumist on võimalik **prognoosida**
  - Vangla erakorralisi sündmusi on võimalik mingil määral **ette prognoosida** ⇒ Vangla erakorralisi sündmusi on võimalik mingil määral **ennustada** / **prognoosida**
  - Teenuste lõplikku hinda ei ole võimalik täpselt **ette prognoosida** ⇒ Teenuste lõpphinda ei ole võimalik täpselt **prognoosida**
  - Tänapäeva teadmiste tase ei võimalda veel **prognoosida** ilma kolmeks kuuks **ette** sama täpselt nagu kolmeks päevaks ⇒ Tänapäeva teadmiste tase ei võimalda veel **prognoosida** / **ennustada** ilma kolmeks kuuks sama täpselt nagu kolmeks päevaks
- ☞ Liiane väljend. *Ette prognoosima* on tekkinud tegusõnade *ette kuulutama* ja *prognoosima* kokkusulamisel.

ette valmistama

1. *valmis seadma, valmis panema; valmistuma*
  2. (vene *подготовить*) ⇒ koolitama, välja õpetama
    - Kutsekool **valmistab ette** tulevasi maalreid ⇒ Kutsekool **koolitab** / **õpetab** välja tulevasi maalreid
    - Õppekava **valmistab ette** aednikke ⇒ Õppekava põhjal **koolitatakse** / **õpetatakse** aednikke
    - Akordioni eriala **valmistab ette** orkestrante, orkestrijuhte ja muusikakoolide õpetajaid ⇒ Akordioni erialal **koolitatakse** / **õpetatakse** orkestrante, orkestrijuhte ja muusikakoolide õpetajaid
  3. ⇒ koostama, tegema
    - Majandusministeerium **valmistab ette** Tallinna-Tartu neljarealise maantee järgmist projekti ⇒ Majandusministeerium **koostab** / **teeb** Tallinna-Tartu neljarealise maantee järgmist projekti
    - Pakume koolitusi, mis **valmistatakse ette** just kliendi vajadusest **lähtuvalt** ⇒ Pakume koolitusi, mis **koostatakse** just kliendi vajadusest **lähtudes** (vt ka **lähtuvalt**)
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine vene keele mõjul.

ette valmistuma ⇒ valmistuma, (end) ette valmistama

- Nii õpilane oma perekonnaga kui ka õpetaja peavad arenguevestluseks **ette valmistuma** ⇒ Nii õpilane oma perekonnaga kui ka õpetaja peavad arenguevestluseks **valmistuma** / **end ette valmistama**
  - Arutleme, kuidas peaks juba üürilepingut sõlmides **ette valmistuma** selle lõpetamiseks ning milliste riskidega tuleb arvestada ⇒ Arutleme, kuidas peaks juba üürilepingut sõlmides **valmistuma** / **valmis olema** selle lõpetamiseks ning milliste riskidega tuleb arvestada
  - Euroopa Liit võib kasvada kuni poole miljardi inimese võrra, selleks tuleb põhjalikult **ette valmistuda** ⇒ Euroopa Liit võib kasvada kuni poole miljardi inimese võrra, selleks tuleb põhjalikult **valmistuda**
- ☞ Liiane väljend. *Ette valmistuma* on tekkinud tegusõnade *ette valmistama* ja *valmistuma* kokkusulamisel.

ettevõtlus *ettevõtete loomine ja nendes tegutsemine*

Vt ka **ettevõtlused**

ettevõtlused *mitm* ⇒ **ettevõtlus**, ettevõtted

- Finantskriisist aitab väljuda uute töökohtade loomine ja **ettevõtluste** toetamine ⇒ Finantskriisist aitab väljuda uute töökohtade loomine ja **ettevõtluse** / **ettevõtete** toetamine
  - Ala planeerimisel on väga oluline kohaliku omavalitsuse ja **ettevõtluste** vaheline partnerlus ja koostöö ⇒ Ala planeerimisel on väga oluline kohaliku omavalitsuse ja **ettevõtete** partnerlus ja koostöö
  - **Kõrgem prioriteet** on antud projektidele, mis toetavad maapiirkondade **ettevõtlusi** ⇒ **Eelistatakse** projekte, mis toetavad maapiirkondade **ettevõtlust** / **ettevõtteid** (vt ka **kõrge prioriteet**)
- ☞ Sõna **ettevõtlus** kui abstraktsõna ei sobi kasutada mitmuses.
Ettevõtluse kui tegevust märkiva *lus*-tuletise asemel on lauses sageli täpsem kasutada sõna **ettevõtted**.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti „Terminiõpetus”, lk 253)

ettevõttesiseselt <*määrsõnana*> ⇒ ettevõttes, ettevõtte sees

- **Ettevõttesiseselt** erinevad suurim ja väiksem palk 10–12 korda ⇒ **Samas ettevõttes** erinevad suurim ja väiksem palk 10–12 korda
  - Kõnealune mudel aitab **ettevõttesiseselt** paremaid lahendusi ja mugavamad töökeskkonda luua ⇒ Kõnealune mudel aitab **ettevõttes** paremaid lahendusi ja mugavamad töökeskkonda luua
  - See on **ettevõttesiseselt määratav** kõrgeim autasu, mida teadlane, insener või programmeerija võib firmas pälvida ⇒ See on **ettevõttes** / **ettevõtte** kõrgeim autasu, mida firmas töötav teadlane, insener või programmeerija võib pälvida
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-siseselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

eur *lih*, **EUR** *lih* ⇒ euro, €

- Toetus on 19 **auri** ⇒ Toetus on 19 **eurot**
  - Tallinna Linnavalitsuse jõulutervituse tootmine maksis **32 000.- EURi** ⇒ Tallinna Linnavalitsuse jõulutervituse tootmine maksis **32 000 eurot** / **32 000 €**
  - Muuseum pakub programmi hinnaga **6.- eur** ⇒ Muuseum pakub programmi hinnaga **6 eurot** / **6 €**
  - Toetuse I osa esimese ja teise lapse puhul on 300 **EUR-i** ⇒ Toetuse I osa esimese ja teise lapse puhul on 300 **eurot** / **€**
- ☞ Sõna **eur** ei sobi kirjakeelde, kirjakeelne on **euro** (omastav kääne **euro**, osastav kääne **eurot**). Suurtähtlühendit **EUR** sobib kasutada valuutakursitabelites.

Vt ka **MEUR**, **TEUR**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=175> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Kuidas kirjutada eurot?”)

euroopastama *euroopalikuks tegema*

- ☞ Me ei soovita kasutada tähenduses 'euroopastama' sõna

europaniseerima, europaliseerima ega *europiseerima*.

Vt ka *euroopastuma*

euroopastuma *euroopalikuks saama, euroopalikuks muutuma*

☞ Me ei soovita kasutada tähenduses 'euroopastuma' sõna

europaliseeruma, europaniseeruma, europiseeruma ega *europaseeruma*.

Vt ka *euroopastama*

europaniseerima (inglise *Europeanize*), **europaliseerima** (inglise *Europealize*), **europiseerima** ⇒ **euroopastama**

• On selge, et Eesti majanduspoliitikat on vaja **europaniseerida** ⇒ On selge, et

Eesti majanduspoliitikat on vaja **euroopastada** / **Euroopa Liiduga ühtlustada**

• Uuriti, kuidas **europaniseerida** ehk **ühtlustada** immigratsiooni- ja asüülipoliitikat ⇒ Uuriti, kuidas **ühtlustada** Eesti ja Euroopa Liidu immigratsiooni- ja asüülipoliitikat

• Uuring näitab, et eelkõige on vaja **europiseerida** meie maksusüsteem ⇒

Uuring näitab, et eelkõige on vaja **euroopastada** meie maksusüsteem

☞ *Europaniseerima, europaliseerima* ja *europiseerima* sisaldavad

sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused. Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada omaliitega keelendit.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima*-tegusõna: üksi ja teistega”)

europaniseeruma (inglise *Europeanize*), **europaliseeruma** (inglise *Europealize*), **europiseeruma**, **europaseeruma** ⇒ **euroopastuma**

• bakalaaurusetöö „Avaliku teenistuse **europaniseerumine** sotsiaalministeeriumi näitel” ⇒ bakalaaurusetöö „Avaliku teenistuse **euroopastumine** sotsiaalministeeriumi näitel”

• Mida tähendab avaliku teenistuse **europaliseerumine** ametnikule? ⇒ Mida tähendab avaliku teenistuse **euroopastumine** ametnikule?

• Publikatsioonid käsitlesid Eesti integratsiooni Euroopa Liitu ja **europiseerumist** ⇒ Publikatsioonid käsitlesid Eesti integratsiooni Euroopa Liitu ja **euroopastumist**

• Ühed toetasid progressiivset **europaseerumist**, teised konservatiivset natsionalismi ⇒ Ühed toetasid progressiivset **euroopastumist**, teised konservatiivset natsionalismi

☞ *Europaniseeruma, europaliseeruma, europiseeruma* ja

europaseeruma sisaldavad sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused. Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada omaliitega keelendit.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima*-tegusõna: üksi ja teistega”)

eutaneerima, eutaniseerima VET ⇒ halastussurmama; hukkama, surmama

- Agressiivse koera võib ka **eutaneerida** ⇒ Agressiivse koera võib ka **hukata / surmata**
- Kui looma tervislik seisund ei võimalda talle uut kodu leida, on varjupaigal õigus loom **eutaneerida** ⇒ Kui looma tervislik seisund ei võimalda talle uut kodu leida, on varjupaigal õigus loom **surmata**
- ☞ Enamasti on omasõna selgem kui võõrsõna.

evaluatsioon (inglise *evaluation*) ⇒ **evalvatsioon**, hindamine

- Planeeritud **evaluatsioon**: iga osa lõpul hindavad osalejad õppust ja lisavad oma kriitilised märkused ⇒ Planeeritud **hindamine**: iga osa lõpul hindavad osalejad õppust ja lisavad oma kriitilised märkused
- Et **kaardistada** olemasolev IT-sektor ning esitada tulevikuvisioon ja soovitused, tehakse klatri **evaluatsioon** ⇒ Et **piiritleda** olemasolev IT-sektor ning esitada tulevikuvisioon ja soovitused, tehakse klatri **evalvatsioon / hindamine** (vt ka **kaardistama**)
- Eesti teaduse rahvusvahelise **evaluatsiooni** tulemuste põhjal sai **uurimisgrupp** analüütilise keemia erialal kõrgeima hinde ⇒ Eesti teaduse rahvusvahelise **hindamise** tulemuste põhjal sai **uurimisrühm** analüütilise keemia erialal kõrgeima hinde (vt ka **grupp**)
- ☞ Valesti moodustatud mugand või õigekirjaviga.

evalvatsioon MAJ *hindamine, väärtuse määramine*

- ☞ NB! Sõnas **evaluatsioon** on õigekirjaviga.

evolveeruma (inglise *evolve*) ⇒ arenema

- Programmeerimiskeel BASIC oli **evolveerunud** keeleks, millel oli kümneid dialekte ⇒ Programmeerimiskeel BASIC oli **arenenud** keeleks, millel oli kümneid dialekte
- Paralleelselt **evolveerunud** salamandriiliigid on hämmastavalt sarnased ⇒ Paralleelselt **arenenud** salamandriiliigid on hämmastavalt sarnased
- ☞ Põhjendamatu toorlaen inglise keelest, võõrsõnaga liialdamine.

fakt *see, mis tõesti on toimunud või eksisteerinud; see, mis tõesti toimub või eksisteerib; tõsiasi, tõik*

Vt ka **kindel fakt**, **tõene fakt**

faktor *tegur, mõjur, mõju*

- Üheksa **faktorit**, millest sõltub südameinfarkt ⇒ Üheksa **tegurit**, millest sõltub südameinfarkt
- Tähtsad **faktorid**, mida peab silmas pidama tööstusliku laseri valimisel ⇒ Tähtsad **tegurid**, mida peab silmas pidama tööstusliku laseri valimisel
- **Faktoreid**, mis laste und häirivad, on palju ⇒ **Tegureid / Mõjureid**, mis laste und häirivad, on palju
- Projekti eesmärk on uurida õppekava mõjutavaid **faktoreid** ⇒ Projekti eesmärk on uurida õppekava mõjutavaid **tegureid** / Projekti eesmärk on uurida õppekava **mõjureid**
- Aktsiaseltsi tulu potentsiaali hindamisel tuleb arvestada **inflatsioonifaktorit** ⇒ Aktsiaseltsi tulu potentsiaali hindamisel tuleb arvestada **inflatsiooniga** /

inflatsiooni mõjuga

☞ *Faktor* on saanud stampsõnaks. Sageli on see asendatav omasõnadega *tegur* ja *mõjur*. Vahel ka ülearune.

Vt ka **riskifaktor**, **multifaktoriaalne**

faktuaalne (inglise *factual*) ⇒ faktiline, tegelik

- Kui tähtsaks peate ulmekirjanduse juures **faktuaalset** ja teaduslikku täpsust?
⇒ Kui tähtsaks peate ulmekirjanduse juures **fakti-** ja teaduslikku täpsust?
  - **Faktuaalne materjal** peab toetuma ajakohasele ja aktuaalsele ajaloo uurimusele
⇒ **Faktimaterjal** peab toetuma ajakohasele ja aktuaalsele ajaloo uurimusele
  - Tasakaalustatud **faktuaalne põhi** annab võimaluse võrrelda Eesti Päevalehe ja Helsingin Sanomate seisukohti ⇒ Tasakaalustatud **faktid** annavad võimaluse võrrelda Eesti Päevalehe ja Helsingin Sanomate seisukohti
- ☞ Ähmase sisuga mugand inglise keelest.

fassilitaator, fassilitaator (inglise *facilitator*) ⇒ rühmatöö juhendaja,

rühmajuht; abistaja, korraldaja

- Aktiivõppe keskkonnas on õpetaja pigem **fassilitaator** ⇒ Aktiivõppe keskkonnas on õpetaja pigem **rühmajuht / abistaja**
  - Sageli on kasu sellest, kui arutelu **viib läbi fassilitaator**, kes suudab jääda neutraalseks ⇒ Sageli on kasu **arutelujuhist**, kes suudab jääda neutraalseks (vt ka **läbi viima**)
  - Meie **fassilitaatori** ülesandeks on töö planeerimine ja organiseerimine ⇒ Meie **korraldaja / juhi** ülesandeks on töö planeerimine ja organiseerimine
- ☞ Ebaselge sisuga toorlaen inglise keelest, eestikeelne väljend on enamasti täpsem.

fax (inglise *fax*) ⇒ faks

☞ Eesti keeles on võõrsõna *faks*.

finantsressurss ⇒ raha, tuluallikas, rahalised vahendid

- 2013. aasta riigieelarves on reformi elluviimiseks ette nähtud vajalik **finantsressurss** ⇒ 2013. aasta riigieelarves on reformi elluviimiseks ette nähtud vajalik **raha**
  - **Vastavalt finantsressursside** järkjärgulisele kasvule suureneb ka kaitsejõudude isikkoosseis ⇒ **Koos rahaliste vahendite hulga** järkjärgulise kasvuga suureneb ka kaitsejõudude isikkoosseis (vt ka **vastavalt**)
  - Osa **finantsressursse** peaks panema **inimkapitali** värbamisse ⇒ Osa **raha** peaks panema **töötajate** värbamisse (vt ka **inimkapital**)
  - Riigile tulevad suureks kahjuks tarbetuks osutunud erialade omandamisele raisatud **aja- ja finantsressursid** ⇒ Riigile tulevad suureks kahjuks tarbetuks osutunud erialade omandamisele raisatud **aeg ja raha**
- ☞ Võõrsõna asemel on sageli parem kasutada omasõnu, mis on selgemad ja arusaadavamad.
- Vt ka **ressurss**

fleksibiilne, fleksiibel, fleksiibelne (inglise *flexible*) ⇒ paindlik

- Kui mu töögraafik oleks **fleksibiilne**, saaksin oma õppetööd paremini organiseerida ⇒ Kui mu töögraafik oleks **paindlik**, saaksin oma õppetööd

paremini organiseerida

- Eesti tööturg on õnneks väga **fleksiibel** ja tulumaksusüsteem soodne ⇒ Eesti tööturg on õnneks väga **paindlik** ja tulumaksusüsteem soodne
  - Intervjueerija järgib küsimustikku, kuid **on fleksiibelne** ⇒ Intervjueerija järgib küsimustikku, kuid **on paindlik** / **suhtub sellesse paindlikult**
- ☞ Põhjendamatud toorlaenu inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

fokuseerima

1. (inglise *focus*) ⇒ keskenduma, pühenduma

- **Fokuseerimine** ühele tööstusharule või äriale on aktsionäridele tulukam ⇒ **Keskendumine** / **Pühendumine** ühele tööstusharule või äriale on aktsionäridele tulukam
- Ettekanded **on fokuseeritud** kahele põhiteemale ⇒ Ettekanded **keskenduvad** / **on pühendatud** kahele põhiteemale

☞ Täheenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

2. ⇒ **fookustama**, fookusse võtma

- Mõnekuune laps suudab selgelt **fokuseerida** vaid 20–30 cm kaugusel asuvaid objekte ⇒ Mõnekuune laps suudab **fookustada** vaid 20–30 cm kaugusel asuvaid objekte

- „Teadmistepõhine Eesti 2007–2013” peab **fokuseerima** investeeringud ⇒ „Teadmistepõhine Eesti 2007–2013” peab **fookustama** / **fookusse võtma** investeeringud

☞ Ületuletus. *Fokuseerima* sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast üleարused. Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada omaliitega keelendit.

Vt ka **fokuseeruma**, **fokusseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna*: üksi ja teistega”)

fokuseeruma

1. (inglise *focus*) ⇒ keskenduma, pühenduma; koonduma

- Firmad on **fokuseerunud** rohkem oma põhitegevustele ⇒ Firmad on **keskendunud** / **pühendunud** rohkem oma põhitegevustele
- Kogu riiki hõlmava teaduse infrastruktuuri arendamine võimaldab **fokuseeruda** tippspetsialistidele ⇒ Kogu riiki hõlmava teaduse infrastruktuuri arendamine võimaldab **keskenduda** / **koonduda** tippspetsialistidele
- Jõupingutused AIDSi-epideemiaga võitlemiseks **fokuseeruvad** nüüd uute HIV-juhtumite ärahoidmisele ⇒ Jõupingutused AIDSi-epideemiaga võitlemiseks **keskenduvad** / **pühenduvad** nüüd uute HIV-juhtumite ärahoidmisele

- Vaatajate tähelepanu **fokuseerus** teatri staaridel ⇒ Vaatajate tähelepanu **koondus** teatri staaridele

☞ Täheenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul. Parem on eelistada täpsemat omasõna.

2. ⇒ fookustama

- Kumbki silm **fokuseerub** samale objektile ⇒ Kumbki silm **fookustab** sama objekti

☞ Ületuletus. *Fokuseeruma* sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused. Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada omaliitega keelendit.

Vt ka **fokuseerima**, **fokuseeruma**

fokuseerima ⇒ **fookustama**, suunama; koondama, kitsendama; keskenduma, pühenduma

- Fondi **vahendite** kasutamist peaks **fokuseerima** ja rohkem siduma tingimustega ⇒ Fondi **rahaliste vahendite** / **raha** kasutamist peaks **koondama** / **kitsendama** ja rohkem siduma tingimustega (vt ka **vahendid**)
- Firmas töötatakse **fokuseeritult**, pidades silmas tarbijate tõelisi vajadusi ⇒ Firma töö on **keskendunud** tarbijate tõelistele vajadustele
- Paljud **start-up**'id tunnistavad, et oleksid pidanud müügile **fokuseerima** varem ⇒ Paljud **idufirmad** tunnistavad, et oleksid pidanud müügile **pühenduma** / **keskenduma** varem (vt ka **start-up**)

☞ Õigekirjaviga.

Vt ka **fokuseerima**, **fokuseeruma**

fookustama

1. <mid> (*kujutist*) *fookusse seadma v teravdama, fookusse koondama*

- Kaamera fookustab kaugemal **paiknevatele objektidele** ⇒ Kaamera fookustab kaugemal **paiknevaid objekte** / **paiknevad objektid**

☞ Kuna *fookustama* tähendab 'fookusse koondama, fookusse seadma', pole alaleütlev kääne selle verbiga sobiv sõltumus.

2. ⇒ keskendama, pühendama

- Igapäevased arstivisiidid tuleb **fookustada** nii lapse kui ka ema vajadustele ⇒ Igapäevased arstivisiidid tuleb **keskendada** / **pühendada** nii lapse kui ka ema vajadustele
- Millistele probleemidele peaks Riigikontroll enim tähelepanu **fookustama**? ⇒ Millistele probleemidele peaks Riigikontroll enim tähelepanu **keskendama** / **pühendama** / **pöörama**?
- Peaksime **fookustama** oma tervisepoliitika neile teguritele, mis tekitavad seda olukorda ⇒ Peaksime **keskendama** oma tervisepoliitika neile teguritele, mis tekitavad seda olukorda

☞ Võõrsõnaga liialdamine võib teha teksti kantseliitlikuks, soovitame eelistada täpsema sisuga omasõnu.

formuleerima *täpselt sõnastama*

Vt ka **formuleeruma**

formuleeruma ⇒ **formeeruma**, kujunema

- Protokollist **formuleeruvad** aprillikuu lõpuks koos uuringutulemustega ettepanekud riigile ja rahastajatele ⇒ Protokollist **formeeruvad** / **kujunevad** aprillikuu lõpuks koos uuringutulemustega ettepanekud riigile ja rahastajatele
- Komisjoni toetust leidvad seisukohad **formuleerusid** põhiseaduskomisjoni ettepanekutest ⇒ Komisjoni toetust leidvad seisukohad **formeerusid** / **kujunesid**

põhiseaduskomisjoni ettepanekutest

- Soomaa rahvuspargi moodustamise idee sai alguse 20. sajandi viimastel kümnenditel ja **formuleerus** lõplikult Eestimaa Looduse Fondi toel ⇒ Soomaa rahvuspargi moodustamise idee sai alguse 20. sajandi viimastel kümnenditel ja **formuleeriti / formeerus** lõplikult Eestimaa Looduse Fondi toel

☞ Sõnast **formuleerima** ei sobi moodustada enesekohast tegusõna ('täpselt sõnastuma?'). Omasõna on sageli selgem.

Vt ka **formuleerima**

funksioneerima ⇒ funktsioneerima

☞ Õigekirjaviga. Sõna **funksioneerima** tuleb saksa sõnast **funktionieren**.

Vt ka **funksioon**

funksioon ⇒ funktsioon

☞ Õigekirjaviga. Sõna **funksioon** tuleb ladina sõnast **functio**.

Vt ka **funksioneerima**

funktsionaalsus

1. *otstarbekus, toimivus*

- Valamu valikul loevad **funktsionaalsus** ja vorm

2. (inglise *functionality*) ⇒ funktsioon, talitus, tegevus, ülesanne, kohustus

- Programmile lisatakse uusi **funktsionaalsusi** ⇒ Programmile lisatakse uusi **funktsioone**

- Pakume **erineva funktsionaalsusega** veebipakette ⇒ Pakume **eri funktsioonidega** veebipakette

- Üht ja sama ülesannet saab lahendada **väga erineva funktsionaalsuse** ja hinnaga ⇒ Üht ja sama ülesannet saab lahendada **eri funktsioonide / eri tegevuste** ja hinnaga

☞ Sageli ebaselge tähendusega võõrsõna, mille asemel on parem kasutada täpsemaid sõnu.

gaasiavarii ⇒ gaasirike

- Kõige sagedamaks **gaasiavariiks** on leke ⇒ Kõige sagedamaks **gaasirikkeks** on leke

- **Gaasiavariide** ennetamiseks tuleb gaasiseadet nõuetekohaselt kasutada ja hooldada ⇒ **Gaasirikete** ennetamiseks tuleb gaasiseadet nõuetekohaselt kasutada ja hooldada

- Liiklustakistuse Paldiski maanteel põhjustas **gaasiavarii** ⇒ Liiklustakistuse Paldiski maanteel põhjustas **gaasirike**

☞ **Avarii** tähendab 'laeva-, liiklus-, tööõnnetus; merikahju'. Kirjakeeles ei soovitata seda sõna kasutada tähenduses 'tõrge, rike'.

Vt ka **elektriavarii, veeavarii**

garažeerima, garaažima ⇒ garaaži panema, garaažis hoidma

- Osa politsei ametiautodest on lubatud kodus **garažeerida** ⇒ Osa politsei ametiautodest on lubatud kodus **garaažis hoida**

- Depoohoone peab võimaldama päästeautode **garažeerimist** ⇒ Depoohoone

peab võimaldama päästeautosid **hoida** / **garaažis hoida**

- Teenuse kilometraaži arvestuse algus- ja lõpp-punktiks on transpordivahendi **garažeerimiskoht** ⇒ Teenuse kilometraaži arvestuse algus- ja lõpp-punktiks on transpordivahendi **garaažikoht**

- Hanketeade õhusõidukite **garažeerimise halli** ehitamiseks ⇒ Hanketeade õhusõidukite **angaari** ehitamiseks

☞ Siin võivad sõnaühendid või liitsõnad olla täpsemad kui tuletised.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 118)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4earu.+eerima-tegus%F5na.+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „eerima-tegusõna: üksi ja teistega”)

genereeruma ⇒ tekkima, esile tulema, looma

- Kasumiaruanne ja bilanss **genereeruvad** sisestatud andmetest automaatselt ⇒ Kasumiaruanne ja bilanss **tulevad** / **tekkivad** sisestatud andmetest automaatselt

- Vaatlustulemustest **genereeruvad** kohe ülesanded ⇒ Vaatlustulemuste **põhjal luuakse** kohe ülesanded

- Üritusel **genereeruv** õhkkond viib külalised kaasa ⇒ Üritusel **tekkiv** / **loodav** õhkkond viib külalised kaasa

☞ Ebaselge sisuga võõrsõna võiks sageli asendada selgema omasõnaga.

GONGO *lüh* (inglise *government-organized non-governmental organization*)
avaliku võimu loodud ning selle kontrolli all olevad vabaiühendused

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.bioneer.ee/eluviis/sots/aid-4798/Mis-on-GONGO->
(Urmo Kübara artikkel „Mis on GONGO?”)

googeldama ⇒ guugeldama

- Kas te **googeldate** oma nime tihti? ⇒ Kas te **guugeldate** oma nime tihti?

☞ See tuletis on erandlikult moodustatud häälduse, mitte kirjaipildi Google järgi (vrd *New York* ja *newyorklane*).

Vt ka **skypima**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=143> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Skype ja Google”)

graafikujärgselt <määrsõnana> ⇒ graafiku järgi, graafiku alusel

- Vabadussõja võidusamba ehitus kulgeb hoolimata halbadest ilmastikuoludest **graafikujärgselt** ⇒ Vabadussõja võidusamba ehitus kulgeb hoolimata halbadest ilmastikuoludest **graafiku järgi**

- Trammid ja trollibussid sõidavad hommikul Tallinnas ilmselt **graafikujärgselt** ⇒ Trammid ja trollibussid sõidavad hommikul Tallinnas ilmselt **graafiku järgi** / **graafiku alusel**

☞ Ületuletis – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsõnad”)

grupeerima rühmitama, liigitama

- 7-kohalisi telefoninumbreid **grupeeritakse** alates tagantpoolt nelja ja kolme kaupa ⇒ 7-kohalisi telefoninumbreid **rühmitatakse** alates tagantpoolt nelja ja kolme kaupa
  - Vanuse järgi **grupeeriti** vastajad järgmiselt: .. ⇒ Vanuse järgi **liigitati** / **rühmitati** vastajad järgmiselt: ..
  - Selle eelnõu järgi **grupeeritakse** ettevõtted suurteks, keskmisteks ja väikesteks tootjateks ⇒ Selle eelnõu järgi **rühmitatakse** / **liigitatakse** ettevõtted suurteks, keskmisteks ja väikesteks tootjateks
  - Sõnastikus on mõisted esitatud tähestikulises järjekorras, kuid definitsioonid on **grupeeritud** teemade järgi ⇒ Sõnastikus on mõisted esitatud tähestikulises järjekorras, kuid definitsioonid on **liigitatud** teemade järgi
- ☞ Soovitame stampsõnaks muutuva võõrsõna kõrval mitte unustada omasõnu. Omasõna võib vahel olla selgem ja täpsem.
Vt ka **grupp**

grupp

1. sõj kuni kuuest sõjaväelasest koosnev üksus

2. ⇒ rühm, rühmitus, ühendus, ringkond

- Haridus- ja teadusministeerium moodustas uue **töögrupi** ⇒ Haridus- ja teadusministeerium moodustas uue **töörühma**
  - **Huvigruppide** uurimine on Eestis alles kujunemisjärgus ⇒ **Huvirühmade** uurimine on Eestis alles kujunemisjärgus (vt ka **huvirühm**)
  - Põltsamaal avati Tartu kunstnike **grupinäitus** ⇒ Põltsamaal avati Tartu kunstnike **näitus** / **rühmanäitus**
  - Täna kell 14 algab maavanema juures maakonna arenduskeskuse **initsiatiivgrupi** koosolek ⇒ Täna kell 14 algab maavanema juures maakonna arenduskeskuse **algatusrühma** koosolek (vt ka **initsiatiiv**)
- ☞ Soovitame stampsõnaks muutuva võõrsõna kõrval mitte unustada omasõnu. Omasõna võib vahel olla selgem ja täpsem. Ainult sõjanduses on termineil **grupp** ja **rühm** eri sisu.
Vt ka **grupeerima**
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/kas-meid-ootavad-ees-gruppvoimlemine-ja-lasteaiagrupid/> (Helika Mäekivi artikkel „Kas meid ootavad ees *gruppvoimlemine* ja *lasteaiagrupid*?”)

halduse omavoli (inglise *maladministration*) ⇒ halb juhtimine,

haldusomavoli, halduslik omavoli, väärhaldus

- Levinuim hea halduse tava määratlus on antud Euroopa **ombudsmani poolt**, kes on seda defineerinud **halduse omavoli** kaudu ⇒ Levinuima hea halduse tava määratluse on andnud Euroopa **ombudsman**, kes on seda defineerinud **väärhalduse** kaudu (vt ka **poolt**)
  - Juba mitu aastat pole maksuotsused olnud arusaadavad ja see on **halduse omavoli** ⇒ Juba mitu aastat pole maksuotsused olnud arusaadavad ja see on **halduslik omavoli** / **väärhaldus** / **halb juhtimine** / **haldusomavoli**
- ☞ Ebatäpne tõlge.

harmoneerima kooskõlla panema, kokku sobitama, ühtlustama

- Kas Eesti seadused on **harmoneeritud** Euroopa Liidu seadustega?

(ühtlustatud, kooskõlas)

☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna *harmoniseerima*.

harmoniseerima

1. MUUS *meloodiale saadet kujundama*

2. ⇒ *harmoneerima*, ühtlustama, kooskõlastama

- Eeskirjad ei *harmoniseeri* ega mõjuta liikmesriikide menetlusnorme ⇒ Eeskirjad ei *ühtlusta* ega mõjuta liikmesriikide menetlusnorme
  - Asendusteenistuse paindlikumaks muutmine kindlasti *harmoniseerib* Eesti kaitseväeteenistuse seadust Euroopa Liidu normidega ⇒ Asendusteenistuse paindlikumaks muutmine kindlasti *harmoneerib* / *ühtlustab* / *kooskõlastab* Eesti kaitseväeteenistuse seadust Euroopa Liidu normidega
  - Eesti *harmoniseerib* võimalikult suure osa oma seadustest juba enne ühinemisläbirääkimiste algust ⇒ Eesti *harmoneerib* / *kooskõlastab* võimalikult suure osa oma seadustest juba enne ühinemisläbirääkimiste algust
- ☞ Sõna *harmoniseerima* sobib kasutada ainult muusikatähenduses.

headhunter (inglise) ⇒ värbaja, sihtotsija; üleostja, otsepakkuja

- Arvutifirmade assotsiatsiooni jaoks teevad tööd rahvusvaheliste firmade *headhunter'id* ⇒ Arvutifirmade assotsiatsiooni jaoks teevad tööd rahvusvaheliste firmade *värbajad* / *sihtotsijad* / *üleostjad* / *otsepakkujad*
  - Tööpakkumised ei liigu ainult kuulutuste kaudu, vaid *headhunter'id* ja personaliotsingufirmad võtavad ka ise ühendust ⇒ Tööpakkumised ei liigu ainult kuulutuste kaudu, vaid *värbajad* / *sihtotsijad* ja personaliotsingufirmad võtavad ka ise ühendust
- ☞ Ingliseelse sõna asemel võiks kasutada täpsemat ja/või neutraalsemat eesti sõna.
- Vt ka *headhunting*
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/083.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Kas peakütitamine, sihtotsing või üleostmine?“)

headhunting (inglise) ⇒ sihtotsing, otsepakkumine, värbamine;

üleostmine, ülemeelitamine

- Peadirektor lõpetas kunstiakadeemia kunstiajaloo ja -teaduse eriala ning asus *headhunting'u* tulemusena tööle Tallinna Muinsuskaitseametisse ⇒ Peadirektor lõpetas kunstiakadeemia kunstiajaloo ja -teaduse eriala ning *asus sihtotsingu tulemusena* / *värvati* tööle Tallinna Muinsuskaitseametisse
  - Kuna *headhunting* on saanud paljude riikide strateegiaks, tuleb ka Eestil rahulikult läbi kaaluda immigratsiooni plussid ja miinused ning leida oma tee ⇒ Kuna *üleostmine* / *sihtotsing* / *ülemeelitamine* on saanud paljude riikide strateegiaks, tuleb ka Eestil rahulikult läbi kaaluda immigratsiooni plussid ja miinused ning leida oma tee
  - Eestis firma töökonkursside ei korralda, värbamine käib oma tutvuste ja *headhunting'u* kaudu ⇒ Eestis firma töökonkursside ei korralda, värbamine käib oma tutvuste ja *üleostmise* / *otsepakkumise* kaudu
- ☞ Ingliseelse sõna asemel võiks kasutada täpsemat ja/või neutraalsemat eesti sõna.
- Vt ka *headhunter*
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/083.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Kas peakütitamine, sihtotsing või üleostmine?“)

hedge-fond, hedge fond (inglise *hedge fund*) piiratud investorite ringile avatud investeerimisfond, mis kasutab finantsvõimendust ja teisi riski ja tulusust suurendavaid võtteid ⇒ riskifond

- **Hedge fondi** juhtimisel ei ole üldjuhul piiranguid riskide võtmisele ⇒ **Riskifondi** juhtimise puhul ei ole üldjuhul riskipiiranguid (vt ka riski võtma)
  - **Hedge-fond** on teatud tüüpi fond, mis võib kasutada agressiivsemaid ja riskantsemaid strateegiaid ⇒ **Riskifond** on kindlat tüüpi fond, mis võib kasutada agressiivsemaid ja riskantsemaid strateegiaid (vt ka teatud)
  - **Hedge fond** teenis nafta hinna kõikumiselt 209 protsenti ⇒ **Riskifond** teenis nafta hinna kõikumiselt 209 protsenti
- ☞ Vigaselt vormistatud toorlaen: tsitaatsõna peab panema eestikeelses tekstis kursiivi. Omasõna on selgem ja läbipaistvam.

hetk

- **Käesolevaks hetkeks** pole Teie deklaratsiooni laekunud ⇒ **Praegu** pole Teie deklaratsiooni laekunud (vt ka käesolev)
  - **Praegusel hetkel** on Kaitseliidu malevad ka juriidilised isikud ⇒ **Praegu** on Kaitseliidu malevad ka juriidilised isikud
  - Koosolekul arutati **hetke aktuaalseid** küsimusi ⇒ Koosolekul arutati **aktuaalseid / päevakohaseid** küsimusi
  - Eesti peab vastuolud WTO reeglitega lahendama hiljemalt WTO-ga liitumise **hetkeks** ⇒ Eesti peab vastuolud WTO reeglitega lahendama hiljemalt WTO-ga liitumise ajaks
- ☞ Stampsõna, mida kasutatakse sageli vales tähenduses: *hetk* tähendab 'lühike ajalõik, silmapilk, moment, viiv'. Kui ei mõelda seda, on parem kasutada teisi väljendusvõimalusi ja *hetke* vältida.
- Vt ka **hetkel, momendil, täna, tänane, tänasel hetkel, tänasel päeval**

hetkel <määrsõnana>

1. just nüüd, praegusel momendil
- Leping jõustub allakirjutamise **hetkel**
2. ⇒ praegu, praegusel ajal
- **Hetkel** menetluses olevad dokumendid ⇒ **Praegu** menetluses olevad dokumendid
  - **Hetkel** on kahtlusaluseid kolm ⇒ **Praeguseks / Praegu** on kahtlusaluseid kolm
  - **Hetkel** on populaarsed nimed .. ⇒ **Praegu / Viimasel ajal** on populaarsed nimed ..
  - Komisjonis oli hääletamise **hetkel** väga vähe inimesi kohal ⇒ Komisjonis oli hääletamise ajal väga vähe liikmeid kohal
- ☞ *Hetkel* tähendab 'just nüüd, parajasti'; tähenduses 'praegusel ajal' ebatäpne. Tähenduse laienemine teeb lause kahemõtteliseks.
- Vt ka **hetk, momendil, täna, tänane, tänasel hetkel, tänasel päeval**
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/hetkel.html> (Mati Ereli artikkel „Täna ja hetkel“)

hetkeliselt <määrsõnana> ⇒ samal hetkel, ühe hetkega, kohe; praegu

- Tulemus saadakse teada **hetkeliselt** ⇒ Tulemus saadakse teada **samal hetkel / hetke pärast / kohe**
- Andur teatab toimunust **hetkeliselt** ⇒ Andur teatab toimunust **kohe / samal hetkel**

- Ruhnu lennuliiklus sattus **hetkeliselt** ohtu ⇒ Ruhnu lennuliiklus sattus **ühe hetkega** ohtu
  - SMS-teenused **hetkeliselt** ei toimi ⇒ SMS-teenused **praegu** ei toimi
- ⇒ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.
Vt ka **hetk**, **hetkel**
- ▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

hilisemalt <määrsõnana> ⇒ hiljem; kõige hiljem

- Õiendi väljaandmisel tehtud vea tõttu on kostja suutnud kogu **protseduuri hilisemalt** enda kasuks pöörata ⇒ Õiendi väljaandmisel tehtud vea tõttu on kostja suutnud kogu **menetluse hiljem** enda kasuks pöörata (vt ka **protseduur**)
  - Taotluse saabumise aeg peab olema **hilisemalt** 1. veebruar kell 23.59 ⇒ Taotluse saabumise aeg peab olema **kõige hiljem** 1. veebruar kell 23.59
  - Kui isik hukkub päästetööl või sureb **hilisemalt** päästetööl saadud vigastuse tõttu, on hüvitise suuruseks tema kümne aasta keskmine palk ⇒ Kui isik hukkub päästetööl või sureb **hiljem** päästetööl saadud vigastuse tõttu, on hüvitise suuruseks tema kümne aasta keskmine palk
- ⇒ Määrsõnana põhjendamatu ületuletus.
Vt ka **hiljemalt**
- ▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

hiljemalt *kõige hiljem*

- Esindajad avaldavad raporti **hiljemalt** 12. novembril (*12. novembril kindlasti, aga võib-olla ka varem*)
  - Võlg tuleb tasuda **hiljemalt kolme kuu jooksul** ⇒ Võlg tuleb tasuda **kolme kuu jooksul / hiljemalt kolme kuu pärast**
  - Raha jõuab saaja kontole **hiljemalt tunni jooksul** ⇒ Raha jõuab saaja kontole **tunni jooksul / hiljemalt tunni aja pärast**
  - Tagastussoovist tuleb meid teavitada **hiljemalt 14 päeva jooksul** alates kauba kättesaamisest ⇒ Tagastussoovist tuleb meid teavitada **14 päeva jooksul / hiljemalt 14 päeva pärast** alates kauba kättesaamisest
- ⇒ Sõna *hiljemalt* ei sobi kasutada koos ajavahemikuga, vaid kindla ajalise orientiiriga.
Vt ka **hilisemalt**

hinnakirjajärgselt <määrsõnana> ⇒ hinnakirja järgi, hinnakirja põhjal

- SIM-kaardil oleva info kopeerimine maksab **hinnakirjajärgselt** 4,95 eurot ⇒ SIM-kaardil oleva info kopeerimine maksab 4,95 eurot
  - Bussi ülevedu on tasuta, sõitjate eest tasutakse **hinnakirjajärgselt** ⇒ Bussi ülevedu on tasuta, sõitjate eest tasutakse **hinnakirja järgi / hinnakirja põhjal**
- ⇒ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Vahel ka üleaarne sõna.
- ▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

hoiuarve ⇒ hoiukonto

- Kasvandike isiklikud **hoiuarved** avab lastekodu pearaamatupidaja või direktor
- ⇒ Kasvandike isiklikud **hoiukontod** avab lastekodu pearaamatupidaja või

direktor

- Pangateenuste kasutamiseks väljastavad pangad **hoiuarve** avanule pangakaardi ⇒ Pangateenuste kasutamiseks väljastavad pangad **hoiukonto** avanule pangakaardi
  - Hüvitise saajate soovil võib need summad üle kanda nende **hoiuarvele** ⇒ Hüvitise saajate soovil võib need summad üle kanda nende **hoiukontole**
  - ☞ Tähenduse laienemine kõnekeele mõjul. Oskuskeeles on sõnadel **arve** ja **konto** tähendusvahe.
- Vt ka **arve**, **arveldusarve**, **pangaarve**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/arve.html> (Maire Raadiku artikkel „Arve ja konto”)

holdingfirma (inglise *holding company*) ⇒ valdusühing

- Kolmest ettevõttest tekib üks Eesti-Norra **holdingfirma** ⇒ Kolmest ettevõttest tekib üks Eesti-Norra **valdusühing**
- 2009. aastast on ta **meedia-holdingfirma** Rossija peadirektor ja peatoimetaja ⇒ 2009. aastast on ta **meedia-valdusühingu** Rossija peadirektor ja peatoimetaja
- ☞ Tarbetu ja ebatäpne mugand inglise keelest.

hooaegselt, hooajaliselt <määrsõnana> ⇒ hooajati, hooaegadel;

hooaja-

- Füüsilisest isikust ettevõtja võib tegutseda ka üksnes **hooajaliselt** ⇒ Füüsilisest isikust ettevõtja võib tegutseda ka üksnes **hooajal / hooaegadel**
  - **Hooajaliselt** kallinevad aiasaadused ⇒ **Talvehooajal** kallinevad aiasaadused
  - **Hooajaliselt** rahvusvahelisi reise tegevate laevade vastavus mereturvalisuse nõuetele ⇒ Rahvusvahelisi **hooajareise** tegevate laevade vastavus mereturvalisuse nõuetele
  - ☞ *It*-tuletis teeb sõnastuse sageli kantseliitlikumaks. *It*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/it.html> (Sirje Mäearu artikkel „It-liitelised määrsõnad”)

huvialaharidus ⇒ huviharidus

- **Huvialaharidus** on valdkonniti eri mahuga ⇒ **Huviharidus** on valdkonniti eri mahuga
  - Need koolid pakuvad **huvialaharidust** kuni 19-aastastele Rakvere linna elanike registrisse kantud lastele ja noortele ⇒ Need koolid pakuvad **huviharidust** kuni 19-aastastele Rakvere linna elanikele
  - ☞ Liiane liitsõna. Sõna **huviharidus** on lühem ja sama selge.
- Vt ka **huvialajuht**, **huvialakool**, **huvialaring**

huvialajuht ⇒ huvijuht

- **Huvialajuht** algatab huvitegevuses tarvilikke uuendusi ⇒ **Huvijuht** algatab huvitegevuses tarvilikke uuendusi
- Õppenõukogu liikmeteks on kõik kooli pedagoogid ja **huvialajuht**, vajaduse korral raamatukoguhoidja ja psühholoog ⇒ Õppenõukogu liikmeteks on kõik kooli pedagoogid ja **huvijuht**, vajaduse korral raamatukoguhoidja ja psühholoog

☞ Liiane liitsõna. Sõna *huvijuht* on lühem ja sama selge.
Vt ka [huvialaharidus](#), [huvialakool](#), [huvialaring](#)

huvialakool ⇒ huvikool

- **Huvialakool** võib korraldada vabaharidus- või täienduskoolitust täiskasvanutele ⇒ **Huvikool** võib korraldada vabaharidus- või täienduskoolitust täiskasvanutele
- **Huvialaharidust** saavad Pärnu linna lapsed 14 **huvialakoolis** ⇒ **Huviharidust** saavad Pärnu linna lapsed 14 **huvikoolis** (vt ka [huvialaharidus](#))
- ☞ Liiane liitsõna. Sõna *huvikool* on lühem ja sama selge.
Vt ka [huvialaharidus](#), [huvialajuht](#), [huvialaring](#)

huvialaring ⇒ huviring

- Sügisel loodetakse käima panna **huvialaring** puudust kannatavate perede lastele ⇒ Sügisel loodetakse käima panna **huviring** puudust kannatavate perede lastele
- Igale kooliõpilasele on üks **huvialaring** tasuta ⇒ Igale kooliõpilasele on üks **huviring** tasuta
- ☞ Liiane liitsõna. Sõna *huviring* on lühem ja sama selge.
Vt ka [huvialaharidus](#), [huvialajuht](#), [huvialakool](#)

huvide artikuleerimine (inglise *articulation of interests*) ⇒ huvide

- väljendamine, huvide avalik väljendamine
- Ükski poliitika ei kujune iseenesest, vaid ikka **huvide artikuleerimise**, koondamise ja läbisurumise tagajärjel ⇒ Ükski poliitika ei kujune iseenesest, vaid ikka **huvide avaliku väljendamise**, koondamise ja läbisurumise tagajärjel
- Kursus käsitleb erakondi kui inimeste poliitiliste **huvide artikuleerimise** ja ühiskonna poliitilise enesekorralduse vahendit ⇒ Kursus käsitleb erakondi kui inimeste poliitiliste **huvide väljendamise** ja ühiskonna poliitilise enesekorralduse vahendit
- Valijate esindamine ja oma toetajate **huvide artikuleerimine** ⇒ Valijate esindamine ja oma toetajate **huvide avalik väljendamine**
- ☞ Ebaselge toortõlge inglise keelest. Omakeelne väljend on selgem.

huvirühm *asjahuviliste inimeste ring, inimesed või organisatsioonid, kelle huvid mõnes küsimuses ühtivad*

- ☞ Me ei soovita kasutada tähenduses 'huvirühm' sõnu [sidusgrupp](#) ja [sidusrühm](#).

huvitavus

1. ⇒ huvitavus
  - Töökoha valikul olid otsustavateks kriteeriumiteks töö seotus õpitud erialaga ja töö **huvitavus** ⇒ Töökoha valikul olid otsustavateks kriteeriumiteks töö seotus õpitud erialaga ja töö **huvitavus**
  - Palusime teil hinnata ka seminari ettekannete olulisust ja **huvitavust** ⇒ Palusime teil hinnata ka seminari ettekannete olulisust ja **huvitavust**
2. ⇒ huvi
  - Turismikompleksi valmishitamist takistab maaomanike vähene **huvitavus antud teenuse loomiseks** ⇒ Turismikompleksi valmishitamist takistab

maaomanike vähene **huvi selle teenuse loomise vastu** (vt ka **antud**)

- Õigesti valitud värv aitab äratada tähelepanu ja lisada **huvitatavust** ⇒ Õigesti valitud värv aitab äratada tähelepanu ja suurendada **huvi**

✍ Ületuletus. Omadussõnast *huvitav* tuletatud nimisõna on *huvitavus*. Sageli on mõeldud lihtsalt *huvi*.

Vt ka **huvitatus**

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 105, 106)

huvitatus (vene *заинтересованность*) ⇒ huvi

- Oluline on tagada erasektori materiaalne **huvitatus** mittetulundusühingute toetamiseks ⇒ Oluline on tagada erasektori **huvi** mittetulundusühinguid materiaalselt toetada
- Uuringu eesmärgiks oli välja selgitada Eesti elanike **huvitatus** kohalike talude ja väiketootjate **poolt** toodetud toidukaupade ostmisest ⇒ Uuringu eesmärk oli välja selgitada Eesti elanike **huvi** kohalike talude ja väiketootjate toodetud toidukaupade ostmise vastu (vt ka **poolt**)
- Kuidas **tõsta** õpilaste **huvitatust** loodusteaduste õppimise vastu? ⇒ Kuidas **suurendada** õpilaste **huvi** loodusteaduste õppimise vastu?
- Metsaomanike liit **viib läbi** õppepäevi, et **tõsta huvitatust** metsanduse ja talumajanduse vastu ⇒ Metsaomanike liit **korraldab** õppepäevi, et **suurendada huvi** metsanduse ja talumajanduse vastu

✍ Venemõjuline sõnakasutus, ületuletus.

Vt ka **huvitatavus**

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 105, 106)

hävima

1. *otsa saama, hukka saama*

- Pärnu majapõlengus **hävisid** toad, katus ja pööning

2. (soome *hävitä*) ⇒ kaotama; edutu olema

- Eesti **hävis** Kadrioru staadionil põhjanaabritele ⇒ Eesti **kaotas** Kadrioru staadionil põhjanaabritele
- Erakond **hävis** valimistel ⇒ Erakond **kaotas** valimistel
- Miks Hollywoodi suvefilmid **hävisid**? ⇒ Miks **polnud** Hollywoodi suvefilmidel **menu / edu**?

✍ Täheenduse põhjendamatu laienemine soome keele mõjul. Sõna *hävima* selles tähenduses ei sobi kirjakeelde.

hüvitis

1. *kahjutasu; kompensatsioon*

- Osa keskkonnafondi tulu tuleb saastekahjude **hüvitistelt**
- Pensionäridele kehtib hambaravi **aastahüvitis**

2. ⇒ tasu, palk, preemia

- Kas te olete rahul oma töö eest saadava **hüvitisega**? ⇒ Kas te olete rahul oma töö eest saadava **tasuga / palgaga**?
- Tallinna volikogu esimehe **aastahüvitis** 2008. aastal oli 620 182 krooni ⇒ Tallinna volikogu esimehe **aastapreemia** 2008. aastal oli 620 182 krooni

☞ Sõna *hüvitis* tähendab 'kahjutasu' või 'kompensatsioon', seda ei ole õige kasutada samas tähenduses sõnaga *preemia*, *palk* ega *tasu*.
Vt ka [hüvitus](#)

hüvitus

1. *kahju tasumine, hüvitamine*

• Lennufirmadelt saab nõuda **hüvitust** ka hilinemise eest (*kahjutasu* või *hilinemise hüvitamist muul moel*)

2. ⇒ *preemia; hüvitis*

• Ettevõtte asutajal on õigus juhatuse liikmetele kehtestada aasta töötulemuste eest **aastahüvitus** ⇒ Ettevõtte asutajal on õigus juhatuse liikmetele kehtestada aasta töötulemuste eest **aastapreemia**

• Töölepingu lõpetamisel makstakse töötajale kasutamata puhkuse **hüvitust** ⇒ Töölepingu lõpetamisel makstakse töötajale kasutamata puhkuse **hüvitist**

☞ Sõna *hüvitus* tähendab 'kahju tasumine, heakstegemine', seda ei sobi kasutada samas tähenduses sõnaga *preemia* ega *hüvitis*.

Vt ka [hüvitis](#)

identne <millega> *samane, täiesti ühesugune*

• Uue trahviteate kättetoimetamine, hoiustrahvi tasumine ja vaidlustamine on identne **eelkirjeldatud korrale** ⇒ Uue trahviteate kättetoimetamine, hoiustrahvi tasumine ja vaidlustamine on identne **eelkirjeldatud korraga**

• Komposiitkivim on omaduste poolest identne **naturaalsele kivimile** ⇒ Komposiitkivim on omaduste poolest identne **naturaalse kivimiga**

☞ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

identsed koopiad *mitm* ⇒ koopiad; identsed

• Doktoritöö **identsed koopiad** antakse pärast kaitsmist säilitamiseks Eesti Kunstiakadeemia raamatukogusse ⇒ Doktoritöö **koopiad** antakse pärast kaitsmist säilitamiseks Eesti Kunstiakadeemia raamatukogusse

• **Identseid koopiaid** andmetest hoitakse **erinevatel** kõvaketastel ⇒ Andmete **koopiald** hoitakse **eri** kõvaketastel (vt ka **erinev**)

• Selle standardi piires saab autoriõiguse rikkumist tuvastada ka juhul, kui tööd pole **identsed koopiad** ⇒ Selle standardi piires saab autoriõiguse rikkumist tuvastada ka juhul, kui tööd pole **koopiald / identsed**

☞ Liiane väljend. Koopia ongi teisikeksemplar, algupärandiga täpselt ühtiv (ehk identne) ärakiri või jäljend.

ID-kaart (inglise *identification card*) ⇒ isikutunnistus, Eesti isikutunnistus

• Esitage teenindajale **ID-kaart** ⇒ Esitage teenindajale **isikutunnistus**

• **ID-kaarti** saate taotleda kodakondsus- ja migratsioonibüroo teenindustes ⇒ **Eesti isikutunnistust** saate taotleda kodakondsus- ja migratsioonibüroo teenindustes

☞ Toorlaen inglise keelest.

iga-aastaselt <määrsõnana> ⇒ iga aasta, igal aastal; iga-aastane

- Riiklik saasteainete seireprogramm **viiakse läbi iga-aastaselt** ⇒ Riiklik saasteainete seireprogrammi **korraldatakse iga aasta / igal aastal** (vt ka **läbi viima**)
  - Jahimaa kasutajad annavad **iga-aastaselt** hinnangu kopra arvukusele jahipiirkonnas ⇒ Jahimaa kasutajad annavad **igal aastal / iga-aastase** hinnangu kopra arvukusele jahipiirkonnas
  - Kalapüügivõimalused määratakse üksikasjalikult kindlaks **iga-aastaselt vastuvõtava** nõukogu määrusega ⇒ Kalapüügivõimalused määratakse üksikasjalikult kindlaks nõukogu **iga-aastase** määrusega
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

igahommikuselt <määrsõnana> ⇒ igal hommikul, hommikuti

- Klassifitseerime kogutud infot ning toimetame **igahommikuselt** pakkujateni just neid huvitavad hanked ⇒ Klassifitseerime kogutud infot ning toimetame **igal hommikul** pakkujateni just neid huvitavad hanked
  - **Igahommikuselt toimub** saabuvate õpilaste vastuvõtmine, nendega vestlemine, puudumiste korral kontakteerumine koduga ⇒ **Igal hommikul** võetakse saabuvad õpilased vastu, nendega vesteldakse, puudumiste korral kontakteerutakse koduga (vt ka **toimuma**)
  - Munamäel toimuvaid ettevalmistusi vahendab **igahommikuselt** Ring FMi hommikuprogramm ⇒ Munamäel toimuvaid ettevalmistusi vahendab **hommikuti / igal hommikul** Ring FM / Munamäel toimuvaid ettevalmistusi vahendab Ring FMi **hommikuprogramm**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

igakordselt <määrsõnana> ⇒ iga kord

- Iga elamisloataotluse puhul tuleb **igakordselt** hinnata selle põhjendatust ⇒ Iga elamisloataotluse puhul tuleb **eraldi / iga kord** hinnata selle põhjendatust / Iga elamisloataotluse põhjendatust tuleb hinnata **eraldi**
  - Müüja on kohustatud kontrollima **igakordselt** kaupade üleandmisel ostja volitusi ⇒ Müüja on kohustatud kontrollima **iga kord** kaupade üleandmisel ostja volitusi
  - Firma volitatud esindaja määratakse **igakordselt vastava** vajaduse tekkides ⇒ Firma volitatud esindaja määratakse **iga kord** vajaduse tekkides (vt ka **vastav**)
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

igakuine ⇒ kuu-

- Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule **igakuise aruande** ⇒ Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule **kuuaruande**
- **Igakuist hüvitist** makstakse töövõimetuse või töötuse korral ⇒ **Kuuhüvitist**

makstakse töövõimetuse või töötuse korral

- Eluasemelaenu **igakuise makse** suurus ei tohiks ületada leibkonna sissetulekust 30–40% ⇒ Eluasemelaenu **kuumakse** suurus ei tohiks ületada leibkonna sissetulekust 30–40%
  - Peale katseaega lisandub **igakuine preemia** kuni 15% palgast ⇒ Peale katseaega lisandub **kuupreemia** kuni 15% palgast
  - Lapsetoetus on **igakuine toetus**, mida makstakse lapse sündimisest kuni tema 16-aastaseks saamiseni ⇒ Lapsetoetus on **kuutoetus**, mida makstakse lapse sündimisest kuni tema 16-aastaseks saamiseni / Lapsetoetust makstakse **iga kuu** lapse sündimisest kuni tema 16-aastaseks saamiseni
- ☞ Sageli saab väljenduda lühemalt ja selgemalt. Terminite kompaktsus vähendab teksti liiasust ja lõtvust.
Vt ka **igakuiselt, igakuuliselt**

igakuiselt, igakuuliselt <määrsõnana> ⇒ iga kuu, igal kuul

- Elektriraudtee avaldab edaspidi **igakuiselt** infot uute rongide katsetuste kulgemisest ⇒ Elektriraudtee avaldab edaspidi **iga kuu** infot uute rongide katsetuste kulgemisest
  - Tööandja peab **igakuiselt** tasuma sotsiaalmaksu töötajale makstud palgalt ⇒ Tööandja peab **iga kuu** tasuma sotsiaalmaksu töötajale makstud palgalt
  - Üürnik kohustub tasuma eluruumi kasutamise ja kommunaalteenuste eest **igakuuliselt** ⇒ Üürnik kohustub tasuma eluruumi kasutamise ja kommunaalteenuste eest **iga kuu / igal kuul**
  - Otsekorralduslepingu sõlminuna tuleb **igakuuliselt** klienditeenindusele teatada veemõõtja näit ⇒ Otsekorralduslepingu sõlminuna tuleb **iga kuu** klienditeenindusele teatada veemõõtja näit
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
Vt ka **igakuine**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

igakvartaliliselt, igakvartaalselt <määrsõnana> ⇒ iga kvartal, igas kvartalis

- Transpordivee kogused esitatakse **igakvartaliliselt** ⇒ Transpordivee kogused esitatakse **iga kvartal / igas kvartalis**
  - Vabariigi Valitsus eraldab oma reservfondist rahandusministeeriumile raha **igakvartaalselt** ⇒ Vabariigi Valitsus eraldab oma reservfondist rahandusministeeriumile raha **iga kvartal / igas kvartalis**
  - Finantsnõunik koostab ja esitab **igakvartaalselt** rahandusministeeriumi infosüsteemi eelarveandmiku ⇒ Finantsnõunik koostab ja esitab **iga kvartal / igas kvartalis** rahandusministeeriumi infosüsteemi eelarveandmiku
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
Vt ka **kvartaalne**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

igakülgselt <määrsõnana> ⇒ igati, igapidi; igast küljest

- NATO-ga liitumine eeldab seda, et me oleme ise **igakülgselt** valmis oma riiki

kaitsma ⇒ NATO-ga liitumine eeldab seda, et me oleme ise **igati** valmis oma riiki kaitsma

- Riigikogus moodustati hariduskomisjon, mille ülesanne oli **igakülgselt** analüüsida Eesti hariduse olukorda ⇒ Riigikogus moodustati hariduskomisjon, mille ülesanne oli **igast küljest** analüüsida Eesti hariduse olukorda

- Kuus keeleoskustaset (A1–C2) võimaldavad **igakülgselt** mõõta õppijate keeleoskuse arengut keeleõppe mis tahes etapil ⇒ Kuus keeleoskustaset (A1–C2) võimaldavad **igast küljest** mõõta õppijate keeleoskuse arengut keeleõppe mis tahes etapil

✍ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

iganädalaselt <määrsõnana> ⇒ iga nädal, igal nädalal

- Alates 2008. aasta novembrist on Tallinnas **iganädalaselt** **monitooritud** tööturгу ja kogutud andmeid tööpuuduse kohta ⇒ Alates 2008. aasta novembrist on Tallinnas **iga nädal jälgitud** / **seiratud** tööturгу ja kogutud andmeid tööpuuduse kohta (vt ka **monitoorima**)

- Pereraadios on **iganädalaselt** eetris saade „Leeritund” ⇒ Pereraadios on **igal nädalal** eetris saade „Leeritund”

- **Edasiselt** hakatakse kohtumisi korraldama **iganädalaselt** ⇒ **Edaspidi** hakatakse kohtumisi korraldama **iga nädal** (vt ka **edasiselt**)

✍ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

igapäevaselt <määrsõnana> ⇒ iga päev

- Alates 1. detsembrist teenindavad sõitjaid **igapäevaselt** uued Sebe Ekspressi bussid Tallinna ja Tartu **suunal** ⇒ Alates 1. detsembrist teenindavad sõitjaid **iga päev** uued Sebe Ekspressi bussid Tallinna ja Tartu **liinil** / Alates 1. detsembrist teenindavad sõitjaid **iga päev** uued Sebe Ekspressi Tallinna ja Tartu bussid (vt ka **suunal**)

- Kuidas võiks keskmine eestlane **igapäevaselt** elektrienergiat kokku hoida? ⇒ Kuidas võiks keskmine eestlane **iga päev** elektrienergiat kokku hoida?

- 46% Eesti internetikasutajatest käib **igapäevaselt** sotsiaalvõrgustikes ⇒ 46% Eesti internetikasutajatest käib **iga päev** sotsiaalvõrgustikes

✍ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

igaõhtuselt <määrsõnana> ⇒ igal õhtul, iga õhtu

- Lisaks lülitatakse **igaõhtuselt** alates kl 22.59 välja vähem kasutatavate territooriumite valgustid ⇒ Lisaks lülitatakse **iga õhtu** alates kl 22.59 välja vähem kasutatavate territooriumite valgustid

- Lapsed ja noored veedavad aega **igaõhtuselt** külatoas **erinevate** harrastustega tegeldes ⇒ Lapsed ja noored veedavad **igal õhtul** aega külatoas **mitmesuguste** harrastustega tegeldes (vt ka **erinev**)

- 77% lastest vaatavad **igaõhtuselt** enne magama minemist televiisorit ⇒ 77% lastest vaatavad **igal õhtul** enne magama minemist televiisorit

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

ignorantne

1. *võhiklik, asjatundmatu*

• Pöördun teie poole ühe **ignorantse** küsimusega (*asjatundmatu*)

2. ⇒ ükskõikne, külm; mitteamvestav, eirav

• Politseid ei jäta laste saatus **ignorantseks** ⇒ Politseid ei jäta laste saatus **ükskõikseks** / **külmaks**

• 58% õpilastest arvab, et õpetajad on vägivalda suhtes **ignorantsed** ⇒ 58% õpilastest arvab, et õpetajad on vägivalda suhtes **ükskõiksed** / 58% õpilastest arvab, et õpetajad **eiravad** vägivalda

☞ Kasutatakse sageli vales tähenduses: *ignorantne* ei tule sõnast *ignoreerima* (teadlikult tähele panemata jätma, mitte arvestama, eirama).

ikooniline

1. *ikoonitaoline, kultusobjekti staatuses*

2. (inglise *iconic*) ⇒ kuulus, tuntud

• **Ikooniline** foto Manhattani ehitajatest sai 80-aastaseks ⇒ **Kuulus** / **Tuntud** foto Manhattani ehitajatest sai 80-aastaseks

• Müügile jõudis Philipsi **ikoonilise** kärulaadse disainiga triikimislaud ⇒ Müügile jõudis Philipsi **kuulsa** kärulaadse disainiga triikimislaud

• Meie firma nõudepesumasinal on selle tootemargi **ikooniline** voolujoonelisus ⇒ Meie firma nõudepesumasinal on sellele tootemargile **iseloomulik** voolujoonelisus / Meie firma nõudepesumasinal on selle tootemargi **tuntud** voolujoonelisus

☞ Soovitame olla ettevaatlik asjade nimetamisega kultusobjektiks, sageli on parem kasutada neutraalsemaid sõnu.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/009.pdf> (Tiiu Erelti artikkel „Mis on ikoon?”)

imidž, image (inglise), **imaaž** (prantsuse *image*) ⇒ imago, kuvand; maine

• SASi pressiesindaja hakkab parandama Rootsi kuninga **imidžit** ⇒ SASi pressiesindaja hakkab parandama Rootsi kuninga **mainet** / **imagot**

• Kõrgkooli filiaalide loomisega muutuks Jõgeva linna ja kogu maakonna **imidž** ⇒ Kõrgkooli filiaalide loomisega muutuks Jõgeva linna ja kogu maakonna **kuvand** / **maine**

• Liidrivahetus värskendaks erakonna **image**’it ning aitaks toetajaskonda laiendada ⇒ Liidrivahetus värskendaks erakonna **kuvandit** / **imagot** ning aitaks toetajaskonda laiendada

☞ Toorlaenu või ingliskeelse sõna asemel on mõistlikum kasutada eesti omasõnu või ladina päritolu võõrsõna. Vahel pole ka selge, kas mõeldakse **imagot** või **mainet** – omasõna on sageli täpsem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/imago.html> (Tiiu Erelti artikkel „*Imago*”)

immigreerima ⇒ **immigreeruma**

- USA saatkonna konsul peab eeldama, et viisa soovija võib **immigreerida** USAsse, ja saab seetõttu alati viisa andmisest keelduda ⇒ USA saatkonna konsul peab eeldama, et viisa soovija võib **immigreeruda** USAsse, ja saab seetõttu alati viisa andmisest keelduda
  - Ühendriikidesse **immigreerivad** inimesed õpivad terve aasta inglise keelt ⇒ Ühendriikidesse **immigreeruvad** inimesed õpivad terve aasta inglise keelt
  - ☞ *u*-liitega tegusõna on süsteemipärasem, sest väljendab paremini ühest olukorrast teise siirdumist.
- Vt ka **emigreerima**, **migreerima**, **remigreerima**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/eerima2.html> (Tiiu Ereli artikkel „-eerima või -eeruma”)

immigreeruma *sisse rändama, riiki elama asuma*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **immigreerima**.

immunitet

1. JUR *diplomaadi või parlamendiliikme isikupuutumatus; riigi allumatus teise riigi kohtule*
  2. ⇒ **immuunsus**
- Haiguse läbipõdemine annab eluaegse **immunitedi** ⇒ Haiguse läbipõdemine annab eluaegse **immuunsuse**
  - **Immunitet** on võime panna vastu infektsioonile ja terveneda ⇒ **Immuunsus** on võime panna vastu infektsioonile ja terveneda
  - ☞ Me ei soovita õigusterminit **immunitet** kasutada tähenduses 'immuunsus'.

immuunsus MED *nakkuskindlus, tõvekindlus, organismi võime tõrjuda haigusetekitajaid* Vrd **immunitet**

implementeerima (inglise *implement*) ⇒ täide viima, täitma; rakendama, seadmastama

- **Implementeerin** kõik maksmise ja autentimise päringud ⇒ **Täidan** / **Viin täide** kõik maksmise ja autentimise päringud
  - Tulemüüri saab **implementeerida** nii tarkvaraliselt kui ka riistvaraliselt ⇒ Tulemüüri saab **rakendada** / **seadmastada** nii tarkvaraliselt kui ka riistvaraliselt
  - 2011. aasta aprillis liitus spetsialist meeskonnaga, et **implementeerida** oma teadmisi ja kogemusi kinnisvarasse investeerimise alal ⇒ 2011. aasta aprillis liitus spetsialist meeskonnaga, et **rakendada** oma teadmisi ja kogemusi kinnisvarasse investeerimise alal
  - ☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja paremini mõistetav.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

implitseerima (inglise *implicate*) ⇒ eeldama, vaikimisi sisaldama, (millestki) jäelduma; varjama, mitte väljendama

- Kui õigussüsteem näeb ette õiguskantsleri osavõtu valitsuse tööst, siis on

selles **implitseeritud eeldus**, et õiguskantsleri asutus jälgib valitsuse tegevust ⇒ Kui õigussüsteem näeb ette õiguskantsleri osavõtu valitsuse tööst, siis see **eeldab / sisaldab eeldust**, et õiguskantsleri asutus jälgib valitsuse tegevust

- **Suhetes arst-patsient** tuleks **implitseeritud prioreerimisele** eelistada professionaalset kompetentsi, kus kliiniline hinnang ja põhjendatud ravimeetodite valik määraks, keda, kas ja kuidas ravida ⇒ **Arsti-patsiendi suhetes** tuleks **varjatud eelistamisele / prioriseerimisele** eelistada professionaalset kompetentsi, kus kliiniline hinnang ja põhjendatud ravimeetodite valik määraks, keda, kas ja kuidas ravida (vt ka **prioreerima**)

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja paremini mõistetav.

importfirma ⇒ impordifirma

- Belgia **importfirmade** sõnul on riigis kasvanud nõudlus eksootiliste lihatoodete vastu ⇒ Belgia **impordifirmade** sõnul on riigis kasvanud nõudlus eksootiliste lihatoodete vastu

☞ Liitsõna täiendsõna (*impordi-*) märgib otstarvet ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka **eksportfirma**

importturg ⇒ imporditurg

- Türgi on Euroopa Liidu suuruselt seitsmes **importturg** ja viies **eksportturg** ⇒ Türgi on Euroopa Liidu suuruselt seitsmes **imporditurg** ja viies **eksportiturg**
- Soome puidutööstuse **importturul** oli Eesti pea kõigi kaupade **osas** esindatud ⇒ Soome puidutööstuse **imporditurul** olid Eestil pea kõik kaubad esindatud (vt ka **osas**)

☞ Liitsõna täiendsõna (*impordi-*) märgib otstarvet ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka **eksportturg**

importöör ⇒ importija, sissevedaja; impordiettevõtte, impordifirma

- Kõik **importöörid**, kes soovivad alates 2007. aasta 1. jaanuarist importida Valgevene päritolu kaaliumkloriidi, peavad esitama taotluse impordiloo saamiseks ⇒ Kõik **impordiettevõtted / impordifirmad**, kes soovivad alates 2007. aasta 1. jaanuarist importida Valgevene päritolu kaaliumkloriidi, peavad esitama taotluse impordiloo saamiseks
- Volvo tehas otsustas tänavu veoautode ametliku **importööri lepingu** sõlmida vaid ühe Eesti firmaga ⇒ Volvo tehas otsustas tänavu veoautode ametliku **impordilepingu / importija lepingu** sõlmida vaid ühe Eesti firmaga
- Eesti suurimad alkoholi **maaletoojad** asutasid alkoholi **importööride** liidu ⇒ Eesti suurimad alkoholi **sissetoojad / sissevedajad** asutasid alkoholi **importijate** liidu (vt ka **maaletooja**)

☞ Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada eestipärasemat keelendit. Omasõna on sageli täpsem kui võõrsõna.

Vt ka **eksportöör, importfirma**

imputeerima (inglise *impute*) ⇒ süüdi arvama, süüks panema; arvele panema; asendama, lünkasid täitma

- Töötajate või agentide teod **imputeeritakse korporatsioonile** ⇒ Töötajate või agentide teod **pannakse korporatsiooni süüks / lähevad korporatsiooni arvele**

- Tekib küsimus, millistel juhtudel saab juriidilisele isikule **imputeerida** füüsilise isiku individuaalse süü ⇒ Tekib küsimus, millistel juhtudel saab juriidilise isiku **süüks arvata** füüsilise isiku individuaalse süü
- Kui teatavatele küsimustele vastamata jätmine toob kaasa andmete puudulikkuse, kohaldatakse vajaduse korral statistilise **imputeerimise** meetodit ⇒ Kui teatavatele küsimustele vastamata jätmine toob kaasa andmete puudulikkuse, kohaldatakse vajaduse korral statistilise **asendamise / lünkade täitmise** meetodit
- ☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõnad on täpsemad ja arusaadavamad.

indikatiivne

1. *osutav, näitav, vihjav*; LGV *kindel (kõneviis)*, vt ka **inditseerima**
2. (inglise *indicative*) ⇒ ligikaudne, **orienteeriv**; esialgne, oletatav
  - Piimatoodete rahvusvahelised **indikatiivsed** ekspordihinnad ⇒ Piimatoodete rahvusvahelised **orienteerivad / esialgsed** ekspordihinnad
  - Hindade piiratud läbipaistvuse tõttu avaldavad turuosalisel ainult **indikatiivseid** hindasid ⇒ Hindade piiratud läbipaistvuse tõttu avaldavad turuosalisel ainult **oletuslikke / orienteerivaid** hindasid
  - Ajakava on **indikatiivne**, mistõttu soovitame tulla kohale varem ⇒ Ajakava on **ligikaudne**, mistõttu soovitame tulla kohale varem
  - ☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja paremini mõistetav.
  - Vt ka **indikeerima**
  - ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

indikeerima (inglise *indicate*) ⇒ **inditseerima**, näitama, avaldama, osutama, viitama

- Leidsin juriidiliselt korrektse vormi, mille abil **indikeerida** oma kandidaat ⇒ Leidsin juriidiliselt korrektse vormi, mille abil **avaldada** oma kandidaat
- Allpool väljatoodud vastuste puhul aga on näha seaduspärasusi, mis võiksid **indikeerida** laiemalt tudengite seisukohti ⇒ Allpool väljatoodud vastuste puhul aga on näha seaduspärasusi, mis võiksid **inditseerida / näidata** laiemalt tudengite seisukohti
- Rahandusministri sõnul **indikeerivad** head maksulaekumised oodatust paremat majanduskasvu ⇒ Rahandusministri sõnul **osutavad / viitavad** head maksulaekumised oodatust paremale majanduskasvule / Rahandusministri sõnul **inditseerivad** head maksulaekumised oodatust paremat majanduskasvu
- Vastajat identifitseerivat tunnust ei hoita ankeedi juures, vaid eraldi andmebaasis ning seda uuendatakse ainult selleks, et **indikeerida**, kas ankeedile vastamine on lõpetatud ⇒ Vastajat identifitseerivat tunnust ei hoita ankeedi juures, vaid eraldi andmebaasis ning seda uuendatakse ainult selleks, et **osutada / näidata**, kas ankeedile vastamine on lõpetatud
- ☞ Inglise keele mõjul tekkinud õigekirjaviga. Ladina verbilõpp *-care* annab eesti verbides tuletusliite *-tseerima*, mitte *-keerima*, nt *provotseerima* (ld *provocare*), *komplitseerima* (ld *complicare*), samamoodi ka *inditseerima* (ld *indicare*).
- Vt ka **indikatiivne**

▷ *Loe lisaks:* ➡ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

inditseerima *näitama, osutama, vihjama; MED näidustama*

☞ Me ei soovita kasutada sõna **indikeerima**.

indutseerima

1. *loogikas: üksikjuhtumite põhjal üldise kohta järeldama*

2. *induktsiooni teel elektrivoolu tekitama*

3. (inglise *induce*) ⇒ soodustama, esile kutsuma, tekitama

• Meditsiinilised ehk legaalselt **indutseeritud** abordid ⇒ Meditsiinilised ehk legaalselt **esile kutsutud** abordid

• **Ravimite poolt indutseeritud** suukuivus ⇒ **Ravimite tekitatud** suukuivus (vt ka **poolt**)

• Slängi teket **indutseerib** keele kokkupuude teiste keeltega ⇒ Slängi teket **soodustab** keele kokkupuude teiste keeltega

☞ Täheenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

Omasõnad on täpsemad ja arusaadavamad.

info, informatsioon <mille kohta / mille (info)>

• Rootsi maanteedel on **informatsioon söögikohtadest, bensiinjaamadest ja hotellidest igati piisav** ⇒ Rootsi maanteedel on **informatsiooni söögikohtade, bensiinjaamade ja hotellide kohta piisavalt**

• **Informatsioon sõiduplaanidest** paigaldatakse peatustesse ⇒ **Sõiduinfo / Sõiduplaan** paigaldatakse peatustesse

• **Informatsioon firmast/organisatsioonist avalikkuse vaatevälja liigub pressi vahendusel** ⇒ **Informatsiooni firma või organisatsiooni kohta vahendab avalikkusele press**

☞ Seestütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vt ka **informeerima**

▷ *Loe lisaks:* ➡

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 13)

informatsiooniline teadaanne (vene *информационное сообщение*) ⇒ informatsioon, teadaanne, teade, info

• **Informatsiooniline teadaanne: seoses** ümberkorraldustega on server lähipäevadel väga aeglane ⇒ **Teadaanne / Informatsioon:** ümberkorralduste **tõttu** on server lähipäevadel väga aeglane (vt ka **seoses**)

• Loodusteaduste olümpiaadi **informatsioonilised teadaanded**, protokollid ja muud materjalid avaldatakse Eesti olümpiaadide kodulehel ⇒ Loodusteaduste olümpiaadi **teadaanded / info / teated**, protokollid ja muud materjalid avaldatakse Eesti olümpiaadide kodulehel

☞ Liiane väljend. Teadaande eesmärk ongi millestki informeerida.

Vene keele mõju.

informeerima <keda milles>

1. *teavitama, teavet jagama*

• Treener **informeeris** sportlasi, et klubi on pühapäeval suletud (*teavitas*)

2. ⇒ teatama, teada andma, rääkima

- Treener **informeerib**, et klubi on läinud üle kevad-suvisele tunniplaanile ⇒ Treener **annab teada** / **teatab**, et klubi on läinud üle kevad-suvisele tunniplaanile
  - Eestimaa Looduse Fond **informeerib** globaalsetest keskkonnaprobleemidest ⇒ Eestimaa Looduse Fond **teatab** / **räägib** globaalsetest keskkonnaprobleemidest
  - **Informeerige** töötajaid ohtudest ja **viige läbi** nende väljaõpe ⇒ **Rääkige** töötajatele ohtudest ja **korraldage** nende väljaõpe (vt ka **läbi viima**)
- ☞ Võõrsõnaga liialdamine võib teha teksti kantseliitlikuks, soovitame eelistada täpsema sisuga omasõnu. Sõna *informeerima* vajab enamasti sihitist (*informeerima keda?*).
Vt ka **informeeritud nõusolek**

informeeritud nõusolek (inglise *informed consent*) ⇒ **teadlik nõusolek**

- Inimese tahteavaldust, millega ta lubab oma isikuandmeid töödelda, nimetatakse **informeeritud nõusolekuks** ⇒ Inimese tahteavaldust, millega ta lubab oma isikuandmeid töödelda, nimetatakse **teadlikuks nõusolekuks**
  - **Informeeritud nõusoleku** andmine **toimub** enne vabatahtliku liitumist uuringuga ⇒ **Teadlik nõusolek** antakse enne vabatahtliku liitumist uuringuga (vt ka **toimuma**)
  - Biomeditsiinilistes uuringutes osalemiseks on vaja uuritava **informeeritud nõusolekut** ⇒ Biomeditsiinilistes uuringutes osalemiseks on vaja uuritava **teadlikku nõusolekut**
- ☞ Eesti omasõna on selles väljendis täpsem kui võõrsõna.
Vt ka **informeerima**

inimkapital

1. MAJ *hariduse ja kutseõppe mõjul kujunenud tehniliste teadmiste, oskuste ja kogemuste varu, mis on kehastunud riigi, majandusharu või ettevõtte töötajaskonnas*

2. ⇒ töötajad, inimesed

- Juhid peavad hoolima oma **inimkapitalist** ⇒ Juhid peavad hoolima oma **töötajatest** / **inimestest**
  - Eesti tuukreid kasutatakse siis, kui soomlastel saab **inimkapital** otsa ⇒ Eesti tuukreid kasutatakse siis, kui soomlastel saavad **töötajad** / **inimesed** otsa / Eesti tuukreid kasutatakse siis, kui Soomes enam **tuukreid** ei jätku
  - Firmas tuntakse puudust **inimkapitalist**, sest klientide soove on rohkem, kui jõutakse täita ⇒ Firmas tuntakse puudust **töötajatest**, sest klientide soove on rohkem, kui jõutakse täita
- ☞ *Inimkapital* on majandustermin, mida enamasti ei sobi kasutada tähenduses 'inimesed' või 'töötajad'.

initsiatiiv ⇒ algatus, algatusvõime

- Lammutamisettekirjutuse võimalikkus kohaliku omavalitsuse **initsiatiivil** ⇒ Lammutamisettekirjutuse võimalikkus kohaliku omavalitsuse **algatusel**
- LEADER on Euroopa Liidu algatatud programm maaelu arengu ja kohaliku **initsiatiivi** toetuseks ⇒ LEADER on Euroopa Liidu algatatud programm maaelu arengu ja kohaliku **algatuse** / **algatusvõime** toetuseks
- Töötajaid julgustatakse kasutama oma oskusi ja võimeid ning **näitama üles**

initsiatiivi ⇒ Töötajaid julgustatakse kasutama oma oskusi ja võimeid ning **olema algatusvõimelised**

- Külakogu **initsiatiivgrupp** on loonud külade töörühma ja ootab sinna aktiivseid liikmeid ⇒ Külakogu **algatusrühm** on loonud külade töörühma ja ootab sinna aktiivseid liikmeid (vt ka **grupp**)

☞ Võõrsõnaga liialdamine, omasõna on sageli täpsem. Teeb sõnastuse sageli kantseliitlikuks.

initsieerima (inglise *initiate*) ⇒ põhjustama, algatama

- Eelnõu oli **initsieeritud** Liikluskindlustuse Fondi juhtkonna **poolt** ⇒ Eelnõu **algatas** Liikluskindlustuse Fondi juhtkond (vt ka **poolt**)

- Olen **initsieerinud arenguid** Euroopas ja ülemaailmsetes organisatsioonides ⇒ Olen **algatanud tegevussuundi / arengusuundi** Euroopas ja ülemaailmsetes organisatsioonides (vt ka **arengud**)

- Küsimus **on initsieeritud** Tallinna abilinnapea arvamusest ⇒ Küsimuse **põhjustas** Tallinna abilinnapea arvamus / Küsimus **tulenes** Tallinna abilinnapea arvamusest

☞ Võõrsõnaga liialdamine, omasõna on sageli täpsem. Teeb sõnastuse sageli kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

inkrementaalne (inglise *incremental*) ⇒ astmeline, järk-järguline; järk-järgult suurenev, juurdekasvuga

- Võiks eeldada, et määruse ettevalmistamise protsess on pigem **inkrementaalne** ja ilma selgete esilekerkivate huvideta ⇒ Võiks eeldada, et määruse ettevalmistamise protsess on pigem **astmeline / järk-järguline** ja ilma selgete esilekerkivate huvideta

- Valitsusliit jätkab senise poliitikaga ning muudatused, mida tehakse, on pigem **samm-sammulised ja inkrementaalsed** ⇒ Valitsusliit jätkab senise poliitikaga ning muudatused, mida tehakse, on pigem **samm-sammulised / järk-järgulised**

☞ Põhjendamatu inglise laen, mille asemel on omasõnad arusaadavamad.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

inkubant ⇒ inkubaatoriettevõtte, inkubaatorifirma, asukasfirma

- Ettevõtlusinkubaator võõrustab esimesi **inkubante** ⇒ Ettevõtlusinkubaator võõrustab esimesi **inkubaatorifirmasid / asukasfirmasid**

- Tehnoloogiafirmal on kavas teenuste osutamisega ning **inkubantide** värbamisega alustada sügisel ⇒ Tehnoloogiafirmal on kavas teenuste osutamisega ning **inkubaatoriettevõtete / asukasfirmade** värbamisega alustada sügisel

- **Inkubandi** peamiseks vastuvõtukriteeriumiks on uuenduslik äriidee, mis oleks äriliselt arenguvõimeline ⇒ **Inkubaatorifirma / Asukasfirma** peamiseks vastuvõtukriteeriumiks on uuenduslik äriidee, mis oleks äriliselt arenguvõimeline

- Ettevõtlusinkubaatorite pakutavad teenused loovad **inkubantidele** keskkonna, kus õppida, jagada kogemusi ning suhelda teiste ettevõtetega ⇒

Ettevõtlusinkubaatorite pakutavad teenused loovad **inkubaatorifirmadele** keskkonna, kus õppida, jagada kogemusi ning suhelda teiste ettevõtetega
☞ Liitsõna on enamasti selgem ja kergemini mõistetav. Tuletis *inkubant* võib mõjuda kõnekeelsena.

innovaatika (inglise *innovatics*)

1. *teadusharu, mis uurib uuendusi ja nende rakendamist*

2. ⇒ uuendus, uuendustegevus

• Lähitulevikus sõltub piimanduse konkurentsivõime **innovaatika** juurutamise kiirusest ja ulatusest kogu tootmisprotsessi **lõikes** ⇒ Lähitulevikus sõltub piimanduse konkurentsivõime **uuenduste** juurutamise kiirusest ja ulatusest kogu tootmisprotsessi **jooksul** (vt ka **lõikes**)

• Firma edu aluseks on väljapaistev **innovaatika**, lähedased suhted klientidega ja tõhus turundus ⇒ Firma edu aluseks on väljapaistev **uuendustegevus**, lähedased suhted klientidega ja tõhus turundus

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

Vt ka **innovatsioonid**, **innoveerima**

innovaatiline, innovatiivne, innovatsiooniline ⇒ uuenduslik, uudne, uut moodi; uuendusmeelne

• Aitame oma kliente **uute innovaatiliste** ärikontseptsioonide loomisel ⇒

Aitame oma kliente **uute / uudsete / uuenduslike** ärikontseptsioonide loomisel

• **Innovatiivne** emakeeleõpetus ehk kuidas kasutada emakeeleõpetuses puutetahvli ja interneti ⇒ **Uut moodi / Uuenduslik / Uudne** emakeeleõpetus ehk kuidas kasutada emakeeleõpetuses puutetahvli ja interneti

• Alates 2007. aastast valitakse Eesti Maaülikoolis aasta **innovatiivset** õppejõudu ⇒ Alates 2007. aastast valitakse Eesti Maaülikoolis aasta **uuendusmeelset** õppejõudu

• Ettevõttele on selline **innovatsiooniline** lahendus andnud märkimisväärse kokkuhoiu tööajal ⇒ Ettevõttele on selline **uudne / uuenduslik** lahendus andnud märkimisväärse tööaja kokkuhoiu

☞ Laialivalguva sisuga toorlaenu inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja paremini mõistetav.

Vt ka **innovaator**, **innovatsioonid**, **innoveerima**

innovaator (inglise *innovator*) ⇒ uuendaja, novaator

• Tervishoid on **innovaatoritele** väga **atraktiivne** valdkond, kuna seal on palju ebaefektiivsust ⇒ Tervishoid on **uuendajatele / novaatoritele** väga **huvipakkuv / ligitõmbav** valdkond, kuna seal on palju ebaefektiivsust (vt ka **atraktiivne**)

• Eesti riik peaks kuulama infotehnoloogia valdkonna loojaid ja **innovaatoreid** ning pidama nendega arutelu ⇒ Eesti riik peaks kuulama infotehnoloogia valdkonna loojaid ja **uuendajaid / novaatoreid** ning pidama nendega arutelu

• Konkursil Ettevõtluse Auhind tunnustatakse parimat **eksportööri**, välisinvestorit, **innovaatorit**, turismiuuendajat ja aasta arenejat ⇒ Konkursil Ettevõtluse Auhind tunnustatakse parimat **eksportijat / ekspordifirmat**,

välisinvestorit, **novaatorit**, turismiuuendajat ja aasta arenejat (vt ka **eksportöör**)

☞ Põhjendamatu inglise laen, sest nii sama tähendusega võõrsõna kui ka omasõna on eesti keeles juba olemas.

Vt ka **innovaatiline**, **innovatsioonid**, **innoveerima**

innovatsioonid *mitm* ⇒ uuendused, innovatsioon

- **Innovatsioonid** ja nende seos tööhõivega Ida-Virumaa põlevkivitööstuse ettevõtetes ⇒ **Innovatsioon** ja selle seos tööhõivega Ida-Virumaa põlevkivitööstuse ettevõtetes
  - Eesti on **innovatsioonide arendamise** poolest endiselt Euroopa Liidu keskmiste seas ⇒ Eesti on **innovatsiooniarenduse** poolest endiselt Euroopa Liidu keskmiste seas
  - Läti president soovis uusaastaläkituses, et 2007. aasta oleks **täis innovatsioon** ⇒ Läti president soovis uusaastaläkituses, et 2007. aasta oleks **uuendusterohke / innovatsioonirikas**
  - Messil osalejad said uusimat teavet toote viimase aja **innovatsioonidest** ⇒ Messil osalejad said uusimat teavet toote viimase aja **uuendustest**
- ☞ **Innovatsioon** on abstraktsõna, mida ei sobi kasutada mitmuses. Kui räägitakse konkreetsetest asjadest mitmuses, tuleks kasutada sõna **uuendused**.
- Vt ka **innovaatiline**, **innovaator**, **innoveerima**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2009_2/OK_2009-2_07.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Mõttetu mitmus”, lk 54–55)

innoveerima (inglise *innovate*) <*mida*> ⇒ uuendama, uutma, ümber kujundama

- Meie riigis on kõige lihtsam **innoveerida tootega** ehk alustada koostööd professionaalse disaineriga ⇒ Meie riigis on kõige lihtsam **uuendada toodet** ehk alustada koostööd professionaalse disaineriga
  - **Innoveerida** ei tuleks mitte ainult **tehnoloogia**, vaid ka **ärimudeliga** ⇒ **Uuta / Uuendada** ei tuleks mitte ainult **tehnoloogiat**, vaid ka **ärimudelit**
  - Üheks ainepõhise õppekava probleemiks on õppesisu **innoveerimine** muutuva ühiskonna vajadustest lähtudes ⇒ Üheks ainepõhise õppekava probleemiks on õppesisu **uuendamine** muutuva ühiskonna vajadustest lähtudes
  - Peale funktsionaalse vormi oli suure tähelepanu all ka tootmisprotsessi **innoveerimine** ⇒ Peale funktsionaalse vormi oli suure tähelepanu all ka tootmisprotsessi **uuendamine / uutmine**
- ☞ Laialivalguva sisuga toorlaenu asemel võib omasõna olla täpsem ja paremini mõistetav. Kaasaütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.
- Vt ka **innovaatiline**, **innovaator**, **innovatsioonid**

inseneeria ⇒ inseneriteadus, insenerindus, inseneriala

- Ehitiste mudeldamine aitab populariseerida **ehitusinseneeriat** ⇒ Ehitiste mudeldamine aitab populariseerida **ehitusinseneriteadust / ehitusinseneri eriala**
  - Raamat on mõeldud eeskätt insenererialade õppijaile, aga ka **inseneeriaga** tegelevatele spetsialistidele ⇒ Raamat on mõeldud eeskätt insenererialade õppijaile, aga ka **inseneriteaduse / inseneriala** spetsialistidele
  - Majanduskriisi tõttu kasvas motivatsioon õppida, et leida rakendust tööturul just **inseneeria valdkonnas** ⇒ Majanduskriisi tõttu kasvas motivatsioon õppida, et leida rakendust tööturul just **insenerialal / insenerinduse valdkonnas**
- ☞ Võõrapärasele laenule võiks eelistada täpsemat omasõna.

insourcima ⇒ seest tellima

- Kui äriefunktsiooni hakkab täitma ettevõttega samasse kontserni kuuluv

ettevõtte, on tegu **insourcimisega** ⇒ Kui ärifunktsiooni hakkab täitma ettevõttega samasse kontserni kuuluv ettevõtte, on tegu **seesttellimisega**
☞ Tuletis rikub jämedalt eesti keele tuletusreegleid.
Vt ka **crowdsourcima**, **outsourcima**, **insourcing**

insourcing (inglise) MAJ *seesttellimine*
Vt ka **crowdsourcing**, **outsourcing**

institutsionaalne tervis (inglise *settings for health*) ⇒ tervishoidu edendav asutus

• **Institutsionaalne tervis** on institutsioon, nagu kool või töökoht, kus on planeeritult rakendatud tervist edendavaid meetmeid. ⇒ **Tervishoidu edendav asutus** on institutsioon, nagu kool või töökoht, kus on planeeritult rakendatud tervist edendavaid meetmeid

☞ Väär ja ebaloogiline tõlge. Kui mõeldakse tegevust, seisundi hoidmist, ei sobi seda nimetada terviseks. Täpse ja lühikese termini puudumisel tuleks kasutada pigem kirjeldavat, kuid arusaadavat väljendit.

Vt ka **rahvatervis**, **keskkonnatervis**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=9768:terviseamet-vahest-ikka-tervishoiuamet&catid=18:varamu&Itemid=15&issue=3276 (Valdar Parve artikkel „Terviseamet. Vahest ikka tervishoiuamet?”)

instrument (inglise *instrument*)

1. ⇒ vahend, tööriist; rahastu, fond

• Erakonna aukohus on inimestest lahtisaamise **instrument** ⇒ Erakonna aukohus on inimestest lahtisaamise **vahend**

• Keel on võimu **instrument** ⇒ Keel on võimu **tööriist**

• Tollitariifiseadust on vaja selleks, et oleks **instrument**, millega vajaduse korral turgu reguleerida ⇒ Tollitariifiseadust on vaja selleks, et oleks **vahend**, millega vajaduse korral turgu reguleerida

• Euroopa Liidul on sellest aastast kolm finantsabi **instrumenti** ⇒ Euroopa Liidul on sellest aastast kolm finantsabi **vahendit / rahastut / fondi**

• Ostujõu **tagamise instrumendiks** olid stabiliseerimisreservi **vahendid** ⇒ Ostujõu **tagasid** stabiliseerimisreservi **rahalised vahendid** (vt ka **vahendid**)

2. ⇒ akt, õigusakt, dokument

• Seletuskirjades viidatakse traditsioonilistele Euroopa Liidu **instrumentidele**, nagu direktiivid ja määrused ⇒ Seletuskirjades viidatakse traditsioonilistele Euroopa Liidu **aktidele / õigusaktidele**, nagu direktiivid ja määrused

☞ Laialivalguv tähendus, võõrsõnaga liialdamine. Tavatekstis on soovitatav kasutada täpsemat omasõna.

intensiivistama (inglise *intensify*) *tõhustama, tugevdama, suurendama*

• Iisraeli valitsus otsustas **intensiivistada** rünnakuid Gaza sektorile ⇒ Iisraeli valitsus otsustas **tugevdada / suurendada** rünnakuid Gaza sektorile

• Kriisi korral tuleb õhuväel **intensiivistada** Eesti ja lähiümbruse õhuruumi seiret ⇒ Kriisi korral tuleb õhuväel **tugevdada / tõhustada** Eesti ja lähiümbruse

õhuruumi seiret

- Perioodõppe eesmärgiks on **intensiivistada üldaineid** ⇒ Perioodõppe eesmärk on **õpetada üldaineid intensiivsemalt / tõhustada üldainete õpet**
- ✍ Vöõrsõnaga liialdamine. Ebamäärase sisuga vöõrsõna, omasõna on sageli täpsem.

interkulturaalne (inglise *intercultural*) ⇒ kultuuridevaheline

- Täna kell 14 toimub loeng „Kultuuridevaheline kommunikatsioon ja **interkulturaalne kompetents**” ⇒ Täna kell 14 toimub loeng „Kultuuridevaheline kommunikatsioon ja kompetents”
  - **Interkulturaalse** dialoogi soodustamine annab põhjenduse ühele programmi eesmärkidest ⇒ **Kultuuridevahelise** dialoogi soodustamine annab põhjenduse ühele programmi eesmärkidest
  - Projekti eesmärk on välja selgitada kutsekoolide rahvusvaheliste suhete koordinaatorite **interkulturaalne kompetents** ⇒ Projekti eesmärk on välja selgitada kutsekoolide rahvusvaheliste suhete koordinaatorite **rahvusvahelise töö oskused**
  - ✍ Toorlaen inglise keelest. Põhjendamatu vöõrsõnalembus.
- Vt ka **monokultuurne**, **multikultuuriline**
- ▷ *Loe lisaks:* ✍ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 109)

internetiseerima ⇒ internetistama; internetiga ühendama

- Viimastel aastatel on hoogsalt arenenud ka kaugemate külade **internetiseerimine** ⇒ Viimastel aastatel on hoogsalt arenenud ka kaugemate külade **internetistamine / internetiga ühendamine**
  - Koostööd tehakse Elioniga, et valda rohkem **internetiseerida** ⇒ Koostööd tehakse Elioniga, et valda rohkem **internetistada**
  - Rahvaraamatukogude **internetiseerimise** projekti raames paigaldati Pühajärve raamatukogusse avalikuks kasutamiseks mõeldud arvuti ⇒ Rahvaraamatukogude **internetistamise / internetiga ühendamise** projekti raames paigaldati Pühajärve raamatukogusse avalikuks kasutamiseks mõeldud arvuti
  - ✍ **Internetiseerima** sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast üleaarused. Vöõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada eestipärasemat keelendit.
- Vt ka **internetiseeruma**
- ▷ *Loe lisaks:* ✍ <http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4earu.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

internetiseeruma ⇒ internetistuma, internetiga ühenduma; internetti kasutama

- Õpikeskkonna **kaasajastamisel** on tähtis roll õppetöö **internetiseerumisel** ⇒ Õpikeskkonna **nüüdisajastamisel** on tähtis roll õppetöö **internetistumisel** (vt ka **kaasajastama**)
- Oleks õige, kui maksuhalduriga suhtlemiseks ei ole inimene kohustatud **internetiseeruma** ⇒ Oleks õige, kui maksuhalduriga suhtlemiseks ei ole inimene kohustatud **internetti kasutama**
- Analüüsidest turge läbi **internetiseerumise** ja uute seadmete tuleku, ootavad

analüütikud ka uut plahvatuslikku müügikasvu ⇒ Analüüsides turge **internetistumise** ja uute seadmete tuleku **vaatenurgast**, ootavad analüütikud ka uut plahvatuslikku müügikasvu (vt ka **läbi**)

☞ Ületuletus. *Internetiseeruma* sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused.

Vt ka **internetiseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

intersektoraalne (inglise *intersectoral*), **intersektoriaalne** (inglise *intersectorial*) ⇒ sektoritevaheline, organisatsioonidevaheline, osakondadevaheline, spetsialistidevaheline

• **Intersektoraalne** koostöö on projekti efektiivse toimimise eeltingimus ⇒ **Spetsialistide** / **sektorite** / **osakondade** koostöö on projekti efektiivse toimimise eeltingimus

• Igale lapsele on tagatud heaolu ja arenguvõimalus perekeskse lähenemise ning **intersektoraalse ja süsteemse koostöövõrgustiku arendamise** kaudu ⇒ Igale lapsele on tagatud heaolu ja arenguvõimalus perekeskse lähenemise ja **võrgustike süsteemse koostöö / koostöövõrgustike** kaudu

• **Toimub intersektoraalne koostöö** riiklike programmide, linnavalitsuse ametite, linnaosade, koolide, MTÜde jt organisatsioonide vahel ⇒ Riiklikud programmid, linnavalitsuse ametid, linnaosad, koolid, MTÜd jt organisatsioonid **teevad koostööd** (vt ka **toimuma**)

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on enamasti täpsem ja paremini mõistetav. Vahel ka ülearune sõna.

Vt ka **sektoraalne**, **intrasektoraalne**

intranet, **intraveeb** (inglise) ⇒ sisevõrk, siseveeb

• Lepingu objektis on kliendile tasuta osutatav **intranetiteenus** ⇒ Lepingu objektis on kliendile tasuta osutatav **sisevõrguteenus** / **siseveebiteenus**

• Õpilaste tunnustamise tingimused ja kord: tunnustamine **intranetis**, kooli kodulehel või stendil ⇒ Õpilaste tunnustamise tingimused ja kord: tunnustamine kooli **sisevõrgus** / **siseveebis**, kodulehel või stendil

• Hea piirkondliku keskuse spetsialist, **intraveebi** saad sisse logida SIIN ⇒ Hea piirkondliku keskuse spetsialist, **sisevõrku** / **siseveebi** saad sisse logida SIIN

☞ Võõrlaenu asemel võiks eelistada omasõna.

intrasektoraalne (inglise *intrasectoral*), **intrasektoriaalne** (inglise *intrasectorial*) ⇒ sektorisisene, osakonnasisene, asutusesisene

• Valdkondliku määruse mõju on seni arutatud peamiselt **intrasektoriaalselt** ⇒ Valdkondliku määruse mõju on seni arutatud peamiselt **osakonniti** / **asutustes**

• Dokumentide kooskõlastamise viisid reguleeritakse **intrasektoriaalselt** ⇒ Dokumentide kooskõlastamise viisid reguleeritakse **asutusesisesi** / **asutuses**

• **Intrasektoriaalse** informatsiooni vahetamise põhikanalid ja printsiibid ⇒ **Sektorisisese** informatsiooni vahetamise põhikanalid ja printsiibid

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on enamasti täpsem ja paremini mõistetav.

Vt ka **intersektoraalne**, **sektoraalne**

intuitiivne

1. vaistlik, *intuitsioonil põhinev*

2. (inglise *intuitive*) ⇒ lihtne, hõlbus, kergesti kasutatav; nutikas

• Uue mudeli kliimaseade on varasemast **intuitiivsem** ⇒ Uue mudeli kliimaseade on **lihtsamini kasutatav** / **lihtsam** kui varem

• Puuteplaat pakub täiesti uutset võimalust info- ja meelelahutussüsteemi kiireks ja **intuitiivseks** kasutamiseks ⇒ Puuteplaat pakub täiesti uutset võimalust info- ja meelelahutussüsteemi kiireks ja **hõlpsaks** / **lihtsaks** kasutamiseks

• **Intuitiivne** COMPACT Plusi kontrollpaneel tagab mugava töölepaneku ja juhtimise ⇒ **Kergesti kasutatav** / **Lihtne** COMPACT Plusi kontrollpaneel tagab mugava töölepaneku ja juhtimise

• **Välja pakutavad intuitiivsed** lahendused arutatakse läbi rühmakaaslastega ⇒ **Pakutavad nutikad** lahendused arutatakse läbi rühmakaaslastega (vt ka **välja pakkuma**)

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul. Parem on eelistada täpsemat omasõna.

inventariseerima

1. ⇒ inventeerima, inventuuri tegema, vara loendisse kandma

• Keskkonnaagentuur on alustanud tõkestusrajatiste **inventariseerimist** vooluveekogudel kalade rändetingimuste parandamiseks ⇒

Keskkonnaagentuur on alustanud tõkestusrajatiste **inventuuri** / **inventeerimist** vooluveekogudel, et parandada kalade rändetingimusi

☞ **Inventariseerima** sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused. Võõrliitiga tuletise asemel on soovitatav eelistada eestipärasemat keelendit.

2. ⇒ plaanistama, **kaardistama**, mõõdistama

• Teede ja tänavate **inventariseerimisel** mõõdistakse kõik omavalitsuse territooriumil asuvad kohalikud teed ⇒ Teede ja tänavate **plaanistamisel** / **kaardistamisel** mõõdistakse kõik omavalitsuse territooriumil asuvad kohalikud teed

• Kalmistu ei ole **inventariseeritud** ning hooldamata hauaplatsid on akteerimata ⇒ Kalmistu ei ole **plaanistatud** / **kaardistatud** ning hooldamata hauaplatsid on akteerimata

• Kohalike teede registri koostamisel **inventariseeritakse** ka kõik erateed ⇒ Kohalike teede registri koostamisel **plaanistatakse** / **kaardistatakse** / **registreeritakse** ka kõik erateed

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine võib teha lause ebaselgeks.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

inventor (inglise *inventor*) ⇒ leiutaja, leidur

• Väljavõtte uuringust tõi esile põhjused, miks **naisinventoreid ja -innovaatoreid** on vähe ⇒ Väljavõtte uuringust tõi esile põhjused, miks **naisleiutajaid ja -novaatoreid** on vähe (vt ka **innovaator**)

• Ettevõtja ostab **inventorilt** uudse toote juurutamise ja tootmise litsentsi ⇒

Ettevõtja ostab **leiu tajalt** / **leidurilt** uudse toote juurutamise ja tootmise litsentsi
☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõna on selgem ja läbipaistvam.

istuv ⇒ võimulolev, praegune

- Valimised võitis **istuv president** ⇒ Valimised võitis **praegune president**
- **Istuv linnapea** kinnitas, et linna ajalehed jäävad alles ⇒ **Linnapea** / **Praegune linnapea** kinnitas, et linna ajalehed jäävad alles
- **Istuv parlament** oma palka ise muuta ei saa ⇒ **Võimulolev parlament** oma palka ise muuta ei saa
- Riigikogu kodukorda ei peaks põhimõttelises seisukohtades muutma **istuva koosseisu** ajal ⇒ Riigikogu kodukorda ei peaks põhimõttelises seisukohtades muutma **võimuloleva koosseisu** / **praeguse koosseisu** ajal

☞ Täiendil **istuv** ei ole eesti keeles tähendust 'võimulolev, praegune'.

Põhjendamatu ja segadust tekitav tähenduslaen.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/080.pdf> (Argo Mundi artikkel „Istuvad riigijuhid”)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=42> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Istuv president”)

jooksev (vene *мекьюуи*)

1. ⇒ praegune, käimasolev, pooleliolev; sama, see; iga

- Vabatahtlikud tegelevad paljude **jooksvate** tööde ja ülesannetega ⇒ Vabatahtlikud tegelevad paljude **pooleliolevate** / **käimasolevate** tööde ja ülesannetega
- Kuigi **jooksev aasta** pole kalendri järgi veel lõppenud, on Eesti tantsuspordi maailmas kõik juba selgunud ⇒ Kuigi **aasta** / **see aasta** pole kalendri järgi veel lõppenud, on Eesti tantsuspordi maailmas kõik juba selgunud
- Koju ei laenutata **jooksva nädalal** saabunud ajalehti ja **jooksva kuul** saabunud ajakirju ⇒ Koju ei laenutata **samal nädalal** saabunud ajalehti ja **samal kuul** saabunud ajakirju
- Männiseemet kulub ribakülvil 1,5–2 g **jooksva meetri** kohta ⇒ Männiseemet kulub ribakülvil 1,5–2 g **meetri** / **iga meetri** kohta

2. ⇒ pidev, korrapärane, läbiv

- Üürnik on kohustatud **teostama** ruumide seisukorra säilitamiseks vajalikku **hooldus- ja jooksvat remonti** omal kulul ⇒ Üürnik on kohustatud **tegema** ruumide seisukorra säilitamiseks vajalikku **hooldusremonti** / **korrapärast remonti** omal kulul (vt ka **teostama**)
- **Viimase jooksva** info leiad edaspidi alati viite „Uudised” alt ⇒ **Viimase** / **Värskeima** info leiad edaspidi alati viite „Uudised” alt
- Väljaandeaktidel on **jooksev** numeratsioon, mis algab igal aastal uuesti ⇒ Väljaandeaktidel on **läbiv** numeratsioon, mis algab igal aastal uuesti

☞ Nendes tähendustes sobimatu toortõlge vene keelest.

Vt ka **jooksvalt**

jooksvalt <määrsõnana> ⇒ pidevalt, töö käigus, (millegi) jooksul, (millegi) vältel

- Suveürituste kava täiendame **jooksvalt** ⇒ Suveürituste kava täiendame **töö käigus** / **pidevalt**
- Suhtlemine toimub **jooksvalt** ⇒ Suheldakse **pidevalt** (vt ka **toimuma**)
- Erakonnad peavad nüüdsest nimekirju **jooksvalt** uuendama ⇒ Erakonnad

peavad nüüdsest nimekirju **pidevalt** uuendama

- Pildigalerii täieneb **jooksvalt**, kokku on tulemas 300 pilti ⇒ Pildigalerii täieneb **aja jooksul** / **pidevalt** / **töö käigus**, kokku on tulemas 300 pilti

☞ Sobimatu toortõlge vene keelest.

Vt ka **jooksev**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsonad”)

juhend *reeglite või õpetuste kogu, eeskiri*

☞ Me ei soovita kasutada tähenduses 'juhend' sõna **juhis**.

juhiload *mitm KÕNEK* ⇒ juhiluba

- B-kategooria **juhilubade** õppeks on meie autokoolis kaks võimalust: autokooliõpe või e-õpe ⇒ B-kategooria **juhiloa** õppeks on meie autokoolis kaks võimalust: autokooliõpe või e-õpe

- Tule meile õppima ja omanda B-kategooria **juhiload** ⇒ Tule meile õppima ja omanda B-kategooria **juhiluba**

- Kui **esmaste juhilubade** kehtivus on lõppenud, siis ei tohi **nende lubade** omanik juhtida mootorsõidukit ⇒ Kui **esmase juhiloa** kehtivus on lõppenud, siis ei tohi **selle loa** omanik mootorsõidukit juhtida

☞ Mitmuslik sõna on kõnekeelne.

Vt ka **liikluseeskirjad**

juhis

1. *reegel*

2. ⇒ **juhend**, juhised

- Valminud **juhis** on mõeldud eeskätt ettevõtte personalitöötajale, kuid sobib lugemiseks igapähele ⇒ Valminud **juhend** / **juhised** on mõeldud eeskätt ettevõtte personalitöötajale, kuid sobib lugemiseks igapähele

- Kaamerate kasutamise **juhises** käsitletakse igat tüüpi pildiedastusseadmete kasutamist ⇒ Kaamerate kasutamise **juhendis** / **juhistes** käsitletakse igat tüüpi pildiedastusseadmete kasutamist

- **Juhis** kalastuskaardi elektrooniliseks taotlemiseks www.pilet.ee keskkonnas ⇒ **Juhend** kalastuskaardi elektrooniliseks taotlemiseks www.pilet.ee keskkonnas

☞ *Juhis* ainsuses tähendab ühte reeglit. Reeglite kogu on *juhend*, aga sobib ka *juhised* mitmuses.

juhistama ⇒ juhendama, õpetama; juhista andma, juhistega varustama, reegliks seadma; juhinduma, juhitud olema

- Koolituse eesmärk on **juhistada** osalejaid korrektselt koostama lihtsamaid avaldusi ning nõudeid ⇒ Koolituse eesmärk on **juhendada** / **õpetada** osalejaid korrektselt koostama lihtsamaid avaldusi ning nõudeid

- Eetikakoodeksi § 14 **juhistab**, et advokaat on kohustatud ülesande vastuvõtmisel või sellest keeldumisel kohtlema kõiki isikuid võrdselt ⇒ Eetikakoodeksi § 14 **annab juhise** / **seab reegli**, et advokaat on kohustatud ülesande vastuvõtmisel või sellest keeldumisel kohtlema kõiki isikuid võrdselt

- Valimistoimkonna tööd **juhistab** Eesti Maaülikooli üliõpilasesinduse valimiseeskiri ⇒ Valimistoimkond **juhindub** töös Eesti Maaülikooli üliõpilasesinduse valimiseeskirjast

☞ Laialivalguva sisuga tuletis, mille asemel on parem kasutada täpsemat sõna. Tuletis suurendab paronüümide hulka.
Vt ka [juhend](#), [juhis](#)

juhtiv-, juhtiv (inglise *leading*)

1. ⇒ juht-, pea-; juht

- Lennuamet peab heaks kiitma vastutavad **juhtivtöötajad** ⇒ Lennuamet peab heaks kiitma vastutavad **juhid**
- Seaduseelnõud lähevad töösse siis, kui neile on määratud **juhtivkomisjonid** ⇒ Seaduseelnõud lähevad töösse siis, kui neile on määratud **juhtkomisjonid**
- Vanempolitseiametnikud on **juhtivinspektor**, **juhtivassistent** ja **juhtivkonstaabel** ⇒ Vanempolitseiametnikud on **juhtinspektor**, **juhtassistent** ja **juhtkonstaabel**
- **Juhtiva audiitori** töö on auditeerimisprojektide korraldamine ja juhtimine ning finantsanalüüs ⇒ **Juhtaudiitori** / **Peaudiitori** töö on auditeerimisprojektide korraldamine ja juhtimine ning finantsanalüüs
- Tööd saab haldustalituse **juhtivspetsialist tehnika alal** ⇒ Tööd saab haldustalituse **tehnika juhtspetsialist** / **tehnika peaspetsialist**

☞ Inglise toortõlge. Ametnimetustes asendatakse v-kesksõna seal, kus võimalik, tegusõna tüvega, see aitab väljenduda kompaktsemalt.

2. ⇒ parim, suurim, tähtsaim, peamine, silmapaistev, esmaklassiline, väljapaistev, eesrindlik

- Firma on Skandinaaviamaades **juhtiv** piltpostkaarte valmistav suurettevõte ⇒ Firma on Skandinaaviamaade **parim** / **suurim** / **väljapaistvaim** piltpostkaarte valmistav suurettevõte
  - Iirimaast saab Euroopa **juhtiv** elektritranspordi arendaja ⇒ Iirimaast saab Euroopa **eesrindlikem** / **tähtsaim** / **peamine** elektritranspordi arendaja
  - Kõigis nendes valdkondades kasutame **jätkuvalt** oma ala **juhtivaid** eksperte ⇒ Kõigis nendes valdkondades kasutame **endiselt** / **alati** oma ala **parimaid** / **väljapaistvamaid** / **esmaklassilisi** eksperte (vt ka **jätkuvalt**)
- ☞ Täheenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 16)

jurist-lingvist (prantsuse *juriste-linguiste*) ⇒ keelejurist,

õiguskeeleekspert

- Ta on 5 aastat töötanud Euroopa Keskpanga **jurist-lingvistina** ⇒ Ta on 5 aastat töötanud Euroopa Keskpanga **keelejuristina** / **õiguskeeleekspertina**
- Euroopa Liidu institutsioonide juures töötab ka arvukalt tõlke, tõlkijaid, **jurist-lingviste** ja spetsialiste Eestist ⇒ Euroopa Liidu institutsioonide juures töötab ka arvukalt tõlke, tõlkijaid, **keelejuriste** / **õiguskeeleeksperte** ja spetsialiste Eestist
- **Jurist-lingvistide** töögrupis vaadatakse üle Euroopa Liidu õigusaktide ning dokumentide tõlkeid liikmesriikide keeltesse ⇒ **Keelejuristide** töögrupis vaadatakse üle Euroopa Liidu õigusaktide ning dokumentide tõlkeid liikmesriikide keeltesse
- Euroopa Parlamendi **juristid-lingvistid** peavad läbima konkursi, kus kontrollitakse juriidilist kvalifikatsiooni ja keeleoskust ⇒ Euroopa Parlamendi **keelejuristid** / **õiguskeeleekspertid** peavad läbima konkursi, kus kontrollitakse

juriidilist kvalifikatsiooni ja keeleoskust

☞ Tegu ei ole kahte ametit – juristi ja lingvisti – ühitava töötajaga, vaid juristiga, kes tegeleb tõlgitud tekstide juriidilise mõtte täpsusega, seetõttu oleks õigem ametinimetus *keelejurist*. Tõlkelaenu *jurist-lingvist* kasutamise teeb ebamugavaks see, et käänata tuleb ametinimetuse mõlemat osa: *juristi-lingvisti, juristile-lingvistile* jne.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 219)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=43> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Vajatakse kokka-köögitöölist ja laomeest-klienditeenindajat”)

juurde lisama, kaasa lisama ⇒ lisama, juurde panema, kaasa panema

- 4 poolthäälega otsustati vastu võtta korraldus nr 14 „Toetuste maksmine” (korraldus **juurde lisatud**) ⇒ 4 poolthäälega otsustati vastu võtta korraldus nr 14 „Toetuste maksmine” (korraldus **lisatud**)
  - Igale tootele on **kaasa lisatud** eestikeelne juhend ⇒ Igale tootele on **lisatud / kaasa pandud** eestikeelne juhend
  - Põhjalikuma info ning projektitaotluse leiate **kaasa lisatud** failist ning meie veebileheküljelt ⇒ Põhjalikuma info ning projektitaotluse leiate **lisatud / kaasa pandud** failist ning meie veebileheküljelt
- ☞ Liiane väljend. *Juurde lisama* on tekkinud tegusõnade *juurde panema* ja *lisama* kokkusulamisel. *Kaasa lisama* on tekkinud tegusõnade *kaasa panema* ja *lisama* kokkusulamisel.

jõustuma <millal / mis ajal> seadusjõusse astuma, kehtima hakkama

- Riigikogu võttis pakendiaktsiisi seaduse vastu ning see jõustus **1. märtsist 1997** ⇒ Riigikogu võttis pakendiaktsiisi seaduse vastu ning see jõustus **1. märtsil 1997**
  - Volikogus kinnitatud parkimiskord jõustub **1. augustist** ⇒ Volikogus kinnitatud parkimiskord jõustub **1. augustil**
  - **Uuest aastast** jõustub mitu ettevõtjatele olulist õigusakti ⇒ **Uuel aastal** jõustub mitu ettevõtjatele olulist õigusakti
- ☞ Seestütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vrd **kehtima**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rektsioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 14)

järele matkima ⇒ matkima, järele tegema

- 8–10aastaste laste rokkbänd **matkib** Metallicat üllatavalt hästi **järele** ⇒ 8–10aastaste laste rokkbänd **matkib** Metallicat üllatavalt hästi
- Juht kehtestab järgijatele ideaalid, mida need saavad **järele matkida** ⇒ Juht kehtestab järgijatele ideaalid, mida need saavad **matkida / järele teha**
- Lapsed kasutavad oma mängudes üsna palju telerist võetud formaate ning **matkivad järele** oma lemmiktegelasi ⇒ Lapsed kasutavad oma mängudes üsna palju telerist võetud formaate ning **matkivad** oma lemmiktegelasi

☞ Liiane väljend. *Järele matkima* on tekkinud tegusõnade *järele tegema* ja *matkima* kokkusulamisel.

järelepäring, järelpäring ⇒ päring, järelepärimine

- Saatke **järelepäring** aadressile .. ⇒ Saatke **päring** / **järelepärimine** aadressile ..
  - Tehti **järelepäring** olemasoleva info kohta ⇒ Tehti **päring** / **järelepärimine** olemasoleva info kohta
  - Lisaks on tehtud **järelepäring** valla aktsiaseltsile ⇒ Lisaks on tehtud **päring** / **järelepärimine** valla aktsiaseltsile
- ☞ Liiane liitsõna, sest *päring* tähendab 'järelepärimine'.
Vt ka **järelepärimine**

järelm *tagajärg, järelmõju*

- Majanduskriisi **järelemeid** säästvate arengule on näha juba praegu, kuid laiemat mõju saab hinnata alles mitme aasta pärast ⇒ Majanduskriisi **järelmõju** säästvate arengule on näha juba praegu, kuid laiemat mõju saab hinnata alles mitme aasta pärast
  - Riigikogu juhatus arutas Eesti Panga esindajatega stabilisatsioonireservi kasutamise **järelemeid** ⇒ Riigikogu juhatus arutas Eesti Panga esindajatega stabilisatsioonireservi kasutamise **tagajärgi** / **järelmõjusid**
  - Peaministri karmisõnaline avaldus ei too mingeid **järelemeid** ⇒ Peaministri karmisõnaline avaldus ei too mingeid **tagajärgi**
- ☞ Ebamäärase sisuga sõna, mis on parem asendada täpsema sõnaga.

järelepärimine ⇒ järelepärimine, päring

- **Järelepärimine** volikogu määruste ja otsuste täitmise kohta ⇒ **Järelepärimine** / **päring** volikogu määruste ja otsuste täitmise kohta
  - **Järelepärimine** tuleb sõnastada lühidalt, viisakalt ja selgelt ⇒ **Järelepärimine** / **päring** tuleb sõnastada lühidalt, viisakalt ja selgelt
- ☞ Õigekirjaviga. Tuletatud tegusõnast *järele pärima*, täht *e* jääb sõna keskele alles.
Vt ka **järelepäring, järelpäring**

järelevalve ⇒ järelevalve

- Riikliku **järelevalve** hinnang ⇒ Riikliku **järelevalve** hinnang
  - Aktsiiside **madal** laekumine viitab vajadusele tugevdada veelgi siseturu kontrolli ja **järelevalvet** ⇒ Aktsiiside **aeglane** / **vähene** laekumine viitab vajadusele tugevdada veelgi siseturu kontrolli ja **järelevalvet** (vt ka **madal**)
  - Teenuse **osutamise üle teostab järelevalvet** maavanem või tema volitatud ametnik ⇒ Teenuse **osutamise järele valvab** maavanem või tema volitatud ametnik (vt ka **teostama**)
  - **Järelevalveta** pooleli hoone on jõudnud aastaga laguneda ⇒ **Valveta** pooleli hoone on jõudnud aastaga laguneda
- ☞ Õigekirjaviga. Tuletatud tegusõnast *järele valvama*, täht *e* jääb sõna keskele alles.

järgnevalt <määrsõnana>

1. edasi, (järjekorras) järgmisena, järgmiseks
- **Järgnevalt** edastan teile mõningad teated (järgmiseks)
  - **Järgnevalt** on esitatud tulude ja kulude analüüs (järgmisena)

2. ⇒ järgmiselt, järgmisel viisil

- Riigile makstav käibemaks arvutatakse **järgnevalt**: .. ⇒ Riigile makstav käibemaks arvutatakse **järgmiselt** / **järgmisel viisil**: ..
- Paragrahvi 8 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse **järgnevalt**: .. ⇒ Paragrahvi 8 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse **järgmiselt**: ..

☞ Kasutatakse sageli vales tähenduses.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised mäarsõnad”)

-järgselt <määrsõnana>

1. ⇒ mille järel, pärast mida

- Alates 1999. aastast on mõis eraomanduses ning **sellejärgselt teistkordselt** restaureeritud ⇒ Alates 1999. aastast on mõis eraomanduses ning **selle järel teist korda** restaureeritud (vt ka **teistkordselt**)
- Eestis sureb **operatsioonijärgselt** haiglas 1,5% patsientidest ⇒ Eestis sureb **operatsiooni järel** haiglas 1,5% patsientidest
- Kõik õpilased on asunud kutseharidust omandama **põhikoolijärgselt** ning on läbinud 2 aasta vältel vastava kutsekeskhariduse ⇒ Kõik õpilased on asunud kutseharidust omandama **pärast põhikooli** / **põhikooli järel** ning on läbinud 2 aasta vältel vastava kutsekeskhariduse
- **Vihmajärgselt** Õne ja Tähe tänava ristmikule tekkiv veekogu vajab analüüsimist ⇒ **Vihma järel** / **Vihmaga** Õne ja Tähe tänava ristmikule tekkiv veekogu vajab analüüsimist

2. ⇒ mille järgi, mille kohaselt, mille alusel

- Ehitus kulgeb halbadele ilmaoludele vaatamata **graafikujärgselt** ⇒ Ehitus kulgeb halbadele ilmaoludele vaatamata **graafiku järgi**
- Kui stipendiumi saaja ei ole **lepingujärgselt** täitnud aruande esitamise kohustust, loetakse ta aruandevõlgaseks ⇒ Kui stipendiumi saaja ei ole **lepingu kohaselt** / **lepingu järgi** täitnud aruande esitamise kohustust, loetakse ta aruandevõlgaseks
- Füüsilise isiku juurdepääs riigisaladusele **toimub** kas **ametikohajärgselt** või loa alusel ⇒ Füüsilisel isikul **on** juurdepääs riigisaladusele kas **ametikoha** või loa **alusel** (vt ka **toimuma**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-mäarsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **järgselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised mäarsõnad”)

järgselt <määrsõnana>

1. ⇒ järel, pärast

- **Käesoleva** eelnõu esimese lugemise **järgselt** on Riigikogu teinud mõned parandusettepanekud ⇒ Eelnõu esimese lugemise **järel** on Riigikogu teinud mõned parandusettepanekud (vt ka **käesolev**)
- Alkoholi tarbimise **järgselt** tuleb alati enne rooli istumist alkomeetriga oma joobeastet kontrollida ⇒ Alkoholi tarbimise **järel** tuleb alati enne rooli istumist alkomeetriga oma joobeastet kontrollida / **Pärast** alkoholi tarbimist tuleb alati enne rooli istumist alkomeetriga oma joobeastet kontrollida

2. ⇒ järgi, alusel, kohaselt

- Nii seaduse kui ka lepingu **järgselt** kohustub organisatsioon hüvitama trahvid

ja viivised ⇒ Nii seaduse kui ka lepingu **järgi** kohustub organisatsioon hüvitama trahvid ja viivised

• Pildistamine on tasuta, foto eest tuleb tasuda hinnakirja **järgselt** ⇒ Pildistamine on tasuta, foto eest tuleb tasuda hinnakirja **järgi / alusel**

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-järgselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

järjestikuselt <*määrsõnana*> ⇒ järjestikku, järjest

• Noortevolikogu liikme volitused lõpevad, kui ta on **järjestikuselt** puudunud kolmelt koosolekult ⇒ Noortevolikogu liikme volitused lõpevad, kui ta on puudunud kolmelt koosolekult **järjest**

• Töötaja, kellele on **järjestikuselt** kehtinud kahe või enama liikmesriigi õigusaktid, saab hüvitisi **vastavalt** artiklile 39 ⇒ Töötaja, kellele on **järjestikku / järjest** kehtinud kahe või enama liikmesriigi õigusaktid, saab hüvitisi artikli 39 **kohaselt** (vt ka **vastavalt**)

• Tänavküla on külatüüp, mille puhul taluõued paiknevad **järjestikuselt** mõlemal pool külatänavat ⇒ Tänavküla on külatüüp, mille puhul taluõued paiknevad **järjestikku** mõlemal pool külatänavat

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-mäarsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

järkjärguliselt <*määrsõnana*> ⇒ järk-järgult, järgu kaupa, järguti

• Projekt näeb ette sadama korrastamise **järkjärguliselt** ⇒ Projekt näeb ette sadama korrastamise **järk-järgult / järgu kaupa**

• Koolitustegevus gümnaasiumis lõpetatakse **järkjärguliselt** ⇒ Koolitustegevus gümnaasiumis lõpetatakse **järgu kaupa / järk-järgult**

• Visioonivõistluse võidutööd on võimalik lähema kümne aasta jooksul ka ellu viia ja **järkjärguliselt** teostada ⇒ Visioonivõistluse võidutööd on võimalik lähema kümne aasta jooksul ka ellu viia ja **järk-järgult / järgu kaupa / järguti** teostada

☞ Ei ole vaja tuletada uut mäarsõna *line*-liitelisest omadussõnast **järkjärguline**, kui on olemas juba sama tähendusega mäarsõna **järk-järgult**. Ületuletatud mäarsõna teeb sõnastuse keerukaks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

jätksuutlik (inglise *sustainable*) *kestlik, säästev, elujõuline, arenguvõimeline, toimepidev, püsi-, püsiv*

• Riigi **jätksuutliku** arengu oluliseks näitajaks on soo jätkamise ja eluea pikenemise kõrval elu kvaliteet ⇒ Riigi **püsiva** arengu oluliseks näitajaks on soo jätkamise ja eluea pikenemise kõrval elu kvaliteet

• Prioriteet on riigimetsa ja kalavarude **jätksuutlik** majandamine ⇒ Prioriteet on riigimetsa ja kalavarude **säästev** majandamine

• Äriplaanist loeme välja, kas ettevõtte on **jätksuutlik** ⇒ Äriplaanist loeme välja, kas ettevõtte on **elujõuline / kestlik**

☞ Inglise sõnal *sustainable* on eesti keeles palju tõlkevasteid, mitte ainult *jätkusuutlik*. Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

jätakuvalt ⇒ endiselt, ikka, ka; kaua, pikemat aega, üha, veel

- Kohalike kõnede ja riigisiseste kaugekõnede tariifide erinevusi on plaanis **jätakuvalt** vähendada ⇒ Kohalike kõnede ja riigisiseste kaugekõnede tariifide erinevusi on plaanis **veel** vähendada
- Juba alustatud regionaalseid objekte rahastatakse **jätakuvalt** järgmisel aastal ⇒ Juba alustatud regionaalseid objekte rahastatakse **ka** järgmisel aastal / Juba alustatud regionaalsete objektide rahastus **jätakub** järgmisel aastal
- Statistikaamet otsib **jätakuvalt** inimesi rahvaloendajaks ⇒ Statistikaamet otsib **veel** / **endiselt** inimesi rahvaloendajaks
- Eesti sooline palgalõhe on **jätakuvalt** Euroopa suurim ⇒ Eesti sooline palgalõhe on **endiselt** / **ikka** Euroopa suurim
- Maanteeameti teatel on helkuri kandmine halva nähtavuse korral ja pimedas **jätakuvalt** kohustuslik ⇒ Maanteeameti teatel on helkuri kandmine halva nähtavuse korral ja pimedas **endiselt** kohustuslik
- **Jätakuvalt** on järgitud põhimõtet, et iga asutus on kohustatud andma õiguskantslerile vajalikku infot ⇒ On järgitud põhimõtet, et iga asutus on kohustatud andma õiguskantslerile vajalikku infot

☞ *It*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vahel ka üleaarne sõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/it.html> (Sirje Mäearu artikkel „*It*-liitelised määrsõnad”)

jäätmeringlusühiskond, ringlussevõtuühiskond (inglise *recycling society*) ⇒ taaskasutusühiskond

- **Jäätmeringlusühiskond** on ühiskond, mis püüab jäätmete teket vältida ja kasutab jäätmeid ressursina ⇒ **Taaskasutusühiskond** on ühiskond, mis püüab jäätmete teket vältida ja kasutab jäätmeid ressursina
  - Strateegia eesmärk on aidata Euroopal muutuda **ringlussevõtuühiskonnaks**, mis üritab jäätmete teket vältida ⇒ Strateegia eesmärk on aidata Euroopal muutuda **taaskasutusühiskonnaks**, mis üritab jäätmete teket vältida
- ☞ *Jäätmeringlusühiskond* on ebatäpne (mingil etapil saab jäätmetest uus toode, seega jäätmed ei ringle) ja *ringlussevõtuühiskond* on laialivalgud.

kaardistama

1. (*maa*)kaarti koostama, mõõtmistulemusi kaardile kandma

- Üleujutusi **kaardistatakse** radarsatelliitidega

2. (inglise *mapping*) ⇒ (välja) selgitama, (välja) uurima, kindlaks määrama; registreerima; ülevaadet andma, loetlema

- Aruanne **kaardistas** seksuaalvähemuste õiguslikku olukorda Eestis ⇒ Aruanne **selgitas** seksuaalvähemuste õiguslikku olukorda Eestis
- Mõisakoolide komisjon on **kaardistanud** esmased investeeringuvajadused ⇒ Mõisakoolide komisjon on **välja selgitanud** / **registreerinud** esmased investeeringuvajadused
- Tööandjate keskkliit **kaardistab** tööajaprobleeme ⇒ Tööandjate keskkliit **uurib** /

selgitab / registreerib tööajaprobleeme

• Eesti geenivaramu projekti eesmärk on **kaardistada** kogu elanikkonna geenid
⇒ Eesti geenivaramu projekti eesmärk on **registreerida** / **registrisse kanda** kogu elanikkonna geenid

• Uuringu üldeesmärk oli **kaardistada** loomemajanduse praegust seisust Tartu linnas
⇒ Uuringu üldeesmärk oli **anda ülevaade** loomemajanduse praegusest seisust Tartu linnas

☞ Stampsõna, mille asemel sobib sageli kasutada täpsemaid väljendeid. Kasutuse taga on sageli ka inglise keelest tõlgitud tekstid (ingl *mapping*), mille puhul ei ole arvestatud, et tuleb tõlkida mõtet, mitte sõnu.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/kaardistama.html> (Argo Mundi artikkel „Kaardistades kaardistamist”)

kaasaegne

1. *kellegagi v millegagi samaaegne*

• Näitus esitab lisaks Čiurlionise loomingule ka **kaasaegsete** Leedu kunstnike töid (*Čiurlionisega ühel ajal elanud*)

• Mittetulundusühingu eesmärk on tutvustada Strausside suguvõsa ja **kaasaegseid** muusikuid (*Straussidega samaaegseid*)

2. ⇒ nüüdisaegne, ajakohane, moodne, uueaegne, praegusaegne, tänapäevane

• Jõgeva haigla ruumides avati **kaasaegne** kiirabibaas ⇒ Jõgeva haigla ruumides avati **ajakohane** / **nüüdisaegne** / **moodne** kiirabibaas

• **Kaasaegne** Tallinn pakub ilusat kontrasti keskaegsele vanalinnale ⇒ **Tänapäeva** / **Nüüdisaegne** / **Uueaegne** Tallinn pakub ilusat kontrasti keskaegsele vanalinnale

• Meie töötajad pakuvad klientidele kiiret ja **kaasaegset** teenust ⇒ Meie töötajad pakuvad klientidele kiiret ja **ajakohast** / **moodsat** teenust

☞ Tähenduse laienemine kõnekeele mõjul.

Vt ka **kaasajastama**

kaasajastama

1. *kellegi või millegi aegseks muutma*

• 1930ndate ajaleheartiklid avaldati äsjailmunud raamatus **kaasajastatud** grammatikareeglitega (*tolle aja, 1930ndate reeglitega*)

2. ⇒ moderniseerima, uuendama, nüüdisajastama, ajakohastama, tänapäevastama

• Eesti Energia arendab ja **kaasajastab** elektrivõrku pidevalt ⇒ Eesti Energia arendab ja **uuendab** / **ajakohastab** elektrivõrku pidevalt

• Kaitseliitu on vaja **kaasajastada** ja arendada ⇒ Kaitseliitu on vaja **tänapäevastada** / **ajakohastada** ja arendada

• Ajalugu on üks paremini **kaasajastatud** õppevahenditega varustatud õppeaineid üldhariduskoolides ⇒ Ajalugu on üks paremini **tänapäevaste** / **ajakohaste** õppevahenditega varustatud õppeaineid üldhariduskoolides

☞ Tähenduse laienemine kõnekeele mõjul.

Vt ka **kaasaegne**

kaasama <millesse / kuhu> kaasa tõmbama

• Õnnetuspiirkonnas on **päästetöödele** kaasatud 5000 sõjaväelast ⇒

Õnnetuspiirkonnas on **päästetöödesse** kaasatud 5000 sõjaväelast

- **Arutelule** tuleb kaasata ka eksperdid ⇒ **Arutelusse** tuleb kaasata ka eksperdid
- **Õppustele** kaasati 17 tuletõrjeautot ⇒ **Õppustesse** kaasati 17 tuletõrjeautot
- Rahanduskomisjoni ei kaasatud **läbirääkimistele** ⇒ Rahanduskomisjoni ei kaasatud **läbirääkimistesse**

• **Võistlusele** võiks kaasata ka nooremaid harrastussportlasi ⇒ **Võistlusesse** võiks kaasata ka nooremaid harrastussportlasi / **Võistlusele** võiks **kaasa võtta** ka nooremaid harrastussportlasi

☞ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vt ka **kaasnema**, **kaasuma**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/reaktsioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik reakttsioone”, lk 15)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

kaasnema <millega> kaasas käima, kaasas olema

- Heakorraeeskirja eirates kaasnes **ettekirjutusele** trahv ⇒ Heakorraeeskirja eirates kaasnes **ettekirjutusega** trahv
- **Seletuskirja, mis kaasneb märgukirjale**, ei ole otstarbekas siin esitada ⇒ **Märgukirjaga kaasnenud seletuskirja** / **Märgukirjaga kaasas olnud seletuskirja** ei ole otstarbekas siin esitada

• Tihti **kaasnes tuberkuloosile** mõni teine raske haigus ⇒ Tihti **kaasnes tuberkuloosiga** / **kaasus tuberkuloosile** mõni teine raske haigus

☞ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vt ka **kaasuma**, **kaasama**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/reaktsioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik reakttsioone”, lk 15)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

kaasuma <millele>

1. juurde tulema, lisanutama

- Milliseid ebameeldivaid nähte võib **rasestumisvastaste pillidega** kaasuda? ⇒ Milliseid ebameeldivaid nähte võib **rasestumisvastastele tablettidele** kaasuda?
- Anoreksia ja buliimia **kaasuvad depressiooniga** ⇒ Anoreksia ja buliimia **kaasuvad depressioonile** / **kaasnevad depressiooniga**

☞ Sõna **kaasuma** sõltumus ei ole sama mis sõnal **kaasnema**.

2. ⇒ kaasa lööma, kaasa tulema; seostuma; **kaasnema**

- Ametnikud väitsid, et rahvas oli passiivne ega **kaasunud** ⇒ Ametnikud väitsid, et rahvas oli passiivne ega **tulnud kaasa** / **lõõnud kaasa**
- Oleme arutanud alkoholiseadust ja muid küsimusi, mis **kaasuvad** alkoholiga ⇒ Oleme arutanud alkoholiseadust ja muid küsimusi, mis **seostuvad** / **kaasnevad** alkoholiga

☞ Paronüümidel **kaasnema** ja **kaasuma** on eri tähendus.

Vt ka **kaasnema**, **kaasama**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 16)

kahekordselt <määrsõnana> ⇒ kaks korda, topelt

- Kuue aastaga on põllumajanduse kogutoodang vähenenud **kahekordselt** ⇒ Kuue aastaga on põllumajanduse kogutoodang vähenenud **kaks korda**
  - Professori arvates tuleks doktorantide arvu **kahekordselt** vähendada ⇒ Professori arvates tuleks doktorantide arvu **kaks korda** / **poole võrra** vähendada
  - Tallinna tänavate korrashoid **on kahekordselt alarahastatud** ⇒ Tallinna tänavate korrashoid **vajab kaks korda rohkem raha**
  - Ülesanne oli **kahekordselt** keeruline ⇒ Ülesanne oli **topelt** / **väga** keeruline
- ☞ Ületuletis – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kahepoolset, mõlemapoolset <määrsõnana>

- Koostöö politseiprefektuuri osakonnaga on siiani olnud **kahepoolset motiveeritud** ⇒ Koostöö politseiprefektuuri osakonnaga on siiani olnud **mõlemale poolele motiveeriv**
  - Kahe presidendi kohtumisel arutati **kahepoolset** huvi pakkuvaid küsimusi ⇒ Kahe presidendi kohtumisel arutati **mõlemale poolele** huvi pakkuvaid küsimusi / Presidendid arutasid kohtumisel **mõlemale** huvi pakkuvaid küsimusi
  - Protokoll **loodetakse kahepoolset** allkirjastada sellel kuul ⇒ Protokoll **loodavad pooled** allkirjastada sellel kuul
  - Nüüd on võimalik sõiduki registriandmete muutmiseks omanikul ja omandajal esitada **mõlemapoolset** allkirjastatud avaldus ⇒ Nüüd on võimalik sõiduki registriandmete muutmiseks omanikul ja omandajal esitada **mõlema** allkirjastatud avaldus
  - Üks töötajatega **läbiviidava** arenguveestluse printsiipi on **mõlemapoolset** ette valmistatud vestlus ⇒ Üks töötajatega **peetava** arenguveestluse printsiipi on **mõlema poole** ette valmistatud vestlus (vt ka **läbi viima**)
- ☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kahetiselt <määrsõnana> ⇒ kaheti, kahel viisil, kahesuguselt, kahte moodi; vastakalt, vastandlikult

- Edukad valimised mõjusid erakonnale **kahetiselt** ⇒ Edukad valimised mõjusid erakonnale **kaheti** / **kahel viisil**
  - Küsimusele, kas kaebuse esitamine aitab soovitud eesmärgi saavutada, võib vastata **kahetiselt** ⇒ Küsimusele, kas kaebuse esitamine aitab soovitud eesmärgi saavutada, võib vastata **kahel viisil**
  - Lapsevanemad võtsid uue hindamissüsteemi omaks **kahetiselt** ⇒ Lapsevanemad võtsid uue hindamissüsteemi omaks **kaheti** / **vastakalt**
- ☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Kui on vaja näidata vastasseisu, oleks võimalik väljenduda ka täpsemalt.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kahjumit teenima ⇒ kahjumit tooma, kahjumisse jääma, kahjumit saama, kahjumit kandma, kahjumiga töötama, kahjumiga kaupleva

- Veel 2004. aastal **kahjumit teeninud** kauplus on 2005. aasta lõppseisuga napilt kasumisse jõudnud ⇒ Veel 2004. aastal **kahjumit toonud / kahjumiga kaubelnud / kahjumiga töötanud** kauplus on 2005. aasta lõppseisuga napilt kasumisse jõudnud
- Uus transiidikorraldus pani Venemaalt tulnud vagunid raudteel seisma ning omanikele **kahjumit teenima** ⇒ Uus transiidikorraldus pani Venemaalt tulnud vagunid raudteel seisma ning omanikele **kahjumit tooma / kahjumit kandma**
- Kuna erafirmad ei soovi **kahjumit teenida**, vähendatakse liinidel liikuvate busside arvu ⇒ Kuna erafirmad ei soovi **kahjumit saada / kahjumisse jääda / kahjumit kanda**, vähendatakse liinidel liikuvate busside arvu

☞ *Teenima* tähendab 'sissetulekut saama'. Kahjum ei ole sissetulek, vaid väljaminek – summa, mille võrra kulud ületavad tulusid.

kahtlematult, kaheldamatult <*määrsõnana*> ⇒ kahtlemata, kindlasti

- **Kahtlematult** on lastetoetuse seadus perepoliitika osa ⇒ **Kahtlemata / Kindlasti** on lastetoetuse seadus perepoliitika osa
- Infotehnoloogia on **kahtlematult** üks kiiremini arenenud valdkondi Eestis viimasel 10–15 aastal ⇒ Infotehnoloogia on **kahtlemata / kindlasti** üks kiiremini arenenud valdkondi Eestis viimasel 10–15 aastal
- **Kahtlematult** on siseministeriumis piisavalt raha kokkuhoidmise võimalusi ⇒ **Kahtlemata / Kindlasti** on siseministeriumis piisavalt raha kokkuhoidmise võimalusi
- Eesti kuulub **kaheldamatult** kõrge kübersõltuvusega riikide hulka ⇒ Eesti kuulub **kahtlemata / kindlasti** suure kübersõltuvusega riikide hulka
- Kalleim Peterburisse minemise viis on **kaheldamatult** lennureis **üle** Helsingi ⇒ Kalleim Peterburisse minemise viis on **kahtlemata / kindlasti** lennureis Helsingi **kaudu** (vt ka **üle**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kakskümmend neli seitse, 24/7 *nr* ⇒ iga päev ja iga kell; kogu aeg, igal ajal; E–P ööpäev läbi

- Klientide tööstusprotsesside suurepärase tundmine võimaldab meil neile pakkuda kvaliteetseid **24/7** tugiteenuseid ⇒ Klientide tööstusprotsesside suurepärase tundmine võimaldab meil neile pakkuda kvaliteetseid tugiteenuseid **igal ajal / ööpäev läbi**
- Soovi korral eraldatakse privaatserveriteenuse kliendile **24/7** tuginumber ⇒ Soovi korral eraldatakse privaatserveriteenuse kliendile tuginumber, mis vastab **E–P ööpäev läbi / igal ajal**
- Äri on **ööpäevaringselt** ja **24/7** avatud ⇒ Äri on avatud **kogu aeg / ööpäev läbi** (vt ka **ööpäevaringselt**)

☞ Numberlühend võib mõjuda kõnekeelsena. Ametlikes tekstides soovitage eelistada sõnalisi väljendusvahendeid.

kallutatud ⇒ erapoolik, kellegi huvides tegutsev v tehtav, mõjutatud

- Rahandusministeerium ei olnud erakondade valimislubaduste maksumust arvutades poliitiliselt kallutatud ⇒ Rahandusministeerium ei olnud erakondade valimislubaduste maksumust arvutades poliitiliselt mõjutatud / erapoolik
  - Volikogu liikme hinnangul oli valimiskomisjoni otsus kallutatud ⇒ Volikogu liikme hinnangul oli valimiskomisjoni otsus erapoolik / mõjutatud
  - Riigiprokurör väitis, et kohtunik on kallutatud ⇒ Riigiprokurör väitis, et kohtunik on erapoolik / on mõjutatud / tegutseb kellegi huvides
- ☞ Soovitame mitte liialdada stampsõnaga *kallutatud* tähenduses 'erapoolik'.

kanaliseerima, kanaldama

1. *kanalistama, kanaliga varustama; kanalisatsiooniga varustama*
    - Konsortsium kohustub kanaliseerima kõik Tallinna piirkonnad ning renoveerima pidevalt vee- ja kanalisatsioonitorustikku (*kanalisatsiooniga varustama*)
    - Kõigil linlastel peab olema võimalus saada puhast vett ja kanaldada reovett (*suunata kanalisatsiooni*)
  2. (inglise *canalize*) ⇒ andma, panema
    - Euroopa Liidu eelarve on 1,5 miljardit eurot, Eestile on kavas sellest kanaliseerida 375,5 miljonit krooni ⇒ Euroopa Liidu eelarve on 1,5 miljardit eurot, Eestile on kavas sellest anda 375,5 miljonit krooni
    - Tervise Arengu Instituut kanaldas raha tervisekoolitustele ⇒ Tervise Arengu Instituut andis raha tervisekoolitustele
    - 1988. aasta laulva revolutsiooni energia kanaliseeriti Rahvarinde tegevusse ⇒ 1988. aasta laulva revolutsiooni energia pandi Rahvarinde tegevusse
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

kandidaat (ladina *candidatus*) ⇒ kandidaat

- ☞ Õigekirjaviga.

kanselei (saksa *Kanzlei*) ⇒ kantselei

- ☞ Õigekirjaviga.

kapatsiteet (prantsuse *capacité*)

1. *maht, mahutavus*
    - Kuna vähesed suudavad soetada vajalikku inventari, kannatab toote kvaliteet ja kapatsiteet ⇒ Kuna vähesed suudavad soetada vajalikku inventari, kannatab toote kvaliteet ja maht
    - Helsingi-Tallinna liinile tuleb kogu aeg kapatsiteeti juurde ⇒ Helsingi-Tallinna liinile tuleb kogu aeg mahtu juurde
    - Õige juhtimine tagab hotelli kapatsiteedi suurenemise ⇒ Õige juhtimine tagab hotelli parema täitumuse
    - Lugejaskonna kapatsiteet on vähenenud nii ajakirjandusele kulutatava aja kui ka raha mõttes ⇒ Lugejaskond on vähenenud nii ajakirjandusele kulutatava aja kui ka raha mõttes / Lugejad kulutavad ajakirjandusele vähem nii aega kui ka raha
- ☞ Võõrapärasele laenule võiks sageli eelistada täpsuse ja arusaadavuse huvides omasõna.

2. (inglise *capacity*) ⇒ võime, suutlikkus

• Kuidas koolitada häid õpetajaid, kellel on **kapatsiteet** õpilaste erivajadustega toimetulekuks ⇒ Kuidas koolitada häid õpetajaid, kellel on **võimed** / **suutlikkus** / **oskused** õpilaste erivajadustega toimetulekuks

• Solisti nooruslik energia ja tugev vokaalne **kapatsiteet** sihib pääsu Eurovisionile ⇒ Solisti nooruslik energia ja tugevad vokaalsed **võimed** sihivad pääsu Eurovisionile

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

Toorlaenu asemel on parem kasutada täpsemat omasõna.

kapremont (vene *капремонт*) ⇒ kapitaalremont

• Müüa **kapremonti** vajav korter ⇒ Müüa **kapitaalremonti** vajav korter

• Arutati haridusasutuste ettepanekuid vajadustest **kapremondi** järele ⇒ Arutati haridusasutuste ettepanekuid vajadustest **kapitaalremondi** järele

• Tänu tehasevaruosade süsteemile suudame kõigest paari kuuga teha ka suurimate masinate **kapremontid** ⇒ Tänu tehasevaruosade süsteemile suudame kõigest paari kuuga teha ka suurimate masinate **kapitaalremondi** / **põhjaliku remondi**

☞ Vene kõnekeele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *kap-remont* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

karkass

1. *tugiraamistik, kandesõrestik*

2. (inglise *carcass*) ⇒ rümp, lihakeha

• **Karkassi** kvaliteet on kantud üleüldiselt tunnustatud herefordide tõuplaani ⇒ **Rümbe** / **Lihakeha** kvaliteet on kantud üleüldiselt tunnustatud herefordide tõuplaani

• Liha laagerdamine tähendab **lihakarkassi** hoidmist mõnda aega **teatud** tingimuste juures ⇒ Liha laagerdamine tähendab **liharümbe** hoidmist mõnda aega **kindlate** tingimuste juures (vt ka **teatud**)

☞ Tähenduse laienemine inglise keele mõjul võib tekitada segadust.

kasuaalne

1. *juhuslik; JUR konkreetsel juhtumil põhinev, kindlale kaasusele vastav*

2. (inglise *casual*) ⇒ igapäevane, vaba aja; mugav

• Teksa võib olla nii **kasuaalne** kui ka pidulik rõivaese ⇒ Teksa võib olla nii **vaba aja** / **igapäevane** kui ka pidulik rõivaese

• Pakume rõivaid nooruslikele meestele ja naistele, kes väärtustavad mõistliku hinnaga stiilset ja **kasuaalset** rõivastust ⇒ Pakume rõivaid nooruslikele meestele ja naistele, kes väärtustavad mõistliku hinnaga stiilset ja **mugavat** rõivastust

☞ Toorlaen inglise keelest, tähenduse põhjendamatu laienemine.

Sõna *kasuaalne* tuleb eesti keelde ladina sõnast *casus*, mis tähendab 'juhus'.

kasutaja maksab põhimõte, „kasutaja maksab” põhimõte

(inglise *user pays principle*) ⇒ põhimõte, et kasutaja maksab, kasutaja rahalise vastutuse põhimõte, kasutaja-maksab-põhimõte

- „Kasutaja maksab” põhimõtte järgi peab tee kasutaja ise teemaksu tasuma ⇒ Kasutaja vastutuse põhimõtte järgi peab tee kasutaja ise teemaksu tasuma
- CO₂-heite vähendamiseks 60% võrra tuleb täielikult kohaldada põhimõtet „kasutaja maksab” ⇒ CO₂-heite vähendamiseks 60% võrra tuleb täielikult kohaldada kasutaja rahalise vastutuse põhimõtet / CO₂-heite vähendamiseks 60% võrra tuleb täielikult kohaldada põhimõtet, et kasutaja maksab
- Lähtudes kasutaja maksab põhimõtete rakendamisest ei ole kavandatud riigi dotatsioonide tõusu ühistransporditeenuse eest ⇒ Lähtudes kasutaja rahalise vastutuse põhimõtte rakendamisest ei ole kavandatud riigi dotatsioonide tõusu ühistransporditeenuse eest

☞ Toortõlge inglise keelest on eesti keelele võõras. Soovitame selle asemel kõrvallaset või sobivat mõttetõlget. Sidekriipsudega ahelliitsõna sobib vabamatesse tekstidesse, ametlikus keelekasutuses tuleks seda vormistust vältida.

▷ Loe lisaks: ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 29, 31)

kasuta või müü põhimõte, „kasuta või müü” põhimõte (inglise

use it or sell it principle) ⇒ kohustusliku kasutamise või müümise põhimõte

- Lepingus oleva „kasuta või müü” põhimõtte järgi pidi valima, kas elektrienergia edastamise võimsust kasutada või müüa ⇒ Lepingus oleva kohustusliku kasutamise või müümise põhimõtte järgi pidi valima, kas elektrienergia edastamise võimsust kasutada või müüa

☞ Toortõlge inglise keelest on eesti keelele võõras. Soovitame selle asemel mõttetõlget.

Vt ka võta või jäta põhimõte

▷ Loe lisaks: ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 29, 31)

kasutusele võetud meetmed *mitm* ⇒ meetmed, võetud meetmed

- Viiruse ohjeldamiseks kasutusele võetud meetmed olid haigete isoleerimine ja pindade puhastamine ⇒ Viiruse ohjeldamise meetmed olid haigete isoleerimine ja pindade puhastamine
  - Riigikontrollil pole veendumust, et isikuandmete kaitseks kasutusele võetud meetmed on piisavad ⇒ Riigikontrollil pole veendumust, et isikuandmete kaitse meetmed on piisavad
  - Kui kasutusele võetud meetmed pole tulemust andnud, esitab klassijuhataja taotluse õpilasabi ümarlauda ⇒ Kui meetmed / võetud meetmed pole tulemust andnud, esitab klassijuhataja taotluse õpilasabi ümarlauda
- ☞ Liiane väljend, sest *meetmed* on 'tarvitusele võetud v võetavad abinõud, rakendatud v rakendatavad abinõud'.

katalogiseerima ⇒ kataloogima, kataloogi kandma, kataloogi

koostama

- Laulud.ee sihiks on koguda ja **katalogiseerida** laulusõnu ning teha need kõigile kättesaadavaks ⇒ Laulud.ee sihiks on koguda ja **kataloogida** laulusõnu ning teha need kõigile kättesaadavaks / Laulud.ee sihiks on koguda laulusõnu, **koostada neist kataloog** ning teha need kõigile kättesaadavaks

- Aktuaalsete dokumentide arhiiv **katalogiseerib** osakonda saabunud või selles koostatud dokumente ⇒ Aktuaalsete dokumentide arhiiv **kataloogib** osakonda saabunud või selles koostatud dokumente / Aktuaalsete dokumentide arhiiv **kannab** osakonda saabunud või selles koostatud dokumendid **kataloogi**

☞ Ületuletus. *Katalogiseerima* sisaldab sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

keham

1. *organ, üksus, organiseeritud inimrühm nõupidamiseks ja otsustamiseks*

- ÜRO on selle konflikti lahendamiseks sobivaim **keham** (*organ*)
- Planeerimisprotsess koondab kõik NATO **kehamid** keskselt juhitud küberkaitse alla (*üksused*)

2. ⇒ hoone, hoone osa; vorm, kuju, tervik

- Spordikompleksi hoone koos tribüüniga moodustab kompaktse põimunud **kehami** ⇒ Spordikompleksi hoone koos tribüüniga moodustab kompaktse põimunud **vormi** / **terviku** / Spordikompleks koos tribüüniga moodustab kompaktse põimunud **hoone** / **terviku**

- Kui ekspertiis tunnistab hoone taastamiskõlbmatuks, ei tohi uusehitise maht ületada olemasoleva hoone **kehamit** ⇒ Kui ekspertiis tunnistab hoone taastamiskõlbmatuks, ei tohi uusehitise maht ületada olemasoleva hoone **suurust** / **mõõtmeid** / **vormi**

- Mälestise kirjeldus: saleda ja sileda allapoole aheneva **kehamiga** ja kitseneva kaelaga veekann ⇒ Mälestise kirjeldus: saleda ja sileda allapoole aheneva **kujuga** / **vormiga** ja kitseneva kaelaga veekann

☞ Tuletis suurendab paronüümiat, soovitame kasutada täpsemaid sõnu.

Vt ka **kehand**

kehand

1. ⇒ **keham**, üksus, organ

- **Teatud** menetlustoimingute tegemiseks peaks Riigikogu **kehand** andma nõusoleku ⇒ **Mõnede** / **Osa** menetlustoimingute tegemiseks peaks Riigikogu **keham** / **juhatus** andma nõusoleku (vt ka **teatud**)

- Arendusjuht peab osutama avalikke teenuseid ja looma selleks vajalikke juriidilisi **kehandeid** ⇒ Arendusjuht peab osutama avalikke teenuseid ja looma selleks vajalikke juriidilisi **üksuseid** / **kehameid**

2. ⇒ hoone, hoone osa; ehitis, vorm

- Veskest on säilinud maakivist **kehand**, katus puudub ⇒ Veskest on säilinud maakivist **osa** / **seinad** / **müürid**, katus puudub

- Torni ennast pole taastatud, kuid **osaliselt on selle kehand** säilinud

naaberehitistes ⇒ Tornis ennast pole taastatud, kuid **osa sellest** on säilinud naaberehitistes

- Tuhaladestu korrastamisel kaetakse moodustunud **kehand** materjalidega, millest moodustub ladestule vettpidav kiht ⇒ Tuhaladestu korrastamisel kaetakse moodustunud **ehitis / vorm** materjalidega, millest moodustub ladestule vettpidav kiht

☞ Ebamäärase sisuga tuletis, mis suurendab paronüümiat. Soovitame kasutada täpsemaid sõnu.

kehtima <mis ajast mis ajani / mille kohta, mille korral> jõus olema, kehtiv olema

- **Uuest aastast** hakkab kehtima uus riiklik immuniseerimiskava
- Millised keelenõuded kehtivad **reklaamplakatitele**? ⇒ Millised keelenõuded kehtivad **reklaamplakatite kohta**?
- Ümbervahetusõigus kehtib **prillidele ja päikeseprillidele** ⇒ Ümbervahetusõigus kehtib **prillide ja päikeseprillide puhul / prillide ja päikeseprillide kohta**

☞ Alaleütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vrd **jõustuma**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 19)

keskkonnatervis (inglise *environmental health*) ⇒ keskkonna seisund, keskkonna olukord

- Eestimaa Looduse Fondi metsloomade haigla üks eesmärk on olla oma patsientide kaudu osaline **keskkonnatervise** järelevalves ⇒ Eestimaa Looduse Fondi metsloomade haigla üks eesmärk on olla oma patsientide kaudu osaline **keskkonna seisundi** järelevalves
- Näiteks joogivee probleemi käsitlevad artiklid keskenduvad pigem tehnilistele üksikasjadele, mitte aga **keskkonnatervise** probleemidele ⇒ Näiteks joogivee probleemi käsitlevad artiklid keskenduvad pigem tehnilistele üksikasjadele, mitte aga **keskkonna olukorrale**

☞ Läbipaistmatu sisuga toortõlge. Kui mõeldakse tegevust, seisundi hoidmist, ei sobi seda nimetada terviseks.

Vt ka **institutsionaalne tervis, rahvatervis**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=9768:terviseamet-vahest-ikka-tervishoiuamet&catid=18:varamu&Itemid=15&issue=3276 (Valdar Parve artikkel „Terviseamet. Vahest ikka tervishoiuamet?”)

keskpikk (soome *keskipitkä*) hrl MAJ viie- kuni kümneaastane periood, ka kahe- kuni kolmeaastane periood; keskmine, kesk-

- Valitsus prognoosib tööpuuduse kasvu **keskpikas** tegevuskavas ⇒ Valitsus prognoosib tööpuuduse kasvu **5–10aastases** tegevuskavas
- Kaitseminister ja kaitseväge juhataja tutvustavad kaitsejõudude **keskpikka** arengukava ⇒ Kaitseminister ja kaitseväge juhataja tutvustavad kaitsejõudude **5–10 aasta / 2–3 aasta** arengukava
- 2010.–2012. aasta **keskpika** tööprogrammi ajal võetakse arvesse komisjoni prioriteete ⇒ 2010.–2012. aasta tööprogrammi ajal võetakse arvesse komisjoni

prioriteete

☞ Soomemõjuline toorlaen. Sageli püütakse selle sõnaga märkida midagi lühikese ja pika vahepealset ja on võimalik asendada sõnaga *keskmine*. Kuna ajaperioodi tähenduses ei ole *keskpika* kindel pikkus kokku lepitud, oleks parem täpsuse huvides eelistada arvandmeid. Vt ka [kesksuur](#)

kesksuur (inglise *intermediate*) ⇒ keskmine, keskmise suurusega; vahepealne

- ECHA kaitseb väikeste ja **kesksuurte** ettevõtjate eeliseid ⇒ ECHA kaitseb väikeste ja **keskmiste** / **keskmise suurusega** ettevõtjate eeliseid
- Enamik **kesksuuri** teenindus- ja tootmisettevõtteid ei pea võimalikuks või vajalikuks tellida suuremaid turu-uuringuid ⇒ Enamik **keskmise suurusega** teenindus- ja tootmisettevõtteid ei pea võimalikuks või vajalikuks tellida suuremaid turu-uuringuid
- Juhtumiuuringud hõlmasid väikeseid, **kesksuuri** ja suurettevõtteid ⇒ Juhtumiuuringud hõlmasid väikeseid, **keskmisi** ja suurettevõtteid

☞ Ebamäärase tähendusega sõna, mis on enamasti võimalik asendada täpsema sõnaga.

Vt ka [keskpikk](#)

kestus

1. *vältus, ajaline pikkus*

- Lepingu **kestus** on kaks aastat (*leping kehtib kaks aastat*)

2. ⇒ **kestvus**, vastupidavus

- Sportlase **kestuse** suurendamiseks kasutatakse mitmesuguseid aineid ⇒ Sportlase **kestvuse** / **vastupidavuse** suurendamiseks kasutatakse mitmesuguseid aineid
  - Aku **kestus** sõltub sellest, mida telefoniga tehakse ja millises mahus ⇒ Aku **kestvus** / **vastupidavus** sõltub sellest, mida telefoniga tehakse ja millises mahus
- ☞ Sageli aetakse omavahel segamini paronüümid **kestvus** ja **kestus** ning kasutatakse neid vales tähenduses.

kestvus

1. *vastupidavus, püsivus, edasikestmine*

- Kuninganna ema peeti Briti **kestvuse** sümboliks
- Selle materjali **kestvus** pole kuigi pikk ning hiljem tuleb töö korraliku materjaliga ümber teha

2. ⇒ **kestus**, pikkus, kehtivus

- Lepingu **kestvus** on kaks aastat ⇒ Lepingu **kestus** on kaks aastat / Leping **kehtib** kaks aastat
- Ravikuuri **kestvus** on vähemalt üks kuu ⇒ Ravikuuri **kestus** on vähemalt üks kuu
- Vabariigi Valitsus menetleb määruse eelnõu, mis kehtestab vabatahtlike reservohvitseride kursuste **kestvuseks** kaheksa kuud ⇒ Vabariigi Valitsus menetleb määruse eelnõu, mis kehtestab vabatahtlike reservohvitseride kursuste **kestuseks** / **pikkuseks** kaheksa kuud
- Valimiskomisjoni volituste **kestvus** on 4 aastat ⇒ Valimiskomisjoni volituste **kehtivus** / **kestus** on 4 aastat / Valimiskomisjoni volitused **kehtivad** 4 aastat

☞ Sageli aetakse omavahel segamini paronüümid *kestvus* ja *kestus* ning kasutatakse neid vales tähenduses.

kevadeti ⇒ kevaditi

☞ Tuletis *kevaditi* lähtub omadussõnast *kevadine*.
Vt ka [suveti](#), [talveti](#)

kevadperiood ⇒ kevad, kevadkuud

- Ilmastikutingimused olid 2001. a **kevadperioodil** heintaimede kasvuks rahuldavad ⇒ 2001. a **kevade** ilmastikutingimused olid heintaimede kasvuks rahuldavad
  - **Kevadperioodil** toimuvad enamikus Eesti kutse- ja kõrgkoolides lahtiste uste päevad ⇒ **Kevadkuudel** / **Kevadel** toimuvad enamikus Eesti kutse- ja kõrgkoolides lahtiste uste päevad
  - Ilmavaatlejale meenus **kevadperiood aastast 1975**, kui **praktiliselt** 1. kuni 20. maini lõõskas päike ⇒ Ilmavaatlejale meenus **1975. aasta kevad**, kui **peaaegu** 1. kuni 20. maini lõõskas päike (vt ka [praktiliselt](#))
- ☞ Põhjendamatu võõrsõnalebmus. Kantseliit.
Vt ka [periood](#), [suveperiood](#), [sügisperiood](#), [talveperiood](#)

kindel fakt ⇒ [fakt](#); kindel info, tõestatud info; tõend

- Venemaa ja Valgevene ühinemist esitatakse vahel kui **kindlat fakti** ⇒ Venemaa ja Valgevene ühinemist esitatakse vahel kui **fakti** / **kindlat infot**
  - Minister väitis kui **kindlat fakti**, et Eestis on 63 000 vaesuses elavat last ⇒ Minister väitis kui **fakti**, et Eestis on 63 000 vaesuses elavat last
  - Pressinõukogu nentis, et artikkel tugineb **kindlatele faktidele** ⇒ Pressinõukogu nentis, et artikkel tugineb **faktidele** / **kindlale infole** / **tõestatud infole**
  - Kui töötajal on **kindlad faktid**, et teda on diskrimineeritud, siis võib ta pöörduda tööandja poole ⇒ Kui töötajal on **tõendid** / **kindel info**, et teda on diskrimineeritud, siis võib ta pöörduda tööandja poole
- ☞ Omadussõna *kindel* on liigne, sest fakt ongi alati kindel, muul juhul ei sobi seda nimetada faktiks.
Vt ka [tõene fakt](#), [kindel veendumus](#)

kindel veendumus ⇒ veendumus

- Kohtul peab kujunema **kindel veendumus**, kuidas sündmus aset leidis ⇒ Kohtul peab kujunema **veendumus** / **kindel teadmine**, kuidas sündmus aset leidis
  - Kohtumiste käigus on mul kujunenud **kindel veendumus**, et riik peab pakkuma võimalikult kodu lähedal kõiki igapäevaeluks vajalikke teenuseid ⇒ Kohtumiste käigus on mul kujunenud **veendumus**, et riik peab pakkuma võimalikult kodu lähedal kõiki igapäevaeluks vajalikke teenuseid
  - Meie ettevõttel on **kindel veendumus sellest**, et kõik on võimalik ⇒ Meie ettevõttel on **veendumus**, et kõik on võimalik / Meie ettevõtte on **veendunud selles**, et kõik on võimalik
- ☞ Omadussõna *kindel* on liigne, sest *veendumus* tähendab 'kindel arvamus'.
Vt ka [kindel fakt](#)

kindlaks määratlema ⇒ kindlaks määrama, fikseerima; **määratlema**, piiritlema, defineerima

- Riigikogus läbis esimese lugemise taluseaduse eelnõu, mis **määratleb kindlaks** talu ja talupidaja mõiste ⇒ Riigikogus läbis esimese lugemise taluseaduse eelnõu, mis **määratleb / defineerib** talu ja talupidaja mõiste
- Gümnaasiumil on **kindlaks määratletud** huvirühmad, millega tehakse eesmärgipärast tööd ⇒ Gümnaasiumil on **kindlaks määratud** huvirühmad, millega tehakse eesmärgipärast tööd
- Projekti eesmärk on **määratleda kindlaks** õpetajate **poolt** koostatud õppematerjalide kasutamiskiirid ⇒ Projekti eesmärk on **kindlaks määrata / fikseerida** õpetajate koostatud õppematerjalide kasutamiskiirid (vt ka **poolt**)
- Töörühm peaks **kindlaks määratlema** toote tavapärase või eeldatava kasutusviisi ⇒ Töörühm peaks **määratlema / piiritlema** toote tavapärase või eeldatava kasutusviisi

☞ Liiane väljend. *Kindlaks määratlema* on tekkinud tegusõnade *määratlema* ja *kindlaks määrama* kokkusulamisel.

Vt ka **määritlema**

kindlakäeliselt <määrsõnana> ⇒ kindla käega, kindlalt

- Euroopa Liit on kriisi ületamiseks toiminud **kindlakäeliselt** ⇒ Euroopa Liit on kriisi ületamiseks toiminud **kindla käega / kindlalt**
- Tegu on oskuslikult ja **kindlakäeliselt** rajatud omanäolise koduga ⇒ Tegu on oskuslikult ja **kindla käega** rajatud omanäolise koduga
- Osakonda juhtis ta **kindlakäeliselt**, arvestades alati õpilaste ja kolleegide soovide ning muredega ⇒ Osakonda juhtis ta **kindla käega**, arvestades alati õpilaste ja kolleegide soovide ning muredega

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis võib teha sõnastuse kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kindlasõnaliselt <määrsõnana> ⇒ kindla sõnaga, kindlalt

- Siseminister eitas oma ajaveebis **kindlasõnaliselt** meedias levivaid kuuldusi ⇒ Siseminister eitas oma ajaveebis **kindla sõnaga / kindlalt** meedias levivaid kuuldusi
- Valitsev koalitsioon on **kindlasõnaliselt** kinnitanud otsust midagi ette võtta ⇒ Valitsev koalitsioon on **kindlalt / kindla sõnaga** kinnitanud otsust midagi ette võtta

• Maanteede paremat finantseerimist minister **kindlasõnaliselt** ei lubanud ⇒ Maanteede paremat finantseerimist minister **kindlalt / kindla sõnaga** ei lubanud

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kindlustama

1. *kindlamaks, vastupidavamaks, püsivamaks, turvalisemaks muutma*
  2. *kindlustuslepingut sõlmima*
  3. ⇒ tagama, garanteerima
- Ametiühinguga liitumine **kindlustab** teile parima võimaliku palga ja

töötingimused ⇒ Ametiühinguga liitumine **tagab** / **garanteerib** teile parima võimaliku palga ja töötingimused

- Firma **kindlustab** töömehele töövahendid ja transpordi ⇒ Firma **tagab** töömehele töövahendid ja transpordi
  - Kliinikusse saabumise päeval **kindlustatakse** Teile õhtusöök ⇒ Kliinikusse saabumise päeval **tagatakse** Teile õhtusöök / Kliinikusse saabumise päeval **pakutakse** Teile **kindlasti** õhtusööki
- ☞ Soovitame vältida tähenduse laienemist.

kindlustuspreemia (inglise *insurance premium*) ⇒ kindlustusmaks, kindlustuse hind

- Kindlustusleping kaotab kehtivuse juhul, kui kindlustaja ei ole määratud tähtjaks maksnud **kindlustuspreemiaid** ⇒ Kindlustusleping kaotab kehtivuse juhul, kui kindlustaja ei ole määratud tähtjaks maksnud **kindlustusmaksid**
  - Sõiduki kasutamata jäänud **kindlustuspreemia** kantakse üle uue omaniku andmetega vormistatavale liikluskindlustuspoliisile ⇒ Sõiduki kasutamata jäänud **kindlustusmaks** kantakse üle uue omaniku andmetega vormistatavale liikluskindlustuspoliisile
  - Ettevõtja makstava **kindlustuspreemia** suurus sõltub tööõnnetuste ja kutsehaiguste kuludest või riskist ⇒ Ettevõtja makstav **kindlustusmaks** suurus / **kindlustuse hind** sõltub tööõnnetuste ja kutsehaiguste kuludest või riskist
- ☞ Sobimatu toortõlge inglise keelest. *Preemia* tähendab eesti keeles 'rahaline auhind' või 'lisatasu'.

kinni olema PILTL

1. *millegagi tugevalt seotud olema, kindel olema*

- Nii avalikkus kui ka poliitikud **on kinni** selles, et loodusalasid tuleb kaitsta (*väga kindlad*)

2. ⇒ olenema, sõltuma

- Eesti liiklejate õigete hoiakute kujundamine **on** suuresti **kinni** liiklusjärelvalves ⇒ Eesti liiklejate õigete hoiakute kujundamine **sõltub** / **oleneb** suuresti liiklusjärelvalvest
  - Arstiabi kvaliteedi parandamine **on kinni** eeskätt rahas ja selle oskuslikus jaotamises ⇒ Arstiabi kvaliteedi parandamine **sõltub** / **oleneb** eeskätt rahast ja selle oskuslikust jaotamisest
  - Põhjus **on kinni** selles, et **kindlustuspreemiad** ei ole Eestis maksuvabad ⇒ Põhjus **on** selles, et **kindlustusmaksed** ei ole Eestis maksuvabad (vt ka **kindlustuspreemia**)
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine soome keele mõjul (*on kiinni tästä*).

kinni peatama ⇒ peatama, kinni pidama

- 27. oktoobril **peatati** Valga-Uulu maanteel **kinni** auto, mille kontrollimisel avastati kastid suitsupakkidega ⇒ 27. oktoobril **peeti** Valga-Uulu maanteel **kinni** / **peatati** Valga-Uulu maanteel auto, mille kontrollimisel avastati kastid suitsupakkidega
- Soovi korral saab trosslaskumise poolel teel ka **hoo kinni peatada** ning suurepäraselt Ida-Virumaa ja Soome lahe vaadet nautida ⇒ Soovi korral saab trosslaskumise poolel teel ka **kinni pidada** / **peatuda** / **hoo maha võtta** ning suurepäraselt Ida-Virumaa ja Soome lahe vaadet nautida

☞ Liiane väljend. *Kinni peatama* on tekkinud tegusõnade *kinni pidama* ja *peatama* kokkusulamisest.

kitsapõhjaline

1. kitsa põhjaga

• Kaldseintega **kitsapõhjaline** kolle soodustab puude paremat põlemist (*kitsa, väikese põhjaga*)

2. (inglise *narrow-based*) ⇒ lühike, kitsas, napp, üksik, väheste osalistega

• Töövõimetushüvitiste aluste nimekiri on väga **kitsapõhjaline** ⇒

Töövõimetushüvitiste aluste nimekiri on väga **lühike / napp**

• Majanduskasv oli esialgu üpris **kitsapõhjaline** ⇒ Majandus kasvas esialgu vaid **üksikutes sektorites**

• Piirkondliku koostöö tase on nõrk ja **kitsapõhjaline** ⇒ Piirkondlik koostöö on nõrk ja toimub vaid **üksikutes valdkondades**

☞ Laialivalguva ja ebamäärase sisuga kantseliitlik toortõlge inglise keelest.

3. ⇒ madalapõhjaline, madala põhjaga

• Ülikooli üldmütsina oli kasutusel valge **kitsapõhjaline** musta triibuga sametmüts ⇒ Ülikooli üldmütsina oli kasutusel valge **madalapõhjaline** musta triibuga sametmüts

☞ Täheanduses 'väikese sügavusega' tuleks kasutada sõna **madalapõhjaline** (vastand: **sügavapõhjaline**).

Vt ka **laiapõhjaline**

kitsaskoht *puudus, raskus, takistus, nõrk külg*

• Võrumaa arengu **kitsaskoht** on kehv ühendus Tallinnaga ⇒ Võrumaa arengu **takistus** on kehv ühendus Tallinnaga

• Parkimisseaduse **rakendamisel on ilmnunud mitmeid kitsaskohti** ⇒ Parkimisseadusel on **puudusi / nõrku külgi**

• Oleme toonud haiglate **kitsaskohti** avalikkuse ette ja koolitanud meedikuid ⇒ Oleme toonud haiglate **nõrku külgi / probleeme** avalikkuse ette ja koolitanud meedikuid

☞ Sõnaga **kitsaskoht** liialdamine võib teha lause sisu ähmaseks ja sõnastuse kantseliitlikuks.

klientsus (inglise *cliency*)

1. kliendiks olek, kliendisuhe

• Aluseks on **klientsuse** esimese arve kuupäev või registreering ⇒ Aluseks on **kliendiks oleku** esimese arve kuupäev või registreering

• Uue aastatuhande tarbija tunneb vajadust rääkida teenuse pakkujaga **klientsuse** väärtustamisest ⇒ Uue aastatuhande tarbija tunneb vajadust rääkida teenuse pakkujaga **kliendisuhete** väärtustamisest

☞ Tuletis võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks. Soovitame kasutada täpsemat ja selgemat liitsõna või sõnaühendit.

2. ⇒ kliendikesksus

• **Klientsus** – kliendi huvidest, soovidest ja vajadustest lähtuv efektiivne ja kvaliteetne teenindamine ⇒ **Kliendikesksus** – kliendi huvidest, soovidest ja vajadustest lähtuv efektiivne ja kvaliteetne teenindamine

☞ Liide *-sus* märgib eesti keeles olekut (*klient + -sus*), tuletisele uue sisu andmine on põhjendamatu.

kliimaatiliselt <määrsõnana> ⇒ kliimalt, kliima poolest

- Eestit peetakse **kliimaatiliselt** üheks konkurentsivõimelisemaks linakasvatustehnikaks Euroopas ⇒ Eestit peetakse **kliima poolest** üheks konkurentsivõimelisemaks linakasvatustehnikaks Euroopas
- Eestit tuleb Euroopa Liidu põllumajanduspoliitikas käsitleda võrdväärselt nende liikmesriikidega, mis on meile **kliimaatiliselt lähedased** ⇒ Eestit tuleb Euroopa Liidu põllumajanduspoliitikas käsitleda võrdväärselt nende liikmesriikidega, **kus on meiega sarnane kliima**

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

know-how (inglise) ⇒ **oskusteave**; teave

- Sisse tuuakse **know-how** ja välja viiakse toodang ⇒ Sisse tuuakse **oskusteave** ja välja viiakse toodang
  - Vallalt võiks tulla **know-how**, kuidas ökonoomsemalt majandada ⇒ Vallalt võiks tulla **teave**, kuidas ökonoomsemalt majandada
  - **Omame** kogemusi, usaldusväärseid partnereid ja **know-how'd** ⇒ **Meil on kogemused**, usaldusväärsed partnerid ja **vajalik oskusteave** (vt ka **omama**)
- ☞ Soovitame tsitaatsõna asemel eelistada omasõna.

kodanikeühendus ⇒ kodanikuühendus

- Päästeamet kutsub **kodanikeühendusi** õnnetusi ennetama ⇒ Päästeamet kutsub **kodanikuühendusi** õnnetusi ennetama
- Lääne-Viru **kodanikeühenduste** juhtide mentorklubis jagatakse parimaid **praktikaid** ⇒ Lääne-Viru **kodanikuühenduste** juhtide mentorklubis jagatakse parimaid **kogemusi** (vt ka **praktikad**)

☞ Mitmusliku täiendsõnaga liitsõna asemel on ladusam ainsusliku täiendiga liitsõna.

Vt ka **kodanikeühiskond**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=40> (Eesti Keele Instituudi keelenõuanne „Tikutoos, toiduainetööstus ja riidehoidja”)

kodanikeühiskond ⇒ kodanikuühiskond

- Mittetulundusühenduste korraldatud konverentsil võetakse vaatluse alla tee **kodanikeühiskonda** ⇒ Mittetulundusühenduste korraldatud konverentsil võetakse vaatluse alla tee **kodanikuühiskonda**
- Õpilase oskused: oskab kasutada tegutsemisvõimalusi **kodanikeühiskonnas**, teab **kodanikeühiskonnas** vajalikke käitumis- ja suhtluspõhimõtteid ⇒ Õpilase oskused: oskab kasutada tegutsemisvõimalusi **kodanikuühiskonnas**, teab **kodanikuühiskonnas** vajalikke käitumis- ja suhtluspõhimõtteid / Õpilase oskused: oskab kasutada **kodanikuühiskonna** võimalusi ning **kodanikuühiskonnas** käituda ja suhelda

☞ Mitmusliku täiendsõnaga liitsõna asemel on ladusam ainsusliku täiendiga liitsõna.

Vt ka [kodanikeühendus](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=40> (Eesti Keele Instituudi keelenõuanne „Tikutoos, toiduainetööstus ja riidehoidja”)

koefitsent ⇒ **koefitsient**, suhtarv, tegur

☞ Õigekirjaviga: *koefitsient* tuleb ladina sõnast *coefficientens*.

koefitsient

1. MAT kordaja

2. *tegur, midagi mõjutav, määrav või tingiv asjaolu, nähtus, mõjur; suhtarv*

• Liikluskindlustuse **riskikoefitsient** sõltub sõiduki omamise ja kindlustamise ajaloost ⇒ Liikluskindlustuse **riskitegur** sõltub sõiduki omamise ja kindlustamise ajaloost

• Valla teenistujate palgamäär saadakse vallavanema palgamäära ja **koefitsiendi** korrutisena ⇒ Valla teenistujate palgamäär saadakse vallavanema palgamäära ja **suhtarvu** korrutisena

☞ Paljude tähendustega võõrsõna asemel võiks kaaluda täpsema omasõna kasutamist.

☞ NB! Sõnas **koefitsent** on õigekirjaviga.

kogukond

1. (*muu rahvuse kohta teise rahvuse hulgas*)

• Eesti juudi **kogukond**

2. *mingis piirkonnas elav, mingi sotsiaalsete suhete võrgustikuga seotud inimrühm*

• Eesti Waldorfi **kogukond**

• Eesti interneti **kogukond**

3. (inglise *community*) ⇒ -kond, ühisus; ühing, selts; kogudus

• loomade julma kohtlemise ennetamise **kogukond** ⇒ loomade julma kohtlemise ennetamise **ühing / selts**

• On uuritud, kui palju **teadlaste kogukond** loeb ja tsiteerib ilmuvaid artikleid ⇒ On uuritud, kui palju **teadlaskond loeb ja tsiteerib / teadlased loevad ja tsiteerivad** ilmuvaid artikleid

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

koguseliselt <määrsõnana> ⇒ kogus

• Rahandusministeeriumil pole andmeid, kui palju on **tubakamüük koguseliselt** vähenenud või suurenenud ⇒ Rahandusministeeriumil pole andmeid, kui palju on **tubaka müügi kogused / tubakamüügi kogused** vähenenud või suurenenud

• Eesti Vabariigi kalapüügivõimalus Läänemerel ei ole piiramatu, vaid selle on **koguseliselt** kindlaks määranud Euroopa Liit ⇒ Eesti Vabariigi kalapüügivõimalus Läänemerel ei ole piiramatu, vaid selle **koguse** on kindlaks määranud Euroopa Liit

• Kaupmehele ei jää infot, milliseid tooteid ja kui **palju koguseliselt** müüdi ⇒ Kaupmehele ei jää infot, milliseid tooteid ja kui **suurtes kogustes** müüdi

• Müügitulemused peavad olema selgelt kirjeldatud ja **koguseliselt määratletud** ⇒ Müügitulemused peavad olema selgelt kirjeldatud ja **nende kogused kindlaks määratud** (vt ka [määratlema](#))

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsonad”)

kohale saabuma ⇒ saabuma, kohale jõudma; kohale tulema

- Poes käivitunud alarmi peale **saabus kohale** turvapatrull ⇒ Poes käivitunud alarmi peale **saabus / tuli kohale** turvapatrull
  - Värsked ajateenijad **saabusid kohale** bussidega ⇒ Värsked ajateenijad **tulid kohale / saabusid** bussidega
  - Tulekahju saadi kiiresti kontrolli alla ning **kohale saabunud** tuletõrjel jäi üle vaid jälgida, et kõik oleks korras ⇒ Tulekahju saadi kiiresti kontrolli alla ning **kohale jõudnud** tuletõrjel jäi üle vaid jälgida, et kõik oleks korras
- ☞ Liiane väljend. Sõna *saabuma* sisaldab juba tähendust 'kohale'.

kohanduma ⇒ **kohanema**, mугanema; vastama, vastavuses olema

- Elukestvaks õppimiseks nimetatakse pidevat eneseharimist ja ühiskonnaga **kohandumist** konkurentsisis püsimiseks ⇒ Elukestvaks õppimiseks nimetatakse pidevat eneseharimist ja ühiskonnaga **kohanemist**, et konkurentsisis püsida
  - Omavalitsused peavad **kohanduma** inimeste vajadustega ⇒ Omavalitsused peavad **vastama** inimeste vajadustele
  - Suudame probleemideta **kohanduda vastavalt teie vajadustele** ⇒ Suudame probleemideta **vastata teie vajadustele / kohaneda teie vajadustega** (vt ka **vastavalt**)
- ☞ Ületuletatud ebamäärase sisuga sõna, mida on sageli võimalik asendada täpsema sõnaga.

kohanema <millega>

- Iga elav organism areneb, kohanedes **muudatustele keskkonnas** ⇒ Iga elav organism areneb, kohanedes **muudatustega keskkonnas / keskkonnamuudatustega**
  - Ettevõtted peavad kohanema turu **vajadustele** ⇒ Ettevõtted peavad kohanema turu **vajadustega**
  - Sidekude on lihasesst jäigem ja kohaneb **venitusele** aeglasemalt ⇒ Sidekude on lihasesst jäigem ja kohaneb **venitusega** aeglasemalt
- ☞ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.
Vt ka **kohanduma**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 20)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

koheselt <määrsonana> ⇒ kohe, otsekohe, viivitamata

- E-kirjadele ei pea vastama **koheselt** ⇒ E-kirjadele ei pea vastama **kohe**
- Politsei peatumismärguandele tuleb reageerida **koheselt** ⇒ Politsei peatumismärguandele tuleb reageerida **kohe / otsekohe / viivitamata**
- Keskkonnainspeksioon tuletab kalastajatele meelde, et püütud kaitsealune kalaliik tuleb **koheselt** elusana vette tagasi lasta ⇒ Keskkonnainspeksioon tuletab kalastajatele meelde, et püütud kaitsealune kalaliik tuleb **otsekohe /**

viivitamata elusana vette tagasi lasta

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsonad”)

kohesiivsus PSÜHH *seotus, kokkukuuluvus, ühtekuuluvus, lähedus*

☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna **kohesioon**.

kohesioon

1. FÜÜS *nidusus, tõmbejõud sama aine molekulide vahel*

2. LGV *sidusus, teksti sisuline ühtsus*

3. (inglise *cohesion*) ⇒ **kohesiivsus**, ühtekuuluvus, ühtsus, kokkukuuluvus

• Meid huvitab rahvasaadikute käitumine ning erakondade **kohesioon** ⇒ Meid huvitab rahvasaadikute käitumine ning erakondade **ühtsus**

• Poliitika, mis taotleb suuremat sotsiaalset **kohesiooni**, aitaks vältida ka kapitali siirdumist mujale ⇒ Poliitika, mis taotleb suuremat sotsiaalset **ühtekuuluvust** / **ühtsust**, aitaks vältida ka kapitali siirdumist mujale

• Kuulumine ühisesse kultuuri- ja sotsiaalsesse võrgustikku loob **kohesiooni** ja tagab rühmana toimimise ⇒ Kuulumine ühisesse kultuuri- ja sotsiaalsesse võrgustikku loob **kohesiivsust** / **kokkukuuluvustunde** ja tagab rühmana toimimise

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul. Sageli ka võõrsõnadega liialdamine, omasõna võib olla täpsem.

kohtueelselt <määrsonana> ⇒ kohtu eel, enne kohut; kohtueelne

• Et **kohtueelselt** kokkuleppele jõuda, esitasime taotluse ⇒ Et **kohtu eel** / **enne kohut** / **kohtueelsele** kokkuleppele jõuda, esitasime taotluse

• **Kohtueelselt** lahendavad kaebusi maakonnakomisjonid ⇒ **Enne kohut** lahendavad kaebusi maakonnakomisjonid

• Juhul kui kuriteos kahtlustatav **kohtueelselt** vahistatakse, ulatub kriminaalasja kulu keskmiselt 1900 euronile ⇒ Juhul kui kuriteos kahtlustatav **enne kohut** vahistatakse, ulatub kriminaalasja kulu keskmiselt 1900 euronile

☞ Ületuletus. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-eelselt**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsonad”)

kohustumus

1. *kohustunud olek, kohusetunne*

• Juhtkond näitab üles **kohustumust** ning esitab süsteemi ülesehitamise programmi (*kohustunud olekut, kohusetunnet*)

2. ⇒ **kohustus**

• Juhtkond on võtnud **kohustumuse** tegeleda organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkusega ⇒ Juhtkond on võtnud **kohustuse** tegeleda organisatsiooni keskkonnategevuse tulemuslikkusega

• Tähtaegadest kinnipidamine ning seaduse järgimine on kõigi ettevõtte

töötajate **kohustumus** ⇒ Tähtaegadest kinnipidamine ning seaduse järgimine on kõigi ettevõtte töötajate **kohustus**

☞ Sageli aetakse segamini paronüümid *kohustus* ja *kohustumus* ning kasutatakse neid vales tähenduses.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 103)

kohustus <millegi vastu>

- Kohus leidis, et isik on oma kohustuse panga **ees** täitnud ⇒ Kohus leidis, et isik on oma kohustuse panga **vastu** täitnud
- Korteriomaniik peaks endale selgeks tegema, millised on tema kohustused ühistu **ees** ⇒ Korteriomaniik peaks endale selgeks tegema, millised on tema kohustused ühistu **vastu**
- MTÜ asutamislepingusse tuleb märkida asutajate kohustused ühingu **suhtes** ⇒ MTÜ asutamislepingusse tuleb märkida asutajate kohustused ühingu **vastu**
- Äriühing ei võtnud kohustusi töötajate **suhtes** ⇒ Äriühing ei võtnud kohustusi töötajate **vastu**

☞ Sõltumus „kohustus kellegi või millegi ees” (*обязанность перед*) on venepärane.

Vt ka **suhtes**, **kohustumus**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik reksioone”, lk 20)

kohustuslik nõue ⇒ nõue; kohustus

- Seaduse järgi on tööülesannete kirjeldus töölepingu tingimuste **kohustuslik nõue** ⇒ Seaduse järgi on tööülesannete kirjeldus töölepingu tingimuste **nõue**
  - Võib soovitada kooli õppekava esitamist põhikoolile ja gümnaasiumile eraldi, kuid see ei ole mingil juhul **kohustuslik nõue** ⇒ Võib soovitada kooli õppekava esitamist põhikoolile ja gümnaasiumile eraldi, kuid see ei ole mingil juhul **nõue / kohustus**
  - Hea soome keele oskus on juhiabi töös **kohustuslik nõue** ⇒ Hea soome keele oskus on juhiabi töös **kohustuslik / nõutav**
  - Kuidas muuta siseaudit **kohustusliku nõude** täitmisest asjalikuks infoallikaks? ⇒ Kuidas muuta siseaudit **kohustuse / nõude** täitmisest asjalikuks infoallikaks?
- ☞ Liiane väljend: nõue on alati kohustuslik.

kohvi ⇒ kohv

- Statoilis tasub teha esimene peatus ning osta kaasa kuum **kohvi** ⇒ Statoilis tasub teha esimene peatus ning osta kaasa kuum **kohv**
  - Kuum **kohvi**, maitsvad muffinid ja värsked puuviljad ootavad Teid täna kuni kella viieni ⇒ Kuum **kohv**, maitsvad muffinid ja värsked puuviljad ootavad Teid täna kuni kella viieni
- ☞ Õigekirjaviga. Ainsuse nimetav kääne on *kohv*.

kokku komplekteerima ⇒ komplekteerima, kokku panema, koostama

- Koos meie pakettidega on teil võimalus **komplekteerida kokku** ka internet ja nutitelefoni kogu EMT valikust ⇒ Koos meie pakettidega on teil võimalus **komplekteerida / komplekti lisada** ka internet ja nutitelefoni kogu EMT valikust

- On võimalik oma arvuti ka ise **kokku komplekteerida**, valides sobivad arvutiosad **vastavalt** hinnale ja vajadusele ⇒ On võimalik oma arvuti ka ise **komplekteerida** / **kokku panna**, valides sobivad arvutiosad hinna ja vajaduse järgi (vt ka **vastavalt**)
  - **Reeglina** alustame trükise ülesande kindlakstegemisest ja **komplekteerime kokku** algmaterjalid ⇒ **Enamasti** alustame trükise ülesande kindlakstegemisest ja **komplekteerime** / **koostame** / **paneme kokku** algmaterjalid (vt ka **reeglina**)
  - Piirkondade koordinaatorid **komplekteerivad kokku** koolitusrühmad ⇒ Piirkondade koordinaatorid **paneivad kokku** koolitusrühmad
- ☞ Liiane väljend. *Kokku komplekteerima* on tekkinud tegusõnade *kokku panema* ja *komplekteerima* kokkusulamisel.

kokku koondama ⇒ koondama, kokku koguma

- **Käesolev** dokument **koondab kokku** Hiiu maakonna elanike tervist puudutava informatsiooni ⇒ Dokument **koondab** Hiiu maakonna elanike tervist puudutavat informatsiooni (vt ka **käesolev**)
  - **Koondage kokku** oma ettevõtte töötajate koolitussoovid ⇒ **Koondage** / **Koguge kokku** oma ettevõtte töötajate koolitussoovid
  - Elektripaigaldise omanik on võsa raiumisel kohustatud langetatud puud laasima, järkama ja **kokku koondama** ⇒ Elektripaigaldise omanik on võsa raiumisel kohustatud langetatud puud laasima, järkama ja **kokku koguma**
- ☞ Liiane väljend, sest sõna *koondama* juba sisaldab tähendust *kokku*.

kokku pörkuma ⇒ **pörkuma**, kokku pörkama

- Treiler tuli lukustusest lahti ning **pörkus kokku** mööda sõitva sõiduautoga ⇒ Treiler tuli lukustusest lahti ning **pörkas kokku** mööda sõitva sõiduautoga
  - 1990-ndate alguses võis Eestis narkoasjust rääkides **kokku pörkuda** suhtumisega, et eestlastel pole kalduvust narkootikumidele ⇒ 1990-ndate alguses võis Eestis narkoasjust rääkides **pörkuda** suhtumisega, et eestlastel pole kalduvust narkootikumidele
- ☞ Liiane väljend. *Kokku pörkuma* on tekkinud tegusõnade *kokku pörkama* ja *pörkuma* kokkusulamisel.
- Vt ka **pörkuma**

kokku ühendama ⇒ ühendama, liitma, kokku panema

- **Ühendage kokku** laadimisjuhe ja adapter ⇒ **Ühendage** laadimisjuhe ja adapter
  - Nord Streami gaasijuhet hakatakse nädalavahetusel **kokku ühendama** ⇒ Nord Streami gaasijuhet hakatakse nädalavahetusel **ühendada** / **liitma** / **kokku panema**
  - Projekti eesmärk oli **kokku ühendada** mitu kohalikku võrku ⇒ Projekti eesmärk oli **ühendada** / **liita** mitu kohalikku võrku
- ☞ Liiane väljend. *Kokku ühendama* on tekkinud tegusõnade *kokku panema* ja *ühendada* kokkusulamisel.
- Vt ka **lahi ühendama**

kolmedimensionaalne vt **dimensionaalne**

kolmekordselt <määrsõnana> ⇒ kolm korda

- Tellimuste maht vähenes **kolmekordselt** ⇒ Tellimuste maht vähenes **kolm korda**

• Tordikaunistustes oli kasutatud asovärvi, mille keskmine sisaldus ületas rohkem kui **kolmekordselt** Euroopa Liidu normatiivi ⇒ Tordikaunistustes oli kasutatud asovärvi, mille keskmine sisaldus ületas rohkem kui **kolm korda** Euroopa Liidu normatiivi

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

kolmepoolselt <määrsõnana> ⇒ kolmepoolne; kolm poolt, kolm osalist

• Tööandjad teevad ettepaneku jätkata alampalga läbirääkimisi **kolmepoolselt** ⇒ Tööandjad teevad ettepaneku jätkata alampalga läbirääkimisi **kolme poole vahel / kolme osalisega**

• Matkaraja igapäevane hooldus ja pidev arendamine **toimub kolmepoolselt** ⇒ Matkarada hooldab ja arendab iga päev **kolm asutust / kolm osalist** (vt ka **toimuma**)

• Pärast 1. maid 2004 jäid kehtima **kolmepoolselt** Eesti, Läti ja Leedu vahel sõlmitud lepingud ⇒ Pärast 1. maid 2004 jäid kehtima Eesti, Läti ja Leedu vahel sõlmitud lepingud

• Kolme asutuse esindajad otsustasid kohtuda lahenduste leidmiseks edaspidi **kolmepoolselt** kord kvartalis ⇒ Kolme asutuse esindajad otsustasid kohtuda lahenduste leidmiseks edaspidi kord kvartalis

☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Vahel ka ülearune, kuna kolm osalist on lauses juba nimetatud.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

komandantuur *komandandile alluv sõjaväeasutus*

☞ NB! Sõnas **komandatuur** on õigekirjaviga.

komandatuur ⇒ **komandantuur**

☞ Õigekirjaviga: *komandantuur* on tuletatud sõnast *komandant*.

kombijaam *elektri- ja küttejaa*

• Kuressaares avati 12 miljonit eurot maksev **kombijaam** ⇒ Kuressaares avati 12 miljonit eurot maksev **elektri- ja küttejaa**

• Nii USA-s kui ka Euroopa riikides on hoogustunud väikeste **kombijaamade** kasutamine ⇒ Nii USA-s kui ka Euroopa riikides on hoogustunud väikeste **elektri- ja küttejaa** kasutamine

☞ Osis **kombi-** on kõnekeelse varjundiga lühend sõnast **kombineeritud**. Pikem väljend võib olla selgem ja arusaadavam.

komisjoneerimine (inglise *commissioning*) ⇒ käiku andmine, käitusse andmine, komissioneerimine

• jäätmete käitus- ja ladustuskeskuse kavandamine, ehitamine ja **komisjoneerimine** ⇒ jäätmete käitus- ja ladustuskeskuse kavandamine, ehitamine ja **käiku andmine**

• Tegevusloa omaja vastutab tuumarajatise asukoha valiku, projekteerimise, ehitamise, **komisjoneerimise**, **käitlemise** või **dekomisjoneerimise** eest ⇒

Tegevusloa omaja vastutab tuumarajatise asukoha valiku, projekteerimise, ehitamise, käiku andmise, käitamise või käitusest kõrvaldamise eest (vt ka [käitlema](#))

⇒ Nii *komisjon* kui ka *komissioneerimine* tulevad ladina sõnast *commissio*. Sõnas *komisjon* on häälduses rõhk nihkunud 1. silbile ja vähenenud silpide arv. Sõnas *komissioneerimine* pole rõhk sõnas nihkunud ja silpe vähemaks jäänud, seetõttu ei saa *i*-d asendada *j*-iga. Võõrsõnaga liialdamine võib aga teha teksti kantseliitlikuks, soovitame eelistada omasõnu.

Vt ka [dekomisjoneerimine](#), [käitus](#), [käitama](#)

komisjonär *komisjonimüügile võtja, edasimüüja*

⇒ Kirjakuju [komisjonäär](#) on selles tähenduses õigekirjaviga.

komisjonäär

1. (inglise *commissioner*) ⇒ volinik

• Euroopa Liidu **komisjonäär** soovis saada detailset ülevaadet Eesti tööstuse ja teenindussfääri arengutendentsidest ⇒ Euroopa Liidu **volinik** soovis saada detailset ülevaadet Eesti tööstuse ja teenindussfääri arengutendentsidest

• Euroopa Liidu **tarbijakaitse komisjonääri** sõnul ei saa lennaturismi praegust olukorda aktsepteerida ⇒ Euroopa Liidu **tarbijakaitsevoliniku** sõnul ei saa lennaturismi praegust olukorda aktsepteerida

⇒ Põhjendamatu toorlaen inglise keelest, lisaks sellele tähenduse laienemine.

2. ⇒ **komisjonär**, edasimüüja

• Lisaks Tartus tegutsenud akadeemilisele raamatukauplusele oli ülikooli teenistuses mitu **komisjonääri** väljaspool Tartut, peamiselt raamatuvahendajad ⇒ Lisaks Tartus tegutsenud akadeemilisele raamatukauplusele oli ülikooli teenistuses mitu **komisjonäri** / **edasimüüjat** väljaspool Tartut, peamiselt raamatuvahendajad

• Komitent kohustub **komisjonääri** informeerima **koheselt** kõikidest eseme puudustest ⇒ Komitent kohustub **komisjonäri** informeerima **kohe** kõikidest eseme puudustest (vt ka [koheselt](#))

⇒ Õigekirjaviga: tähenduses 'edasimüüja' kirjutatakse *komisjonär* ühe ä-ga.

kommunikeerima, kommünikeerima, kommunikeeruma (inglise *communicate*)

1. ⇒ **kommunitseeruma**, suhtlema, ühendust pidama

• Abitus seisundis inimene ei ole võimeline **kommunikeeruma** päästjatega või meditsiinipersonaliga ⇒ Abitus seisundis inimene ei ole võimeline **suhtlema** päästjatega või meditsiinipersonaliga

• Peame senisest efektiivsemalt **kommunikeeruma**, et jõuda kiiremini üksmeelele, kuidas arengut suunata ⇒ Peame senisest efektiivsemalt **kommunitseeruma** / **ühendust pidama** / **suhtlema**, et jõuda kiiremini üksmeelele, kuidas arengut suunata

2. ⇒ edastama, teavitama, teatama

• Juht peab töötajatele **muutusi kommunikeerima** ⇒ Juht peab töötajatele **muutustest teatama** / **muutusi edastama**

- Kuidas koosolekutel oma sõnumeid **kommunikeerida** ⇒ Kuidas koosolekutel oma sõnumeid **edastada**
- Seminar on pühendatud sellele, kuidas kohalikku toitu paremini **presenteerida** ja **kommunikeerida** ⇒ Seminar on pühendatud sellele, kuidas kohalikku toitu paremini **tutvustada** / **esitleda** / **pakkuda** (vt ka **presenteerima**)
- ☞ Toorlaenu inglise keelest. Tuletised suurendavad paronüümide hulka, soovitame eelistada omasõnu.
- Vt ka **kommunitseerima**
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

kommunitseerima (inglise *communicate*) ⇒ teatama, teavitama;

kommunitseeruma, suhtlema; väljendama

- Sündmustest **kommunitseerima** ⇒ Sündmustest **teatama** / **teavitama**
- Salvestame või töötleme Teie andmeid, et Teid paremini informeerida ning Teiega **kommunitseerida** ⇒ Salvestame või töötleme Teie andmeid, et Teid paremini informeerida ning Teiega **suhelda** / **kommunitseeruda**
- Eesti peab jõulisemalt oma positsioone **kommunitseerima** ⇒ Eesti peab jõulisemalt oma positsioone **väljendama**
- ☞ Toorlaenu inglise keelest, suurendab paronüümide hulka.
- Vt ka **kommunitseeruma**, **kommunikeerima**

kommunitseeruma *suhtlema, ühendust pidama*

- ☞ Me ei soovita kasutada tähenduses 'kommunitseeruma' sõnu **kommunikeerima**, **kommünikeerima** ja **kommunikeeruma**.
- Vrd **kommunitseerima**

kompententne ⇒ **kompetentne**, pädev

- ☞ Õigekirjaviga: *kompententne* tuleb ladina sõnast *competens*.

kompetentne *pädev, asjatundlik; võimkondlik*

- ☞ NB! Sõnas **kompententne** on õigekirjaviga.

komplekslõuna (vene *комплексный обед*) ⇒ **komplektlõuna**

- **Komplekslõuna** kojutoimetuse hinnaks on 2,00 **EUR** ⇒ **Komplektlõuna** kojutoimetuse hind on 2 **eurot** (vt ka **EUR**)
- Menüüs on kolmekäiguline **komplekslõuna** ⇒ Menüüs on kolmekäiguline **komplektlõuna**
- ☞ **Komplekslõuna** on toortõlge vene keelest. Terviklik kogum ühtekuuluvaid asju on **komplekt**, kindlast roogade **komplektist** koosnev lõunasöök on **komplektlõuna**.

komputeriseerima (inglise *computerize*) ⇒ arvutistama, raalistama, raalidega varustama, arvutitega varustama; arvuteid rakendama

- Eesti kui eduka e-riigi kujunemisel **mängis rolli** ka koolide **komputeriseerimine** Tiigrihüppe programmi raames ⇒ Eesti kui eduka e-riigi kujunemisel **oli tähtis osa** ka koolide **arvutistamisel** Tiigrihüppe programmi raames (vt ka **roll**)
- Hariduse **komputeriseerimise** plaan põhineb aruandel, mille koostas teaduse

ja tehnoloogia hariduskomitee ⇒ Hariduse **arvutistamise** / **arvutipõhiseks muutmise** plaan põhineb aruandel, mille koostas teaduse ja tehnoloogia hariduskomitee

☞ Põhjendamatu võõrsõnaga liialdamine, omasõna on sageli täpsem.

Vt ka **arvutiseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

konfidentsiaalne *usalduslik; salajane*

☞ NB! Sõnas **konfidetsiaalne** on õigekirjaviga.

konfidetsiaalne ⇒ **konfidentsiaalne**, salajane

☞ Õigekirjaviga: **konfidentsiaalne** tuleb ladina sõnast *confidentia*.

konjunktuur ⇒ **konjunktuur**, olukord, seisund

• Ettevõtte turundusjuht ütles BNS-ile, et hindu võimaldas langetada soodne **konjunktuur** maailmaturul ⇒ Ettevõtte turundusjuht ütles BNS-ile, et hindu võimaldas langetada **soodne konjunktuur maailmaturul** / **maailmaturu soodne olukord**

☞ Õigekirjaviga: **konjunktuur** tuleb ladina sõnast *coniunctura*.

konjunktuur *kujunenud olukord, üldseisund; MAJ majanduselu või turutingimuste tegelik olukord*

☞ NB! Sõnas **konjunktuur** on õigekirjaviga.

konkursant, konkurssant ⇒ võistleja, (konkursil) osaleja, (konkursist) osavõtja

• Range žürii otsusega lubati edasi võistlema 16 **konkursanti** ⇒ Range žürii otsusega lubati edasi võistlema 16 **osavõtjat** / Range žürii otsusega lubati edasi võistlema 16 **võistlejat**

• Konkursile registreerimisel esitavad **konkursandid** dokumentide koopiad ⇒ Konkursile registreerimisel esitavad **osavõtjad** / **osalejad** dokumentide koopiad

• Konkurss oli korraldatud Eurovisiooni vormis, kus iga delegatsioon hindas esinejaid ja teatas lavalt **konkurssantide** hindeid ⇒ Konkurss oli korraldatud Eurovisiooni vormis, kus iga delegatsioon hindas esinejaid ja teatas lavalt **võistlejate** hindeid

☞ Põhjendamatu võõrsõnaga liialdamine, omasõna on sageli täpsem.

konstanteerima ⇒ **konstateerima**

☞ Õigekirjaviga: **konstateerima** tuleb prantsuse sõnast *constater*.

konstateerima *nentima, sedastama, tõsiasjaks tunnistama*

☞ NB! Sõnas **konstanteerima** on õigekirjaviga.

konstruktiivne

1. *ülesehitav, lahendust võimaldav; edasiviiv, viljakandev, asjalik*

• Kodukorrasedus peab tagama **konstruktiivse** töökeskkonna ⇒

Kodukorrasedus peab tagama **viljaka** / **edasiviiva** / **asjaliku** töökeskkonna

- Kahe riigi vahel on **konstruktiivsed** suhted ⇒ Kahe riigi vahel on **head** / **viljakandvad** suhted
- Direktiivis on leitud väga positiivne **konstruktiivne** kompromiss ⇒ Direktiivis on leitud väga positiivne **lahendust võimaldav** / **edasiviiv** kompromiss
- ☞ Võõrsõnale võiks eelistada täpsemat omasõna.

2. ⇒ konstruktsiooniline, konstruktsiooni-

- Projekti järgi **toimub ka hilisem konstruktiivne projekteerimine**, mis on edukaks ehitusprotsessiks oluline ⇒ Projekti järgi **projekteeritakse ka hiljem konstruktsioon**, mis on edukaks ehitusprotsessiks oluline (vt ka **toimuma**)
- Majaehitusel koostatakse alati **konstruktiivne projekt**, kus määratakse kindlaks tehnilised lahendused ⇒ Majaehitusel koostatakse alati **konstruktsiooniprojekt**, kus määratakse kindlaks tehnilised lahendused
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine.

▷ Loe lisaks: ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 19–20)

konsulent (rootsi *konsulent* < ladina *consulere*)

1. põllumajandusnõuandja

2. ⇒ **konsultant**, nõuandja, juhendaja

- Kogukonna arengu **konsulendi** ülesandeks on **läbi** nõustamise toetada kohaliku kogukonna arenguprotsessi ⇒ Kogukonna arengu **konsultandi** ülesandeks on nõustamise **kaudu** / **abil** toetada kohaliku kogukonna arenguprotsessi (vt ka **läbi**)
- ☞ Paronüümidel *konsulent* ja *konsultant* on eri tähendus.

konsultant erialane nõuandja; juhendaja

Vt ka **konsulent**

kontakttelefon

1. ajutine telefoninumber, millel saab kontakti (nt reisil)

2. ⇒ telefon

- Kirikut vaadata soovijail kontakteeruda koguduse **kontakttelefonidel** ⇒ Kirikut vaadata soovijail kontakteeruda koguduse **telefonidel**
- Haigla kiirabiosakonna **kontakttelefon** on 112 ⇒ Haigla kiirabiosakonna **telefon** / **telefoninumber** on 112
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine.

kontingent määratud osa, kohusosa, määrarv, määrhulk

- Hooldekeskuse **kontingent** on eakad ja puudega inimesed (**määrosa**)
- Hispaania kinnitas kavatsust viia oma **väekontingent** Iraagist välja (**väehulk**)
- Vaesed ja töötud on **kontingent**, kes ei jõua eriti hästi oma ravi eest maksta ⇒ Vaesed ja töötud on **ühiskonnaliikmed**, kes ei jõua eriti hästi oma ravi eest maksta
- **Kirikute kontingent** vabaduses ja vanglas on erinev ⇒ **Kirikute liikmed** / **kirikuskäijad** on vabaduses ja vanglas erinevad
- ☞ Sõnaga *kontingent* liialdamine võib teha lause sisu ähmaseks ja

sõnastuse kantseliitlikuks. Kui kontekstis pole tegu määramise või kohustusega, tuleks selle asemel valida mõni teine sõna.

kontraktor (inglise *contractor*)

1. ⇒ töövõtja; tarnija

- Edaspidi nõutakse riigimetsas töötavatel inimestel, olenemata sellest, kas nad on RMK töötajad või **kontraktorid**, tõestatud kutseoskusi ⇒ Edaspidi nõutakse riigimetsas töötavatel inimestel, olenemata sellest, kas nad on RMK töötajad või **töövõtjad**, tõestatud kutseoskusi

2. ⇒ lepingupool, lepinguosaline, lepinglane, kontrahent

- **Antud** projekti koordinaatoriks Eestis on Tallinna Pedagoogikaülikool ja **kontraktoriks** Tampere Tehnikaülikool ⇒ Projekti koordinaatoriks Eestis on Tallinna Pedagoogikaülikool ja **lepinguosaliseks** / **lepinglaseks** / **kontrahendiks** Tampere Tehnikaülikool (vt ka **antud**)

- Et kõikide meie lepingupartnerite loomade kasvutingimused oleksid sama heal tasemel kui meie enda farmides, selleks edastame oma teadmisi **kontraktoritele** ⇒ Et kõikide meie lepingupartnerite loomade kasvutingimused oleksid sama heal tasemel kui meie enda farmides, selleks edastame oma teadmisi **lepinglastele** / **lepingupartneritele** / **kontrahentidele**

☞ Põhjendamatu inglise laen, sest sama mõiste väljendamiseks on olemas juba teised sõnad.

kontraproduktiivne (inglise *counterproductive*) ⇒ tõkestav, takistav;

viljatu, tulemusteta, otstarbetu, ebaproduktiivne; kahjulik

- Lihtsustatud korda tuleks soosida, sest senine kord on põhjendamatult jäik ning seega **kontraproduktiivne** ⇒ Lihtsustatud korda tuleks soosida, sest senine kord on põhjendamatult jäik ning seega **tõkestav** / **takistav**

- Otsus valimistel mitte osaleda on inimlik ja arusaadav reaktsioon, aga kahjuks **kontraproduktiivne** ⇒ Otsus valimistel mitte osaleda on inimlik ja arusaadav reaktsioon, aga kahjuks **viljatu** / **ebaproduktiivne**

- Nõukogu otsuse viibimine oleks **kontraproduktiivne**, sest see lükkaks omakorda edasi võimaluse laenude andmist laiendada ⇒ Nõukogu otsuse viibimine oleks **takistav** / **kahjulik**, sest see lükkaks omakorda edasi võimaluse laenude andmist laiendada

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest, eestikeelne väljend on sageli täpsem.

kontrollakt ⇒ kontrolliaht

- Seemnete pakendamise **kontrollakt** ⇒ Seemnete pakendamise **kontrolliaht**

- Iga kontrolli kohta koostatakse **kontrollakt**, mis sisaldab avastatud puudusi, soovitatavaid meetmeid olukorra parandamiseks ning tähtaegu ⇒ Iga kontrolli kohta koostatakse **akt** / **kontrolliaht**, mis sisaldab avastatud puudusi, soovitatavaid meetmeid olukorra parandamiseks ning tähtaegu

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

kontrollaruanne ⇒ kontrolliaruanne

- Täidetakse **kontrollaruanne**, kuhu ka taotlejal on võimalik lisada **omapoolsed** märkused ⇒ Täidetakse **kontrolliaruanne**, kuhu ka taotlejal on võimalik lisada **oma** märkused (vt **-poolne**)
- **Kontrollaruanded** on vajalikud toimingute **monitoorimiseks**, mida tehakse arhiivi korrastamisel ⇒ **Kontrolliaruanded** on vajalikud toimingute **jälgimiseks**, mida tehakse arhiivi korrastamisel (vt ka **monitoorima**)
- **Kontrollaruande** allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja kohapealse kontrolli **läbiviimist** ⇒ **Kontrolliaruande** allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja kohapealse kontrolli **toimumist** (vt ka **läbi viima**)
☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.
▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

kontroller, controller (inglise)

1. ⇒ pearaamatupidaja, finantsjuht, järelevalveametnik, ärijuht, kontrollija, kontrolör

- **Kontrolleri** töö eesmärk on tagada krediidikontroll ettevõttes ⇒ **Finantsjuhi / Pearaamatupidaja** töö eesmärk on tagada krediidikontroll ettevõttes
- **Juhtiv kontroller** arendab edasi kogu ettevõtte aruannete esitamise korda ⇒ **Ärijuht / Finantsjuht** arendab edasi kogu ettevõtte aruannete esitamise korda (vt ka **juhtiv**)
- Nõudmised kandidaadile: finantsalane kõrgharidus ja vähemalt 2 aastat töökogemust **controllerina** ⇒ Nõudmised kandidaadile: finantsalane kõrgharidus ja vähemalt 2 aastat töökogemust **pearaamatupidajana / finantsjuhina / ärijuhina**
☞ Tsitaatsõna või mugandi asemel sobib sageli kasutada täpsemat omasõna.

2. TEHN ⇒ kontrollseadis

- **Infrapunakontroller** lülitab valguse sisse liikumist tuvastades ⇒ **Infrapunaseadis** lülitab valguse sisse liikumist tuvastades
- 13. novembril leidsid asjatundjad, et keegi on rüüstanud ristmiku foori **kontrollerit** ⇒ 13. novembril leidsid asjatundjad, et keegi on rüüstanud ristmiku foori **kontrollseadist**
☞ Laialivalguva sisuga toorlaenu asemel sobib kasutada täpsemat omasõna.
Vt ka **kontrolling**
krediidikontroller ⇒ võlanõudja
tootmiskontroller ⇒ tootmisjuht

kontrollima (inglise *control*) ⇒ valitsema, haldama, kontrolli all hoidma; mõju avaldama, mõjutama

- Maailma kõige jõukamad inimesed **kontrollivad** 39% kogu maailma rikkusest ⇒ Maailma kõige jõukamad inimesed **haldavad / valitsevad** 39% kogu maailma rikkusest
- Põlevkivikaevanduste omanik **kontrollib** kogu Ida-Virumaad ⇒ Põlevkivikaevanduste omanik **hoiab** kogu Ida-Virumaad **kontrolli all**
- Iraani liider **kontrollib** 95 miljardi dollarist äriimpeeriumi ⇒ Iraani liider

valitseb 95 miljardi dollarist äriimpeeriumi

- Vene kapital **kontrollib** Eesti majandust ⇒ Vene kapital **mõjutab** Eesti majandust / Vene kapital **avaldab** Eesti majandusele **mõju**
- Kes valdab infot, see **kontrollib** ka olukorda ⇒ Kes valdab infot, see **mõjutab** ka olukorda

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul. Sageli on võimalik väljenduda täpsemalt.

kontrolling, controlling (inglise) ⇒ järelevalve, kontroll, sisekontroll, kontrollimine, reguleerimine

- Ettevõtte kutsekoolituse ja täiendusõppe efektiivsuse kriteeriumid ja **kontrolling** ⇒ Ettevõtte kutsekoolituse ja täiendusõppe efektiivsuse kriteeriumid ja **kontroll** / **järelevalve**
- Strateegilise **controllingu** juurutamine ettevõttes ⇒ Strateegilise **järelevalve** / **kontrolli** juurutamine ettevõttes

☞ Tsitaatsõna või mugandi asemel sobib sageli kasutada täpsemat omasõna.

Vt ka **kontroller**

kontrollreid ⇒ reid, kontrollkäik

- Vedelkütuse **kontrollreidi** tulemusel trahviti tanklate omanikke ⇒ Vedelkütuse **kontrolli** / **reidi** tulemusel trahviti tanklate omanikke
  - Viimaste **kontrollreidide** käigus on pealinnas päevavalgele tulnud hulgaliselt keelatud aineid ja relvi ⇒ Viimaste **reidide** käigus on pealinnas päevavalgele tulnud hulgaliselt keelatud aineid ja relvi
  - Lõuna-Eesti päästkeskuse tuleohutusbüroo **viis** Lõuna-Eesti kaubandusettevõtetes **läbi** tuleohutuse **kontrollreidid** ⇒ Lõuna-Eesti päästkeskuse tuleohutusbüroo **korraldas** Lõuna-Eesti kaubandusettevõtetes **tuleohutusreidid** (vt ka **läbi viima**)
- ☞ Liiane liitsõna, sest **reid** tähendabki ootamatut kontrollkäiku.

konvensioon ⇒ **konventsioon**

☞ Õigekirjaviga: *konventsioon* tuleb ladina sõnast *conventio*.

konverteerima ⇒ **konverteerima**

☞ Õigekirjaviga: *konverteerima* tuleb ladina sõnast *convertere*.

konventsioon *sobimus, kokkulepe, eriti rahvusvaheline leping poliitiliste, majanduslike vm suhete korraldamiseks*

☞ NB! Sõnas **konvensioon** on õigekirjaviga.

konverteerima <*millesse / milleks*>

1. *valuutat vahetama; väärtpabereid ühest vääringust teise ümber arvestama*
  - Välisinvestorid ei tohi konverteerida rublasid **dollariteks** ühe aasta jooksul
  - Eurole üleminekul konverteeritakse kõik tagastustaotlused ja -otsused **eurodesse**

☞ NB! Sõnas **konverteerima** on õigekirjaviga.

2. INFO ⇒ **konvertima**

- Andmete **konverteerimine** ühest andmetüübist teise on programmeerimises

vajalik ⇒ Andmete **konvertimine** ühest andmetüübist teise on programmeerimises vajalik

☞ Infotehnoloogiatermin on *konvertima*.

3. ⇒ muutma, muundama, teisendama, ümber pöörama, tegema

• Vanamõisas **konverteeriti** mahlaks 8 tonni õunu ⇒ Vanamõisas **tehti** mahlaks 8 tonni õunu

• Inimese organism ei ole võimeline **konverteerima** oomega-6-rasvhappeid oomega-3-rasvhapeteks või vastupidi ⇒ Inimese organism ei ole võimeline **muundama** oomega-6-rasvhappeid oomega-3-rasvhapeteks või vastupidi

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine. Omasõna on sageli täpsem ja arusaadavam.

konvertima (inglise *convert*) INFO *andmete esitust ühelt kujult teisele viima andmete sisu muutmata, teisendama, muundama*

Vt ka **konverteerima**

koordineerima

1. *kooskõlastama, kooskõlla viima*

• Keskus **koordineerib** allasutuste tööd (*kooskõlastab*)

• Riiklikku tervishoiupoliitikat suunab ja **koordineerib** sotsiaalministeerium koos maavalitsustega (*kooskõlastab*)

• Eri alade oskuskeele **koordineerimine** on tõeline kunst (*kooskõlastamine*)

2. ⇒ juhtima, korraldama

• Kes **koordineerib** seda projekti? ⇒ Kes **juhib** seda projekti?

• Ta **koordineerib** büroo tööd ⇒ Ta **korraldab** büroo tööd

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine, võõrsõnade liigtarvitus.

koosolekute ruum, koosolekuteruum ⇒ koosolekuruum

• Vallavalitsuse istung toimub II korruse **koosolekute ruumis** ⇒ Vallavalitsuse istung toimub II korruse **koosolekuruumis**

• Avalike ettevõtmiste korraldamiseks võis kasutada nii **koosolekuteruumi** kui ka rahvamaja saali ⇒ Avalike ettevõtmiste korraldamiseks võis kasutada nii **koosolekuruumi** kui ka rahvamaja saali

☞ Mitmusliku täiendsõnaga sõnaühendi või liitsõna asemel on ladusam ainsusliku täiendiga liitsõna.

Vt ka **nõupidamiste ruum**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=40> (Eesti Keele Instituudi keelenõuanne „Tikutoos, toiduainetööstus ja riidehoidja”)

kordades, kordi ⇒ mitu korda, palju

• Eesti elatustase on **kordades** madalam kui Euroopa Liidu keskmine ⇒ Eesti elatustase on **mitu korda** / **palju** madalam kui Euroopa Liidu keskmine

• Lastele on vaja **kordades** rohkem võimalusi huvitegevuseks ja vaba aja veetmiseks ⇒ Lastele on vaja **palju** rohkem võimalusi huvitegevuseks ja vaba aja veetmiseks

• See suurendab kliendi kasumit **mitmeid kordi** ⇒ See suurendab kliendi kasumit **mitu korda** / See **mitmekordistab** kliendi kasumit

☞ Kantseliit, tähenduse ebasoovitav laienemine.

-kordne ⇒ -korruseline

- Müüa sisustatud nädiskorter **seitsmekordses** hoones ⇒ Müüa sisustatud nädiskorter **seitsmekorruselises** hoones
- KÜ soovib tellida järgnevaid töid: kanalisatsioonitorustiku vahetus (**kolmekordne** maja, 15 korterit, 5 **püstakut**) ⇒ KÜ soovib tellida järgnevaid töid: kanalisatsioonitorustiku vahetus (**kolmekorruseline** maja, 15 korterit, 5 **püstikut** / **trepikoda**) (vt ka **püstak**)
- ☞ Sõnaosa **-kordne** tähenduses '-korruseline' on kõnekeel, mitte kirjakeel.

korduskasutatav (inglise *reusable*) (*millegi kohta, mida tarvitatakse samal kujul uuesti*)

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **korduvkasutatav**.

korduvkasutatav ⇒ **korduskasutatav**, ringlus-, püsi-

- 400 miljonit **korduvkasutatavat** klaaspudelit lähevad otse tootjatele tagasi ⇒ 400 miljonit **ringlus**-klaaspudelit lähevad otse tootjatele tagasi
- Euroopa Liit tahab restoranides keelata **korduvkasutatavad** oliiviõli anumad ja asendada need võltsimiskindlatega ⇒ Euroopa Liit tahab restoranides keelata **korduskasutatavad** oliiviõli anumad ja asendada need võltsimiskindlatega
- Valmistage **korduvkasutatavad instrumendid** edasiseks puhastamiseks ette ⇒ Valmistage **püsiinstrumendid** edasiseks puhastamiseks ette
- ☞ Soovitame hea stiili huvides vältida kahte v-kesksõna ühes liitsõnas. Sageli saab sama tähendust väljendada ka lühemalt ja kompaktsemalt.

korporatiivne (inglise *corporate*)

1. *korporatsioonile omane; korporatsioonidele toetuv*

2. ⇒ ettevõtte, juriidilise isiku

- Meie meeskonna **poolt** loodi **korporatiivne** siseveeb ⇒ Meie meeskond **tegi ettevõtte** siseveebi (vt ka **poolt**)
- **Korporatiivne** vastutus on firma juhtimissüsteemi ja ärikultuuri lahutamatu osa ⇒ **Ettevõtte** vastutus on firma juhtimissüsteemi ja ärikultuuri lahutamatu osa
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul. Võõrsõnaga liialdamine võib teha teksti kantseliitlikuks, soovitame eelistada täpsema sisuga omasõnu.
- Vt ka **korporatiivne identiteet**

korporatiivne identiteet (inglise *corporate identity*) ⇒ stiil, kujundus; imago, kuvand

- Eesti Energial on kavas kogu oma **korporatiivset identiteeti** muuta ja vahetada logo ⇒ Eesti Energial on kavas kogu oma **stiili** / **kujundust** muuta ja vahetada logo
- Enda **korporatiivse identiteedi** on määratlenud need kohalikud omavalitsused, kus turism on oluline sissetulekuallikas ⇒ Enda **imago** / **kuvandi** on määratlenud need kohalikud omavalitsused, kus turism on oluline sissetulekuallikas
- Aitame teil välja töötada ja luua ettevõtte ühtset **korporatiivset identiteeti** ⇒

Aitame teil välja töötada ja luua ettevõtte ühtset **stiili / kujundust / kuvandit**

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem.

Vt ka **korporatiivne**

korrekteerima (inglise *correct*) ⇒ korrigeerima, parandusi tegema,

korrektuuri lugema; korrektiive tegema

• Toru asendi **korrekteerimist teostatakse** pööramise kaudu ⇒ Toru asendit **korrigeeritakse** seda pöörates (vt ka **teostama**)

• Firma töötab välja süsteemi, mille abil saab lihtsalt **korrekteerida** oma kodulehe tööd ⇒ Firma töötab välja süsteemi, mille abil saab lihtsalt **korrigeerida / jälgida ja parandada** oma kodulehe tööd

• Kui korrektuur on pikemat aega tegemata, siis alustatakse **korrekteerimist** viimasest numbrist ⇒ Kui korrektuur on pikemat aega tegemata, siis alustatakse **korrektuuri lugemist / korrigeerimist** viimasest numbrist

• Eesmärk on tagada arusaam projekti edenemise kohta, et oleks võimalik **astuda sobilikke korrekteerivaid samme** olukorras, kus projekt on plaanist kõrvale kaldunud ⇒ Eesmärk on tagada arusaam projekti edenemise kohta, et oleks võimalik **teha korrektiive** olukorras, kus projekt on plaanist kõrvale kaldunud

☞ Tarbetu toorlaen, kuna vajalik tuletis on eesti keeles juba olemas.

Vt ka **korrektiiv, korrektuur**

korrektiiv *täpsustus, parandus*

Vt ka **korrektuur**

korrektuur

1. kirja- ja trükivigade parandus, vastav tõmmis v print

2. ⇒ **korrektiiv**, täpsustus, parandus, muudatus

• See strateegia pole majanduslikult kestlik, kuna turg teeb omad **korrektureid** ⇒ See strateegia pole majanduslikult kestlik, kuna turg teeb omad **korrektiivid**

• **Hinnakorrektureid** on tingitud kütuse kallinemisest ja soovist tõsta bussijuhtide palka ⇒ **Hinnakorrektiivid / hinnamuudatused** on tingitud kütuse kallinemisest ja soovist tõsta bussijuhtide palka

• Korvpalliturniiri punkt tabelis said **korrektureid** tehtud ⇒ Korvpalliturniiri punkt tabelis said **korrektiivid / parandused / muudatused** tehtud

☞ Kasutatakse sageli vales tähenduses.

korrumpeerunud (*pistisega*) *äraostetud, (kõlbeliselt) rikitud, korruptsiooni mõju alla sattunud*

☞ NB! Sõnavormid **korrupteerunud, korrupeerunud** ja

korrupteerunud on kirjavead.

Vt ka **korruptsioon**

korrupteerunud, korrupeerunud, korrupteerunud ⇒

korrumpeerunud

☞ Õigekirjaviga: *korrumpeeruma* tuleb ladina sõnast *corruptere*.

Vrd **korruptsioon**

korrumpatsioon ⇒ **korruptsioon**

- Omavalitsused on väidetavalt kõige altimad **korrumpatsioonile** ⇒ Omavalitsused on väidetavalt kõige **korruptsioonialtimad**
- ☞ Õigekirjaviga: *korruptsioon* tuleb ladina sõnast *corruptio*.

korruptsioon *alkäemaksu võtmine, ametiisikute äraostetavus, pistisepoliitika*

- ☞ NB! Sõnas **korrumpatsioon** on õigekirjaviga.
- Vrd **korrumpeerunud**

kreatiivne (inglise *creative*) ⇒ loominguline; loov

- Läänemaailma tähtsam produkt on **kreatiivsed ideed** ⇒ Läänemaailma tähtsam produkt on **loovad ideed / loomeideed**
- Töö sobib inimesele, kes on **kreatiivne**, vastutustundlik ja aktiivne ⇒ Töö sobib inimesele, kes on **loov / loominguline**, vastutustundlik ja aktiivne
- **Kreatiivsed** töötajad on **initsiatiivikamad** otsima uusi lahendusi ⇒ **Loomingulised / Loovad** töötajad on **algatusvõimelisemad** otsima uusi lahendusi (vt ka **initsiatiiv**)
- ☞ Toorlaen, mille asemel on parem kasutada täpsemat ja arusaadavamalt omasõna.

kredibiilne (inglise *credible*) ⇒ usaldusväärne, usaldatav; usutav

- Väitleja viimane argument ei olnud **kredibiilne** ⇒ Väitleja viimane argument ei olnud **usutav**
- **Kredibiilsust** tekitab veebilehel selge ja tõeale vastav informatsioon ⇒ **Usutavust / Usaldusväarsust** annab veebilehel selge ja tõeale vastav informatsioon
- Julgeolekugarantiide kadumise korral poleks USA enam **kredibiilne** ⇒ Julgeolekugarantiide kadumise korral poleks USA enam **usaldusväärne**
- Usaldus firma **kredibiilsuse suhtes** on väga kõrge ⇒ Firma on väga **usaldusväärne / usaldatav / Usaldus firma vastu** on suur (vt ka **suhtes**)
- ☞ Toorlaen, mille asemel on parem kasutada täpsemat ja arusaadavamalt omasõna.

kriisireguleerimine (inglise *crisis regulation*) ⇒ kriisiohjamine

- Siseministerium korraldab Tallinna lennujaamas **kriisireguleerimise praktilise õppuse**, mille käigus harjutatakse nakkushaiguse leviku takistamist ⇒ Siseministerium korraldab Tallinna lennujaamas **praktilise kriisiõppuse / kriisiohjamise praktilise õppuse**, mille käigus harjutatakse nakkushaiguse leviku takistamist
- **Kriisireguleerimise** õigusanalüüs tõi esile vajaduse täpsustada asutuste ülesandeid ⇒ **Kriisiohjamise** õigusanalüüs tõi esile vajaduse täpsustada asutuste ülesandeid
- Informatsiooni liikumine on üks eduka **kriisireguleerimise** olulisemaid komponente ⇒ Informatsiooni liikumine on üks eduka **kriisiohjamise / kriisilahenduse** olulisemaid komponente
- ☞ Vajadus võõrsõna järele selles kontekstis puudub, sest eestikeelne sõna on selgem ja läbipaistvam.

krutsiaalne (inglise *crucial*) ⇒ oluline, otsustav, kriitiline

- **Krutsiaalne** on töötajate kaasamine ja informeerimine ⇒ **Oluline** on töötajaid kaasata ja informeerida
  - Selles loos on tõe väljaselgitamine **krutsiaalne** ⇒ Selles loos on tõe väljaselgitamine **väga tähtis**
  - 14–16 on **krutsiaalne** iga, kus inimene on sotsiaalselt kõige mõjutatavam ⇒ 14–16 on **oluline** / **kriitiline** iga, kus inimene on sotsiaalselt kõige mõjutatavam
- ☞ Laialivalguva sisuga toorlaen inglise keelest. Põhjendamatu võõrsõnadega liialdamine. Omasõna on sageli täpsem.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 138)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

kupüür

1. *rahatähe või väärtpaberi nimiväärtus*

- Politsei sai teate valeraha avastamise kohta, tegu oli 100-eurose **kupüüriga**

2. ⇒ rahatäht

- Rebitud või määratud **kupüürid** tuleks pank viia ⇒ Rebitud või määratud **rahatähed** tuleks pank viia
- ☞ Tähtsuse tarbetu laienemine.

kutsequalifikatsioon ⇒ kutseoskus, kvalifikatsioon

- Välisriigis omandatud **kutsequalifikatsiooni** tunnustamise sätestab välisriigi seadus ⇒ Välisriigis omandatud **kutseoskuse** / **kvalifikatsiooni** tunnustamise sätestab välisriigi seadus
- Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu kutsekomisjon on raamatukoguhoidjate **kutsequalifikatsiooni** tõendamist ja **omistamist** korraldav organ ⇒ Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu kutsekomisjon korraldab raamatukoguhoidjate **kvalifikatsiooni** tõendamist ja **saamist** (vt ka **omistama**)
- Müügikorralduse kursuse lõpus on võimalik **sooritada** müüja **kutsequalifikatsioonieksam** ⇒ Müügikorralduse kursuse lõpus on võimalik **teha** müüja **kutseksam** / **kvalifikatsioonieksam** (vt ka **sooritama**)

☞ Kuna kvalifikatsioon on sama mis kutseoskus, siis sisaldab **kutsequalifikatsioon** põhjendamatu sisukordust.

Vt ka **kvalifikatsiooni tõstmine**, **kvalifikatsioonitase**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 44–46)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 275 jj)

kuuluma

- Kogu teenitud tulu **kuulub maksustamisele** ⇒ Kogu teenitud tulu **maksustatakse** / Kogu teenitud tulult **arvestatakse makse**
- Korraldus **kuulub täitmisele** ⇒ Korraldus **tuleb täita** / Korraldus **täidetakse**
- Teavikud **kuuluvad tagastamisele** ⇒ Teavikud **tuleb** tagastada / Teavikud **tagastatakse**

- Summa **kuulub** täies mahus **väljamaksmisele** ⇒ Summa **tuleb** välja maksta täies mahus / Summa **makstakse välja** täies mahus
  - Nõue **kuulub rahuldamisele** arestitud vara arvel ⇒ Nõue **tuleb** rahuldada arestitud vara arvel / Nõue **rahuldatakse** arestitud vara arvel
- ☞ Kui asendada öeldis *mine-tuletisega* (nt *maksustamine, täitmine, tagastamine*) ja panna öeldiseks sõna *kuuluma* vorm, läheb sõnastus kantseliitlikuks ja kohmakaks. *Kuuluma* on sellises kasutuses tühisõna.
- Vt ka [toimuma](#), [leidma](#)

kvalifikatsioonitase (vene *квалификационный уровень*) ⇒ kutsejärk

- Luuakse süsteem, kus näiteks tulevane õmbleja või lukksepp teab täpselt, millised koolitusprogrammid peab ta ühe või teise **kvalifikatsioonitaseme saavutamiseks** läbima ⇒ Luuakse süsteem, kus näiteks tulevane õmbleja või lukksepp teab täpselt, millised koolitusprogrammid peab ta ühe või teise **kutsejärgu saamiseks** läbima
  - Sporditoetust saab juhul, kui harrastaja käib treeningrühmas, kus juhendajaks on vähemalt II **kvalifikatsioonitaset omav** treener ⇒ Sporditoetust saab juhul, kui harrastaja käib treeningrühmas, kus treeneril on vähemalt II **kutsejäre** (vt ka [omama](#))
- ☞ Venepärane väljend.
- Vt ka [kutsekvalifikatsioon](#), [kvalifikatsiooni tõstmine](#)

kvalifikatsiooni tõstmine (vene *повышение квалификации*) ⇒ täiendus, kutsetäiendus

- Alates 1. jaanuarist 2012 viidi SA Innove koosseisu programm „Üldhariduse pedagoogide **kvalifikatsiooni tõstmine** 2008–2014” ⇒ Alates 1. jaanuarist 2012 viidi SA Innove alluvusse programm „Üldhariduskooli pedagoogide **kutsetäiendus** 2008–2014”
  - Tasuta kursused: veoautojuhi **kvalifikatsiooni tõstmine** ⇒ Tasuta kursused: veoautojuhi **kutsetäiendus** / **täienduskursus**
- ☞ Venemõjuline väljend.
- Vt ka [kõrge](#), [madal](#), [kutsekvalifikatsioon](#), [kvalifikatsioonitase](#)

kvaliteeti tõstma (vene *повышать качество*) ⇒ kvaliteeti parandama, kvaliteetsemaks muutma, kvaliteetsemaks tegema

- Tartu Ülikooli viimaste aastate suund õppetöö **kvaliteedi tõstmisele** kannab vilja ⇒ Tartu Ülikooli viimaste aastate õppetöö **kvaliteedi parandamine** / **kvaliteedi parandamise suund** kannab vilja
  - Enne raudtee uusi arendustöid tuleb **tõsta teenuse kvaliteeti** ⇒ Enne raudtee uusi arendustöid tuleb **parandada teenuse kvaliteeti** / **muuta teenust kvaliteetsemaks** / **pakkuda kvaliteetsemat teenust**
  - Suurenenud pakkumine on sundinud üürileandjaid **korterite kvaliteeti tõstma** ⇒ Suurenenud pakkumine on sundinud üürileandjaid **korterite kvaliteeti parandama** / **kortereid kvaliteetsemaks muutma**
- ☞ Tegusõna *tõstma* liigtarvitus tõrjub vene keele mõjul ilmekamaid ja täpsemaid keelendeid.
- Vt ka [tõstma](#)

kvartaalne (vene *квартальный*), **igakvartaalne** ⇒ kvartali-

- **kvartaalne toetus** ⇒ kvartalitoetus, veerandaastatoetus
  - **kvartaalne aruanne** ⇒ kvartaliaruanne, veerandaastaruanne
  - **kvartaalne hooldus** ⇒ kvartalihooldus
  - **kvartaalne makse** ⇒ kvartalimakse, veerandaastamakse
  - Puuetega inimeste **igakvartaalne toetus** väheneb ⇒ Puuetega inimeste kvartalitoetus väheneb
  - Avaliku sektori toetuste puhul peaks **aruandlus olema** vähemalt **kvartaalne** ⇒ Avaliku sektori toetuste puhul peaks **aru andma** / **aruande esitama** vähemalt **iga kvartal** / **korra kvartalis** (vt ka **aruandlus**)
- ☞ Venepärane toorlaen, mis teeb teksti sageli kohmakaks ja kantseliitlikuks.
- Vt ka **kvartaalselt**, **sisekvartaalne**

kvartaalselt <määrsõnana> (vene *поквартально*)

- Apteegistatistika põhineb üld-, haigla- ja veterinaarapteekide **kvartaalselt esitatavatel aruannetel** ⇒ Apteegistatistika põhineb üld-, haigla- ja veterinaarapteekide **kvartaliaruannetel**
  - Börsiettevõtted avaldavad tulemusi enamasti **kvartaalselt** ⇒ Börsiettevõtted avaldavad tulemusi enamasti **iga kvartal** / **korra kvartalis**
  - Töötaja töötab **graafikujärgselt**, ületunde arvestatakse talle **kvartaalselt** ⇒ Töötaja töötab **graafiku alusel**, ületunde arvestatakse talle **kord kvartalis** (vt ka **graafikujärgselt**)
- ☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- Kvartaalne* on venepärane toorlaen, mille asemel võiks eelistada sõna *kvartal*.
- Vt ka **kvartaalne**, **sisekvartaalne**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kõigekülgselt <määrsõnana>

1. ⇒ kõigiti, igati, igas suhtes, igapidi
    - Tahetakse, et Eesti arendaks **kõigekülgselt** koostööd Balti riikidega ⇒ Tahetakse, et Eesti arendaks **igas suhtes** / **kõigiti** / **igapidi** koostööd Balti riikidega
    - Leedu tahab arendada **kõigekülgselt** suhteid Venemaaga ⇒ Leedu tahab **kõigiti** arendada suhteid Venemaaga / Leedu tahab arendada **mitmekülgsed** suhteid Venemaaga
  2. ⇒ mitmest küljest; igast küljest
    - Kokkupuutes kantseroogenidega peab olema võimalik **kõigekülgselt** hinnata riski töötajate tervisele ⇒ Kokkupuutes kantseroogenidega peab olema võimalik **mitmest küljest** hinnata töötajate terviseriski
    - Teabe täpsus on oluline selleks, et investorid saaksid teha **kõigekülgselt** kaalutud otsuseid ⇒ Teabe täpsus on oluline selleks, et investorid saaksid teha **igast küljest** kaalutud otsuseid
- ☞ Ületuletis – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

kõige maksimaalsem, maksimaalseim ⇒ **maksimaalne**

- Õppimisvõime on **kõige maksimaalsem** rahulikus, ilma tugevate kõrvaliste ärritajateta keskkonnas ⇒ Õppimisvõime on **kõige suurem** / **maksimaalne** rahulikus, ilma tugevate kõrvaliste ärritajateta keskkonnas
  - **Grupp** peab määrama, milline portfelli läheb arendusse, et saavutada **maksimaalseim** tulemus ⇒ **Töörühm** peab määrama, milline portfelli läheb arendusse, et saavutada **maksimaalne** tulemus (vt ka **grupp**)
  - Koondades kogu kinnisvarategevuse ühte äriühingusse, saab **optimaalseima** kulutuste taseme juures **maksimaalseima** tulemuse ⇒ Koondades kogu kinnisvarategevuse ühte äriühingusse, saab **optimaalse** kulutaseme juures **maksimaalse** tulemuse (vt ka **optimaalseim**)
- ☞ Liiane väljend. *Maksimaalne* tähendabki juba kõige suuremat, sellest ei saa moodustada ülivõrret.

kõige minimaalsem, minimaalseim ⇒ **minimaalne**

- Selline liikluskorraldus võimaldab vanalinna koristada **kõige minimaalsema** müra, heitgaaside ja vibratsiooniga ⇒ Selline liikluskorraldus võimaldab vanalinna koristada **minimaalse** müra, heitgaaside ja vibratsiooniga
  - Standardmaja ehitamisel täidetakse ainult **kõige minimaalsemad** energiatõhususe nõuded ⇒ Standardmaja ehitamisel täidetakse ainult **minimaalsed** energiatõhususe nõuded
  - Rasva **minimaalseim sisaldus** kuivaines on 30% ⇒ Rasva **miinimumsisaldus** / **minimaalne sisaldus** kuivaines on 30%
  - Vähesed projektid nõuavad **minimaalseimat** 10% omaosalust – enamik tahab tõhusamat panust ⇒ Vähesed projektid nõuavad **minimaalset** 10% omaosalust – enamik tahab tõhusamat panust
- ☞ Liiane väljend. *Minimaalne* tähendabki juba kõige väiksemat, kõige vähemat, sellest ei saa moodustada ülivõrret.

kõige optimaalsem, optimaalseim ⇒ **optimaalne**

- Et saada **kõige optimaalsem** hinnakalkulatsioon, võta meiega ühendust ⇒ Et saada **optimaalne** / **soodsaim** / **parim** hinnakalkulatsioon, võta meiega ühendust
  - Tänu täpsele doseerimisele saavutatakse **kõige optimaalsem** lahus ⇒ Tänu täpsele doseerimisele saavutatakse **optimaalne** lahus
  - Esitatud on **optimaalseim** teenuse osutamise viis ⇒ Esitatud on **optimaalne** / **soodsaim** / **ökonoomseim** teenuse osutamise viis
  - See on sageli **optimaalseim** meetod parima tulemuse saavutamiseks ⇒ See on sageli **optimaalne** meetod parima tulemuse saavutamiseks
- ☞ Liiane väljend. *Optimaalne* tähendabki juba kõige paremat, sellest ei saa moodustada ülivõrret.

kõlbulik ⇒ **kõlblik**

- Ülevaatus käigus selgitatakse välja auto tehniline seisukord ja **kõlbulikkus** liiklemiseks avalikel teedel ⇒ Ülevaatus käigus selgitatakse välja auto tehniline seisukord ja **kõlblikkus** liiklemiseks avalikel teedel
  - Valitsus on seisukohal, et seaduseelnõu ei ole **vastuvõtmiskõlbulik** ⇒ Valitsus on seisukohal, et seaduseelnõu ei ole **vastuvõtmiseks kõlblik**
  - **Ostu-müügikõlbulikku** maad on reisisadama ümbruses ligi 5,4 hektarit ⇒ **Ostu-müügikõlblikku** maad on reisisadama ümbruses ligi 5,4 hektarit
- ☞ *lik*-liitele eelneva tegusõna tüvi lõpeb harilikult kaashäälikuga,

mitte täishäälikuga. Sõnal *kõlbulik* on vanamoeline varjund.

Vt ka [abikõlblik](#)

kõrge (vene *высокий*)

1. ⇒ (väga) hea, tubli; tugev

- Töötajate **kõrge kvalifikatsioon** ja professionaalsus tagavad meie **poolt tehtavate** tööde **kõrge** kvaliteedi ⇒ Töötajate **hea kvalifikatsioon** / **head kutseoskused** ja professionaalsus tagavad meie tööde kvaliteedi (vt ka **poolt**)
- Kooli **kõrge** tulemused sõltuvad õpetamise kvaliteedist ⇒ Kooli **head** / **tublid** / **tugevad** tulemused sõltuvad õpetamise kvaliteedist
- **Kõrge** kohanemisvõimega inimest ei häiri muutused ⇒ **Hea** kohanemisvõimega inimest ei häiri muutused

2. ⇒ kiire; suur, rohke

- Koolituse tempo oli liiga **kõrge** ⇒ Koolituse tempo oli liiga **kiire** / **suur**
- Kartulisordil on viirushaiguste vastu **kõrge** resistentsus ⇒ Kartulisordil on viirushaiguste vastu **suur** resistentsus / Kartulisort on viirushaiguste vastu **väga resistentne**
- **Kõrge** konkurss motiveerib väheseid sisseastujaid ⇒ **Suur** konkurss motiveerib väheseid sisseastujaid
- Uurimistoetuse esimest taotlusvoorut iseloomustas väga **kõrge** konkurents ⇒ Uurimistoetuse esimest taotlusvoorut iseloomustas väga **suur** / **tugev** konkurents
- Kui tööpuudus koondub liiga ühte regiooni, tekivad sellest lisaprobleemid, nt **kõrge kuritegevus** ⇒ Kui tööpuudus koondub liiga ühte regiooni, tekivad sellest lisaprobleemid, nt **palju kuritegevust** / **kuritegevuse kasv**

⇒ Omadussõna *kõrge* tõrjub vene keele mõjul välja teisi. Kõrge saab olla see, mida mõõdetakse tasemetega, määrade, järkude, astmete, kategooriate, tasandite jms-ga ning mis tõuseb või langeb. Näitaja, mis kasvab või kahaneb (arv, hulk, maht, kogus jm), või abstraktne suurus (sündimus, suremus jms) on suur või väike.

Vt ka [madal](#), [madaldama](#), [kõrgendama](#), [kõrgekvaliteediline](#), [madalakvaliteediline](#)

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/kqrge.html> (Maire Raadiku artikkel „Kõrge, kõrgenema, kõrgendama”)

▷ *Loe lisaks:* ➦

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Mis on suur ja mis on kõrge?”, lk 61–77)

kõrgekvaliteediline, kõrgekvaliteetne, kõrgkvaliteediline,

kõrgkvaliteetne (vene *высококачественный*) ⇒ kvaliteetne, hea kvaliteediga, hea

- Ettevõtte eesmärk peab olema tagada **kõrgekvaliteediline** teenus igale kliendile ⇒ Ettevõtte eesmärk peab olema tagada **kvaliteetne** teenus igale kliendile
- Oleme suutelised **tootma kõrgekvaliteedilist toodangut** ja kohandama seda **vastavalt** konkreetse kliendi soovidele ⇒ Oleme suutelised **andma kvaliteettoodangut** / **tootma kvaliteetselt** ja kohandama seda konkreetse kliendi soovidele (vt ka **vastavalt**)
- GeoPost on tänu **kõrgekvaliteetsele** transpordivõrgustikule tõusnud käibe **osas** Euroopa kuller- ja ekspressettevõtete hulgas kolmandale kohale ⇒ GeoPost on

tänu **kvaliteetsele** transpordivõrgustikule tõusnud käibe **poolest** Euroopa kuller- ja ekspressettevõtete hulgas kolmandale kohale (vt ka **osas**)

• Vodka on valmistatud **kõrgkvaliteedilisest** piiritusest ⇒ Vodka on valmistatud **kvaliteetsest** piiritusest

☞ Sisukordus: **kvaliteetne** tähendabki 'nõuetele vastav', sõna **kõrge** või **kõrg-** ei lisa sõnale midagi.

Vt ka **madalakvaliteediline**, **madal**, **kõrge**

kõrgendama

1. **kõrgemaks tegema, tõstma**

• Õpilased kuulasid vaikselt, õpetajal polnud tarvis häält **kõrgendada** (**tõsta**)

2. ⇒ suuremaks muutma, suurendama

• Automüüjad on politsei **kõrgendatud** tähelepanu all ⇒ Automüüjad on politsei **teravdatud** / **suurema** tähelepanu all

• Luba vajavad nn ohtlikud ettevõtted, mille tegevusega kaasneb **kõrgendatud** keskkonnarisk ⇒ Luba vajavad nn ohtlikud ettevõtted, mille tegevusega kaasneb **suur** / **suurem** keskkonnarisk

• Lootus leida parema sissetulekuga töökoht täitub pigem erioskustega töötajatel, **kelle suhtes** on tööturul **kõrgendatud** nõudlus ⇒ Lootus leida parema sissetulekuga töökoht täitub pigem erioskustega töötajatel, **kellele** on tööturul **suurem** nõudlus (vt ka **suhtes**)

☞ Kõrgendada või madaldada saab seda, mida mõõdetakse tasemetega, määrade, järkude, astmete, kategooriate, tasandite jms-ga ning mis tõuseb või langeb. Näitajat, mis kasvab või kahaneb (arv, hulk, maht, kogus jm), või abstraktset suurust (sündimus, suremus jms) saab suurendada või vähendada.

Vt ka **kõrge**, **kõrgekvaliteediline**, **madal**, **madaldama**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/kqrge.html> (Maire Raadiku artikkel „Kõrge, kõrgenema, kõrgendama”)

kõrge prioriteet (inglise *high priority*) ⇒ eelisvaldkond, tähtsam

küsimus; üks põhiküsimusi, üks peaesmärke; väga tähtis; eelistus, esmajärjekord, esimene valik

• Tööohutus on UPMi tehastes **kõrge prioriteet** ⇒ Tööohutus on UPMi tehastes **kõige tähtsam** / **üks peaesmärke** / **üks põhiküsimusi**

• Ulatusliku küberrünnaku **näol** on tegemist **kõrge prioriteediga** hädaolukorraga ⇒ Ulatuslik küberrünnak on **väga ohtlik** / **esmajärjekorras lahendamist vajav** hädaolukord (vt ka **näol**)

• Rootsi on andnud **kõrge prioriteedi** sotsiaalsektori toetusele ning koostööle ⇒ Rootsi **toetab** sotsiaalsektorit ning **teeb sellega koostööd** / Rootsi on andnud **oma eelistuse** sotsiaalsektori toetusele ning koostööle

• Politsei **andis juhtumile kõrge prioriteedi** ja **käivitas** lapse otsingud ⇒ Politsei **pani juhtumi eelisjärjekorda** / **kuulutas juhtumi väga tähtsaks** ja **alustas** lapse otsinguid (vt ka **käivitama**)

☞ Ebaselge sisuga toortõlke inglise keelest saab enamasti asendada täpsema eestikeelse väljendiga.

Vt ka **prioriteet**, **madal prioriteet**

kõrghaljastus

1. puud-põõsad

- Territooriumil on **kõrghaljastus** – männimets
- 2. ⇒ haljastus, kvaliteetne maastiku- või aiakujundus
- Türi Grillfesti toimumispaigas rikuti ära **kõrghaljastus** ja plats muutus porimülkaks ⇒ Türi Grillfesti toimumispaigas rikuti ära **haljastus** / **muru** ja plats muutus porimülkaks
- ☞ Kõrghaljastus tähendab kõrgeid puid ja põõsaid, mitte kõrgtasemel haljastust.

kõrgtootlik (inglise *high duty*) ⇒ tootlik, rohkesti tootev; suure jõudlusega

- Euroopa põllumajandus on **kõrgtootlik** ⇒ Euroopa põllumajandus on **tootlik** / **suure tootlikkusega**
- Uurimistöö põhiteema on **kõrgtootlike** rehvide tootmine ⇒ Uurimistöö põhiteema on **suure jõudlusega** / **vastupidavate** rehvide tootmine
- Kogu valmistamisprotsessi jooksul kasutatakse **kõrgtootlikke** seadmeid, et tagada **kõrge kvaliteet** ⇒ Kogu valmistamisprotsessi jooksul kasutatakse **tootlikke** / **suure jõudlusega** seadmeid, et tagada **kvaliteet**
- ☞ Toortõlke inglise keelest saab enamasti asendada täpsema eestikeelse väljendiga. *Tootlik* tähendabki 'rohkesti tootev', osis *kõrg-* ei lisa sõnale midagi.
- Vt ka **tootlikkus**

kõrvale hoiduma ⇒ hoiduma, kõrvale hoidma

- Kriminaalasja arutamine kohtualuse puudumisel on lubatud ainult siis, kui kohtualune viibib väljaspool Eesti Vabariigi piire ja **hoidub kohtusse ilmumisest kõrvale** ⇒ Kriminaalasja arutamine kohtualuse puudumisel on lubatud ainult siis, kui kohtualune viibib väljaspool Eesti Vabariigi piire ja **hoidub kohtusse ilmumisest** / **hoiab kohtusse ilmumisest kõrvale**
- Maksudest **kõrvale hoidumise** eest võib kohus karistada kuni kolmeaastase vangistusega ⇒ Maksudest **hoidumise** / **kõrvalehoidmise** eest võib kohus karistada kuni kolmeaastase vangistusega
- Maksudest **kõrvalehoidumise** ja maksupettused on tugevalt vähendanud liikmesriikide tulusid ⇒ Maksudest **kõrvalehoidmine** / **hoidumine** ja maksupettused on tugevalt vähendanud liikmesriikide tulusid
- ☞ Liiane väljend. *Kõrvale hoiduma* on tekkinud tegusõnade *kõrvale hoidma* ja *hoiduma* kokkusulamisel.

käed-vaba-seade, käed-vabad-seade, käed-vabaks-seade

(inglise *handsfree facility, handsfree device*) ⇒ vabakäeseade

- Ka **käed-vaba-seadmeid** kasutades tuleb tähelepanu pöörata alati liiklusele ⇒ Ka **vabakäeseadmeid** kasutades tuleb tähelepanu pöörata alati liiklusele
- See kasutusjuhend aitab teil kasutada Audi **käed-vabad-seadet** ⇒ See kasutusjuhend aitab teil kasutada Audi **vabakäeseadet**
- Mobiiltelefoni kasutamine sõidu ajal on keelatud, välja arvatud juhul, kui kasutatakse „**käed vabaks**” **seadet** ⇒ Mobiiltelefoni kasutamine sõidu ajal on keelatud, välja arvatud juhul, kui kasutatakse **vabakäeseadet**
- ☞ Kohmakas ahelliitsõna, mis kopeerib inglise keelt.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 29, 31)

käesolev

- **Käesolev** kogumik on osa ülikooli projektist ⇒ **See** kogumik on osa ülikooli projektist
  - **Käesolev** aasta on Keskerakonna topeltvõidu aasta ⇒ **Tänavune** aasta on Keskerakonna topeltvõidu aasta
  - **Käesolev** kiri sisaldab heategevusprojekti tutvustust ⇒ Kiri sisaldab heategevusprojekti tutvustust
  - Kui suureks on **käesolevaks** ajaks kasvanud riigi võlasumma ⇒ Kui suureks on **praeguseks** ajaks kasvanud riigi võlasumma
  - **Käesolevaga** soovime teatada muudatustest kaupade tellimise ja kohaleveo tingimustes ⇒ **Soovime teatada** / **Teatame** muudatustest kaupade tellimise ja kohaleveo tingimustes
  - **Käesolevaga** on teie kollektiivist oodatud laulupeole 33 lauljat ⇒ Teie kollektiivist on oodatud laulupeole 33 lauljat
- ☞ Enamasti liigne sõna, mille võib ära jätta või asendada sõnaga *see, sinne, praegune* või *tänavune*.
Vt ka [käesolevalt](#)
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=39> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Käesolev”)

käesolevalt <määrsõnana> ⇒ praegu, praegusel ajal

- Kui 2005. aastal andis teadusfond välja kümme granti, siis **käesolevalt** on aastas kolm järeldoktori grandikonkurssi ⇒ Kui 2005. aastal andis teadusfond välja kümme granti, siis **praegu** on aastas kolm järeldoktori grandikonkurssi
  - Lastehoolekandetööga tegeleb **käesolevalt** vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja ⇒ Lastehoolekandetööga tegeleb **praegu** vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja
  - **Käesolevalt** jätkan õpinguid magistrantuuris, spetsialiseerudes arengupsühholoogiale ⇒ **Praegu** / **Praegusel ajal** jätkan õpinguid magistrantuuris, spetsialiseerudes arengupsühholoogiale / Jätkan õpinguid magistrantuuris, spetsialiseerudes arengupsühholoogiale
  - Justiitsministeeriumil puudub informatsioon, kas **regulatsioon** on **käesolevalt** adressaatidele selge ⇒ Justiitsministeeriumil puudub informatsioon, kas **eeskiri** / **määrus** / **õigusakt** on adressaatidele selge (vt ka **regulatsioon**)
- ☞ **Käesolev** ei tähenda 'praegune', seega ei sobi ka sõna **käesolevalt** kasutada tähenduses 'praegu'. Vahel on see sõna lauses ka ülearune.
Vt ka [käesolev](#)
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised mäarsõnad”)

käitama <keda? mida?> tegevuses pidama, käigus hoidma; kasutama, ekspluateerima; kõnnitama, kõndida laskma

- ☞ Võib minna segamini paronüümidega **käsitama**, **käsitlema**, **käsitsema** või **käitlema**.
Vt ka [käitus](#)

käitlema <mida> (millegagi) ümber käima, kohtlema

☞ Võib minna segamini paronüümidega *käitama*, *käsitama*, *käsitlema* või *käsitsema*.

Vt ka *käitlus*

käitlus *käitlemine, ümberkäimine, kohtlemine*

☞ Võib minna segamini paronüümidega *käsitlus*, *käitus* ja *käsitus*.

Vt ka *käitlema*

käitus

1. *käitamine, tegevuses pidamine, kasutamine, ekspluatatsioon*, vt ka *käitama*

2. ⇒ *käitlus*

• Kuna tiheasustusala piirneb Peipsi järvega, annab selline *reoveekäitus* järvele lisakoormuse ⇒ Kuna tiheasustusala piirneb Peipsi järvega, annab selline *reoveekäitlus* järvele lisakoormuse

• Jäätmetekitajaid mõjutatakse kõrgemate ladestamistasudega, et panna neid kasutama teisi *jäätmekäituse* võimalusi ⇒ Jäätmetekitajaid mõjutatakse kõrgemate ladestamistasudega, et panna neid kasutama teisi *jäätmekäitluse* võimalusi

☞ Võib minna segamini paronüümidega *käsitlus*, *käitlus* ja *käsitus*.

käivitama

1. *käima panema (nt mootorit, autot)*

2. (inglise *launch*) ⇒ *algatama*, *alustama*; *avama*, *asutama*, *rajama*

• Asepresident *käivitab* uue teabekampaania ⇒ Asepresident *algatab* uue teabekampaania

• Politseiprefektuur *käivitas* kriminaaluurimise valla tegevuse *suhtes* ⇒ Politseiprefektuur *algatas* kriminaaluurimise valla tegevuse *kohta* (vt ka *suhtes*)

• Vabatahtlike keskuse tegevuse *käivitamise* eesmärk on väärtustada vabatahtlikku tegevust ⇒ Vabatahtlike keskuse tegevuse *alustamise* eesmärk on väärtustada vabatahtlikku tegevust

• Noored taimetoitlased otsivad taimetoidurestorani *käivitamiseks* investorite tuge ⇒ Noored taimetoitlased otsivad taimetoidurestorani *avamiseks* / *asutamiseks* / *rajamiseks* investorite tuge

• Mittetulundusühing *käivitas* ringraja rekonstrueerimishanke ⇒ Mittetulundusühing *alustas* / *algatas* ringraja rekonstrueerimishanke

☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse. Võib teha lause sisu ähmaseks ja laialivalguvaks. Saab asendada täpsema ja neutraalsema sõnaga.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/tehnikakujundid-lulitama-ja-kaivitama/> (Helika Mäekivi artikkel „Tehnikakujundid *lulitama* ja *käivitama*”)

käsitama

1. *aru saama, mõistma; tarvitama, rakendama*

• Hageja *käsitab* juhtumit olulise lepingurikkumisena (*mõistis*)

2. ⇒ *käitama*

• *Käsitamisnuppude* all peab olema *käsitamist* selgitav silt ⇒ *Käitamisenuppude* all peab olema *käitamist* selgitav silt

3. ⇒ *käitlema*

- Riske peab hästi tundma ja ohtlikke aineid kohaste meetoditega **käsitama** ⇒ Riske peab hästi tundma ja ohtlikke aineid kohaste meetoditega **käitlema**
- ☞ Võib minna segamini paronüümidega **käitama**, **käitlema**, **käsitsema** või **käsitsema**.
- Vt ka **käsitus**

käsitsema

1. *mingi küsimusega v probleemiga tegelema, midagi arutama, kõne alla võtma*
2. *keemiliselt mõjutama*

3. ⇒ **käsitsema**

- Meie firma polümeersavi on kergesti **käsitletav** ja kohe kasutamiseks valmis ⇒ Meie firma polümeersavi on kergesti **käsitsetav** ja kohe kasutamiseks valmis
- Plastitööluse operaator **käsitseb** plastitöölusseadmeid ⇒ Plastitööluse operaator **käsitseb** plastitöölusseadmeid
- Kuulipildurikursuse eesmärk oli harjutada relvade **käsitlemise** oskust ⇒ Kuulipildurikursuse eesmärk oli harjutada relvade **käsitsemise** oskust

4. ⇒ **käitlema**, kohtlema, tegelema

- Erakorralise meditsiini osakondadesse pöörduvate patsientide **käsitlemise** kord ⇒ Erakorralise meditsiini osakondadesse pöörduvate patsientide **käitlemise** / **kohtlemise** kord / Erakorralise meditsiini osakondadesse pöörduvate patsientidega **tegelemise** kord
- Ettevõttel on õigus anda kõigi tähtjaks tasumata arvete **käsitlemine** üle inkassofirmale ⇒ Ettevõttel on õigus anda kõigi tähtjaks tasumata arvete **käitlemine** üle inkassofirmale / Ettevõttel on õigus anda kõigi tähtjaks tasumata arvetega **tegelemine** üle inkassofirmale

5. ⇒ **käsitama**, mõistma

- Suunatud kõnet **käsitletakse** kui iseseisvat kõnet, mis on algatatud kõnet suunava kliendi **poolt** ⇒ Suunatud kõnet **käsitatakse** kui iseseisvat kõnet, mille on algatanud kõnet suunav klient (vt ka **poolt**)
- Kliendiandmete hulka kuuluvad ka muud pangasaladusena **käsitletavad** andmed ⇒ Kliendiandmete hulka kuuluvad ka muud pangasaladusena **käsitatavad** andmed
- ☞ Sageli aetakse omavahel segamini paronüümid **käsitama**, **käsitsema**, **käitama** ja **käitlema** ning kasutatakse neid vales tähenduses.

käsitlus

1. *käsitlemine, vaatlemine, vt ka **käsitsema***

2. ⇒ **käitlus**

- Tühjad pakendid hävitada **vastavalt jäätmekäsitlusele**, allesjäänud toodet mitte kallata kanalisatsiooni ⇒ Tühjad pakendid hävitada **jäätmekäitluse alusel**, allesjäänud toodet mitte kallata kanalisatsiooni (vt ka **vastavalt**)

3. ⇒ **käsitus**

- Üks doktorikraadiga spetsialisti hariduse põhikomponente on lai teaduslik **maailmakäsitlus** ⇒ Üks doktorikraadiga spetsialisti hariduse põhikomponente on lai teaduslik **maailmakäsitus**
- ☞ Võib minna segamini paronüümidega **käitlus**, **käitus** ja **käsitus**.

käsitsema

1. *käte abil kasutama*

2. ⇒ käitlema

- Marjasortide puhul on eriti tähtis viljade suurus, ilu, värvus, maitse ja **käsitsemiskindlus** ⇒ Marjasortide puhul on eriti tähtis viljade suurus, ilu, värvus, maitse ja **käitlemiskindlus**
- Ohtlikke kaupu, näiteks vedelkemikaale, peab **käsitsema** reisisadamast eemal ⇒ Ohtlikke kaupu, näiteks vedelkemikaale, peab **käitlema** reisisadamast eemal

3. ⇒ käsitama

- Suitsiide ei saa **käsitse** kui fataalsust ⇒ Suitsiide ei saa **käsitada** kui fataalsust
- ☞ Võib minna segamini paronüümidega **käitama**, **käitlema**, **käsitama** või **käsitlema**.

käsitus *arusaam, mõistmine, kontseptsioon*

- ☞ Võib minna segamini paronüümidega **käsitlus**, **käitlus** ja **käitus**.

külastaja (inglise *visitor*) ⇒ külaline, klient

- Trükikoda tänab näituse **külastajaid** ⇒ Trükikoda tänab näituse **külalisi** / **vaatajaid**
- **Sisekorraeeskirjad** on kohustuslikuks täitmiseks kõikidele **külastajatele** ⇒ **Kodukord** on kohustuslikuks täitmiseks kõikidele **külalistele** (vt ka **sisekorraeeskirjad**)
- Kontserdimaja ning kohvik avatakse **külastajatele** tund enne ürituse algust ⇒ Kontserdimaja ning kohvik avatakse **külalistele** / **klientidele** tund enne ürituse algust
- Soovime kõigile veekeskuse **külastajatele** meeldivat ja turvalist ajaveetmist ⇒ Soovime kõigile veekeskuse **külalistele** / **klientidele** meeldivat ja turvalist ajaveetmist
- Eriti kiire **kinokülastaja** jõuab täna kl 14.00 tasuta seansile ⇒ Eriti kiire **kinoline** jõuab täna kl 14.00 tasuta seansile
- ☞ Stampsõna, mille asemel sobib sageli kasutada täpsemaid väljendeid.
- Vt ka **külastama**, **külastajakaart**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/keeleabi/artiklid/kylastama.html> (Maire Raadiku artikkel „Külastama”)

külastajakaart (inglise *visitor's card*) ⇒ külaliskaart, registreerimiskaart

- **Külastajakaardi** koostab tellimuse andmete põhjal vastuvõtutöötaja ⇒ **Külaliskaardi** koostab tellimuse andmete põhjal vastuvõtutöötaja
- Turismiseaduse § 24 sätestab kohustuse säilitada **külastajakaarte** majutusettevõttes kaks aastat ⇒ Turismiseaduse § 24 sätestab kohustuse säilitada **külaliskaarte** / **registreerimiskaarte** majutusettevõttes kaks aastat
- ☞ Toortõlge inglise keelest. **Külastaja** on stampsõna, mille asemel sobib sageli kasutada täpsemaid väljendeid.
- Vt ka **külastama**, **külastaja**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/keeleabi/artiklid/kylastama.html> (Maire Raadiku artikkel „Külastama”)

külastama

1. *külas käima, külla minema*

2. ⇒ käima; kasutama

- Eile ennelõunal **külastasid** politseiametnikud erakonna peakontorit ⇒ Eile ennelõunal **käisid** politseiametnikud erakonna peakontoris
- **WC külastus** maksab Tallinnas nüüdsest 20 eurosentit ⇒ **WC-s käimine** / **WC kasutamine** maksab Tallinnas nüüdsest 20 eurosentit
- Basseini **esmakordselt külastamisel** tuleb esitada instruktorile arstitõend ⇒ **Kasutades** / **Tulles** basseini **esimest korda**, tuleb esitada instruktorile arstitõend (vt ka **esmakordselt**)
- Cherry veebilehte **külastab** päevas rohkem inimesi kui Viru keskust ⇒ Cherry veebilehte **vaatab** / **kasutab** päevas rohkem inimesi, kui käib Viru keskus

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine. Stampsõna, mille asemel sobib sageli kasutada täpsemaid väljendeid.

Vt ka **külastaja**, **külastajakaart**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.eki.ee/keeleabi/artiklid/kylastama.html> (Maire Raadiku artikkel „Külastama”)

lahti defineerima ⇒ defineerima, **määratlema**; seletama, selgitama

- Spetsialistidele olid terminid mitmeti mõistetavad, mis rõhutab vajadust need selgelt **lahti defineerida** ⇒ Spetsialistidele olid terminid mitmeti mõistetavad, mis rõhutab vajadust need selgelt **defineerida**
- Eelnõu järgib koalitsioonileppes kirjutatut ja püüab **lahti defineerida** haldusreformi osa sisu ⇒ Eelnõu järgib koalitsioonileppes kirjutatut ja püüab **defineerida** haldusreformi osa sisu / Eelnõu järgib koalitsioonileppes kirjutatut ja püüab **selgitada** haldusreformi osa sisu
- **Töögrupp** jõudis arusaamisele, et kõige asjakohasem on seaduses kõik kolm mõistet **lahti defineerida** ⇒ **Töörühm** jõudis arusaamisele, et kõige asjakohasem on seaduses kõik kolm mõistet **defineerida** / **ära seletada** (vt ka **grupp**)

☞ Liiane väljend, sest sõna *lahti* pole mõistmise seisukohalt vaja.

Vahel kasutatakse vales tähenduses: *seletama*, *selgitama* ei tähenda sama mis *defineerima*.

lahti dešifreerima ⇒ dešifreerima; lahti mõtestama

- Turvafirma saab signaali täpsemalt **lahti dešifreerida**: millisest tsoonist häire tuli, kas telefoniliin on rikki läinud, kaabel läbi lõigatud vms ⇒ Turvafirma saab signaali täpsemalt **dešifreerida**: millisest tsoonist häire tuli, kas telefoniliin on rikki läinud, kaabel läbi lõigatud vms
- Sageli üritavad ostjad ka ise vöötkoode **lahti dešifreerida** ⇒ Sageli üritavad ostjad ka ise vöötkoode **dešifreerida**
- See on huvitav lugemine neile, kes tahaksid **lahti dešifreerida** sõnu *demagoog* ja *demagoogia* ⇒ See on huvitav lugemine neile, kes tahaksid **lahti mõtestada** sõnu *demagoog* ja *demagoogia*

☞ Liiane väljend, sest sõna *lahti* pole mõistmise seisukohalt vaja.

lahti külmutama (inglise *unfreeze* v vene *разморозить*) ⇒ sulatama, (hindu, palku) riigi kontrolli alt vabastama, piirangutest vabastama, deblokeerima; taastama

- Maapanka jäänud varade **lahtikülmutamise** küsimus lahendatakse päevade jooksul ⇒ Maapanka jäänud varade **vabastamise** / **deblokeerimise** küsimus lahendatakse päevade jooksul

- Venemaa on **külmutanud suhted lahti** ka Põhja-Korea ja Kuubaga ⇒ Venemaa on **taastanud suhted** ka Põhja-Korea ja Kuubaga
- Kui **lahtikülmutamise** on lõppenud, pühkige sügavkülmiku põhi ja riulid kuivaks ⇒ Kui **sulatamine** on lõppenud, pühkige sügavkülmiku põhi ja riulid kuivaks
- Kes on selle poolt, et lükata punktide **lahtikülmutamise** järgmisesse koosolekusse? ⇒ Kes on selle poolt, et lükata punktide **lahendamise** järgmisesse koosolekusse?
- ☞ Ebaselge toortõlge, mis teeb eesti keeles lause sisu sageli äraspidiseks.

lahti seletama, lahti rääkima ⇒ seletama, selgitama, pikemalt rääkima, lähemalt selgitama

- Kantsleri sõnul peaks rahvale **lahti seletama**, milles seisneb riigiametnike töö ⇒ Kantsleri sõnul peaks rahvale **seletama / selgitama**, milles seisneb riigiametnike töö
- Kuna hiina keeles kirjutatu võib olla raskesti mõistetav ka kultuurierinevuste pärast, siis oleme valmis hiinakeelseid tekste ka **lahti seletama** ⇒ Kuna hiina keeles kirjutatu võib olla raskesti mõistetav ka kultuurierinevuste pärast, siis oleme valmis hiinakeelseid tekste ka **seletama / selgitama**
- On oluline, et projekti juhid oleksid valmis asju selgitama ning **lahti rääkima** ⇒ On oluline, et projekti juhid oleksid valmis asju **lähemalt selgitama** / On oluline, et projekti juhid oleksid valmis asjadest **pikemalt rääkima**
- Uus lastekaitseadus vajab **lahtirääkimist** ⇒ Uus lastekaitseadus vajab **seletusi / lähemaid selgitusi** / Uut lastekaitseadust on vaja **selgitada**
- ☞ Liiasid väljendid, sest sõna **lahti** pole mõistmise seisukohalt vaja.

lahti ühendama (inglise *disconnect*) ⇒ vooluvõrgust eemaldama, välja lülitama, ühendust lahutama, katkestama

- Remondi ajaks on vaja **lahti ühendada** seinale või torupüstikule ühendatud elektriliini juhtmed ⇒ Remondi ajaks on vaja **välja lülitada / eemaldada / demonteerida** seinale või torupüstikule ühendatud elektriliini juhtmed
- Enne arvuti puhastamist tuleb see vooluvõrgust **lahti ühendada** ⇒ Enne arvuti puhastamist tuleb see vooluvõrgust **välja lülitada**
- Soovitame juhtme korra **lahti ühendada** ja siis tagasi panna ⇒ Soovitame juhtme korra **lahti võtta** ja siis tagasi panna
- ☞ Ebaselge toortõlge inglise keelest, mis teeb eesti keeles lause sisu sageli äraspidiseks.
- Vt ka **kokku ühendama**

laiapõhjaline

1. *laia põhjaga*

- Noori taimi võib kasvatada **laiapõhjalises** anumas
- **Laiapõhjaline** paat säilitas ka kärestikes tasakaalu

2. (inglise *broad-based*) ⇒ üldine, ulatuslik, valdav, põhjalik, mitmekülgne, paljude osalistega

- Majandus langes neljandas kvartalis, kuid Eesti Panga kinnitusel ei olnud langus **laiapõhjaline** ⇒ Majandus langes neljandas kvartalis, kuid Eesti Panga kinnitusel ei olnud langus **üldine / valdav / ulatuslik**
- Pahameel erakonna vastu pole **laiapõhjaline**, vaid kildkonna tekitatud ⇒

Pahameel erakonna vastu pole **üldine** / **ühiskonnas valdav**, vaid kildkonna tekitatud

- Tegevusalasid vaadates ei saa öelda, et töötleva tööstuse tugevnemine oleks väga **laiapõhjaline** olnud ⇒ Tegevusalasid vaadates ei saa öelda, et töötleva tööstuse tugevnemine oleks väga **ulatuslik** / **valdav** olnud
  - Tehnoloogia ja sisekaitse õpe gümnaasiumis on **laiapõhjaline** ettevalmistus iseseisvaks eluks ⇒ Tehnoloogia ja sisekaitse õpe gümnaasiumis on **põhjalik** / **mitmekülgne** ettevalmistus iseseisvaks eluks
- ☞ Laialivalguva ja ebamäärase sisuga kantseliitlik toortõlge inglise keelest.
Vt ka **kitsapõhjaline**

laiatarbekaup ⇒ tarbekaup

- Firma toodab mobiiltelefone, stereokeskusi ja muid elektroonilisi **laiatarbekaupu** ⇒ Firma toodab mobiiltelefone, stereokeskusi ja muid elektroonilisi **tarbekaupu**
  - Kasutatud järkamissaag oli **laiatarbekaup**, milletaolisi müüakse igas ehituspoes ⇒ Kasutatud järkamissaag oli **tarbekaup**, milletaolisi müüakse igas ehituspoes
  - **Laiatarbekaupade osas** püüavad Eesti ettevõtted vanu tuntud kaubamärke alles hoida ⇒ Eesti ettevõtted püüavad vanu tuntud **tarbekaubamärke** / **tarbekaubanimetusi** alles hoida / **Tarbekaupade puhul** püüavad Eesti ettevõtted vanu tuntud kaubamärke alles hoida (vt ka **osas**)
- ☞ Liiane liitsõna.

laienema

1. *laiemaks muutuma, avarduma, suurenema*

- Pärnu suurima valikuga mahetootekaupluse sortiment **laieneb** aja jooksul veelgi (*muutub suuremaks*)
- Laagri on kiiresti arenev ja **laienev** asula (*suuremaks, laiemaks muutuv*)

2. ⇒ kehtima, kohaldama, saama

- Piirivalveametnikele **laienevad** kaitseväelastele ette nähtud soodustused ⇒ Piirivalveametnikele **kehtivad** kaitseväelastele ette nähtud soodustused / Piirivalveametnikud **saavad** kaitseväelastele ette nähtud soodustusi
  - Relva soetamise keeld **ei laiene** isikule, kelle karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ⇒ Relva soetamise keeld **ei kehti** isikule, kelle karistusandmed on karistusregistrist kustutatud / Relva soetamise keeldu **ei kohaldata** isikule, kelle karistusandmed on karistusregistrist kustutatud
- ☞ Kantseliit, tähenduse ebasoovitav laienemine.

legaalne *seaduslik, seaduspärane, ametlikult tunnustatud või lubatud*

- Autoriõiguse seaduse mõttes on tegu **legaalsete** programmidega ⇒ Autoriõiguse seaduse mõttes on tegu **seaduslike** programmidega
  - Milline on selle mõiste **legaalne** definitsioon? ⇒ Milline on selle mõiste **seaduspärane** / **ametlik** definitsioon?
- ☞ Võõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.

legendaarne

1. *legendipärane, legendiks muutunud; ebaharilik, enneolematu, imepärane*
- Kuningas Arthur on keskaja Lääne-Euroopa kirjanduses **legendaarne**

kuningas (*ta on legend*)

2. ⇒ populaarne, kuulus, nimekas; silmapaistev, suurepärane, imetlusväärne, hinnatud; staažikas

- Käsipalliliit esitles **legendaarse** treeneri mälestusteraamatut ⇒ Käsipalliliit esitles **kuulsa** / **silmapaistva** / **staažika** treeneri mälestusteraamatut
  - Vallavanem andis valla teenetemärgi **legendaarsele** õpetajale ⇒ Vallavanem andis valla teenetemärgi **hinnatud** / **nimekale** / **suurepärasele** / **staažikale** õpetajale
  - Fiskarsi **legendaarselt** kvaliteetne nugade komplekt ⇒ Fiskarsi **kuulsa** / **suurepärase** kvaliteediga noakomplekt
  - Firma on tuntud mugavate reisibusside ja muidugi **legendaarselt** muhedeate juhtide poolest ⇒ Firma on tuntud mugavate reisibusside ja muidugi **väga** muhedeate juhtide poolest
- ☞ Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/legendaarne.html> (Argo Mundi artikkel „Jeanne d’Arcist telestuudioni ehk Kuidas kasutavad eestlased sõna *legendaarne*”)

leidma

- Detailplaneering **leidis heakskiitu** ⇒ Detailplaneering **kiideti heaks**
  - Sõnastiku ilmumine **leidis** ajakirjanduses **kajastamist** ⇒ Sõnastiku ilmumist **kajastati** ajakirjanduses
  - Paavsti tagasiastumine **ei leidnud mõistmist** ⇒ Paavsti tagasiastumist **ei mõistatud**
  - Uus eksporditagetiste süsteem **leidis kriitikat** ⇒ Uut eksporditagetiste süsteemi **kritiseeriti** / **arvustati**
- ☞ Kui asendada öeldis *mine-tuletisega* (nt *kajastamine, mõistmine, moodustamine*) ja panna öeldiseks sõna *leidma* vorm, läheb sõnastus kantseliitlikuks ja kohmakaks. *Leidma* on sellises kasutuses tühisõna. Vt ka **toimuma**, **kuuluma**

lepingujärgselt <*määrsõnana*> ⇒ lepingu järgi, lepingu põhjal, lepingu alusel, lepingus, lepinguga

- Vedaja on **lepingujärgselt** kohustatud lepingut täitma kuni uue vedaja leidmiseni, kuid mitte kauem kui kuus kuud ⇒ Vedaja on **lepingu järgi** kohustatud lepingut täitma kuni uue vedaja leidmiseni, kuid mitte kauem kui kuus kuud
  - Projekt jaotatakse **lepingujärgselt** või tinglikult etappideks ⇒ Projekt jaotatakse **lepingu põhjal** / **lepingu alusel** või tinglikult etappideks
  - Kui klient saab **lepingujärgselt** makseaja, siis ta peab seda järgima ⇒ Kui klient saab **lepingus** / **lepinguga** makseaja, siis ta peab seda järgima
  - Spordiklubi kliendil on võimalik kasutada **lepingujärgselt** ette nähtud treeningpuhkust ⇒ Spordiklubi kliendil on võimalik kasutada **lepingus** / **lepinguga** ette nähtud treeningpuhkust
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

libisev graafik (vene *скользящий график*) ⇒ liuggraafik, paindlik graafik,

paindlik tööaeg

- **Libiseva graafiku alusel** töötades peab töötaja ise täpselt arvet pidama, et ta töötaks kokkulepitud tööaja ⇒ **Liuggraafiku alusel** / **Paindliku graafiku alusel** / **Paindliku tööajaga** töötades peab töötaja ise täpselt arvet pidama, et ta töötaks kokkulepitud tööaja
  - Töötajaile tagatakse tervislik töökeskkond ja rakendatakse võimaluse korral paindlikke töövorme nagu **libisev graafik** ja kaugtöö ⇒ Töötajaile tagatakse tervislik töökeskkond ja rakendatakse võimaluse korral paindlikke töövorme nagu **liuggraafik** / **paindlik graafik** / **paindlik tööaeg** ja kaugtöö
  - Ettevõtte pakub igapäevast intensiivset tööd **libiseva graafikuga** ⇒ Ettevõtte pakub igapäevast intensiivset tööd **liuggraafikuga** / **paindliku graafikuga**
- ☞ Toortõlge vene keelest.

ligikaudselt <määrsõnana> ⇒ ligikaudu, umbkaudu, umbes

- Isane tiiger kaalub **ligikaudselt** 150 kg ⇒ Isane tiiger kaalub **ligikaudu** / **umbkaudu** 150 kg
- Vedurite ostuks Ameerikast kulub **ligikaudselt** 500 miljonit krooni ⇒ Vedurite ostuks Ameerikast kulub **ligikaudu** / **umbes** 500 miljonit krooni
- Rahataotlejad peavad piiritlema oma vajadused vähemalt **ligikaudselt** kolme aasta **lõikes** ⇒ Rahataotlejad peavad piiritlema vähemalt **ligikaudsed** / **ligikaudu** kolme aasta **vajadused** (vt ka **lõikes**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

lihtviisiliselt <määrsõnana> ⇒ lihtviisil, lihtsalt

- Heas hooldekodus pole **lihtviisiliselt** vabu kohti ⇒ Heas hooldekodus pole **lihtviisil** / **lihtsalt** vabu kohti
- Kui pärija soovib pärandi **lihtviisiliselt** vastu võtta, võib ta seda teha vaikimisi või suusõnaliselt selleks erivormi kasutamata ⇒ Kui pärija soovib pärandi **lihtviisil** vastu võtta, võib ta seda teha vaikimisi või suusõnaliselt selleks erivormi kasutamata

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli kantseliitlikuks.

liigselt <määrsõnana> ⇒ liiga palju, üle normi; liiga, liialt, ülearu

- Nimetatud juhendi täies mahus täitmine nõuaks **liigselt ressursse** ⇒ Nimetatud juhendi täies mahus täitmine nõuaks **liiga palju raha** (vt ka **ressurss**)
- Hariduse kvaliteedi hindamine on **liigselt** keskendatud riigieksamite tulemustele ⇒ Hariduse kvaliteedi hindamine on **liialt** / **liiga** keskendatud riigieksamite tulemustele
- Mitmetes Samsungi mobiilimudelites oli **liigselt** niklit ⇒ Mitmetes Samsungi mobiilimudelites oli **liiga palju** / **üle normi** niklit

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

liikluseeskirjad *mitm* ⇒ liikluseeskiri

- Kõigilt juhilube taotlevatelt inimestelt nõutakse **liikluseeskirjade** tundmist ⇒ Kõigilt juhilube taotlevatelt inimestelt nõutakse **liikluseeskirja** tundmist
- Liiklusringi põhitegevused: **liikluseeskirjades** tundmaõppimine nii teoorias kui ka praktikas ⇒ Liiklusringi põhitegevused: **liikluseeskirja** tundmaõppimine nii teoorias kui ka praktikas
- ☞ Mitmus on kõnekeelne. Sõna *eeskiri* tähendab 'kohustuslik tegutsemisreeglistik'.
- Vt ka [juhiloa](#)

liikmelisus ⇒ liikmesus, liikmeks olek

- MTÜ liikmeks võivad olla kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes **liikmelisust** taotlevad ⇒ MTÜ liikmeks võivad olla kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes **liikmesust** taotlevad
- Euroopa Liidu **liikmelisust** pooldab vaid iga kolmas britt ⇒ Euroopa Liidu **liikmesust** / **liikmeks olemist** pooldab vaid iga kolmas britt
- 70% soomlastest ei poolda **NATO-liikmelisust** ⇒ 70% soomlastest ei poolda, et Soome astuks NATO liikmeks / NATO liikmeks astumist
- ☞ *Liikmelisus* on tuletis sõnast *liikmeline*. Liikmeks olekut märgib *sus-*liitega *liikmesus*.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 102)
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 252)

liikmepilet ⇒ liikmekaart

- **Liikmepilet** on kartongpaberist dokument (7 × 10 cm), mis antakse liikmetele seltsi astumisel ⇒ **Liikmekaart** on kartongpaberist dokument (7 × 10 cm), mis antakse liikmetele seltsi astumisel
- Loodusmaja **liikmepileti** saamiseks tuleb tasuda huviringi õppemaks ⇒ Loodusmaja **liikmekaardi** saamiseks tuleb tasuda huviringi õppemaks
- ☞ Liikmeks olekut tõendav dokument on kaart, mitte pilet.
- Vt ka [lugejapilet](#)

liikmesus *liikmeks olek*

- Eesti on saavutanud nii Euroopa Liidu kui ka NATO **liikmesuse**
- Kui volinik on puudunud kolmelt volikogu istungilt järjest, tuleb tema **liikmesus** peatada
- ☞ Me ei soovita kasutada tuletist *liikmelisus*.

liitumisjärgselt <määrsõnana> ⇒ liitumise järel, pärast liitumist

- **Liitumisjärgselt** avanenud abiskeemid ja turustamisvõimalused on kergitanud piima kokkuostuhinda ⇒ **Liitumise järel** avanenud abiskeemid ja turustamisvõimalused on kergitanud piima kokkuostuhinda (*pärast Euroopa Liiduga liitumist, Euroopa Liiduga liitumise järel*)
- Läbirääkimiste alguses viitas Eesti sellele, et **liitumisjärgselt** peab olema tagatud Eesti põlevkivisektori kestlik areng ⇒ Läbirääkimiste alguses viitas Eesti sellele, et **pärast liitumist / liitumise järel** peab olema tagatud Eesti põlevkivisektori kestlik areng (*pärast Euroopa Liiduga liitumist, Euroopa*

Liiduga liitumise järel)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

lineaarne

1. *sirgjooneline, pikisuunaline*

2. ⇒ *otsene, selge; lihtsustatud, ühekülgne*

• Selgus, et seos e-õppe ja uuendusmeelse hariduse vahel pole sugugi **lineaarne** ja vahetu ⇒ Selgus, et seos e-õppe ja uuendusmeelse hariduse vahel pole sugugi **otsene** / **selge** ja vahetu

• Arvatakse, et see töö sobib isikutele, kes ei oska ise mõelda ega otsustada, kellel on **lineaarne** maailmapilt ning kellele meeldib lihtne väheloominguline töö ⇒ Arvatakse, et see töö sobib isikutele, kes ei oska ise mõelda ega otsustada, kellel on **ühekülgne** / **lihtsustatud** maailmapilt ning kellele meeldib lihtne väheloominguline töö

• Ei saa öelda, et kogu valimisnimekirjas oleks kandidaadi soo ja järjekorra vahel selge **lineaarne** seos – naiste esindatus ei vähene järjekorranumbri tõusuga ⇒ Ei saa öelda, et kogu valimisnimekirjas oleks kandidaadi soo ja järjekorra vahel selge **selge** / **otsene** seos – naiste esindatus ei vähene järjekorranumbri tõusuga

• Väiksemate omavalitsuste mõtlemine on tihtipeale väga **lineaarne** ⇒ Väiksemate omavalitsuste mõtlemine on tihtipeale väga **ühekülgne**

☞ Sõna **lineaarne** sobib kasutada küll ka ülekantud tähenduses, kuid soovitatav oleks selle sõnaga mitte liialdada. Sageli on võimalik täpsemini väljenduda.

lisandama ⇒ lisama

• Sooviavaldusele **lisandatakse** kviitung riigilõivu tasumise kohta ⇒

Sooviavaldusele **lisatakse** kviitung riigilõivu tasumise kohta

• Linnavalitsus teeb siseministrile linna nime muutmise ettepaneku, **lisandades** ettepanekule linnavolikogu arvamuse ⇒ Linnavalitsus teeb siseministrile linna nime muutmise ettepaneku, **lisades** ettepanekule linnavolikogu arvamuse

• Valla eelarvest **lisandame** toetussummale puudujääva osa ehk 76 715 eurot ⇒ Valla eelarvest **lisame** toetussummale puudujääva osa ehk 76 715 eurot

☞ Ületuletus, teeb teksti kantseliitlikuks.

lisandväärtus (inglise *added value*) MAJ *lisandunud väärtus, igas*

väärtuskasvu protsessi aktis tootele lisanduv väärtus; tootele mingis tootmis- või käibeprotsessis lisanduv väärtus, mis peegeldub tema hinna kasvus ning korvab kõiki tööjõukasutamise seotud lülisid, samuti kasumit

Vt ka **lisaväärtus**

lisaväärtus (inglise *surplus value*)

1. MAJ *osa kauba hinnast, ületab kaubavalmistuseks kulunud kogu elav- ja ennistöö väärtuse; vahe toote väärtuse ja tööjõu väärtuse vahel (marksistlikus tähenduses)*

2. *olemasolevate väärtuste hulka suurendav väärtus*

- Keeleoskus pakub **lisaväärtust** – kakskeelsetel on konkurentsieelis
Vt ka [lisandväärtus](#)

litsenseerima ⇒ **litsentsima**

- ✎ Õigekirjaviga: **litsentsima** ja **litsentseerima** tulevad sõnast **litsents**.

litsents ametlik luba millegi tegemiseks, omamiseks v kasutamiseks

- Vt ka [litsentsima](#)

litsentseerima ⇒ **litsentsima**, litsentsi andma, tegevusluba andma

- Hilisemate probleemide vältimiseks tuleb töö tellida **litsentseeritud** elektrikult
⇒ Hilisemate probleemide vältimiseks tuleb töö tellida **litsentsitud** / **litsentsiga** elektrikult
- Alkoholitootmist **litsentseerib** majandusministeerium ⇒ Alkoholi tootmise **litsentsi annab** majandusministeerium
- Muinsuskaitseamet **litsentseerib** arhitekte, kes vanalinnas töötada võivad ⇒ Muinsuskaitseamet **litsentsib** arhitekte, kes vanalinnas töötada võivad / Muinsuskaitseamet **annab litsentsi** / **müüb litsentsi** arhitektidele, kes vanalinnas töötada võivad
- ✎ Võõrliitega tuletise asemel võiks eelistada sageli täpsemat eestipärast keelendit.

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

litsentsiaar litsentsiandja, kaubamärgivaldaja, patendiomanik

- Kui kaitsealusel sordil on mitu **litsentsiaari**, saab litsentsi anda üksnes kõigi **litsentsiaaride** kirjalikul nõusolekul ⇒ Kui kaitsealusel sordil on mitu **kaubamärgivaldajat** / **patendiomanikku**, saab litsentsi anda üksnes kõigi **kaubamärgivaldajate** / **patendiomanike** kirjalikul nõusolekul
- **Litsentsiaar** lubab **litsentsiaadil** kasutada oma teost, oskusteavet, leiutist vm kindlaksmääratud tingimustel ⇒ **Litsentsiandja** lubab **litsentsisaajal** kasutada oma teost, oskusteavet, leiutist vm kindlaksmääratud tingimustel
- ✎ Võõrliitega tuletise asemel võib omasõna olla selgem, samuti ei teki segadust sõnaga **litsentsiaat**.
- Vt ka [litsents](#)

litsentsiaat

1. AJ keskajal õpetlane, kes oli eksami põhjal saanud õiguse ülikoolis loenguid pidada, aga polnud veel doktoriväitekirja kaitsnud
  2. tänapäeval mõnes Euroopa riigis doktorist madalam teaduskraad
  3. MAJ litsentsisaaja, litsentsivõtja
- Kas Saku õlletehas võib kasutada kaubamärgist tulenevaid turueeliseid oma **litsentsiaatide** kaudu? ⇒ Kas Saku õlletehas võib kasutada kaubamärgist tulenevaid turueeliseid oma **litsentsisaajate** / **litsentsivõtjate** kaudu?
  - Kaubamärgiomanikule või **litsentsiaadile** tekitatud kahju suuruse arvutamise aluseks võetakse tulu, mida ta oleks saanud kaubamärgi normaalsel kasutamisel ⇒ Kaubamärgiomanikule või **litsentsisaajale** / **litsentsivõtjale** tekitatud kahju suuruse arvutamise aluseks võetakse tulu, mida ta oleks saanud

kaubamärgi normaalsel kasutamisel

☞ Võõrliitega tuletise asemel võib omasõna olla selgem, samuti ei teki segadust sõnaga *litsentsiaar*.

Vt ka [litsents](#)

litsentsima *litsentsi andma, litsentsi müüma, litsentsile vastavust kontrollima*

☞ NB! Sõnas *litsenseerima* on õigekirjaviga.

Vt ka [litsents](#)

lobby (inglise)

1. ⇒ lobitöö, kuluaaripoliitika

• Esindust Brüsselis peab toetama tugev *lobby-töö* kodumaal ⇒ Esindust Brüsselis peab toetama tugev *lobitöö* kodumaal

• Organisatsiooni otseste ülesannete hulka kuulub liikmete nõustamine ja *lobby-tegevus* ⇒ Organisatsiooni otseste ülesannete hulka kuulub liikmete nõustamine ja *lobitöö* / *ühiskondlik mõjutustegevus*

2. ⇒ vestibüül, fuajee

• Hommikusööki pakutakse hotelli *lobby's* ⇒ Hommikusööki pakutakse hotelli *vestibüülis* / *fuajees*

• Sind tervitab 60-kohaline avar ja valgusküllane *lobby-baar* ⇒ Sind tervitab 60-kohaline avar ja valgusküllane *baar* / *fuajeebaar*

☞ Tsitaatsõna asemel võib kasutada mugandit või ka täpsemat omakeelset väljendit.

loetud (vene *считанные*) ⇒ mõni, mõned, üksikud

• Arstide streigini on jäänud vaid *loetud päevad* ⇒ Arstide streigini on jäänud vaid *mõned päevad* / *mõni päev*

• Projektis vajati töötajaid ainult *loetud ajaks* ⇒ Projektis vajati töötajaid ainult *ajutiselt* / *mõneks ajaks*

• Kutsehariduse suursündmuseni on jäänud *loetud nädalad* ⇒ Kutsehariduse suursündmuseni on jäänud *mõned nädalad*

☞ Venemõjuline ja mitmemõtteline väljend. Sageli lisab ühemõtteline sõna lausele selgust.

Vt ka [lugema](#)

logistikaline ⇒ logistiline, logistika-

• Pole võimalik mõjutada kaubaliikumise *logistikalisi ahelaid*, mis on rajatud autotranspordile ⇒ Pole võimalik mõjutada kaubaliikumise *logistikaahelaid* / *logistikat*, mis on rajatud autotranspordile

• Müüa äripind *logistikaliselt* heas asukohas ⇒ Müüa äripind *logistiliselt* heas asukohas

• *Logistikalised* andmed: päritoluriik Hiina ⇒ *Logistilised* andmed: päritoluriik Hiina

☞ *Logistika* on *ika-lõpuga* võõrsõna, mis *line*-liite ees lüheneb lõppsilbi *-ka* võrra. Lõppsilp säilib vaid siis, kui eri sõnu on vaja tähenduslikult lahus hoida, nt *füüsiline* ja *füüsikaline*.

Vt ka [praktikaline](#)

▷ *Loe lisaks*: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk-d 104–105)

lokaliseerimine

1. paigustamine, teatava koha piiridesse sulgemine, lokaalseks muutmine, kohalikuks muutmine

2. INFO tarkvara kultuurikeskkonnaga kohandamine

3. (inglise *localization*) tõlgitava materjali kohandamine sihtkeele

kultuuriruumiga ⇒ kohandamine, mugandamine

- Suuremad tarnijad pakuvad täielikke **lokaliseerimisteenuseid**, k.a tõlkimine, projektijuhtimine ja kirjastamine ⇒ Suuremad tarnijad pakuvad täielikku **mugandamisteenust**, k.a tõlkimine, projektijuhtimine ja kirjastamine

- Parima tulemuse annab, kui **lokaliseeritakse** kõik, mis projektiga **seondub**: veebileht, reklaam, kasutusjuhendid ⇒ Parima tulemuse annab, kui **kohandatakse** kõik, mis projektiga **seostub**: veebileht, reklaam, kasutusjuhendid (vt ka **seonduma**)

☞ Tähenduse laienemine inglise keele mõjul. Omasõna on sageli arusaadavam ja täpsem.

longituudne, longituud- (inglise *longitude*) kestvus-, kordus-, jätku-

- Naispolitseiametnike töörahulolu analüüs tugineb kevadel 2004 algatatud

- longituuduuringusele** „Naispolitseiametnikud 2004–2007” ⇒

- Naispolitseiametnike töörahulolu analüüs tugineb kevadel 2004 algatatud **uurimusele** „Naispolitseiametnikud 2004–2007”

- Selline **longituuduuring** annab hea ülevaate sellest, kuidas elustiil mõjutab hilisemat eluiga ⇒ Selline **jätku-uuring** / **kestvusuuring** / **pikem uuring** annab hea ülevaate sellest, kuidas elustiil mõjutab hilisemat eluiga

☞ Toorlaen, mille asemel on parem kasutada täpsemat ja arusaadavamamat omasõna.

lugejapilet ⇒ raamatukogukaart, lugejakaart

- Raamatukogu osakondade kasutusõiguse annab **lugejapilet**, mis väljastatakse lugejaks registreerimisel ⇒ Raamatukogu osakondade kasutusõiguse annab

- raamatukogukaart** / **lugejakaart**, mis väljastatakse lugejaks registreerimisel

- **Lugejapilet** või **ID-kaart** võtke alati raamatukokku kaasa ⇒

- Raamatukogukaart** või **isikutunnistus** võtke alati raamatukokku kaasa (vt ka

- ID-kaart**)

☞ Seltsi, erakonna vm liikmeks olekut tõendav dokument on kaart,

mitte pilet.

Vt ka **liikmepilet**

lugema ⇒ pidama, arvestama, arvama, nimetama

- Kohtulahend **loetakse** kättetoimetatuks ka juhul, kui see toimetatakse ainult menetlusosalisele ning mitte tema esindajale ⇒ Kohtulahend **arvatakse** / **arvestatakse** kättetoimetatuks ka juhul, kui see toimetatakse ainult

- menetlusosalisele ning mitte tema esindajale

- Kaitseministeerium **loeb** läbirääkimised lõppenuks ⇒ Kaitseministeerium

- nimetab** läbirääkimised / **peab läbirääkimisi** lõppenuks

- Üheks edukamaks põllumajandusmaaks Euroopa Liidus **loetakse** Irimaad ⇒

- Üheks edukamaks põllumajandusmaaks Euroopa Liidus **peetakse** Irimaad /

- Üks Euroopa Liidu edukamaid põllumajandusmaid **on** Irimaa

- Teaduskond **loeb** ennast 1965. aastal asutatud elektrotehnika teaduskonna

- õigusjärglaseks ⇒ Teaduskond **peab** / **nimetab** ennast 1965. aastal asutatud

elektrotehnika teaduskonna õigusjärglaseks

☞ Täheenduse ebasoovitatav laienemine võib tekitada segadust, ametlikes tekstides on parem kasutada täpsemat väljendit.

Vt ka [loetud](#)

lõikes

• Kehaline areng **vanuseastmete lõikes** ⇒ Kehaline areng **vanuseastmete kaupa** / **vanuseastmete arvestuses** / **vanuseastmeti**

• Keskmise palk **maakondade lõikes** ⇒ Keskmise palk **maakonniti** / **maakondade arvestuses** / **maakondade kaupa**

• Tuleb teha valik kodanikku puudutavate teemade **lõikes** ⇒ Tuleb teha valik kodanikku puudutavate teemade **vahel**

• Detsember on olnud **aastate lõikes** keskmisest töörohkem ⇒ Detsember on olnud **igal aastal** / **aastate jooksul** keskmisest töörohkem

☞ Kaassõna **lõikes** võib teha lause ebatäpseks või kantseliitlikuks.

Kuna nimisõnal **lõige** on palju tähendusi, ei ole soovitatav anda sellele sõnale veel kaassõna funktsiooni.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Eksimusi ees- ja tagasõnade osas”, lk 57)

lõppfinaal ⇒ finaali, lõppvoor, lõppvõistlus, lõpp

• Need äriideed jõudsid tänavu „Ajujahi” pool- ja **lõppfinaali** ⇒ Need äriideed jõudsid tänavu „Ajujahi” poolfinaali ja **finaali** / **lõppvoor** / **lõppvõistlusele**

• Oslos toimus Eurovisiooni **lõppfinaali** peaproov ⇒ Oslos toimus Eurovisiooni **finaali** peaproov

• Eelvoorud on Narvas, Tartus ja Pärnus, **lõppfinaalid** toimuvad Tallinnas ⇒ Eelvoorud on Narvas, Tartus ja Pärnus, **lõppvoorud** / **finaalivoorud** toimuvad Tallinnas

☞ Liiane liitsõna, sest *finaal* tähendabki lõppu.

läbi ⇒ kaudu, abil, tõttu, tagajärjel

• Palun esitage dokumendid **läbi** sekretäri ⇒ Palun esitage dokumendid sekretäri **kaudu** / Palun esitage dokumendid sekretärile

• Projekti eesmärk on tutvustada kohalikku piirkonda **läbi** pärimuse ⇒ Projekti eesmärk on tutvustada kohalikku piirkonda pärimuse **kaudu**

• Peaaegu alati on võimalik edu või tagasiminekut mõõta, vahel küll **läbi** kaudsete näitajate ⇒ Peaaegu alati on võimalik edu või tagasiminekut mõõta, vahel küll kaudsete näitajate **abil** / **põhjal**

• **Läbi** Euroopa Komisjoni ettepaneku võivad **laieneda** nõuded kodulehtedele ja mobiiliteenustele ⇒ Euroopa Komisjoni ettepaneku **tagajärjel** / **tõttu** võivad **hakata kehtima** nõuded kodulehtedele ja mobiiliteenustele (vt ka **laienema**)

• Euroopa Kalandusfond rahastab projekti, millele osutab tugiteenuseid **Tartu Ülikool läbi oma allasutuse Eesti mereinstituudi** ⇒ Euroopa Kalandusfond rahastab projekti, millele osutab tugiteenuseid **Tartu Ülikooli allasutus Eesti mereinstituut** / **Eesti mereinstituut kui Tartu Ülikooli allasutus**

☞ Sõna **läbi** märgib eesti keeles eeskätt ruumis liikumist. Seda sõna pole soovitatav kasutada tähendustes *kaudu, tõttu, teel, abil, varal, mööda, üle*.

▷ *Loe lisaks:* ➦ http://www.eki.ee/knab/txt/Keeleminutid_170.pdf (Henn Saari keelesaade „Keeleviga nagu paha putukas”)

▷ *Loe lisaks:* ➦

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Eksimusi ees- ja tagasõnade osas”, lk 48–49)

läbi viima

1. *läbi suruma, vastupanule vaatamata saavutama*

- Teehooldushange **viidi** protestide kiuste **läbi** (*suruti läbi*)

2. *läbi juhtima (ruumist)*

- Rajatav kergtee **viidi** metsast **läbi**

3. ⇒ korraldama, tegema, (midagi) pidama

- Tööde **läbiviimise** kvaliteet ⇒ Tööde kvaliteet

- Milline riiklik institutsioon **koordineerib** maareformi **läbiviimist**? ⇒ Milline riiklik institutsioon **korraldab** maareformi? (vt ka **koordineerima**)

- Millised on valitsuse kavad maareformi **edasisel läbiviimisel**? ⇒ Millised on valitsuse kavad maareformi **jätkata**?

- Konverentsi edukaks **läbiviimiseks** palume esinejatel saata teesid kokkulepitud ajaks ⇒ Konverentsi edukaks **korraldamiseks** palume esinejatel saata teesid kokkulepitud ajaks / Konverentsi **õnnestumiseks** palume esinejatel saata teesid kokkulepitud ajaks

- Volitan **läbi viima** riigihankekonkurssi ja sõlmima võitjaga lepingu ⇒ Volitan **korraldama** riigihankekonkurssi ja sõlmima võitjaga lepingu

- Arenguveestlust **viiakse** mõnikord **läbi** ka mitmeosalisena ⇒ Arenguveestlust **peetakse** mõnikord ka **mitmes osas** / Arenguveestlus **on** mõnikord ka **mitmeosaline**

☞ Teeb sõnastuse enamasti kantseliitlikumaks. Sageli liigne sõna või asendatav nt sõnaga *korraldama, tegema* vms.

▷ *Loe lisaks:* ➦ http://www.eki.ee/knab/txt/Keeleminutid_170.pdf (Henn Saari keelesaade „Keeleviga nagu paha putukas”)

lähenemine (inglise *approach*)

1. ⇒ käsitus, arusaam, meetod, viis; suhtumine

- Meie autokoolis on **professionaalne lähenemine** õpetamisele ⇒ Meie autokoolis **õpetatakse meisterlikult** / **on asjatundlikud õpetajad** (vt ka **professionaalne**)

- Euroopa Liidu **lähenemine** Venemaaga tehtavale koostööle on vastupidine ⇒ Euroopa Liidu **suhtumine** Venemaaga tehtavasse koostöösse on vastupidine

- Keelelabor seisab keeleõppe funktsionaalsuse eest ja kui seda **lähenemist** kooli viia, muutub keeleõppe efektiivsemaks ja huvitavamaks ⇒ Keelelabor seisab keeleõppe funktsionaalsuse eest ja kui seda **meetodit** / **käsitust** kooli viia, muutub keeleõppe efektiivsemaks ja huvitavamaks

2. ⇒ seisukoht, käsitlus, vaatenurk; plaan, kava

- Nõukogul on kavas vastu võtta üldine **lähenemisviis** üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitleva määruse **suhtes** ⇒ Nõukogul on kavas vastu võtta üldine **seisukoht** üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitleva määruse **kohta** (vt ka **suhtes**)

- Sotsiaalministeerium on niisuguse **lähenemisega** nõus, aga rahandusministeerium avaldas selle vastu protesti ⇒ Sotsiaalministeerium on

niisuguse **kavaga / plaaniga** nõus, aga rahandusministeerium avaldas selle vastu protesti

- Eesti riigis puudub toimiv õiguslik ja moraalne **lähenemine** seksuaalvähemuste probleemidele ⇒ Eesti riigis puudub toimiv õiguslik ja moraalne seksuaalvähemuste probleemide **käsitlus**

☞ Inglise sõnal *approach* on eesti keeles palju tõlkevasteid, mitte ainult **lähenemine**. Sageli on võimalik väljenduda palju täpsemalt. Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 12–14)

lähimus, lähimuspõhimõte *Euroopa Liidu üks keskseid põhimõtteid, mille kohaselt Euroopa Liidu poliitilised otsused tuleb alati teha madalaimal võimalikul haldus- ja poliitilisel tasandil ning võimalikult lähedal kodanikele*

☞ Soovitame eelistada võõrsõnadele **subsidiarsuse põhimõte** ja **subsidiarsusprintsip** omakeelseid vasteid.

lähtuvalt <määrsõnana> ⇒ lähtudes; põhjal, järgi

- Eelarve koostati projektijuhtimise põhimõtetest **lähtuvalt** ⇒ Eelarve koostati projektijuhtimise põhimõtetest **lähtudes**

- Otsus tehti **lähtuvalt** eksamitöödest, mitte telefonivestlusest ⇒ Otsus tehti eksamitööde, mitte telefonivestluse **põhjal**

- Eesti Panga Nõukogu tegutses **lähtuvalt** seadusest ⇒ Eesti Panga Nõukogu tegutses seaduse **järgi**

☞ *It-tuletis* annab tekstile sageli kantseliitliku värvingu.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „It-liitelised mäarsõnad”)

lävendipõhiselt <määrsõnana> ⇒ lävendi põhjal, lävendi järgi, lävendi alusel

- Kehalisi katseid ja eesti keele testi hinnatakse **lävendipõhiselt** ⇒ Kehalisi katseid ja eesti keele testi hinnatakse **lävendi järgi / lävendi alusel**

- **Vastuvõtt toimub lävendipõhiselt** riigieksamite ja sisseastumiseksamite tulemuste alusel ⇒ **Vastu võetakse lävendi põhjal** riigieksamite ja sisseastumiseksamite tulemuste alusel (vt ka **toimuma**)

☞ Ületuletus – *It*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *It*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-põhiselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „It-liitelised mäarsõnad”)

lühemaegselt, lühemaajaliselt <määrsõnana> ⇒ lühemat aega;

lühemaks ajaks; lühema ajaga

- Mida kiiremini saame külmetuse puhul abi, seda **lühemaajaliselt** haigus meid tööst eemal hoiab ⇒ Mida kiiremini saame külmetuse puhul abi, seda **lühemat aega** haigus meid tööst eemal hoiab

- Suurim osa intressiportfelligist on investeeritud **lühemaajaliselt** ⇒ Suurim osa intressiportfelligist on investeeritud **lühemaks ajaks**
- Patsientidel, kellele on ravimit manustatud **lühemaaegselt**, on ravi taasalustamisel suurem risk ülitundlikkuse tekkeks ⇒ Patsientidel, kellele on ravimit manustatud **lühemat aega**, on ravi taasalustamisel suurem ülitundlikkuse tekke risk
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse mitmemõtteliseks ja kantseliitlikuks.
- Vt ka **lühiaegselt**, **lühiajaliselt**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määr sõnad”)

lühiaegselt, lühiajaliselt <määr sõnana> ⇒ lühikest aega; lühikeseks ajaks; lühikese ajaga

- **Lühiajaliselt** säilivad puu- ja köögiviljad pakendatakse gaasisegusse ⇒ **Lühikest aega säilivad / Kiiresti riknevad** puu- ja köögiviljad pakendatakse gaasisegusse
- Teadusmissioonidel osalemine võimaldab teadlastel töötada **lühiaegselt** partnerorganisatsioonides ⇒ Teadusmissioonidel osalemine võimaldab teadlastel töötada **lühikest aega** partnerorganisatsioonides
- Sularahautomaatide töö on **lühiajaliselt** katkestatud ⇒ Sularahautomaatide töö on **lühikeseks ajaks / lühikest aega** katkestatud
- Tööhõiveküsimumuste **lahendamine ei toimu lühiajaliselt** ⇒ Tööhõiveküsimumusi **ei lahendata lühikese ajaga** (vt ka **toimuma**)
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Sageli on võimalik väljenduda täpsemalt.
- Vt ka **lühemaaegselt**, **lühemaaajaliselt**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määr sõnad”)

lühikeseks müük (inglise *short sale*) ⇒ katteta müük, tühimüük, blankomüük, ettemüük

- Kreeka väärtpaberijärelevalve keelas tänasest kaheks kuuks väärtpaberite **lühikeseks müügi** ⇒ Kreeka väärtpaberijärelevalve keelas tänasest kaheks kuuks väärtpaberite **katteta müügi / tühimüügi / blankomüügi / ettemüügi**
- Väärtpaberite **lühikeseks müük** võimaldab kasu saada väärtpaberi hinna langusest ⇒ Väärtpaberite **katteta müük / tühimüük / blankomüük / ettemüük** võimaldab kasu saada väärtpaberi hinna langusest
- ☞ Ebaselge toortõlge inglise keelest.

lülitama

1. TEHN *mehhanismi käivitama v seiskama, vooluahelat sulgema v avama*
  2. (inglise *switch*) ⇒ kaasama, haarama, lisama, lisanduma, võtma
- Eelnõusse on **lülitatud** parandused ja täiendused, mis korraldavad sõiduki teisaldamist ⇒ Eelnõusse on **lisatud / võetud** parandused ja täiendused, mis korraldavad sõiduki teisaldamist
  - Nimetatud kaugliinid ja maakonnaliinid on **lülitatud** toetatavate liinivedude loetelusse ⇒ Nimetatud kaugliinid ja maakonnaliinid on **kaasatud / lisatud** toetatavate liinivedude loetelusse

• Apteekrid soovivad enda **lülitamist** haigekassa kampaaniasse ⇒ Apteekrid soovivad enda **kaasamist** haigekassa kampaaniasse

☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse. Võib teha lause sisu ähmaseks ja laialivalguvaks. Saab asendada täpsema ja neutraalsema sõnaga.

Vt ka **välja lülitama**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/tehnikakujundid-lulitama-ja-kaivitama/> (Helika Mäekivi artikkel „Tehnikakujundid *lulitama* ja *käivitama*”)

maakonnasiseselt <määrsõnana> ⇒ maakonna piires, maakonnas

• Hoopis olulisem ühendusteede kordategemise vajadus on **maakonnasiseselt** ⇒ Hoopis olulisem on vajadus **maakonnas** / **maakonna** ühendusteede korda teha

• **Maakonnasiseselt** on enim südamenädala üritusi Valgamaal, Jõgevamaal, Saaremaal, Ida-Virumaal ja Raplamaal ⇒ **Maakondades** on enim südamenädala üritusi Valgamaal, Jõgevamaal, Saaremaal, Ida-Virumaal ja Raplamaal

• Ka **maakonnasiseselt** liiguvad inimesed küllalt palju, peaaegu 4000 inimest vahetas Lääne-Viru piires oma elukohta ⇒ Ka **maakonna piires** liiguvad inimesed küllalt palju, peaaegu 4000 inimest vahetas Lääne-Viru piires oma elukohta

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli kantseliitlikuks.

Vt ka **-siseselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

maaletooja (soome *maahantuojaja*) ⇒ sisetooja, sissevedaja, importija

• Ettevõtte on tuntuks saanud kui kvaliteetsete tehnikakaupade **maaletooja** ⇒ Ettevõtte on tuntuks saanud kui kvaliteetsete tehnikakaupade **sissevedaja** / **importija**

• Elektroonikajäätmete eest vastutavad turul tegutsevad **maaletoojad** ühiselt ⇒ Elektroonikajäätmete eest vastutavad turul tegutsevad **importijad** / **sisetoojad** ühiselt

• **Igasugune maaletooja**, kes veab sisse pakendatud kaupa, on pakendiettevõtja ⇒ **Iga ettevõtja**, kes veab sisse pakendatud kaupa, on pakendiettevõtja

☞ Põhjendamatu laen soome keelest. Sõnadel **sissevedaja** ja **importija** ei ole tähendusvahet.

Vt ka **maale tooma**

maale tooma (soome *tuoda maahan*) ⇒ sisse tooma, sisse vedama, importima

• Firma **toob maale** Itaalia valgusteid ⇒ Firma **toob sisse** / **toob Eestisse** / **impordib** Itaalia valgusteid

• Narkootikumi GHB lähteainete **maaletoomine** ja käitlemine muutub politseile paremini jälgitavaks ⇒ Narkootikumi GHB lähteainete **sissevedu** / **sissetoomine** ja käitlemine muutub politseile paremini jälgitavaks

• Hulgilaod võivad ise kaupa **maale tuua** ning **maale toodud** kaupa pakendada ⇒ Hulgilaod võivad ise kaupa **sisse vedada** / **importida** ning **välismaist** / **sisse toodud** kaupa pakendada

• 2009. aasta jaanuaris alustas tegevust koolituskeskus ja **maale toodi** uus seostatud hariduse meetod Ungarist ⇒ 2009. aasta jaanuaris alustas tegevust

koolituskeskus ja **kasutusele võeti** uus seostatud hariduse meetod Ungarist
☞ Toorlaen soome keelest. Sõnadel *sisse vedama* ja *importima* ei ole tähendusvahet.
Vt ka [maaletooja](#)

maastik

- Valla **kultuurimaastikul** on mitu pidulikku sündmust ⇒ Valla **kultuurielus** on mitu pidulikku sündmust
  - Eesti **tänast poliitilist maastikku** on mõjutanud meie ajalugu ⇒ Eesti **tänapäeva poliitikat** on mõjutanud meie ajalugu
  - Vene keelt kõnelevad noored on astunud jõuliselt Eesti **poliitikamaastikule** ⇒ Vene keelt kõnelevad noored on astunud jõuliselt Eesti **poliitikasse**
  - Pärnumaa **haridusmaastik** võetakse haridusfoorumil taas vaatluse alla ⇒ Pärnumaa **hariduselu** / **haridusteemad** / **koolikorraldus** võetakse haridusfoorumil taas vaatluse alla
  - 1992. aasta oli sündmusterohke Eesti Vabariigi **pangandusmaastikul** ⇒ 1992. aasta oli sündmusterohke Eesti Vabariigi **panganduses**
- ☞ *Maastik* on stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse. Võib teha lause sisu ähmaseks ja laialivalguvaks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/020.pdf> (Argo Mundi artikkel „Sissevaateid kujundiilma”)

madal (vene низкий)

1. ⇒ väike, vähene; aeglane

- **Kaasaegset** pangandusmaailma iseloomustavad ranged reeglid ja **madal** kasvutempo ⇒ **Tänapäeva** pangandusmaailma iseloomustavad ranged reeglid ja **aeglane** kasvutempo (vt ka **kaasaegne**)
- Hääletamas käis rekordiliselt **madal arv** kodanikke ⇒ Hääletamas käis rekordiliselt **vähe** / **väike arv** kodanikke
- Toiduainetes on võimalik tuvastada veterinaarravimite jääke isegi väga **madala sisalduse** korral ⇒ Toiduainetes on võimalik tuvastada veterinaarravimite jääke isegi väga **väheste koguste** korral
- Töötajatel, kellel on **madal kvalifikatsioon** või kellel kvalifikatsioon puudub, on tulevikus raskem tööd leida ⇒ Töötajatel, kellel on **vähe kutseoskusi** või kellel kvalifikatsioon puudub, on tulevikus raskem tööd leida (vt ka **kvalifikatsiooni tõstmine**)

2. ⇒ halb, kehv

- Kutsekoolide **madal** maine on probleem ⇒ Kutsekoolide **kehv** maine on probleem
  - Mobiilikõne kvaliteet on **madal**, kui kõnes esinevad pausid või kõne on moonutatud ⇒ Mobiilikõne kvaliteet on **halb**, kui kõnes esinevad pausid või kõne on moonutatud
  - Keeleoskus on **kõrgem** vanemas ja nooremas vanuserühmas, **madalam** keskmises vanuserühmas ⇒ Keeleoskus on **parem** vanemas ja nooremas vanuserühmas, **halvem** keskmises vanuserühmas
- ☞ Sõna *madal* kasutatakse vene keele mõjul sageli seal, kus õige oleks *väike* või *aeglane*, *halb* või *kehv*. Madal saab olla see, mida mõõdetakse tasemetega, määrade, järkude, astmete, kategooriate, tasandite jms-ga ning mis tõuseb või langeb. Näitaja, mis kasvab või kahaneb (arv, hulk, maht, kogus jm), või abstraktne suurus

(sündimus, suremus jms) on suur või väike.

Vt ka [kõrge](#), [madalakvaliteediline](#), [kõrgekvaliteediline](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/kqrge.html> (Maire Raadiku artikkel „Kõrge, kõrgenema, kõrgendama”)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Mis on suur ja mis on kõrge?”, lk 61–77)

madalakvaliteediline, madalakvaliteetne (vene *низкокачественный*)

⇒ halva kvaliteediga, ebakvaliteetne, vähekvaliteetne, vilets, halb

• **Reeglina** kasutatakse pakkematerjali valmistamiseks **madalakvaliteedilist** saematerjali ⇒ **Tavaliselt** kasutatakse pakkematerjali valmistamiseks **halva kvaliteediga** / **ebakvaliteetset** saematerjali (vt ka [reeglina](#))

• Ebaefektiivne ja **madalakvaliteediline** teenus on sageli seotud valede tööpõhimõtete või läbipõlenud personaliga ⇒ Ebaefektiivne ja **halva kvaliteediga** teenus on sageli seotud valede tööpõhimõtete või läbipõlenud personaliga

• **Madalakvaliteetne** töajad tuleb kiiresti välja vahetada professionaalsema ja koolitatud kaadri vastu ⇒ **Ebakvaliteetne** / **Asjatundmatu** töajad tuleb kiiresti välja vahetada professionaalsema ja koolitatud kaadri vastu

☞ Sõna *madal* kasutatakse vene keele mõjul sageli seal, kus õige oleks *halb* või *kehv*.

Vt ka [kõrgekvaliteediline](#), [kõrge](#), [madal](#)

madaldama

1. *madalamaks tegema, alandama*

2. ⇒ vähendama

• Segisti on pööratava toru ja **madaldatud** veesurvega ⇒ Segisti on pööratava toru ja **vähendatud** veesurvega

• Nõudmisi praamikonkursil osalejatele on kavas **madaldada** ⇒ Nõudmisi praamikonkursil osalejatele on kavas **vähendada**

☞ Kõrgendada või madaldada saab seda, mida mõõdetakse tasemetega, määrade, järkude, astmete, kategooriate, tasandite jms-ga ning mis tõuseb või langeb. Näitajat, mis kasvab või kahaneb (arv, hulk, maht, kogus jm), või abstraktset suurust (sündimus, suremus jms) saab suurendada või vähendada.

Vt ka [madal](#), [madalakvaliteediline](#), [kõrge](#), [kõrgendama](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/kqrge.html> (Maire Raadiku artikkel „Kõrge, kõrgenema, kõrgendama”)

madal prioriteet (inglise *low priority*) ⇒ tähtsusetu küsimus, vähem tähtis valdkond; teisejärguline, teises järjekorras, viimases järjekorras; teine valik

• Kuna väljakutse sai ekslikult **madalama prioriteedi**, ei saadetud patrulli mehe isikut **õigeaegselt** kontrollima ⇒ Kuna väljakutset peeti ekslikult **teisejärguliseks** / **vähem tähtsaks**, ei saadetud patrulli mehe isikut **õigel ajal** kontrollima (vt ka [õigeaegselt](#))

• Mulla suur koormustaluvus selgitab mullakaitse **madalat prioriteeti** Euroopas

kuni viimase ajani ⇒ Mulla suur koormustaluvus selgitab mullakaitse vähest tähtsustamist / teisejärgulisust Euroopas kuni viimase ajani

• Arvutiklassi arvutite kasutamine toimub prioriteetide alusel, madalama prioriteediga kasutaja on kohustatud loovutama töökoha kõrgema prioriteediga kasutajale ⇒ Arvutiklassi arvuteid kasutatakse põhjusega, vähem olulise / vähem eelistatud põhjusega kasutaja on kohustatud loovutama töökoha olulisema / eelistatud põhjusega kasutajale (vt ka toimuma)

⇒ Ebaselge sisuga toortõlke inglise keelest võiks enamasti asendada täpsema eestikeelse väljendiga.

Vt ka prioriteet, kõrge prioriteet

magistrantuur *magistriõpe, kõrgkoolide juures magistrikraadi taotlejate ehk magistrantide õpetamise vorm*

⇒ NB! *Magistrantuur* ei tähenda sama mis *magistratuur*.

magistratuur

1. (ladina *magistratus*) kõrgemate riigiametnike kogu Vana-Roomas, USA-s jm, kohtunikkond endisaegsel Venemaal, Prantsusmaal, Suurbritannias jm

2. ⇒ **magistrantuur**, magistriõpe

⇒ Õigekirjaviga: *magistrantuur* on tuletatud sõnast *magistrant*.

maha võtma

1. (*küljest, otsast, pealt*) ära võtma, eemaldama

2. (vene *снять, снимать*) ⇒ vallandama, tagandama, ametist vabastama

• Direktor **võeti** nõukogu otsusel ametist **maha** ⇒ Direktor vallandati / tagandati / vabastati ametist nõukogu otsusega

• Partei otsustas nõuda volikogult linnaosavanema ametist maha võtmist ⇒ Partei otsustas nõuda volikogult linnaosavanema tagandamist / ametist vabastamist

3. (vene *снять, снимать*) ⇒ loobuma, lõpetama, välja jätma, kõrvaldama, eemaldama

• 2005. aastal tootmisest maha võetud Boeing 757 mahutab 228 reisijat ⇒ Boeing 757, mille tootmine lõpetati 2005. aastal, mahutab 228 reisijat

• Samuti ei võtnud oma kandidatuuri maha Hamasi liider ⇒ Samuti ei loobunud kandideerimast Hamasi liider

• Laste seas populaarsust kogunud eestikeelne narkomäng võeti internetist pärast artikli ilmumist maha ⇒ Laste seas populaarsust kogunud eestikeelne narkomäng eemaldati / kõrvaldati / kustutati internetist pärast artikli ilmumist

⇒ Tähenduse ebasoovitatav laienemine vene keele mõjul.

majandused

mitm (inglise *economies*)

• Majandus- ja rahaliidu eesmärk on tuua suuremat kasu Euroopa Liidu majandusele tervikuna ja ka liikmesriikide majandustele eraldi ⇒ Majandus- ja rahaliidu eesmärk on tuua suuremat kasu kogu Euroopa Liidu majandusele ja ka iga liikmeriigi majandusele eraldi (vt ka tervikuna)

• Iga Euroopa Liidu kandidaat peab olema vastuvõetav euroala suurimatele majandustele: Prantsusmaale ja Saksamaale ⇒ Iga Euroopa Liidu kandidaat peab olema vastuvõetav euroala tugevaima majandusega riikidele: Prantsusmaale ja Saksamaale

☞ *Majandus* on abstraktsõna, mida ei sobi kasutada mitmuses.

▷ *Loe lisaks:* ☞ http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2009_2/OK_2009-2_07.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Mõttetu mitmus”, lk 56–57)

majanduslik informatsioon, majanduslik info ⇒

majandusinformatsioon, majandusinfo

- **Majanduslik informatsioon** firma kohta peaks olema **maksimaalselt** kättesaadav ⇒ Firma **majandusinfo** peaks olema **võimalikult** kättesaadav (vt ka **maksimaalselt**)
- Kontode liigendamisel lähtutakse vajadusest tuua esile olulisim **majanduslik info** ⇒ Kontode liigendamisel lähtutakse vajadusest tuua esile olulisim **majandusinfo**

☞ Teiste keelte omadussõnu ei saa tihtipeale eestindada samuti omadussõnadega, vaid peab kasutama nimisõnu, näiteks vene *железная дорога* ei ole eesti keeles „raudne tee”, vaid *raudtee*; inglise *domestic peace* ei ole „kodune rahu”, vaid *kodurahu*. Suhet mingi teise eseme või tunnusega väljendab eesti keeles liitsõna, mitte *ne-* või *line-*tuletisega sõnaühend.

Vt ka **majanduslik kuritegu**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 269–273)

majanduslik kuritegu ⇒ majanduskuritegu

- Karistused altkäemaksu kui **majandusliku kuriteo** eest on paljude riikide **seadusandluses** ⇒ Karistused altkäemaksu kui **majanduskuriteo** eest on paljude riikide **seadustes**
- **Majanduslikke kuritegusid** toetab ebaefektiivne maksusüsteem ning nõrk kontrollimehhanism ⇒ **Majanduskuritegusid** toetab ebaefektiivne maksusüsteem ning nõrk kontrollimehhanism

☞ Teiste keelte omadussõnu ei saa tihtipeale eestindada samuti omadussõnadega, vaid peab kasutama nimisõnu, näiteks vene *железная дорога* ei ole eesti keeles „raudne tee”, vaid *raudtee*; inglise *domestic peace* ei ole „kodune rahu”, vaid *kodurahu*. Suhet mingi teise eseme või tunnusega väljendab eesti keeles liitsõna, mitte *ne-* või *line-*tuletisega sõnaühend.

Vt ka **majanduslik informatsioon**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 269–273)

maksimaalne *suurim võimalikest, ülemmääraline*

Vt ka **kõige maksimaalsem**

maksimaalselt *<määrsõnana>* ⇒ kõige rohkem, rohkem kui; väga palju; võimalikult

- Ühe lapsepileti kohta võib osta **maksimaalselt** 2 lapsevanemapiletit ⇒ Ühe lapsepileti kohta võib osta **kõige rohkem** 2 lapsevanemapiletit / Ühe lapsepileti

kohta ei või osta üle 2 lapsevanemapileti

- Nende inimeste kriitika on põhjendatud, kes ise on kõvasti vaeva näinud ja **maksimaalselt** panustanud ⇒ Nende inimeste kriitika on põhjendatud, kes ise on kõvasti vaeva näinud ja **väga palju** panustanud

- Meie ettevõtte eesmärk on operatiivne ja **maksimaalselt** efektiivne klientide teenindamine ⇒ Meie ettevõtte eesmärk on teenindada kliente operatiivselt ja **võimalikult** efektiivselt

☞ Nii *lt*-tuletis kui ka võõrsõnaga liialdamine võib muuta sõnastuse keerukaks ja kantseliitlikuks. Omasõna on sageli täpsem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

maksimaliseerima, maksimiseerima ⇒ **maksimeerima**,

suurendama

- Kui eesmärk on kasumi **maksimiseerimine**, siis on töötajate hindamine efektiivne juhtimismeetod ⇒ Kui eesmärk on kasumi **maksimeerimine**, siis on töötajate hindamine efektiivne juhtimismeetod / Kui eesmärk on kasumit **maksimeerida**, siis on töötajate hindamine efektiivne juhtimismeetod

- Vaipkatte eesmärk on **maksimaliseerida** kõndimismugavust ja suurendada korrustevahelist helikindlust ⇒ Vaipkatte eesmärk on **suurendada** kõndimismugavust ja korrustevahelist helikindlust

☞ Ületuletus. **Maksimaliseerima** ja **maksimiseerima** sisaldavad sõnaosi, mis eesti keele seisukohast on ülearused. Omasõna on sageli paremini mõistetav.

Vt ka **minimaliseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4earu.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima*-teigusõna: üksi ja teistega”)

maksimeerima *maksimumini viima, suurendama nii palju kui võimalik*

☞ Me ei soovita kasutada tuletist **maksimiseerima** ega **maksimaliseerima**.

maksuliselt <*määrsõnana*>

1. ⇒ tasu eest, tasuline

- **Maksuliselt** kõrgharidust omandades tuli koolikuludeks 18 000 krooni ⇒ **Tasulist** kõrgharidust omandades tuli koolikuludeks 18 000 krooni

2. ⇒ maksude poolest; maksude tõttu

- Maksureformide tõttu muutusid kingitused ja annetused **maksuliselt** vähem **atraktiivseteks** ⇒ Maksureformide tõttu muutusid kingitused ja annetused **maksude poolest** vähem **huvipakkuvaks** / **populaarseks** (vt ka **atraktiivne**)

- Nõudest loobumine on aktsionäridele **maksuliselt** ebasoodne ⇒ Nõudest loobumine on aktsionäridele **maksude tõttu** ebasoodne

☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Sõna **maksuliselt** on mitmetähenduslik, parem on väljenduda täpsemalt.

Vt ka **tasuliselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

manageerima (inglise *manage*), **mänedžeerima** ⇒ korraldama, administreerima, **ohjama**; juhtima; vahendama

- Ettevõtte tegeleb **artistide manageerimisega** ⇒ Ettevõtte tegeleb **artistivahendusega**
  - Ta on hea koolidirektor, kes oskab haridusepoolt **manageerida** ⇒ Ta on hea koolidirektor, kes oskab haridusepoolt **juhtida / korraldada**
  - Ei ole suurt vahet, kas **mänedžeerida** sporti või muusikat ⇒ Ei ole suurt vahet, kas **korraldada / administreerida / ohjata** sporti või muusikat
- ☞ Põhjendamatu toorlaen, mida saab sageli asendada täpsema sõnaga.

Vt ka **management**, **mänedžment**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4earu.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

management (inglise), **mänedžment** ⇒ korraldamine, juhtimine; korraldusmeeskond, juhtimisrühm

- **Legendaarse** ansambli liikmed ja **mänedžment** paigutatakse hiigelsuurtesse telkidesse ⇒ **Kuulsa / Populaarse** ansambli liikmed ja **meeskond** paigutatakse hiigelsuurtesse telkidesse (vt ka **legendaarne**)
  - Läbirääkimistel bändi **managemendiga** otsustas korraldaja müüki panna 150 lisapiletit ⇒ Läbirääkimistel bändi **korraldusmeeskonnaga / management'iga** otsustas korraldaja müüki panna 150 lisapiletit
  - Nõrk **mänedžment** jätab Eesti korvpalli Euroopast välja ⇒ Nõrk **korraldustöö / juhtimine** jätab Eesti korvpalli Euroopast välja
- ☞ Põhjendamatu inglise laen, mille asemel soovitame kasutada täpsemaid omasõnu. Kui kasutada tsitaatsõna *management*, siis tuleb see vormistada nõuetekohaselt.

Vt ka **manageerima**, **mänedžeerima**

manustama (*sisse, juurde*) juhtima, viima; INFO (*nt meilisõnumile*) manust lisama

☞ Me ei soovita kasutada informaatikatähenduses sõna **attachima**.

marginaliseerima (inglise *marginalize*) ⇒ sotsiaalselt tõrjuma; kõrvale jätma, kõrvaliseks hindama, tähtsusetuks muutma; äärmiseks, servmiseks tõrjuma

- Tuuleenergiat ei üritata Eesti **energeetikamaastikul** enam **marginaliseerida** ⇒ Tuuleenergiat ei üritata Eesti **energeetikas / energeetikakorralduses** enam **tõrjuda** (vt ka **maastik**)
- Muusikaharidus võib sattuda **marginaliseerimise** ohtu ⇒ Muusikaharidus võib sattuda **tõrjumise / tähtsusetuks hindamise / kõrvalejätmise** ohtu
- Erilist tähelepanu vajavad **marginaliseeritud** rühmad, nagu näiteks noored, lapsena abielluma sunnitud naised ja lapssünnitajad ⇒ Erilist tähelepanu vajavad **kõrvale jäetud / tähtsusetuks peetavad / sotsiaalselt tõrjutud** rühmad, nagu näiteks noored, lapsena abielluma sunnitud naised ja lapssünnitajad
- Eestis ei ole tagatud koolihariduse ühtne kvaliteet, mis **marginaliseerib** maapiirkondade noored ning teeb neile kõrghariduse raskesti kättesaadavaks ⇒

Eestis ei ole tagatud koolihariduse ühtne kvaliteet, mis paneb maapiirkondade noored keerulisse olukorda ning teeb neile kõrghariduse raskesti kättesaadavaks / Eestis ei ole tagatud koolihariduse ühtne kvaliteet, mis jätab maapiirkondade noored kõrvale ning teeb neile kõrghariduse raskesti kättesaadavaks

☞ Võõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.

marketing ⇒ turundus; turustus

- Maaturismi Ühendus tahab õpetada turismitalude pidajaid ja korraldada ühist **turismimarketingi** ⇒ Maaturismi Ühendus tahab õpetada turismitalude pidajaid ja korraldada ühist **turismindust / turismiturundust**
  - Konkurentsi tugevnemine toob üha rohkem päevakorda kõikvõimaliku müügitegevuse ja **marketingi** ⇒ Konkurentsi tugevnemine toob üha rohkem päevakorda kõikvõimaliku müügitegevuse ja **turunduse / turustuse**
  - Canoni populaarsus võlgneb palju tänu heale **marketingile** ⇒ Canoni populaarsus võlgneb palju tänu heale **turustusele / müügile**
- ☞ Võõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.

marsruut

1. määratud, kavandatud või tegelik liikumistee või -suund
- Tramm number 1 sõidab **marsruudil** Kopli-Kadriori-Kopli
2. ⇒ liin
- **Marsruuttakso** pilet maksab 3 eurot ⇒ **Liinitakso** pilet maksab 3 eurot
  - Läbi Voka sõidab **marsruut** nr 106 ⇒ Läbi Voka sõidab **liin / bussiliin** nr 106
- ☞ Kasutatakse vales tähenduses: **marsruut** ei tähenda sama mis **liin**.

maršruut ⇒ marsruut

☞ Vene keele mõjuline õigekirjaviga: vene keeles on tõepoolest *маршрут*, aga eesti keeles on š mugandunud s-iks. NB! Sõna **marsruut** ei tähenda sama mis liin.

massiivne

1. raske, kogukas
- **Massiivne** aiameöbel sobib modernse kodu aeda
2. (inglise *massive*) ⇒ laialdane, ulatuslik, suur, hulgaline, laus-
- Tööstusliku tootmise **massiivne** riigist väljaviimine on möödapääsmatu ⇒ Tööstusliku tootmise **ulatuslik** riigist väljaviimine on möödapääsmatu
  - Valimiskampaaniaga kaasnes nii tänavatel kui ka meedias **massiivne reklaam** ⇒ Valimiskampaaniaga kaasnes nii tänavatel kui ka meedias **lausreklaam / laialdane reklaam**
  - Rahandusministeerium alustas tänasest **massiivset** euroteavituskampaaniat ⇒ Rahandusministeerium alustas tänasest **ulatuslikku / laialdast / suurt** euroteavituskampaaniat
  - Juhatuse esimees ütles, et **massiivset** palgatõusu ettevõttes ei tule ⇒ Juhatuse esimees ütles, et **suurt / ulatuslikku** palgatõusu ettevõttes ei tule
  - **Massiivne propaganda** kutsub sööma Eesti toitu ⇒ **Lauspropaganda** kutsub sööma Eesti toitu
- ☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine inglise keele mõjul, eesti omasõnad on täpsemad ja läbipaistvamad.

Vt ka [massiline](#), [massiliselt](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

massiline (vene *массовый*)

1. ⇒ rohke, rohkearvuline, hulgaline, ulatuslik

- Mesilaste **massiline** hukkumine on ülemaailmne mure ⇒ Mesilaste **rohke** / **rohkearvuline** / **hulgaline** / **ulatuslik** hukkumine on ülemaailmne mure
- Tõendatud on **massiline** tarkvara võltsimine ⇒ Tõendatud on **laiaulatuslik** / **ulatuslik** / **rohke** tarkvara võltsimine

2. ⇒ massi-

- **Massilise korratuse** organiseerimine on karistatav ⇒ **Massikorratuste** organiseerimine on karistatav
- **Massiline kollektiviseerimine** toimus pärast märtsiküüditamist aastatel 1949–1952 ⇒ **Massikollektiviseerimine** toimus pärast märtsiküüditamist aastatel 1949–1952

☞ Vene keele mõjul levima hakanud sõna. Omasõnad on stiililt värskemad.

Vt ka [massiivne](#), [massiliselt](#)

massiliselt <määrsõnana> ⇒ hulganisti, rohkel arvul, rohkesti, väga palju

- Veofirmad rikuvad **massiliselt** sõidukijuhtide töö- ja puhkeaegade reegleid ⇒ Veofirmad rikuvad **väga palju** sõidukijuhtide töö- ja puhkeaegade reegleid
- Haridusfestival meelitas **massiliselt** õpilasi koolipingist välja ⇒ Haridusfestival meelitas **õpilaste hulga** / **hulganisti õpilasi** koolipingist välja
- Mobiiliga räägitakse roolis **massiliselt** ⇒ Mobiiliga räägitakse roolis **väga palju** / Mobiiliga räägivad roolis **väga paljud**
- Tööinspektorid tabasid **massiliselt** ümbrikupalka saavaid ehitajaid ⇒ Tööinspektorid tabasid **suure hulga** / **rohkel arvul** ümbrikupalka saavaid ehitajaid

☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse. *It*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka [massiline](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „It-liitelised määrsõnad”)

masterplaan (inglise *master plan*)

1. EH ⇒ üldplaan, põhiplaan, originaalplaan, generaalplaan

- Eesmärgiks on koostada eskiis, mis pakuks välja golfiväljaku **masterplaani** ⇒ Eesmärk on koostada eskiis, mis pakuks välja golfiväljaku **üldplaani** / **põhiplaani** / **generaalplaani**
- Riigikogu **poolt** heaks kiidetud haiglate ümberkujundamise **masterplaan** ⇒ Riigikogu heaks kiidetud haiglate ümberkujundamise **põhiplaan** / **üldplaan**

2. ⇒ arengukava

- Taani firma koostatud **masterplaanis** prognoositakse sadama kaubamahu suurenemist 1,2 miljoni tonnini ⇒ Taani firma koostatud **arengukavas** prognoositakse sadama kaubamahu suurenemist 1,2 miljoni tonnini
- **Masterplaani** strateegiline põhiülesanne on kujundada Lõuna-Eesti ja Kirde-Läti ühine reisisihtkoht: Haanja–Aluksne ⇒ **Arengukava** strateegiline

põhiülesanne on kujundada Lõuna-Eesti ja Kirde-Läti ühine reisisihtkoht: Haanja–Aluksne

☞ Kehv laen inglise keelest, omasõnad või vanemad laenud on sageli täpsemad.

medvend KÕNEK ⇒ õde, meditsiiniõde

• Vajaksime oma meeskonda veel kahte asjalikku **medvenda** ⇒ Vajaksime oma meeskonda veel kahte asjalikku **meesõde** / **meessoost õde**

☞ Ametinimetus on *meditsiiniõde* või *õde*, ka meessoost isiku puhul.

Nimetus *medvend* on kõnekeelne.

Vt ka **medõde**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/079.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Kas naine on *esimees* või *esinaine*?”)

medõde (vene *meditsiina*) ⇒ meditsiiniõde, õde

• Jätkub vastuvõtt **medõdede** koolitusele võimalusega töötada USA haiglates ⇒ Jätkub vastuvõtt **õdede** / **meditsiiniõdede** koolitusele võimalusega töötada USA haiglates

• Perearstikeskus pakub tööd **medõele** ja registraatorile ⇒ Perearstikeskus pakub tööd **õele** / **meditsiiniõele** ja registraatorile

• X gümnaasiumi **medõe** tööaeg E–R 9–18 ⇒ X gümnaasiumi **meditsiiniõe** / **õe** / **kooliõe** tööaeg E–R 9–18

☞ Vene kõnekeele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *med-õde* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

Vt ka **medvend**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

meer (prantsuse *maire* < ladina *maior*) linnapea, linnavalitsuse eesotsas seisev isik Prantsusmaal, Inglismaal, USAs jm

☞ Eestis sobib ametlikes suhtlusolukordades ametinimetusena kasutada sõna *linnapea*. Sõna *meer* võib Eesti linnajuhi kohta kasutada vabamas kontekstis.

meikar KÕNEK ⇒ meikija, jumestaja, meigikunstnik

• Sel aastal toimus juuksurite MMil esimene konkurss, mis on mõeldud **meikaritele** ⇒ Sel aastal toimus juuksurite MMil esimene konkurss, mis on mõeldud **meigikunstnikele** / **jumestajatele**

• Augustis toimus Moskva tunnustatud meigikunstniku koolitus **meikaritele** ⇒ Augustis toimus Moskva tunnustatud meigikunstniku koolitus **jumestajatele**

☞ Soome keele mõjuline vorm *meikar* on kõnekeelne, ametlikes tekstides on soovitatav kasutada *meikija*, *jumestaja*, *meigikunstnik*.

mentee, mentii (inglise *mentee*) ⇒ juhendatav, nõustatav

• Mentorlussuhte üldiseks eesmärgiks on toetada **mentee** arengut ⇒

Mentorlussuhte üldesmärk on toetada **juhendatava** arengut

- Mentorlus on kahe inimese koostöösuhe, kus kogenud ettevõtja ehk mentor annab oma teadmised **mentii** käsutusse ⇒ Mentorlus on kahe inimese koostöösuhe, kus kogenud ettevõtja ehk mentor annab oma teadmised **nõustatava** käsutusse

☞ Läbipaistmatu toorlaen, mis ei seostu väljaspool konteksti sõnaga *mentor*. Soovitame kasutada omasõnu.

MEUR lüh, **mEUR** lüh ⇒ miljon eurot, mln eurot, mln €

- Eestis oli internetimüügi käive 2010. aastal 15 **MEUR-i** ⇒ Eestis oli internetimüügi käive 2010. aastal 15 **miljonit eurot / mln eurot / mln €**

- Sel aastal saab Tallinna TV linna eelarvest 2,5 **MEUR-i** ⇒ Sel aastal saab Tallinna TV linna eelarvest 2,5 **mln eurot / miljonit eurot / mln €**

- Investeeringud: 1,6 **mEUR**, suurim investeering: **456,9 tEUR** ⇒

Investeeringud: 1,6 **mln eurot / mln €**, suurim investeering: **456 900 eurot / €**

☞ Tavateksti sobimatu lühend. Suurtähtlühendit EUR sobib kasutada eelkõige valuutakursitabelites.

Vt ka **EUR**, **TEUR**

migreerima ⇒ **migreeruma**

- Veebileht lubab rikastesse riikidesse **migreerida** soovijatele uue kodumaa leida ⇒ Veebileht lubab rikastesse riikidesse **migreeruda** soovijatele uue kodumaa leida

- Inimestel, kes **migreerivad** vabatahtlikult ja on võimelised ise enda eest hoolitsema, ei pea olema mingeid takistusi ⇒ Inimestel, kes **migreeruvad** vabatahtlikult ja on võimelised ise enda eest hoolitsema, ei pea olema mingeid takistusi

☞ *u*-liitega tegusõna on süsteemipärasem, sest väljendab paremini ühest olukorrast teise siirdumist.

Vt ka **immigreerima**, **emigreerima**, **remigreerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/eerima2.html> (Tiiu Ereli artikkel „-eerima või -eeruma”)

migreeruma *teisale siirduma, rändama*

☞ Me ei soovita kasutada sõna **migreerima**.

mikrolaen (inglise *microcredit*) ⇒ väikelaen

- Projekti eesmärk on pakkuda **ettevõtlusalast koolitust** ja **mikrolaenu** maal elavatele naistele ⇒ Projekti eesmärk on pakkuda **ettevõtluskoolitust** ja **väikelaenu** maal elavatele naistele (vt ka **-alane**)

- Kesksel kohal on **mikrolaen** ja teised paindlikud rahastamisviisid kohaliku ettevõtluse toetuseks ⇒ Kesksel kohal on **väikelaen** ja teised paindlikud rahastamisviisid kohaliku ettevõtluse toetuseks

- **Mikrolaenu** tagasimaksmise tähtaeg on tavaliselt 15 päevast kuni 24 kuuni ⇒ **Väikelaenu** tagasimaksmise tähtaeg on tavaliselt 15 päevast kuni 24 kuuni

☞ Omasõna on läbipaistvam kui võõrsõna.

milline

1. *missugune*

- Mõistlik on notaribüroost üle küsida, **milline** peab olema volikirja sisu

2. (vene *который*) ⇒ mis

- Nõutav on elamisluba, **milline** kehtib Eestis ⇒ Nõutav on **Eestis kehtiv** elamisluba / Nõutav on elamisluba, **mis** kehtib Eestis
- Palun loetleda asjaolud, **millised** on olulised juhtumi lahendamiseks ⇒ Palun loetleda asjaolud, **mis** on olulised juhtumi lahendamiseks
- ☞ Täheanduses 'mis' venemõjuline. Nimisõnale viitavad siduvad sõnad on *kes* ja *mis*, mitte aga *milline*.

minimaalne *vähim, pisim (võimalikest), alammääraline*

Vt ka **kõige minimaalsem**

minimaalselt *<määrsõnana>* ⇒ vähemalt; väga vähe, võimalikult vähe

- Õpetaja hakkab **minimaalselt** teenima 715 eurot kuus ⇒ Õpetaja hakkab teenima **vähemalt** 715 eurot kuus
- Riik panustab kohalike teede korrashoidu **minimaalselt** ⇒ Riik panustab kohalike teede korrashoidu **väga vähe**
- **Minimaalselt** töödeldud aiasaaduste tootmine ⇒ **Võimalikult vähe** töödeldud aiasaaduste tootmine
- Avatud ülikoolis saab alates sellest aastast enamikku erialasid õppida tasuta ning õppekohtade arv **väheneb minimaalselt** ⇒ Avatud ülikoolis saab alates sellest aastast enamikku erialasid õppida tasuta ning õppekohtade arv **eriti ei vähene** / jääb peaaegu samaks
- ☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse kantseliitlikuks, sageli ka segasemaks. Omasõna on enamasti täpsem ja selgem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

minimaliseerima, minimiseerima ⇒ **minimeerima**, vähendada

- Sisekontrolli eeskiri peab **minimiseerima** vigade ja õigusrikkumiste riski ⇒ Sisekontrolli eeskiri peab **minimeerima** vigade ja õigusrikkumiste riski
- Vastuvõturuumi puhtuse ja korra eest hoolitsemine, nakkusohu **minimaliseerimine** ⇒ Vastuvõturuumi puhtuse ja korra eest hoolitsemine, nakkusohu **minimeerimine**
- ☞ Ületuletus. **Minimaliseerima** ja **minimiseerima** sisaldavad sõnaosi, mis eesti keele seisukohast on üleaarused.

Vt ka **maksimaliseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima*-tegusõna: üksi ja teistega”)

minimeerima *miinimumini viima, vähendada nii palju kui võimalik*

- ☞ Me ei soovita kasutada tuletist **minimaliseerima** ega **minimiseerima**.

ministeriaal

1. *AJ keskajal mittevaba teenija kuningate või suurfeodaalide õukonnas*
2. (inglise *ministerial*) ⇒ ministrite kohtumine
- OECD liikmesriikide **ministeriaal** on organisatsiooni aasta kõige olulisem

sündmus ⇒ OECD liikmesriikide **ministrite kohtumine** on organisatsiooni aasta kõige olulisem sündmus

- USA kaitseminister esitas **ministeriaalil** tervele Euroopale **laieneva** raketikilbi uue kava ⇒ USA kaitseminister esitas **kaitseministrite kohtumisel** terve Euroopa raketikilbi uue kava / USA kaitseminister esitas **kaitseministrite kohtumisel** tervet Euroopat **katva** raketikilbi uue kava (vt ka **laienema**)
  - Budapesti **ministeriaali** raames toimub NATO strateegilise õhutranspordi projekti **pidulik avatseremoonia** ⇒ Budapesti **kohtumise** raames toimub NATO strateegilise õhutranspordi projekti **avatseremoonia** (vt ka **pidulik tseremoonia**)
- ☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine, toorlaen inglise keelest.

mitmekeeleline

1. *mitme keelega*

- Õpituba värskendab **mitmekeelise** instrumendi, nagu kandle mängimise oskust

2. ⇒ mitmekeelne, mitmes keeles, mitut keelt kõnelev

- Vikipeedia on **mitmekeeleline** võrguentsüklopeedia ⇒ Vikipeedia on **mitmekeelne** võrguentsüklopeedia

- **Mitmekeeleline** tugiteenus lihtsustab tarbijate juurdepääsu teabele ⇒ **Mitmekeelne** / **Mitmes keeles** tugiteenus lihtsustab tarbijate juurdepääsu teabele

- **Mitmekeeleline**, rahvusvahelise töökogemusega, aus ja energiline noormees tuleb tööle ⇒ **Mitmekeelne** / **Mitut keelt kõnelev**, rahvusvahelise töökogemusega, aus ja energiline noormees tuleb tööle

☞ Mitut keelt kõnelev või mitmes keeles välja antud on *mitmekeelne*.

mitmekordselt <määrsõnana> ⇒ mitu korda

- Kui me metsade sanitaarhooldust **täna** ei tee, siis kulub meil selleks mõne aasta pärast **mitmekordselt** rohkem vahendeid ⇒ Kui me metsade sanitaarhooldust **praegu** ei tee, siis kulub meil selleks mõne aasta pärast **mitu korda** rohkem vahendeid (vt ka **täna**)

- Väidetavalt on meil ametnikke **mitmekordselt** rohkem kui vaja ⇒ Väidetavalt on meil ametnikke **mitu korda** rohkem kui vaja

- Juunikuu sajunorm täitus Eestis **mitmekordselt** ⇒ Juunikuu sajud ületasid Eestis normi **mitu korda**

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **kordades**, **kordi**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

mitmepoolselt <määrsõnana>

- Ajalooliselt on pangad pea kõikjal maailmas teenustasud **mitmepoolselt** kokku leppinud ⇒ Ajalooliselt on pangad pea kõikjal maailmas teenustasud **omavahel** kokku leppinud

- Portaalis saab dokumente saata ka mõnele teisele portaalkasutajale allkirjastamiseks ja luua nii ka **mitmepoolselt** allkirjastatud dokumente ⇒ Portaalis saab dokumente saata ka mõnele teisele portaalkasutajale allkirjastamiseks ja luua nii ka **mitme poole** / **mitme kasutaja** allkirjastatud dokumente

☞ *It-tuletis* teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/it.html> (Sirje Mäearu artikkel „*It*-liitelised mäarsõnad”)

mitte-

- **Mittevastuvõetavaks** tunnistatud töö eest tasu ei maksta ⇒ **Vastuvõetamatuks** tunnistatud töö eest tasu ei maksta
  - Krediidiasutus võib jätta teabe avalikustamata juhul, kui see **on mitteoluline** ⇒ Krediidiasutus võib jätta teabe avalikustamata juhul, kui see **on ebaoluline / on väheoluline / pole oluline**
  - Konfiskeerida on võimalik ka vara, millest osa on legaalne, osa aga **mittelegaalne** ⇒ Konfiskeerida on võimalik ka vara, millest osa on legaalne, osa aga **illegaalne / pole legaalne**
  - Tantsuseltsi tegevus **on** teiste MTÜ-dega **mittevõrreldav** ⇒ Tantsuseltsi tegevus **pole** teiste MTÜ-dega **võrreldav** / Tantsuseltsi tegevust **ei saa** teiste MTÜ-de tegevusega **võrrelda**
- ☞ Eituse või puudumise väljendamine, kasutades sõna *mitte* eesliitena, on halb stiil ja teeb teksti sageli kantseliitlikuks. Muud keelelised vahendid on enamasti paremad.

mitteabikõlblik, mitteabikõlbulik ⇒ abikõlbmatu

- Määrusega kehtestatakse kulude abikõlblikkuse ja **mitteabikõlblikkuse** määramise üldised tingimused ja kord ⇒ Määrusega kehtestatakse kulude abikõlblikkuse ja **abikõlbmatuse** määramise üldised tingimused ja kord
  - Projekti hinnanguline maksumus koos **mitteabikõlblike** kuludega ⇒ Projekti hinnanguline maksumus koos **abikõlbmatute** kuludega
  - Aastate 2007–2013 **struktuuritoetuste** kulude **abikõlblikkuse** või **mitteabikõlblikkuse** määramise tingimustest ja korrast ⇒ Aastate 2007–2013 **tõuketoetuste** kulude **abikõlblikkuse** või **abikõlbmatuse** määramise tingimustest ja korrast (vt ka **struktuuritoetus**)
  - Käibemaks kui **mitteabikõlbulik** kulu kahandab omavalitsuste omafinantseerimisvõimet ⇒ Käibemaks kui **abikõlbmatu** kulu kahandab omavalitsuste omafinantseerimisvõimet
- ☞ *Mitte-* liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad. Vt ka **mitte-**, **abikõlblik**, **abikõlbulik**

mittealaline ⇒ ajutine

- Selle paketiga ei saa kindlustada **mittealalise** elukohana kasutatavaid suvilaid ja seal asuvat vara ⇒ Selle paketiga ei saa kindlustada **ajutise** elukohana kasutatavaid suvilaid ja seal asuvat vara
  - Mikrokliima näitajad kehtivad kogu tööruumis, olenemata sellest, kas töötaja töötab seal **alaliselt** või **mittealaliselt** ⇒ Mikrokliima näitajad kehtivad kogu tööruumis, olenemata sellest, kas töötaja töötab seal **pidevalt** või **ajutiselt / ajuti**
  - ÜRO julgeolekunõukogu koosneb viiest alalisest liikmest ning kümnest kaheks aastaks valitud **mittealalisest** liikmest ⇒ ÜRO julgeolekunõukogu koosneb viiest alalisest liikmest ning kümnest kaheks aastaks valitud **ajutisest** liikmest
- ☞ *Mitte-* liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja

kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.

Vt ka **mitte-**

mitteefektiivne ⇒ ebaefektiivne, ebatõhus, vähetõhus; tulemusteta

• Tuberkuloosiravi vähesel edul on kaks peamist põhjust: ravi katkestamine või **mitteefektiivne** ravi ⇒ Tuberkuloosiravi vähesel edul on kaks peamist põhjust: ravi katkestamine või **ebaefektiivne** / **tulemusteta** ravi

• Suurema palga maksmine peab saama võimalikuks **mitteefektiivsete** töökohtade likvideerimise tulemusena ⇒ Suuremat palka peab olema võimalik maksta siis, kui likvideerida **väheefektiivseid** / **ebatõhusaid** töökohti

• Umbrohtude resistentsus glüfosaadile teeb selle umbrohumürgi õige pea **mitteefektiivseks** ⇒ Umbrohtude resistentsus glüfosaadile teeb selle umbrohumürgi õige pea **ebatõhusaks** / **vähetõhusaks**

✍ **Mitte-** liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.

Vt ka **mitte-**

mitteesitamine ⇒ esitamata jätmine

• Osaühing ei põhjendanud majandusaasta aruande **mitteesitamist** 180 päeva jooksul alates kustutamishoiatusest ⇒ Osaühing ei ole põhjendanud majandusaasta aruande **esitamata jätmist** 180 päeva jooksul alates kustutamishoiatusest

• Kaks tegevusaruannet **mitteesitanud** audiitori kutsetegevus lõpetati ⇒ Kaks tegevusaruannet **esitamata jätnud** audiitori kutsetegevus lõpetati

• Pankrotiavalduse **mitteesitamine** või esitamisega viivitamine on kriminaalkuritegu ⇒ Pankrotiavalduse **esitamata jätmine** või esitamisega viivitamine on kriminaalkuritegu

✍ **Mitte-** liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.

Vt ka **mitte-**

mittekonditsiooniline ⇒ alanõudeline; ebakvaliteetne

• Tellija ei olnud nõus ostma **mittekonditsioonilist** kaupa ⇒ Tellija ei olnud nõus ostma **alanõudelist** kaupa

• Tänavaaäres langetatud puud olid **mittekonditsiooniline** puit, mis sobis ainult küttepuuks ⇒ Tänavaaäres langetatud puud olid **alanõudeline** / **ebakvaliteetne** puit, mis sobis ainult küttepuuks

• Lõhkeaine erikulu tuleb valida kivimi **mittekonditsiooniliste** tükkide hulga põhjal ⇒ Lõhkeaine erikulu tuleb valida kivimi **alanõudeliste** tükkide hulga põhjal

✍ **Mitte-** liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.

Vt ka **mitte-**

mittekoosseisuline ⇒ koosseisuväline

• Algul töötas ajakirjanik **mittekoosseisulisena**, pärast sai koosseisuliseks ⇒ Algul töötas ajakirjanik **koosseisuvälisena**, pärast sai koosseisuliseks

• Ta on olnud Eesti Raadio **mittekoosseisuline** autor (1974–1991) ⇒ Ta on olnud Eesti Raadio **koosseisuväline** autor (1974–1991)

• Kohtumaja teenindab **mittekoosseisuline** tõlk ⇒ Kohtumaja teenindab

koosseisuväline tõlk

☞ *Mitte-* liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.
Vt ka *mitte-*

mitteküllaldane ⇒ ebapiisav; kehv, halb

- Sätete **mitteküllaldane** tundmine ei tohi olla takistuseks kaebuse tähtaegsele esitamisele ⇒ Sätete **ebapiisav** / **kehv** tundmine ei tohi takistada kaebuse tähtaegset esitamist
  - Paljude mereõnnetuste põhjuseks on **mitteküllaldane** koostöö sillameeskonna liikmete vahel ⇒ Paljude mereõnnetuste põhjuseks on **ebapiisav** / **halb** koostöö sillameeskonna liikmete vahel
  - Tööõnnetuste ja haiguste **põhifaktoriks** peetakse ülemääraseid töötunde ja **mitteküllaldasi** puhkuseperioode ⇒ Tööõnnetuste ja haiguste **põhiteguriks** peetakse ülemääraseid töötunde ja **ebapiisavaid** / **väheseid** puhkuseperioode (vt ka **faktor**)
  - Firma on suhtunud probleemi **mitteküllaldase** tähelepanuga ⇒ Firma on jätnud probleemi tähelepanuta / Firma on probleemi ignoreerinud / Firma pole probleemi märganud
- ☞ *Mitte-* liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.
Vt ka *mitte-*

mittelitsentseeritud, mittelitsentsitud ⇒ litsentsimata, litsentsita

- Eesti Tantsukunstnike Liit organiseerib **mittelitsentseeritud** mahus koolitustegevust liikmete erialaseks enesetäiendamiseks ⇒ Eesti Tantsukunstnike Liit organiseerib **litsentsimata** mahus koolitustegevust liikmete erialaseks enesetäiendamiseks
  - Kui kasutada **mittelitsentseeritud** tarkvara, kaotab toode ettenähtud garantii ⇒ Kui kasutada **litsentsita** tarkvara / **ebaseaduslikku** tarkvara / **piraattarkvara**, kaotab toode ettenähtud garantii
  - Koduse õendushooldusteenuse hulka ei kuulu meditsiinilised protseduurid, mida **sooritatakse selleks tegevuseks mittelitsentseeritud töötajate poolt** ⇒ Koduse õendushooldusteenuse hulka ei kuulu meditsiinilised protseduurid, mida **teevad vastava litsentsita töötajad** (vt ka **poolt**)
- ☞ *Mitte-* liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.
Sageli saab väljenduda ka täpsemalt.
Vt ka *mitte-*, **litsentseerima**

mitteoluline ⇒ ebaoluline; väheoluline

- Krediidiasutus võib jätta teabe avalikustamata juhul, kui see **on mitteoluline** ⇒ Krediidiasutus võib jätta teabe avalikustamata juhul, kui see **pole oluline** / **on ebaoluline**
- Erimeelsusi esines väga üksikutes kohtades ja need **olid mitteolulised** ⇒ Erimeelsusi esines väga üksikutes kohtades ja need **polnud olulised**
- Eesmärk on saavutada jäätmekäitluskulutuste **mitteoluline tõus** keskkonnatasude üldise tõusu olukorras ⇒ Eesmärk on saavutada, et jäätmekäitluskulutused keskkonnatasude üldise tõusu olukorras **ei suureneks**
- Eetikakomitee ei saa sponsorit kohustada esitama **mitteolulisi** muudatusi ⇒

Eetikakomitee ei saa sponsorit kohustada esitama **väheolulisi** / **ebaolulisi** muudatusi

- **Mitteolulised** kõrvalekalded fikseeritakse ehitustööde päevikus ja joonistel ⇒ **Ebaolulised** kõrvalekalded fikseeritakse ehitustööde päevikus ja joonistel
  - ⇒ **Mitte-** liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.
- Vt ka **mitte-**

mitteplaaniline ⇒ plaaniväline

- Ehitustööde **mitteplaaniline** kulg ja ehitaja pankrot põhjustasid kohtuprotsessi ⇒ Ehitustööde **plaaniväline** kulg ja ehitaja pankrot põhjustasid kohtuprotsessi
  - **Mitteplaanilise** soojuskatkestuse pikkus võib ulatuda kuni 12 tunnini ⇒ **Plaanivälise** soojuskatkestuse pikkus võib ulatuda kuni 12 tunnini
  - Hanke mahtu kuuluvad plaanilised, **mitteplaanilised** ja erakorralised hooldustööd ⇒ Hanke mahtu kuuluvad plaanilised, **plaanivälised** ja erakorralised hooldustööd
  - ⇒ **Mitte-** liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.
- Vt ka **mitte-**

mittetulek ⇒ tulemata jätmine

- Palun teatage 25. maiks korraldajatele oma tulekust või **mittetulekust** ⇒ Palun teatage 25. maiks korraldajatele oma tulekust või **tulemata jätmisest**
  - Vastuvõtule **mittetulekust** tuleb **õigeaegselt** teatada haigla registratuurile ⇒ Vastuvõtult **puudumisest** tuleb **õigel ajal** teatada haigla registratuurile (vt ka **õigeaegselt**)
  - Swedbank: euro **mittetulek on vähe tõenäoline** ⇒ Swedbank: euro **tulek on tõenäoline**
  - ⇒ **Mitte-** liitsõna esiosana võib teha teksti kohmakaks ja kantseliitlikuks, muud keelelised vahendid on tihtipeale paremad.
- Vt ka **mitte-**

mobiilsused *mim* (inglise *mobilities*) ⇒ liikumine, reisimine;

liikumisvalmidus, mobiilsus

- Koostöö raames toimuvad **rahvusvahelised mobiilsused** ⇒ Koostöö raames toimub **rahvusvaheline liikumine**
- Projekti eesmärk on **mobiilsuste** ja koostöö arendamine kahe regiooni vahel ⇒ Projekti eesmärk on **liikumise** ja koostöö arendamine kahe regiooni vahel
- Kuna nende projektide puhul **mobiilsusteks** raha ei eraldata, käib suhtlus arvuti kaudu ⇒ Kuna nende projektide puhul **reisideks** raha ei eraldata, käib suhtlus arvuti kaudu
- Tabel on täidetud taotluse põhjal, palun teha parandused **vastavalt** projekti lõplikule **mobiilsuste** seisule ⇒ Tabel on täidetud taotluse põhjal, palun teha parandused projekti **käigus tehtud reiside** / **toimunud liikumise** lõpliku seisuga **põhjal** (vt ka **vastavalt**)
- Projekti eesmärk on tutvuda partnermaade kultuuriga **mobiilsuste**, kodumajutuste, esitluste ja ühiste tegevuste käigus ⇒ Projekti eesmärk on tutvuda partnermaade kultuuriga **reiside** / **väljasõitude**, kodumajutuste, esitluste ja ühiste tegevuste käigus

☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõnad või ainsus on loomulikumat ja selgemad.

moderaator

1. TEHN *aeglusti*
2. MUUS *pilli heli reguleerija*
3. INFO *võrgufoorumit haldav isik*
4. (inglise *moderator*) ⇒ koosoleku juhataja; väitlusjuht, diskussiooni juht, suunaja

- Diskussiooni tulemused võeti kokku **moderaatorite** ettekannetes ⇒ Diskussiooni tulemused võeti kokku **diskussioonijuhtide** ettekannetes
- Linnavalitsuse haridusspetsialist oli ka konverentsi **moderaator** ⇒ Linnavalitsuse haridusspetsialist oli ka konverentsi **juht / juhataja**

☞ Tähenduse ebasoovitatav laienemine Ameerika inglise keele mõjul, eesti omasõnad on täpsemad ja läbipaistvamad.

Vt ka **modereerima**, **panelist**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=164:s&catid=7:kirjandus&Itemid=9&issue=3193 (Argo Mundi artikkel „ÕS”)

modereerima

1. *mõõdukamaks tegema; aeglustama, mahendama*
2. INFO *võrgufoorumit haldama, seal avaldatavat infot valima*
3. (inglise *moderate*) ⇒ juhatama, juhtima; suunama

- Soovitame ministriumitel ametnikke koolitada koosolekute **juhtimise ja modereerimise** alal või kaasata professionaalseid **moderaatoreid** ⇒ Soovitame ministriumitel ametnikke koolitada koosolekute **juhtimise** alal või kaasata professionaalseid **koosolekujuhte**

- Arutelu Eesti toidu tuleviku üle **modereeris** presidendi abikaasa ⇒ Arutelu Eesti toidu tuleviku üle **juhatas / suunas** presidendi abikaasa

☞ Tähenduse ebasoovitatav laienemine Ameerika inglise keele mõjul, eesti omasõnad on täpsemad ja läbipaistvamad.

Vt ka **moderaator**

momendil ⇒ praegu

- **Momendil** ei ole Eesti maapiirkondades ühtegi erakapitalil põhinevat tervishoiuettevõtet ⇒ **Praegu** ei ole Eesti maapiirkondades ühtegi erakapitalil põhinevat tervishoiuettevõtet
  - Lätis ei ole **praegusel momendil** seadust, mis korraldaks mahetoidu käitlemist ⇒ Lätis ei ole **praegu** seadust, mis korraldaks mahetoidu käitlemist
  - **Käesoleval momendil** on Euroopa Liidus üle 20 miljoni töötu ⇒ **Praegu** on Euroopa Liidus üle 20 miljoni töötu (vt ka **käesolev**)
  - Tallinnal on **käesoleval momendil** kohustusi aastani 2014 ⇒ Tallinnal on kohustusi aastani 2014
  - **Käesoleval momendil** töötavad meil lepingulised töötajad nii Tallinnas, Tartus kui ka Pärnus ⇒ Meil töötavad lepingulised töötajad **praegu** nii Tallinnas, Tartus kui ka Pärnus
- ☞ Stampsõna. Tähendab 'just nüüd, parajasti'; tähenduses 'praegusel ajal, praegusel perioodil' on ebatäpne.

Vt ka [hetk](#), [hetkel](#), [täna](#), [täna](#)sel päeval, [täna](#)sel hetkel, [täna](#)ne

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/hetkel.html> (Mati Erealti artikkel „Täna ja hetkel”)

momentaalne ⇒ **momentaanne**

- Elektrooniline pidurdussüsteem annab pidurite **momentaalse** rakendumise ja vabastamise ⇒ Elektrooniline pidurdussüsteem annab pidurite **momentaanse** / **hetkega** rakendumise ja vabastamise / Elektrooniline pidurdussüsteem võimaldab piduritel **hetkega** rakenduda ja vabaneda
- Oper saavutas **momentaalse** edu ning oli Opera Comique'i repertuaaris 1959. aastani ⇒ Oper saavutas **otsekohe** edu ning oli Opera Comique'i repertuaaris 1959. aastani

☞ Õigekirjaviga: *momentaanne* tuleb ladina sõnast *momentaneus*.

Omasõna on sageli selgem ja mugavam kasutada.

Vt ka [momentaanselt](#)

momentaanne, **momentne** *hetkeline; kohe mööduv*

☞ NB! Sõnas [momentaalne](#) on õigekirjaviga.

momentaanselt, **momentselt** *<määrsõnana>* ⇒ otsekohe, kohe,

hetkega, samal hetkel

- Äriregister ei ole võimeline esitatud avaldusi **momentaanselt** läbi vaatama ⇒ Äriregister ei ole võimeline esitatud avaldusi **otsekohe** läbi vaatama
  - Eesti mobiilimakse kannab raha ühelt isikult teisele **momentaanselt** ⇒ Eesti mobiilimakse kannab raha ühelt isikult teisele **otsekohe** / **hetkega**
  - Kui klahv lahti lasta, kaob vool **momentaanselt** ⇒ Kui klahv lahti lasta, kaob vool **kohe** / **samal hetkel**
  - Käibemaksutagastuse avalduse kinnitamisel tuleb vastus **momentselt** ⇒ Käibemaksutagastuse avalduse kinnitamisel tuleb vastus **kohe** / **kiiresti**
- ☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Omasõna on enamasti täpsem ja selgem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsõnad”)

monitoorima ⇒ seirama, jälgima, kontrollima

- Serveriruumi toitepinge nõuetekohasust **monitooritakse** pidevalt **üle** arvutivõrgu ⇒ Serveriruumi toitepinge nõuetekohasust **jälgitakse** / **seiratakse** / **kontrollitakse** pidevalt arvutivõrgu **kaudu** (vt ka **üle**)
- Pank **monitoorib** väärkasutuse tõkestamiseks kaarditehinguid ⇒ Pank **seirab** / **jälgib** / **kontrollib** väärkasutuse tõkestamiseks kaarditehinguid
- Luuüdi doonorite registri tegevus on **monitooritud** pädevate asutuste **poolt** ⇒ Luuüdi doonorite registri tegevust **seiravad** / **jälgivad** / **kontrollivad** pädevad asutused (vt ka **poolt**)

☞ Om sõna on sageli selgem ja täpsem kui võõrsõna.

Vt ka [monitooring](#)

monitooring ⇒ seire, püsikontroll, jälgimine

- Kultuuriministeeriumi tellimisel valmis 2011. aasta Eesti ühiskonna integratsiooni **monitooring** ⇒ Kultuuriministeeriumi tellimisel valmis 2011.

aasta Eesti ühiskonna integratsiooni **seire**

- Firma **monitoorib** sotsiaalmeediat üldise **meediamonitooringu** osana ja töötajate tegevust sotsiaalmeedias ei jälgi ⇒ Firma **jälgib / vaatleb / seirab** sotsiaalmeediat üldise **meediaseire** osana ja töötajate tegevust sotsiaalmeedias ei jälgi

- Mitme **keskkonnamonitooringu** programmi loomine on suurendanud huvi säästva arengu vastu ⇒ Mitme **keskkonnaseire** programmi loomine on suurendanud huvi säästva arengu vastu

- Kaubandusesindaja töökohustuste hulka kuulub **туру monitooring** ja ettevõtte **imidži** toetamine ⇒ Kaubandusesindaja töökohustuste hulka kuulub **turuseire** ja ettevõtte **imago / kuvandi / maine** toetamine (vt ka **imidž**)

☞ Omasõna on sageli selgem kui võõrsõna.

Vt ka **monitoorima**

monokultuurne, monokultuuriline ⇒ ühekultuuriline, ühekultuuri-

- Eesti pole enam **monoetniline** ega **monokultuurne** riik ⇒ Eesti pole enam **ühe rahvuse** ega **ühe kultuuriga** riik

- Ei tunnista, et Eesti on **multi-**, mitte aga **monokultuuriline** riik ⇒ Ei tunnista, et Eesti on **mitme-**, mitte aga **ühekultuuriline** riik

☞ Sõna **kultuuriline** tähendab 'kultuuri alale kuuluv, kultuuri-'. Sõna **kultuurne** tähendab 'kõrgel kultuuritasemel olev, kultuuriinimesele omane'. Siinses tähenduses sobib selle liitsõna järelsaks **kultuuriline**. Sõna **mono-** asemele sobib siin paremini omasõna **ühe-**.

Vt ka **multikultuuriline, interkulturaalne**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 108)

motivaator

1. *motiveerija, motivatsiooni andja, innustaja*

- **Parimaks motivaatoriks noorte** on Tallinna tehnikaülikooli lõpetanute suur läbilöögivõime tööturul ⇒ **Noori motiveerib kõige paremini** Tallinna tehnikaülikooli lõpetanute suur läbilöögivõime tööturul

- **Töötaja olulisemateks motivaatoriteks peetakse** töö sisu, vaheldusrikkaid tööülesandeid, iseseisvust ja tagasisidet ⇒ **Töötajat motiveerivad enim** töö sisu, vaheldusrikkaid tööülesandeid, iseseisvust ja tagasisidet

- Raha pole **motivaator**. **Motivaator** on näiteks huvitav töö ⇒ Raha **ei motiveeri**. **Motiveerib** näiteks huvitav töö

☞ Ladusamas lauses kannab infot öeldis.

2. ⇒ motiiv, ajend, põhjus

- Suhtlussoov on väga hea **motivaator** keele õppimiseks ⇒ Suhtlussoov on väga hea **põhjus / ajend** keele õppimiseks

- Eestist lahkumise **tugevaim motivaator** ⇒ Eestist lahkumise **tähtsaim põhjus / peamine ajend**

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine.

Vt ka **motiveering**

motiveering *põhjendus, põhistus; ergutus, innustus*

- **Motiveeringus määratleti**, et Palukülast võiks tervise- ja sporditegevuse kõrval saada keskkonnakaitse ja loodushariduse keskus ⇒ **Põhjenduses määrati / otsustati**, et Palukülast võiks tervise- ja sporditegevuse kõrval saada

keskkonnakaitse ja loodushariduse keskus (vt ka [määratlema](#))

- Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele on vajalik ja selles peaksid olema märgitud põhjendused ja **motiveeringud** ⇒ Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele on vajalik ja selles peaksid olema märgitud **põhjendused**
  - Perearstitöö suveräänsus on mulle peamine **motiveering** ⇒ Perearstitöö suveräänsus on mulle peamine **innustus**
- ☞ Mitmetähendusliku võõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.
Vt ka [motivaator](#)

mudeleerima, mudelleerima ⇒ mudeldama, modelleerima, mudelit koostama

- Füüsikalist mehhanismi võib **mudeleerida** nii, nagu on näha joonisel A ⇒ Füüsikalist mehhanismi võib **mudeldada** nii, nagu on näha joonisel A
  - Eesti tõkkejooksjate tõkkeületamise tehnika analüüs ja **mudelleerimine** ⇒ Eesti tõkkejooksjate tõkkeületamise tehnika analüüs ja **mudeldamine / mudeli koostamine**
- ☞ Omasõnast (nagu *mudel*) tuleb uusi sõnu tuletada omakeelse liitega.
▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.just.ee/30201> (Tiiu Ereli artikkel „Kas hakkame eesti keelt tõhuseerima?“)

mudelleping (inglise *model agreement*) ⇒ näidisleping, näidis

- Kuigi kõik lepingud on koostatud **mudellepingut** silmas pidades, on iga leping teistest erinev ⇒ Kuigi kõik lepingud on koostatud **näidist / näidislepingut** silmas pidades, on iga leping teistest erinev
  - Kõnealune **mudelleping** on rahvusvaheliselt tunnustatud standard ⇒ Kõnealune **näidisleping** on rahvusvaheliselt tunnustatud standard
- ☞ Toortõlge inglise keelest.

mudellöör, modellöör ⇒ mudeldaja, modelleerija

- **Mudellööri** praktikandina kingi valmistades tutvusin lähemalt Eesti kingatööstusega ⇒ **Modelleerija / Mudeldaja** praktikandina kingi valmistades tutvusin lähemalt Eesti kingatööstusega
  - Viienda kohaga jäid rahule nii juuksur kui ka tema õpetaja, rahvusvahelise klassi **modellöör** ⇒ Viienda kohaga jäid rahule nii juuksur kui ka tema õpetaja, rahvusvahelise klassi **modelleerija**
- ☞ Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada omaliitega keelendit.
Vt ka [mudeleerima](#)

multifaktoriaalne (inglise *multifactorial*) ⇒ mitmeteguriline, mitme teguriga; mitmekülgne, paljutahuline

- Kaaries on **multifaktoriaalne** mikroobinakkus ⇒ Kaaries on **paljudest teguritest sõltuv** mikroobinakkus
- Teadusprojekti sisuks on **multifaktoriaalsete** haiguste tekkepõhjuste analüüs ⇒ Teadusprojekti sisuks on **mitmeteguriliste / mitme teguriga** haiguste tekkepõhjuste analüüs
- Peremeditiinis diagnoositakse sageli **multifaktoriaalsete** riskiteguritega

tervisehäireid ⇒ Peremeditsiinis diagnoositakse sageli **paljutahuliste / mitmekülgsete** riskiteguritega tervisehäireid

☞ Inglise toorlaenu asemel võib omasõna olla sageli täpsem ja selgem.

Vt ka **faktor, riskifaktor**

multikultuuriline (inglise *multicultural*), **multikultuuriline**,

multikultuurine ⇒ mitmekultuuriline

• Tuleks **maale tuua** piisavalt välisõppejõude, et luua ülikoolis **multikultuuriline** õhkkond ⇒ Tuleks **tuua / kutsuda** piisavalt välisõppejõude, et luua ülikoolis **mitmekultuuriline** õhkkond (vt ka **maale tooma**)

• **Multikultuurilise** hariduse arendamisel on vaja pöörata tähelepanu õpetajate väljaõppele tööks **mitmekeelelistes ja multikultuurilistes** klassides ⇒ **Mitmekultuurilise** hariduse arendamisel on vaja pöörata tähelepanu õpetajate väljaõppele tööks **mitmekeelsetes ja -kultuurilistes** klassides (vt ka **mitmekeeleline**)

• 30. jaanuaril on lasteaias **multikultuurine** luulepäev, kus luuletusi ja jutukesti loevad eesti keelest erineva emakeelega lapsed ⇒ 30. jaanuaril on lasteaias **mitmekultuuriline / eri kultuuride** luulepäev, kus luuletusi ja jutukesti loevad eesti keelest erineva emakeelega lapsed

☞ **Multikultuuriline** on inglise toorlaen. Sõna **kultuuriline** tähendab 'kultuuri alale kuuluv, kultuuri-' ja **kultuurine** tähendab 'kõrgel kultuuritasemel olev, kultuurinimesele omane'. Seega sobib põhisõnaks **kultuuriline**. Sõna **multi-** asemele sobib siin paremini omasõna **mitme-**.

Vt ka **monokultuurine, interkultuuriline**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 108)

multilateraalne *mitme poolega, mitmepoolne*

• Presidendi visiit loob võimalused meie riike ühendava **kahepoolse ja multilateraalse** koostöö edasiseks laiendamiseks eri valdkondades ⇒ Presidendi visiit loob võimalused meie riike ühendava **kahe- ja mitmepoolse** koostöö edasiseks laiendamiseks eri valdkondades

• Maailm, kus võimu jagaksid **multilateraalselt** Venemaa, Euroopa Liit ja Hiina, oleks Eestile veel ohtlikum ⇒ Maailm, kus võimu jagaksid **omavahel** Venemaa, Euroopa Liit ja Hiina, oleks Eestile veel ohtlikum

☞ Võõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.

Vt ka **bilateraalne, unilateraalne**

muudatus *muutmise; muutmise tulemus*

• Juhatus tegi ühingu põhikirjas **muudatusi**

☞ **Muudatus** läheb vahel segamini paronüümiga **muutus**.

muutus

1. *muutumine; muutumise tulemus*

• Aastaegade vaheldumine põhjustab looduses **muutusi**

2. ⇒ **muudatus**

• **Muutus** Estonia teatri tänases mängukavas ⇒ **Muudatus** Estonia teatri tänases

mängukavas

- Korraldajatel on õigus teha ajakavas **muutusi** ⇒ Korraldajatel on õigus teha ajakavas **muudatusi**
- Kui tänava sulgemisega kaasneb liikluskorralduse **muutus**, esitab sulgeja ka ajutise liikluskorralduse skeemi ⇒ Kui tänava sulgemisega kaasneb liikluskorralduse **muudatus**, esitab sulgeja ka ajutise liikluskorralduse skeemi
- ☞ Sageli aetakse segamini paronüümid *muutus* ja *muudatus* ning kasutatakse neid vales tähenduses.

mõlemapoolselt <määrsõnana>

1. vt **kahepoolselt**

2. ⇒ mõlemalt poolt, mõlemalt küljelt

- Hanke käigus ostetakse voodi **külgedele mõlemapoolselt** paigaldatav abitugi tõusmiseks ⇒ Hanke käigus ostetakse voodi **mõlemale küljele / mõlemale poolele** paigaldatav abitugi tõusmiseks
- Kriminaaltoimiku kõiteklambri pikendused on **mõlemapoolselt** hammastatud ⇒ Kriminaaltoimiku kõiteklambri pikendused on **mõlemalt poolt / mõlemalt küljelt** hammastatud
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

märgiline ⇒ sümboolne, märgiks olev; erakordne; tähtis, oluline; uuenduslik, teedrajav

- Ühiskonnas toimuvad **märgilised** muutused ⇒ Ühiskonnas toimuvad **erakordsed / tähtsad** muutused
- **Kvartaalne** majanduslangus polnud küll suur, kuid sellel on **märgiline** tähendus ⇒ **Kvartali** majanduslangus polnud küll suur, kuid sellel on **sümboolne / oluline** tähendus (vt ka **kvartaalne**)
- Riigi kohalolu maakonnas on **märgiline** ⇒ Riigiasutuste olemasolu maakonnas on **oluline / tähtis**
- Jaapanis toimuvad **märgilised** muutused, mis annavad ettevõtjatele võimaluse pensionäride pealt üha enam teenima hakata ⇒ Jaapanis toimuvad **uuendused / muutused**, mis annavad ettevõtjatele võimaluse pensionäride pealt üha enam teenima hakata
- ☞ Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

määratlema

1. *defineerima, mõistet piiritlema*

- Põhiseaduse § 65 **määratleb** Riigikogu pädevuse (*defineerib, piiritleb*)

2. ⇒ kindlaks määrama, määrama, ette nägema, otsustama, fikseerima

- Tööaja kestus on päevas 8 tundi ja nädalas 40 tundi, kui töölepingus pole **määratletud** teisiti ⇒ Tööaja kestus on päevas 8 tundi ja nädalas 40 tundi, kui töölepingus pole **määratud / ette nähtud / fikseeritud** teisiti
- Valitsus on püstitanud eesmärgi, et aastaks 2015 oleks **määratlemata** kodakondsusega inimeste arv **maksimaalselt** 89 700 inimest ⇒ Valitsus on püstitanud eesmärgi, et aastaks 2015 oleks **määramata** kodakondsusega

inimeste arv **kõige rohkem** 89700 inimest / Valitsus on püstitanud eesmärgi, et aastaks 2015 **ei oleks määramata** kodakondsusega inimeste arv **üle** 89 700 inimese (vt ka **maksimaalselt**)

- **Määratletakse** telekommunikatsioonivõrgu kasutamise tingimused ning tegevuse registreerimise kord ⇒ **Määratakse kindlaks** telekommunikatsioonivõrgu kasutamise tingimused ning tegevuse registreerimise kord

☞ Kasutatakse sageli vales tähenduses, tähenduse ebasoovitatav laienemine.

Vt ka **kindlaks määratlema, määritlema**

määritlema ⇒ **määratlema**, defineerima, mõistet piiritlema; kindlaks määrama, määrama, ette nägema, otsustama, fikseerima

- Elektrotehnika ala põhimõisted on **määritletud** IEC rahvusvahelise standardiga ⇒ Elektrotehnika ala põhimõisted on **määratletud / defineeritud** IEC rahvusvahelise standardiga
- Euroopa Nõukogu raportis on kooli tervisekasvatuse eesmärgid **määritletud erinevatele** vanuseastmetele ⇒ Euroopa Nõukogu raportis on kooli tervisekasvatuse eesmärgid **määratud kindlaks / määratud / ette nähtud eri** vanuseastmetele (vt ka **erinev**)
- Alates 2001. aastast on Tallinnas **määritletud** kaheksa miljööväärtuslikku piirkonda ⇒ Alates 2001. aastast on Tallinnas **määratud / kindlaks määratud** kaheksa miljööväärtuslikku piirkonda
- Postisaadetise liiki **määritlevad** templid ⇒ Postisaadetise liiki **määravad** templid

☞ Õigekirjaviga: kehtiva keelenormi kohaselt on õige vorm **määratlema**, sõna **määritlema** on vananenud. NB! **Määratlema** ei tähenda sama mis **kindlaks määrama**.

müstiline

1. *üleloomulikult salapärane*

2. ⇒ seletamatu, ootamatu

- Hot.ee-d tabas **müstiline** rämpskirjarünnak ⇒ Hot.ee-d tabas **seletamatu** rämpskirjarünnak
- Hammaste küla elanikult nõutakse **müstiliselt** tekkinud hiigelvõla katteks mitukümmend tuhat eurot ⇒ Hammaste küla elanikult nõutakse **ootamatult tekkinud / seletamatu** hiigelvõla katteks mitukümmend tuhat eurot
- ☞ Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi, neutraalsema stiiliga sünonüüme.

müügimänedžer ⇒ müügijuht, müügikorraldaja, turundusjuht, turunduskorraldaja

- Kosmeetikatoodete müügiga tegelev Läti ettevõtte otsib tööks Eesti turul **müügimänedžeri** ⇒ Kosmeetikatoodete müügiga tegelev Läti ettevõtte otsib tööks Eesti turul **müügijuhti / turundusjuhti**
- Tööd saab **müügimänedžer**, töö kirjeldus: lambavillast toodete müügitöö korraldamine Lõuna-Eestis ⇒ Tööd saab **müügikorraldaja**, töö kirjeldus: lambavillast toodete müügitöö korraldamine Lõuna-Eestis
- ☞ Võõrapärase ametinimetuse asemel soovitame kasutada omasõnu,

mis on täpsemad ja läbipaistvamad.
Vt ka [mänedžeerima](#), [ostumänedžer](#)

nihutuma ⇒ nihkuma

- Suurem tähelepanu **nihutub** pärast raamatuaasta lõppu mujale ⇒ Suurem tähelepanu **nihkub** pärast raamatuaasta lõppu mujale
  - Jõudes ekraani servani, **nihutub** meile ette uus ekraanitäis infot ⇒ Kui jõuame ekraani servani, **nihkub** / **liigub** meile ette uus ekraanitäis infot
  - Jääpaatidel olid jalased jääl liikumiseks ja pikad redelid, et läbi õhukese jää kukkunule lähemale **nihutada** ⇒ Jääpaatidel olid jalased jääl liikumiseks ja pikad redelid, et läbi õhukese jää kukkunule lähemale **nihkuda** / **end nihutada**
- ☞ Ületuletus – *nihkuma* on lühem ja niisama selge.

nimeline

- Eduard Vilde **nimeline** kirjandusauhind asutati kirjaniku 100. sünniaastapäeva eel ⇒ Eduard Vilde kirjandusauhind asutati kirjaniku 100. sünniaastapäeva eel
  - Jaanuaris 2014 toimub III Tallinna Bachi **nimeline** muusikafestival ⇒ Jaanuaris 2014 toimub III Tallinna Bachi muusikafestival / Jaanuaris 2014 toimub Tallinnas III Bachile pühendatud muusikafestival
  - Eile avati Euroopa Parlamendi Brüsseli hoones Balti Tee **nimeline** koridor ⇒ Eile avati Euroopa Parlamendi Brüsseli hoones Balti Tee koridor / Eile avati Euroopa Parlamendi Brüsseli hoones koridor **nimega** Balti Tee
- ☞ Pühendusnimetustes on *nimeline* enamasti üleliigne.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=53> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Ülearused omadussõnad: alane, poolne ja nimeline”)

nominent, nominant ⇒ kandidaat, nimetatu, nominand; (preemia, auhinna) saaja

- Karja pagariäri oli ettevõtlusauhinna **nominent** ⇒ Karja pagariäri oli ettevõtlusauhinna **kandidaat** / Karja pagariäri **kandideeris** ettevõtlusauhinnale
  - Aasta klassiõpetaja **auhinna nominent** on veerandsada aastat koolis töötanud ⇒ Aasta klassiõpetaja **auhinna kandidaat** / **auhinnale nimetatu** / **auhinna saaja** on veerandsada aastat koolis töötanud
  - Järvamaa maakoolide õpilaste seast valitakse Helmi Tohvelmanni **nimelise** eduka õpilase preemia **nominant** ⇒ Järvamaa maakoolide õpilaste seast valitakse Helmi Tohvelmanni eduka õpilase preemia **kandidaat** / **saaja** / **nominand** (vt ka [nimeline](#))
- ☞ *Nominent* ega *nominant* ei ole keeleliselt õiged tuletised, ladina keele põhjal oleks korrektne *nominand* ('see, keda nimetatakse'), vrd nt *eksaminand* ('see, keda eksamineeritakse'). Soovitame kaaluda, kas samas tähenduses ei oleks aga kohasem mõni veel täpsema sisuga sõna.

noortegarantii (inglise *Youth Guarantee*) ⇒ noorte tööhõivegarantii, noorte tööhõivegarantii meede, noorte tööhõivegarantii süsteem

- Riiklik tööhõiveteenistus peab julgustama **noortegarantiid** tagama, et kõigil noortel oleks töö või et nad omandaksid haridust või osaleksid aktiivselt tööturupoliitikas ⇒ Riiklik tööhõiveteenistus peab julgustama **noorte tööhõivegarantii süsteemi** tagama, et kõigil noortel oleks töö või et nad

omandaksid haridust või osaleksid aktiivselt tööturupoliitikas

- Euroopa Liidu **noortegarantii** võimaldab noortel leida töö nelja kuu jooksul ⇒ Euroopa Liidu **noorte tööhõivegarantii** / **noorte tööhõivegarantii süsteem** võimaldab noortel leida töö nelja kuu jooksul

- **Noortegarantii** ühe osana hakatakse töötute ja mitteõppivate noorukitega otse suhtlema linnaruumis nende kogunemiskohtades ⇒ **Noorte tööhõivegarantii süsteemi** / **Noorte tööhõivegarantii meetme** osana hakatakse töötute ja mitteõppivate noorukitega otse suhtlema linnaruumis nende kogunemiskohtades

☞ Toortõlge võib jääda ebaselgeks ja läbipaistmatuks, parem on kasutada pikemat ja selgemat sõnaühendit.

notariseerima (inglise *notarize*) ⇒ notariaalselt tõestama, notari allkirjaga seaduslikuks tegema

- Firma asutamisdokumentide komplekt sisaldab ka **notariseeritud** asutamistunnistust ⇒ Firma asutamisdokumentide komplekt sisaldab ka **notariaalselt tõestatud** / **notari allkirjaga** asutamistunnistust

- Isiku esindajaks võib **notariseeritud** volikirja alusel olla ka jurist ⇒ Isiku esindajaks võib **notariaalselt tõestatud** / **notari allkirjaga** volikirja alusel olla ka jurist

☞ Toorlaen inglise keelest. Sõnaühendid võivad olla selgemad.

null

- **null omavastutus, null-omavastutus, 0-omavastutus** ⇒ **omavastutuse puudumine** / (**ilma**) **omavastutuseta**

- Uus kodukindlustus sisaldab kindlustuskaitset soodsa hinna ja **null-omavastutusega** ⇒ Uus kodukindlustus sisaldab kindlustuskaitset soodsa hinnaga ja **omavastutuseta** / **ilma omavastutuseta**

- **Null-omavastutus kehtib** juhul, kui klient täidab sõidukiüüri tingimusi ja liikluseeskirja ⇒ **Omavastutus puudub** juhul, kui klient täidab sõidukiüüri tingimusi ja liikluseeskirja

- See tähendab kõiki õigusi ja **null kohustusi** ⇒ See tähendab kõiki õigusi ja **mitte ühtegi kohustust**

☞ Stampsõna, kipub kaotama matemaatilist sisu.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=207> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Moodne null”)

nulltolerants, nulltolerantsus ⇒ täisleppimatus; täielik keeld

- Vallavalitsus leppis kokku, et kuritegevusse tuleb suhtuda **nulltolerantsiga** ⇒ Vallavalitsus leppis kokku, et kuritegevusse tuleb suhtuda **täisleppimatusega**

- Tallinna elanikud toetavad poliitikat, mis kehtestab alkoholi suhtes **nulltolerantsi** ⇒ Tallinna elanikud toetavad poliitikat, mis kehtestab alkoholi suhtes **täisleppimatuse** / Tallinna elanikud toetavad poliitikat, mis kehtestab **täieliku alkoholi keelu**

- Battery surfilaagris kehtib noorte alkoholitarbimisele **nulltolerants** ⇒ Battery surfilaagris on noortel alkoholitarbimine **täiesti keelatud**

- Tallinna linnavolikogu aseesimees **tahab nulltolerantsust** lasteaedade eelarvekärbetele ⇒ Tallinna linnavolikogu aseesimees **ei taha leppida** lasteaedade eelarvekärbetega

☞ Soovitame võõrapärase sõna asemel omasõna. Sageli on võimalik

väljenduda ka selgemalt ja täpsemalt.

Vt ka **null**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Ereleti artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

number

1. *arvu tähistav sümbol, arvu kirjamärk*

- Arv kirjutati suurte **numbritega** tahvlile

2. *etteaste mingis eeskavas*

- Laulja esitas etenduses **tantsunumbri**

3. *kindla numbriga ese, objekt või isik*

- Buss **number** 3 sõidab liinil Tõrma–Keskväljak–Tõrma

4. ⇒ arv, hulk

- Kui vaadata internetis reklaamijate **kogunumbrit**, oli firmade arv, kes kasutasid uusi võimalusi, peaaegu märkamatu ⇒ Kui vaadata internetis reklaamijate **koguarvu**, oli firmade arv, kes kasutasid uusi võimalusi, peaaegu märkamatu

- Eesti popimate artistide lood koguvad YouTube'is rekordilisi

vaatajanumbreid ⇒ Eesti popimate artistide lood koguvad YouTube'is rekordilisi **vaatajaarve**

- Klubi juhataja sõnul on **osavõtunumbrid** kasvanud juba viimased viis aastat

⇒ Klubi juhataja sõnul on **osavõtjate arv** / **osavõtjate hulk** kasvanud juba viimased viis aastat

☞ Sõna **number** kasutamine vales tähenduses. Hulka, mille suurus on kindlaks tehtud loendamise teel, märgib arv, mitte number.

5. *(sageli ülearune)*

- Sügis ei toonud kaasa suuremaid muutusi uute sõiduautode **müüginumbrites**

⇒ Sügis ei toonud kaasa suuremaid muutusi uute sõiduautode **müügis** / **läbimüügis**

- Kultuurkapital annab **igas aastanumbris** valminud objektidest parimatele oma aastaauhinna ⇒ Kultuurkapital annab **igal aastal** valminud objektidest parimatele oma aastaauhinna

☞ Stampsõna, mis ei anna lause mõistmisele midagi juurde.

Vt ka **palganumber**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/030.pdf> (Argo Mundi artikkel „Nummerdamine ikka hoos”)

numereerima ⇒ nummerdama

- Teosade **numereerimist** kasutatakse teosade numeratsiooni muutumisel ⇒

Teosade **nummerdamist** kasutatakse teosade numeratsiooni muutumisel

- Kausta leheküljed tuleb **numereerida** ⇒ Kausta leheküljed tuleb **nummerdada**

- Loendite sisestamiseks on hea kasutada Wordi **automaatset numereerimist** ⇒

Loendite sisestamiseks on hea kasutada Wordi **automaatnummerdust**

☞ Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada eestipärasemat keelendit.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4e+erima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima*-teigusõna: üksi ja teistega”)

nõrkus (inglise *weakness*)

1. kirg, (salajane) kiindumus

- Tema **nõrkused** on kange kohv ja sigaretid

2. ⇒ nõrk külg, miinus

- Tema ettekande **nõrkused** on liigne kiirustamine ja kuulajate soovide vähene arvestamine ⇒ Tema ettekande **nõrgad küljed** / **miinused** on liigne kiirustamine ja kuulajate soovide vähene arvestamine

- Süsteemil on oma **nõrkused**, mis muudavad kogu ühiskonna arvutivõrkude rünnakute ees haavatavaks ⇒ Süsteemil on oma **nõrgad küljed** / **miinused**, mis muudavad kogu ühiskonna arvutivõrkude rünnakute ees haavatavaks

- Ametijuhendi **nõrkus** on vähene paindlikkus ⇒ Ametijuhendi **nõrk külg** on vähene paindlikkus

☞ Soovitame ühemõttelisuse huvides vältida sõna *nõrkus*, kui on mõeldud nõrku külgi, miinuseid.

Vt ka **tugevused**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 22)

nõudlus <millegi järele / millegi> ostujõuline nõudmine

- Baltikumis püsib **nõudlus töajõu järgi** ka 2013. aastal ⇒ Baltikumis püsib **nõudlus töajõu järele** / **töajõunõudlus** ka 2013. aastal

- Nõudlus **üürikorteritele** on suur ⇒ Nõudlus **üürikorterite järele** / **Üürikorterite nõudlus** on suur

- Elanikkonna ostujõu langusega väheneb nõudlus **luksuskaupadele** kiiremini kui **esmatarbekaupadele** ⇒ Elanikkonna ostujõu langusega väheneb nõudlus **luksuskaupade järele** kiiremini kui **esmatarbekaupade järele** / Elanikkonna ostujõu langusega väheneb **luksuskaupade nõudlus** kiiremini kui **esmatarbekaupade nõudlus**

☞ Alaleütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 29)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

nõue <kellegi/millegi vastu / kellelegi/millelegi>

- Toidus lubatud **lisaainete suhtes** esitatavad nõuded ⇒ Toidus lubatud **lisaainetele** esitatavad nõuded

- Seadus sätestab **töökeskkonna suhtes** esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ⇒ Seadus sätestab **töökeskkonnale** esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded

- Ettevõtte **suhtes** oli kogunenud nõudeid mitme miljoni euro **ulatuses** ⇒ Ettevõtte **vastu** oli kogunenud nõudeid mitu miljonit eurot (vt ka **ulatuses**)

☞ Kaassõna *suhtes* võib selles seoses mõjuda kantseliitlikuna.

Vt ka **suhtes**

nõupidamiste ruum, nõupidamisteruum ⇒ nõupidamisruum

- **Nõupidamiste ruum** sobib koosolekute, ärikohtumiste ja ettekannete pidamiseks ⇒ **Nõupidamisruum** sobib koosolekute, ärikohtumiste ja ettekannete pidamiseks
  - **Nõupidamisteruum** mahutab 40 inimest ⇒ **Nõupidamisruum** mahutab 40 inimest
  - Terves hotellis, sh **nõupidamiste ruumis**, on tasuta interneti leviala ⇒ Terves hotellis, sh **nõupidamisruumis**, on tasuta interneti leviala
  - ☞ Mitmusliku täiendiga sõnaühendi või liitsõna asemel on ladusam s-liitumisega liitsõna.
- Vt ka **koosolekute ruum**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=40> (Eesti Keele Instituudi keelenõuanne „Tikutoos, toiduainetööstus ja riidehoidja”)

nägemus

1. *visioon*
    - Poliitik selgitas oma **nägemust** (*visiooni*)
  2. *hallutsinatsioon*
    - Palavikuhaige näeb painavaid **nägemusi** (*hallutsinatsioone*)
  3. *seisukoht, arusaam, vaade, suhtumine; kujutus*
    - CVle palume lisada oma **nägemus** Jõgevamaa arengust ning palgasoov ⇒ CVle palume lisada oma **arusaam** / **kujutus** Jõgevamaa arengust ning palgasoov
    - Artikli autorite **nägemus** kasutatavast süsteemist on järgmine: .. ⇒ Artikli autorite **kujutus** / **arusaam** kasutatavast süsteemist on järgmine: ..
    - ☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse. Saab asendada täpsema ja neutraalsema sõnaga.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/nxgemus.html> (Tiiu Ereli artikkel „Nägemus”)

näiteks, aga mitte üksnes (inglise *such as, but not limited to*) ⇒ näiteks, nagu

- Töövestlusel arutati selliseid küsimusi, **nagu näiteks** palk, **aga mitte üksnes** ⇒ Töövestlusel arutati selliseid küsimusi **nagu** palk / Töövestlusel arutati **näiteks** palgaküsimusi
  - Lepinguosaliste kohustuste täitmata jätmist ei peeta lepingu rikkumiseks, kui selle põhjus on väärmatu jõud, **näiteks, aga mitte üksnes** tulekahju, plahvatus, üldstreik ⇒ Lepinguosaliste kohustuste täitmata jätmist ei peeta lepingu rikkumiseks, kui selle põhjus on väärmatu jõud, **näiteks** tulekahju, plahvatus, üldstreik
- ☞ Põhjendamatu sisukordus.
- Vt ka **sealhulgas, aga mitte ainult**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 41–42)

näol (vene *в вуде*) (*enamasti ülearune*)

- Eelnõu praeguse redaktsiooni **näol on tegemist** kompromissiga ⇒ Eelnõu praegune redaktsioon **on** kompromiss
- Toetus **investeringute näol** on põllumeestele väga oluline ⇒ Toetus

investeeringutena on põllumeestele väga oluline

- Ülaltoodu **näol on tegu** vaid illustreerivate näidetega, mis ei kajasta kogu tootevalikut ⇒ Ülaltoodu **on** vaid illustreerivad näited, mis ei kajasta kogu tootevalikut
  - Raamatu „Vana prints” **näol on tegu** Antoine de Saint-Exupéry „Väikesest printsist” **tõukuva** teosega ⇒ Raamat „Vana prints” **on** Antoine de Saint-Exupéry „Väikesest printsist” **inspireeritud / lähtuv** teos (vt ka **tõukuma**)
- ☞ Toortõlge vene keelest. Eesti keeles enamasti ülearune.

nüüdselt <määrsõnana> ⇒ nüüd

- **Nüüdselt** on tselluvill saavutanud suure populaarsuse ka Euroopas ⇒ **Nüüd** on tselluvill saavutanud suure populaarsuse ka Euroopas
  - Lääne-Eesti saartele saamine on **nüüdselt** kiire ja lihtne ⇒ Lääne-Eesti saartele saamine on **nüüd** kiire ja lihtne
  - Uuring tutvustab Euroopa Liidu suhteid kolme **nüüdselt** Euroopa Liidu idapiiril paikneva riigiga: Ukraina, Valgevene ja Moldovaga ⇒ Uuring tutvustab Euroopa Liidu suhteid kolme **nüüd** Euroopa Liidu idapiiril paikneva riigiga: Ukraina, Valgevene ja Moldovaga
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

obligatoorne *kohustuslik, sunduslik, tingimata tarvilik*

- **Vastavalt** meie kodukorrasedusele on valitsuse seisukoht kõikide muudatusettepanekute suhtes **obligatoorne** ⇒ Meie kodukorraseduse **järgi** on valitsuse seisukoht kõikide muudatusettepanekute kohta **kohustuslik / tingimata tarvilik** / Meie kodukorraseduse **järgi** on valitsus **kohustatud** võtma kõikide muudatusettepanekute kohta seisukoha (vt ka **vastavalt**)
  - Euroopa Liidus muutuvad seni **obligatoorsed** riiki tähistavad numbrimärgid ülearuseks ⇒ Euroopa Liidus muutuvad seni **kohustuslikud / sunduslikud** riiki tähistavad numbrimärgid ülearuseks
- ☞ Võõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.

odomeeter (inglise *odometer* v vene *одометр*) ⇒ läbisõidumõõdik, hodomeeter

- Iga kolmanda Saksamaal müüdud auto **odomeetri näit** on muudetud ⇒ Iga kolmanda Saksamaal müüdud auto **läbisõidunäit / hodomeetri näit** on muudetud
  - **Odomeetri** näitu on soovitatav korrigeerida vähemalt kord kuus ⇒ **Läbisõidumõõdiku** näitu on soovitatav korrigeerida vähemalt kord kuus
- ☞ Eesti keelekorraldus soovib kasutada omasõna **läbisõidumõõdik**. Võõrsõnakujudest sobiks kreekalähtene *hodomeeter*, mis koosneb tüvedest *hodos* 'tee' ja *metreō* 'mõõdan'.
- Vt ka **spidomeeter**
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=194> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „*Odomeeter, hodomeeter, läbisõidunäidik, läbisõidumõõdik*”)

offlain ⇒ internetist väljas; ühenduseta, välja lülitatud, *offline*

- See on kõige ulatuslikum **offlain** inglise-eesti tõlkesõnastik Androidi seadmetele ⇒ See on kõige ulatuslikum **internetiväline** inglise-eesti tõlkesõnastik Androidi seadmetele
- Tarkvaraviga viis Skype'i **offlaini** ⇒ Tarkvaraviga viis Skype'i *offline'i* / Tarkvaraviga **lülitab** Skype'i **välja**
- ☞ Mugand **offlain** ei ole enamasti hea stiil, tavatekstis on parem kasutada omasõnu või tsitaatsõna.
- Vt ka **onlain**

offline (inglise)

1. INFO *vallas-, autonoomne, andmevõrgust lahutatud, pideva ühenduseta*

2. *reaalses elus, päriselus*

- Inimeste vahel eksisteerib ka tõeline suhe **offline'is** ⇒ Inimeste vahel eksisteerib ka tõeline suhe **väljaspool veebi** / **päriselus**
- Euroopa Parlament lõi sotsiaalset võrgustikku nii **online'is** kui ka **offline'is**, et valmistada inimesi ette Euroopa valimisteks ⇒ Euroopa Parlament lõi sotsiaalset võrgustikku nii **veebis** kui ka **väljaspool veebi**, et valmistada inimesi ette Euroopa valimisteks
- ☞ Vahel on parem tsitaatsõna asendada omasõnaga.
- Vt ka **online**

ofitsiaalne *ametlik*

- Juubeliõhtu **ofitsiaalne** osa on uuslavastus ⇒ Juubeliõhtu **ametlik** osa on uuslavastus
- Eesti riik on kirjutanud alla sadadele välislepingutele, kuid neist paljude **ofitsiaalseid ja ametlikke** eestikeelseid tõlkeid ei ole ⇒ Eesti riik on kirjutanud alla sadadele välislepingutele, kuid neist paljude **ametlikke** eestikeelseid tõlkeid ei ole
- Konverentsi toon oli **ametlik ja ofitsiaalne** ⇒ Konverentsi toon oli **ametlik**
- ☞ Võõrsõnaga liialdamine. Soovitame eelistada omasõna. Et **ofitsiaalne** tähendabki 'ametlik', ei anna võõrsõna ja samas tähenduses omasõna kasutamine kõrvuti teksti sisule midagi juurde.

ohjama

1. *ohjadest juhtima; tööd otseselt korraldama, tippjuhtimisega võrreldes madalamal astmel juhtima*

- Projektijuht plaanib, **ohjab** ja kontrollib projektirühma tööd

2. ⇒ **ohjeldama**, talitsema, vaos hoidma

- Poliitikute eetikakoodeks **ohjab** solvamist ⇒ Poliitikute eetikakoodeks **talitseb** / **ohjeldab** solvamist
- Kas valitsus peaks aitama ettevõtjal konkurenti **ohjata**? ⇒ Kas valitsus peaks aitama ettevõtjal konkurenti **ohjeldada** / **vaos hoida**?
- Politsei **ohjas** meeleavaldajaid ⇒ Politsei **ohjeldas** meeleavaldajaid / Politsei **hoidis** meeleavaldajaid **vaos**
- ☞ Sageli aetakse segamini paronüümid **ohjama** ja **ohjeldama** ning kasutatakse neid vales tähenduses.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/3k.html> (Tiiu Ereli artikkel „Kolm raadiokuulajate küsimust”)

ohjeldama *ohjas hoidma, vaos hoidma, talitsema, taltsutama*

☞ Pole õige kasutada tähenduses 'ohjeldama' sõna *ohjama*.

oluliselt (inglise *significantly*) ⇒ palju, märgatavalt, tuntavalt

- Töötajate motiveerimine peab olema **oluliselt** suurem ⇒ Töötajate motiveerimine peab olema **palju** suurem
- Ettevõtte aktsia hind langes **oluliselt** ⇒ Ettevõtte aktsia hind langes **palju**
- Uue töötaja palkamine kergendas **oluliselt** vanemate töötajate töökoormust ⇒ Uue töötaja palkamine kergendas **märgatavalt** / **tuntavalt** vanemate töötajate töökoormust
- Keeleksamite tegemise võimalusi on **oluliselt** lihtsustatud ⇒ Keeleksamite tegemise võimalusi on lihtsustatud

☞ Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme. Vahel ka tühisõna, millest võib loobuda.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/miks-ei-tasu-kasutada-sonu-koheselt-oluliselt-tosiselt/> (Helika Mäekivi artikkel „Miks ei tasu kasutada sõnu *koheselt, oluliselt, tõsiselt?*”)

olulise tähtsusega ⇒ tähtis, esmatähtis, määrav, otsustav

- Kultuuripärandi säilitamine on **olulise tähtsusega** riiklik ülesanne ⇒ Kultuuripärandi säilitamine on **oluline** / **tähtis** riiklik ülesanne
- **Olulise tähtsusega** on ka klientide harjumuste ja tarbimisvajaduste arvestamine ⇒ **Oluline** / **Väga tähtis** on ka klientide harjumuste ja tarbimisvajaduste arvestamine
- Asjade kiirema menetluse huvides on korrespondentskohtunike võrgustiku loomine **olulise tähtsusega** ⇒ Asjade kiirema menetluse huvides on korrespondentskohtunike võrgustiku loomine **oluline** / **otsustav** / **määrav**

☞ Väljendis *olulise tähtsusega* on sisukordus (*tähtsa tähtsusega*).

Soovitame selle stampväljendi kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

▷ Loe lisaks: ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 35–37)

omalgatuslikult ⇒ omal algatusel

- Eesistuja kutsub komitee kokku **omalgatuslikult** või mõne liikme taotluse korral ⇒ Eesistuja kutsub komitee kokku **omal algatusel** või mõne liikme taotluse korral
  - **Omalgatuslikult** kinni ehitatud rõdud rikuvad kortermaja välimust ⇒ **Omal algatusel** kinni ehitatud rõdud rikuvad kortermaja välimust
  - Võime **omalgatuslikult** jagada isikuandmeid ja lisateavet, kui see meie arvates aitab ära hoida seadusrikkumist ⇒ Võime **omal algatusel** jagada isikuandmeid ja lisateavet, kui see meie arvates aitab ära hoida seadusrikkumist
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrõnad”)

omakäeline *oma käega kirjutatud*

Vt ka [omakäeliselt](#)

omakäeliselt <määrsõnana> ⇒ oma käega; [omakäeline](#)

• Leping peab olema [omakäeliselt](#) alla kirjutatud ⇒ Leping peab olema [oma käega](#) alla kirjutatud / Lepingul peab olema [omakäeline](#) allkiri

• [Omakäeliselt kirjutatud](#) testament peab olema algusest lõpuni kirjutatud testamenditegija oma käega ⇒ [Omakäeline](#) testament peab olema algusest lõpuni kirjutatud testamenditegija oma käega

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

omama

1. *omandis olema*

• Ilma relvaloata ei tohi relva **omada**

2. ⇒ olema

• Kandidaat **omab** kahte kõrgharidust ⇒ Kandidaadil **on** kaks kõrgharidust

• Stipendiumi taotleja ei pea olema Viimsi valla elanik, kuid ta peab **omama** eluloolist või hariduslikku seost Viimsi vallaga ⇒ Stipendiumi taotleja ei pea olema Viimsi valla elanik, kuid tal peab **olema** elulooline või hariduslik seos Viimsi vallaga

• Foto on illustreeriv ning ei pruugi **omada** seost komplekti sisuga ⇒ Foto on illustreeriv ning sel ei pruugi **olla** seost komplekti sisuga

• Politsei palub kõigil, **kes omavad** õnnetuse kohta infot, sellest teada anda ⇒ Politsei palub kõigil, **kel on** õnnetuse kohta infot, sellest teada anda.

• Saksamaa konstitutsioonikohtu otsus **omab tähtsust** ka Eestile ⇒ Saksamaa konstitutsioonikohtu otsus **on tähtis** ka Eestile

• Esitage tööõnnetuse asjaolude väljaselgitamiseks **tähtsust omavate** dokumentide koopiad ⇒ Esitage tööõnnetuse asjaolude väljaselgitamiseks **tähtsate** / **vajalike** dokumentide koopiad

☞ Eestipärasem on väljenduda tegusõnaga *olema*. *Omama* tähendab 'omandis olema'.

omamärgitoode (inglise *private label*) MAJ *ühe kaubandusketi eritellimusel valmistatud toode; toode, mis kannab ühe kindla poeketi kaubamärki ja mida müüakse selle märgiga ainult selles poeketis*

omapoolselt <määrsõnana> ⇒ omalt poolt, oma

• Paljud vallad toetavad **omapoolselt** päevahoius käivaid lapsi ⇒ Paljud vallad toetavad **omalt poolt** päevahoius käivaid lapsi

• Lisan **omapoolselt** foorumisse nimistu põhjustest, mis võivad rühmatööd segada ⇒ Lisan **omalt poolt** foorumisse nimistu põhjustest, mis võivad rühmatööd segada / Lisan foorumisse **oma nimistu** põhjustest, mis võivad rühmatööd segada

• Paljud vallad toetavad lapsi, kuid mingi summa jääb **lapsevanemale** **omapoolselt** tasuda ⇒ Paljud vallad toetavad lapsi, kuid mingi summa jääb **lapsevanema** tasuda

• Firma rikkus **omapoolselt** lepingut ⇒ Firma rikkus lepingut

- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Vahel ka ülearune.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

omastama (*omavoliliselt*) *endale võtma, omaks tegema*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **omistama** tähenduses 'omastama'.

ombudsman (rootsi, inglise) *õigusvahemees*

- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/ombudsman.html> (Tiiu Ereli artikkel „Ombudsman on õigusvahemees”)

omistama

1. *kellegi omaks pidama, kellelegi kuuluvaks pidama*

- Mõnd allikat on ka pühapaigaks peetud ja veele ravitoimeid **omistatud**

2. ⇒ *andma, annetama; pöörama*

- Doktorioõppe täies mahus läbinud isikule **omistatakse** doktorikraad ⇒ Doktorioõppe täies mahus läbinud isikule **antakse** doktorikraad
- Eesti Naisliit on aasta ema tiitlit **omistanud** aastast 1998 ⇒ Eesti Naisliit on aasta ema tiitlit **andnud** aastast 1998
- Endine poliitvang loobus presidendi **omistatud** Valgetähe ordenist ⇒ Endine poliitvang loobus presidendi **antud** Valgetähe ordenist
- Erilist tähelepanu **omistati** väliseestlaste järelkasvule, eesti keele kursustele ja õpetajate täienduskursustele väljaspool Eestit ⇒ Erilist tähelepanu **pöörati** väliseestlaste järelkasvule, eesti keele kursustele ja õpetajate täienduskursustele väljaspool Eestit

- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine.

3. ⇒ **omastama**

- Vallavanem sai süüdistuse 44 000 euro **omistamise** eest ⇒ Vallavanem sai süüdistuse 44 000 euro **omastamise** eest
- ☞ Sageli aetakse segamini paronüümid **omistama** ja **omastama** ning kasutatakse neid vales tähenduses.

- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/kumbsona.html> (Tiiu Ereli artikkel „Kumb sõna valida?”)

onlain ⇒ võrgus, ühendatud, **online**

- E-arvelduse alla kuuluvad klientidele arvete kättetoimetamine **üle interneti** ja **onlain-maksed** ⇒ E-arvelduse alla kuuluvad klientidele arvete kättetoimetamine **internetis** ja **online-maksed** / **internetimaksed** (vt ka **üle**)
- Lapsevanemad jälgivad lasteaeda **onlainis** ⇒ Lapsevanemad jälgivad lasteaeda **veebis** / **internetis** / **veebikaamera vahendusel** / **reaalajas**
- ☞ Mugand **onlain** ei ole enamasti hea stiil, tavatekstis on parem kasutada omasõnu või tsitaatsõna.

online, on-line (inglise) *INFO sidus-, võrgu-, elektron-, e-*

- **online-sõnastik** ⇒ **elektrooniline sõnastik** / **elektronsõnastik** / **e-sõnastik**
- **online-väljaanne** ⇒ **võrguväljaanne**
- Viktoriin toimub **online** ⇒ Viktoriin toimub **internetis** / **võrgus**
- Luuakse ka **on-line-andmebaas** Euroopas **läbi viidud** laste interneti- ja

mobiilikasutuse uurimuste kohta ⇒ Luuakse ka **sidusandmebaas** uurimuste kohta, mis käsitlesid Euroopa laste interneti- ja mobiilikasutust (vt ka **läbi viima**)

☞ Sageli saab tsitaatsõna asendada omasõnaga.

Vt ka **offline**

oodatav eluiga, eeldatav eluiga ⇒ keskmine eeldatav eluiga,

keskmine eelolev eluiga

• 2012. aastal oli meeste **oodatav eluiga** 71,09 aastat ja naiste **oodatav eluiga** 81,12 aastat ⇒ 2012. aastal oli meeste **keskmine eeldatav eluiga / keskmine eelolev eluiga** 71,09 aastat ja naiste **keskmine eeldatav eluiga / keskmine eelolev eluiga** 81,12 aastat

• Meeste **eeldatav eluiga** on möödunud sajandi viiekümnendate aastate lõpust siiani püsinud **praktiliselt** samal tasemel ⇒ Meeste **keskmine eeldatav eluiga / keskmine eelolev eluiga** on möödunud sajandi viiekümnendate aastate lõpust siiani püsinud **enam-vähem** samal tasemel (vt ka **praktiliselt**)

☞ Kuna tegu on valemi põhjal arvatava suurusega, siis võiks nimetus olla kindlam kui *oodatav* või *eeldatav*.

operaatorfirma ⇒ käitusfirma, käitaja

• Pankrotistunud puhkekeskuse uus **operaatorfirma** avas spaakompleksi uuesti ⇒ Pankrotistunud puhkekeskuse uus **käitusfirma / käitaja** avas spaakompleksi uuesti

• Golfväljakute **operaatorfirma** taotleb kohtult iseenda pankrotti ⇒ Golfväljakute **käitusfirma / käitaja** taotleb kohtult iseenda pankrotti

• **Operaatorfirma** tihendas parvlaevaliiklust ⇒ **Laevafirma / Laevaettevõte** tihendas parvlaevaliiklust

☞ Operaator tähendab seadmete tööd juhtivat isikut. See, kes midagi valmisolevat kasutab, käigus hoiab, on käitaja.

Vt ka **käitus, käitama**

operatsioonaalne (inglise *operational*) ⇒ operatsiooniline, operatsiooni-; töökorras, funktsioneeriv

• Merendusel läheb vaja pidevat rahalist tuge, et olla tõhus ja **operatsioonaalne** ⇒ Merendusel läheb vaja pidevat rahalist tuge, et olla tõhus ja **funktsioneerida / töökorras**

• Liikmesmaad seadsid eesmärgiks saavutada kiirreageerimisüksuste ümberpaigutatavus ja **operatsioonaalne võime** ⇒ Liikmesmaad seadsid eesmärgiks saavutada kiirreageerimisüksuste ümberpaigutatavus ja **operatsioonivõime**

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, mida on sageli võimalik asendada täpsema sõnaga.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk-d 108–109)

opereerima

1. *operatsiooni tegema*

2. *midagi kasutades tegutsema*

3. (inglise *operate*) ⇒ **käitama**, käigus hoidma, kasutama, valitsema,

haldama, administreerima

- Firma **opereerib** alates maikuust luksuslikku hotelli ⇒ Firma **haldab** / **käitab** alates maikuust luksuslikku hotelli
  - Valitsuse otsusega hakkab Elektriraudtee alates aastast 2015 **opereerima** ka uute diiselrongidega ⇒ Valitsuse otsusega hakkab Elektriraudtee alates aastast 2015 **käitama** / **kasutama** ka uusi diiselronge
  - Muuga konteinerterminali hakkab **opereerima** Venemaa suurim transpordifirma ⇒ Muuga konteinerterminali hakkab **kasutama** / **haldama** / **administreerima** Venemaa suurim transpordifirma
  - Maakonnaliinidel **opereeriv** bussifirma kehtestas kõikidel liinidel lisatasu ⇒ Maakonnaliinidel **sõitev** / **tegutsev** bussifirma kehtestas kõikidel liinidel lisatasu / Maakonnaliine **haldav** / **valitsev** bussifirma kehtestas kõikidel liinidel lisatasu
- ☞ Toorlaen inglise keelest, mille asemel on parem kasutada täpsemat sõna.

optimaalne *soodsaim, parim, sobivaim, ökonoomseim*

- ☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna **proportsionaalne**.
Vt ka **kõige optimaalsem**

optimaliseerima, optimiseerima ⇒ optimeerima, parimat lahendust või strateegiat leidma

- Lihtne ja paindlik ärirakendus lubab **optimaliseerida** kliendi äritegevust ⇒ Lihtne ja paindlik ärirakendus lubab **optimeerida** kliendi äritegevust
  - Töö **optimiseerimine** vähendas investeerimisvajadust ⇒ Töö **optimeerimine** vähendas investeerimisvajadust
  - Uute töötajate värbamisprotsess on uuendatud ja **optimaliseeritud** ⇒ Uute töötajate värbamisprotsess on uuendatud ja **optimeeritud**
- ☞ Ületuletus. *Optimaliseerima* ja *optimiseerima* sisaldavad sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast üleaarused.

▷ Loe lisaks: ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

organisatsiooniline

1. *organisatsiooniga seotud, organisatsiooni-*

- ETS taotleb terioloogidest teadlaste ja praktikute **organisatsioonilist** ühendamist (*organisatsioonide ühendamist*)
  - Õpik annab ideid, kuidas praktilisi **organisatsioonilise käitumise** probleeme lahendada ⇒ Õpik annab ideid, kuidas praktilisi **organisatsioonikäitumise** probleeme lahendada
- ☞ Liitsõna on sageli mugavam lugeda kui sõnaühendit.

2. ⇒ korraldus-, korralduslik, korraldaja-, organisatoorne

- E-hääletamise **organisatsiooniline** ja tehniline kontseptsioon ⇒ E-hääletamise **korralduslik** / **organisatoorne** ja tehniline kontseptsioon
- Võistlusjuhend määrab võistluse programmi, katsete arvu, koha ja aja, võistkonna suuruse, vanuserühmad ja muid **organisatsioonilisi küsimusi** ⇒ Võistlusjuhend määrab võistluse programmi, katsete arvu, koha ja aja, võistkonna suuruse, vanuserühmad ja muid **korraldusküsimusi**

- Suure **organisatsioonilise töö** spordihoone ja ujula ehituseks tegid linnanõukogu esimees ja direktor ⇒ Suure **korraldustöö** spordihoone ja ujula ehituseks tegid linnanõukogu esimees ja direktor
  - Tema **organisatsioonilised võimed** aitasid tal edu saavutada ja ta jäi organisatsiooni direktoriks kuni oma surmani ⇒ Tema **korraldajavõimed** aitasid tal edu saavutada ja ta jäi organisatsiooni direktoriks kuni oma surmani
- ☞ *Organisatsiooniline* ei tähenda sama mis *organisatoorne*, *korralduslik*. Segadust tekitava võõrsõna asemel võiks eelistada omasõnu.

orgkomitee, organisatsioonikomitee, organiseerimiskomitee

(vene *орґкомитет, организационный комитет*) ⇒ korraldustoimkond; korralduskoosolek

- Täna kogunesid konverentsi **orgkomitee** liikmed ⇒ Täna kogunesid konverentsi **korraldustoimkonna** liikmed
- Konkursi **orgkomitee** määratakse osakonna **poolt** ⇒ Konkursi **korraldustoimkonna** määrab osakond (vt ka **poolt**)
- **Organisatsioonikomiteed** tänati kongressi tööks loodud suurepärase tingimuste eest ⇒ **Korraldustoimkonda** tänati kongressi tööks loodud suurepärase tingimuste eest
- **Organiseerimiskomitee** tuleb kokku kaks korda aastas ⇒ **Korralduskoosolek** tuleb kokku kaks korda aastas
- Juhendis käsitlemata küsimused lahendab võistluse peakorraldaja koostöös **organiseerimiskomiteega** ⇒ Juhendis käsitlemata küsimused lahendab võistluse peakorraldaja koostöös **korraldustoimkonnaga**

☞ Venemõjulised keelendid, sageli kõnekeelse varjundiga.

Orgkomitee on kehv vene kõnekeele mõjuline lühendliitsõna.

Vt ka **orgtöö**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

orgtöö (vene *оpзабoма*) ⇒ korraldustöö

- **sekretär orgtöö osas** ⇒ **korraldusesekretär** (vt ka **osas**)
- Osavõtumaksu sees toitlustamine, loosiahinnad, matkaradade ettevalmistus, **orgtöö kulud** jm ⇒ Osavõtumaksu sees on toitlustamine, loosiahinnad, matkaradade ettevalmistus, **korralduskulud** jm
- Olen tänulik nii korraldajatele Madridis kui ka Tallinna linnavalitsuse välissuhete osakonnale laitmatu **orgtöö** eest ⇒ Olen tänulik nii korraldajatele Madridis kui ka Tallinna linnavalitsuse välissuhete osakonnale laitmatu **korraldustöö** / **korralduse** eest

☞ Kehv vene kõnekeele mõjuline lühendliitsõna.

Vt ka **orgkomitee**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

orienteeriv *ligikaudne, umbkaudne*

- Teedeparanduse eest maksab omavalitsusliit, töö **orienteeriv** hind on kuni 20 000 eurot

☞ Me ei soovita kasutada tähenduses 'orienteeriv' sõna *indikatiivne*. Sageli aetakse segamini paronüümid *orienteeriv* ja *orienteeruv* ning kasutatakse neid vales tähenduses.

orienteeruma

1. oma tegevuses suunda võtma millelegi v juhinduma millegi järgi
  2. oma asukohta mingi punkti v ilmakaarte suhtes kindlaks määrama, õiget liikumissuunda valida oskama
  3. millestki ülevaadet omama
- Vt ka [orienteeruv](#), [orienteeriv](#)

orienteeruv

1. ülevaadet omav; millestki juhinduv; õiget liikumissuunda valida oskav
- Ühiskonnaelus hästi **orienteeruv** koolijuht on edukas (*ülevaadet omav*)
2. ⇒ [orienteeriv](#), ligikaudne, umbkaudne
- Seaduse rakendamise **orienteeruv** hind on 200 000 krooni aastas ⇒ Seaduse rakendamise **orienteeriv** / **ligikaudne** hind on 200 000 krooni aastas
  - 18.–21. juulini toimuva laagri **orienteeruv** päevaplaan ⇒ 18.–21. juulini toimuva laagri **orienteeriv** / **umbkaudne** päevaplaan
  - Kohtumise **orienteeruv** lõpp on kell 17 ⇒ Kohtumine lõpeb **umbes** kell 17
- ☞ Paronüümidel *orienteeruv* ja *orienteeriv* on eri tähendus.
- Vt ka [orienteeruma](#), [orienteeriv](#)

orienteeruvalt <määrsõnana> ⇒ ligikaudu, umbes

- Eesti Panga hinnangul hakkab Eesti majanduskasv uuesti kiirenema **orienteeruvalt** aasta pärast ⇒ Eesti Panga hinnangul hakkab Eesti majanduskasv uuesti kiirenema **umbes** aasta pärast
  - Sel aastal on kavas välja töötada **orienteeruvalt** 15–20 tervisekaitse normatiivakti ⇒ Sel aastal on kavas välja töötada **ligikaudu** 15–20 tervisekaitse normatiivakti
  - 14. mail on veekatkestus **orienteeruvalt** kella 10–15 või kuni tööde **teostamiseni** ⇒ 14. mail on veekatkestus kella 10 ja 15 **vahel** või kuni tööde **lõpetamiseni** (vt ka [teostama](#))
- ☞ *It-tuletis* võib teha sõnastuse keerukaks ja kantseliitlikuks.
- Vt ka [orienteeruv](#), [orienteeriv](#)

osaajaliselt <määrsõnana> ⇒ osa(-)ajaga, osalise ajaga

- Soovin töötada täiskohaga, **osaajaliselt** või puhkuseasendajana ⇒ Soovin töötada täiskohaga, **osaajaga** / **osalise tööajaga** või puhkuseasendajana
  - Lasteaia tavarühma **täisajaliselt** või **osaajaliselt** koha taotlemiseks esitab lapsevanem avalduse ⇒ Lasteaia tavarühma **täis-** või **osaajaga** koha taotlemiseks esitab lapsevanem avalduse
  - Selle programmi kaudu on õppejõududel võimalik saada toetust, et õpetada **osaajaliselt** mõnes haridusasutuses ⇒ Selle programmi kaudu on õppejõududel võimalik saada toetust, et õpetada **osaajaga** / **osalise tööajaga** mõnes haridusasutuses
- ☞ Ületuletis – *It*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *It*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- Vt ka [täisajaliselt](#)

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsonad”)

osapool (soome *osapuoli*) ⇒ osaline, pool

- Ametlikke streigikohtumisi kokku lepitud ei ole, aga **osapooled** otsivad aktiivselt võimalust kokkuleppeks ⇒ Ametlikke streigikohtumisi kokku lepitud ei ole, aga **osalised** / **pooled** otsivad aktiivselt võimalust kokkuleppeks
  - Leping lõpeb, kui **lepingu osapooled** on täitnud lepingujärgsed kohustused ⇒ Leping lõpeb, kui **lepinguosalised** / **lepingupooled** on täitnud lepingujärgsed kohustused
  - Minister saatis tööturu **osapooltele** lepituskirja ⇒ Minister saatis tööturu **osalistele** / **pooltele** lepituskirja
  - Püüame luua avalikus arutelus osalemiseks võrdväärseid tingimusi kõigile **osapooltele** ⇒ Püüame luua avalikus arutelus osalemiseks võrdväärseid tingimusi kõigile **osalistele** / **pooltele**
- ☞ Põhjendamatu laen soome keelest. Viimases näites on toodud levinud käänamisviga: sõna *pool* ei saa mitmuse vormis olla *pooltele*.

osas

1. suuremas jaos, enamikus

- Elektrivarustus on pärast kaks päeva kestnud katkestust **suuremas osas** taastatud (*suuremalt jaolt, suurem osa elektrivarustusest*)
- **Suuremas osas Eestis** valitseb keskmine tuleoht (*enamikus Eestist*)

2. (sageli ülearune)

- **konsultant hariduse osas** ⇒ **hariduskonsultant**
- **soovid tarkvara osas** ⇒ **tarkvarasoovid**
- **Küsimuste korral andmete töötlemise osas** palun pöörduda klienditeeninduse infotelefonil ⇒ **Andmetöötusküsimustega** palun pöörduda klienditeeninduse infotelefonil
- **Küsimustega majutuse osas** palun pöörduda sotsiaaltöötajate poole ⇒ **Majutusküsimustega** palun pöörduda sotsiaaltöötajate poole
- Kontrollige masinat **kulumise või kahjustuste osas** ⇒ Kontrollige **masina kulumist või kahjustusi** / Kontrollige, **et masinal poleks kulumist või kahjustusi**

3. ⇒ asjus, kohta, teemal, puhul

- Vanaduspensionäride **osas** kehtivad teised nõuded ⇒ Vanaduspensionäride **kohta** kehtivad teised nõuded
  - Andmekaitse inspeksioon alustas portaali **osas** menetlust ⇒ Andmekaitse inspeksioon alustas portaali **asjus** / **kohta** / **teemal** menetlust
- ☞ Sõna *osas* teeb sõnastuse vahel keerukaks või mitmemõtteliseks. Tihtipeale ka ülearune.

▷ *Loe lisaks:* ➦

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Eksimusi ees- ja tagasõnade osas”, lk 52–54)

oskusteave MAJ *tootmissaladus, tootmis- v turustusoskused ja -kogemused, konfidentsiaalne, oluline ja identifitseeritav praktilise teabe kogum, mis ei ole patentitud*

- ☞ Soovitame inglise **know-how** asemel kasutada omasõna.

ostumänedžer ⇒ ostujuht, ostukorraldaja, turundusjuht, turunduskorraldaja

- Otsime oma meeskonda **ostu-müügimänedžeri** ⇒ Otsime oma meeskonda **ostu-müügijuhti / turundusjuhti**
  - **Ostumänedžer** ütles, et kui kauplused tellimusi ei tee, siis jääraudu juurde ei tellita ⇒ **Ostujuht** ütles, et kui kauplused tellimusi ei tee, siis jääraudu juurde ei tellita
- ☞ Võõrapärase ametinimetuse asemel soovitame kasutada omasõnu, mis on täpsemad ja läbipaistvamad.
Vt ka **mänedžeerima**, **müügimänedžer**

-otstarbeline

- **Sihtotstarbeline toetus** arvatakse kauba või teenuse maksustatava väärtuse hulka ⇒ **Sihttoetus** arvatakse kauba või teenuse maksustatava väärtuse hulka
  - Ülikooli eelarves nähakse ette **sihtotstarbeline eraldis** organisatsioonide liikmemaksude tasumiseks ⇒ Ülikooli eelarves nähakse ette **sihteraldis** organisatsioonide liikmemaksude tasumiseks
  - Ettenähtud summa võib maksta Tallinna Loomaaia Sõprade Seltsi **sihtotstarbelisele kontole** ⇒ Ettenähtud summa võib maksta Tallinna Loomaaia Sõprade Seltsi **sihtkontole**
  - Kõrgkoolis on **õppe- ja üldotstarbelised ruumid** ⇒ Kõrgkoolis on **õppe- ja üldruumid**
  - Keskse üksuse juures võib olla **eriotstarbeline kaader**, kes **teostab** liha ekspertiisi ning tapamajade järelevalvet ⇒ Keskse üksuse juures võib olla **erikaader / eripersonal**, kes **valvab** liha ekspertiisi ning tapamajade **järele** (vt ka **teostama**)
  - Sisemajanduse kasvu põhjustasid valitsussektori suurenenud **kaitseotstarbelised kulutused** ⇒ Sisemajanduse kasvu põhjustasid valitsussektori suurenenud **kaitsekulutused**
- ☞ Sõna **otstarbeline** on sageli liigne. Liita on mõtet ainult neid tüvesid, mis on mõiste väljendamiseks hädavajalikud. Terminite kompaktsus vähendab teksti liiasust ja lõtvust.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 274 jj)

outsourcima ⇒ väljast tellima, teiselt ettevõttelt tellima

- Midagi ei tohiks **outsourcida** üksnes seetõttu, et seda tehakse oma ettevõttes halvasti ⇒ Midagi ei tohiks **väljast tellida / teiselt ettevõttelt tellida** üksnes seetõttu, et seda tehakse oma ettevõttes halvasti
  - Teenus võimaldab **outsourcida** kogu rämpsposti- ja viirusetõrje ⇒ Teenus võimaldab **tellida / ühelt ettevõttelt tellida** kogu rämpsposti- ja viirusetõrje
- ☞ Tuletis rikub jämedalt eesti keele tuletusreegleid. Laialivalguva sisuga laenu asemele soovitame leida selgema ja täpsema omasõna.
Vt ka **crowdsourcima**, **insourcima**, **outsourcing**

outsourcing (inglise) MAJ väljasttellimine

Vt ka **crowdsourcing**, **insourcing**

ownership (inglise) omalus, heaperemehelik suhtumine, peremehetunne

paberkandja ⇒ paber

- Palun esitada **arve paberkandjal** ⇒ Palun esitada **paberarve**
- Asutusel on **paberkandjal plangid** ⇒ Asutusel on **paberplangid**
- Entsüklopeedia on kättesaadav **paberkandjal** ⇒ Entsüklopeedia on kättesaadav **raamatuna / raamatu kujul / paberil**
- ☞ Liiane liitsõna, mis teeb sõnastuse enamasti kantseliitlikumaks.

paika panema KÕNEK ⇒ selgitama, selgeks tegema, (kindlaks) tegema, (kindlaks) määrama, kavandama

- Valimiste **periood** on **põhiseaduslikult paika pandud** ⇒ Valimiste **kestus / aeg** on **põhiseadusega kinnitatud** (vt ka **periood**)
- Strasbourgis kavatsetakse **paika panna** Euroopa Nõukogu laienemisejärgne tegevuskava ⇒ Strasbourgis kavatsetakse **kindlaks määrata / kokku leppida** Euroopa Nõukogu laienemisejärgne tegevuskava
- Firma peab oma **ressurssi** väga täpselt jagama ning prioriteedid **paika panema** ⇒ Firma peab oma **raha / rahalisi vahendeid** väga täpselt jagama ning prioriteedid **selgeks tegema / kindlaks määrama** (vt ka **ressurss**)
- ☞ Väljend **paika panema** on kõnekeelne. Seda ei sobi eelnimetatud tähendustes kasutada asjalikes tekstides.

pakkumus *pakkumise üksikjuhtum, ühekordne pakkumine*

- Hankeleping sõlmitakse selle pakkujaga, kelle **pakkumuse** tunnistab kutsehariduskeskus sobivaks
- Vallavalitsus soovib **hinnapakkumust** N külas asuva silla käsipuude taastamiseks
- Vt ka **tellimus**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=195> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Mida tähendab sõna *pakkumus*?“)

palganumber KÕNEK ⇒ palk, palga suurus

- Tööpakkumist lugedes on inimesel peamiselt kaks huvi: tööandja nõudmised ja **palganumber** ⇒ Tööpakkumist lugedes on inimesel peamiselt kaks huvi: tööandja nõudmised ja **palga suurus**
- Soodne töökeskkond on olulisem kui **palganumber** ⇒ Soodne töökeskkond on olulisem kui **palk**
- Riigi ettevõtete juhtide **palganumbrite** avalikustamine on diskuteeritav küsimus ⇒ Riigi ettevõtete juhtide **palga / palga suuruse** avalikustamine on diskuteeritav küsimus
- ☞ Kõnekeelne sõna. Liialdamine sõnaga **number**.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/030.pdf> (Argo Mundi artikkel „Nummerdamine ikka hoos“)

paljukordselt <määrsõnana> ⇒ palju; palju kordi, mitu korda

- Tallinna Vee kuludest moodustavad üle veerandi palga- ja maksukulud, mis on Eestis **paljukordselt** Rootsist odavamad ⇒ Tallinna Vee kuludest moodustavad üle veerandi palga- ja maksukulud, mis on Eestis **palju** odavamad kui Rootsis
- Dražeede valmistamisel kaetakse suhkrugraanulid **paljukordselt** ravi- ja abiainetega ⇒ Dražeede valmistamisel kaetakse suhkrugraanulid **palju kordi / mitu korda** ravi- ja abiainetega

- **Paljukordselt** ümber ehitatud mõisa peahoonele pandi alus 18. sajandi lõpus ⇒ **Mitu korda** / **Palju kordi** ümber ehitatud mõisa peahoonele pandi alus 18. sajandi lõpus

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

paljulapseline, paljulasteline (vene *многодетная*), **suurelapseline**

⇒ lasterohke, lasterikas, suurpere

- Projekti eesmärk on korraldada üritus, kuhu on kutsutud Tartu valla **suurelapselised pered** ⇒ Projekti eesmärk on korraldada üritus, kuhu on kutsutud Tartu valla **lasterohked pered** / **suurpered**
- Rahvaliit taotleb **paljulapselistele** emadele sooduspensioni ⇒ Rahvaliit taotleb **lasterikastele** / **suurperede** emadele sooduspensioni
- Soodustame **paljulasteliste perede** ühingu tegevust ⇒ Soodustame **lasterikaste perede** / **suurperede** ühingu tegevust
- ☞ Sõna **suurelapseline** võib moonutada tähendust. **Paljulapseline** ja **paljulasteline** on toortõlked vene keelest.

paneel

1. STAT *püsisvastajaskond*

- **Paneeli** kasutatakse ainult sotsiaal- ja turu-uuringuteks

2. ⇒ (asjatundjate) kogu, rühm, ring, kolleegium

- Viiest kohtunikust koosnev **paneel** kirjutas oma otsuse ⇒ Viiest kohtunikust koosnev **kogu** / **kolleegium** kirjutas oma otsuse

- **Kodanikepaneel** on juhuslikult valitud elanike kogu, mis tuleb kokku eesmärgiga vaagida mõnd piirkonna jaoks olulist probleemi ⇒ **Kodanikekogu** koosneb juhuslikult valitud elanikest ja tuleb kokku eesmärgiga vaagida mõnd piirkonna jaoks olulist probleemi

- Uuring põhineb **tarbijate paneeli** kirjalikul küsitlusel, mis **viidi läbi** 2006. aasta jaanuaris-veebruaris ⇒ Uuring põhineb **rühma tarbijate** / **tarbijateringi** kirjalikul küsitlusel, mis **tehti** / **korraldati** / **toimus** 2006. aasta jaanuaris-veebruaris (vt ka **läbi viima**)

3. vt **paneeldiskussioon**

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine, sageli saab asendada täpsema sõnaga.

Vt ka **panelist**

paneeldiskussioon, paneelvestlus, paneel,

diskussioonipaneel, diskussioonipaneel ⇒ arutelu,

mõttevahetus, diskussioon; arutlusring, vestlusring

- Tartus toimub haridusfoorum, kus on eraldi **paneel** samal teemal ⇒ Tartus toimub haridusfoorum, kus on eraldi **arutlus** / **arutelu** / **diskussioon** / **vestlusring** samal teemal

- 13. märtsil toimub tarbijakaitseameti reisiteemaline **paneeldiskussioon** „Reisi targalt!” ⇒ 13. märtsil toimub tarbijakaitseameti reisiteemaline **arutelu** / **vestlusring** „Reisi targalt!”

- Eesti Lugemisühingu seminari **paneelvestlust** juhib eripedagoog ⇒ Eesti Lugemisühingu seminari **vestlust** / **diskussiooni** / **vestlusringi** / **arutelu** juhib

eripedagoog

- **Diskussioonipaneel** toimub teemal „Haridus või haritus?” ⇒ **Arutelu** / **Arutlusring** / **Vestlusring** toimub teemal „Haridus või haritus?”
  - Päeva lõpetab **diskussioonipaneel** halduspoliitilistel ja demograafilistel teemadel ⇒ Päeva lõpetab **arutelu** / **diskussioon** / **arutlusring** / **vestlusring** halduspoliitilistel ja demograafilistel teemadel
  - ☞ Põhjendamatu võõrsõnaga liialdamine, omasõna on sageli täpsem.
- Vt ka **paneel**, **panelist**

panelist

1. STAT *püsivastaja*

- **Panelist** muutub inaktiivseks, kui ta ei ole vastanud 6 kuu jooksul uuringukutsetele
  - 2. ⇒ vestlusjuht, väitlusjuht; arutleja, (arutelust) osavõtja, vestlusringi liige
  - **Paneeldiskussiooni** esimeses osas diskuteerivad **panelistid** omavahel ⇒ **Vestlusringi** / **Arutelu** esimeses osas diskuteerivad **osalejad** / **vestlusjuhid** / **vestlusringi liikmed** omavahel
  - Kõik konverentsil **osalevad panelistid** on olnud Oivalise Ajakirjanduse aastapreemia **nominendid** ⇒ Kõik konverentsi **esinejad** on olnud Oivalise Ajakirjanduse aastapreemia **nominandid** / **kandidaadid** / **saajad** (vt ka **nominent**)
  - ☞ Tähtsuse ebasoovitav laienemine, sageli saab asendada täpsema sõnaga.
- Vt ka **paneeldiskussioon**, **paneel**, **moderaator**

pangaarve ⇒ pangakonto

- Koolil on oma eelarve ja tal võib olla **pangaarve** ⇒ Koolil on oma eelarve ja tal võib olla **pangakonto**
  - Järgmisel aastal hakkavad pensionid ja riiklikud toetused laekuma **pangaarvele** ⇒ Järgmisel aastal hakkavad pensionid ja riiklikud toetused laekuma **pangakontole**
  - Kurjategijad tühjendasid valeülekannete abil Laeva meierei **pangaarve** ⇒ Kurjategijad tühjendasid valeülekannete abil Laeva meierei **pangakonto**
  - ☞ Tähtsuse laienemine kõnekeele mõjul. Oskuskeeles on sõnadel **arve** ja **konto** tähendusvahe.
- Vt ka **arve**, **arveldusarve**, **hoiuarve**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/arve.html> (Maire Raadiku artikkel „Arve ja konto”)

pangasiseselt <määrsõnana> ⇒ (samas) pangas, panga sees, panga piires

- Täienduskoolituse vajaduse määrab tööandja, tavaliselt toimuvad täienduskoolitused **pangasiseselt** ⇒ Täienduskoolituse vajaduse määrab tööandja, tavaliselt toimuvad täienduskoolitused **oma pangas** / **ühe panga piires**
- Investoril võib olla nii **pangasiseselt** kui ka **erinevates** pankades mitu investeerimiskontot ⇒ Investoril võib olla nii **ühes pangas** / **samas pangas** / **oma pangas** kui ka **eri** pankades mitu investeerimiskontot (vt ka **erinev**)
- **Siseriiklike** makseid tehakse **pangasiseselt** iga päev ⇒ **Riigisiseseid** makseid tehakse **pangas** iga päev (vt ka **siseriiklik**)

☞ Ületuletus. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-siseselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

paralleelselt

1. *rööpselt, rööbiti*

• Viljandi maanteega **paralleelselt** kulgev kergliiklustee Tallinnast Kiili valda saab pikenduse (*rööbiti, kõrvuti*)

2. ⇒ samal ajal, ühel ajal, korraga, koos

• Päästjad kustutasid **paralleelselt** kahte põlengut ⇒ Päästjad kustutasid **korraga** / **samal ajal** kahte põlengut

• Uue korruptsioonivastase seaduse eelnõu järgi on ametiisikul **paralleelselt** lubatud töötada ettevõtjana või teise tööandja juures ⇒ Uue korruptsioonivastase seaduse eelnõu järgi on ametiisikul **samal ajal** lubatud töötada ettevõtjana või teise tööandja juures

• Avalduste läbivaatamist alustatakse 16. mail **paralleelselt** taotluste vastuvõtmisega ⇒ Avalduste läbivaatamist alustatakse 16. mail **koos** / **samal ajal** taotluste vastuvõtmisega

☞ Võõrsõnaga liialdamine võib teha teksti kantseliitlikuks, soovitame eelistada täpsema sisuga omasõnu.

paremustama ⇒ parandama, parendama

• Tallinnas alustatakse taksonduse **paremustamise pilootprojektiga** ⇒ Tallinnas alustatakse taksonduse **parandamise katseprojektiga** / **prooviuringuga** (vt ka **pilootprojekt**)

• Haldusreform peaks eelkõige teenima eri piirkondade **paremustamise** huve ⇒ Haldusreform peaks eelkõige teenima eri piirkondade **paremaks tegemise** huve

• Kooli kohustuste hulka kuulub tegevuse **paremustamise** plaani koostamine ⇒ Kooli kohustuste hulka kuulub tegevuse **parandamise** plaani koostamine / Üks kooli kohustusi on koostada plaan, kuidas tegevust **parendada** / **paremaks teha**

☞ Ületuletus. *Paremustama* sisaldab ülearuseid osi ja teeb teksti kantseliitlikuks.

parendama

1. *midagi niigi head või kvaliteetset veel paremaks tegema*

• Välisfassaadi renoveerimise all mõistetakse töid, millega **parendatakse** hoone välisilmet ja soojapidavust (*tehakse veel paremaks*)

2. ⇒ parandama, paremaks tegema, täiendama, täiustama

• Kuidas geoinformaatika kaasamisega **parendada** majanduspoliitika arengut maapiirkondades ⇒ Kuidas geoinformaatika kaasamisega **parandada** / **paremaks teha** majanduspoliitika arengut maapiirkondades

• Uute veeseadmetega **parendatud** ujula piletihinnad on sügiseks veidi tõusnud ⇒ Uute veeseadmetega **täiendatud** ujula piletihinnad on sügiseks veidi tõusnud

• **Parendatud** filtrid **tõstavad** vee kvaliteeti joogiveeseadmetes ⇒ **Täiustatud** filtrid **parandavad** vee kvaliteeti joogiveeseadmetes (vt ka **kvaliteeti tõstma**)

☞ Enamasti piisab sõnast *parandama*. Sõna *parendama* läheb vaja siis, kui on tarvis rõhutada, et midagi just parendatakse ehk tehakse

hea paremaks, mitte ei parandata ehk ei tehta halba heaks. Sõna *parandama* on üldisem ja kätkeb ka parendamist.

Vt ka [parendus](#)

parendus ⇒ parandus; täiustus; muudatus

- Üürnikul on üürilepingu lõppemisel õigus nõuda **parenduste** mõistlikku hüvitamist **omaniku poolt** juhul, kui eluruumi väärtus on **parenduste** tulemusena tõusnud ⇒ Üürnikul on üürilepingu lõppemisel õigus nõuda omanikult **paranduste** / **parandustööde** mõistlikku hüvitamist juhul, kui eluruumi väärtus on **paranduste** tulemusena tõusnud (vt ka [poolt](#))
- Analüüsimise ettevõtte tegevusi ja saadud tulemusi, määrame kindlaks vajalikud **parendused** ja rakendame need ⇒ Analüüsimise ettevõtte tegevusi ja saadud tulemusi, määrame kindlaks vajalikud **muudatused** / **parandused** ja rakendame need

☞ Enamasti piisab sõnast *parandus*. Sõna *parendus* läheb vaja siis, kui on tarvis rõhutada, et midagi just parendatakse ehk tehakse hea paremaks, mitte ei parandata ehk ei tehta halba heaks. Sõna *parandus* on üldisem ja kätkeb ka parendamist. Vahel sobib ka täpsem sõna, nagu *muudatus* või *täiustus*.

Vt ka [parendama](#)

„Pargi ja Reisi”, Pargi ja Reisi, „pargi ja reisi”, pargi ja reisi

(inglise *Park and Ride*) ⇒ linnalähiparkla, lähiparkimissüsteem, süsteem

„Pargi ja sõida”, pargi-ja-sõida-süsteem

- Ära sõida linna autoga, kasuta „**Pargi ja Reisi**” **süsteemi** ⇒ Ära sõida linna autoga, kasuta **lähiparkimissüsteemi** / **linnalähiparklat**
- **Pargi ja reisi linnaäärsetes parklates** saad parkida oma sõiduki tasuta ja turvaliselt ⇒ „**Pargi ja sõida**” **süsteemi linnalähiparklates** saad parkida oma sõiduki tasuta ja turvaliselt
- Tallinna transpordiameti juhataja sõnul ei kasuta väljastpoolt Tallinna tulevad inimesed „**pargi ja reisi**” **parklaid** piisavalt ⇒ Tallinna transpordiameti juhataja sõnul ei kasuta väljastpoolt Tallinna tulevad inimesed **tasuta linnalähiparklaid** / **lähiparkimissüsteemi** / **süsteemi „Pargi ja sõida”** piisavalt

☞ Toortõlge inglise keelest on eesti keelele võõras. Soovitame selle asemel sobivat mõttetõlget või jutumärkidega pealkirjamalli. Sõna *reisima* asemel on selles tähenduses õigem *sõitma*. Sidekriipsudega ahelliitsõna sobib vabamatesse tekstidesse, ametlikus keelekasutuses tuleks seda vormistust vältida.

Vt ka [reisima](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 25–27)

parlamentaalne ⇒ parlamentaarne, parlamentlik

- Eesti on **parlamentaalne** vabariik, kus elab üle 1 356 000 elaniku ⇒ Eesti on **parlamentaarne** vabariik, kus elab üle 1 356 000 elaniku
  - **Parlamentaares** riigis valib parlamenti rahvas ⇒ **Parlamentaareses** riigis valib parlamenti rahvas
- ☞ Õigekirjaviga. Selle tuletise tüvi lõpeb ka võõrkeeltes *r*-iga (nt saksa

parlamentarisch, inglise *parliamentary*).

Vt ka [presidentaarne](#)

parlamentäär

1. *sõjasaadik, ühe sõdiva poole volitatud esindaja läbirääkimiste pidamiseks teise poolega*

2. ⇒ parlamendiliige, rahvasaadik

• Eesti riigis toimuva eest vastutavad kõik 101 **parlamentääri** ⇒ Eesti riigis toimuva eest vastutavad kõik 101 **parlamendiliiget**

• Valkas peatusid möödunud laupäeval Kuveidi **parlamentäärid** ⇒ Valkas peatusid möödunud laupäeval Kuveidi **parlamendi liikmed / poliitikud**

• Euroopa tuleviku konvendil osalesid **parlamentäärid** nii liikmesmaadest kui ka Euroopa Parlamendist, samuti kandidaatriikidest ⇒ Euroopa tuleviku konvendil osalesid nii liikmesmaade parlamentide kui ka Euroopa Parlamendi **liikmed**, samuti kandidaatriikide **saadikud**

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine, omasõna on sageli täpsem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=206> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „*Parlamentäär, liige ja saadik*”)

partnerlused *mitm* (inglise *partnerships*) ⇒ partnerlus, partnerlussuhted; partnerid

• Euroopa Komisjon aitab **partnerluste** kaudu edendada keskkonda ⇒ Euroopa Komisjon aitab **partnerite / partnerlussuhete** kaudu edendada keskkonda

• **Jätkusuutlikud** maa- ja linnapiirkondade **partnerlused** on oluliseks piirkonna arendamise vahendiks ⇒ **Arenguvõimeline** maa- ja linnapiirkonna **partnerlus** on oluline piirkonna arendamise vahend (vt ka **jätkusuutlik**)

• Projekti on kaasatud 68 vabatahtlikku, kes on abiks olnud ürituste korraldamisel, uute projektide algatamisel ja **partnerluste sõlmimisel** ⇒ Projekti on kaasatud 68 vabatahtlikku, kes on aidanud üritusi korraldada, uusi projekte algatada ja **partnerlussuhteid sõlmida / partnereid leida**

☞ Mitmusega liialdamine inglise keele mõjul. *Partnerlus* on eesti keeles ainsuslik sõna.

patenteerima ⇒ patentima

• Värska vesi on Tartu Õlletehase **patenteeritud** kaubamärk ⇒ Värska vesi on Tartu Õlletehase **patenditud / patendiga** kaubamärk

• Kaubamärki saab registreerida, **patenteerida** saab leiutist ⇒ Kaubamärki saab registreerida, **patentida** saab leiutist

☞ Võõrliitega tuletise asemel on soovitatav eelistada liiteta keelendit.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

penetratsioon

1. *penetreerimine, läbitungimine, sissetungimine*

2. GEOL *pinnase omaduste uurimiseks geotehnikas kasutatav meetod*

3. (inglise *penetration*) ⇒ turuhõive, turuosa; toote v teenuse tungimine turule, levik

- Praegu pole nutitelefonide turuosa **penetratsioon** veel piisav ⇒ Praegu pole nutitelefonide **turuhõive** / **туруosa** veel piisav
- Tehnoloogia kiire areng peaks interneti **penetratsiooni** olulisel määral toetama ⇒ Tehnoloogia kiire areng peaks interneti **levikut** / **kasutuse kasvu** olulisel määral toetama
- ☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine, sageli saab asendada täpsema sõnaga.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

perenimi ⇒ perekonnanimi

- ☞ Traditsiooniline termin on *perekonnanimi*, nii on ka nimeseaduses ja isikudokumentides. *Perenimi* selle sünonüümina võib tekitada segadust, võidakse arvata, et tegu on millegi muuga.

periood

1. *ajajärk, korduv ajavahemik*

2. ⇒ kestus, aeg

- Insenerid peavad töötama kogu **ehitusperioodi** ehk 80 tööpäeva ⇒ Insenerid peavad töötama kogu **ehitusaja** / **ehituse kestuse** ehk 80 tööpäeva
- **Projekti periood** peab algama viis tööpäeva peale taotluse esitamist ⇒ **Projekti kestus** / **Projekt** peab algama viis tööpäeva peale taotluse esitamist
- Sooja toitu saab **laagri perioodil** 3 korda päevas ⇒ Sooja toitu saab **laagris** / **laagri ajal** 3 korda päevas
- MTA avastas kahe kuuga pool miljonit salasigarette rohkem kui eelmisel aastal samal **perioodil** ⇒ MTA avastas kahe kuuga pool miljonit salasigarette rohkem kui eelmisel aastal samal **ajal**

☞ *Periood* tähendab korduvat ajavahemikku, seda ei sobi kasutada lihtsalt aja või kestuse tähenduses.

3. ⇒ tähtaeg

- Lepingu **periood** algab 1. juunil 2013 ja kestab 3 aastat ⇒ Lepingu **tähtaeg** algab 1. juunil 2013 ja kestab 3 aastat

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine.

Vt ka **kevadperiood**, **suveperiood**, **sügisperiood**, **talveperiood**

perioodiliselt <määrsõnana> ⇒ korrapäraselt; korraline; aeg-ajalt;

perioodiline

- **Perioodiliselt** makstavate hüvitiste ümberarvutamisel võetakse aluseks hindade ja elukalliduse muutus ⇒ **Korrapäraselt** makstavate hüvitiste ümberarvutamisel võetakse aluseks hindade ja elukalliduse muutus
- Uuendage **perioodiliselt** oma viirusetõrjeprogrammi ⇒ Uuendage **korrapäraselt** / **aeg-ajalt** oma viirusetõrjeprogrammi
- **Perioodiliselt esitatavate** aruannete eesmärk on pidev järelevalve reitinguagentuuride üle ⇒ **Perioodiliste** aruannete eesmärk on pidev järelevalve reitinguagentuuride üle

☞ *It*-määrsõna võib sõnastuse teha kantseliitlikuks ja mitmemõtteliseks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/it.html> (Sirje Mäearu artikkel „It-liitelised määrsõnad”)

personaliseerima (inglise *personalize*)

1. *isiku(te)ga siduma*

• Administraatoril on võimalus **personaliseerida** portaalis kommenteerijaid (*konkreetsete isikutega siduda*)

2. ⇒ individualiseerima, isikupärastama, isikupäraseks või isikuomaseks tegema

• Valitud kavand **personaliseeritakse vastavalt** kliendi materjalidele ja nägemusele ⇒ Valitud kavand **isikupärastatakse** kliendi materjalide ja nägemuse **põhjal** (vt ka **vastavalt**)

• Soovi korral saab trükised ka **personaliseerida** ja **numereerida** ⇒ Soovi korral saab trükised ka **isikupäraseks muuta** ja **nummerdada** (vt ka **numereerima**)

3. ⇒ isikustama, personifitseerima

• Nüüd jääb nendega siduda mõni kõigile tuttav **personaliseeritud** „kurjuse kehastus” ⇒ Nüüd jääb nendega siduda mõni kõigile tuttav **personifitseeritud** / **isikustatud** „kurjuse kehastus”

☞ Täheenduse ebasoovitatav laienemine. Toortõlge inglise keelest, mis sageli on parem asendada täpsema sõna või väljendiga.

Vt ka **personaliseeritud**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

personaliseeritud ⇒ individuaalne, individuaal-, eri-, ainu-;

isikupärane

• Ettevõtte valmistab voodeid **personaliseeritud projekti** järgi ⇒ Ettevõtte valmistab voodeid **individuaalprojekti** / **eriprojekti** järgi

• Tellige **personaliseeritud** köögimööbel Eesti tootjalt ⇒ Tellige **isikupärane** köögimööbel Eesti tootjalt

• Meie poest saad tellida **personaliseeritud** meeneid ⇒ Meie poest saad tellida **individualiseeritud** / **isikupäraseid** meeneid

• Meie eesmärk on pakkuda igale kliendile **personaliseeritud** lahendusi ⇒ Meie eesmärk on pakkuda igale kliendile **individuaalseid** / **personaalseid** lahendusi

☞ Omasõna või vanem võõrsõna on sageli selgem kui võõrsõna.

Vt ka **personaliseerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

pesematult <määrsõnana> ⇒ pesemata

• Ujula kodukord keelab inimestel basseini tulla **pesematult** ⇒ Ujula kodukord keelab inimestel basseini tulla **pesemata**

☞ Ületuletus. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

-pidiselt <määrsõnana> ⇒ -pidi; -pidine

• Inflatsioonitempo mõningane alanemine **toimub** ka **edaspidiselt** ⇒ Inflatsioonitempo **alaneb** mõnevõrra ka **edaspidi** (vt ka **toimuma**)

• Meedia suur tähelepanu erakonna tegemiste **suhtes** on mõjunud **kaksipidiselt** ⇒ Meedia suur tähelepanu erakonna tegemiste **vastu** on mõjunud **kaksipidi** (vt

ka **suhtes**)

- Elektriijaamade töötajad ei tea müügitehingu üksikasju ja seepärast suhtuvad jaamade müüki **kahepidiselt** ⇒ Elektriijaamade töötajad ei tea müügitehingu üksikasju ja seepärast suhtuvad jaamade müüki **kahtepidi / kahtviisi**
- Iga kodaniku kohus on õiguskaitseorganeid **igapidiselt** aidata ⇒ Iga kodaniku kohus on õiguskaitseorganeid **igapidi / igal moel** aidata
- **Teistpidiselt** rikastavad välisprojektide kogemused meie Eesti projekte ⇒ **Teistpidi / Teiselt poolt** rikastavad välisprojektide kogemused meie Eesti projekte

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **seespidiselt**, **vastupidiselt**, **välispidiselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrõnad”)

pidulik aktus ⇒ aktus, pidulik koosolek

- Eesti Vabariigi 95. aastapäeva **pidulik aktus** ⇒ Eesti Vabariigi 95. aastapäeva **aktus**
- Teeneteplaat antakse üle vallavalitsuse **poolt** korraldataval Eesti Vabariigi aastapäeva **pidulikult aktusel** ⇒ Teeneteplaat antakse üle vallavalitsuse korraldatud Eesti Vabariigi aastapäeva **aktusel** (vt ka **poolt**)
- ☞ Liiane väljend, sest sõna *aktus* tähendabki 'pidulik koosolek'.

pidulik galakontsert ⇒ galakontsert, pidulik kontsert

- Kell 18 algab kontserdimajas **pidulik galakontsert** ⇒ Kell 18 algab kontserdimajas **galakontsert / pidulik kontsert**
- Pärast kahte vooru ja pingelist finaali pärjatakse parimad estraadilauljad **pidulikult galakontserdil** ⇒ Pärast kahte vooru ja pingelist finaali pärjatakse parimad estraadilauljad **galakontserdil**
- ☞ Liiane väljend, sest *galakontsert* tähendabki 'pidulik kontsert'.

pidulik galaõhtu ⇒ galaõhtu, peoõhtu, piduõhtu

- Võitjate väljakuulutamise leiab aset 1. veebruaril 2006. aastal **pidulikult galaõhtul** Mooste mõisas ⇒ Võitjad kuulutatakse välja 1. veebruaril 2006. aastal **peoõhtul / piduõhtu / galaõhtul** Mooste mõisas
- **Piduliku galaõhtu** avas Tallinna linnapea tervituskõnega ⇒ **Piduliku õhtu / Galaõhtu / Peoõhtu** avas Tallinna linnapea tervituskõnega
- ☞ Liiane väljend, sest *gala-* tähendabki 'pidulik'.

pidulik galaõhtusöök ⇒ galaõhtusöök, pidulik õhtusöök

- 2. juulil toimub **pidulik galaõhtusöök** ooperimaja terrassil ⇒ 2. juulil toimub **galaõhtusöök** ooperimaja terrassil
- Kolmepäevase konverentsi raames korraldasime avavastuvõtu ning **piduliku galaõhtusöögi** ⇒ Kolmepäevase konverentsi raames korraldasime avavastuvõtu ning **piduliku õhtusöögi / galaõhtusöögi**
- ☞ Liiane väljend, sest *galaõhtusöök* tähendabki 'pidulik õhtusöök'.

pidulik tseremoonia ⇒ tseremoonia

- Riigikogu esimees esineb tervituskõnega kodakondsustunnistuste üleandmise **pidulikult tseremoonial** ⇒ Riigikogu esimees esineb tervituskõnega

kodakondsustunnistuste üleandmise tseremoonial

• Tartu Ülikooli Kliinikumi uue hoone nurgakivi paneku pidulik tseremoonia 1. märtsil ⇒ Tartu Ülikooli Kliinikumi uue hoone pidulik nurgakivi panek / nurgakivi paneku tseremoonia 1. märtsil

☞ Liiane väljend, sest sõna tseremoonia tähendabki 'pidulik kombetalitus, tavand'.

piisavalt

1. nii palju kui millekski vaja, küllaldaselt

• Komisjon tegi piisavalt parandusettepanekuid (ettepanekutest piisas)

2. ⇒ üsna, võrdlemisi, küllaltki, parasjagu

• Keemiline teotõrjereparaat on efektiivne, kuid piisavalt kallis ⇒ Keemiline teotõrjereparaat on efektiivne, kuid küllaltki kallis

• Läänemeres on piisavalt palju fosforiühendeid, mis soodustavad sinivetikate vohamist ⇒ Läänemeres on palju / üsna palju fosforiühendeid, mis soodustavad sinivetikate vohamist

• Lääneriikide finantsseis on piisavalt halb ⇒ Lääneriikide finantsseis on üsna / võrdlemisi halb

☞ Tähenduse ebasoovitatav laienemine.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/piisavalt.html> (Mati Ereli artikkel „Piisavalt”)

piisav kvoorum ⇒ kvoorum

• Erakorraline istung toimub, kuna Haapsalus ei tulnud kokku piisav kvoorum senati liikme valimiseks ⇒ Erakorraline istung toimub, kuna Haapsalus ei tulnud kokku kvoorum senati liikme valimiseks

• Istung lükkus koalitsiooniläbirääkimiste tõttu pärastlõunale, kuid ka siis ei saadud piisavat kvoorumit kokku ⇒ Istung lükkus koalitsiooniläbirääkimiste tõttu pärastlõunale, kuid ka siis ei saadud kvoorumit kokku

• Sotsiaalkomisjon kogunes erakorralisele istungile, kohal viibis piisav kvoorum ⇒ Sotsiaalkomisjon kogunes erakorralisele istungile, kvoorum oli kohal

☞ Liiane väljend, sest kvoorum tähendabki 'koosoleku otsustusvõimelisuseks vajalik, piisav liikmete arv'.

pikaaegselt, pikaajaliselt <määrsõnana> ⇒ pikka aega, pika aja

jooksul, kaua; pikaajaline

• Elemendi vastupidavust ja stabiilsust saab katsetada ainult pikaaegselt ⇒ Elemendi vastupidavust ja stabiilsust saab katsetada ainult pika aja jooksul

• Euroopa Liidul on pikaajaliselt välja kujunenud kogemus nende probleemide lahendamisel ⇒ Euroopa Liidul on pika aja jooksul välja kujunenud nende probleemide lahendamise kogemus / Euroopa Liidul on pikaajaline nende probleemide lahendamise kogemus

• Kohaliku omavalitsuse tulubaasi ümberkujundamise eesmärk on pikaajaliselt võimalikult stabiilse eelarvetulubaasi kujundamine ⇒ Kohaliku omavalitsuse tulubaasi ümberkujundamise eesmärk on võimalikult stabiilne eelarvetulubaas pikaks ajaks / pika aja jooksul

• Sadamat pikaajaliselt rentinud firma tellitud ekspertiisi järgi ei tohi raske puukoormaga autod kaile sõita ⇒ Sadamat juba kaua / pikka aega rentinud firma tellitud ekspertiisi järgi ei tohi raske puukoormaga autod kaile sõita

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka [pikemaaegselt](#), [pikemaajaliselt](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

pikemaaegselt, pikemaajaliselt <*määrsõnana*> ⇒ pikemaks ajaks, pikemat aega

- Eelnõu annab võimaluse koostada rakendusaktid, mis sätestaksid näiteks toetuste tingimused **pikemaajaliselt** kui seni ⇒ Eelnõu annab võimaluse koostada rakendusaktid, mis sätestaksid näiteks toetuste tingimused **pikemaks ajaks** kui seni
- Paraku jäid saavutamata need eesmärgid, mis **pikemaaegselt** oleksid majanduskasvu taganud ⇒ Paraku jäid saavutamata need eesmärgid, mis **pikema aja jooksul** oleksid majanduskasvu taganud
- Tablettide toime ei ole **koheselt** tuntav, neid peab tarvitama **pikemaajaliselt** ⇒ Tablettide toime ei ole **kohe** tuntav, neid peab tarvitama **pikemat aega** (vt ka [koheselt](#))

☞ Ületuletus. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka [pikaaegselt](#), [pikaajaliselt](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

pilootima, piloteerima

1. *õhusõidukit juhtima*

2. (inglise *pilote*) ⇒ katsetama, proovima; tutvustama; sisse töötama, juurutama

- Eile algas uuele infosüsteemile ülemineku viimane **pilootimine** ⇒ Eile algas uuele infosüsteemile ülemineku viimane **katsetamine** / **proovimine**
- Digiresept on **pilootimiseks** valmis ⇒ Digiresept on **katsetamiseks** valmis
- Koolitus- ja nõustamisprogrammi **piloteeriti** neljas **grupis** ⇒ Koolitus- ja nõustamisprogrammi **katsetati** / **tutvustati** neljas **rühmas** (vt ka [grupp](#))
- Hanke eesmärk on kavandada ja **piloteerida** kohanemisprogramm täiskasvanud kodanike paremaks lõimimiseks ⇒ Hanke eesmärk on kavandada ja **sisse töötada** kohanemisprogramm täiskasvanud kodanike paremaks lõimimiseks

☞ Põhjendamatu toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem.

Vt ka [pilootkatse](#), [pilootprojekt](#), [pilootuuring](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

pilootkatse ⇒ esmakatse, juhtkatse, proovikatse

- Olenemata sellest, mis tüüpi katsega on tegu, tuleb igal juhul esmalt **läbi viia pilootkatse** ⇒ Olenemata sellest, mis tüüpi katsega on tegu, tuleb igal juhul esmalt **teha proovikatse** (vt ka [läbi viima](#))
- Igale kütusele on vaja eelnevaid **pilootkatseid** ⇒ Igale kütusele on vaja eelnevaid **proovikatseid**
- Kõik eksperimendis kasutatud materjalid (testid ja ankeedid) kontrolliti ning parandati **pilootkatse** käigus ⇒ Kõik eksperimendis kasutatud materjalid (testid

ja ankeedid) kontrolliti ning parandati **esmakatse** käigus

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, omasõna on sageli täpsem.

Vt ka **pilootima**, **piloteerima**, **pilootprojekt**, **pilootuuring**

pilootprojekt (inglise *pilot project*), **piloot** (inglise *pilot*) ⇒ juhtprojekt, näidisprojekt, katseprojekt, prooviuuring

• Eestil ja Lätil on võimalik olla neis **pilootides** muule Euroopale pioneer ja **piloteerija** ⇒ Eestil ja Lätil on võimalik olla neis **projektides** / **katseprojektides** muule Euroopale pioneer ja **katsetaja** (vt ka **piloteerima**)

• Lapsehoidjate **pilootprojekti** eesmärk on toetada vähemalt 1,5 aastat lapsehoolduspuhkusel viibinud vanemaid ⇒ Lapsehoidjate **juhtprojekti** / **katseprojekti** eesmärk on toetada vähemalt 1,5 aastat lapsehoolduspuhkusel viibinud vanemaid

• Suurem osa kunagi **pilootprojektidena** algatatud üritusi on praeguseks riigieelarvelised ⇒ Suurem osa kunagi **katseprojektidena** algatatud üritusi on praeguseks riigieelarvelised

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, muu sõna on sageli täpsem.

Vt ka **pilootima**, **piloteerima**, **pilootkatse**, **pilootuuring**

pilootuuring (inglise *pilot*) ⇒ katseuuring, esmauuring, esimene uuring, juhtuuring, prooviuuring

• Aprillis alustatavas IT-ettevõtete **pilootuuringus** keskendutakse Eesti infotehnoloogiasektori potentsiaali hindamisele ⇒ Aprillis alustatavas IT-ettevõtete **katseuuringus** / **esmauuringus** keskendutakse Eesti infotehnoloogiasektori potentsiaali hindamisele

• Tervisekaitseinspeksiooni **pilootuuringus** osalesid nelja kooli õpilased ja töötajad ⇒ Tervisekaitseinspeksiooni **uuringus** / **esmauuringus** osalesid nelja kooli õpilased ja töötajad

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, omasõna on sageli täpsem.

Vt ka **pilootima**, **piloteerima**, **pilootkatse**, **pilootprojekt**

piloteerima

1. *piloodina* (lennuvahendit) juhtima

2. vt **pilootima**

p/k lüh ⇒ pk

• Võistlustööd tuleb saata aadressil **p/k** 204, Kesklinna postkontor, Riia 4, 51004 Tartu ⇒ Võistlustööd tuleb saata aadressil **pk** 204, Kesklinna postkontor, Riia 4, 51004 Tartu

☞ Lühendis ei ole soovitatav kasutada kaldkriipsu: *postkasti* korrektne lühend on *pk*.

plaan A, **A-plaan** (inglise *plan A*, *A-plan*) ⇒ esimene plaan, peamine plaan, peaplaan, põhiplaan

• Kui kohus valitsuse **A-plaani** ei toeta, siis valitsusel on olemas ka **B-plaan** ⇒ Kui kohus valitsuse **esimest plaani** ei toeta, siis valitsusel on olemas ka **teine plaan** / **varuplaan**

☞ Kõnekeelne väljend, mis kirjakeelde ei sobi.

Vt ka **plaan B**

plaan B, B-plaan (inglise *plan B, B-plan*) ⇒ varuplaan, teine plaan, varuvariant

- Täname The Economist rõhutab, et euroala vajab **plaani B**, kuna euroala päästeplaan enam ei toimi ⇒ Täname The Economist rõhutab, et euroala vajab **varuplaani**, kuna euroala päästeplaan enam ei toimi
  - Ei saa rääkida **plaanist B**, kuna pole ka **plaani A** ⇒ Ei saa rääkida **varuplaanist**, kuna pole ka **peaplaani / peamist plaani**
- ☞ Kõnekeelne väljend, mis kirjakeelde ei sobi.
Vt ka **plaan A**

poliitika *mitm*

1. (inglise *politics*) ⇒ poliitika, poliitilised vaated, seisukohad, veendumused

- Eesmärk on lapsi ja peresid **puudutavate poliitikate** stabiilsus ⇒ Eesmärk on lapsi ja peresid **puudutava poliitika** stabiilsus
- **Läbi Euroopa Liidu erinevate poliitikate** on võimalik kõige paremini mõista liidu toimimise eesmärke ja tegutsemise vajalikkust ⇒ **Euroopa Liidu eri poliitikavaldkondade kaudu** on võimalik kõige paremini mõista liidu toimimise eesmärke ja tegutsemise vajalikkust (vt ka **läbi**)

2. (inglise *policies*) ⇒ poliitika, reeglid, strateegiad, tegevuskavad, meetmed, vahendid, põhimõtted, abinõud, kord

- Puuetega inimeste vajadusi võetakse arvesse kõikide **erinevate poliitikate** koostamisel ⇒ Puuetega inimeste vajadusi võetakse arvesse kõikide **tegevuskavade / strateegiate** koostamisel (vt ka **erinev**)
- Meie töötajad kohustuvad järgima kõiki töötervishoiu ja tööohutuse **poliitika**id ⇒ Meie töötajad kohustuvad järgima kõiki töötervishoiu ja tööohutuse **reegleid / abinõusid / põhimõtteid**
- Töötaja kohustus on teada **poliitika**id, mis tema töö ja otsuste kohta kehtivad, ning neile **vastavalt** tegutseda ⇒ Töötaja kohustus on teada **reegleid / meetmeid**, mis tema töö ja otsuste kohta kehtivad, ning nende **järgi / kohaselt** tegutseda (vt ka **vastavalt**)

☞ *Poliitika* on eesti keeles loendamatu sõna, abstraktsõna. Mitmus on inglise keele mõjuline. Sageli on mõistlik asendada täpsema või kitsama valdkonna sõnaga.

▷ *Loe lisaks:* ☞ http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2009_2/OK_2009-2_07.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Mõttetu mitmus”, lk 58–60)

poliitiline erakond, poliitiline partei, poliitiline fraktsioon ⇒ erakond, partei, fraktsioon

- Kohus keelas viiel parlamendiliikmel juhtida viie aasta jooksul ühtegi **poliitilist parteid** ⇒ Kohus keelas viiel parlamendiliikmel juhtida viie aasta jooksul ühtegi **parteid / erakonda**
  - **Poliitilised erakonnad** on alustanud ettevalmistusi kohalike omavalitsuste valimisteks ⇒ **Erakonnad** on alustanud ettevalmistusi kohalike omavalitsuste valimisteks
  - ALDE on Euroopa Parlamendi suuruselt kolmas **poliitiline fraktsioon** ⇒ ALDE on Euroopa Parlamendi suuruselt kolmas **fraktsioon**
- ☞ Liiane väljend, sest erakond ehk partei ja fraktsioon ongi poliitilised, omadussõna *poliitiline* nende sõnade ees on liigne.

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 33–34)

-poolne

1. *millegi pool küljes või suunas paiknev, millelegi (ka ajaliselt) lähem*

- **Tänavapoolsele** majaosale pandi mürakindlad aknad
- Gümnaasiumi algklassid õpivad **õhtupoolses** vahetuses (*õhtuses vahetuses*)

2. *mingi omaduse poole kalduv*

- Möödunud aasta suvi oli vihmane ja **jahedapoolne**

3. *kellestki lähtuv, kelleltki pärinev (selles tähenduses sageli ülearune)*

- Palume saata **Teie-poolsed** ettepanekud ⇒ Palume saata **Teie** ettepanekud
- Firma kodulehte ei tohi kasutada ilma **meiepoolse** kirjaliku nõusolekuta ⇒ Firma kodulehte ei tohi kasutada ilma **meie** kirjaliku nõusolekuta
- Toimkonna liikmetele edastati **Eesti-poolsed** pakkumised

põllumajandustoetuste **osas** ⇒ Toimkonna liikmetele edastati **Eesti** pakkumised põllumajandustoetuste **kohta** (vt ka **osas**)

☞ **Sageli ülearune**. Liita on mõtet ainult neid tüvesid, mis on mõiste väljendamiseks hädavajalikud. Terminite kompaktsus vähendab teksti liiasust ja lõtvust.

▷ *Loe lisaks:* ➡ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/liialdagem.html> (Argo Mundi artikkel „Liialdagem mõõdukalt!”)

▷ *Loe lisaks:* ➡ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=53> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Ülearused omadussõnad: alane, poolne ja nimeline”)

poolt

• Arupärimine Tallinna Munitsipaalpolitsei **poolt tehtud** parkimistrahvide kohta ⇒ Arupärimine Tallinna Munitsipaalpolitsei **tehtud** parkimistrahvide kohta

- **Tasumine toimub** EVK **poolt esitatud** arve alusel 14 päeva jooksul ⇒ **Tasutakse** EVK **esitatud** arve alusel 14 päeva jooksul / **Tasutakse** EVK arve alusel 14 päeva jooksul (vt ka **toimuma**)

• Pressiesindaja peab oskama vastata ajakirjaniku **poolt esitatud** küsimusele ⇒ Pressiesindaja peab oskama vastata ajakirjaniku küsimusele

- 3. veebruaril toimus maavalitsuses Eesti Õpilasesinduste Liidu **poolt läbi viidud** koolireformi seminar ⇒ 3. veebruaril toimus maavalitsuses Eesti Õpilasesinduste Liidu koolireformi seminar (vt ka **läbi viima**)

• Kesklinna vanema **poolt välja antud** avaliku ürituse korraldamise luba ⇒ Kesklinna vanema **antud** avaliku ürituse korraldamise luba

- Kirjastuse **poolt kasutatav** müügimeetod on tarbijakaitseseaduse järgi käsitatav keelatud kauplemisvõttena ⇒ Kirjastuse müügimeetod on tarbijakaitseseaduse järgi käsitatav keelatud kauplemisvõttena

☞ **poolt** on võõrmõjuline ja teeb sageli lause kantseliitlikuks. Enamasti lauses ülearune.

▷ *Loe lisaks:* ➡ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/pooltvastu.html> (Sirje Mäearu artikkel „poolt vastu”)

▷ *Loe lisaks:* ➡ <http://www.just.ee/29383> (Maire Raadiku artikkel „Poolt-sõna poolt ja vastu”)

▷ *Loe lisaks:* ➡

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32>

d841b4585eb.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Eksimusi ees- ja tagasõnade osas”, lk 54–56)

pop-up (inglise)

1. ⇒ hüpik-, ruumiline, ruumpildi-

- **Pop-up-raamatud** on üks tegelusraamatute tüüpe ⇒ **Ruumpildiraamatud** on üks tegelusraamatute tüüpe
- **Pop-up-aknad** on omaette brauseriaknad, mis avanevad automaatselt näiteks mõnel lingil klõpsates ⇒ **Hüpikaknad** on omaette brauseriaknad, mis avanevad automaatselt näiteks mõnel lingil klõpsates

2. ⇒ ränd-, hooaja-, ajutine

- Alates juunist on avatud **pop-up-restoran** meie söögikoha terrassil ⇒ Alates juunist on avatud **suverestoran** / **hooajarestoran** meie söögikoha terrassil
- Laadal avatud toidublogijate **pop-up-kohvik** osutus menukaks ⇒ Laadal avatud toidublogijate **ajutine kohvik** / **rändkohvik** / **ühapäevakohvik** osutus menukaks
- Linnamuuseum avab veebruaris Telliskivi loomelinnakus **pop-up** muuseumi ⇒ Linnamuuseum avab veebruaris Telliskivi loomelinnakus **ajutise** muuseumi

3. ⇒ teisaldatav

- Töösendis pingutatakse **pop-up-stend** tugevate metallhaakidega ⇒ Töösendis pingutatakse **teisaldatav stend** tugevate metallhaakidega
- ☞ Laialivalguva tähendusega tsitaatsõna asemel on soovitatav kasutada täpsemat omasõna.

positiivne (inglise *positive*) ⇒ hea, kasulik, kiiduväärt, teretulnud

- Aruanne sisaldab mitut **positiivset** soovitusi ⇒ Aruandes on mitu **head** / **kasulikku** soovitusi
- Alkoholi miinimumhinna kehtestamine oleks väga **positiivne samm** ⇒ Alkoholi miinimumhinna kehtestamine oleks väga **kiiduväärt**
- Ootame juhtkonnalt **positiivset signaali** ⇒ Ootame juhtkonnalt **jah-sõna**
- Uue meediakanali ilmumine on väga **positiivne** ⇒ Uue meediakanali ilmumine on väga **teretulnud**
- ☞ Stampsõna, mille kasutusega liialdatakse. Sageli on võimalik väljenduda täpsemalt.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 33–35)

positsioneerima

1. *kellegi v millegi positsiooni, asukohta kindlaks määrama*

2. *MAJ tootele v teenusele turuosa leidma ja seda seal reklaamima*

3. ⇒ määratlema; end näitama, nimetama

- End avalikult äärmuslikuks roheliseks **positsioneerinud** tegelane ei saa juhtida sõltumatu analüüsi koostamist ⇒ End avalikult äärmuslikuks roheliseks **kuulutatav** tegelane ei saa juhtida sõltumatu analüüsi koostamist / End avalikult rohelisena **määratlev** tegelane ei saa juhtida sõltumatu analüüsi koostamist
- **Positsioneerime** ennast läbirääkimiste suhtes kõrvalseisjana ⇒ Jääme läbirääkimistel **kõrvalseisjateks** / Jääme läbirääkimistel **kõrvalseisja positsioonile**

- Eesti **positsioneerib** ennast riigina, kelle kompetents on **jätkuvalt** uute tehnoloogiliste lahenduste leidmine ⇒ Eesti **tahab olla riik / tahab ennast näidata riigina**, kelle kompetents on uute tehnoloogiliste lahenduste leidmine (vt ka **jätkuvalt**)

☞ Stampsõna, mille asemel saab sageli väljenduda täpsemalt. Tähenduse põhjendamatu laienemine.

postiindeks (vene *почтовый индекс*), **posti sihtnumber** ⇒ sihtnumber

- Rakvere tänavate **postiindeksid** ⇒ Rakvere tänavate **sihtnumbrid**
- Küsime teenuse pakkumise eesmärgil teie andmeid: nime, elukoha aadressi, linna, **postiindeksit** ⇒ Küsime teenuse pakkumise eesmärgil teie andmeid: nime, elukoha aadressi, linna, **sihtnumbrit**
- Postiaadress sisaldab koha-aadressile lisaks veel ka **posti sihtnumbrit** ehk **postiindeksit** ⇒ Postiaadress sisaldab koha-aadressile lisaks veel ka **sihtnumbrit**
- ☞ **Postiindeks** on toortõlge vene keelest. Sõna **sihtnumber** käibki ainult postside kohta, seetõttu on „posti sihtnumber” liiane väljend.

potentsiaalne ⇒ **potentsiaalne**

☞ Õigekirjaviga. Sõna **potentsiaalne** tuleb ladina sõnast *potentia*.

potentsiaalid *mitm*

1. FÜÜS *vektorvälja iseloomustavad suurused*
2. (inglise *potentialities*) ⇒ **potentsiaal**, **võimalused**
  - Korraldajate soov on tõsta esile Mere puistee kasutamata **potentsiaalid** ⇒ Korraldajate soov on tõsta esile Mere puistee kasutamata **potentsiaal / võimalused**
  - Töötoas antakse täpsem ülevaade virtuaalmaailma **potentsiaalidest** ⇒ Töötoas antakse täpsem ülevaade virtuaalmaailma **võimalustest**
  - **Riiklikud poliitikad** peavad reageerima paremini Euroopa riikide vajadustele ja **potentsiaalidele** ⇒ **Riiklikud strateegiad / Riigid** peavad reageerima paremini Euroopa riikide vajadustele ja **võimalustele** (vt ka **poliitikad**)
  - ☞ **Potentsiaal** on loendamatu sõna, abstraktsõna. Mitmus on inglise keele mõjuline.

potentsiaalne *võimalik; varjatult v varuna olemasolev*

☞ NB! Sõnas **potentsiaalne** on kirjaviga.

Vt ka **potentsiaalid**

PR *lüh* (inglise *public relations*) ⇒ suhtekorraldus, mainekorraldus;

reklaam, reklaamikampaania

- Konkurssi saatis tugev ja läbimõeldud **PR-kampaania**, millega saavutati kaubamärgile tuntus veel enne, kui toode turule jõudis ⇒ Konkurssi saatis tugev ja läbimõeldud **kampaania / reklaam**, millega saavutati kaubamärgile tuntus veel enne, kui toode turule jõudis
- Teist koosolekut järjest oli kõneaineks liidu **PR-tegevus** ⇒ Teist koosolekut järjest oli kõneaineks liidu **suhtekorraldus / mainekorraldus**
- ☞ Soovitame ingliskeelse lühendi asemel täpsemaid eestikeelseid sõnu.
- Vt ka **avalikud suhted**

praegu kehtiv ⇒ kehtiv; praegune

- **Praegu kehtiv** seadus annab kindla ja väga jäiga loetelu ⇒ **Kehtiv** seadus annab kindla ja väga jäiga loetelu
  - **Praegu kehtiv** riiklik maakonnaliinide doteerimissüsteem ei motiveeri bussifirmasid sõitjate hulka suurendama ⇒ **Praegune** riiklik maakonnaliinide doteerimissüsteem ei motiveeri bussifirmasid sõitjate hulka suurendama
  - **Vastavalt praegu kehtivale** Vabariigi Valitsuse määrusele on kehtestatud töölähetuskulude hüvitiste ja päevaraha määrad ⇒ Vabariigi Valitsuse määruse **järgi** on kehtestatud töölähetuskulude hüvitiste ja päevaraha määrad (vt ka **vastavalt**)
- ☞ Liiane väljend, sest olevikus täiend *kehtiv* juba näitab, et see toimub praegu. Vahel on ka täiend *kehtiv* ülearune.

praegusel hetkel ⇒ praegu, praegusel ajal, praegusajal

- Majanduskomisjon otsustas, et **praegusel hetkel** ei ole mõistlik eelnõu menetlusega kiirustada ⇒ Majanduskomisjon otsustas, et **praegu** ei ole mõistlik eelnõu menetlusega kiirustada / Majanduskomisjon otsustas, et eelnõu menetlusega ei ole mõistlik kiirustada
  - **Praegusel hetkel** on õigusabi siiski küllalt kulukas ⇒ **Praegusel ajal** on õigusabi siiski küllalt kulukas
  - Tööjõunappus on **praegusel hetkel** kujunemas ettevõtluse suurimaks takistuseks ⇒ Tööjõunappus on **praegusajal** kujunemas ettevõtluse suurimaks takistuseks
- ☞ *Hetkel* tähendab 'just nüüd, parajasti'; mitte 'praegusel ajal'.
Praegusel hetkel on pahatihti ka stampväljend.
Vt ka **hetk**, **hetkel**, **tänasel hetkel**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/hetkel.html> (Mati Ereli artikkel „Täna ja hetkel”)

praeguselt <määrsõnana> ⇒ praegu, nüüd, kohe

- Sotsiaalministeerium pooldab plaani tõsta töötuskindlustusmaks **praeguselt**, mitte aasta pärast ⇒ Sotsiaalministeerium pooldab plaani tõsta töötuskindlustusmaks **praegu** / **kohe**, mitte aasta pärast
  - Käivita salvestamine **praeguselt** ⇒ Käivita salvestamine **nüüd** / **kohe**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

praktikad *mitm* (inglise *practices*)

1. ⇒ tavad, viisid, meetodid; kogemused

- Tööinspeksioon kogub ja levitab tööandjate parimaid **praktikaid**, mis on headeks näideteks ettevõtetele ⇒ Tööinspeksioon kogub ja levitab tööandjate parimaid **tavasid** / **meetodeid**, mis on headeks näideteks ettevõtetele
- seminar „Parimad **praktikad** noorsootöö korraldamisest kohaliku omavalitsuse ametnikele” ⇒ seminar „Parimad noorsootöö korraldamise **meetodid** / **kogemused** kohaliku omavalitsuse ametnikele”

2. ⇒ praktika, praktikatunnid

- Õppekavade omandamisel on väga suur osa **praktikatel**, mis võimaldavad omandatud teooriat praktiliselt rakendada ⇒ Õppekavade omandamisel on

väga suur osa **praktikal**, mis võimaldab omandatud teooriat praktiliselt rakendada / Õppekavade omandamisel on väga suur osa **praktikatundidel**, mis võimaldavad omandatud teooriat praktiliselt rakendada

☞ Inglise keele mõjuline mitmus, mille asemel on parem kasutada ainsust või leida teised, mitmusesse paremini sobivad sõnad.

▷ *Loe lisaks:* ☞ http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2009_2/OK_2009-2_07.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Mõttetü mitmus”, lk 60–61)

praktikaline ⇒ praktiline, praktika-

- **Praktikalise** osa käigus said kursuselased teada, kuidas toiduaineid ette valmistada ⇒ **Praktilise** osa / **Praktika** käigus said kursuselased teada, kuidas toiduaineid ette valmistada

- Praktika eesmärk on täiendada üliõpilaste raamatupidamis- ja analüüsiteadmisi **praktikalise** töö käigus ⇒ Praktika eesmärk on täiendada üliõpilaste raamatupidamis- ja analüüsiteadmisi **praktilise** / **tegeliku** töö käigus

- Kursuse lõpus tuleb teha **praktikaline eksam** ⇒ Kursuse lõpus tuleb teha **praktikaeksam**

☞ *Praktika* on *ika*-lõpuga võõrsõna, mis *line*-liite ees lüheneb lõppsilbi *-ka* võrra. Lõppsilp säilib vaid siis, kui eri sõnu on vaja tähenduslikult lahus hoida, nt *füüsiline* ja *füüsikaline*.

Vt ka **logistikaline**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 104–105)

praktiliselt <määrsõnana>

1. *otstarbekalt, kasulikult*

2. *praktikas*

3. (inglise *practically*) ⇒ enam-vähem, peaaegu, tegelikult, õigupoolest, niisama hästi kui

- Tallinnas on toasooja hind viimase viie aastaga **praktiliselt** kahekordistunud ⇒ Tallinnas on toasooja hind viimase viie aastaga **peaaegu** / **tegelikult** / **niisama hästi kui** kahekordistunud

- Liimpuiduvabrik töötab **praktiliselt** jäätmevabalt, sest kõik tootmises tekkivad puidujäätmed kasutatakse soojusenergia tootmiseks ⇒ Liimpuiduvabrik töötab **tegelikult** / **õigupoolest** / **niisama hästi kui** jäätmevabalt, sest kõik tootmises tekkivad puidujäätmed kasutatakse soojusenergia tootmiseks

☞ *It*-määrsõna võib sõnastuse teha kantseliitlikuks ja mitmemõtteliseks. Omasõna on sageli täpsem.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*It*-liitelised määrsõnad”)

praktiseerima

1. *praktikas rakendama, erialal tegutsema, harjutama*

- Eesti eurovolinikukandidaat hakkab **praktiseerima** Euroopa Komisjoni rahandusvoliniku juures

- Tööstushariduskeskuse õpilased **praktiseerivad** meistrite käe all

2. (inglise *practise*) ⇒ järgima, täitma

- Miljonitel inimestel on nende valitsused keelanud õiguse vabalt oma **usku** **praktiseerida** ⇒ Miljonitel inimestel on nende valitsused keelanud õiguse

vabalt oma **usukombeid täita** / usku järgida

- Egiptuse peaminister on **praktiseeriv** muslim ⇒ Egiptuse peaminister on **usukombeid täitev** / **usukombeid järgiv** muslim
- ☞ Tähenduse laienemine inglise keele mõjul.

preambul <omastavas *preambuli*> *rahvusvahelise lepingu vm dokumendi sissejuhatav osa*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **preambula**.

preambula ⇒ **preambul**, sissejuhatatus

- **Preambula** on põhiseaduse koostisosa, selle proloog ⇒ **Preambul** on põhiseaduse koostisosa, selle proloog
- **Preambulas** märgitakse viited õigusaktidele, millest lähtudes on vajalik käskkiri anda ⇒ **Sissejuhatuses** märgitakse viited õigusaktidele, millest lähtudes on vajalik käskkiri anda
- Eelnõuga muudeti korralduse pealkirja, **preambulat** ja komisjoni koosseisu ⇒ Eelnõuga muudeti korralduse pealkirja, **sissejuhatust** ja komisjoni koosseisu
- Määruse eelnõu koosneb **preambulast** ja paragrahvidest ⇒ Määruse eelnõu koosneb **preambulist** ja paragrahvidest
- ☞ Sõna **preambul** tuleb eesti keelde ladina sõnast *praeambulum*. Iga dokumendi sissejuhatust ei sobi nimetada preambuliks.

presentatsioon ⇒ esitlus, esitelu

- **Elektroonilised presentatsioonid** on ühed efektiivsematest vahenditest, mida esitleja võib publiku veenmiseks kasutada ⇒ **Arvutiesitlused** on ühed efektiivsematest vahenditest, mida esitleja võib publiku veenmiseks kasutada
- Noortemaja avatud uste päeval toimuvad ka **videopresentatsioonid** ⇒ Noortemaja avatud uste päeval toimuvad ka **videoesitlused**
- ☞ Võõrsõnaga liialdamine.
- Vt ka **presenteerima**

presenteerima ⇒ esitlema; näitama; pakkuma

- Valitud projektidega **seonduvalt** kutsutakse Vilniusesse koolitusele ja oma ideed **presenteerima** kaks esindajat ⇒ Valitud projektide **teemal** kutsutakse Vilniusesse koolitusele ja oma ideed **esitlema** kaks esindajat (vt ka **seonduvalt**)
- E-arve panka saatmine ja e-arve **presenteerimine** pangas ⇒ E-arve panka saatmine ja e-arve **näitamine** pangas
- **Tootepresenteerija** tööülesanne on toodete **presenteerimine** apteekides ⇒ **Tootepakkuja** / **Tootemüüja** tööülesanne on toodete **pakkumine** apteekides / **Tootesitleja** tööülesanne on toodete **esitlemine** apteekides
- Messil osalemise eesmärgid on ennast klientidele nähtavaks teha ja tooteid **presenteerida** ⇒ Messil osalemise eesmärgid on ennast klientidele nähtavaks teha ja tooteid **esitleda** / **pakkuda**
- ☞ Laialivalguva sisuga võõrsõna asemel võib omasõna olla täpsem ja paremini mõistetav.
- Vt ka **presentatsioon**

presidentaarne ⇒ presidentaalne, presidialne

- **Presidentaarne** süsteem on demokraatiale ohtlikum kui parlamentaarne ⇒ **Presidentaalne** / **presidialne** süsteem on demokraatiale ohtlikum kui

parlamentaarne

- **Presidentaarsed** valitsused põhjustavad tihti konflikte parlamendi ja presidendi vahel ⇒ **Presidentaalsed** / **Presidiaalsed** valitsused põhjustavad tihti konflikte parlamendi ja presidendi vahel

☞ Õigekirjaviga. Selle tuletise tüvi lõpeb ka võõrkeeltes *-iga* (nt saksa *präsidial*, inglise *presidential*).

Vt ka **parlamentaalne**

presumptsoon

1. *eeldus*

2. JUR *fakti tõeliseks arvamine, kuni pole tõestatud vastupidist*

☞ NB! Sõnas **presumtsioon** on õigekirjaviga.

presumtsioon ⇒ presumptsioon

☞ Õigekirjaviga. Sõna *presumtsioon* tuleb ladina sõnast *praesumptio*.

prevaleerima ülekaalus olema, valitsema

☞ NB! Sõnas **prevaleerima** on õigekirjaviga.

prevaleerima ⇒ prevaleerima, ülekaalus olema, valitsema

- Valdkondlikesse **õpiväljunditesse** on üldoskuste **õpiväljund** seotud ebaühtlaselt, **prevaleerib** valdkonnapõhine käsitus ⇒ Valdkondlike **õpitulemustega** on üldoskuste **õpitulemus** seotud ebaühtlaselt, **prevaleerib** / **ülekaalus** on valdkonnapõhine käsitus (vt ka **väljund**)

☞ Õigekirjaviga. Sõna *prevaleerima* tuleb ladina sõnast *praevalere*.

preventatiivne ⇒ preventiivne, ennetav

- Uurimistöö eesmärk oli kirjeldada kooli- ja pereõdede **rolli preventatiivsel** nõustamisel koolinoorte alkoholitarbimise vähendamiseks ⇒ Uurimistöö eesmärk oli kirjeldada kooli- ja pereõdede **tegevust** / **tähtsust** koolinoorte alkoholitarbimise vähendamise **preventiivsel** / **ennetaval** nõustamisel (vt ka **roll**)

- Oluline on ka avalikkuse teavitamine kutsehaigusest kui haigusest ning **preventatiivne töö** ⇒ Oluline on ka avalikkuse teavitamine kutsehaigusest kui haigusest ning **ennetustöö**

- Läheneemiskeeld on **preventatiivne** õiguskaitsevahend, mida on võimalik kohaldada nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades ⇒ Läheneemiskeeld on **preventiivne** / **tõkestav** õiguskaitsevahend, mida on võimalik kohaldada nii tsiviil- kui ka kriminaalasjades

☞ Ületuletus. Sõna *preventiivne* tuleb prantsuse sõnast *préventif*.

Vt ka **preventsioon**

preventatsioon ⇒ preventsioon, tõkestus, ärahoid, ennetus

- Vere teel levivad nakkused ja nakatumise **preventatsioon** ⇒ Vere teel levivad nakkused ja nakatumise **preventsioon** / **ärähoid** / **ennetus**

- Füsioteraapia teenust osutatakse paranemise, **preventatsiooni**, teraapia või rehabilitatsiooni eesmärkidel ⇒ Füsioteraapia teenust osutatakse paranemise, **preventsiooni** / **ennetuse**, teraapia või rehabilitatsiooni eesmärkidel

- Kriminaalvaldkonnas pakub enam huvi noorte kuritegevus ja selle **preventatsioon** ⇒ Kriminaalvaldkonnas pakub enam huvi noorte kuritegevus ja selle **preventsioon** / **tõkestus** / **ärähoid**
- ☞ Ületuletus. Sõna *preventsioon* tuleb prantsuse sõnast *prévention*.
- Vt ka **preventiivne**

preventiivne *ärähoiddev, ennetav, vältiv, tõkestav*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **preventatiivne**.

preventsioon *ärähoidmine, ennetus, vältimine, tõkestus*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **preventatsioon**.

prioriseerima *eelistama, esikohale panema, esimeseks või parimaks tunnistama*

- ☞ Me ei soovita kasutada tuletist **prioritiseerima** ega **prioritetiseerima**.

prioriteet *esmatähtis asi, esimus, esmaülesanne*

- **Peamised prioriteetid** on olnud stabiilne rahapoliitika ja tasakaalustatud riigieelarve printsiip ⇒ **Prioriteetid** on olnud stabiilne rahapoliitika ja tasakaalustatud riigieelarve printsiip
- Välisministri kinnitusel on seitsme eestlase röövi lahendamine Liibanoni riigile **prioriteet number üks** ⇒ Välisministri kinnitusel on seitsme eestlase röövi lahendamine Liibanoni riigile **prioriteet** / **esmatähtis**
- Arengumaade **esimesed ja esmatähtsad prioriteetid** on majanduslik ja sotsiaalne areng ning vaesuse väljajuurimine ⇒ Arengumaade **prioriteetid** on majanduslik ja sotsiaalne areng ning vaesuse väljajuurimine
- ☞ Kantseliitlik liialdus: kuna ei ole olemas „teisejärgulisi” või „kõrvalisi” prioriteete, ei saa olla ka „peamisi” või „esmatähtsaid”.
- Vt ka **kõrge prioriteet**, **madal prioriteet**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 42–44)

prioritiseerima, prioritetiseerima, prioreerima ⇒ **prioriseerima**, esikohale panema, tähtsuse järjekorda panema

- Ülevaade reoveepuhastuspiirkondade seisukorrast aitab **prioritiseerida** investeringuvajadusi ⇒ Ülevaade reoveepuhastuspiirkondade seisukorrast aitab **prioriseerida** investeringuvajadusi
- Strateegia dokumendis püütakse **prioritiseerida** riiklikult tähtsaid teadusvaldkondi ⇒ Strateegia dokumendis püütakse **prioriseerida** / **esikohale panna** riiklikult tähtsaid teadusvaldkondi
- Edukat ettevõtjat iseloomustab oskus **prioritetiseerida** tegevusi ⇒ Edukat ettevõtjat iseloomustab oskus tegevusi **tähtsuse järjekorda panna**
- Alal asuvate teede ja radade hooldus on olulisuse järgi **prioreeritud** alljärgnevalt: .. ⇒ Alal asuvate teede ja radade hooldus on olulisuse järgi **prioriseeritud** / **järjestatud** alljärgnevalt: ..
- ☞ **Prioritiseerima** ja **prioritetiseerima** sisaldavad sõnaosi, mis eesti

keele seisukohast on ülearused, seevastu *prioreerima* on liiga lühendatud. Omasõna võib olla täpsem ja selgem kui võõrsõna.

privatiseerima *erastama*

- Euroopas pole kuskil ühistransport **privatiseeritud** ⇒ Euroopas pole kuskil ühistransport **erastatud**
- 1. juuliks töötatakse välja ettevõtte **privatiseerimisplaan** ⇒ 1. juuliks töötatakse välja ettevõtte **erastamisplaan**
- ✍ Soovitame võõrsõnale eelistada omasõna.

privilegeeritud ⇒ privilegeeritud, privileegidega, eesõigustatud, eesõigustega

- Me tagame meile usaldatud **privilegeeritud** informatsiooni konfidentsiaalsuse ⇒ Me tagame meile usaldatud **privilegeeritud** informatsiooni konfidentsiaalsuse
- Magistritöö uurib haridusplaanide kujunemist sõltuvalt sellest, kas õpilane kuulub ühiskonnas **privilegeeritud** või **mitteprivilegeeritud** rühma ⇒ Magistritöö uurib haridusplaanide kujunemist sõltuvalt sellest, kas õpilane kuulub ühiskonnas **privileegidega** või **privileegideta** rühma (vt ka **mitte-**)
- Isikud, kes soovivad menetlusse kolmanda isikuna sekkuda, jagunevad kaheks: **privilegeeritud** ja **privilegeerimata** ⇒ Isikud, kes soovivad menetlusse kolmanda isikuna sekkuda, jagunevad kaheks: **privilegeeritud** / **eesõigustega** ja **privilegeerimata** / **eesõigusteta**
- ✍ Õigekirjaviga: *privilegeeritud* tuleb sõnast *privileeg*.

proaktiivne (inglise *proactive*) *ennetav, ettevaatav*

- **proaktiivne** kriisiohjamine ⇒ **ennetav** kriisiohjamine
- Liidrid peavad **olema proaktiivsed** ⇒ Liidrid peavad **oskama tulevikku vaadata** / **olema ettenägelikud**
- Klientidele on oluline, et **PR-agentuur** oleks **proaktiivne** ning pakuks ideid ja lahendusi ⇒ Klientidele on oluline, et **reklaamiagentuur** / **suhtekorraldusbüroo** oleks **aktiivne** / **ettenägelik** ning pakuks ideid ja lahendusi (vt ka **PR**)
- ✍ Ebamäärase sisuga võõrsõna, mis on vahel parem asendada täpsema omasõnaga.

professionaalne

1. *kutseline, elukutseline*

- **Professionaalse** kultuuritöötaja palk on nii maal kui ka linnas väike (*kutselise*)

2. ⇒ meisterlik, asjatundlik

- **Professionaalne** arvutikasutaja oskab arvutit lisariistvaraga ühendada ⇒ **Asjatundlik** / **Meisterlik** arvutikasutaja oskab arvutit lisariistvaraga ühendada
- Pakume oma klientidele **professionaalset** abi õige aknakatte valimisel ⇒ Pakume oma klientidele **asjatundlikku** abi õige aknakatte valimisel
- ✍ Soovitame kirjakeeles mitte kasutada sõna *professionaalne* tähenduses 'meisterlik' või 'asjatundlik'.

3. ⇒ professionaali-, profi-

- maailmakuulus **professionaalne kosmeetika** ilusalongidele ⇒ maailmakuulus **salongikosmeetika** / **profikosmeetika** ilusalongidele

- roostevabast terasest **professionaalne grill** ⇒ roostevabast terasest **profigrill**
  - **professionaalne** juukselõikusmasin ⇒ **professionaali** juukselõikusmasin / **profijuukselõikusmasin**
- ☞ Teiste keelte omadussõnu ei saa tihtipeale eestindada samuti omadussõnadega, vaid peab kasutama nimisõnu, näiteks vene *железная дорога* ei ole eesti keeles „raudne tee”, vaid *raudtee*; inglise *domestic peace* ei ole „kodune rahu”, vaid *kodurahu*. Suhet mingi teise eseme või tunnusega väljendab eesti keeles liitsõna, mitte *ne-* või *line-*tuletisega sõnaühend.

profiit *kasum*

- Panga **profiit** tõusis möödunud aastal 33% võrra
  - Saade lõikab inimeste teadmatusest **profiiti** (*saab kasumit*)
  - Planeeringus on **hoitud madalat profiiti** **Loobu jõe suhtes** eesmärgiga mitte mõjutada ega muuta looduslikku kooslust ⇒ Planeeringus on võetud eesmärk mitte mõjutada ega muuta Loobu jõe looduslikku kooslust
  - Langusaastatel alustava väikeettevõttena oleme eelistanud **hoida madalat profiiti** ⇒ Langusaastatel alustava väikeettevõttena oleme eelistanud **hoida varju / jääda tagaplaanile / tegutseda ettevaatlikult**
  - Aastaid **ajakirjanduses madalat profiiti hoidnud** ravimifirma omanik ei taha ka sellest tehingust rääkida ⇒ Aastaid **ajakirjandusest hoiduv / ajakirjandusega suhtlemist vältiv** ravimifirma omanik ei taha ka sellest tehingust rääkida
- ☞ *Madalat profiiti hoidma* on nii sisult kui ka stiililt sobimatu väljend.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/073.pdf> (Argo Mundi artikkel „Hoiab madalat profiili”)

prognoos *kindlatel andmetel või eeldustel rajanev ennustus*

- ☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna **projektsioon** ega **tulevikuprognoos**.

programmijärgselt *<määrsõnana>* ⇒ programmi järel, pärast programmi

- Programmis osalenud kannavad õpetatut edasi ka **programmijärgselt** ⇒ Programmis osalenud kannavad õpetatut edasi ka **programmi järel / pärast programmi**
  - Töötaja rahulolu enne programmis osalemist ja **programmijärgselt** ⇒ töötaja rahulolu enne programmis osalemist ja **programmi järel / pärast programmi**
- ☞ Ületuletus – *lt-*liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt-*tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsõnad”)

projektsioon

1. *objekti kujutis tasapinnal või ekraanil*

2. (inglise *projection*) ⇒ **prognoos**

- Uuringu „Tallinna linna elanikkonna arvu **projektsioon**” raames tegeldi **rahvastikuprojektsioonide** koostamisega aastateks 2000–2030 ⇒ Uuringu „Tallinna linna elanikkonna arvu **prognoos**” raames koostati **rahvaarvu prognoose** aastateks 2000–2030

- Tööjõu **projektsioonid** viitavad töötajate puudujääkidele peale 2010. aastat ⇒ Tööjõu **prognoosid** viitavad töötajate puudujääkidele peale 2010. aastat
- Hindamise käigus koostati järgnevad **projektsioonid** (miljonites kroonides): .. ⇒ Hindamise käigus koostati järgnevad **prognoosid** (miljonites kroonides): ..
- ☞ Inglise keele mõjul kasutatakse seda sõna vales tähenduses.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

prolongeerima (inglise *prolong*) ⇒ pikendama, kestva(ma)ks tegema, säilitama

- Tablett vabastab toimeainet **prolongeeritult** ⇒ Tablett vabastab toimeainet **pika aja jooksul**
- Protseduuriga saavutatakse **prolongeeritud** toime ⇒ Protseduuril on **pikaajaline / kestev** toime
- Sooduslepingud olid **prolongeeritud** ka 2000. aastaks ⇒ Sooduslepingud olid **pikendatud** ka 2000. aastaks
- Rasedust **prolongeeritakse** nii kaua kui võimalik ⇒ Rasedust **pikendatakse** nii kaua kui võimalik
- ☞ Ebamäärase tähendusega inglise toorlaen, mille asemel saab kasutada täpsemat omasõna.

proportsionaalne <*millega*>

1. *kooskõlas olev, võrdeline, vastavuses olev, mõõdukooskõlaline*
  - Lambakoeral on **proportsionaalne** kehaehitus (*mõõdukooskõlaline, sobivate mõõtudega*)
  - Tulumaks olgu tuludega **proportsionaalne** (*kooskõlas*)
  - Nakkuse levik on proportsionaalne sääskede populatsiooni **arvule** ⇒ Nakkuse levik on **proportsionaalne** sääskede populatsiooni **arvuga** (*võrdeline, vastavuses*)
  - ☞ Alaleütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.
2. ⇒ **optimaalne**; sobilik, vajalik
  - Seaduses ette nähtud lahendus peab olema eelkõige **proportsionaalne** ⇒ Seaduses ette nähtud lahendus peab olema eelkõige **sobilik / vajalik eesmärgi saavutamiseks**
  - Oluline on, et hanke tulemusel selgitataks välja **proportsionaalne** hind ⇒ Oluline on, et hanke tulemusel selgitataks välja **optimaalne** hind
  - Riigihankes pisimagi vea korral pakkuja kvalifitseerimata jätmise ei ole **proportsionaalne** ⇒ Riigihankes pisimagi vea korral pakkuja kvalifitseerimata jätmise ei ole **optimaalne**
  - ☞ Kasutatakse vales tähenduses, tähenduse ebasoovitav laienemine.

protseduur (inglise *procedure*) ⇒ menetlus, toiming; kord

- Ametikirja koostamise ja vormistamise **protseduuri** järgi koostab ja vormistab ametikirja kavandi assistent ⇒ Ametikirja koostamise ja vormistamise **korra** järgi koostab ja vormistab ametikirja kavandi assistent
- Selle eesmärk oli suurendada liikmesriikide **hanke protseduuride** läbipaistvust ja vähendada diskrimineerimist ⇒ Selle eesmärk oli suurendada liikmesriikide **hankemenetluste** läbipaistvust ja vähendada diskrimineerimist
- ☞ Põhjendamatu võõrsõnalembus. Mujal kui meditsiinivaldkonnas

võiks asendada omasõnaga.

Vt ka [protseduurireeglid](#)

protseduurireeglid *mim* (inglise *rules of procedure*) ⇒ kodukord, töökord; kord, reeglid

- **Protseduurireeglid** on töötatud välja selleks, et üheselt mõista organisatsiooni toimimise mudelit ⇒ **Kodukord** / **Töökord** on loodud selleks, et üheselt mõista organisatsiooni toimimise mudelit

- Koondamise puhul peab tööandja juhinduma järgmistest **protseduurireeglitest** ⇒ Koondamise puhul peab tööandja juhinduma järgmistest **reeglitest** / **nõuetest**

- Eesmärkidest lähtudes on **disainitud** kooskõlastamise **protseduurireeglid** ⇒ Eesmärkidest lähtudes on **loodud** / **sõnastatud** / **kujundatud** kooskõlastamise **kord** (vt ka **disainima**)

- Pooled tagavad vastastikuse abi andmise koostöö ning on leppinud kokku sellega kaasas käivate **protseduurireeglite** ja plaanide **osas** ⇒ Pooled tagavad vastastikuse abi andmise koostöö ning on leppinud kokku sellega kaasas käivad **reeglid** ja plaanid (vt ka **osas**)

☞ Põhjendamatu võõrsõnalembus. Omasõna on arusaadavam ja lühem.

Vt ka [protseduur](#)

protsendipunkt (inglise *percentage point*) ⇒ protsendi võrra

- Tulumaks on vähenenud 26%-lt 21%-le, st **5 protsendipunkti** ⇒ Tulumaks on vähenenud 26%-lt 21%-le, st **5% võrra**

- Augustis toetas erakonda 39 protsenti küsitletuid, septembris langes partei populaarsus **ühe protsendipunkti võrra** 38-le ⇒ Augustis toetas erakonda 39 protsenti küsitletuid, septembris langes partei populaarsus **ühe protsendi võrra** 38-le

- 2013. aastast KOV-idele laekuva tulumaksu määr suureneb **0,17 protsendipunkti võrra** 11,57 protsendini ning 2014. aastast **0,03 protsendipunkti võrra** 11,6 protsendini ⇒ 2013. aastast KOV-idele laekuva tulumaksu määr suureneb **0,17% võrra** 11,57 protsendini ning 2014. aastast **0,03% võrra** 11,6 protsendini

☞ Protsentides mõõdetavate arvude muutumist ei ole vaja väljendada inglise keele mõjulise sõnaga „protsendipunkt”. Sobib kasutada väljendit *protsendi võrra*, kus sõna *võrra* näitab, et kirjeldatakse protsentides mõõdetava suuruse muutumist.

protsentuaalselt <*määrsõnana*> ⇒ protsentides

- Küsitlusele vastanud koolide arv maakondade kaupa **protsentuaalselt** ⇒ Küsitlusele vastanud koolide arv maakondade kaupa **protsentides**

- **Protsentuaalselt** lõpetas võistluse „Suitsuprii klass” edukalt 100% koolidest, 76,7% osalenud klassidest ja 74,6% õpilastest ⇒ Võistluse „Suitsuprii klass” lõpetas edukalt 100% koolidest, 76,7% osalenud klassidest ja 74,6% õpilastest

- Kuriteoliikidest **protsentuaalselt** kõige enam on vähenenud kelmuste arv, mida on tänavu registreeritud 473 korral ⇒ Kuriteoliikidest on kõige enam vähenenud kelmuste arv, mida on tänavu registreeritud 473 korral

☞ *It-tuletis* teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Sageli ka üleaarne sõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsonad”)

proua president

1. *naissoost president (kasutatakse otsesel pöördumisel)*

2. ⇒ presidendi abikaasa, proua

- Uue aia avamine meelitas kohale nii **proua presidendi** kui ka kümne meediafirma esindajad ⇒ Uue aia avamine meelitas kohale nii **presidendi abikaasa** ka kui kümne meediafirma esindajad
  - Kohtumine **proua presidendiga** jättis meile väga sügava mulje ⇒ Kohtumine **presidendi abikaasaga** jättis meile väga sügava mulje
- ☞ Inglise keele mõjulise kasutus.

pseudonümiseerima ⇒ pseudonüümistama, pseudonüümima, pseudonüümseks tegema

- Kohustus andmeid **anonümiseerida** või **pseudonümiseerida** ei peaks olema liialt koormav ⇒ Kohustus andmeid **anonüümida** / **anonüümistada** või **pseudonüümida** / **pseudonüümistada** ei peaks olema liialt koormav
  - Ehitisregistri turvaserver **pseudonümiseerib** märgitud väljad ning edastab andmed teenuse tarbija turvaserverile ⇒ Ehitisregistri turvaserver **pseudonüümistab** / **pseudonüümib** märgitud väljad ning edastab andmed teenuse tarbija turvaserverile
- ☞ Ületuletus – sõna sisaldab liigseid osi.

Vt ka **anonümiseerima**

puhkuste graafik ⇒ puhkusegraafik, puhkusgraafik

- Täna on eelviimane päev **puhkuste graafiku** kinnitamiseks ⇒ Täna on eelviimane päev **puhkusegraafiku** / **puhkusgraafiku** kinnitamiseks
  - Kuivõrd saavad töötajad mõjutada oma puhkuse aega **puhkuste graafikus** ⇒ Kuivõrd saavad töötajad mõjutada oma puhkuse aega **puhkusegraafikus** / **puhkusgraafikus**
- ☞ Mitmusliku täiendiga sõnaühendi asemel on ladusam ainsusliku täiendiga või s-liitumisega liitsõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/138.pdf> (Argo Mundi artikkel „Mitmuse omastav luubi all”)

puhune *millegi puhul, millegi korral aset leidev*

- Hukkunu peab olema andnud **elupuhuse** nõusoleku loovutada elundeid ⇒ Hukkunu peab olema andnud **elujal** nõusoleku loovutada elundeid
  - **Tähtpäevapuhused üritused** algasid juba nädalavahetusel ⇒ **Tähtpäevaüritused** algasid juba nädalavahetusel
  - Autasud ja tunnistused anti kätte **iseseisvuspäeva puhusel pidulikul lõunal** ⇒ Autasud ja tunnistused anti kätte **pidulikul iseseisvuspäeva lõunal**
- ☞ Sõna **puhune** võib vahel olla ülearune.

Vt ka **elupuhuselt**

puutumus *kokkupuude, seos, mõju; külgnevus, kokkupuutuvus, piirnevus, naabus*

- Huvitatud isikul peab olema õiguslik **puutumus** korteriühistuga, mille sundlõpetamist ta taotleb ⇒ Huvitatud isikul peab olema õiguslik **seos**

korteriühistuga, mille sundlõpetamist ta taotleb

- CVs peaks peegelduma varasem **puutumus** selle teemaga ⇒ CVs peaks peegelduma varasem **kokkupuude** selle teemaga
  - Pole teada, kas miski hariduse korralduses **omab puutumust** õpilase õppetulemustega ⇒ Pole teada, kas miski hariduse korralduses **mõjutab** õpilase õppetulemusi
  - 80 avaldajal ei näita kinnistusraamat ühtegi kinnistut Sauga vallas ehk **nad ei oma puutumust** tuulepargiga ⇒ 80 avaldajal ei näita kinnistusraamat ühtegi kinnistut Sauga vallas ehk **nende kinnistud ei piirne** tuulepargiga
- ☞ Ähmase sisuga kantseliitliku keelendi saab sageli asendada selgemaga.

põhikirjalik ⇒ põhikirjaline

- Ühenduse **põhikirjalik** eesmärk ei ole oma liikmetele ainelise tulu saamine ega jaotamine ⇒ Ühenduse **põhikirjaline** eesmärk ei ole oma liikmetele ainelise tulu saamine ega jaotamine
  - Annetused parteikassase on tihti lausa **põhikirjalik** kohustus ⇒ Annetused parteikassase on tihti lausa **põhikirjaline** / **põhikirjas fikseeritud** kohustus
- ☞ Sõna *kirjalik* ei tähenda sama mis *kirjaline*. Liitsõnades kasutatakse harilikult osist *-kirjaline*, nt 'põhikirjas fikseeritud' on *põhikirjaline*, 'käskkirjas fikseeritud' *käskkirjaline*, 'ringkirjana välja antud' *ringkirjaline* jne.

põhimõtteliselt

1. *kindla põhimõttega, põhimõttekindlalt*

- Prisma ei müü **põhimõtteliselt** lahtist valmistoit (kindla põhimõtte tõttu, kindlatel kaalutlustel)

2. ⇒ põhimõte

- Füüsika õppekava on muutunud **põhimõtteliselt** ⇒ Füüsika õppekava **põhimõte** on muutunud
  - Komisjon on nõus eelnõu 2. muudatusega **põhimõtteliselt** ⇒ Komisjon on nõus eelnõu 2. muudatuse **põhimõttega**
  - Tagasivõetavaga võrreldes on see eelnõu **põhimõtteliselt** teistsugune ⇒ Tagasivõetavaga võrreldes on selle eelnõu **põhimõte** teistsugune
- ☞ *It-tuletis* võib teha sõnastuse keerukaks ja kantseliitlikuks.

3. (*sageli üleaarune*)

- Sama toiming, mis esimehe valimisel, kehtib **põhimõtteliselt** ka aseesimeeste valimisel ⇒ Sama toiming, mis esimehe valimisel, kehtib ka aseesimeeste valimisel
  - Tööandjate keskliit on **põhimõtteliselt** nõus kasvatama miinimumpalka ⇒ Tööandjate keskliit on nõus kasvatama miinimumpalka
- ☞ Tihti üleliigne tühisõna, mis ei anna lause sisule midagi juurde.

põhinema <millel> rajanema, tuginema

- Suhted juhatases põhinevad **demokraatial ja headele tavadele** ⇒ Suhted juhatases põhinevad **demokraatial ja headel tavadel**
- LEADER on andnud roheline tule nendele programmidele, mis põhinevad **koostööl** Kesk- ja Ida-Euroopa maadega ⇒ LEADER on andnud roheline tule nendele programmidele, mis põhinevad **koostööl** Kesk- ja Ida-Euroopa maadega

- Ettekanne põhineb **kogemustele**, mis on omandatud kolme uurimuse käigus ⇒ Ettekanne põhineb **kogemustel**, mis on omandatud kolme uurimuse käigus
- ✍ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vt ka **tuginema**

▷ *Loe lisaks:* ➡

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektisioone”, lk 35)

▷ *Loe lisaks:* ➡

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

põhipädevus *oskused, mida organisatsioon kasutab või on suuteline tulevikus eriti edukalt kasutama; teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis on vajalik eneseteostuseks, arenguks, ühiskonda kuulumiseks ja töötamiseks*

- ✍ Me ei soovita selles tähenduses kasutada toortõlget **võtmekompetents**.

põhiseaduslik järelevalve ⇒ põhiseaduslikkuse järelevalve

- Riigikohus võib **põhiseadusliku järelevalve** korras kuulutada kohtute seaduse põhiseadusega vastuolus olevaks ⇒ Riigikohus võib **põhiseaduslikkuse järelevalve** korras kuulutada kohtute seaduse põhiseadusega vastuolus olevaks
- §-s 6 on loetletud subjektid, kellel on õigus taotleda Riigikohtult **põhiseaduslikku järelevalvet** ⇒ §-s 6 on loetletud subjektid, kellel on õigus taotleda Riigikohtult **põhiseaduslikkuse järelevalvet**
- ✍ See ei ole põhiseadusega lubatud järelevalve, vaid valvatakse, et teod oleksid põhiseadusega kooskõlas.

-põhiselt <määrsõnana> ⇒ põhjal, alusel, kaupa

- Teenindajate tootekoolitus toimub nüüd **veebipõhiselt** ⇒ Teenindajate tootekoolitus toimub nüüd **veebis**
- MTÜ kohustub koguma pakendeid **liigipõhiselt** ⇒ MTÜ kohustub koguma pakendeid **liikide põhjal / liigi alusel / liigiti**
- 2014. aastal on kavas koostada tippkollektiivide motiveerimise süsteem **maakonna- ja liigipõhiselt**, mis aitaks hoogustada rahvatantsu ja -muusika arengut ⇒ 2014. aastal on kavas koostada **igas maakonnas / igale maakonnale / iga maakonna** tippkollektiivide motiveerimise süsteem **liikide kaupa**, mis aitaks hoogustada rahvatantsu ja -muusika arengut
- ✍ **Põhiselt** on stampsõna.

Vt ka **asukohapõhiselt, lävendipõhiselt, voorupõhiselt**

põrkuma <millega> *kokku põrkama*

- Avalikku korda tagavad organisatsioonid **põrkuvad mitmetele probleemidele** ⇒ Avalikku korda tagavad organisatsioonid **põrkavad mitmetele probleemidele** / Avalikku korda tagavad organisatsioonid **põrkavad kokku / põrkuvad mitmete probleemidega**
- Peaminister **põrkus vastuseisule** valitsusliidus ⇒ Peaminister **põrkas kokku / põrkus valitsusliidu vastuseisuga** / Peaminister **põrkas valitsusliidu vastuseisule**
- Kinnipeetu vanemad üritasid telefoni teel tema kohta Quito vanglast infot saada, kuid **põrkusid keelebarjäärile** ⇒ Kinnipeetu vanemad üritasid telefoni

teel tema kohta Quito vanglast infot saada, kuid **põrkasid keelebarjäärile** / Kinnipeetu vanemad üritasid telefoni teel tema kohta Quito vanglast infot saada, kuid **põrkasid kokku** / **põrkusid keelebarjääriga**

☞ **Põrkuma** tähendab 'kokku põrkama', see ei sobi alaleütleva käändega. Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vt ka **kokku põrkuma**

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

pädema (soome *päteä*) ⇒ kehtima, maksev olema, paika pidama

- Päevakauplemispiirangu kohustus peaks siiski **pädema** vaid USA maaklerite kohta ⇒ Päevakauplemispiirangu kohustus peaks siiski **kehtima** vaid USA maaklerite kohta
- Ravijärjekordade mõõtmise meetodika **ei päde** ⇒ Ravijärjekordade mõõtmise meetodika **ei kehti** / **ei ole arvestatav**
- Ilma toimiva kalapüügikontrollita ei saa eeldada ka muu kalanduspoliitika toimimist ja see **pädeb** ka Läänemerel ⇒ Ilma toimiva kalapüügikontrollita ei saa eeldada ka muu kalanduspoliitika toimimist ja see **kehtib** ka Läänemerel

☞ Põhjendamatu laen soome keelest, sest sama asja väljendamiseks on eesti keeles juba sõnad olemas.

Vt ka **pädematu**, **pädematus**

pädematu (soome *pätemätön*) ⇒ ebapädev, asjatundmatu, vähiklik

- Hoiduge kriitikast isegi siis, kui eelnevad arvustused on Teie meelest silmatorkavalt **pädematud** ⇒ Hoiduge kriitikast isegi siis, kui eelnevad arvustused on Teie meelest silmatorkavalt **ebapädevad** / **vähiklikud**
- Kriitik ei pea tingimata olema väljapaistev kirjanik ja hea kirjanik võib olla **pädematu** kriitik ⇒ Kriitik ei pea tingimata olema väljapaistev kirjanik ja hea kirjanik võib olla **asjatundmatu** kriitik

☞ Põhjendamatu laen soome keelest.

Vt ka **pädema**, **pädematus**

pädematus (soome *pätemättömyys*) ⇒ ebapädevus, asjatundmatus, ebakompetentsus, vähiklikkus

- meditsiinilise **pädematus**ega seotud vastutus ⇒ meditsiinilise **asjatundmatus**ega / **ebakompetents**usega seotud vastutus
- Depressiivsuse tunnuseks on langenud enesehinnang, mõttetuse ja **pädematus** tunne ⇒ Depressiivsuse tunnuseks on langenud enesehinnang, mõttetuse ja **ebapädevuse** tunne
- Sõjaväelises kontekstis võib ühe meeskonnaliikme **pädematus** kaasa tuua traagilisi tagajärgi ⇒ Sõjaväelises kontekstis võib ühe meeskonnaliikme **ebakompetentsus** / **vähiklikkus** kaasa tuua traagilisi tagajärgi

☞ Põhjendamatu laen soome keelest, sest sama tähenduse väljendamiseks on eesti keeles juba sõnad olemas.

Vt ka **pädema**, **pädematu**

pädevused *mitm* (inglise *competences*)

1. ⇒ pädevus, asjatundlikkus, kompetentsus

• Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ⇒ Üldpädevus kujuneb kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses

• Eesmärk oli edendada maakonna klassiõpetajate haridustehnoloogilisi

pädevusi ⇒ Eesmärk oli edendada maakonna klassiõpetajate haridustehnoloogilist pädevust

2. ⇒ oskused, teadmised

• Need pädevused peaksid tagama toimetuleku ka ülikoolis ⇒ Need oskused / teadmised peaksid tagama toimetuleku ka ülikoolis

• Vajalike pädevuste detailne kirjeldamine aitab juhil arendada töötajaid ettevõtte eesmärkide poole ⇒ Vajalike oskuste / teadmiste detailne kirjeldamine aitab juhil arendada töötajaid ettevõtte eesmärkide poole

☞ Inglise keele mõjul kasutatakse mitmuses, kuigi õige oleks ainsuses, sest tegu on loendamatu nimisõnaga. Ka inglise keeles on *competence* loendamatu nimisõna, mida kasutatakse valesti.

päeva lõpuks

1. *õhtuks*

• Päeva lõpuks kogunes 30 keelenõuannet

• Ukraina keskvalimiskomisjonil on päeva lõpuks käes kõik teise vooru hääletusprotokollid

• Päeva lõpuks selgitatakse välja parimad kündjad

2. (inglise *at the end of the day*) ⇒ lõpuks, lõppude lõpuks, kokkuvõttes, lõpptulemusena

• Päeva lõpuks on meil järgmine aasta tulemas kohaliku omavalitsuse valimised ⇒ Järgmine aasta tulevad kohaliku omavalitsuse valimised

• Me ei pruugi olla kõige odavam agentuur Eestis, kuid päeva lõpuks loeb ju soetatud väärtus, mitte hind ⇒ Me ei pruugi olla kõige odavam agentuur Eestis, kuid kokkuvõttes / lõpuks loeb ju soetatud väärtus, mitte hind

☞ Toortõlge inglise keelest. Vahel teeb lause mitmemõtteliseks, sageli täitevõljevõrd, millel puudub mõte.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=203> (Eesti Keele Instituudi keelenõuanne „Päeva lõpuks”)

-päevati ⇒ -päeviti

• Raamatukogu on avatud esmaspäevati ⇒ Raamatukogu on avatud esmaspäeviti

• Koos käiakse kaks korda nädalas: kolmapäevati kell 16–18 ja pühapäevati kell 11–15 ⇒ Koos käiakse kaks korda nädalas: kolmapäeviti kell 16–18 ja pühapäeviti kell 11–15

• Alates 1. augustist võetakse tööpäevati vastu uute õpilaste dokumente ⇒ Alates 1. augustist võetakse tööpäeviti vastu uute õpilaste dokumente

☞ Kui sõna on mitmuses *i*-tüveline (*päev* : *päevi*), eelneb *ti*-liitele mitmuse tüvi.

püstak

1. ⇒ püstik, püsttoru hoone torustikus

- Korteriühistu soovib firmalt tellida **püstakute** õhutusklappide vahetuse ⇒ Korteriühistu soovib firmalt tellida **püstikute** õhutusklappide vahetuse
- Üks küttesüsteemi **kaasajastamise** etappe on **püstakutorustike** vahetus ⇒ Üks küttesüsteemi **ajakohastamise** etappe on **püstikutorustike** / **püstiku** vahetus (vt ka **kaasajastama**)
- 2. ⇒ trepikoda; sektsioon
- Kortermaja kaks **püstakut** on lamekatusega ja kolmas saanud viilkatuse ⇒ Kortermaja kaks **trepikoda** / **sektsiooni** on lamekatusega ja kolmas saanud viilkatuse
- Maja kahest **püstakust** üks on lukus ⇒ Maja kahest **trepikojast** üks on lukus
☞ *Püstak* on kõnekeelne sõna, korrektne kirjakeel on *püstik*. *Püstik* ei tähenda sama mis *trepikoda*.

raamatupidamine

1. (*tegevus*)
  - Hästi korraldatud **raamatupidamine** on mitmekülgne võimalus näha nii ettevõttes kui ka selle ümber toimuvat
2. (vene *бухгалтерия*) ⇒ raamatupidamisosakond, raamatupidaja
  - Samuti on võimalus maksta arve alusel või sularahas vallavalitsuse **raamatupidamisse** ⇒ Samuti on võimalus maksta arve alusel või sularahas vallavalitsuse **raamatupidamisosakonda** / **raamatupidaja(te)le**
  - Infot lasteaiatasu kohta saab küsida **raamatupidamisest** ja lasteaia direktorilt ⇒ Infot lasteaiatasu kohta saab küsida **raamatupidamisosakonnast** / **raamatupidaja(te)lt** ja lasteaia direktorilt
  - ☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine vene keele mõjul.

rahad *mitm*

1. *rahatähed*
  - Numismaatik kogub vanu **rahasid**
2. *mündid*
  - Setu naise rahvariiete juurde kuulub **rahadest** kaelakee
3. (vene *деньги*) ⇒ raha
  - Perepäeval kogutud **rahadega** toetatakse vägivalda kogenud naiste tugitelefoni ⇒ Perepäeval kogutud **rahaga** toetatakse vägivalda kogenud naiste tugitelefoni
  - Haiglad saavad peagi **eurorahasid** taotleda ⇒ Haiglad saavad peagi **Euroopa Liidult raha** / **euroraha** taotleda
  - M. K. on **olnud edukas teadusrahade taotlemisel** uurimisrühmale ⇒ M. K. on uurimisrühmale **taotlenud edukalt teadusraha**
  - ☞ Tähenduses 'maksevahend' on mitmuses „rahad“ vene keele mõjuline väljend.

rahaliselt <määrsõnana>

- **Rahaliselt** toetas linna Euroopa regionaalarengu fond ⇒ **Rahaga** toetas linna Euroopa regionaalarengu fond
- Valdav osa inimesi oleks muudatustest **rahaliselt** võitnud ⇒ Valdav osa inimesi oleks muudatustest **rahas** võitnud
- **Rahaliselt** on Tartus laekunud tänavu maamaksuna üle 5 miljoni ⇒ Tartus on tänavu maamaksu laekunud üle 5 miljoni
- ☞ *It-tuletis* teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Sageli

ka ülearune sõna.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsõnad”)

rahasedel (soome *seteli*) ⇒ rahatäht, paberraha

- Raha väljavoolu ei määra käibiv **rahasedel**, vaid kohaliku majanduse väljavaated ⇒ Raha väljavoolu ei määra käibiv raha / käibivad rahatähed, vaid kohaliku majanduse väljavaated
- Pärast 30. juunit sulatati kõik mündid ja põletati **rahasedelid** ⇒ Pärast 30. juunit sulatati kõik mündid ja põletati **rahatähed** / **paberraha**
- 1989. a detsembris kuulutas tollane Eesti NSV ministrite nõukogu välja uute **rahasedelite** ja müntide kavandite võistluse ⇒ 1989. a detsembris kuulutas tollane Eesti NSV ministrite nõukogu välja uute **paberrahade** ja müntide kavandite võistluse

☞ *Rahasedel* on soomemõjuline sõna.

rahavoog (inglise *cash flow*) ⇒ rahakäive

- Ettevõtte esimese kvartali **rahavoog** avaldas muljet ⇒ Ettevõtte esimese kvartali **käive** / **rahakäive** avaldas muljet
  - **Rahavoogude aruandes** kajastatakse aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid ⇒ **Käibearuandes** kajastatakse aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid
  - Ettevõtte **rahavoo kasv peaks kiirenema**, kuna uue energia projektid hakkavad tootma ⇒ Ettevõtte **rahakäive peaks kasvama**, kuna uue energia projektid hakkavad tootma
- ☞ Sobimatu tõlkelaen: eesti keeles raha ei vooga, vaid käibib. Käive omakorda ei kiirene, vaid kasvab.

rahuolu ⇒ rahulolu

- Lastevanemate **rahuolu** uuring ⇒ Lastevanemate **rahulolu** uuring
  - Autojuhtide **rahuolu** talvise teehooldusega on kasvanud ⇒ Autojuhtide **rahulolu** talvise teehooldusega on kasvanud
  - Lapsevanemate **rahuolu** haiglaravi ja ambulatoorse teenusega ⇒ Lapsevanemate **rahulolu** haiglaravi ja ambulatoorse teenusega
- ☞ Tuletatud tegusõnast *rahul olema* (mitte „rahu olema”).

rahvatervis (inglise *public health*)

1. *rahvastiku või rahvastikuriühma tervis*

- Üks programmi eesmärke on paranenud **rahvatervis**

2. ⇒ tervishoid

- **Rahvatervis** on haiguste ennetamise, eluea pikendamise ja tervise edendamise teadus ja kunst ⇒ **Tervishoid** on haiguste ennetamise, eluea pikendamise ja tervise edendamise teadus ja kunst
- Sotsiaalministeerium kuulutab välja **rahvatervise programmi** kaks taotlusvooru ⇒ Sotsiaalministeerium kuulutab välja **tervishoiuprogrammi** kaks taotlusvooru

☞ Läbipaistmatu sisuga toortõlge. Kui mõeldakse tegevust, tervise hoidmist, ei sobi seda nimetada terviseks.

Vt ka **institutsionaalne tervis**, **keskkonnatervis**

▷ Loe lisaks: ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=9768:terviseamet-vahest-ikka-tervishoiuamet&catid=18:varamu&Itemid=15&issue=3276 (Valdar Parve artikkel „Terviseamet. Vahest ikka tervishoiuamet?”)

rahvuslik, rahvus-

1. rahvusega seotud

- Eestlaste **rahvuslik** liikumine algas 19. sajandi II poolel
- Eesti **rahvuslikud** sümbolid on näiteks rukkilill ja paekivi

2. (inglise *national*) ⇒ riiklik, riigi

- **Rahvuslik** rahastamine ⇒ **Riigisisene** / **omamaine** rahastamine
- **Rahvuslik** lennufirma ⇒ **Riiklik** lennufirma
- **Rahvuslik** standard ⇒ **Riigistandard** / **Riiklik** standard
- Kuigi Läti on Euroopa Liidu riik, ei ole Läti **rahvuslik valuuta** euro, vaid lattu ⇒ Kuigi Läti on Euroopa Liidu riik, ei ole Läti **riigi valuuta** euro, vaid lattu
- Eurovisionil hindavad laule ka **rahvuslikud** žüriid juhaks, kui rahvahääletus peaks nurjuma näiteks telefoniliinide rikke tõttu ⇒ Eurovisionil hindab laule ka **iga riigi oma** žürii juhaks, kui rahvahääletus peaks nurjuma näiteks telefoniliinide rikke tõttu
- Metsandusega seotud huvirühmad püüavad välja töötada Eesti **rahvuslikku** metsanduse **standardit** ⇒ Metsandusega seotud huvirühmad püüavad välja töötada Eesti metsanduse **riigistandardit**

☞ Ei sobi kasutada tähenduses *riiklik* või *riigi*. Inglise sõna *national* tähendab nii 'riiklik' kui ka 'rahvuslik'.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/riik.html> (Maire Raadiku artikkel „Riik ja rahvus”)

▷ Loe lisaks: ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 217–218)

rahvusvaheline ettevõte (inglise *multinational company*) ⇒ hargmaine ettevõte

- **Rahvusvaheliste ettevõtetele** kehtestatakse kohustus pidada eraldi arvestust iga riigi kohta, kus nad tegutsevad ⇒ **Hargmaiste ettevõtetele** kehtestatakse kohustus pidada eraldi arvestust iga riigi kohta, kus nad tegutsevad
- Meie **rahvusvaheline ettevõte** on esindatud sajas riigis ⇒ Meie **hargmaine ettevõte** on esindatud sajas riigis
- **Rahvusvaheline** ettevõte võib arvutada oma maksubaasi **vastavalt** selle liikmesriigi reeglitele, kus asub tema peakontor ⇒ **Hargmaine** ettevõte võib arvutada oma maksubaasi selle liikmesriigi reeglite **kohaselt / järgi**, kus asub tema peakontor (vt ka **vastavalt**)

☞ *Rahvusvaheline* tähendab 'riikidevaheline'. *Hargmaine* tähendab 'mitmele maale hargnenud tegevust arendav'. Soovitame kasutada täpsemat vastet. Hargmaine on selline ettevõte, mille kontrolli all või halduses on tootmis- ja varustusettevõtted mitmel maal ning kaubad, teenused ja oskused liiguvad üle riigipiiride.

rajanema <millel> põhinema

- Eesti Vabariigi põhiseaduse preambulis teatatakse, et Eesti riik rajaneb **vabadusele, õiglusele ja õigusele** ⇒ Eesti Vabariigi põhiseaduse preambulis teatatakse, et Eesti riik rajaneb **vabadusel, õiglusel ja õigusel**
  - Talu peaks rajanema **tööle ja ettevõtlusele, mitte aga toetusele** ⇒ Talu peaks rajanema **tööl ja ettevõtlusel, mitte aga toetusel**
- ☞ Alaleütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.

▷ Loe lisaks: ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik rektsioone”, lk 36)

▷ Loe lisaks: ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

rakke jõud (inglise *task force*) SÕJ erioperatsiooniks moodustatud väeüksus

Vt ka **rakkerühm**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Ereli artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

rakkerühm (inglise *task force*) mingi ülesande täitmiseks loodud tööühm

Vt ka **rakke jõud**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Ereli artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

randomiseerima (inglise *randomize*) ⇒ randomeerima, juhuslikustama, juhuvalima, juhuslikult valima

- Uuringutes kasutatakse meetodeid, mis vähendavad võimalikke vigu (sh **randomiseerimine** ja pimeuuringud) ⇒ Uuringutes kasutatakse meetodeid, mis vähendavad võimalikke vigu (sh **juhuvalik** ja pimeuuringud)
  - Uuringusse sobiv patsient **randomiseeritakse** uuringukeskuses ühte kahest rühmast ⇒ Uuringusse sobiv patsient **juhuvalitakse / valitakse juhuslikult / randomeeritakse** uuringukeskuses ühte kahest rühmast
  - Uuringus kasutati **randomiseeritud** kontrolluuringut ⇒ Uuringus kasutati **juhuvalikuga / juhuslikustatud / randomeeritud** kontrolluuringut
- ☞ Sõna **randomiseerima** sisaldab eesti keele seisukohalt ülearuseid osiseid. Omasõna võib olla täpsem ja selgem kui võõrsõna.

raportöör (prantsuse, inglise *rapporteur*)

1. ⇒ referent, ettekandja, ettekande pidaja, aruandja, arvamuse koostaja

2. *parlamendi liige, kes vastutab mingi küsimuse käsitlemise ning taustauuringute tegemise eest*

☞ Sobib kasutada ainult Euroopa Liidu kontekstis, peamiselt euroslängi sõna.

reaalne

1. *tõeline, tegelik; praegune, olemasolev*

- Keskkonnakomisjoni muudatusettepanek arvestab **reaalset** olukorda ⇒

Keskonnakomisjoni muudatusettepanek arvestab **tegelikku** / **praegust** olukorda

• Olukorra lahendamiseks tuleb komisjoni arvates saavutada ühtse turu **reaalne toimimine** ⇒ Olukorra lahendamiseks tuleb komisjoni arvates saavutada ühtse turu **toimimine**

2. *tegelikkust arvestav, teostatav, realistlik*

• Täielik taastuvale energiale üleminek ei ole **reaalne** ⇒ Täielik taastuvale energiale üleminek ei ole **realistlik** / **teostatav**

• Pantvangiõppe käigus luuakse osalejatele täiesti **reaalne** olukord ⇒ Pantvangiõppe käigus luuakse osalejatele täiesti **realistlik** olukord

☞ Stampsõna, mille asemel sobib sageli kasutada täpsemaid väljendeid.

reeglina, üldreeglina (vene *как правило*) ⇒ üldiselt, üldjuhul, harilikult, tavaliselt, enamasti, ikka

• Eestimaalased aitavad lähedasi sugulasi **reeglina** tagastamatu abi korras ⇒ Eestimaalased aitavad lähedasi sugulasi **üldjuhul** / **tavaliselt** tagastamatu abi korras

• Lahendamata konflikt juhiga viib **reeglina** töötaja lahkumiseni ⇒ Lahendamata konflikt juhiga põhjustab **enamasti** töötaja lahkumise

• Maksuhaldur ei või **reeglina** tehingu hinda korrigeerida ⇒ Maksuhaldur **ei või üldjuhul** tehingu hinda korrigeerida / Maksuhaldur **võib erandjuhul** tehingu hinda korrigeerida

• **Üldreeglina** ei väljastata juhiluba neile juhiloa taotlejatele, kes kannatavad mingi muu häire all ⇒ **Üldjuhul** ei väljastata juhiluba neile juhiloa taotlejatele, kes kannatavad mingi muu häire all

☞ Vene keele mõjuline ja mitmemõtteline väljend.

referentsgrupp, referentsigrupp (inglise *reference group*)

1. ⇒ võrdlusrühm, etalonrühm; toetusrühm

• **Referentsgrupp** on inimeste kogum, kes avaldab otsest või kaudset mõju isiku vaadetele ja käitumisele ⇒ **Etalonrühm** on inimeste kogum, kes avaldab otsest või kaudset mõju isiku vaadetele ja käitumisele

• Ei saa tekkida küsimust võrdsuspõhiõiguse rikkumise kohta, sest puudub ebavõrdselt koheldav **referentsgrupp** ⇒ Ei saa tekkida küsimust võrdsuspõhiõiguse rikkumise kohta, sest puudub ebavõrdselt koheldav **võrdlusrühm** / **etalonrühm**

• Kaasatud on ka riigiekspertidest koosnev **referentsgrupp**, mis pakub oma teadmisi ⇒ Kaasatud on ka riigiekspertidest koosnev **toetusrühm**, mis pakub oma teadmisi

2. ⇒ referendirühm, kontrollrühm, konsultandirühm, nõuanderühm

• Euroopa Ringhäälingute Liidu **referentsgrupp** otsustas diskvalifitseerida Leedu laulu ⇒ Euroopa Ringhäälingute Liidu **referendirühm** / **kontrollrühm** otsustas diskvalifitseerida Leedu laulu

☞ Toorlaen inglise keelest, sõna kasutus vales tähenduses. *Referents* tähendab eesti keeles 'teatis firma v isiku maksevõime kohta', seda ei sobi kasutada etaloni ega konsultandi või nõuandja tähenduses.

Vt ka **grupp**

referentshind (inglise *reference price*) MAJ ⇒ soovituslik hind,

võrdlushind

- Senini on miinimumhinna mõistet kasutatud selgelt ainult **referentshinna** tähenduses, et võrrelda toodetu tulukuse taset turu võimalikul korraldamisel ⇒ Senini on miinimumhinna mõistet kasutatud selgelt ainult **soovitusliku hinna** / **võrdlushinna** tähenduses, et võrrelda toodetu tulukuse taset turu võimalikul korraldamisel
  - Eestile ja ka Euroopa Liidule on oluline suhkrureformi võimalikult kiire algus ja **referentshinna** langus ⇒ Eestile ja ka Euroopa Liidule on oluline suhkrureformi võimalikult kiire algus ja **soovitusliku hinna** langus
- ☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõna on läbipaistvam.

referentsid *mitm* (inglise *references*) ⇒ soovitused

- Firma kodulehel on väljas töötajate **referentsid** ⇒ Firma kodulehel on väljas töötajate **tutvustused** / **soovitused**
  - Kandideerimiseks palume saata **referentsid** eelmistest töökohtadest ⇒ Kandideerimiseks palume saata **soovitused** eelmistest töökohtadest
  - Tööandjad küsivad töölesoojimatelt vähe **referentse** ⇒ Tööandjad küsivad töölesoojimatelt vähe **soovitusi** / **soovituskirju**
- ☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõna on selgem ja arusaadavam.

referentslabor, referentsilabor (inglise *reference labor*) ⇒

võrdluslabor, etalonlabor

- Laboriuuringu korral võib patsiendile teada anda ainult **referentslaboris** kinnitatud positiivse tulemuse ⇒ Laboriuuringu korral võib patsiendile teada anda ainult **võrdluslaboris** / **etalonlaboris** kinnitatud positiivse tulemuse
  - Jaanuari kahe esimese nädala jooksul tuvastas Eesti **referentsilabor** 35 uut HI-viiruse kandjat ⇒ Jaanuari kahe esimese nädala jooksul tuvastas Eesti **võrdluslabor** / **etalonlabor** 35 uut HI-viiruse kandjat
- ☞ Toorlaen inglise keelest, sõna kasutus vales tähenduses. *Referents* tähendab eesti keeles 'teatis firma v isiku maksevõime kohta'.

refleksiivne ka LGV *enesekohane, tagasisuunduv*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **reflektiivne**.

refleksioon

1. *kajastus, peegeldus*

2. *filosoofiline) mõtisklus, omaenese mõtiskluste ja elamuste analüüs; kahtluste ja kõhklustega täidetud mõtisklus*

- ☞ NB! Sõnas **refleksioon** on õigekirjaviga.

reflektiivne (inglise *reflective*)

1. ⇒ **refleksiivne**, enesekohane, tagasisuunduv

- Üks introvertsuse varasemaid tunnuseid on lapse käitumise mõtlik **reflektiivsus** ⇒ Üks introvertsuse varasemaid tunnuseid on lapse käitumise mõtlik **refleksiivsus** / **refleksioon**

2. ⇒ **reflektoorne**, refleksi tekitatud

- Kuni kahekuuse lapse käte-jalgade liigutused on peamiselt **reflektiivsed** ⇒ Kuni kahekuuse lapse käte-jalgade liigutused on peamiselt **reflektoorsed**

- Pressid on kõhulihaste ja diafragma **reflektiivsed** kokkutõmbed ⇒ Pressid on kõhulihaste ja diafragma **reflektorsed** kokkutõmbed
- ✍ Õigekirjaviga. Paronüümidel *refleksiivne* ja *reflektoorne* on eri tähendus.

reflektoorne FÜSIOL *refleksiga seotud, refleks-, tahtele allumatu, tahtmatu*

- ✍ Me ei soovita kasutada sõna **reflektiivne**.

refleksioon (inglise *reflection*) ⇒ **refleksioon**, tagasiside

- Kursuse **refleksioon**: see kursus täitis minu ootused ⇒ Kursuse **refleksioon** / **tagasiside**: see kursus täitis minu ootused
- Tunni **refleksioonifaas** aitab kinnistada õpitut ⇒ Tunni **refleksioonifaas** aitab kinnistada õpitut
- ✍ Inglise keele mõjuline õigekirjaviga. Sõna *refleksioon* tuleb ladina sõnast *reflexio* 'tagasipööramine'.

registreerima ⇒ **registreerima**

- ✍ Õigekirjaviga.

registreeruma ⇒ **registreeruma**

- ✍ Õigekirjaviga.

registreerima *kirja panema, üles märkima, sisse kandma*

- **Registreerisin** enda ja kolleegid keelehooldekursusele (*panin kirja*)
- Vt ka **registreeruma**

registreeruma *end registreerima või registreerida laskma*

- **Registreerusin** keelehooldekursusele
- Vt ka **registreerima**

reglement

1. *eeskiri, määrustik*
  2. *töökord, kodukord*
- **Tänaseks** puudub Vabariigi Valitsusel veel **reglement**, kuidas seda raha kasutada ⇒ **Praegu** puudub Vabariigi Valitsusel veel **eeskiri** / **määrustik**, kuidas seda raha kasutada (vt ka **tänane**)
  - Ma püüan selle ajaga toime tulla, mis mulle on eraldatud **reglemendiga**, kuigi küsimus on äärmiselt komplitseeritud ⇒ Ma püüan selle ajaga toime tulla, mis mulle on ette nähtud **töökorras**, kuigi küsimus on väga keerukas
  - ✍ Omasõna on sageli selgem ja arusaadavam kui võõrsõna.

regulatsioon

1. *reguleerimine, reguleerumine, korraldamine, korrastamine, kordaseadmine, täpsustamine*
  2. (inglise *regulation*) ⇒ seadus, eeskiri, määrus, õigusakt
- Sügiseks valmib uus streigi ja kollektiivlepingu **regulatsioon** ⇒ Sügiseks valmib uus streigi ja kollektiivlepingu **seadus**
  - Eelnõu põhieesmärk on muuta kehtiv isikuandmete kaitse **regulatsioon** selgemaks ja otstarbekamaks ⇒ Eelnõu põhieesmärk on muuta kehtiv

isikuandmete kaitse **seadus** selgemaks ja otstarbekamaks

- Analüüs kehtiva müraalase **regulatsiooni** probleemkohtadest ja võimalikest lahendustest ⇒ Kehtiva müraalase **õigusakti** / **eeskirja** probleemkohtade ja võimalike lahenduste analüüs

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine inglise keele mõjul.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

rehakeskus KÕNEK ⇒ rehabilitatsioonikeskus

- **Rehakeskus** pakub tööd juhatuse esimehele ⇒ **Rehabilitatsioonikeskus** pakub tööd juhatuse esimehele

☞ Kõnekeelne sõna. Kirjakeelt eeldavas suhtlusolukorras ei ole hea kasutada kõnekeelt.

reisija

1. *see, kes läheb reisile või reisib (teeb pikema sõidu)*

2. ⇒ (sõidukis) sõitja

- Politsei tabas **trammireisijaid** terroriseerinud jõugu ⇒ Politsei tabas **trammisõitjaid** terroriseerinud jõugu

- Õnnetuse ajal oli ühissõidukis kümme **reisijat** ⇒ Õnnetuse ajal oli ühissõidukis kümme **sõitjat**

- Auto uus helisüsteem pakub **reisijatele** esmaklassilist muusikaelamust ⇒ Auto uus helisüsteem pakub **sõitjatele** esmaklassilist muusikaelamust

☞ Sõnadel **reisija** ja **sõitja** on eesti keeles tähendusvahe: **reisija** on see, kes teeb pikema sõidu. Trammis, trollis, rongis, bussis ja liftis on sõitjad.

Vt ka **reisima**

reisima

1. *reisi tegema, kuskile kaugemale ära sõitma*

2. ⇒ sõitma

- **Reisisin** bussiga autobussijaama juurest Vabaduse väljakule ⇒ **Sõitsin** bussiga autobussijaama juurest Vabaduse väljakule

☞ Sõnadel **reisima** ja **sõitma** on eesti keeles tähendusvahe. Trammi, trolli, rongi, busi ja liftiga sõidetakse, mitte ei reisita.

Vt ka **reisija**

reklaamkampania ⇒ reklaamikampania

- Septembris algab uus **reklaamkampania** ⇒ Septembris algab uus **reklaamikampania**

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

reklaampind ⇒ reklaamipind

- Vabanes **reklaampind** Tallinna südalinnas ⇒ Vabanes **reklaamipind** Tallinna südalinnas

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

reklaamplokk ⇒ reklaamiplokk

• Vaatajal on tänapäeval võimalik **reklaamplokk** vahele jätta ⇒ Vaatajal on tänapäeval võimalik **reklaamiplokk** vahele jätta

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

reljeefne

1. *reljeefile omane, pinnast kõrgemale tõusev, esileulatuv*

2. *selge, ilmekas, kujukas*

3. ⇒ otsekohene, ilustamata

• Poliitiku avalikud esinemised on seni olnud üpriski **reljeefsed** ⇒ Poliitiku avalikud esinemised on seni olnud üpriski **silmatorkavad / ilustamata / otsekohesed**

• Aruteludes tuuakse **reljeefsel** välja erakondlikud erinevused ja rahvaesindajate eriarvamused ⇒ Aruteludes tuuakse **selgelt / ilustamata / otsekoheselt** välja erakondlikud erinevused ja rahvaesindajate eriarvamused

☞ Soovitame ähmase ja laialivalguva sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi, täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

remigreerima ⇒ remigreeruma

• Poliitika eesmärk peab olema vabatahtliku **remigreerimise** soodustamine ⇒ Poliitika eesmärk peab olema vabatahtliku **remigreerumise** soodustamine

☞ *u*-liitega tegusõna on süsteemipärasem, sest väljendab paremini ühest olukorrast teise siirdumist.

Vt ka **emigreerima, immigrerima, migreerima**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/eerima2.html> (Tiiu Ereli artikkel „-eerima või -eeruma”)

remigreeruma *endisesse (elu)paika tagasi rändama*

☞ Me ei soovita kasutada sõna **remigreerima**.

remont

1. *ehitiste, suuremate masinate kordaseadmine*

2. (vene *ремонт*) ⇒ parandus

• Kellade hooldus ja **remont** ⇒ Kellade hooldus ja **parandus**

• Osahing pakub võtmete valmistamise ja **jalatsite remondi** teenust ⇒ Osahing pakub võtmete valmistamise ja **jalatsiparanduse** teenust

• Pakume kiiret ja mugavat kodumasinate **remondi** teenust ⇒ Pakume kiiret ja mugavat kodumasinate **paranduse** teenust

• Lapsevankrite **remont**: vahetame kulunud detailid ja parandame purunenud õmblused ⇒ Lapsevankrite **parandus / hooldus**: vahetame kulunud detailid ja parandame purunenud õmblused

☞ Vene keele mõjuline tähenduse laienemine.

Vt ka [remontima](#)

remontima

1. *remonti tegema*

2. (vene *ремонттировать*) ⇒ parandama

• **Remondime**, haldame, hooldame, müüme ja ostame arvuteid ja servereid ⇒

Parandame, haldame, hooldame, müüme ja ostame arvuteid ja servereid

• Olen eraettevõtja ja **oman** pikaajalisi kogemusi elektroonika **remontimise**

valdkonnas ⇒ Olen eraettevõtja ja **mul on** pikaajalisi kogemusi elektroonika

parandamise valdkonnas / Olen eraettevõtja ja kogenud **elektroonikaparandaja**

(vt ka [omama](#))

☞ Vene keele mõjuline tähenduse laienemine.

Vt ka [remont](#)

remonttöökoda ⇒ remonditöökoda, remondikoda

• Sõiduautode hooldus- ja **remonttöökoja** moderniseerimise projekt ⇒

Sõiduautode hooldus- ja **remonditöökoja** / **remondikoja** moderniseerimise projekt

• Külaseltsile tehti ülesandeks võtta **remonttöökojas** traktori remondiks

hinnapakkumine ⇒ Külaseltsile tehti ülesandeks võtta **remonditöökojas** / **remondikojas** traktori remondiks hinnapakkumine

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka [remont](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

remonttööline ⇒ remonditööline, remondimees

• **Seoses** lasteaia hoone renoveerimisega kaob katlakütja ametikoht, kuid on

vaja juurde luua **remonttöölise** ametikoht ⇒ Lasteaia hoone renoveerimise **tõttu** kaob katlakütja ametikoht, kuid on vaja juurde luua **remonditöölise** ametikoht

(vt ka [seoses](#))

☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.

Vt ka [remont](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

rendiauto (inglise *rent car*) ⇒ üüriauto

• **Rendiauto** kasutamise tingimused ⇒ **Üüriauto** kasutamise tingimused

• Austraalias on ühest kohast teise rändamiseks kahtlemata parim **rendiauto** ⇒

Austraalias on ühest kohast teise rändamiseks kahtlemata parim **üüriauto**

☞ „Rendiauto” on inglise keele mõjuline. Eesti keeles tehakse sõnadel **rentima** ja **üürima** vahet: renditakse talu, maad, tööriistu, mõnikord ka ettevõtet, üüritakse korterit, maja, tuba, sõiduvahendit.

Vt ka [rentima](#), [üürima](#)

rentima

1. *rendile võtma, rendile andma*

- Ettevõtte soovib **rentida** maad

2. ⇒ **üürima**

- Tartus saab autosid esialgu **rentida** Ahhaa keskuse juures ⇒ Tartus saab

autosid esialgu **üürida** Ahhaa keskuse juures

- Lisatasu eest saab jalgratast **rentida** ⇒ Lisatasu eest saab jalgratast **üürida**

☞ Eesti keeles tehakse sõnadel *rentima* ja *üürima* vahet: renditakse talu, maad, tööriistu, mõnikord ka ettevõtet, üüritakse korterit, maja, tuba, sõiduvahendit.

Vt ka **rendiauto**

repetiitne MED *teistkordne, korduv*

☞ NB! Sõnad **repetiivne** ja **repetitiivne** on kirjavead.

repetiivne, repetitiivne (inglise *repetitive*) ⇒ **repetiitne**, kordus-

- Automatiseerimine on mõttekas juhul, kui soovitakse vältida **repetiivset**

tegevust ⇒ Automatiseerimine on mõttekas juhul, kui soovitakse vältida

kordustegevust

- Otsin tööd, mis pole **repetitiivne** ning pakub loomingulist **väljakutset** ⇒ Otsin

tööd, mis pole **repetiitne** ning pakub loomingulist **ülesannet** / **võimalust** (vt ka

väljakutse)

☞ Inglise keele mõjuline õigekirjaviga.

replikeerima (inglise *replicate*)

1. INFO ⇒ kopeerima, dubleerima, **tiražeerima**; refereerima

- Teema **replikeerib** olulise uurimuse küsimusepüstitust ja võimaldab teha järeldusi ⇒ Teema **kopeerib** / **refereerib** olulise uurimuse küsimusepüstitust ja võimaldab teha järeldusi

- Mudel võimaldab andmeid **replikeerida** töökindluse, jõudluse ja varundamise otstarbel ⇒ Mudel võimaldab andmeid **kopeerida** töökindluse, jõudluse ja varundamise otstarbel

2. BIOL ⇒ **replitseerima**

☞ Ebaselge toorlaen inglise keelest.

replitseerima

1. BIOL *mitmekordistama, lisama, pooldumist põhjustama*

- Selleks, et rakk saaks jaguneda, peab ta kõigepealt enda DNAd **replitseerima**

2. INFO ⇒ kopeerima, dubleerima, **tiražeerima**

- Andmebaaside **replitseerimist** on võimalik korraldada vajaliku sagedusega ⇒

Andmebaaside **kopeerimist** / **dubleerimist** on võimalik korraldada vajaliku

sagedusega

☞ Täheanduse ebasoovitav laienemine inglise keele mõjul.

Vt ka **replikeerima**

reservatsioon

1. *varutingimus, lisatingimus, mittenõustumine või kahtlus mingis väites ning sellest tulenevalt endale jäetud õigus millekski*

2. BIOL *reservaat, (metsa)kaitseala, mõnede loomade, eriti putukate ajutine*

kogunemiskoht

3. (inglise *reservation*) ⇒ reserveering, ettetellimus

- Teie laua **reservatsioon** restoranis kehtib 30 minutit ⇒ Teie laua **reserveering** / **ettetellimus** restoranis kehtib 30 minutit
  - Toitlustusettevõtted pakuvad kodulehe kasutajatele võimalust **reservatsioonide tegemiseks** ⇒ Toitlustusettevõtted pakuvad kodulehe kasutajatele võimalust **reserveerida**
  - Komiteeliikmel puudus hotelli **reservatsioon** ⇒ Komiteeliikmel puudus hotelli **reserveering**
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

resideeruma ⇒ resideerima, elama, asuma

- Püha Tooli Eestis esindav nuntsius hakkab **resideeruma** Vilniuses ⇒ Püha Tooli Eestis esindav nuntsius hakkab **resideerima** Vilniuses
  - Panga kodulehel olev info ei ole mõeldud USA kodanikele ega ka neile teiste riikide kodanikele, kes **resideeruvad** ajutiselt või alaliselt USA-s ⇒ Panga kodulehel olev info ei ole mõeldud USA kodanikele ega ka neile teiste riikide kodanikele, kes **elavad** / **asuvad** ajutiselt või alaliselt USA-s
  - 578 000 palestiinlast **resideerub** teistes araabia riikides ⇒ 578 000 palestiinlast **elab** teistes araabia riikides
- ☞ Sõnal **resideerima** ei ole kirjakeeles enesekohase tegusõna rööpvormi **resideeruma**. **Resideerima** sobib eeskätt võimukandjate, diplomaatide või ajakirjanike puhul.

resolutsioon

1. *otsus, otsustus, pealdis*

- ÜRO võtab tõenäoliselt reede õhtul vastu **resolutsiooni** keemiarelvade asjus
2. (inglise *resolution*) ⇒ eraldusvõime, lahutusvõime, peeneraldus
- **Resolutsioon** näitab pildi selgust ja teravust ⇒ **Eraldusvõime** / **Lahutusvõime** näitab pildi selgust ja teravust
  - Ekraani **resolutsioon** mõjutab seda, millisena kuvatakse teksti ja pilte ekraanil ⇒ Ekraani **eraldusvõime** / **lahutusvõime** mõjutab seda, millisena kuvatakse teksti ja pilte ekraanil
- ☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

ressurss

- Parlamendil puuduvad **inforessursid** ⇒ Parlamendil pole **infot**
  - **Ajalise, finantsilise ja inimressursi piiratus** võib takistada ettevõtet praktikakohtade pakkumisel ⇒ **Vähe aega, raha ja töötajaid** / **tööjõudu** võib takistada ettevõttel praktikakohti pakkuda
  - Kahanevate **loodusressursside tingimustes** on ühiskond seda edukam, mida mõistlikumalt suudame kasutada loodusvarasid ⇒ Kui **loodusvarad** kahanevad, on ühiskond seda edukam, mida mõistlikumalt suudame neid kasutada (vt ka **tingimused**)
  - Keskus tagab osalejatele programmi elluviimiseks vajalikud **materiaalsed ressursid** ⇒ Keskus tagab osalejatele programmi elluviimiseks **vajaliku raha** / **vajalikud abivahendid**
- ☞ Võõrsõnaga liialdamine. Sõna **ressurss** teeb lause sisu sageli

ähmaseks ja kantseliitlikuks, parem on kasutada täpsemat omasõna. Vahel ka tühisõna, millest võib loobuda.
Vt ka [finantsressurss](#)

resümee

1. (prantsuse *résumé*) *kokkuvõte, kokkuvõtlik ülevaade*

- Selgusid võõrkeelse väitekirja eestikeelse **resümee** stipendiumi saajad
- Antoloogia lõpus on fakti- ja sisutihe **resümee** sajandilõpu eesti kirjandusest

2. (inglise *resume*) ⇒ elulookirjeldus, *curriculum vitae*, CV

- Kui mõistate klientide teenindamist ja oskate hinnata kvaliteeti, saatke meile oma **resümee** ⇒ Kui mõistate klientide teenindamist ja oskate hinnata kvaliteeti, saatke meile oma **elulookirjeldus** / CV

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine inglise keele mõjul.

retoorika

1. *kõnekunst, oskus avalikult kõnelda*

- Just arukus ja mõõdutunne toovad poliitikasse elegantse **retoorika**, säravad sõnaduelligid ja oponendi austuse

2. *ilukõne, ilusad sisutud sõnad*

- Poliitikute valimiseelne **retoorika** täienes üleskutsetega kaitsta isamaad

3. ⇒ käsitus, suhtumine, vaatenurk, seisukoht

- Eesti riigijuhid oleks pidanud Omari küsimuses valima teise **retoorika** ⇒ Eesti riigijuhid oleks pidanud Omari küsimuses valima teise **käsitusviisi** / **suhtumise**

- Riigipea aastapäevakõne **retoorika** ja argumentatsioon meenutasid valitsuserakondade omi ⇒ Riigipea aastapäevakõne **vaatenurgad** / **seisukohad** ja argumentatsioon meenutasid valitsuserakondade omi

4. ⇒ propaganda, selgitustöö

- Vanad NATO liikmed rõhusid oma **retoorikas** pigem ühiste demokraatlike väärtuste kaitsele ja stabiilse arengu tagamisele kui idast tuleneva sõjalise ohu tõrjumisele ⇒ Vanad NATO liikmed rõhusid oma **propagandas** / **selgitustes** pigem ühiste demokraatlike väärtuste kaitsele ja stabiilse arengu tagamisele kui idast tuleneva sõjalise ohu tõrjumisele

☞ Sõna **retoorika** tähendus kipub laiali valguma. Ebaselge sõna

asemel on parem kasutada täpsemaid ja konkreetsema tähendusega sõnu.

retseptisionist (inglise *receptionist*) ⇒ (klientide) vastuvõtja,

vastuvõtusekretär, registraator, administraator

- Puhkuse lõppedes võib jätta jootraha teid hotellis meeldivald teenindanud inimestele: toateenijale, kelnerile või **retseptisionistile** ⇒ Puhkuse lõppedes võib jätta jootraha teid hotellis meeldivald teenindanud inimestele: toateenijale, kelnerile või **registraatorile** / **vastuvõtjale**

- Kui te ei näe infokausta fuajees nähtaval kohal, siis palun küsige **retseptisionisti** käest ⇒ Kui te ei näe infokausta fuajees nähtaval kohal, siis palun küsige **administraatori** käest

- Viimased kuus aastat olen töötanud Saksamaal bürooabina, baariomanikuna ja hotelli **retseptisionistina** ⇒ Viimased kuus aastat olen töötanud Saksamaal bürooabina, baariomanikuna ja hotelli **vastuvõtus** / **administraatorina**

☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõnad ja vanemad võõrsõnad on

täpsemad.

Vt ka [retseptsioon](#)

retseptsioon

1. *vastuvõtt, vastuvõtmine*

• Võiduroomaani esimest **retseptsiooni** kasutab kirjastaja müügiks

2. JUR *teisel maal või teisel ajal tekkinud õiguse tarvituselevõtt, taaskoostamine*

• Rooma õiguse **retseptsioon** algas Itaalias

3. (inglise *reception*) ⇒ hotelli **vastuvõtt**, **vastuvõtulaud**

• **Retseptsioonist** saad koos uksekaardiga ka hotelli plaani ⇒ **Vastuvõtust / Vastuvõtulaust** saad koos uksekaardiga ka hotelli plaani

• Turismimaks tasutakse hotelli **retseptsioonis** saabumisel ⇒ Turismimaks tasutakse hotelli **vastuvõtus / vastuvõtulaust** saabumisel

• Hotellist randa pääseb tasuta hotellibussiga, sõiduplaani küsige palun hotelli **retseptsioonist** ⇒ Hotellist randa pääseb tasuta hotellibussiga, sõiduplaani küsige palun hotelli **vastuvõtust / vastuvõtulaust**

☞ Sõna tähenduse laienemine inglise keele mõjul.

Vt ka [retseptsionist](#)

retsükleerima (inglise *recycle*) ⇒ ümber töötama, töötlemata, taastöötlemata, taaskasutama

• Probleem on selles, et pole paberi **retsükleerimist** ja paber visatakse prügikasti ⇒ Probleem on selles, et pole paberi **töötlust / kogumist** ja paber visatakse prügikasti

• Jäätmete vältimiseks tuleb minimeerida jäätmete teke ja **retsükleerida** tekkivaid jäätmeid ⇒ Jäätmete vältimiseks tuleb minimeerida jäätmete teke ja **taaskasutada / töödelda** tekkivaid jäätmeid

☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli selgem ja täpsem.

revalveerima

1. MAJ *raha kurssi (taas)tõstma*

2. (inglise *revalue*) ⇒ ümber hindama, taasväärtustama

• Kursuse raames töötati välja või **revalveeriti** viis kursusekava ⇒ Kursuse raames töötati välja või **hinnati ümber / vaadati üle** viis kursusekava

• Arvuti tarkvara võimaldab kanda musta nimekirja kadunud või varastatud võtmeid ja **revalveerida** e-võtmeid ⇒ Arvuti tarkvara võimaldab kanda musta nimekirja kadunud või varastatud võtmeid ja **ümber seadistada / ümber programmeerida** e-võtmeid

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine, omasõnadega on võimalik väljenduda täpsemalt.

rida ⇒ hulk, palju, mitu

• Rahvusvahelises ekspertiisis on loetletud **rida** dokumente ⇒ Rahvusvahelises ekspertiisis on loetletud dokumente

• **Terves reas riikides** on avatud uued Eesti esindused ⇒ **Paljudes riikides / Mitmes riigis** on avatud uued Eesti esindused

• Menetlemise käigus tehti seaduseelnõus **rida muudatusi** ⇒ Menetlemise käigus tehti seaduseelnõus **mitu muudatust / hulk / palju muudatusi**

☞ Sõnaga *rida* ei sobi väljendada hulka, see teeb sõnastuse enamasti kantseliitlikuks.

riigisiseselt <määrsõnana> ⇒ riigis, riigi piires, riigi sees, riigisisesi

- Enamik pagulastest ja **riigisiseselt** ümberasustatud isikutest tulevad riikidest, kus on aastaid valitsenud konfliktid ja tagakiusamine ⇒ Enamik pagulastest ja **riigi sees** / **riigi piires** ümberasustatud isikutest tulevad riikidest, kus on aastaid valitsenud konfliktid ja tagakiusamine

- Eelnõu eesmärk on **riigisiseselt** määrata valitsusasutused, kes täidavad kodanikualgatuse määrusest tulenevaid kohustusi ⇒ Eelnõu eesmärk on määrata **riigis** valitsusasutused, kes täidavad kodanikualgatuse määrusest tulenevaid kohustusi

- **Riigisiseselt** määratakse asutus, kes suudab kontrollida veebisüsteemide vastavust rakendusmäärusest tulenevatele tehnilistele nõuetele ⇒ **Riik** määrab asutuse, kes suudab kontrollida veebisüsteemide vastavust rakendusmäärusest tulenevatele tehnilistele nõuetele

☞ Ületuletus. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **siseriiklikult**, **-siseselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

riskifaktor (inglise *risk factor*) ⇒ ohutegur, riskitegur

- Tööstress on tervisele väga suur **riskifaktor** ⇒ Tööstress on tervisele väga suur **ohutegur** / **riskitegur**

- Regulaarne kontroll on eriti oluline, kui inimesel on mitu **riskifaktorit** (suitsetamine, vererõhuhäired jne) ⇒ Regulaarne kontroll on eriti oluline, kui inimesel on mitu **ohutegurit** / **riskitegurit** (suitsetamine, vererõhuhäired jne)

☞ Omasõna *tegur* on selgem kui võõrsõna *faktor*.

Vt ka **faktor**

riski võtma (inglise *take a risk*), **riske võtma** ⇒ riskima

- Eesti elanikud on enda hinnangul rahaasjades hoolikad ega ole investeerimisel valmis **võtma riske** ⇒ Eesti elanikud on enda hinnangul rahaasjades hoolikad ega ole investeerimisel valmis **riskima**

- Äritegevuse pidev osa on **riskide võtmine** ⇒ Äritegevuse pidev osa on **riskimine**

- Iga loetletud riski kohta on kehtestatud ka üldised reeglid, mis välistavad keskpangale sobimatute **riskide võtmise** ⇒ Iga loetletud riski kohta on kehtestatud ka üldised reeglid, mis välistavad keskpangale sobimatud **riskid**

- Euroopa vajab rohkem investoreid ja panku, kes on valmis **riski võtma** ⇒ Euroopa vajab rohkem investoreid ja panku, kes on valmis **riskima**

☞ Toortõlge inglise keelest.

Vt ka **võtma**

roadmap vt **teekaart**

rohkearvuliselt <määrsõnana> ⇒ rohkesti, hulganisti, hulga, palju

- Peale kohustusliku riigikirjandi soovivad abiturientid **rohkearvuliselt** teha ka võõrkeeleksamit ⇒ Peale kohustusliku riigikirjandi soovivad **paljud**

abituriendid teha ka võõrkeeleeksamit

- **Sellega seoses** kogunesid erialarühmade liikmed ning mitmesuguseid ideid tekkis **rohkearvuliselt** ⇒ **Sel puhul** kogunesid erialarühmade liikmed ning tekkis **rohkesti** / **hulganisti** mitmesuguseid ideid (vt ka **seoses**)

- Toidumürgitusse nakatuti saastunud toiduga, mis sisaldas **rohkearvuliselt** mikroobe ⇒ Toidumürgitusse nakatuti saastunud toiduga, mis sisaldas **palju** / **rohkesti** / **hulga** mikroobe

☞ Ületuletus. *It*-määrsõna teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/it.html> (Sirje Mäearu artikkel „*It*-liitelised määrsõnad”)

rojalti (inglise *royalty*) ⇒ kasutustasu, litsentsitasu; autoritasu, honorar

- Kui välismaine ettevõtte saab Soomest dividende, intresse või **rojalteid**, tuleb maksjal tulust kinni pidada tuluallikamaks ⇒ Kui välismaine ettevõtte saab Soomest dividende, intresse või **kasutustasu**, tuleb maksjal tulust kinni pidada tuluallikamaks

- Nokia peab maksma juhtmeta tehnikale keskendunud InterDigitalile **rojaltitasu** ⇒ Nokia peab maksma juhtmeta tehnikale keskendunud InterDigitalile **autoritasu**

☞ Põhjendamatu toorlaen inglise keelest, omasõnad on sageli täpsemad ja selgemad.

roll (inglise *role*) ⇒ osa, tähtsus; tegevus, tegevusala

- IT-ettevõtete **roll** Eesti haridusuuenduses ⇒ IT-ettevõtete **osa** / **tähtsus** / **tegevus** Eesti haridusuuenduses

- Kuna kindlustusmaakleri **roll** pole klientidele teada, ei oska nad ka oodata teenuse sisu ega kvaliteeti ⇒ Kuna kindlustusmaakleri **tegevusala** pole klientidele teada, ei oska nad ka oodata teenuse sisu ega kvaliteeti

- Presidendil oli seaduse jõustumisel suur **roll** ⇒ Presidendi **osa** / **tähtsus** seaduse jõustumisel oli suur

- Lähiaastatel suureneb NATO regionaalsete õppuste **roll** Euroopas ⇒ Lähiaastatel suureneb NATO piirkondlike õppuste **tähtsus** Euroopas

☞ Stampsõna, mille kasutusega liialdatakse. Sageli on võimalik väljenduda täpsemalt.

Vt ka **panus**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuks sõnasoovitusi”, lk 20)

R.S.V.P. lüh, **RSVP** lüh (prantsuse *répondez s'il vous plaît*)

- **R.S.V.P.** 15. detsembriks ⇒ **Palume vastust** / **Palume vastata** 15. detsembriks

- **RSVP-d** koos osalejate arvuga oodatakse 8. detsembriks ⇒ **Vastust** koos osalejate arvuga oodatakse 8. detsembriks

☞ Prantsuse lühendi asemel on selgem eesti väljend. Eestikeelsel kutsel võivad võõrkeelsed väljendid mõjuda kohatult.

rutiin

1. *kinnistunud harjumused; üksluine korduvus*, vt ka **rutiinid**

2. (inglise *routine*) ⇒ põhimõtted, praktika, kord, eeskirjad

- Tuleb sisse seada **rutiin**, et müüja saadab eestikeelse ohutuskaardi enne esimese kemikaalipartii tarnimist ⇒ Tuleb sisse seada **kord**, et müüja saadab eestikeelse ohutuskaardi enne esimese kemikaalipartii tarnimist
  - Pangas olid kehtestatud **rutiinid** nn *insider*-tehingute vältimiseks ⇒ Pangas olid kehtestatud **põhimõtted** / **eeskirjad** nn *insider*-tehingute vältimiseks
  - Juhatuse ülesanne on rakendada organisatsioonis **rutiinid**, mis lähtuvad heast tavast ⇒ Juhatuse ülesanne on rakendada organisatsioonis **põhimõtteid**, mis lähtuvad heast tavast / Juhatuse ülesanne on rakendada organisatsioonis head tava
  - Aruannete esitamise korras kavatakse sisse seada kindlamad **rutiinid** ⇒ Aruannete esitamise korras kavatakse sisse seada kindlamad **põhimõtted**
- ☞ Laialivalguva sisuga võõrsõna. Omasõna on täpsem ja väldib tähenduse laienemist.

rutiinid *mitm*

1. ⇒ rutiin, (kinnistunud) harjumus

- On väga oluline, et töötajatel oleks tahe murda läbi **kinnistunud rutiinidest**, siis saavad muutused toimuda ⇒ On väga oluline, et töötajatel oleks tahe murda läbi **rutiinist** / **kinnistunud harjumustest**, siis saavad muutused toimuda
  - Hüperaktiivset last aitavad talitseda lihtsad, selged ja kindlad **rutiinid** ⇒ Hüperaktiivset last aitavad talitseda lihtsad, selged ja kindlad **harjumused** / Hüperaktiivset last aitab talitseda lihtne, selge ja kindel **rutiin**
- ☞ *Rutiin* on mitmusliku sisuga sõna (kinnistunud harjumused), mida ei sobi kasutada mitmuses.
2. vt **rutiin** (2)

rõhku pöörama ⇒ rõhku panema, tähelepanu pöörama

- Hindame kvaliteeti ja **pöörame rõhku** tellimuste kiirele täitmisele ⇒ Hindame kvaliteeti ja **paneme rõhku** / **pöörame tähelepanu** tellimuste kiirele täitmisele
  - **Pöörame rõhku** sellele, et toode oleks **kasutajasõbralik**, töökindel ja ohutu ⇒ **Paneme rõhku** / **Pöörame tähelepanu** sellele, et toode oleks **kasutusmugav**, töökindel ja ohutu (vt ka **-sõbralik**)
- ☞ Väljendite **rõhku panema** ja **tähelepanu pöörama** kokkupanemisel tekkinud vigane väljend.

rühmaviisiliselt <määrsõnana> ⇒ rühmiti, rühmadena, rühma viisi, rühma kaupa

- Kollektiivides viibivad inimesed nakatuvad sageli **rühmaviisiliselt** ⇒ Kollektiivides viibivad inimesed nakatuvad sageli **rühmadena** / **rühma viisi**
  - Lasteaialaste tervendamise süsteem põhineb karastamisel nii individuaalselt kui ka **rühmaviisiliselt** ⇒ Lasteaialaste tervendamise süsteem põhineb nii individuaalsel kui ka **rühma kaupa** / **rühma viisi** / **rühmaviisiliselt** karastamisel
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

saastaja maksab põhimõte, „saastaja maksab” põhimõte

(inglise *polluter pays principle*) ⇒ põhimõte, et saastaja maksab, saastaja vastutuse põhimõte, saastaja rahalise vastutuse põhimõte, saastaja-maksab-põhimõte

- Seadus reguleerib keskkonnale tekitatava kahju vältimist ja heastamist, lähtudes **saastaja maksab põhimõttest** ⇒ Seadus reguleerib keskkonnale tekitatava kahju vältimist ja heastamist, lähtudes **põhimõttest, et saastaja maksab**

- **Vastavalt „saastaja maksab” põhimõttele** peab kahjutasu maksma saastaja ⇒ **Saastaja vastutuse põhimõtte** järgi peab kahjutasu maksma saastaja (vt ka **vastavalt**)

- Kiirteedel saab veoautode puhul hakata rakendama **„saastaja maksab” põhimõtet** ⇒ Kiirteedel saab veoautode puhul hakata rakendama **põhimõtet, et saastaja maksab / saastaja rahalise vastutuse põhimõtet / saastaja-maksab-põhimõtet**

☞ Toortõlge inglise keelest on eesti keelele võõras. Soovitame selle asemel kõrvallaset või sobivat mõttetõlget. Sidekriipsudega ahelliitsõna sobib vabamatesse tekstidesse, ametlikus keelekasutuses tuleks seda vormistust vältida.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 29, 31)

sadevesi, sademetevesi ⇒ sajuvesi, sademevesi

- **Sadevesi** ohustab hoone vundamenti ⇒ **Sajuvesi / Sademevesi** ohustab hoone vundamenti

- **Sademetevesi** ja kanalisatsioon ⇒ **Sajuvesi / Sademevesi** ja kanalisatsioon

☞ Nendes liitsõnades peab täiendsõna olema omastavas käändes.

Ainsuse omastav kääne on liitsõnas ladusam kui mitmuse omastav.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

sajaprotsendiliselt <määrsõnana> ⇒ täiesti, sada protsenti; kogu, kõik

- Probleeme on **sajaprotsendiliselt** riigile kuuluvate äriühingute juhtide palgatasemega ⇒ Probleeme on **täiesti / sada protsenti** riigile kuuluvate äriühingute juhtide palgatasemega

- Red Bulli alumiiniumpurgid on **sajaprotsendiliselt** taaskasutatavad ⇒ Red Bulli alumiiniumpurgid on **läbinisti / täiesti** taaskasutatavad

- Õppeasutused kasutasid eurotoetuse **sajaprotsendiliselt** ⇒ Õppeasutused kasutasid ära **kogu** eurotoetuse

- Rahvastikuministri ettepanekul peaks riik katma viljatusravi **sajaprotsendiliselt** ⇒ Rahvastikuministri ettepanekul peaks riik katma **kogu viljatusravi maksumuse**

☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha kohmakaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

samaaegselt, samaajaliselt <määrsõnana> ⇒ samal ajal, ühel ajal, korraga, ühekorraga, ühtaegu

- Riigikogu liige ei tohi kuuluda **samaaegselt** kohaliku omavalitsuse volikokku ⇒ Riigikogu liige ei tohi kuuluda **samal ajal** kohaliku omavalitsuse volikokku
- Heategevuslik teatejooks toimub tänavu **samaaegselt** 12 Eesti linnas ⇒ Heategevuslik teatejooks toimub tänavu **ühel ajal / korraga** 12 Eesti linnas
- Ühtegi muud funktsiooni ei saa **samaajaliselt** video vaatamisega kasutada ⇒ **Video vaatamise ajal / Video vaatamisega samal ajal** ei saa ühtegi muud funktsiooni kasutada
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha kohmakaks ja kantseliitlikuks.
- Vt ka **üheaegselt, üheaajaliselt**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

samalaadselt <määrsõnana> ⇒ sama moodi, nagu

- Korralduse tühistamine **toimub samalaadselt** enda lähetuse tühistamisega ⇒ Korraldus tühistatakse **sama moodi nagu** enda lähetus (vt ka **toimuma**)
- **Samalaadselt eelmise aastaga** oleme planeerinud jõulupidude toimumise ajaks peokohtadesse **täiendavad politseipatrullid** ⇒ **Nagu eelmiselgi aastal**, oleme planeerinud jõulupidude toimumise ajaks peokohtadesse **lisapolitseipatrullid** (vt ka **täiendav**)
- Väikelastena käituvad nii poisid kui ka tüdrukud **samalaadselt** ⇒ Väikelastena käituvad nii poisid kui ka tüdrukud **sama moodi**
- ☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha kohmakaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

samaviisiliselt <määrsõnana> ⇒ sama moodi, sama viisi

- Ülejäänud juhtumeid tuleb käsitleda **samaviisiliselt** ⇒ Ülejäänud juhtumeid tuleb käsitleda **sama moodi / sama viisi**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

sanitaarpäev (vene *санитарный день*) ⇒ suurpuhastus, koristuspäev, korrastuspäev

- Reedel on raamatukogu suletud **sanitaarpäeva** tõttu ⇒ Reedel on raamatukogu suletud **suurpuhastuse / koristuspäeva** tõttu
- Iga kuu 1. esmaspäeval on ujulas **sanitaarpäev** ja ujula on **külastajatele** suletud ⇒ Iga kuu 1. esmaspäeval on ujulas **koristuspäev / suurpuhastus** ja ujula on **klientidele** suletud (vt ka **külastaja**)
- ☞ Kehv vene keele mõjuline liitsõna. Täiend **sanitaar-** tähendab 'tervishoiu-' (vrd nt **sanitaarrüüetus, sanitaarpuhastus**).
- Vt ka **sansõlm, sanremont**

sanremont (vene *санремонт*), **sanitaarremont** (vene *санитарный ремонт*) ⇒ hooldusremont

- Krundil on **sanremonti** vajav suvila ja eraldi saunamaja ⇒ Krundil on **remonti / hooldusremonti** vajav suvila ja eraldi saunamaja

- **Teostame** vajaliku **sanremondi** ning viimistlustööd ⇒ **Teeme** vajaliku **remondi** / **hooldusremondi** ning viimistlustööd (vt ka **teostama**)
  - Üürile anda heas korras äripind ärimaja II korrusel, võimalik teha väike **sanitaarremont** üürile andja kulul ⇒ Üürile anda heas korras äripind ärimaja II korrusel, võimalik teha väike **hooldusremont** üürile andja kulul
- ☞ Kehv vene keele mõjuline (lühend)liitsõna. Täiend **sanitaar-**tähendab 'tervishoiu-' (vrd nt **sanitaarriietus**, **sanitaarpuhastus**).
Vt ka **sansõlm**, **sanitaarpäev**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

sansõlm, sanitaarsõlm (vene *санузел*) ⇒ hügieeniruumid

- Korteril on korralik **sansõlm** ⇒ Korteril on korralikud **hügieeniruumid**
  - Sinna suudeti mahutada kaks magamistuba, elutuba, köök ja **sansõlm** (enamasti eraldi WC ja vannituba) ⇒ Sinna suudeti mahutada kaks magamistuba, elutuba, köök ja **hügieeniruumid** (enamasti eraldi WC ja vannituba)
  - Kõigis hotelli numbritubades on teler (67 kanalit), telefoni otseühendus, internet, **sanitaarsõlm** dušikabiini või vanniga ⇒ Kõigis hotelli numbritubades on teler (67 kanalit), telefoni otseühendus, internet, **hügieeniruumid** dušikabiini või vanniga
- ☞ Kehv vene keele mõjuline (lühend)liitsõna.
Vt ka **sanremont**, **sanitaarpäev**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

sarjaviisiliselt, seeriaviisiliselt <määrsõnana> ⇒ sarja viisi,

sarja(de)na, sarja-, seeria viisi, seeria(te)na, seeria-

- **Sarjaviisiliselt** hakati roboteid valmistama aastail 1962-1963 ⇒ **Sarja viisi** / **Sarjadena** hakati roboteid valmistama aastail 1962-1963
  - Üksikkorras valmistatud M1 ja N1 kategooria sõiduki pidurisüsteem ja rool peavad olema võetud tehases **seeriaviisiliselt valmistatud autolt** ⇒ Üksikkorras valmistatud M1 ja N1 kategooria sõiduki pidurisüsteem ja rool peavad olema võetud tehases **valmistatud seeriaautolt**
  - Toyota Prius on maailma esimene **seeriaviisiliselt toodetav** hübriidauto ⇒ Toyota Prius on maailma esimene **seeria-hübriidauto**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha kohmakaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

sarnanema <*millega*>

- Tehti muudatusettepanek, mis sarnaneb esitatud **seaduseelnõule** ⇒ Tehti muudatusettepanek, mis sarnaneb esitatud **seaduseelnõuga**
- Mobiiltelefoni klahvide paigutus sarnaneb **arvutiklaviatuurile** ⇒ Mobiiltelefoni klahvide paigutus sarnaneb **arvutiklaviatuuriga**
- Garantii sarnaneb **kindlustusele**, mille puhul tehakse enne hüvitise väljamaksmist ekspertiis ⇒ Garantii sarnaneb **kindlustusega**, mille puhul

tehakse enne hüvitise väljamaksmist ekspertiis

☞ Alaleütlev kääne on selles sõltumuses võõrapärane.

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik reksioone”, lk 37)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3AAalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

sarnaselt <määrsõnana>

1. ühtemoodi

• Rästas ja ööbik laulavad **sarnaselt** (*nende laul on ühesugune, sarnaneb*)

2. ⇒ nagu ka, nii nagu, sama moodi nagu, sama moodi kui; niimoodi, niiviisi

• **Sarnaselt Eesti Energiale** tekkis ka Elektrumil jaanuari elektriarvete edastamisega tehniline probleem ⇒ **Nii nagu Eesti Energial**, tekkis ka Elektrumil jaanuari elektriarvete edastamisega tehniline probleem

• Haanja vald kuulub maakonna rahvaarvult väiksemate omavalitsuse hulka ning **sarnaselt teiste valdadega** rahvaarv väheneb ⇒ Haanja vald kuulub maakonna rahvaarvult väiksemate omavalitsuse hulka ning **sama moodi nagu teistes valdades** rahvaarv väheneb

• Varsti talitab enamik meie konkurente **sarnaselt** ⇒ Varsti talitab enamik meie konkurente **sama moodi / niiviisi / niimoodi**

☞ Ületuletus – *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://engine.koduleht.net/templates/keelehooldekeskus/files/mdl_files.php/rekt_sioonid_7.indd.pdf (Sirje Mäearu raamat „Valik reksioone”, lk 37)

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3AAalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

seadusandlik protsess, seadusandlik tegevus ⇒ seadusloome, **seadusandlus**

• **Seadusandlik protsess** oli keeruline, kõik demokraatlikud parteid olid esialgu valitsuse ettepanekute vastu ⇒ **Seadusloome** oli keeruline, kõik demokraatlikud parteid olid esialgu valitsuse ettepanekute vastu

• Õigussüsteemi reform on tähendanud aktiivset **seadusandlikku tegevust** ⇒ Õigussüsteemi reform on tähendanud aktiivset **seadusandlust**

☞ Kantseliitlikud ja liiased väljendid.

seadusandlus

1. *seadusloome, seaduste andmine ja sellega seotud protseduur*

• Kolm peamist Euroopa Liidu **seadusandluses** osalevat institutsiooni on Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjon

• Üks kaupmeeste liidu eesmärke on esindada ja kaitsta liidu liikmete huve

seadusandluses

2. ⇒ seadused, normatiivaktid, õigusaktid

- Eesti **seadusandluses** on praegu kõige olulisemaks GMO-dega seotud õigusaktiks geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seadus ⇒ Eesti **seadustes** on praegu kõige olulisemaks GMO-dega seotud õigusaktiks geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seadus
- Laeva lubamine väina on vastuolus **seadusandlusega** ⇒ Laeva lubamine väina on vastuolus **seadustega / õigusaktidega**
- Eesti **seadusandluses** on ehitatud keskkond jäänud seni tagaplaanile ⇒ Eesti **seadustes** on ehitatud keskkond jäänud seni tagaplaanile
- Mäeinsener järgib oma pädevusvaldkonna **seadusandlust** ⇒ Mäeinsener järgib oma pädevusvaldkonna **õigusakte**

☞ **Seadusandlus** saab tähendada ainult tegevust: seaduste andmist, sest *lus*-liitega moodustatakse tegusõnast tegevust märkivaid sõnu. Vt ka **aruandlus**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 253)

seadusjärgselt, seadusejärgselt <määrsõnana> ⇒ seaduse järgi, seaduse põhjal, seaduse alusel, seadusega

- Tööandja on **seadusjärgselt** kohustatud hüvitama töötaja ravikulud ja tööõnnetuse tõttu saamata jäänud töötasu ⇒ Tööandja on **seaduse järgi / seaduse põhjal / seadusega** kohustatud hüvitama töötaja ravikulud ja tööõnnetuse tõttu saamata jäänud töötasu
  - Kui on toimitud **seadusjärgselt**, võib kindlustusvõtja kindlustushüvitist saada ⇒ Kui on toimitud **seaduse järgi**, võib kindlustusvõtja kindlustushüvitist saada
  - Millistel tingimustel tööleping lõpetatakse, seda otsustab **seadusejärgselt** tööandja ⇒ Millistel tingimustel tööleping lõpetatakse, seda otsustab **seaduse järgi / seaduse põhjal / seaduse alusel** tööandja
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

sealhulgas, aga mitte ainult (inglise *including, but not limited to*) ⇒ sealhulgas

- Otsus puudutab 2004. aastal Euroopa Liiduga liitunud riike, **sealhulgas, aga mitte ainult** Eestit, Lätit ja Leedut ⇒ Otsus puudutab 2004. aastal Euroopa Liiduga liitunud riike, **sealhulgas** Eestit, Lätit ja Leedut
  - Selle saidi sisu, **sealhulgas, kuid mitte ainult** tekst ja pildid ning nende paigutus on firma intellektuaalne omand ⇒ Selle saidi sisu, **sealhulgas** tekst ja pildid ning nende paigutus, on firma intellektuaalne omand
- ☞ Põhjendamatu sisukordus.

Vt ka **näiteks, aga mitte üksnes**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 41–42)

sealhulgas ka, muu hulgas ka ⇒ sealhulgas, muu hulgas, ka

- Komisjoni otsus puudutab kõiki euroala riike, **sealhulgas ka** Eestit ⇒ Komisjoni otsus puudutab kõiki euroala riike, **ka** / **sealhulgas** Eestit
- Tormi tõttu oli häiritud **muu hulgas ka** laevaliiklus ⇒ Tormi tõttu oli häiritud **ka** / **muu hulgas** laevaliiklus

☞ Põhjendamatu sisukordus.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 39–40)

seeniorsegment ⇒ vanemad inimesed, eakamad inimesed

- Peame **seeniorsegmenti** väga tähtsaks ning **läbi** eakate festivali püüame eakate tervise, elustiili ja muudele muredele vastust anda ⇒ Peame **vanemaid inimesi** väga tähtsaks ning eakate festivali **kaudu** püüame eakate tervise, elustiili ja muudele muredele vastust anda (vt ka **läbi**)

☞ Väljaspool panganduse oskuskeelt soovitame võõrsõna asemel kasutada omasõnu.

seespidiselt <määrsõnana> ⇒ seespidi, seespidine; seestpoolt; sees

- **Seespidiselt** võetavaid nohuravimeid võib kasutada vaid **lühiajaliselt** ⇒ **Seespidiseid** nohuravimeid võib kasutada vaid **lühikest aega** (vt ka **lühiajaliselt**)
- Vetikaid tuleb tarvitada **seespidiselt**, pulbrina ⇒ Vetikaid tuleb tarvitada **seespidi**, pulbrina
- Ühiskond nõrgenes **seespidiselt** ja roomlased jäid välisvaenlastele alla ⇒ Ühiskond nõrgenes **seestpoolt** ja roomlased jäid välisvaenlastele alla
- Oleme valmis kõikvõimalikeks välisrännakuteks, kuid **riigis seespidiselt tekkinud** kriisiks pole me valmis ⇒ Oleme valmis kõikvõimalikeks välisrännakuteks, kuid **riigi sees tekkinud kriisiks** / **riigi sisekriisiks** pole me valmis

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Mõnikord on võimalik asendada omadussõnaga.

Vt ka **-pidiselt**, **vastupidiselt**, **välispidiselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

seestpoolt ⇒ seestpoolt

- Tursunud lihas avaldab nahale **seestpoolt** survet ⇒ Tursunud lihas avaldab nahale **seestpoolt** survet

☞ Väär sõnakuju, eri vormide väär kokkusulatamine: sisseütlev kääne (*kuhu?*) on **sissepoole**, seesütlev kääne (*kus?*) on **seestpoolt**, seestütlev kääne (*kust?*) on **seestpoolt**.

seksualiseerimine *seksuaalsusega sidumine, seksuaalsuse omistamine kellelegi v millelegi, kellele v millele see muidu sellisel kujul omane ei ole*

- Raport hoiatab laste ja noorte **seksualiseerimise** eest
- Avaliku ruumi **seksualiseerimine** tähendab, et meedias ja tänavaruumis muutuvad üha sagedasemaks seksuaalsusele ja alastusele viitavad kujutised, kus käsitletakse enamasti noori naisi seksiobjektidena

sektoraalne (inglise *sectoral*), **sektoriaalne** (inglise *sectorial*) ⇒ sektori-, sektoriti, osakonna-, valdkondlik, harukondlik

- Kutsetegevust korraldatakse **sektoraalsete direktiividega** ⇒ Kutsetegevust korraldatakse **sektoridirektiividega** / **valdkondlike direktiividega**
- Moodustati üheksa **sektoriaalset järelevaletöögrupp** ⇒ **Osakondades** / **Sektorites** moodustati üheksa **järelevaletöörühma** (vt ka **grupp**)
- Eestis on tõsine **sektoriaalne** tööpuudus: puudu on oskustöölisi ja spetsialiste ⇒ Eestis on tõsine **valdkondlik** / **harukondlik** tööpuudus: puudu on oskustöölisi ja spetsialiste
- Linnavalitsus toetas pigem **sektoraalset** kui **territoriaalset** juhtimisstiili ⇒ Linnavalitsus toetas pigem **valdkondlikku** kui **piirkondlikku** juhtimisstiili
- ☞ Laialivalguva sisuga toorlaenu asemel võib muu sõna olla täpsem ja paremini mõistetav.
- Vt ka **intersektoraalne**, **intrasektoraalne**

sekvesteerima ⇒ **sekvestreerima**, **sekvestrima**

- **Sekvesteerimine** on vaidlusaluse vara hoiuleandmine, mille säilimine tuleb tagada lõpliku kohtuotsuse tegemiseni ⇒ **Sekvestreerimine** / **Sekvestrimine** on vaidlusaluse vara hoiuleandmine, mille säilimine tuleb tagada lõpliku kohtuotsuse tegemiseni
- Pakkuja on maksevõimeline, tema vara ei ole **sekvesteeritud** ⇒ Pakkuja on maksevõimeline, tema vara ei ole **sekvestreeritud** / **sekvestritud**
- ☞ Õigekirjaviga. Tegusõnad **sekvestreerima** ja **sekvestrima** on tuletatud sõnast **sekvester**, mille tüvesse jääb käänamisel *r* alles: **sekvestri**.

sekvestreerima, **sekvestrima** *vara kasutamist keelama, omandiõigust kitsendama, sekvestri alla panema*

- ☞ NB! Sõnas **sekvesteerima** on õigekirjaviga.

selgesõnaliselt <määrsõnana> ⇒ selge sõnaga, sõnaselgelt, selgelt

- Selle tarkvara kasutus, taastootmine või edasimüümine on **selgesõnaliselt** seadusega keelatud ⇒ Selle tarkvara kasutus, taastootmine või edasimüümine on **sõnaselgelt** seadusega keelatud
- Mõlemad pooled peavad andma nõusoleku lepingu muudatusteks, välja arvatud juhul, kui leping **selgesõnaliselt** ei määra teisiti ⇒ Mõlemad pooled peavad andma nõusoleku lepingu muudatusteks, välja arvatud juhul, kui leping **sõnaselgelt** / **selgelt** ei määra teisiti
- Ametisse nimetamist ettevalmistavad aktid mainisid **selgesõnaliselt** kõnealust päevaraha ja toetust ⇒ Ametisse nimetamist ettevalmistavad aktid mainisid **selge sõnaga** / **sõnaselgelt** / **selgelt** kõnealust päevaraha ja toetust
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

sensitiivne

1. *(üli)tundlik*

- Lõhna- ja värvaineteta pesuvahendid sobivad **sensitiivsele** nahale

(*ülitundlikule, allergilisele*)

2. (inglise *sensitive*) ⇒ õrn, delikaatne, isiklik

- See, kui palju elanikud vajavad raviteenuseid, on **sensitiivne** teema ⇒ See, kui palju elanikud vajavad raviteenuseid, on **õrn** / **delikaatne** teema
- Süvaintervjuu sobib väikese arvu asjaosaliste hulgas **sensitiivsete** teemade uurimiseks ⇒ Süvaintervjuu sobib väikese arvu asjaosaliste hulgas **delikaatsete** / **isiklike** teemade uurimiseks

3. (inglise *sensitive*) ⇒ (üli)salajane, konfidentsiaalne

- Soovime, et Eestile hakataks edastama ka väga **sensitiivset** informatsiooni, mis puudutab Eesti kodanike töötamist riikides, kes töötavad välja massihävituselva ⇒ Soovime, et Eestile hakataks edastama ka **salajast** / **konfidentsiaalset** informatsiooni, mis puudutab Eesti kodanike töötamist riikides, kes töötavad välja massihävituselva
- Teabeteenistuse **sensitiivset** tegevusala silmas pidades on selle eelarve salastatud ⇒ Teabeteenistuse **salajast** tegevusala silmas pidades on selle eelarve salastatud

☞ Täheenduse ebasoovitatav laienemine inglise keele mõjul.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

seonduma ⇒ siduma; seostuma

- Seaduseelnõu temaatika **seondub** kohtureformiga ⇒ Seaduseelnõu temaatika **on seotud** kohtureformiga
- Euroopa Liidu ministrid arutavad Brüsselis **stabiilsusmehhanismiga seonduvaid küsimusi** ⇒ Euroopa Liidu ministrid arutavad Brüsselis **stabiilsusmehhanismi küsimusi** / **stabiilsusmehhanismi**
- Kui üliõpilane soovib vaidlustada õppekorraldusega **seonduvat** otsust, tuleb esmalt pöörduda otsuse teinud isiku poole ⇒ Kui üliõpilane soovib vaidlustada õppekorraldusega **seotud** otsust, tuleb esmalt pöörduda otsuse teinud isiku poole

☞ Kantseliitlik sõna. Ületuletus. Vahel ka ülearune.

Vt ka **seonduvalt**, **seoses**

seonduvalt ⇒ tõttu, puhul, kohta, teemal

- Ravimiseaduse muutmise ja **sellega seonduvalt** teiste seaduste muutmise seadus ⇒ Ravimiseaduse muutmise ja **selle tõttu** teiste seaduste muutmise seadus
- Tooksin esile mõningad üksikküsimused **seonduvalt** riigi majandustegevusega ⇒ Tooksin esile mõningad üksikküsimused riigi majandustegevuse **kohta**
- Uuring näitas kätte **kitsaskohad**, millest me vaesusega **seonduvalt** peaksime rääkima ⇒ Uuring näitas kätte **nõrgad kohad**, millest me vaesuse **teemal** peaksime rääkima (vt ka **kitsaskoht**)

☞ Kantseliitlik sõna.

Vt ka **seonduma**, **seoses**

seoses

1. (*sõna seos seesütlevas käändes*)

- Infootsinguprotsess sisaldab terve hulga etappe, mis on omavahel vastastikus **seoses** (*neil on vastastikune side, ühtekuuluvus ehk seos*)

2. ⇒ tõttu, puhul, pärast, kohta

- Palun materiaalsel toetusel **seoses** majanduslikult raske olukorraga ⇒ Palun materiaalsel toetusel majanduslikult raske olukorra **tõttu** / **pärast**
  - Töötajad premeeritakse **seoses** tema 50 aasta juubeliga ⇒ Töötajad premeeritakse tema 50 aasta juubeli **puhul**
  - **Seoses** planeeritud hooldustöödega võib esineda häireid internetipanga töös ⇒ Planeeritud hooldustööde **tõttu** / **pärast** võib esineda häireid internetipanga töös
  - Lõpetada halduskogu liikme volitused **seoses** tagasiastumisega ⇒ Lõpetada halduskogu liikme volitused tagasiastumise **tõttu**
  - Kui teil on **seoses** digilehe lugemisega küsimusi, pöörduge toimetuse poole ⇒ Kui teil on digilehe lugemise **kohta** küsimusi, pöörduge toimetuse poole
  - ☞ Kaassõna **seoses** võib mõjuda kantseliitlikuna. Selle liigtarvitus tõrjub ilmekamaid ja täpsemaid keelendeid.
- Vt ka **seonduvalt**, **seonduma**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Eksimusi ees- ja tagasõnade osas”, lk 50–52)

sertifitseerima, sertima

1. *vastavustõendit andma*

2. ⇒ **litsentsima**, tegevusluba andma; kutsetunnistust andma

- Seisuga jaanuar 2013 ei ole Eestis teist samasugust **sertifitseeritud** koolitajat ⇒ Seisuga jaanuar 2013 ei ole Eestis teist samasugust **litsentsitud** / **tegevusloaga** / **kutsetunnistusega** koolitajat
- Kursust **viib läbi** rahvusvaheliselt **sertifitseeritud** terapeut ⇒ Kursust **korraldab** / **teeb** rahvusvahelise **litsentsiga** terapeut (vt ka **läbi viima**)
- EBS hakkab koolitama **sertifitseeritud** arvestuseksperte ⇒ EBS hakkab koolitama **kutsetunnistusega** / **kvalifitseeritud** arvestuseksperte
- ☞ Tähenduse laienemine võib tekitada segadust.

sidusgrupp ⇒ huvirühm

- Aktiivne dialoog **sidusgruppidega** (kliendid, tarnijad jt) aitab organisatsioonil olla avatud uutele suundadele ⇒ Aktiivne dialoog **huvirühmadega** (kliendid, tarnijad jt) aitab organisatsioonil olla avatud uutele suundadele
  - Kooli **sidusgrupid** on kaasatud mitme koostöövormi kaudu kooli arendustegevusse ⇒ Kooli **huvirühmad** on kaasatud mitme koostöövormi kaudu kooli arendustegevusse
  - **Sidusgrupid** peab kaasama projekti planeerimisse, sest see aitab keskenduda nende tegelikele vajadustele ⇒ **Huvirühmad** peab kaasama projekti planeerimisse, sest see aitab keskenduda nende tegelikele vajadustele
  - ☞ **Huvirühm** on täpsem termin kui **sidusgrupp**, kuna rühma aluseks on ühised huvid, mitte vastastikune seotus. **Grupp** on stampsõna, mille ületarvitus soovitame vältida.
- Vt ka **grupp**, **sidusrühm**

sidusrühm ⇒ huvirühm

- Ministriumile on oluline teha **sidusrühmadega** koostööd ja kaasata neid õigusloomesse ⇒ Ministriumile on oluline teha **huvirühmadega** /

asjaosalistega koostööd ja kaasata neid õigusloomesse

- Kuidas seaduseelnõu koostamisel **toimub** valitsusasutuse ja tema **sidusrühmade** vaheline **suhtlus**? ⇒ Kuidas valitsusasutus ja tema **huvirühmad** seaduseelnõu koostamisel **suhtlevad**? (vt ka **toimuma**)

☞ **Huvirühm** on täpsem termin kui **sidusrühm**, kuna rühma aluseks on ühised huvid, mitte vastastikune seotus.

Vt ka **sidusgrupp**

sidustama ⇒ siduma, seostama

- Assotsiatsiooni liikmeks võib olla juriidiline isik, kelle tegevus on **sidustatud** ülikooli tegevusega ⇒ Assotsiatsiooni liikmeks võib olla juriidiline isik, kelle tegevus on **seotud** ülikooli tegevusega
- Valdkondlike arengueesmärkide ja keskkonnakaitse eesmärkide paremaks **sidustamiseks** koostatakse tegevuskavasid ⇒ Valdkondlike arengueesmärkide ja keskkonnakaitse eesmärkide paremaks **sidumiseks** / **seostamiseks** koostatakse tegevuskavasid
- Nõunike kogu on kooli ja ühiskonda **sidustav** nõuandev kogu ⇒ Nõunike kogu on kooli ja ühiskonda **siduv** nõuandev kogu
- Eesmärk on kutseõpe teiste haridusliikide ja -tasemetega paremini **sidustada** ⇒ Eesmärk on kutseõpe teiste haridusliikide ja -tasemetega paremini **siduda** / **seostada**
- Hästi toimivad ning **sidustatud** andmebaasid ja infosüsteemid ⇒ Hästi toimivad ning **omavahel seotud** andmebaasid ja infosüsteemid
- ☞ Ületuletus. Tuletis suurendab paronüümide hulka.

signaal (inglise *signal*) ⇒ seisukoht, arusaam, märk

- Parlament esitas komisjonile selge **signaali** kõnealuste küsimuste kohta ⇒ Parlament esitas komisjonile kõnealuste küsimuste kohta selge **seisukoha** / **arusaama**
- Mõningate **signaalide** kohaselt on tulemas suhteliselt soe talv ⇒ Mõne **märgi** järgi on tulemas üsna soe talv
- ☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 35–36)

sildistama

1. *sildiga varustama*

- Hea on moosipurgid kohe **sildistada**, kirjutades sildile koostisosad ja kaanetamiskuupäeva (*silt peale panna*)

2. ⇒ nimetama, pidama; märgistama, häbimärgistama

- Valitsusjuht **sildistas** parteikontori töötajaid pahategijateks ⇒ Valitsusjuht **nimetas** parteikontori töötajaid pahategijateks
- **Sildistatud** inimesed kaotavad sotsiaalse staatuse ja neid hakatakse diskrimineerima ⇒ **Märgistatud** inimesed kaotavad sotsiaalse staatuse ja neid hakatakse diskrimineerima

☞ Sõna **sildistama** sobib kasutada küll ka ülekantud tähenduses, kuid soovitatav oleks selle stampsõnaga mitte liialdada.

Vt ka **stigmatiseerima**

silmiavardav ⇒ silmi avav; silmaringi avardav

- Loovuskeskuse koolitaja loodud õpikeskkond on innustav, **silmiavardav**, õhuline ja soe ⇒ Loovuskeskuse koolitaja loodud õpikeskkond on innustav, **silmaringi avardav**, õhuline ja soe
- Konverentsil osalenu sõnul oli teiste riikidega kogemuse jagamine **silmiavardav** kogemus ⇒ Konverentsil osalenu sõnul oli teiste riikidega kogemuse jagamine **silmi avav** / **silmaringi avardav** kogemus
- ☞ Kahe eri tähendusega väljendi kokkusulamisest on tekkinud kolmas, äraspidise sisuga väljend.

silomõtlemine (inglise *silo thinking*) SLG; *mõtteviis, mida iseloomustab keskendumine oma valdkonnale, vastumeelsus vahetada teavet või teha koostööd teiste üksuste või valdkondadega ja võimetus näha oma tegevust laiemas kontekstis* ⇒ kapseldunud mõtlemine

- ☞ Eurosläng. Toortõlge on eesti keeles läbipaistmatu, parem on kasutada täpsemat väljendit või seletust.

sisekorraeeskiri, sisekorraeeskirjad *mitm.*, **töösisekorraeeskiri, töösisekorraeeskirjad** *mitm.* (vene *правила внутреннего трудового распорядка*) ⇒ kodukord, töökord

- **Töösisekorraeeskiri** reguleerib põhikooli ja töötajate käitumisreegleid töösuhetes ⇒ **Töökord** reguleerib põhikooli ja töötajate käitumisreegleid töösuhetes
- **Käesolev töösisekorraeeskiri** on täitmiseks kohustuslik kõigile töötajatele ⇒ **Kodukorda** / **Töökorda** on kohustatud täitma kõik töötajad (vt ka **käesolev**)
- Asutuse **sisekorraeeskirjad** tasub paari aasta tagant üle vaadata, sest seadused ja käitumisreeglid on muutlikud ⇒ Asutuse **töökord** tasub paari aasta tagant üle vaadata, sest seadused ja käitumisreeglid on muutlikud
- Kõikidel klientidel on kohustus järgida klubi **sisekorraeeskirju** ⇒ Kõikidel klientidel on kohustus järgida klubi **kodukorda**
- ☞ Toortõlge vene keelest, ülearu pikk liitsõna ja põhjendamatu mitmus.

sisekvartaalne (vene *внутриквартальный*) ⇒ kvartalisisene

- Teeme korda **sisekvartaalsed** teed! ⇒ Teeme korda **kvartalisesed** / **linnaosa** teed!
- Nõmmel on 180 km **sisekvartaalseid** teid, mida ka majaomanikel tuleb korras hoida ⇒ Nõmmel on 180 km **kvartaliseseid** teid, mida ka majaomanikel tuleb korras hoida
- **Sisekvartaalne** osa on autovaba, **parkimine toimub** Rotermanni maa-aluses parklas ⇒ **Kvartalisisene** osa on autovaba, **pargitakse** Rotermanni maa-aluses parklas (vt ka **toimuma**)
- ☞ Vene keele mõjuline väljend, mille asemel soovitame eestipärasemat liitsõna.
- Vt ka **kvartaalne, kvartaalselt, siseriiklik**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/siseriiklik.html> (Maire Raadiku artikkel „Siseriiklik ja riigisisene”)

sisend

1. INFO infotöötlussüsteemi sisestata (kodeeritud) info
  2. MAJ kõik, mis siseneb kaupade ja teenustena tootmisse
  3. ⇒ alus; info, teade
    - Järjepidev elanike rahulolu uurimine **annab sisendi politsei tegevuse mõju hindamiseks ning organisatsiooni töö tõhustamiseks** ⇒ Järjepidev elanike rahulolu uurimine **aitab politsei tegevuse mõju hinnata ning organisatsiooni tööd tõhustada**
    - Atesteerimine annab **sisendi akadeemilise personali valimistele** ⇒ Atesteerimine annab **akadeemilise personali valiku alused / aluse akadeemilise personali valikuks**
    - Tellija annab **sisendi**, millistesse sihtriikidesse on plaan laieneda ⇒ Tellija annab **infot / teada**, millistesse sihtriikidesse on plaan laieneda
    - Kas toetate nn soovituslike näidisametijuhendite, töölepingute, tööülesannete loendit, **milleks annab sisendi** SA Kutsekoda ⇒ Kas toetate nn soovituslike näidisametijuhendite, töölepingute, tööülesannete loendit, **mille töötab välja** SA Kutsekoda
    - Gastroenteroloog **annab sisendi** aparraadi hoolduse ja/või paranduse vajadusest vanemõele või peaspetsialistile ja osakonnajuhatajale ⇒ Gastroenteroloog **teatab / annab teada** aparraadi hoolduse ja/või paranduse vajadusest vanemõele või peaspetsialistile ja osakonnajuhatajale
    - ☞ Stampsõna, mis teeb lause sisu sageli ähmaseks. Tähtsuse põhjendamatu laienemine. Terminid ei ole soovitatav kasutada väljaspool oskuskeelt.
- Vt ka **väljund**
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/tehnikakujundid-sisend-ja-valjund/> (Helika Mäekivi artikkel „Tehnikakujundid *sisend* ja *väljund*”)

siseriiklik (vene *внутригосударственный*) ⇒ riigisisene, sisemaine; (liikmes)riigi, riiklik

- **Siseriikliku** maksega saate Swedbanki kontolt teha ülekande mis tahes pankas Eestis ⇒ **Riigisisese** maksega saate Swedbanki kontolt teha ülekande mis tahes pankas Eestis
  - Euroopa Liidu õigusega vastuolus olev **siseriiklik** õigus tuleb konkreetses vaidluses kohaldamata jätta ⇒ Euroopa Liidu õigusega vastuolus olev **liikmesriigi / riigisisene** õigus tuleb konkreetses vaidluses kohaldamata jätta
  - ☞ Vene keele mõjuline tuletis. Vahel ka põhjendamatu topeldus.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/siseriiklik.html> (Maire Raadiku artikkel „Siseriiklik ja riigisisene”)

siseriiklikult <määrsõnana> ⇒ riigi piires, riigis, riigisisesti

- Eelnõu väljatöötamise tingis olukord, kus isikud on jäänud kindlustuskaitseta **siseriiklikult** regulaarse tegevatel reisiparvlaevadel ⇒ Eelnõu väljatöötamise tingis olukord, kus isikud on jäänud kindlustuskaitseta **Eesti piires** regulaarse tegevatel reisiparvlaevadel
- **Siseriiklikult** liht- ja tähtsaadetistena edastatavate kirisaadetiste hinnakiri on järgmine ⇒ **Riigi piires / Eesti piires** liht- ja tähtsaadetistena edastatavate kirisaadetiste hinnakiri on järgmine
- Konverentsil tõdeti, et nii **siseriiklikult** kui ka Euroopa Liidu tasandil on oluline märgata just eakatele iseloomulikke probleeme ⇒ Konverentsil tõdeti,

et nii **Eestis** kui ka Euroopa Liidu tasandil on oluline märgata just eakatele iseloomulikke probleeme

☞ Kehv tuletis.

Vt ka **siseriiklik**, **riigisisese**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrõnad”)

-siseselt <määrõnana>

- Töövahendite kasutamine **toimub asutuse- ja/või osakonnasiseselt** kehtestatud korra järgi ⇒ Töövahendeid **kasutatakse asutuses ja/või osakonnas** kehtestatud korra järgi (vt ka **toimuma**)
- Meeskonna info väärtustamine sõltub kindlasti selle kättesaadavusest ning suhtekorraldusest **meeskonnasiseselt** ⇒ Meeskonna info väärtustamine sõltub kindlasti selle kättesaadavusest ning suhtekorraldusest **meeskonnas**
- Maavalitsustele kavandatud summad ei ole veel lõplikud ning maavanemad saavad veel **eelarvesiseselt vahendeid** ümber jaotada ⇒ Maavalitsustele kavandatud summad ei ole veel lõplikud ning maavanemad saavad veel **eelarves raha** ümber jaotada (vt ka **vahendid**)
- Ühing edendab koostööd fotopärandiga tegelevate inimeste ja institutsioonide vahel nii **Eesti-siseselt** kui ka rahvusvaheliselt ⇒ Ühing edendab fotopärandiga tegelevate inimeste ja institutsioonide koostööd nii **Eestis** kui ka rahvusvaheliselt

☞ Ülearune *lt*-määrõna, enamasti piisab seesütlevast käändest.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrõnad”)

sisse importima

1. ⇒ sisse tooma, sisse vedama, importima

- Ükski riik ei ole nii rikas, et kogu tõumaterjal **sisse importida**, tuleb ka ise tõuaretusega tegelda ⇒ Ükski riik ei ole nii rikas, et kogu tõumaterjal **importida**, tuleb ka ise tõuaretusega tegelda
- Nimekirjas toodud tooteid võis käibemaksuvabalt **sisse importida** ning neid ka ilma käibemaksuta edasi müüa ⇒ Nimekirjas toodud tooteid võis käibemaksuvabalt **sisse tuua / sisse vedada / importida** ning neid ka ilma käibemaksuta edasi müüa

2. INFO ⇒ importima, teisest süsteemist andmeid võtma

- Nüüd on **sisse importitud** uued standardseadistused ⇒ Nüüd on **importitud** uued standardseadistused

☞ Liiane väljend, sest *importima* tähendabki 'sisse tooma'.

sisse viima (vene *вводить*) ⇒ täiendama, parandama, muutma, muudatusi tegema, kehtestama, sisse seadma, kasutusele v käibele võtma

- Tulevikus **viiakse sisse muudatused seoses** töötajate tasustamise korraga ⇒ Tulevikus **muudetakse** töötajate tasustamise korda (vt ka **seoses**)
- Kehtivasse raudteeseadusse **viidi sisse** muudatus ⇒ Kehtivas raudteeseaduses **tehti** muudatus
- 12. märtsil **viidi sisse** uus põhimäärus ⇒ 12. märtsil **kehtestati** uus põhimäärus
- Toimus arutelu, kas ülikooli peaks **sisse viima riigikaitseõpetuse** ⇒ Arutleti,

kas ülikoolis peaks õpetama riigikaitset

☞ Toortõlge vene keelest, mis võib teha sõnastuse kantseliitlikuks.

Omasõnad on sageli täpsemad.

sisustama

1. *sisse seadma, möbleerima*

• Selle auditoriumi **sisustamist** toetasid Põhja-Ameerika eestlased

2. *millegagi täitma*

• Kontserti aitavad **sisustada** laululapsed

3. ⇒ sisu andma, defineerima, seletama

• Jurist ei oska seda mõistet **sisustada** ⇒ Jurist ei oska seda mõistet **seletada**

• Kooskõlastusringile saadetud eelnõu **sisustab** soojatootja mõiste üheselt ⇒
Kooskõlastusringile saadetud eelnõu **seletab soojatootja mõiste üheselt / annab soojatootjale üheti mõistetava seletuse**

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine.

situatsiooniruum (inglise *situation room*) ⇒ kriisikeskus, kriisituba

• Avaldati fotod sellest, kuidas USA juhtkond Valge Maja kinnises **situatsiooniruumis** 40 minutit kestnud operatsiooni reaalselt jälgis ⇒ Avaldati fotod sellest, kuidas USA juhtkond Valge Maja kinnises **kriisitoas** 40 minutit kestnud operatsiooni reaalselt jälgis

• Kriisikomisjon arutas virtuaalse **situatsiooniruumi** vajadust ⇒ Kriisikomisjon arutas virtuaalse **kriisikeskuse** vajadust

☞ Kehv ja eksitav inglise toortõlge, mille asemel on eesti keeles arusaadavamad sõnad.

skaala (inglise *scale*)

1. *astmik millegi hindamiseks, mõõteriista alusele märgitud jaotiskriipsude ja nende juures olevate mõõteväärtuste kogum*

2. ⇒ ulatus, mõõtmed, mastaap

• Jõuti järeldusele, et opositsioonijõud pole võimelised korraldama keemiarünnakut **sellisel skaalal** ⇒ Jõuti järeldusele, et opositsioonijõud pole võimelised korraldama keemiarünnakut **sellises ulatuses / sellises mahus**

• Paratamatult on omanike võimalused väikesed ja nad ei ole võimelised **sellisel skaalal** investeringuid tegema ⇒ Paratamatult on omanike võimalused väikesed ja nad ei ole võimelised **sellises ulatuses / sellises mahus** investeringuid tegema

☞ Sõna **skaala** kasutamine piltlikus tähenduses 'ulatus, vahemik' on küll võimalik, kuid ametlikes tekstides soovitame väljenduda täpsemalt.

skaleerima (inglise *scale*)

1. ka INFO ⇒ astmiku (või skaala) järgi korrastama, skaalale paigutama, mastaapima, (ühtses) mastaabis andma, mastaabi järgi ümber arvutama, vähendama või suurendama

• Need omadused püüti **skaleerida** ⇒ Need omadused püüti **skaalale paigutada**

• Fotosid on tarvis **skaleerida** siis, kui soovime neid esitada arvutiekraanil kindlates tingimustes ⇒ Fotosid on tarvis **mastaapida / vähendada või suurendada** siis, kui soovime neid esitada arvutiekraanil kindlates tingimustes

☞ *Mastaap* ja *skaala* pole üks ja sama, seal, kus on võimalik, tuleb need sõnad lahus hoida. Sageli on omasõna selgem ja täpsem.

2. ⇒ **eskaleerima**, järk-järgult laiendama

• Kiire kasv tuleb siis, kui toode on hea ja mõistliku hinnaga, ärimudel on **skaleeritav** ja on olemas kõik **skaleerimiseks vajalikud ressursid** ⇒ Kiire kasv tuleb siis, kui toode on hea ja mõistliku hinnaga, ärimudel on **eskaleeritav** ja on olemas kõik **äri laiendamiseks vajalik** (vt ka **ressurss**)

☞ Sõna kasutus vales tähenduses. Inglise sõna *escalate* eesti vaste on 'eskaleerima'.

Vt ka **skaleeruma**

skaleeruma (inglise *scale*)

1. ⇒ **eskaleeruma**, järk-järgult laienema

• Idufirma on loodud eesmärgiga leida uus **skaleeruv ärimudel** ⇒ Idufirma on loodud eesmärgiga leida uus **eskaleeruv ärimudel** / **äri kasvumudel**

• Soovitame viia tootmise ja kokkupaneku ühe katuse alla, ning kui on vaja **skaleeruda**, siis võib samasuguseid tehaseid juurde luua ⇒ Soovitame viia tootmise ja kokkupaneku ühe katuse alla, ning kui on vaja **eskaleeruda** / **laieneda**, siis võib samasuguseid tehaseid juurde luua

☞ Inglise sõna *escalate* eesti vaste on *eskaleeruma* (enesekohane tegusõna).

2. ⇒ (mastaabiga) kohanema, paindlik olema, skaalale paigutuma

• **Skaleeruv** pildigalerii muudaks piltide suurust akna venitamisel ⇒ **Kohanev** pildigalerii muudaks piltide suurust akna venitamisel

• Süsteem **skaleerub**, lubades tuhandeid teateid ja kasutajaid päevas ⇒ Süsteem **kohaneb mastaabiga** / **on paindlik**, lubades tuhandeid teateid ja kasutajaid päevas

☞ *Mastaap* ja *skaala* pole üks ja sama, seal, kus on võimalik, tuleb need sõnad lahus hoida. Sageli on omasõna selgem ja täpsem.

Vt ka **skaleerima**

skoop

1. INFO *kehtivuspiirkond*, *määramispiirkond*

2. (inglise *scope*) ⇒ kehtivuspiirkond, vaatepiir, tegutsemisvabadus, vaatluspiirkond, vaatlusalala, käsitlusala, mõjupiirkond, ulatus, maht, kese

• Jutusaate **skoobis** olid jalgrattateed linnas ⇒ Jutusaate **teema** / **keskmes** olid jalgrattateed linnas

• Tegevusloa **skoop** ⇒ Tegevusloa **kehtivuspiirkond** / **mõjupiirkond**

☞ Tähenduse ebasoovitatav laienemine inglise keele mõjul.

Väljaspool oskuskeelt on omasõna sageli täpsem ja selgem.

skriinima (inglise *screen out*) ⇒ kontrollima, uurima; sõeluuringut tegema

• Euroopa rinnavähi sõeluuringu juhised näevad ette **skriinida** naisi vanuses 50–69 ⇒ Euroopa rinnavähi sõeluuringu juhised näevad ette **valikuliselt kontrollida** naisi vanuses 50–69

• Patsienti peab **skriinima** nahatüübi **osas** ⇒ Patsiendi nahatüüpi peab

kontrollima / uurima (vt ka **osas**)

- Last **skriinitakse** kaasasündinud haiguste ning kuulmispuude **suhtes** ⇒ **Kontrollitakse**, kas lapsel pole kaasasündinud haigusi ega kuulmispuuet (vt ka **suhtes**)

- Ameerika Ühendriikidest teele saadetav kaup **skriinitakse** juba algpunktis, selle vahepealset läbivalgustust **ei toimu** ⇒ Ameerika Ühendriikidest teele saadetav kaup **kontrollitakse** juba algpunktis, vahepeal seda läbi **ei valgustata** (vt ka **toimuma**)

☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja selgem.
Vt ka **skriinimine**

skriinimine, skriining (inglise *screening*) ⇒ sõeluuring, sõelumine, kontroll, jälgimine; taustauuring

- Eesmärk on elanike **skriinimine** melanoomi või nahavähi varajaste juhtude avastamiseks ⇒ Eesmärk on elanike **sõeluuring / valikuline kontroll** melanoomi või nahavähi varajaste juhtude avastamiseks

- **Skriining** aitab kaasa emakakaelavähi varasele avastamisele ⇒ **Sõeluuring / Kontroll** aitab kaasa emakakaelavähi varasele avastamisele

- **Skriinimine** pidi välja selgitama, kas laagris olevatel isikutel on õigus saada juriidilist, materiaalselt ja poliitilist abi ⇒ **Taustauuring** pidi välja selgitama, kas laagris olevatel isikutel on õigus saada juriidilist, materiaalselt ja poliitilist abi

- **Piloteerime** ja rakendame uimastisõltuvuse **skriinimise**, varase märkamise ja sekkumise teenuseid tervishoiusüsteemis ⇒ **Katsetame / Tutvustame** ja rakendame uimastisõltuvuse **jälgimise**, varase märkamise ja sekkumise teenuseid tervishoiusüsteemis (vt ka **piloteerima**)

☞ Toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem ja selgem.
Vt ka **skriinima**

skypima ⇒ skaipima

- Olen kaugtöötaja ja seetõttu pean iga päev kolleegidega **skypima** ⇒ Olen kaugtöötaja ja seetõttu pean iga päev kolleegidega **skaipima**

☞ See tuletis on erandlikult moodustatud häälde, mitte kirjepildi Skype järgi (vrd *New York* ja *newyorklane*).

Vt ka **googeldama**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/index.php?leht=8&id=143> (Eesti Keele Instituudi nõuanne „Skype ja Google”)

sobitama <*millega / millesse*>

- Soomest pärit koolikiusamisvastast programmi sobitatakse Eesti **koolile** ⇒ Soomest pärit koolikiusamisvastast programmi sobitatakse Eesti **kooliga / kooli**

- Juhendaja oli võimetu sobitama oma teadmisi **praktikale** ⇒ Juhendaja oli võimetu sobitama oma teadmisi **praktikaga**

☞ Alaleütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.

▷ *Loe lisaks:* ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=15270%3Aalaleuetleva-vallutusi&catid=11%3Avaria&Itemid=16&issue=3398 (Peep Nemvaltsi artikkel „Alaleütleva vallutusi”)

sobivusel ⇒ sobivuse korral

- **Sobivusel** võtab töödandja Teiega ühendust ⇒ **Sobivuse korral / Kui Te sobite**,

võtab tööandja Teiega ühendust

- **Sobivusel** edastame Teie CV ettevõttele, kes otsib endale just Teie teadmiste ja kogemustega uut töötajat ⇒ **Kui Teie CV sobib**, edastame selle ettevõttele, kes otsib endale just Teie teadmiste ja kogemustega uut töötajat
- ☞ Pikem *korral*-tarind või kõrvallause on sageli selgem kui alalütlevas käändes *sobivusel*.

sofistikeeritud (inglise *sophisticated*) ⇒ keerukas, komplitseeritud;

nõudlik, teadlik, arenenud; rafineeritud, elukogenud

- Hiinast on saanud **sofistikeeritud** ühiskond, mille väljavaateid globaliseerivas maailmas on raske üle hinnata ⇒ Hiinast on saanud **arenenud** / **teadlik** ühiskond, mille väljavaateid globaliseerivas maailmas on raske üle hinnata
- Kuna aktsiaseltsi kuluarvestussüsteem on olemuselt **sofistikeeritud**, siis on üksikkomponentide jälgitavus ehk läbipaistvus väga tähtis ⇒ Kuna aktsiaseltsi kuluarvestussüsteem on **keerukas**, siis on üksikkomponentide jälgitavus ehk läbipaistvus väga tähtis
- Muusikud esinevad **sofistikeeritud** *performance*'iga, mis mõjub kõikidele meeltele ⇒ Muusikud esinevad **keeruka** / **nõudliku** / **rafineeritud** *performance*'iga, mis mõjub kõikidele meeltele
- ☞ Põhjendamatu toorlaen inglise keelest. Sageli on võimalik väljenduda palju täpsemalt.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

solveerima (inglise *resolution* v ladina *solvere*) raskustesse sattunud panga tegevuse taastamiseks meetmeid võtma ⇒ maksevõimestama

- Kui pank tuleb rahaliste raskuste tõttu **solveerida**, annab Euroopa Keskpank kui järelevalveasutus sellest teada ⇒ Kui pank tuleb rahaliste raskuste tõttu **maksevõimestada**, annab Euroopa Keskpank kui järelevalveasutus sellest teada
- Pangad satuvad ka tulevikus makseraskustesse, kuid ühtne **solveerimismehhanism** tagab, et sellises olukorras ei kata kahju Euroopa maksumaksja ⇒ Pangad satuvad ka tulevikus makseraskustesse, kuid ühtne **maksevõimestamismehhanism** tagab, et sellises olukorras ei kata kahju Euroopa maksumaksja
- ☞ Uudissõna loomisel peaks järgima läbipaistvuse põhimõtet, seetõttu võiks eelistada soovitatud liitsõna.

soojatrass, soojustrass ⇒ soojustorustik

- Ühistu juhatus otsustas, et tuleb renoveerida **soojatrass** ⇒ Ühistu juhatus otsustas, et tuleb renoveerida **soojustorustik**
- Viru vangla **soojustrass** läks maksma 10 miljonit ⇒ Viru vangla **soojustorustik** läks maksma 10 miljonit
- ☞ Sõna *trass* tähendab 'torustiku kulgemist tähistav joon või maariba', seda sõna ei saa kasutada torustiku kohta.

soolistama (inglise *gendered* v soome *sukupuolittua*) ⇒ sooliselt eristama, soo põhjal eristama; sooline

- 2008. aasta uuringust selgus, et lasteaedades on üldlevinud **soolistatud** ruum, näiteks eraldi poiste ja tüdrukute mängunurk ⇒ 2008. aasta uuringust selgus, et

lasteaedades on üldlevinud **sooliselt eristatud** ruum, näiteks eraldi poiste ja tüdrukute mängunurk

- **Soolistatud** terminid seostuvad naistele ja meestele omaseks peetavate omadustega ⇒ **Soolised** / **Soo põhjal eristavad** terminid seostuvad naistele ja meestele omaseks peetavate omadustega

☞ Inglis- või soomepärase tuletise asemel on sageli selgem kasutada omadussõna või pikemat väljendit.

sooritama ⇒ tegema

- Vasakpööre **sooritatakse** äärmiselt vasakpoolselt rajalt ⇒ Vasakpööre **tehakse** äärmiselt vasakpoolselt rajalt
- Mõõdasõit **soorita** nii, et autos viibijad ei tunneks sõidukile mõjuvaid külgjõudusid ⇒ Mõõdasõit **tee** nii, et autos viibijad ei tunneks sõidukile mõjuvaid külgjõudusid
- Eriti tähelepanelik tuleb olla interneti teel **sooritavate** ostude puhul ⇒ Eriti tähelepanelik tuleb olla interneti teel **tehtavate** ostude puhul
- ☞ Sõna **sooritama** võib teha lause kantseliitlikuks.

soovitav *soovitamisväärne; see, mida keegi soovib*

- Toimingute **soovitav** järjekord (*järjekord, mida soovitatakse*)
- ☞ Sõna **soovitav** aetakse vahel segamini sõnaga **soovitav**.

soovitav

1. *soovimisväärne; see, mida keegi soovib*
  - Plastiliin võtab **soovitava** kuju (*sellise, nagu soovitakse*)
2. ⇒ **soovitav**
  - Pärast operatsiooni on **soovitav** vältida raskuste tõstmist ⇒ Pärast operatsiooni on **soovitav** vältida raskuste tõstmist / Pärast operatsiooni **soovitatakse** vältida raskuste tõstmist
  - ☞ Sõna **soovitav** aetakse vahel segamini sõnaga **soovitav**.

sotsialiseerima

1. *ühiskonnastama, inimest ühiskonnaliikmeks kujundama*
  - Päevakeskuses **sotsialiseeritakse** erivajadustega inimesi
  - Urime, kuidas mõjutab lapse arengut keskkond ja milleks oleks vaja last **sotsialiseerida** (*ühiskonnaga harjutada, ühiskonnastada*)
2. (inglise *socialize*) ⇒ kasvatama, suhtlema, õpetama, harjutama
  - Kutsika **sotsialiseerimine** algab juba kasvataja kodus ⇒ Kutsika **kasvatamine** / **keskkonnaga harjutamine** algab juba kasvataja kodus
  - **Sotsialiseerimata** koera saab küll trennida käske täitma ⇒ **Õpetamata** koera saab küll trennida käske täitma
  - Kuidas **sotsialiseerida** koera kassidega? ⇒ Kuidas **harjutada** koera kassidega?
  - ☞ Tähelepanek: **soovitatav** laienemine inglise keele mõjul.
  - ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

sotsmaks (vene *соцналог*) ⇒ sotsiaalmaks

- Kuidas arvutada **sotsmaksu**? ⇒ Kuidas arvutada **sotsiaalmaksu**?
- Tööandja kulud on veel **sotsmaks** ja töötuskindlustus ⇒ Tööandja kulud on veel **sotsiaalmaks** ja töötuskindlustus

☞ Vene keele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *sots-maks* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

Vt ka [sotsosakond](#), [sotspedagoog](#), [sotstöötaja](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

sotsosakond (vene *соц-отдел*) ⇒ sotsiaalosakond

• Viru Vangla pakub tööd **sotsosakonna** juhatajale ⇒ Viru Vangla pakub tööd **sotsiaalosakonna** juhatajale

• Esitage tšekk või maksekorralduse koopia **sotsosakonda** ⇒ Esitage tšekk või maksekorralduse koopia **sotsiaalosakonda**

☞ Vene keele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *sots-osakond* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

Vt ka [sotsmaks](#), [sotspedagoog](#), [sotstöötaja](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

sotspedagoog (vene *соцпедагог*) ⇒ sotsiaalpedagoog

• Psühholoogi vastuvõtt kolmapäeviti 12.00–14.00 **sotspedagoogi** kabinetis ⇒ Psühholoogi vastuvõtt kolmapäeviti 12.00–14.00 **sotsiaalpedagoogi** kabinetis

• Koostöövõrgustiku moodustaksid psühholoog, **sotspedagoog**, õpetajad, direktor, valla **sotstöötaja**, vanemad, politsei, lastekaitse, meditsiinitöötaja ⇒ Koostöövõrgustiku moodustaksid psühholoog, **sotsiaalpedagoog**, õpetajad, direktor, valla **sotsiaaltöötaja**, vanemad, politsei, lastekaitse, meditsiinitöötaja

☞ Vene keele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *sots-pedagoog* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

Vt ka [sotsmaks](#), [sotsosakond](#), [sotstöötaja](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

sotstöötaja (vene *соуработник*) ⇒ sotsiaaltöötaja

• **Sotstöötaja** – lastevanemate vastuvõtt kokkulepitud ajal ⇒ **Sotsiaaltöötaja** võtab lastevanemaid vastu kokkulepitud ajal

• Vajaduse tekkides võiks liita osalise koormusega **sotstöötaja** ametikoha lastekaitsetöoga ⇒ Vajaduse tekkides võiks liita osalise koormusega **sotsiaaltöötaja** ametikoha lastekaitsetöoga

☞ Vene keele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *sots-töötaja* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on

korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

Vt ka [sotsmaks](#), [sotsosakond](#), [sotspedagoog](#)

▷ *Loe lisaks:*

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

spekter

1. *mingi omaduse v suuruse arväärtuste kogum v jaotus mõne tunnuse järgi*

2. FÜÜS *valguskiire murdumisel tekkiv mitmevärviline riba*

3. ⇒ valik, hulk

• Firma toodab **laia koolikaupade spektrit** ⇒ Firma toodab **laia valikut koolikaupu / palju koolikaupu**

• Pole vaja teha **kogu tööde spektrit** ⇒ Pole vaja teha **kõiki töid**

• Peaminister peab ikkagi valdama **kogu poliitilist spektrit** ⇒ Peaminister peab ikkagi valdama **kõiki poliitikateemasid**

• Võidavad patsiendid, sest laieneb teenuste **spekter** ⇒ Võidavad patsiendid, sest laieneb teenuste **valik / hulk**

• Investeerimispank pakub **laia spektrit** finantsteenuseid ⇒ Investeerimispank pakub **laia valikut / suurt valikut** finantsteenuseid

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine.

spekulatiivne

1. *spekulatsioonile rajatud, kiiret ja tulusat teenistust arvestav*

2. (inglise *speculative*) ⇒ oletuslik, teoreetiline

• Eelarvesse planeeritud tulud on **spekulatiivsed** ⇒ Eelarvesse planeeritud tulud on **oletuslikud / teoreetilised**

• Sinu arutluskäik on liiga **spekulatiivne** ⇒ Sinu arutluskäik on liiga **oletuslik / teoreetiline**

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine inglise keele mõjul.

▷ *Loe lisaks:*

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 20)

spetsiifilised eritingimused *mitm* ⇒ eritingimused, spetsiifilised tingimused

• Muuseum kogub **spetsiifilisi eritingimusi** nõudvaid esemeid ja kollektsioone vaid juhul, kui see on teaduslikult põhjendatud .. ⇒ Muuseum kogub **eritingimusi / spetsiifilisi tingimusi** nõudvaid esemeid ja kollektsioone vaid juhul, kui see on teaduslikult põhjendatud ..

☞ Sõnad *spetsiifilised* ja *eri-* kordavad teineteise tähendust.

spidomeeter

1. *kiirusmõõdik*

2. ⇒ läbisõidumõõdik, **hodomeeter**

• Autojuht kannab sõidulehele kõik päeva jooksul tehtud sõidud, märkides sõitu alustades sõidulehele **spidomeetri** algnäidu, lõpetades **spidomeetri** lõppnäidu ning sõidu marsruudi ⇒ Autojuht kannab sõidulehele kõik päeva jooksul tehtud sõidud, märkides sõitu alustades sõidulehele **läbisõidumõõdiku / hodomeetri** algnäidu, lõpetades **läbisõidumõõdiku / hodomeetri** lõppnäidu ning sõidu marsruudi

☞ Spidomeeter ehk kiirusmõõdik kipub segi minema hodomeetri ehk läbisõidumõõdikuga.

spiiker (inglise *speaker*)

1. *Suurbritannia jt riikide parlamentide ning USA esindajatekoja juhataja*

2. ⇒ esimees

• Riigikogu **spiiker** Ene Ergma ⇒ Riigikogu **esimees** Ene Ergma

☞ Eesti Vabariigi põhiseaduse § 69 järgi on Riigikogul esimees ja kaks aseesimeest. Riigikogu puhul ei sobi kasutada sõna „spiiker“.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/079.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Kas naine on *esimees* või *esinaine*?“)

spinndoktor, spin-doktor (inglise *spin-doctor*) SLG ⇒ mainemeister,

mainekujundaja, kampaaniameister, meediaekspert, suhtekorraldaja

• **Spinndoktorite roll** seisneb teadmises, millal sekkuda, et saavutada seda, et lugu võtaks soovitud suuna ⇒ **Suhtekorraldaja / Mainekujundaja osa** on õigel ajal sekkuda, et lugu võtaks soovitud suuna (vt ka **roll**)

• Siinkohal aitavad kõikvõimalikud **spin-doktorid**, kelle ülesanne on ette näha skandaale tekitavaid lugusid ⇒ Siinkohal aitavad kõikvõimalikud **meedia- ja kommunikatsiooniekspertid / mainemeistrid**, kelle ülesanne on ette näha skandaale tekitavaid lugusid

☞ Inglise keeles on sõnal *spin-doctor* halvustav, negatiivne toon.

Neutraalse tooni puhul soovitame kasutada omasõnu, negatiivse tooni puhul pigem tsitaatsõna.

Vt ka **spinnimine**

spinnimine, poliitiline spinning, poliitiline spinn (inglise *spin*) SLG *poliitilise kommunikatsiooni strateegia, mille käigus üritatakse pärssida faktide objektiivset kajastamist, esitades neid valikuliselt või teiste sündmuste varjus*

☞ Släng.

Vt ka **spinndoktor**

sponsoreerima, sponsoriseerima ⇒ spondeerima, sponsima

• **Sponsoreeriv** ettevõtte näeb oma tegevust kui ärilist suhet ⇒ **Sponsorite ettevõtte** näeb oma tegevust kui ärilist suhet

• **Sponsoreerimine** parandab ettevõtte mainet ⇒ **Spondeerimine / Sponsimine / Sponsorlus** parandab ettevõtte mainet

• Tere tulemast minu **sponsoriseeritud** veebilehele ⇒ Tere tulemast minu **sponsitud** veebilehele

☞ Ületuletus. *Sponsoreerima* ja *sponsoriseerima* sisaldavad sõnaosi, mis on eesti keele seisukohast ülearused.

standardne *standardile vastav, standardikohane, standard-; tüütult ühetaoline*

☞ NB! Sõnas **standartne** on õigekirjaviga.

standartne ⇒ **standardne**

☞ Õigekirjaviga: *standardne* on tuletatud sõnast *standard*.

start-up (inglise), **start-up-firma** *idufirma, käivitufirma, käivitusettevõte, alles käivituv lennuka äriideega väikeettevõte*

stigmatiseerima (inglise *stigmatize*) ⇒ märgistama, häbimärgistama

- Riigivõimu esindaja ei tohiks **stigmatiseerida** inimest ega jätta tema peale kahtlustusi tõendamatul alusel ⇒ Riigivõimu esindaja ei tohiks **märgistada** / **häbimärgistada** inimest ega jätta tema peale kahtlustusi tõendamatul alusel
  - AIDS-iga seotud **stigmatiseerimine** takistab võitlemist nakkuse levikuga ⇒ AIDS-iga seotud **märgistamine** / **häbimärgistamine** takistab võitlemist nakkuse levikuga
  - Võrdõiguslikkuse ja palgalõhe teemat on Eesti ühiskonnas tihti **stigmatiseeritud** või naeruvääristatud ⇒ Võrdõiguslikkuse ja palgalõhe teemat on Eesti ühiskonnas tihti **häbistatud** / **häbimärgistatud** või naeruvääristatud
- ☞ Toorlaenu asemel võiks kasutada täpsemat omasõna.

Vt ka **sildistama**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

stiililiselt <*määrsõnana*> ⇒ stiili poolest, stiililt

- Samuti on teksti korrigeeritud **stiililiselt** ⇒ Samuti on korrigeeritud teksti **stiili**
  - Eesmärk on saavutada **stiililiselt** ühtne ja terviklik etendus ⇒ Eesmärk on saavutada **stiili poolest** / **stiililt** ühtne ja terviklik etendus
- ☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

struktureerima ⇒ **struktureerima**, **struktuuristama**

☞ Õigekirjaviga: tuletatud sõnast *struktuur*.

strukturaalfond, struktuurifond, struktuurifond ⇒ **tõukefond**

- Kreekasse on **struktuurifondide** rahaga ehitatud uus joogiveevõrk, mis teenindab peaaegu poolt riigi elanikkonda ⇒ Kreekasse on **tõukefondide rahaga** / **tõukerahaga** ehitatud uus joogiveevõrk, mis teenindab peaaegu poolt riigi elanikkonda (vt ka **struktuuriraha**)
  - Teehoiu rahastamisel kasutab Teede- ja Sideministeerium senisest rohkem **struktuurifondi** ja laene ⇒ Teehoiu rahastamiseks kasutab Teede- ja Sideministeerium senisest rohkem **tõukefondi** ja laene
  - Tunnelkollektori ehituseks taotleb Tartu Veevärk raha Euroopa Liidu **strukturaalfondist** ISPA ⇒ Tunnelkollektori ehituseks taotleb Tartu Veevärk raha Euroopa Liidu **tõukefondist** ISPA
- ☞ Raskesti läbinähtavad võõrsõnad, soovitame **tõuke**-liitsõna.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/081.pdf> (Argo Mundi artikkel „Tõukefondi toetuseks”)
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Erelti artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

struktureerima, struktuuristama *struktuurilt korrastama v liigendama*

☞ NB! Sõnas **struktureerima** on õigekirjaviga.

struktuur

1. (*sise*)ehitus, koetis; süsteemi elementide korrastatud kogum, nende vastastikune asetus ja seos
2. ⇒ osakond, allüksus, organisatsioon
  - Merereostustõrjes osalevad Politsei- ja Piirivalveameti **struktuurid**: lennuskalk, prefektuurid jne ⇒ Merereostustõrjes osalevad Politsei- ja Piirivalveameti **allüksused** / **osakonnad**: lennuskalk, prefektuurid jne
  - Järvamaa **jõustruktuurid** õpetasid noori öösel turvaliselt liikuma ⇒ Järvamaa **politseinikud** õpetasid noori öösel turvaliselt liikuma
  - On olemas teooria, et Euroopas on liiga palju rahvusvahelise koostöö **struktuure** ⇒ On olemas teooria, et Euroopas on liiga palju rahvusvahelise koostöö **organisatsioone**
3. ⇒ koosseis
  - Muutunud on ka toimetulekutoetuse saajate **struktuur** ⇒ Muutunud on ka toimetulekutoetuse saajate **koosseis**
  - ☞ Tähenduse laienemine võib teha lause sisu ähmaseks.

struktuuriraha, struktuurivahendid *mitm* ⇒ tõukeraha

- Riiklik **struktuurivahendite** kasutamise strateegia 2007–2013 ⇒ Riiklik **tõukeraha** kasutamise strateegia 2007–2013
  - Rahandusministeerium sai 46 valitsusvälist ettepanekut **struktuuriraha** kasutamiseks ⇒ Rahandusministeerium sai 46 valitsusvälist ettepanekut **tõukeraha** kasutamiseks
  - Leedu seim kinnitas Euroopa Liidu **struktuurirahade** jaotusstrateegia ⇒ Leedu seim kinnitas Euroopa Liidu **tõukeraha** jaotusstrateegia (vt ka **rahad**)
  - ☞ Raskesti läbinähtav võõrsõna, soovitame omasõna.
- Vt ka **vahendid**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/081.pdf> (Argo Mundi artikkel „Tõukefondi toetuseks”)

struktuuritoetus ⇒ tõuketoetus

- Brošüür tutvustab Euroopa Liidu **struktuuritoetust** saanud kohaliku elu arendamise projekte ⇒ Brošüür tutvustab Euroopa Liidu **tõuketoetust** saanud kohaliku elu arendamise projekte
  - ☞ Raskesti läbinähtav võõrsõna, soovitame omasõna.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/081.pdf> (Argo Mundi artikkel „Tõukefondi toetuseks”)

subsidiarsusprintsii, subsidiarsuse põhimõte (inglise *principle of subsidiarity*) ⇒ lähimuspõhimõte, lähimus

- ☞ Võõrapärasele laenule võiks eelistada omasõna.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Erelti artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

suhtes

1. *millegagi või kellegagi arvestades, võrrelduna, suhestatuna*
- Õpetajal ei olnud minu **suhtes** õigus: edaspidi ei hilinenud ma kordagi
2. ⇒ kohta, vastu, üle
- Liiklusregistris registreeritud **sõiduki suhtes** tuleb sõlmida

liikluskindlustusleping ⇒ Liiklusregistris registreeritud **sõidukile** tuleb sõlmida liikluskindlustusleping

- Firma **suhtes** on algatatud kriminaalmenetlus ⇒ Firma **vastu** on algatatud kriminaalmenetlus
  - Kuidas kaitsta paremini nende isikute õigusi, kelle **suhtes** rakendatakse finantssanktsioone ⇒ Kuidas kaitsta paremini nende isikute õigusi, kelle **vastu / kohta** rakendatakse finantssanktsioone
  - Maksuleping kehtib ainult lepinguosaliste riikide residentide **suhtes** ⇒ Maksuleping kehtib ainult lepinguosaliste riikide residentide **kohta**
  - Pensioniamet annab kinnituse pensioni maksmise tähtaja **suhtes** ⇒ Pensioniamet teatab pensioni maksmise kuupäeva
- ☞ Sageli liialdatakse sõnaga *suhtes*.

suhtkoht, suht-koht (< soome) KÕNEK ⇒ suhteliselt, päris, üsna, üpris

- Valitsus on haldusreformi programmis esitanud **suhtkoht** head eesmärgid ⇒ Valitsus on haldusreformi programmis esitanud **üsna / päris** head eesmärgid
  - Juhikoha vastuvõtmine oleks **suht-koht** suur otsus ⇒ Juhikoha vastuvõtmine oleks **päris** suur otsus
- ☞ Soome keelest laenatud kõnekeelne sõna. Ametlikus kontekstis tuleb kasutada kirjakeelt.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/suhtkoht.html> (Tiina Paeti artikkel „Suht ja suhtkoht”)

suitsidaalne käitumine, suitsidaarne käitumine, suitsiidne käitumine ⇒ suitsiidikäitumine

- Meeste **suitsidaalne käitumine** erineb naiste omast ⇒ Meeste **suitsiidikäitumine** erineb naiste omast
  - Nii noorte kui ka täiskasvanute hulgas on alkoholijoove seotud **suitsidaalse käitumisega** ⇒ Nii noorte kui ka täiskasvanute hulgas on alkoholijoove seotud **suitsiidikäitumisega**
  - Seosele alkoholipruukimise ja **suitsiidse käitumise** vahel on teadlased juba ammu tähelepanu juhtinud ⇒ Seosele alkoholipruukimise ja **suitsiidikäitumise** vahel on teadlased juba ammu tähelepanu juhtinud
- ☞ Teiste keelte omadussõnu ei saa tihtipeale eestindada samuti omadussõnadega, vaid peab kasutama nimisõnu, näiteks vene *железная дорога* ei ole eesti keeles „raudne tee”, vaid *raudtee*; inglise *domestic peace* ei ole „kodune rahu”, vaid *kodurahu*. Suhet mingi teise eseme või tunnusega väljendab eesti keeles liitsõna, mitte *ne-* või *line-*tuletisega sõnaühend.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 269–273)

sumbuurne (vene *сумбурный*) ⇒ segane, korratu

- Tavapärane Balti koostöö on **sumbuurne ja visalt edenev** ⇒ Tavapärane Balti koostöö on **korratu ja edeneb visalt**
- Kirjas esitatud ametlikud seisukohad olid **sumbuursed** ⇒ Kirjas esitatud ametlikud seisukohad olid **segasevõitu / segased**

☞ Vene toorlaenu asemel sobib kasutada eesti omasõnu, mis on selgemad.

summaline

- Keskmist kommunaalkulude vähenemist **summaliselt** nimetada ei saa ⇒ Keskmist kommunaalkulude vähenemise **summat** nimetada ei saa
  - Raskeveokimaksu **summalised määrad** krooni ja euro võrdluses ⇒ Raskeveokimaksu **määrad** krooni ja euro võrdluses
  - Seadus ei muuda riigieelarve **summalist suurust** ⇒ Seadus ei muuda riigieelarve **suurust**
  - Teistes riikides ei ole sellistel tehingutel mingisugust **summalist** piirangut ⇒ Teistes riikides ei ole sellistel tehingutel mingisugust **rahalist** piirangut
- ☞ Sageli ülearune sõna.

sunniviisiliselt <määrsõnana> ⇒ sunniviisil, sunniviisi, sunniga, sundusega, vastu tahtmist

- Ministeerium ei ole kavandanud Tartu linna kutseõppeasutusi **sunniviisiliselt** ühendada ⇒ Ministeerium ei ole kavandanud Tartu linna kutseõppeasutusi **sunniviisil** ühendada
  - Haldusterritoriaalset reformi ei saa teha **sunniviisiliselt** ⇒ Haldusterritoriaalset reformi ei saa teha **sunniviisil / sundusega / vastu tahtmist**
  - Töötajad vaidlustasid **sunniviisiliselt** kirjutatud lahkumisavaldusi ⇒ Töötajad vaidlustasid **sunniviisil / sunniga / sundusega** kirjutatud lahkumisavaldusi
  - Paljud saadeti **sunniviisiliselt** tuumakatastroofi piirkonda ⇒ Paljud saadeti **sunniviisil / vastu tahtmist** tuumakatastroofi piirkonda
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

superviisor (inglise *supervisor*) ⇒ töönoustaja, juhendaja, järelevalvaja

- Ühing on Eestis tegutsevate **superviisorite** ja **coach'ide** vabatahtlik ühendus ⇒ Ühing on Eestis tegutsevate **töönoustajate** ja **suhtlustreenerite** vabatahtlik ühendus (vt ka **coach**)
  - **Superviisorid** on valdkonna tippspetsialistid, kes annavad nõu ja tagasisidet ning suunavad tegevust ⇒ **Töönoustajad / Juhendajad** on valdkonna tippspetsialistid, kes annavad nõu ja tagasisidet ning suunavad tegevust
- ☞ Laialivalguva sisuga laenu asemel on sageli parem kasutada täpsemat omasõna.
- Vt ka **superviseerima**, **supervision**

superviseerima (inglise *supervise*) ⇒ nõustama, juhendama, järelevalvama

- Meil on hästi toimiv pereterapeutide koolitamise süsteem ning pikaajalise kogemusega terapeudid, kes on alati valmis algajaid kolleege toetama ja **superviseerima** ⇒ Meil on hästi toimiv pereterapeutide koolitamise süsteem ning pikaajalise kogemusega terapeudid, kes on alati valmis algajaid kolleege toetama ja **nõustama / juhendama**
- Üks peaspetsialisti tööülesandeid on teenistujate koolitamine,

superviseerimine ning aruannete ülevaatamine ⇒ Üks peaspetsialisti tööülesandeid on teenistujate koolitamine, **järelevalve** ning aruannete ülevaatamine

☞ Laialivalguva sisuga laenu asemel on sageli parem kasutada täpsemat omasõna.

Vt ka **superviisor**, **supervisioon**

supervisioon (inglise *supervision*) ⇒ töönoustamine, tööjärelevalve, ülevaatamine

- Läbipõlemise ennetamiseks peaksid regulaarselt **supervisioonil** käima suurema stressiriskiga töötavad inimesed, nagu näiteks meedikud, pedagoogid, politseinikud ⇒ Läbipõlemise ennetamiseks peaksid regulaarselt **nõustamisel** käima suurema stressiriskiga töötavad inimesed, nagu näiteks meedikud, pedagoogid, politseinikud

- Vähese kutseoskusega töötajatele ei piisa ainult koolitusest, need inimesed vajavad ka **supervisiooni** ⇒ Vähese kutseoskusega töötajatele ei piisa ainult koolitusest, need inimesed vajavad ka **tööjärelevalvet / juhendamist**

☞ Laialivalguva sisuga toorlaenu asemel on sageli parem kasutada täpsemat omasõna.

Vt ka **superviisor**, **superviseerima**

suukaudselt <määrsõnana> ⇒ suu kaudu; suukaudne

- Kuna tänapäeval on olemas head **suukaudselt manustatavad** seeneravimid, suudab nahaarst patsiente aidata ⇒ Kuna tänapäeval on olemas head **suukaudsed** seeneravimid, suudab nahaarst patsiente aidata

- Marutaudi likvideerimiseks on vaja **suukaudselt** vaksineerida punarebaseid ja kährikkoeri ⇒ Marutaudi likvideerimiseks on vaja **suu kaudu** vaksineerida punarebaseid ja kährikkoeri

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

suunama

- Seaduseelnõu on **suunatud** teisele lugemisele ⇒ Seaduseelnõu on **saadetud** teisele lugemisele

- Määrus oli **suunatud** majanduslike sundkorralduste kõrvaldamiseks ⇒ Määrus oli **mõeldud** majanduslike sundkorralduste kõrvaldamiseks

- Kellele on **suunatud** noortekabinet? ⇒ Kellele on **mõeldud / loodud** noortekabinet?

- Need teenused on **suunatud** peredele ⇒ Need teenused on **mõeldud** peredele / Need teenused on peredele

- Abivajajad **suunatakse teenusele** linnaosavalitsuse **poolt** ja ooteaeg võib olla kuni kaks kuud ⇒ Abivajajatele **määrab teenuse** linnaosavalitsus ja ooteaeg võib olla kuni kaks kuud (vt ka **poolt**)

☞ *Suunama* on sageli tühisõna, mis võib teha sõnastuse kohmakaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **suunas**, **suunal**

suunas, suunal

1. (*sageli ülearune*)

- Uue asepresidendi prioriteet on selgitada **Euroopa Liidu suunal** planeeritavaid olulisi muudatusi kohustuslikus auditeerimises ⇒ Uue asepresidendi prioriteet on selgitada **Euroopa Liidus / Euroopa Liidu** planeeritavaid olulisi muudatusi kohustuslikus auditeerimises
- **Helsingi suunal** lennatakse endiselt rohkem kui **Tallinna suunal** ⇒ **Helsingisse** lennatakse endiselt rohkem kui **Tallinna**
- Põllumajandus peab arenema **konkurentsivõimelisuse suunal** ⇒ Põllumajandus peab arenema **konkurentsivõimelisemaks**
- Raha on praegu liikunud **stabiliseerimisreservi suunal** ⇒ Raha on praegu liikunud **stabiliseerimisreservi**

2. ⇒ poole; küljes, kandis

- Ameerika Ühendriigid püüdlevad poliitilise korrektsuse **suunas** ⇒ Ameerika Ühendriigid püüdlevad poliitilise korrektsuse **poole**
- ☞ Kaassõnadena on nii *suunas* kui ka *suunal* enamasti umbmäärase tähendusega ja võivad hägustada lause mõtet.

3. ⇒ liinil, vahel

- Edelaraudtee tihendab liiklust **Tallinna-Tartu suunal** ⇒ Edelaraudtee tihendab liiklust **Tallinna-Tartu liinil / Tallinna ja Tartu vahel**
- ☞ *Suund* tähendab liikumise sihti. Edasi-tagasiliikumise kohta on parem kasutada täpsemat sõna.

4. ⇒ valdkonnas, teemal

- Eriala eesmärk on koolitada turismispetsialiste ja keskastmejuhte **kolmel suunal** ⇒ Eriala eesmärk on koolitada turismispetsialiste ja keskastmejuhte **kolmes valdkonnas**
- ☞ Väljend *mingil suunal v mingis suunas tegutsema* mõjub kantseliitlikult.

Vt ka **suunama**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/suunas.html> (Maire Raadiku artikkel „*Suunas*”)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/013.pdf> (Tiina Leemetsa artikkel „*Uusi arenguid suuna suunal*”)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „*Eksimusi ees- ja tagasõnade osas*”, lk 58–59)

suurtäheliselt <määrsõnana> ⇒ suure tähega; suurte tähtedega,

versaalis

- Peatüki pealkiri kirjutatakse **suurtäheliselt**, alapealkirjad esisuurtähega ⇒ Peatüki pealkiri kirjutatakse **suurtähtedega / suurte tähtedega / versaalis**, alapealkirjad esisuurtähega
- Kui pöörduakse ühe konkreetse inimese poole, sobib kasutada Teie **suurtäheliselt** ⇒ Kui pöörduakse ühe konkreetse inimese poole, sobib kasutada **suure tähega** Teie
- ☞ *It*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*It*-liitelised määrsõnad”)

suveperiood ⇒ suvi, suvekuud

- Soovin üürida **suveperioodiks** ühetoalist korterit Kalamajas ⇒ Soovin üürida **suveks** / **suvekuudeks** ühetoalist korterit Kalamajas
  - Kultuuriakadeemia lahtiolekuajad **suveperioodil** ⇒ Kultuuriakadeemia lahtiolekuajad **suvekuudel** / **1. juunist 31. augustini**
  - Kooli kantselei töötab **suveperioodil** kella 9–13 ⇒ Kooli kantselei töötab **suvel** / **suvekuudel** kella 9–13
- ☞ Põhjendamatu võõrsõnalembus. Kantseliit.
Vt ka **periood**, **kevadperiood**, **sügisperiood**, **talveperiood**

suvereniteet (vene *суверенитет*) ⇒ **suveräänsus**, iseseisvus, sõltumatus

- Venemaa 1939. aasta ettepanekute vastuvõtmine oluks vastuolus Soome neutraliteedipoliitikaga ja rikkunuks Soome **suvereniteeti** ⇒ Venemaa 1939. aasta ettepanekute vastuvõtmine oluks vastuolus Soome neutraliteedipoliitikaga ja rikkunuks Soome **sõltumatust**
- ☞ Toorlaen vene keelest.
Vt ka **suveräniteet**

suveräniteet ⇒ **suveräänsus**, iseseisvus, sõltumatus

- Riik on rahvuse **suveräniteedi** teostamise vorm ja kaitsmise vahend ⇒ Riik on rahvuse **suveräänsuse** / **sõltumatuse** / **iseseisvuse** teostamise vorm ja kaitsmise vahend
  - Riigi **iseseisvuse** ja **suveräniteedi** põhimõtted peaksid põhiseadusesse alles jääma ⇒ Riigi **iseseisvuse** põhimõtted peaksid põhiseadusesse alles jääma
- ☞ Õigekirjaviga, ka vene keele mõju (*суверенитет*).
Vt ka **suvereniteet**

suveräänsus *iseseisvus, sõltumatus*

- ☞ Me ei soovita kasutada sõna **suvereniteet** ega **suveräniteet**.

suveti ⇒ suviti

- ☞ Tuletis *suviti* lähtub omadussõnast *suvine*.
- Vt ka **kevadeti**, **talveti**

SWOT-analüüs (inglise *SWOT analysis*) → **TNVO-analüüs**

- ☞ Soovitame eestikeelset lühendit.

-sõbralik (inglise *friendly* v soome *ystävällinen*) ⇒ -hoidlik, -säästlik; -mugav; arvestav

- Meie eesmärk on kasutada trükkimisel võimalikult **keskkonnasõbralikke** materjale ⇒ Meie eesmärk on kasutada trükkimisel võimalikult **keskkonnahoidlikke** / **keskkonnasäästlikke** materjale
- **Loodussõbralike** toodete valmistamiseks kulutatakse vähem taastumatuid loodusvarasid ⇒ **Loodussäästlike** toodete valmistamiseks kulutatakse vähem taastumatuid loodusvarasid
- Kuidas teha **kasutajasõbralikku** kodulehedisaini? ⇒ Kuidas teha **kasutusmugavat** kodulehedisaini?
- Peenkristalne ja pehme võidemesi on **tarbijasõbralik** ⇒ Peenkristalset ja pehmet võidemett on **mugav kasutada**

- **Nahasõbralik** sääse-puugi peletusvahend lastele ⇒ **Nahale kahjutu** / **Allergiaohutu** sääse-puugi peletusvahend lastele
- Kõige paremini vähendaks tööpuudust **tööturusõbralik** seadustik ⇒ Kõige paremini vähendaks tööpuudust **tööturgu arvestav** / **tööturu vajadusi arvestav** seadustik
- ☞ Toortõlge inglise või soome keelest, mille kõrval on eesti keeles ka teisi, täpsemaid ja mitmekesisemaid väljendusvahendeid.

sõidutalong ⇒ sõidupilet

- **Reisijal** on kohustus sisenedes komposteerida **sõidutalong** ⇒ **Sõitjal** on kohustus sisenedes komposteerida **sõidupilet** (vt **reisija**)
- Tallinna ühissõidukites ei kehti enam **paberkanjal sõidutalongid** ⇒ Tallinna ühissõidukites ei kehti enam **paberpiletid** (vt ka **paberkandja**)
- ☞ *Sõna talong* tähendab 'kviitungi, väärtpaberi vms osa; kontroll-leht millegi saamiseks'. Sõnas *sõidutalong* kasutatakse *talongi* vales tähenduses.

sõltumatult <määrsõnana>

1. *iseseisvalt*

- Hindamiskomisjon tegutseb **sõltumatult** (*iseseisvalt, kellestki sõltumata*)

2. ⇒ olenemata, sõltumata

- Tööõnnetuseks ei peeta juhtumit, kui arst tuvastab, et tegemist oli töötaja terviseseisundi äkilise halvenemisega tööst või töökeskkonnast **sõltumatult** ⇒ Tööõnnetuseks ei peeta juhtumit, kui arst tuvastab, et tegemist oli töötaja terviseseisundi äkilise halvenemisega tööst või töökeskkonnast **olenemata** / **sõltumata** / Tööõnnetuseks ei peeta juhtumit, kui arst tuvastab, et tegemist oli töötaja terviseseisundi äkilise halvenemisega, mis **ei sõltunud** tööst või töökeskkonnast

- Seadusemuudatus annaks võimaluse **sõltumatult** suurtootjast tulla turule ka väiketootjal ⇒ Seadusemuudatus annaks võimaluse suurtootjast **olenemata** / **sõltumata** tulla turule ka väiketootjal

- Komisjonid teevad muudest institutsioonidest **sõltumatult** algatusi ⇒ Komisjonid teevad muudest institutsioonidest **olenemata** / **sõltumata** algatusi

☞ Seestülevas käändes sõnaga soovitame kasutada sõnu *olenemata* ja *sõltumata*, mitte *lt*-tuletist „sõltumatult”.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised määrsõnad”)

sõnasõnaline tsitaat ⇒ tsitaat

- **Sõnasõnalised tsitaadid** pannakse jutumärkidesse ja viidatakse kasutatud allikale ⇒ **Tsitaadid** pannakse jutumärkidesse ja viidatakse kasutatud allikale
- ☞ Liiane väljend, sest *tsitaat* tähendab 'sõnasõnaline väljavõte tekstist'.

sõnasõnaliselt <määrsõnana> ⇒ sõna-sõnalt

- Ta kordas ülemuse juttu **sõnasõnaliselt** ⇒ Ta kordas ülemuse juttu **sõna-sõnalt**
- Raport nendib, et Eesti valitsus on lubatud integratsioonipoliitikat võtnud liiga **sõnasõnaliselt** ⇒ Raport nendib, et Eesti valitsus on lubatud

integratsioonipoliitikat võtnud liiga **sõna-sõnalt**

☞ Ei ole vaja tuletada uut määrsõna *line*-liitelisest omadussõnast *sõnasõnaline*, kui on olemas juba sama tähendusega määrsõna *sõna-sõnalt*. Ületuletatud määrsõna teeb sõnastuse keerukaks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

sügisperiood ⇒ sügis, sügiskuud

• Tööinspeksioon korraldab selle aasta **sügisperioodil** Tartus kolm koolitust ⇒ Tööinspeksioon korraldab selle aasta **sügisel** Tartus kolm koolitust

• Uuringu andmetel kuulasid Eesti elanikud **sügisperioodil** raadiot keskmiselt 3 tundi ja 40 minutit päevas ⇒ Uuringu andmetel kuulasid Eesti elanikud **sügiskuudel** raadiot keskmiselt 3 tundi ja 40 minutit päevas

☞ Põhjendamatu võõrsõnalemбус. Kantseliit.

Vt ka **periood**, **kevadperiood**, **suveperiood**, **talveperiood**

sünnijärgselt <määrsõnana>

1. ⇒ sünni järel, pärast sündi

• Enne sündi infekteerunud vasikad võivad **sünnijärgselt** olla nõrgad ning surra esimestel elupäevadel ⇒ Enne sündi infekteerunud vasikad võivad **pärast sündi** olla nõrgad ning surra esimestel elupäevadel

2. ⇒ sünni järgi, sünni poolest, sünnilt

• Lõuna politseiprefektuuri prefekt on **sünnijärgselt** põline tartlane ⇒ Lõuna politseiprefektuuri prefekt on **sünnilt** / **sünni poolest** / **sünni järgi** põline tartlane

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

3. ⇒ sünnijärgne

• **Sünnijärgselt** saavad Eesti kodakondsuse inimesed, kelle vähemalt üks vanem oli lapse sünnihetkel Eesti kodanik ⇒ **Sünnijärgse** Eesti kodakondsuse saavad inimesed, kelle vähemalt üks vanem oli lapse sünnihetkel Eesti kodanik

☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

süsteemselt, süstemaatiliselt

1. *korraldult, süsteemi järgi*

• Toidukaupluste tehnika seisundit on vaja **süstemaatiliselt** parandada, et tagada ohutu toit

• Eesti vajab **süsteemselt** juhitud riiklikku narkoennetust

2. <määrsõnana> ⇒ alailma, ühtelugu, pidevalt, väga tihti

• Õppejuhataja hilineb **süstemaatiliselt** tööle ⇒ Õppejuhataja hilineb **pidevalt** / **ühtelugu** tööle

• Üle 150 ettevõtte jääb maksuametile **süsteemselt** võlgu ⇒ Üle 150 ettevõtte jääb maksuametile **pidevalt** / **väga tihti** võlgu

☞ Kasutatakse sageli vales tähenduses.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

tagama

- Me **tagame** isikuandmete **kaitsmise ja töötlemise vastavalt õigusaktides sätestatud korrale** ⇒ Me **kaitseme ja töötleme** isikuandmeid **õigusaktides sätestatud korra järgi** (vt ka **vastavalt**)
- Klientidele **tagatakse** nende eale ja seisundile vastav **hooldamine** ⇒ Kliente **hooldatakse** olenevalt nende eest ja seisundist
- ☞ *Tagama* on sellises kasutuses tühisõna. Kui asendada öeldis *mine-tuletisega* (nt *kaitsmine, töötlemine, hooldamine*) ja panna öeldiseks sõna *tagama* vorm, läheb sõnastus kantseliitlikuks ja kohmakaks.

tagasi naasma ⇒ naasma, tagasi tulema, tagasi minema, tagasi pöörduma

- Majandussurutis sundis immigrante koju **tagasi naasma** ⇒ Majandussurutis sundis immigrante koju **naasma / tagasi tulema / tagasi minema / tagasi pöörduma**
- Miinijahtija Sakala **naasis** teenistusest NATO miinitõrjegrupis **tagasi** Miinisadamasse ⇒ Miinijahtija Sakala **naasis / pöördus tagasi** teenistusest NATO miinitõrjegrupis Miinisadamasse
- Politsei otsib eakat meest, kes ei ole siiani koju **tagasi naasnud** ⇒ Politsei otsib eakat meest, kes ei ole siiani koju **naasnud / tulnud**
- ☞ Sõna *tagasi* on selles verbis liigne, sest *naasma* sisaldab juba tähendust 'tagasi'.

tagasipöördumatu ⇒ pöördumatu

- Politsei- ja piirivalveamet hoiatab, et välgumihkligaasi sissehingamine võib lõppeda väga tõsiste, suisa **tagasipöördumatute** tagajärgedega ⇒ Politsei- ja piirivalveamet hoiatab, et välgumihkligaasi sissehingamine võib lõppeda väga tõsiste, suisa **pöördumatute** tagajärgedega
- Kuna valla ja linna liitumine on nüüdseks **tagasipöördumatu** protsess, ei ole võimalik võtta laenu enne, kui valla volikogu pole andnud nõusolekut ⇒ Kuna valla ja linna liitumine on nüüdseks **pöördumatu** protsess, ei ole võimalik võtta laenu enne, kui valla volikogu pole andnud nõusolekut
- Rohekae tekitatud muutused on **tagasipöördumatud** ⇒ Rohekae tekitatud muutused on **pöördumatud / ravimatud**
- ☞ Liiane liitsõna, sest pöörduda saabki ainult tagasi.

tagasisided *mitm* ⇒ tagasiside

- Siia on kogutud kursustel ja loengutel osalenute **tagasisided** ⇒ Siia on kogutud kursustel ja loengutel osalenute **tagasiside**
- Aitäh **tagasisidede** eest ⇒ Aitäh **tagasiside** eest
- ☞ *Tagasiside* on eesti keeles loendamatu sõna, abstraktsõna.

talveperiood ⇒ talv, talvekuud

- Eesti toetab Afganistani koolilaste õppetööd **talveperioodil** ⇒ Eesti toetab Afganistani koolilaste õppetööd **talvekuudel**
- **Talveperioodi lumetõrjetööde teostamiseks** on sõlmitud töövõtulepingud 4 ettevõtte ja 4 FIE-ga ⇒ **Talve lumetõrjetöödeks** on sõlmitud töövõtulepingud 4 ettevõtte ja 4 FIE-ga

☞ Põhjendamatu võõrsõnalembus. Kantseliit.
Vt ka [periood](#), [kevadperiood](#), [suveperiood](#), [sügisperiood](#)

talveti ⇒ talviti

☞ Tuletis *talviti* lähtub omadussõnast *talvine*.
Vt ka [kevadeti](#), [suveti](#)

tase

- Erakonna toetuse **tase** on **madal** ⇒ Erakonna toetus on **väike**
  - Ettevõtlike **tase** Euroopa Liidus on suhteliselt **madal** ⇒ Euroopa Liidu ettevõtlik on suhteliselt **tagasihoidlik / loid**
  - Eesti põllumeeste põhiprobleem pole ainult **toetuste madal tase** ⇒ Eesti põllumeeste põhiprobleem pole ainult **väikesed toetused**
- ☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse, tihti liigne või asendatav.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Mis on suur ja mis on kõrge?”, lk 75–76)

task force (inglise) ⇒ [rakkerühm](#), [rakkejõud](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Ereli artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

tasuarve ⇒ arve

- Advokaaditasudena maksti kokku 216 662 eurot kuue eraldi **tasuarve** alusel ⇒ Advokaaditasudena maksti kokku 216 662 eurot kuue eraldi **arve** alusel
  - Sageli on võltsitud **tasuarveid** ⇒ Sageli on võltsitud **arveid**
- ☞ Liiane liitsõna, sest *arve* ongi dokument tasuda tuleva summa kohta.

tasuliselt <määrsõnana> ⇒ tasu eest; tasuline

- Sisseastumisavaldusel osakoormuse valinud üliõpilane õpib **tasuliselt** ⇒ Sisseastumisavaldusel osakoormuse valinud üliõpilane õpib **tasu eest / tasulises õppes**
  - Linnavalitsus kavatseb loobuda **tasuliselt** parkimisest Pirital ⇒ Linnavalitsus kavatseb loobuda **tasulisest** parkimisest Pirital
  - Õpikut on võimalik levitada kas tasuta või **tasuliselt** ⇒ Õpikut on võimalik levitada kas tasuta või **tasu eest**
- ☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli ebaselgeks ja kantseliitlikuks.

Vt ka [maksuliselt](#)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

teabeinfo ⇒ teave, info

- Juhatuse esimees vastutab juhatuse töö ja **teabeinfo** leviku eest seltsis ⇒ Juhatuse esimees vastutab juhatuse töö ja **teabe / info** leviku eest seltsis
- Ettevõtte Eesti klientidel on nüüd rohkem kasulikku **teabeinfot** ⇒ Ettevõtte Eesti klientidel on nüüd rohkem kasulikku **teavet / infot**

☞ Liiane liitsõna. Sõnad *info* ja *teave* on samatähenduslikud. NB! Sõna *teave* on omastavas käändes *teabe* ja osastavas käändes *teavet*.

teadlik nõusolek *uuritava allkirjastatav nõusoleku vorm uuringus osalemiseks, millele eelneb uuritavale antav üksikasjalik info uuringu kohta; vabatahtlik, konkreetne ja selge tahteavaldus, millega isik, kellele on tehtud ettepanek, nõustub ettepaneku sisuga, olles enne saanud informatsiooni ettepaneku olemuse ja sellega nõustumise või mittenõustumise tagajärgede kohta; inimese tahteavaldus, millega ta lubab oma isikuandmeid töödelda*

teadusorganisatsiooniline

1. *teadusorganisatsiooniga seotud, teadusorganisatsiooni-*

• **teadusorganisatsiooniline** tegevus (*tegevus teadusorganisatsiooni(de)s*)

2. ⇒ teaduskorralduslik, teaduskorraldus-

• Akadeemik JE on märgatavalt mõjutanud Eesti **teadusorganisatsioonilist** arengut ⇒ Akadeemik JE on märgatavalt mõjutanud Eesti **teaduskorralduse** arengut

• 1991. aasta teadusliku ja **teadusorganisatsioonilise** tegevuse ülevaade ⇒ 1991. aasta teadusliku ja **teaduskorraldusliku** tegevuse ülevaade

• **Teadusorganisatsiooniline** töö ja kuuluvus erialaühingutesse ⇒ **Teaduskorraldustöö** ja kuuluvus erialaühingutesse

☞ *Organisatsiooniline* ei tähenda sama mis *organisatoorne, korralduslik*. Segadust tekitava võõrsõna asemel võiks eelistada omasõnu.

Vt ka **organisatsiooniline**

teatavaks tegema

teatama, teavitama; saatma, edastama

• Kehtiv maksuteadete füüsilisele isikule **teatavakstegemise** süsteem on puudulik ⇒ Füüsilisele isikule maksuteadete **saatmise** süsteem on puudulik

• Komisjon **teeb** vaidlevatele pooltele otsuse **teatavaks** istungi toimumise päeval ⇒ Komisjon **teatab / edastab** vaidlevatele pooltele otsuse istungi toimumise päeval

• Palun **juhtivkomisjonil teatavaks teha** muudatusettepanekute esitamise tähtaeg ⇒ Palun **juhtkomisjonil teatada** muudatusettepanekute esitamise tähtaeg (vt ka **juhtiv-**)

• Puhkuste ajakava tuleb töötajatele **teatavaks teha** kalendriaasta esimese kvartali jooksul ⇒ Puhkuste ajakava tuleb töötajatele **teatada / edastada** kalendriaasta esimese kvartali jooksul

☞ Soovitame selle sõna kõrval mitte unustada ka teisi sünonüüme, mis on lühemad.

teatud

1. *see, mis on teada, tuttav*

2. ⇒ osa; kindel, konkreetne; mõni, mingi

• 2014. aastaks tehakse Tartus nõndanimetatud kaasamiseelarve, kus **teatud osa** linna eelarvest saavad otsustada linnakodanikud ⇒ 2014. aastaks tehakse Tartus nõndanimetatud kaasamiseelarve, kus **osa** linna eelarvest saavad otsustada linnakodanikud

• **Teatud** asjaoludel võib seda käsitleda ähvardusena ⇒ **Mingitel / Mõnedel / Kindlatel** asjaoludel võib seda käsitleda ähvardusena

- Keeleinspeksioonile laekus kaebus, et **teatud** asutustes ei osata riigikeelt ⇒ Keeleinspeksioonile laekus kaebus, et **mõnedes** asutustes ei osata riigikeelt
- ☞ *Teatud* on mõnikord ülearune sõna, mis võib teha lause kantseliitlikuks. Vahel on parem asendada selgema sõnaga.

teekaart (inglise *roadmap*) ⇒ tegevuskava, kava, tegevusplaan

- Haridus- ja Teadusministeerium on koostöös Eesti Teaduste Akadeemiaga **käivitanud** Eesti teaduse infrastruktuuride **teekaardi** koostamist ⇒ Haridus- ja Teadusministeerium on koostöös Eesti Teaduste Akadeemiaga **alustanud** Eesti teaduse infrastruktuuride **tegevuskava** koostamist (vt ka **käivitama**)
- **Tootearenduse teekaart** on töövahend, mis aitab ettevõtetel ja organisatsioonidel edukalt arendada uusi tooteid ⇒ **Tootearenduskava** / **Tootearendusplaan** on töövahend, mis aitab ettevõtetel ja organisatsioonidel edukalt arendada uusi tooteid
- Direktiivi eelnõu on üks osa menetlusõiguste tõhustamise **teekaardist** ⇒ Direktiivi eelnõu on üks osa menetlusõiguste tõhustamise **kavast**
- ☞ Sõna *teekaart* on mitmetähenduslik ja võib tekitada tekstis segadust. *Tegevuskava* on 2009. aasta Euroopa Liidu institutsioonide eesti keele osakondade terminoloogiakoosolekul eelistatud termin.

teenendaja ⇒ teenindaja

- ☞ Õigekirjaviga: *teenindaja* tuleb sõnast *teenindama*, mis omakorda tuleb sõnast *teenima*.

teenendama ⇒ teenindama

- ☞ Õigekirjaviga: *teenindama* tuleb sõnast *teenima*.

teenendus ⇒ teenindus

- ☞ Õigekirjaviga: *teenindus* tuleb sõnast *teenindama*, mis omakorda tuleb sõnast *teenima*.

tegelik reaalsus, reaalne tegelikkus ⇒ reaalsus, tegelikkus, tegelik elu, tõelisus

- Viimasel ajal räägitakse Eestist kui e-riigist, mida näitab aga **tegelik reaalsus**? ⇒ Viimasel ajal räägitakse Eestist kui e-riigist, mida näitab aga **reaalsus** / **tegelik elu**?
- Linnapea arvates on ajakirjanduses käsitletud liikluskaos kahjuks **tegelik reaalsus** ⇒ Linnapea arvates on ajakirjanduses käsitletud liikluskaos kahjuks **reaalsus** / **tegelik elu**
- Jutt heast koostööst õppurite ja juhtkonna vahel ei ole niisama müüt, vaid **reaalne tegelikkus** ⇒ Jutt heast koostööst õppurite ja juhtkonna vahel ei ole niisama müüt, vaid **reaalsus** / **tegelikkus** / **tõelisus**
- ☞ Omadussõnad on nendes väljendites liigsed: *reaalne* tähendab 'tõeline, tegelik', *reaalsus* tähendab 'tõelisus, tegelikkus'. Reaalsus ongi alati tegelik.

tegija

1. *see, kes midagi teeb*

- Koosoleku kokkukutsumise ettepaneku **tegijad** esitavad ka päevakorra
  - Sõidueksami sooritab esimese korraga vaid 57% **tegijatest**
2. ⇒ osaline, ettevõtte; meister; edukas, nimekas
- Turg on jaotunud viie suure **tegija** vahel ⇒ Turg on jaotunud viie suure **osalise** / **ettevõtte** vahel
  - Alates 2003. aastast antakse välja aasta tublima **tegija** preemiat ⇒ Alates 2003. aastast antakse välja aasta tublima preemiat
  - Kunagi paari inimesega alustanud ettevõtmisest on saanud 43 töötajaga arvestatav **tegija** ⇒ Kunagi paari inimesega alustanud ettevõtmisest on saanud 43 töötajaga arvestatav **firma** / **ettevõtte**
- ☞ Stampsõna, mille kasutusega sageli liialdatakse. Kujundlikus tähenduses kasutamist soovitame ametlikes tekstides vältida.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/tegija.html> (Maire Raadiku artikkel „Tegija”)

tehnika

1. *võtted, meetodid, viisid*
- Sulgpall nõuab sportlaselt kiirust, vastupidavust, vaimset tugevust ning head **tehnikat** (*mänguvõtteid*)
2. *masinate, seadmete, mehhanismide jms kogum üldises tähenduses*
3. ⇒ masin, seade, mehhanism
- **Kodutehnika remont** ⇒ **Kodumasinat** **parandus** (vt ka **remont**)
  - Algkooli köögi ruumide ja **tehnika kaasajastamine** ⇒ Algkooli köögi ruumide ja **seadmete uuendamine** / **ajakohastamine** (vt ka **kaasajastama**)
  - Seltsimajja soetati projektor ja muud koolitusteks vajalikku **tehnikat** ⇒ Seltsimajja soetati projektor ja muid koolitusteks vajalikke **seadmeid**
  - Röövpüüdjate ohjeldamiseks soetatakse 22 veesõidukit, mis asendavad olemasoleva amortiseerunud **tehnikat** ⇒ Röövpüüdjate ohjeldamiseks soetatakse 22 veesõidukit, mis asendavad olemasolevad amortiseerunud **masinad**
- ☞ Sageli on võimalik **tehnika** asemel kasutada täpsemat ja konkreetsemat sõna.
- Vt ka **tehnoloogia**

tehniline direktor (inglise *technical director*) ⇒ tehnikadirektor

- Otsime oma meeskonda **tehnilist direktorit** ⇒ Otsime oma meeskonda **tehnikadirektorit**
  - Vormel 1 meeskonna **tehniline direktor** lahkus ametist ⇒ Vormel 1 meeskonna **tehnikadirektor** lahkus ametist
- ☞ Teiste keelte omadussõnu ei saa tihtipeale eestindada samuti omadussõnadega, vaid peab kasutama nimisõnu, näiteks vene *железная дорога* ei ole eesti keeles „raudne tee”, vaid **raudtee**; inglise *domestic peace* ei ole „kodune rahu”, vaid **kodurahu**. Suhet mingi teise eseme või tunnusega väljendab eesti keeles liitsõna, mitte **ne-** või **line-**tuletisega sõnaühend.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 269–273)

tehnoloogia (inglise *technology*)

1. tootmismenetlus või tootmismenetluste kogum; tootmismenetluste õpetus

2. ⇒ **tehnika**; masin, seade, mehhanism

• Euroopa Parlamendi liige hoiatab NATO **sõjatehnoloogia** müümise eest Venemaale ⇒ Euroopa Parlamendi liige hoiatab NATO **sõjatehnika** müümise eest Venemaale

• **Põllumajandustehnoloogia** müügijuhi ülesanne on müüa loomapidamises tarvilikke vahendeid ⇒ **Põllumajandustehnika** / **Põllumajandusseadmete** müügijuhi ülesanne on müüa loomapidamises tarvilikke vahendeid

☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine inglise keele mõjul.

teistkordselt <määrsõnana> ⇒ teist korda

• Mootorsõiduki **teistkordselt** joobes juhtimise eest saab rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistuse ⇒ Mootorsõiduki **teist korda** joobes juhtimise eest saab rahatrahvi või kuni kolmeaastase vangistuse

• Keskkonnaamet saatis aruande kohta **teistkordselt** kirja .. ⇒ Keskkonnaamet saatis aruande kohta **teist korda** / **teise** kirja ..

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

tellimus tellimise üksikjuhtum

• **Tellimuse** kinnitus saadetakse Teie meiliaadressile

Vt ka **pakkumus**

tentatiivne (inglise *tentative*) ⇒ esialgne

• Sekretär koostas koosoleku **tentatiivse** päevakorra ⇒ Sekretär koostas koosoleku **esialgse** päevakorra

• **Tentatiivne** järel doktorite arv aastas on 45 ⇒ **Esialgne** järel doktorite arv aastas on 45

• Haigused, mille korral alustatakse ravi **tentatiivse** diagnoosi põhjal ⇒ Haigused, mille korral alustatakse ravi **esialgse** diagnoosi põhjal

☞ Toorlaen inglise keelest. Võõrsõnaga liialdamine võib teha teksti kantseliitlikuks.

teostama

1. *teoks tegema, ellu viima*

• Ettevõtte omanik kinnitas, et äriplaani ei ole võimalik **teostada** (*teoks teha*)

2. (*sageli lauses ülearune täitesõna*)

• Üldkoosolek **teostab järelevalvet** teiste ühistu organite tegevuse üle ⇒ Üldkoosolek **valvab** teiste ühistu organite tegevuse **järele** / Üldkoosolek **kontrollib** teiste ühistu organite tegevust

• Peatöövõtuna **teostame** ka koristusteenuseid ning haljastustoid ⇒ Peatöövõtuna **pakume** ka koristusteenuseid ning haljastustoid

• Juhtpaneeli abil saab **teostada** järgmisi ventilatsiooni **juhtimistoiminguid**: .. ⇒ Juhtpaneeli abil saab **juhtida** ventilatsiooni järgmiselt: ..

• **Teostatud tööle** kehtib garantii ⇒ **Tehtud tööle** / **Tööle** kehtib garantii

• Tähtaja pikendus on tellijaga kooskõlastatud, koostatud on uus **tööde teostamise graafik** ⇒ Tähtaja pikendus on tellijaga kooskõlastatud, koostatud

on uus **töögraafik**

- Luba taotletakse **geoloogilise uuringu teostamiseks** ⇒ Luba taotletakse **geoloogilise uuringu tegemiseks / geoloogiliseks uuringuks**
- ☞ *Teostama* teeb sõnastuse väga sageli kohmakaks ja kantseliitlikuks. Enamasti ülearune.

tervikuna (inglise *as a whole*), **kogu .. tervikuna** ⇒ kogu, terve

- Euroopa Liidus **tervikuna** vähenes liiklussurmade arv 2012. aastal 9% ⇒ **Kogu** Euroopa Liidus vähenes liiklussurmade arv 2012. aastal 9%
- Arstiabi kvaliteet on **tervikuna tõusnud** ⇒ **Kogu** arstiabi kvaliteet on **paranenud** (vt ka **kvaliteeti tõstma**)
- See otsus puudutab **kogu ühiskonda tervikuna** ⇒ See otsus puudutab **kogu ühiskonda / tervet ühiskonda**
- Rahvusvahelise suurvõistluse korraldamine tuleb kasuks **kogu Eestile tervikuna** ⇒ Rahvusvahelise suurvõistluse korraldamine tuleb kasuks **kogu Eestile / tervele Eestile**
- ☞ Toortõlge inglise keelest. Väljend **kogu .. tervikuna** on liiane sisukordus.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Tarbetu mõttekordus”, lk 37–38)

tervise determinant (inglise *determinant of health*) ⇒ **tervisemõjur**,

tervisetegur, tervist mõjutav tegur

- Tervisedendus tegeleb peamiselt tegevuse ja toetusega, mis on mõeldud tervele hulgale muutuvatele **tervise determinantidele** ⇒ Tervisedendus tegeleb peamiselt tegevuse ja toetusega, mis on mõeldud tervele hulgale muutuvatele **tervisemõjuritele**
- Euroopa Liidus on alkohol kõige tähtsam **tervise determinant** tubaka järel ⇒ Euroopa Liidus on alkohol kõige tähtsam **tervisemõjur / tervisetegur** tubaka järel
- ☞ Inglise sõna *determinant* ei sobi alati eesti keelde tõlkida determinandiks – eesti keeles on see matemaatikatermin.

tervisetegur, tervisemõjur *mõni sotsiaalsetest, majanduslikest ja keskkonnateguritest, mis määravad üksikisiku või rahva terviseseisundi*

- ☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada inglise toortõlget **tervise determinant**.

tervise õigluspärasus (inglise *equity in health*) ⇒ tervishoiuteenuste

võrdne kättesaadavus

- Lähiajal luuakse suurem **tervise õigluspärasus** ⇒ Lähiajal luuakse **tervishoiuteenuste võrdne kättesaadavus**
- **Tervise õigluspärasuse** audit on oluline vahend eri poliitikavaldkondades otsuste tegemiseks ⇒ **Tervishoiuteenuste võrdse kättesaadavuse** audit on oluline vahend eri poliitikavaldkondades otsuste tegemiseks
- ☞ Kehv toortõlge, mille sisu on raskesti mõistetav. Sobiva terminivaste puudumisel tuleks kasutada kirjeldavat väljendit, mis on küll pikem, kuid annab sisu edasi.

tervislik

1. *tervisele kasulik; tervisele omane*

2. (inglise *healthy*) ⇒ terve, hea tervisega

• Näovee kasutamise tulemus: **tervislik** puhas nahk ⇒ Näovee kasutamise tulemus on **terve** puhas nahk

• Arstid ei leidnud mingeid probleeme, kõik proovid näitasid, et ma olen **tervislik** ⇒ Arstid ei leidnud mingeid probleeme, kõik proovid näitasid, et ma olen **terve**

• Kehakaalust olulisem on see, et olen **olnud tervislik** ja aktiivne ⇒ Kehakaalust olulisem on see, et olen **elanud tervislikult** ja olnud aktiivne / Kehakaalust olulisem on see, et olen **olnud terve** ja aktiivne

☞ Tähenduse laienemine inglise keele mõjul võib teha lause sisu ebaselgeks.

test

1. *standardülesannete kogum teadmiste ja oskuste või psüühiliste omaduste mõõtmiseks; millegi olemasolu kindlakstegemine, kasutades indikaatorit*

• Eksamil kontrollitakse **testi** vormis Eesti Vabariigi põhiseaduse tundmist

• Pakume **teste**, mis võimaldavad narkootiliste ainete kiiret identifitseerimist

2. ⇒ analüüs, katse, proov, uuring, hindamine

• Korraldame päikesepillide **testi** ⇒ Korraldame päikesepillide **hindamise** / Hindasime päikesepillide

• Kartulid läbisid **testi** ⇒ Kartulid läbisid **kontrolli** / **hindamise** / **uuringu**

• Uus rong tegi **testsõidu** ⇒ Uus rong tegi **proovisõidu** / **katsesõidu**

• **Testkaupluste** edu põhjal tehakse otsus veel selle aasta jooksul ⇒ **Proovikaupluste** / **Katsekaupluste** edu põhjal tehakse otsus veel selle aasta jooksul

• Noor Eesti korvpallitalent läbis Hispaanias **testiperioodi** ⇒ Noor Eesti korvpallitalent läbis Hispaanias **katseaja** (vt ka **periood**)

• Otsime juurde 5 vabatahtlikku oma **testgruppi testima** tahket šampooni ⇒ Otsime juurde 5 vabatahtlikku oma **katserühma hindama** / **katsetama** tahket šampooni (vt ka **grupp**)

☞ Tähenduse ebasoovitatav laienemine inglise keele mõjul vaesestab keelt.

Vt ka **testima**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/test.html> (Tiiu Erelti artikkel „Test ja testima”)

testima

1. *psüühilisi omadusi või teadmisi ja oskusi mõõtma; millegi olemasolu kindlaks tegema, kasutades indikaatorit*

• Eksamikomisjon **testis** X klassi kandidaatide eesti keele, matemaatika ja A-võõrkeele oskust

• Akvaariumivee kareduse **testimiseks** saab vahendeid lemmikloomapoest

2. ⇒ analüüsima, uurima; hindama, katsetama; kontrollima, proovima; degusteerima

• Tartu asub **testima** uut mobiilirakendust ⇒ Tartu asub **katsetama** uut mobiilirakendust

• Tarkvara **testimise** käigus püütakse hinnata selle kvaliteeti ⇒ Tarkvara **katsetamise** / **analüüsimise** käigus püütakse hinnata selle kvaliteeti

- Ettevõtlusamet kutsub noori elukutseid **testima** ⇒ Ettevõtlusamet kutsub noori elukutseid **proovima**
- Toimetus **testis** selle aasta jõulupraadide maitseid ⇒ Toimetus **degusteeris / hindas** selle aasta jõulupraadide maitseid
- ☞ Tähenduse ebasoovitav laienemine inglise keele mõjul vaesestab keelt.
- Vt ka **test**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/test.html> (Tiiu Erealti artikkel „Test ja testima”)

TEUR *lüh*, **tEUR** *lüh* ⇒ tuhat eurot

- Lasteaedadele eraldati remondiks **129 TEUR-i** ⇒ Lasteaedadele eraldati remondiks **129 000 eurot**
- Investeeringud: **726 tEUR**, suurim investeering: **565,4 tEUR** ⇒ Investeeringud: **726 000 eurot**, suurim investeering: **565 400 eurot**
- ☞ Tavateksti sobimatu lühend. Suurtähtlühendit EUR sobib kasutada eelkõige valuutakursitabelites.
- Vt ka **EUR**, **MEUR**

tingimused *mitm*

- Kartuli lehemädaniku tõrje programmi kasutamine **Eesti tingimustes** ⇒ Kartuli lehemädaniku tõrje programmi kasutamine **Eestis**
- Tööülesanded: heakorratööd **sise- ja välistingimustes** ⇒ Tööülesanded: heakorratööd **sees ja väljas**
- Talvekuudel **viiakse läbi** libedasõidu riskivältimise harjutused libedarajal **looduslikes tingimustes** ⇒ Talvekuudel **tehakse** libedasõidu riskivältimise harjutusi **looduslikul libedarajal** (vt ka **läbi viima**)
- Hoones on tagatud kunstiteoste optimaalseks hoidmiseks ja eksponeerimiseks vajalikud **kliimatilised tingimused** ⇒ Hoones on tagatud kunstiteoste optimaalseks hoidmiseks ja eksponeerimiseks **vajalik kliima / vajalikud kliimaolud**
- Põhjamaade karmid **talvetingimused** seavad rehvidele väga **kõrged** nõudmised ⇒ Põhjamaade karmid **talveolud** seavad rehvidele väga **suured** nõudmised (vt ka **kõrge**)
- ☞ Mitmuslik **tingimused** võib olla üleliigne ja teha sõnastuse kohmakaks.

tiražeerima *kindlas tiraažis välja laskma, levitama, paljundama*

- ☞ Me ei soovita selles tähenduses kasutada sõna **replikeerima**.

TNVO-analüüs (inglise *SWOT analysis*) *mudel, mille abil analüüsitakse organisatsiooni tugevaid külgi (T), nõrku külgi (N), võimalusi (V) ja ohte (O), majanduses ja halduses strateegilise planeerimise vahend*

toimuma

- Õigusteenuse **osutamine toimub** õigusbüroodes ⇒ Õigusteenust **osutatakse** õigusbüroodes
- Kuidas **toimub** riigi **poolt** riikliku õigusabi **garanteerimine** kriminaalasjades? ⇒ Kuidas **garanteerib** riik riikliku õigusabi kriminaalasjades? (vt ka **poolt**)
- Äriühingute **moodustamine toimub** äriseadustikuga kehtestatud korras ⇒

Äriühinguid **moodustatakse** äriseadustikuga kehtestatud korras / Äriühingute moodustamine **käib** äriseadustikuga kehtestatud korras

• 2008. a **toimus** majanduskasvu **aeglustumine** ⇒ 2008. a majanduskasv **aeglustus**

• Tellitud kaupade **üleandmine toimub** vaid tellimuses märgitud kliendile ⇒ Tellitud kaubad **antakse üle** vaid tellimuses märgitud kliendile

☞ *Toimuma* on sellises kasutuses tühisõna. Kui asendada öeldis *mine-tuletisega* (nt *osutamine, garanteerimine, moodustamine*) ja panna öeldiseks sõna *toimuma* vorm, läheb sõnastus kantseliitlikuks ja kohmakaks.

Vt ka **kuuluma, leidma**

tolereerima (inglise *tolerate*) ⇒ taluma, sallima, välja kannatama, lubama

• Ühiskond **tolereerib** kindlustuspettusi liiga palju ⇒ Ühiskond **lubab / sallib** kindlustuspettusi liiga palju

• Euroopa Liitu kuuluva riigi valitsus peab **tolereerima** eri religioone, **rahvusgruppe** ja rasse ⇒ Euroopa Liitu kuuluva riigi valitsus peab eri religioonide, **rahvusrühmade** ja rasside **vastu tolerantne olema** (vt ka **grupp**)

• Narkootikumide tarvitamist **tolereerivad** seisukohad on jäänud vähemusse ⇒ Narkootikumide tarvitamist **lubavad / sallivad** seisukohad on jäänud vähemusse

☞ Sageli umbmäärase tähendusega toorlaen, mille asemel saab kasutada täpsemat sõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

toode

• Eestis ainulaadne **pangatoode** on mõeldud eelkõige üliõpilastele lisavõimalusena õpingute finantseerimiseks ⇒ Eestis ainulaadne **pangateenus** on mõeldud eelkõige üliõpilastele lisavõimalusena õpingute finantseerimiseks

• Tänu otsingumootorile on **laenutooted** kergesti võrreldavad ⇒ Tänu otsingumootorile on **laenuliigid / eri liiki laenud** kergesti võrreldavad

• Vali endale sobiv **kindlustustoode** ja telli reisikindlustus meili teel ⇒ Vali endale sobiv **kindlustus / kindlustusteenus** ja telli reisikindlustus meili teel

• Kaabeltelevisioonifirma **tootepakettide** hinnad selguvad lähiajal ⇒ Kaabeltelevisioonifirma **teenusepakettide / teenusekomplektide** hinnad selguvad lähiajal

☞ *Toode* on millegi tootmise tulemus, saadus. *Teenust* võib osutada palju tahes, see ei kao kuhugi ega kulu vähemaks. Toodet müüakse, teenust osutatakse.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/toode.html> (Maire Raadiku artikkel „*Toode*”)

tootlikkus

1. *produktiivsus, tootvus*

2. ⇒ jõudlus

• Kombaini **tootlikkust** hinnatakse etteantud terakao põhjal ⇒ Kombaini **jõudlust** hinnatakse etteantud terakao põhjal

• Firma pakub laia valikut suure **tootlikkuse** ja väikese rõhuga ventilaatoreid ⇒

Firma pakub laia valikut suure **jõudluse** ja väikese rõhuga ventilaatoreid
☞ Kui otseselt midagi ei toodeta, on õigem kasutada sõna **jõudlus**.

top (inglise)

1. *tipp, paremik*

- **ettevõtete top** ⇒ **ettevõtete paremik** / **parimad ettevõtted**
- Modell oli moe-*show*'de **topis** ⇒ Modell oli moe-*show*'de **tipus** / **paremikus**

2. *edetabel, pingerida*

- **parimate saatejuhtide top-10** ⇒ **parimate saatejuhtide esikümme** / **parimate saatejuhtide tippkümme**

☞ Tsitaatsõna, mille asemel saab sageli kasutada täpsemaid omakeelseid vasteid.

topeltstandard (inglise *double standard*) ⇒ kaksikmoraal

- Seega on meil **topeltstandard**: seadus paberil on karm, aga õiguspraktika on teistsugune ⇒ Seega on meil **kaksikmoraal**: seadus paberil on karm, aga õiguspraktika on teistsugune
- Suhtumist riigisse iseloomustasid silmakirjalikkus ja **topeltstandardid** ning see kandus üle ka töösuhetesse ⇒ Suhtumist riigisse iseloomustasid silmakirjalikkus ja **kaksikmoraal** ning see kandus üle ka töösuhetesse
- ☞ Kehv inglise laen, mille asemel on eesti keeles arusaadavam sõna.

totaalne *üldine, kõikehaarav, täielik*

- Eesti riigiasutusi on haaranud **totaalne** autoostubuum ⇒ Eesti riigiasutusi on haaranud **üldine** autoostubuum
- Soome ei välista **täielikult ja totaalselt** NATO liikmeks saamist ⇒ Soome ei välista **täielikult** NATO liikmeks saamist
- Võimule pürgivad jõud on seadnud eesmärgiks kristluse **täieliku ja totaalse** hävitamise Süürias ⇒ Võimule pürgivad jõud on seadnud eesmärgiks kristluse **totaalse** / **täieliku** hävitamise Süürias
- ☞ Võõrsõnaga liialdamine. Et **totaalne** tähendabki 'täielik', ei anna võõrsõna ja samas tähenduses omasõna kasutamine kõrvuti teksti sisule midagi juurde.

traditsiooniline tava ⇒ tava, traditsioon

- Pokaalide lõhkumine pulmades on **traditsiooniline tava** mitmes kultuuris ⇒ Pokaalide lõhkumine pulmades on **tava** / **traditsioon** mitmes kultuuris
- Nad on olnud meie partnerid juba projekti algusest alates, muutes ühtlasi seniseid **traditsioonilisi tavasid** ⇒ Nad on olnud meie partnerid juba projekti algusest alates, muutes ühtlasi seniseid **tavasid** / **traditsioone**
- ☞ Liiane väljend, sest **tava** on juba traditsiooniline.

transporttööline ⇒ transporditööline, veotööline

- Tööd saab **transporttööline** ⇒ Tööd saab **transporditööline** / **veotööline**
- ☞ Selle liitsõna täiendsõna viitab otstarbele ja peab olema omastavas käändes.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?id=337&p=0&p1=-1> („Eesti keele käsiraamat”, ptk „Sõnamoodustus”)

traumatiseerima ⇒ traumeerima, traumat tekitama

- Kui kohtuotsusega on laps määratud elama teise vanema juurde, võib osutada vajalikuks ettevalmistav tegevus selleks, et last mitte **traumatiseerida** ⇒ Kui kohtuotsusega on laps määratud elama teise vanema juurde, võib osutada vajalikuks ettevalmistav tegevus selleks, et last mitte **traumeerida**
- Oma tööd tehes peame meeles pidama, et pagulased on tihtipeale **traumatiseeritud**, haavatud ning pidanud kannatama tagakiusamist ⇒ Oma tööd tehes peame meeles pidama, et pagulased on tihtipeale **traumeeritud**, haavatud ning pidanud kannatama tagakiusamist

☞ Ületuletus – sõna sisaldab liigseid osi.

▷ Loe lisaks: ➡

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4earu.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

trend

1. STAT *nähtuse kvantitatiivse tunnuse pikaajalise muutumise põhisuund*
    - Andmete kogumine on vajalik rahvastiku terviseseisundi ja rahvastikus toimuvate **trendide** jälgimiseks ja analüüsimiseks
  2. ⇒ suund, suundumus; mood
    - Ajakirjanduses ilmub huvitavaid andmeid hariduse **hetkeseisu** ja selle **trendide** kohta ⇒ Ajakirjanduses ilmub huvitavaid andmeid hariduse **seisu** ja **suundumuste** kohta (vt ka **hetk**)
    - Arvestades **tänaseid trende**, võib prognoosida, et valimisaktiivsus jääb alla 50% ⇒ Arvestades **praeguseid suundi / suundumusi**, võib prognoosida, et valimisaktiivsus jääb alla 50% (vt ka **tänane**)
    - Eesti ei tohiks kaasa minna üldise rahvusvahelise relvajõudude **vähendamise trendiga** ⇒ Eesti ei tohiks kaasa minna üldise rahvusvahelise relvajõudude **vähendamisega**
    - Jalgrattavarguste **kasvav trend** sunnib osa vargusohvreid politseile teatamisest loobuma ⇒ Jalgrattavarguste **kasv** sunnib osa vargusohvreid politseile teatamisest loobuma
    - Aasta alguses on tavaks prognoosida eesootava aasta **toidu- ja joogitrende** ⇒ Aasta alguses on tavaks prognoosida eesootava aasta **toidu- ja joogimoode**
- ☞ Ametlikus tekstis soovitame vältida kõnekeelseid tähendusi. Vahel ka ülearune stampsõna.

tsiviliseeritud

1. *tsivilisatsiooni omav, kultuuri omav*
  - XX sajandi algul jutuvestmise traditsioon **tsiviliseeritud** riikides peaaegu kadus (*aga loodusrahvaste hulgas seevastu säilis*)
2. ⇒ kultuurne, arenenud; viisakas
  - Justiitsministri sõnul näitab meie rekordiline vangide arv, et Eesti pole endiselt **tsiviliseeritud** riikide hulgas ⇒ Justiitsministri sõnul näitab meie rekordiline vangide arv, et Eesti pole endiselt **arenenud / kultuursete** riikide hulgas
  - Pagulaskeskuse rajamisel kasutati **tsiviliseeritud** riikidele omast tegevusloogikat ⇒ Pagulaskeskuse rajamisel kasutati **arenenud** riikidele omast tegevusloogikat
  - Olime sunnitud paluma politsei abi, kuna valdajaga peetud **tsiviliseeritud** diskussioon ei andnud tulemusi ⇒ Olime sunnitud paluma politsei abi, kuna

valdajaga peetud viisakas diskussioon ei andnud tulemusi

☞ Ametlikus tekstis soovitame vältida kõnekeelseid tähendusi.

tugevused *mitm* (inglise *strengths*) ⇒ tugevus, tugevad küljed, eelised, plussid

• Hea juhi tugevuste hulka kuuluvad ka empaatia ja intuitsioon ⇒ Hea juhi tugevad küljed / eelised on ka empaatia ja intuitsioon

• Erinevate ettevõtete tugevused selguvad alles pärast pakkumise avamist ⇒ Ettevõtete tugevad küljed selguvad alles pärast pakkumise avamist (vt ka erinev)

• Tervishoiu nõrkused ja tugevused kaardistanud sotsiaalministeerium loodab nüüd Euroopa tõukefondidest raha saada ⇒ Tervishoiu nõrgad ja tugevad küljed välja selgitanud sotsiaalministeerium loodab nüüd Euroopa tõukefondidest raha saada (vt ka kaardistama)

• Eelmise aasta septembris arutati põhjalikult läbi ja reastati Tartu tugevused ja nõrkused ⇒ Eelmise aasta septembris arutati põhjalikult läbi ja reastati Tartu eelised ja puudused / tugevad ja nõrgad küljed

☞ Soovitame vältida abstraktsõna tugevus kasutamist mitmuses.

Vt ka nõrkus

▷ Loe lisaks: ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 21)

tuginema <millele> toetuma

• Põhjamaade majandused tuginevad eraomandil ja turgudel ⇒ Põhjamaade majandus tugineb eraomandile ja turgudele / põhineb eraomandil ja turgudel (vt ka majandused)

• Peadirektor ei ole nõus kõigi komisjoni järeldestega, sest need ei tugine faktidel ⇒ Peadirektor ei ole nõus kõigi komisjoni järeldestega, sest need ei tugine faktidele / ei põhine faktidel

☞ Alalütlev käänne on selles sõltumuses võõrapärane.

Vt ka põhinema

tulemus

1. taotletud, soovitud tagajärg

2. ⇒ tagajärg

• Aastas satub liiklusõnnetuse tulemusel arstide hoole alla keskmiselt 400 jalakäijat ⇒ Aastas satub liiklusõnnetuse tagajärjel arstide hoole alla keskmiselt 400 jalakäijat

• Parrast läbistava vigastuse tulemusena sattus laev uppumisohtu ⇒ Parrast läbistava vigastuse tagajärjel / tõttu sattus laev uppumisohtu

• Hüvitist makstakse siis, kui vigastuse tulemusel jääb kindlustatud isik invaliidiks ⇒ Hüvitist makstakse siis, kui vigastuse tagajärjel jääb kindlustatud isik invaliidiks

☞ Tulemus tähendab ainult taotletud või soovitud tagajärge.

tulenevalt ⇒ (selle) tõttu, (selle) pärast

• Tulenevalt mitmest kohtuvaidlusest vajab määratlemist, kellel on maksuhalduri ettekirjutuse allkirjastamise õigus ⇒ Mitme kohtuvaidluse tõttu vajab kindlaksmääramist, kellel on maksuhalduri ettekirjutuse allkirjastamise

õigus (vt ka [määratlema](#))

- Pankrotimenetluse asendamine moratooriumiga ei ole kehtivatest seadustest **tulenevalt** võimalik ⇒ Pankrotimenetluse asendamine moratooriumiga ei ole kehtivate seaduste **tõttu** võimalik
- **Sellest tulenevalt** teeme ettepaneku firma ümberkujundamisel lähtuda erastamisest ⇒ **Sellepärast / Selle tõttu** teeme ettepaneku firma ümberkujundamisel lähtuda erastamisest
- ☞ *It*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

tulevikuprognosis ⇒ ennustus, **prognosis**

- **Tulevikuprognosis** sõltub suuresti sellest, kuivõrd suudab riigi juhtimisel pääseda mõjule arukus ⇒ **Ennustus / Prognosis** sõltub suuresti sellest, kuivõrd suudab riigi juhtimisel pääseda mõjule arukus
- Eesmärk on seiratavast keskkonnast tõese info saamine ja selle põhjal tehtav **tulevikuprognosis** ⇒ Eesmärk on seiratavast keskkonnast tõese info saamine ja selle põhjal tehtav **ennustus / prognosis**
- ☞ Liiane liitsõna.

tunne oma klienti põhimõte, „tunne oma klienti” põhimõte

(inglise *know-your-customer, know-your-client*) ⇒ klienditundmise

põhimõte, põhimõte, et usaldusväärseid kliente ei kontrollita

- Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks rakendab pank muu hulgas ka **põhimõtet „tunne oma klienti”** ⇒ Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks rakendab pank muu hulgas ka **klienditundmise põhimõtet**
- Pank rakendab oma kuld klientidega suheldes **„tunne oma klienti” põhimõtet** ⇒ Pank suhtleb oma kuld klientidega **põhimõttel, et usaldusväärseid kliente ei kontrollita**
- **Tunne oma klienti põhimõte** on kõige olulisem vahend kliendi tegevusega kaasnevate ohtude ärahoidmiseks ja tegevusriskide hindamiseks ⇒ **Klienditundmise põhimõte** on kõige olulisem vahend kliendi tegevusega kaasnevate ohtude ärahoidmiseks ja tegevusriskide hindamiseks
- ☞ Toortõlge inglise keelest on eesti keelele võõras. Soovitame selle asemel kõrvallauset või sobivat mõttetõlget.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 31)

tupik (vene *тупик*)

1. ⇒ umbtee, umbtänav

- Krunt asub kinnisel territooriumil kõrvalisel **tupiktänaval** ⇒ Krunt asub kinnisel territooriumil kõrvalisel **umbtänaval**
  - Jalgrattateele on paigaldatud ümbersõitu ja **tupikut** tähistavad ajutised liiklusemärgid ⇒ Jalgrattateele on paigaldatud ümbersõitu ja **umbteed** tähistavad ajutised liiklusemärgid
  - Tänav **lõpeb tupikuga**, Tartu maanteele viib vaid maanteekraavi ületav käigusild ⇒ Tänav **on umbtänav**, Tartu maanteele viib vaid maanteekraavi ületav käigusild
2. ⇒ ummik, kimbat
- Ametiühingu esimehe sõnul on päästjate ja riigi palgavaidlus **tupikus** ⇒

Ametiühingu esimehe sõnul on päästjate ja riigi palgavaidlus **ummikus**
☞ Vene toorlaen, mille asemel on omasõnad sageli täpsemad.

turule sisenema (inglise *enter market*) ⇒ turule minema, turule tulema, turule jõudma; kaupleva hakkama, müüma hakkama

- Uus toode **sisenes** turule ⇒ Uus toode **tuli** / **jõudis** turule
- Välismaa autotootjad üritavad Vene **turule siseneda** ⇒ Välismaa autotootjad üritavad Vene **turule tulla** / **minna**
- Äriseminar on mõeldud eelkõige neile ettevõtjatele, kes plaanivad oma toodetega Saksa **turule siseneda** ⇒ Äriseminar on mõeldud eelkõige neile ettevõtjatele, kes plaanivad oma toodetega Saksa **turule minna**
- Kange alkoholi **turule sisenes** firma alles 1980-ndatel ⇒ Kange alkoholi **turule tuli** firma alles 1980-ndatel / Kange alkoholiga **hakkas** firma **kauplema** alles 1980-ndatel

☞ Toortõlge inglise keelest. Sõnad *sisenema* ja *väljuma* sobvad eesti keeles eeskätt konkreetse ruumi puhul, abstraktse turu kui majanduspiirkonna puhul oleks parem väljenduda vähem kujundlikult ja eestipärasemalt.

Vt ka **turult väljuma**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/turuleminek> (Helika Mäekivi artikkel „Turuleminek”)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 14)

turult väljuma (inglise *exit market*) ⇒ turult lahkuma, turult ära minema

- Investorid tunnetasid languse ohtu ning plaanisid esimeste langusmärkide ilmnemisel **turult väljuda** ⇒ Investorid tunnetasid languse ohtu ning plaanisid esimeste langusmärkide ilmnemisel **turult lahkuda**
- Selline tegevus sunnib ettevõtte **turult väljuma** ⇒ Selline tegevus sunnib ettevõtte **turult lahkuma**
- Firma **väljumine** teedeehitusturult oli õige ⇒ Firma **lahkumine** teedeehitusturult oli õige

☞ Toortõlge inglise keelest. Sõnad *sisenema* ja *väljuma* sobvad eesti keeles eeskätt konkreetse ruumi puhul, abstraktse turu kui majanduspiirkonna puhul oleks parem väljenduda vähem kujundlikult ja eestipärasemalt.

Vt ka **turule sisenema**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/turuleminek> (Helika Mäekivi artikkel „Turuleminek”)

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 15)

twinning (inglise) *mestimine, Euroopa Liidu liikmesriigi ametniku lähetamine kandidaatriiki nõustama kindlat projekti, töötama koos nõustatavaga*

twinning-projekt ⇒ mestiprojekt

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Ereli artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

tõene fakt ⇒ fakt

- Komisjonil on võimalik juhtunud selgitada välja **tõesed faktid** ⇒ Komisjonil on võimalik juhtunud selgitada välja **faktid**
  - **Tõeseid fakte** on maha vaikitud nii idas kui ka läänes ⇒ **Fakte** on maha vaikitud nii idas kui ka läänes
  - ☞ Omadussõna *tõene* on liigne, sest fakt ongi alati tõene, muul juhul ei sobi seda nimetada faktiks.
- Vt ka **kindel fakt**, **kindel veendumus**

tõsiselt (inglise *seriously*) ⇒ väga, rängalt, hoolikalt, põhjalikult

- Vigade rohkus häiris lugejat **tõsiselt** ⇒ Vigade rohkus häiris lugejat **väga**
  - Laps sai kukkudes **tõsiselt** viga ⇒ Laps sai kukkudes **rängalt** viga
  - Enne laenu võtmist kaalu oma võimalusi **tõsiselt** ⇒ Enne laenu võtmist kaalu oma võimalusi **hoolikalt** / **põhjalikult**
  - ☞ Inglise keele mõjuline kasutus. Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/miks-ei-tasu-kasutada-sonu-koheselt-oluliselt-tosiselt/> (Helika Mäekivi artikkel „Miks ei tasu kasutada sõnu *koheselt, oluliselt, tõsiselt?*“)

tõstma (vene *поднимать*) ⇒ suurendama, parandama, tugevdama, tekitama, arendama

- Uue sisseseade tehniline tase on võimaldanud **tõsta** tootmise mahtu ⇒ Uue sisseseade tehniline tase on võimaldanud **suurendada** tootmise mahtu
  - Projektidega soovitakse **tõsta** noorte teadlikkust ja huvi alustada ettevõtlusega ⇒ Projektidega soovitakse **parandada** noorte teadlikkust ja **äratada** / **tekitada** huvi alustada ettevõtlusega
  - Erakonna uus esimees asus partei populaarsust **tõstma** ⇒ Erakonna uus esimees asus parteid populaarsemaks **tegema**
  - Kuidas **tõsta** töötajate motivatsiooni? ⇒ Kuidas **suurendada** / **parandada** / **tugevdada** töötajate motivatsiooni?
  - Algas uus projekt „Noorte **teadlikkuse tõstmine** turvalisest mobiilikasutusest” ⇒ Algas uus projekt „Noorte **teavitamine** turvalisest mobiilikasutusest”
  - ☞ Tegusõna *tõstma* liigtarvitus tõrjub vene keele mõjul ilmekamaid ja täpsemaid keelendeid.
- Vt ka **kvaliteeti tõstma**

tõukuma

1. tagasi põrkama, eemalduma

- Samanimelised poolused **tõukuvad**, erinimelised tõmbuvad

2. ⇒ lähtuma, tulenema, inspireerima

- Auditi tegemine **tõukub** Riigikogu riigieelarve kontrolli komisjoni soovist ⇒ Auditi tegemine **lähtub** / **tuleneb** Riigikogu riigieelarve kontrolli komisjoni soovist
- Tööülesannete detailsem jaotus **tõukub** organisatsiooni struktuurist ⇒ Tööülesannete detailsem jaotus **lähtub** / **tuleneb** organisatsiooni struktuurist
- Poetessi esimene romaan **tõukub** perepärimusest ja lapsepõlvest ⇒ Poetessi

esimene romaan **lähtub** / **on inspireeritud** perepärимusest ja lapsepõlvest

☞ Sõna kasutamine vales tähenduses moonutab lause mõtet.

tõusetuma ⇒ kerkima, tekkima, tõusma, tõstatama

- Eakate küsimused **tõusetuvad** tähelepanu keskmesse kõikides riikides ⇒ Eakate küsimused **kerkivad** / **tõusevad** tähelepanu keskmesse kõikides riikides
- Euroopa ühise kaitsega seostuvad küsimused **tõusetuvad** algaval valitsustevahelisel konverentsil ⇒ Euroopa ühise kaitsega seostuvad küsimused **tõstatatakse** algaval valitsustevahelisel konverentsil
- Peatun komisjonis **tõusetunud** tähtsamatel aruteluteemadel ⇒ Peatun komisjonis **tekkivad** tähtsamatel aruteluteemadel
- Loodetavasti **tõusetub** seminaril elav diskussioon ⇒ Loodetavasti **tekib** seminaril elav diskussioon

☞ Kantseliit, ületuletus. Sõna *tõusetuma* kasutamine suurendab paronüümide hulka.

tähtaegselt, tähtajaliselt <määrsõnana> ⇒ tähtajal, tähtajaks;

tähtajaga

- Tööandja ei esitanud töötukassale koondamishüvitise avaldust **tähtaegselt** ⇒ Tööandja ei esitanud töötukassale koondamishüvitise avaldust **tähtajaks**
- Enamik loomakasvatajaid taotles toetust **tähtaegselt** ⇒ Enamik loomakasvatajaid taotles toetust **õigel ajal** / **tähtajal**
- Firma võtab **tähtajaliselt** tööle finantsanalüütiku ⇒ Firma võtab **tähtajaga** / **tähtajalisele** tööle finantsanalüütiku
- Sihtasutus luuakse kas määramata ajaks, seatud eesmärgi saavutamiseni või **tähtajaliselt** ⇒ Sihtasutus luuakse kas määramata ajaks, seatud eesmärgi saavutamiseni või **tähtajaga**
- Projekti koondaruanded on korrektselt koostatud ning **tähtajaliselt** esitatud ⇒ Projekti koondaruanded on korrektselt koostatud ning **tähtajaks** / **tähtajal** esitatud

☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

tähttäheliselt <määrsõnana> ⇒ täht-tähelt; täpselt

- Viie protsendi õdede ja hooldajate puhul ei täideta miinimumtunnitasa kokkulepet **tähttäheliselt** ⇒ Viie protsendi õdede ja hooldajate puhul ei täideta miinimumtunnitasa kokkulepet **täpselt** / **täht-tähelt**
- Fanaatikud lugesid piiblit nagu käsuraamatut ning rakendasid **tähttäheliselt** ellu sealt saadud nõuandeid ⇒ Fanaatikud lugesid piiblit nagu käsuraamatut ning rakendasid **täht-tähelt** ellu sealt saadud nõuandeid

☞ Ei ole vaja tuletada uut määrsõna *line*-liitelisest omadussõnast *tähttäheline*, kui on olemas juba sama tähendusega määrsõna *täht-tähelt*. Ületuletatud määrsõna teeb sõnastuse keerukaks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

täiendav ⇒ lisa-, järel-, uus

- Jääb üle leida **täiendavaid rahastajaid** nii oma riigist kui ka välisriikidest ⇒

Jääb üle leida **lisarahastajaid** nii oma riigist kui ka välisriikidest

- Kui me jõuame tänaste päevakorrapunktide juurde, annan **täiendavat informatsiooni** ⇒ Kui me jõuame tänaste päevakorrapunktide juurde, annan **lisainformatsiooni / lisainfot**
  - Eesti Pangaliit soovitas **täiendavaid meetmeid** rahapesu tõkestamiseks krediitiasutustes ⇒ Eesti Pangaliit soovitas **lisameetmeid** rahapesu tõkestamiseks krediitiasutustes
  - Kooli keemiakabinetti otsustati paigaldada **täiendav lukustatav kapp** kemikaalide ja katsevahendite hoidmiseks ⇒ Kooli keemiakabinetti otsustati paigaldada **lukustatav lisakapp** kemikaalide ja katsevahendite hoidmiseks
  - Lapse 3-aastaseks ning 14-aastaseks saamise aastal antakse **täiendav lapsepuhkus**, olenemata sellest, kas lapse sünnipäev on enne või pärast puhkust ⇒ Lapse 3-aastaseks ning 14-aastaseks saamise aastal antakse **lisa-lapsepuhkus**, olenemata sellest, kas lapse sünnipäev on enne või pärast puhkust
  - Kõrgkoolil on õigus korraldada **täiendav vastuvõtt** õppekavale, kus õppekohad ei ole täidetud ⇒ Kõrgkoolil on õigus korraldada **järelevastuvõtt** õppekavale, kus õppekohad ei ole täidetud
  - Iga **täiendav miljard** sõjapidamiseks Iraagis toob kaasa **täiendavad ohvrid** tsiviilelanike hulgas ⇒ Iga **uus miljard / lisamiljard** sõjapidamiseks Iraagis toob kaasa **uued ohvrid** tsiviilelanike hulgas
- ☞ Sõna **täiendav** võib teha sõnastuse kohmakaks ja kantseliitlikuks.
Vt ka **täiendavalt**

täiendavad rahalised vahendid *mitm* ⇒ lisaraha

- Tegevuse laiendamiseks kogu maakonda on vajalikud **täiendavad rahalised vahendid** ⇒ Tegevuse laiendamiseks kogu maakonda on vaja **lisaraha**
  - Starditoetus on riiklik toetus ettevõtjatele, kes vajavad **täiendavaid rahalisi vahendeid** arenguvõimelise ettevõtte **käivitamiseks** ⇒ Starditoetus on riiklik toetus ettevõtjatele, kes vajavad **lisaraha** arenguvõimelise ettevõtte **rajamiseks / loomiseks / alustamiseks** (vt ka **käivitama**)
- ☞ Kohmaka kantseliitliku väljendi asemel on sageli mugavam kasutada sama tähendusega liitsõna.
Vt ka **täiendav, vahendid**

täiendavalt <määrsõnana> ⇒ veel, lisaks, juurde; lisa-

- Saastekvoodi müügitulust renoveeritakse **täiendavalt** 24 hoonet ⇒ Saastekvoodi müügitulust renoveeritakse **veel / lisaks** 24 hoonet
  - Kärkla saab teehoiuks **täiendavalt** 470 000 eurot ⇒ Kärkla saab teehoiuks 470 000 eurot **lisaks / juurde**
  - Tugiteenuseid pakkuvaid erilasteaedu **finantseeritakse täiendavalt** ⇒ Tugiteenuseid pakkuvaid erilasteaedu **lisafinantseeritakse**
  - Saksamaa maksab holokaustiohvritele **täiendavalt hüvitist** ⇒ Saksamaa maksab holokaustiohvritele **lisahüvitist**
- ☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
Vt ka **täiendav**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

täisajaliselt <määrsõnana> ⇒ täisajaga

- Tasuta õppe võimalus peaks olema eelkõige **täisajaliselt** õppivatel üliõpilastel

- ⇒ Tasuta õppe võimalus peaks olema eelkõige **täisajaga** õppivatel üliõpilastel
- On võimalik taotleda stipendium õpinguteks **täisajaliselt** kõrgkoolis Eestis või välismaal ⇒ On võimalik taotleda stipendium **täisajaga / täisajalisteks** õpinguteks Eesti või välismaa kõrgkoolis
  - Loodame, et saad nõupäevadel osaleda **täisajaliselt** ⇒ Loodame, et saad nõupäevadel osaleda **täisajaga / algusest lõpuni**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- Vt ka **osaajaliselt**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

täitevmenetlus ⇒ täitemenetlus

- Advokaat esitas eile linnakohtule taotluse peatada **täitevmenetlus** kolmeks kuuks ⇒ Advokaat esitas eile linnakohtule taotluse peatada **täitemenetlus** kolmeks kuuks
  - Edastame avalduse **täitevmenetluse** algatamiseks kohtutäiturile ⇒ Edastame avalduse **täitemenetluse** algatamiseks kohtutäiturile
- ☞ Õigusteaduse termin on **täitemenetlus**.

täitumus *täitunud olek*

- Tallinna hotellide **täitumus** oli juunis 75%
  - Vallavalitsus võib koolis kehtestada piirnormist väiksema klassi **täitumuse** ülemise piirnormi
- ☞ Sageli aetakse segamini paronüümiga **täituvus**.

täituvus

1. *võime täituda*
    - Kiire rütmi korral halveneb südame verega **täituvus**
  2. ⇒ **täitumus**
    - Majutusettevõtete **täituvus** oli veebruaris 27% ⇒ Majutusettevõtete **täitumus** oli veebruaris 27%
    - Büroohoone **täituvus** oli juba enne ametlikku avamist 85 protsenti ⇒ Büroohoone **täitumus** oli juba enne ametlikku avamist 85 protsenti / Büroohonest oli juba enne ametlikku avamist 85 protsenti **hõivatud**
    - Kahe katamaraani **täituvus** on olnud alla 50%, kuna puhkused pole veel alanud ⇒ Kahe katamaraani **täitumus** on olnud alla 50%, kuna puhkused pole veel alanud
- ☞ Sageli aetakse segamini paronüümid **täitumus** ja **täituvus** ning kasutatakse neid vales tähenduses.

täna

1. *tänasel kuupäeval, tänasel päeval*
  - Vabariigi Valitsus annab **täna** Riigikogu menetlusse kalapüügiseaduse eelnõu
  - **Täna** tehakse talgutel korda ligi poolsada maakonna asulat (*tänasel päeval*)
2. ⇒ praegu, praegusel ajal, praegusajal, nüüdsel ajal, tänapäeval, nüüd
  - Raplamaal pole **täna** küll teatrit, kino ega veeparki, kuid need on poole tunni autosõidu kaugusel ⇒ Raplamaal pole **praegu** küll teatrit, kino ega veeparki, kuid need on poole tunni autosõidu kaugusel

- **Täna** meie meetmestikus sellist tegevust ei toetata ⇒ Meie meetmestikus sellist tegevust ei toetata / **Praegusel ajal** meie meetmestikus sellist tegevust ei toetata
  - **Täna** teeb rahvusvahelise advokaadibüroode ühenduse raames koostööd üle saja advokaadibüroo 60 riigis ⇒ **Praegu** teeb rahvusvahelise advokaadibüroode ühenduse raames koostööd üle saja advokaadibüroo 60 riigis
- ☞ **Täna** tähendab ainult 'täna sel kuupäeval'. Muudel puhkudel on soovitatav kasutada teist sõna. Tähenduse laienemine võib teha lause kahemõtteliseks.
- Vt ka **hetk**, **hetkel**, **momendil**, **tänane**, **täna sel hetkel**, **täna sel päeval**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/hetkel.html> (Mati Ereli artikkel „Täna ja hetkel”)

tänane

1. *täna sel päeval, täna toimuv*
    - **Täna sel** koosolekul kinnitas juhatus komisjonide koosseisud (*täna toimunud*)
    - **Täna stele** meeleavaldustele on oodata üle tuhande osaleja (*täna toimuvatele*)
  2. ⇒ **praegune**, **täna päeva**, **nüüdne**, **nüüdise**, **praegusaegne**
    - **Täna sed** Eesti seadused kaupluse töötajat saamata jäänud tulu hüvitama ei kohusta ⇒ **Täna päeva** / **Praegused** Eesti seadused kaupluse töötajat saamata jäänud tulu hüvitama ei kohusta
    - Kas **tänane** Eesti vajab NATOt? ⇒ Kas Eesti vajab NATOt? / Kas **täna päeva** / **nüüdne** Eesti vajab NATOt?
    - **Tänane** töötute toetamise süsteem vajab muutmist ⇒ **Praegune** töötute toetamise süsteem vajab muutmist
- ☞ Tähenduse laienemine võib teha lause kahemõtteliseks. Sageli ülearune sõna.
- Vt ka **hetk**, **hetkel**, **momendil**, **täna**, **täna sel hetkel**, **täna sel päeval**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/hetkel.html> (Mati Ereli artikkel „Täna ja hetkel”)

täna sel hetkel ⇒ praegu, praegusel ajal, praegusaeg

- **Täna sel hetkel kehtiv** vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind Kose vallas kehtestati vallavalitsuse määrusega ⇒ Vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind Kose vallas kehtestati vallavalitsuse määrusega / **Praegune** vee- ja kanalisatsiooniteenuse hind Kose vallas kehtestati vallavalitsuse määrusega
  - **Täna sel hetkel** töötab ettevõtte edukalt ka Eestis ja Lätis ⇒ **Praegu** töötab ettevõtte edukalt ka Eestis ja Lätis
  - **Täna sel hetkel** tuleb advokatuur riikliku õigusabi andmisega toime ⇒ **Praegu** tuleb advokatuur riikliku õigusabi andmisega toime / Advokatuur tuleb riikliku õigusabi andmisega toime
  - **Täna sel hetkel** tegutseb Toidupank Põhja-Tallinnas, Lasnamäel ja Tartus ⇒ Toidupank tegutseb Põhja-Tallinnas, Lasnamäel ja Tartus / **Praegusel ajal** / **Praegu** tegutseb Toidupank Põhja-Tallinnas, Lasnamäel ja Tartus
  - Eesti on **täna sel hetkel** ainuke riik maailmas, kus on olemas üleriigiline elektriautode laadimise võrgustik ⇒ Eesti on **praegu** ainuke riik maailmas, kus on olemas üleriigiline elektriautode laadimise võrgustik
- ☞ **Hetkel** tähendab 'just nüüd, parajasti'; mitte 'praegusel ajal, praegusel perioodil'. **Täna sel hetkel** on sageli ka ülearune täiteväljend.

tänu *mitm* (inglise *thanks*), **suured tänu** *mitm*, **erilised tänu** *mitm* ⇒
 tänu, suur tänu, palju tänu, eriline tänu

- **Palju tänusid!** ⇒ **Palju tänu!**
- **Suured tänu** iseseisvuspäeva vastuvõtu korraldajatele! ⇒ **Suur tänu / Palju tänu** iseseisvuspäeva vastuvõtu korraldajatele!
- **Erilised tänu** võistkonna kuldsponsorile! ⇒ **Eriline tänu** võistkonna kuldsponsorile!

☞ Inglise keele mõjuline mitmusekasutus (*thanks*). Eesti keeles on selle asemel pikkade tavadega muud väljendid.

tööalasel <*määrsõnana*> ⇒ töö tõttu, töö asjus

- Loomaaias tuleb rakendada eriabinõusid **külastajate** ja **tööalasel** loomadega kokkupuutuvate inimeste ohutuse tagamiseks ⇒ Loomaaias tuleb rakendada eriabinõusid **külastajate** ja **töö tõttu** loomadega kokkupuutuvate inimeste ohutuse tagamiseks (vt ka **külastaja**)
  - Eesti keele oskuse nõudeid ei kehtestata töötajale, kes ei pea **tööalasel** isikutega suhtlema ega kirjatööd tegema ⇒ Eesti keele oskuse nõudeid ei kehtestata töötajale, kes ei pea **töö asjus / töö tõttu / tööl** isikutega suhtlema ega kirjatööd tegema
- ☞ *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.
 Vt ka **ametialasel**, **erialasel**
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

tööettevõtja ⇒ töövõtja

- **Tööettevõtja** annab tehtud töödele garantii kaks aastat ⇒ **Töövõtja** annab tehtud töödele garantii kaks aastat
  - Kui **eelnevalt** on kokku lepitud täpne hind, peab **tööettevõtja** töö tegema selle hinna eest ⇒ Kui **varem** on kokku lepitud täpne hind, peab **töövõtja** töö tegema selle hinna eest (vt ka **eelnevalt**)
- ☞ Liiane liitsõna. Sõna *töövõtja* on lühem ja sama selge.

tööettevõtt ⇒ töövõtt

- **Tööettevõttu** kuulub valmistada objekt ette vundamendi ehitamiseks ⇒ **Töövõttu** kuulub valmistada objekt ette vundamendi ehitamiseks
- ☞ Liiane liitsõna. Sõna *töövõtt* on lühem ja tähendab sama.

tööettevõtuleping ⇒ töövõtuleping

- **Tööettevõtulepingu** alustamine ja lõpetamine ⇒ **Töövõtulepingu** alustamine ja lõpetamine
  - **Tööettevõtuleping** ei anna õigust puhkusele ⇒ **Töövõtuleping** ei anna õigust puhkusele
- ☞ Liiane liitsõna. Sõna *töövõtuleping* on lühem ja sama selge.

tööintervjuu (inglise *job interview*) ⇒ töövestlus

- **Tööintervjuu** on suur samm edasi töökoha saamisel ⇒ **Töövestlus** on suur samm edasi töökoha saamisel
- **Tööintervjuuks** valmistumine algab kaudselt juba elulookirjelduse koostamisest ⇒ **Töövestluseks** valmistumine algab kaudselt juba

elulookirjelduse koostamisest
☞ Inglise keele mõjuline sõna.

töölistama (soome *työllistää*) ⇒ tööd andma, tööd pakkuma, tööd võimaldama, tööle rakendama, tööga hõivama

- Kaugjuhtimisega tööpink annab teadlaste väitel võimaluse eelkõige maapiirkondade **inimeste töölistamiseks** ⇒ Kaugjuhtimisega tööpink annab teadlaste väitel võimaluse eelkõige maapiirkondade **inimestele tööd pakkuda / inimesi tööle rakendada / inimesi tööga hõivata**
- Kooliõpilastel on võimalik juba kooliajal suunduda praktikale ja selle kaudu **ennast töölistada** ⇒ Kooliõpilastel on võimalik juba kooliajal suunduda praktikale ja selle kaudu **tööle saada**
- Arendusosakonna ülesanne on kutseõppe- ja **töölistamise metoodikate** väljatöötamine, rakendamine ja levitamine ⇒ Arendusosakonna ülesanne on kutseõppe- ja **tööhõivemetoodikate** väljatöötamine, rakendamine ja levitamine

☞ Umbmäärase tähendusega toorlaen, sageli on võimalik väljenduda täpsemalt.

Vt ka **töölistuma**

töölistuma (soome *työllistyä*) ⇒ tööd saama, rakendust leidma

- Mitmekülgsed **töölistumise võimalused** ⇒ Mitmekülgsed **tööpakkumised / töövõimalused**
- Puudega inimeste tugivõrgustiku **liikmed osalevad vahetult toetatud töölistumise protsessis** ⇒ Puudega inimeste tugivõrgustiku **liikmetel aidatakse kõigepealt tööd leida / liikmetele otsitakse esmajoones tööd**

☞ Umbmäärase tähendusega toorlaen, sageli on võimalik väljenduda täpsemalt.

Vt ka **töölistama**

tööpaja (soome *työpaja*), **tööpada** ⇒ õpikoda, õpituba, töötuba

- **Tööpajal** osalejad läbivad koos kolm töötuba ⇒ **Õpikojas** osalejad läbivad koos kolm töötuba
  - Konverentsi raames töötati veel ka lastekeele ning keelepoliitika **tööpajas** ⇒ Konverentsi raames töötati veel ka lastekeele ning keelepoliitika **töötoas**
  - Valjala vanas veskis avati valla **tööpada**, kus on tegevust alustanud juba esimene kursuski ⇒ Valjala vanas veskis avati valla **õpikoda / õpituba**, kus on tegevust alustanud juba esimene kursuski
- ☞ Soome keelest laenatud sõna *paja* kipub sageli segi minema sõnaga *pada*. Soovitame sõna *tööpaja* asemel selgemaid ja tuttavamaid sõnu *õpikoda*, *õpituba* ja *töötuba*.

tükiviisiliselt <määrsõnana> ⇒ tüki viisi, tükkaaval

- Iga aasta lõpus inventeeritakse kõik varud, mis on **tükiviisiliselt** üle loetud ja millele on lisatud soetushind ⇒ Iga aasta lõpus inventeeritakse kõik varud, mis on **tüki viisi / tükkaaval** üle loetud ja millele on lisatud soetushind
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha ebatäpseks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

ulatuses

- Arupärimist ei ole vaja **täies ulatuses** ette lugeda ⇒ **Tervet / Kogu** arupärimist ei ole vaja ette lugeda
- Üliõpilane peab kuulama loenguid 10 tunni **ulatuses** ⇒ Üliõpilane peab kuulama 10 tundi loenguid
- ✍ Kantseliitlik sõna, teeb tähenduse ähmasemaks.

umbkaudselt <määrsõnana> ⇒ umbkaudu, umbes; umbkaudne

- **Umbkaudselt** võib arvata, et aasta jooksul osaleb klubi mälumängudes 200–250 inimest ⇒ Võib arvata, et aasta jooksul osaleb klubi mälumängudes **umbkaudu / umbes** 200–250 inimest
- Bussipilet Tallinnast Kuressaarde maksab **umbkaudselt** 15 eurot ⇒ Bussipilet Tallinnast Kuressaarde maksab **umbes / umbkaudu / ligikaudu** 15 eurot
- Ministrilt küsiti **umbkaudselt** reservohvitseride kursuste hinda ⇒ Ministrilt küsiti reservohvitseride kursuste **umbkaudset** hinda
- ✍ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ Loe lisaks: ✍ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

uniikne (inglise *unique*) ⇒ eriline, erakordne, haruldane; unikaalne, ainukordne

- **Uniikne** Erawani juga koos seitsme tasandiga asub metsikus džunglis ⇒ **Haruldane** Erawani juga koos seitsme tasandiga asub metsikus džunglis
- Kuninglikus Albatrossikeskuses saab näha **uniikseid** leide Uus-Meremaa loodusest ja ajaloo ⇒ Kuninglikus Albatrossikeskuses saab näha **erakordseid / haruldasi / unikaalseid** leide Uus-Meremaa loodusest ja ajaloo
- ✍ Laialivalguva ja ebamäärase sisuga inglise toorlaen.

unikaalne

1. *ainulaadne, ainuline, erandlik, väga haruldane*
  - Varastati **unikaalne** robot-muruniiduk
2. (inglise *unique*) ⇒ üksik-, ühekordne; eri
  - Firma kodulehte **külastab 5000 unikaalset külastajat** nädalas ⇒ Firma kodulehte **vaatab 5000 inimest / vaadatakse 5000 brauseriga / vaadatakse 5000 arvutist** nädalas (vt ka **külastama**)
  - Madalaim **unikaalne hind** on madalaim hind neist, mida on vähempakkumisega oksjoni lõppedes pakkunud vaid üks pakkuja ⇒ Madalaim **üksikhind / ühekordne hind** on madalaim hind neist, mida on vähempakkumisega oksjoni lõppedes pakkunud vaid üks pakkuja
  - ✍ Tähenduse laienemine inglise keele mõjul. Omasõnad võivad olla selgemad ja täpsemad.

unilateraalne (inglise *unilateral*) ühekülgne, ühepoolne, ühepoolsest siduv

- **Unilateraalne** välispoliitika võib kaasa tuua globaliseeruvast maailmast mitu ohtu ⇒ **Ühepoolne / Teisi mitteamvestav** välispoliitika võib kaasa tuua globaliseeruvast maailmast mitu ohtu
- **Unilateraalne** sõda Iraagi vastu poleks õiglane ⇒ **Ühepoolne** sõda Iraagi vastu poleks õiglane

☞ Vöõrsõna saab sageli asendada täpsema omasõnaga.

Vt ka **bilateraalne**, **multilateraalne**

vaatamata sellele (vene *несмотря на это*) ⇒ hoolimata sellest

• **Vaatamata sellele**, et Valga ja Valka asetsevad nii lähedal, on senini kummagi linna arengu planeerimine **toimunud** siiski eraldi ⇒ **Hoolimata sellest**, et Valga ja Valka asetsevad nii lähedal, on senini kumbki linn oma arengut planeerinud siiski eraldi (vt ka **toimuma**)

• **Vaatamata sellele** selgus, et meetmed on ebaefektiivsed, sest tööd polnud saanud keegi ⇒ **Hoolimata sellest** selgus, et meetmed on ebaefektiivsed, sest tööd polnud saanud keegi

• Kokku pidid oma kulusid hoidma kõik asutused, **vaatamata sellele** et kütte- ja elektriarved on suurenenud ⇒ Kokku pidid oma kulusid hoidma kõik asutused, **hoolimata sellest** et kütte- ja elektriarved on suurenenud

☞ Vene keele mõjuline väljend.

vabandama

1. *andestama, andeks andma, õigustama*

• Kolleeg **vabandas** oma hajameelsust suure töökoormusega (*õigustas*)

2. ⇒ vabandust paluma

• Prantsusmaa on valmis Iraagi **ees vabandama** ⇒ Prantsusmaa on valmis Iraagilt **vabandust paluma**

• Klienti informeeritakse uutest faktidest ja **vabandatakse** ⇒ Klienti informeeritakse uutest faktidest ja **palutakse temalt vabandust**

• Mul on kahju ja ma **vabandan** ⇒ Mul on kahju ja ma **palun vabandust**

• Etendusele ei pääse ratastooliga. Teater **vabandab** ⇒ Etendusele ei pääse ratastooliga. Teater **palub vabandust**

☞ Sõna kasutatakse tihti vales tähenduses.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid/vabandame.html> (Maire Raadiku artikkel „Kas vabandame või vabandage?“)

vabariik

1. *riigivorm*

• Eesti Vabariik on parlamentaarne **vabariik**

2. ⇒ Eesti, riik, maa

• Täna selgusid Tallinna toidumessil **vabariigi** parimad noorkokad ⇒ Täna selgusid Tallinna toidumessil **riigi** / **Eesti** parimad noorkokad

• Kõige enam on sulapäevi Lääne-Eestis, ent õhutemperatuur ei tõuse üle nulli kogu **vabariigis** ⇒ Kõige enam on sulapäevi Lääne-Eestis, ent õhutemperatuur ei tõuse üle nulli kogu **Eestis** / **maal** / **riigis**

• Valikaineid õpetavad **vabariigis tuntud** spetsialistid ⇒ Valikaineid õpetavad **tuntud** / **Eestis tuntud** spetsialistid

☞ **Vabariigi** kasutamine **Eesti**, **maa** või **riigi** asemel on nõukogude aja igand.

Vt ka **vabariiklik**

vabariiklik

1. *vabariigile omane*

• **Vabariiklik** valitsemisvorm

2. ⇒ üleriigiline, ülemaaline, üle-eestiline

- Jahimeeste **vabariiklik** kokkutulek ⇒ Jahimeeste **üleriigiline** / **ülemaaline** / **üle-eestiline** kokkutulek
- Toimus keemiaolümpiaadi **vabariiklik voor** ⇒ Toimus keemiaolümpiaadi **üleriigiline** / **ülemaaline** / **üle-eestiline voor** / **riigivoor**
- ☞ Sõna kasutamine tähenduses 'üleriigiline, ülemaaline, üle-eestiline' on nõukogude aja igand.
- Vt ka **vabariik**

vabaiühendus *rahvusvaheline või sisemaine valitsustest sõltumatu organisatsioon*

- ☞ Me ei soovita selle asemel kasutada väljendit **valitsusväline organisatsioon**.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Erelti artikkel „Sõnavõistlus andis uued sõnad”)

vahele sekkuma ⇒ sekkuma, (end) vahele segama, vahele astuma

- Pankrotis võlgniku saatus sõltub võlausaldajate tahtest, kohus ei saa **vahele sekkuda** ⇒ Pankrotis võlgniku saatus sõltub võlausaldajate tahtest, kohus ei saa **sekkuda** / **vahele astuda**
- Kas **sekkusite kaklusele vahele** või lahendas tüli keegi teine? ⇒ Kas **sekkusite kaklusesse** või lahendas tüli keegi teine?
- ☞ Liiane väljend, sest **sekkuma** tähendabki 'vahele astuma, vahele segama'.

vaheline

- **Ministeeriumidevaheline** koostöö paraneb programmi tulemusena ⇒ **Ministeeriumide** koostöö paraneb programmi tulemusena
- **Vastavalt meievahelisele** telefonivestlusele saadan Teile pakkumise ⇒ **Meie** telefonivestluse **põhjal** saadan Teile pakkumise (vt ka **vastavalt**)
- **Kultuuridevahelised** erinevused: kuidas edukalt ületada kultuuribarjääre ⇒ **Kultuuride** erinevused: kuidas edukalt ületada kultuuribarjääre
- Seminari eesmärk on parandada **osakondadevahelist** suhtlemist ja koostööd ⇒ Seminari eesmärk on parandada **osakondade** suhtlemist ja koostööd / Seminari eesmärk on parandada suhtlemist ja koostööd **osakondade vahel**
- **Linnadevaheliste kauguste** arvestamisel on võetud arvesse ainult kattega teed ⇒ **Linnade vahekauguste** arvestamisel on võetud arvesse ainult kattega teed
- ☞ Sageli ülearune. Mõnikord saab lühemalt ja lihtsamalt väljenduda sõnaga **vahe**l või liitsõna abiga. Liita on mõtet ainult neid tüvesid, mis on mõiste väljendamiseks hädavajalikud. Terminite kompaktsus vähendab teksti liiasust ja lõtvust.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/liialdagem.html> (Argo Mundi artikkel „Liialdagem mõõdukalt!”)

vahendid *mitm* (vene *средства*)

1. MAJ ⇒ rahalised vahendid
  - 2004. aasta looduskahju hüvitamiseks puuduvad **vahendid** ⇒ 2004. aasta looduskahju hüvitamiseks puuduvad **rahalised vahendid**
2. (*üldkeeles*) ⇒ summad, raha
  - Riik eraldab **vahendid** õpetajate täienduskoolituseks ⇒ Riik eraldab **raha**

õpetajate täienduskoolituseks

- Töötajate palkade tõstmiseks on **vahendid** ette nähtud ⇒ Töötajate palkade tõstmiseks on **summad** / **raha** ette nähtud

☞ Sõna *vahendid* võib teha sisu ebatäpseks. Venepärane väljend.

Vt ka **rahad**, **täiendavad rahalised vahendid**

vajadusel ⇒ vajaduse korral

- Eelnõu koostamise täpsema korralduse määrab **vajadusel** linnavalitsus ⇒ Eelnõu koostamise täpsema korralduse määrab **vajaduse korral** linnavalitsus
- Vastutavad isikud ning asutuste juhid esitavad **vajadusel** eelarve täpsustused või põhjendatud vastulaused ⇒ Vastutavad isikud ning asutuste juhid esitavad **vajaduse korral** eelarve täpsustused või põhjendatud vastulaused
- ☞ Pikem *korral*-tarind võib olla selgem kui alalütlevas käändes *vajadusel*.

valdav enamus, valdav enamik ⇒ **enamik**, suurem osa; **enamus**, arvuline ülekaal

- Riigikogu liikmete **valdav enamus** ütles valimisliitudele kindlalt ei ⇒ Riigikogu liikmete **enamus** ütles valimisliitudele kindlalt ei / **Enamik** Riigikogu liikmeid ütles valimisliitudele kindlalt ei
- **Valdav enamus** lepingupartneritest peab koostööd haigekassaga heaks ⇒ **Enamik** / **Suurem osa** lepingupartneritest peab koostööd haigekassaga heaks
- **Valdavat enamust** arsti poole pöörduvatest haigetest on võimalik ravida ambulatoorselt ⇒ **Enamikku** / **Suuremat osa** arsti poole pöörduvatest haigetest on võimalik ravida ambulatoorselt
- **Valdav enamik** Eesti ettevõtteid on erastatud ⇒ **Enamik** / **Suurem osa** Eesti ettevõtteid on erastatud
- Meie seminaridel ja koolitustel kasutatavad meetodid sobivad **valdavale enamikule** meestest ⇒ Meie seminaridel ja koolitustel kasutatavad meetodid sobivad **enamikule** / **suuremale osale** meestest
- ☞ Kantseliitlik ja liiane väljend. *Valdav* on siin üleaarune sõna.

valguses PILTL

1. *miski mingil kujul esinevana, esitatuna, näidatuna*

- Näeb asju õiges **valguses** (*piltlikult: näeb tõde*)

2. (*inglise in light of something*)

- Elektriraudtee värbab uute rongide **valguses täiendavat personali** ⇒ Elektriraudtee värbab uute rongide **jaoks** / **tõttu lisapersonali** (vt ka **täiendav**)
- Kõrgkoolijuhtidega arutati koostöövõimalusi rakendunud kõrgharidusreformi **valguses** ⇒ Kõrgkoolijuhtidega arutati koostöövõimalusi rakendunud kõrgharidusreformi **teemal**
- Keskkonnastutusest keskkonnastutuse seaduse **valguses** ⇒ Keskkonnastutusest keskkonnastutuse seaduse **kontekstis**
- Pank soovib alanud **õppeaasta valguses** vähendada kindlustamata laste arvu Eestis ⇒ Pank soovib alanud **õppeaastal** vähendada kindlustamata laste arvu Eestis
- ☞ Inglise keele mõjuline kasutus. Väljend *millegi valguses* võib mõjuda liialdatult või teha lause kohmakaks.

valideerima

1. INFO *andmete ja nende vormingu õigsust kontrollima*
  2. (inglise *validate*) ⇒ kehtestama, kinnitama, seadusjõuliseks tegema, kehtivust kontrollima
    - Tööandja **valideerib** kaitsetasemed ⇒ Tööandja **kehtestab** kaitsetasemed
    - Kogutud vere transport verekeskusesse peab olema **valideeritud** ⇒ Kogutud vere transport verekeskusesse peab olema **reeglitekohane / kontrollitud**
    - Ühissõidukisse sisenedes tuleb sõidukaart **valideerida** ⇒ Ühissõidukisse sisenedes tuleb sõidukaardi **kehtivus kinnitada** / Ühissõidukisse sisenedes tuleb sõidukaart **märgistada**
- ☞ Toorlaen, mille asemel on sageli parem kasutada täpsemat sõna, samuti tähenduse ebasoovitav laienemine.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

valitsetus (inglise *governance*) ⇒ valitsemistava, valitsemisviis, valitsuskorraldus; haldus, haldusviis

- Järgneva põlvkonna põhiülesanne on tagada üha enam kokkupõimuva maailma toimiv **valitsetus** ⇒ Järgneva põlvkonna põhiülesanne on tagada üha enam kokkupõimuva maailma toimiv **valitsuskorraldus / haldusviis**
  - Euroopa Liidu liikmesriigid toimivad keerulistes mitmetasandilise **valitsetuse** süsteemides ⇒ Euroopa Liidu liikmesriigid toimivad keerulistes mitmetasandilise **valitsuskorralduse** süsteemides
- ☞ Tuletis **valitsetus** tähendab 'talitsetus, vaoshoitus'. *Governance* tähistab aga pigem poliitilist valitsemistava. Soovitame kasutada sõna *governance* tõlkena selgemaid sõnu.

valitsusväline organisatsioon (inglise *non-governmental organisation*) ⇒ vabaühendus

- Eesti Roheline Liikumine on 1988. aastal asutatud keskkonnakaitsega tegelev **valitsusväline organisatsioon** ⇒ Eesti Roheline Liikumine on 1988. aastal asutatud keskkonnakaitsega tegelev **vabaühendus**
  - 1. septembril 2003. aastal loodi **valitsusväline organisatsioon** MTÜ AIDS-i Ennetuskeskus ⇒ 1. septembril 2003. aastal loodi **vabaühendus** MTÜ AIDS-i Ennetuskeskus
- ☞ Pika sõnaühendi asemel on mugavam kasutada lühemat sõna.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid3/sonavoistlus.html> (Tiiu Ereli artikkel „Sõnavõistlus andis uued eesti sõnad”)

varasemalt <määrsõnana> ⇒ enne, varem

- Summa peab olema **varasemalt** esitatud kirjalikus kinnituses kokku lepitud ⇒ Summa peab olema **varem** esitatud kirjalikus kinnituses kokku lepitud
  - Teaduse populariseerimise projektivõistlusel toetatakse põnevaid projekte rohkem kui **varasemalt** ⇒ Teaduse populariseerimise projektivõistlusel toetatakse põnevaid projekte rohkem kui **varem / enne**
  - Kui **varasemalt** oled e-kooli kasutanud, kehtib ka eelmine kasutajatunnus ⇒ Kui oled **enne** e-kooli kasutanud, kehtib ka eelmine kasutajatunnus
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

vastane <omadussõnana>

- Ka rongijaama pääseb raskustega, sest Tamsalus ei tehta tänavatele **libedusvastast tõrjet** ⇒ Ka rongijaama pääseb raskustega, sest Tamsalus ei tehta tänavatele **libedustõrjet**
  - Vajalik on pidev kartuli lehemädaniku **vastane tõrje** alates esimesest nakatumisest ⇒ Vajalik on pidev kartuli lehemädaniku **tõrje** alates esimesest nakatumisest
  - Ravim võib vähendada **suhkurtõvevastaste ravimite** toimet ⇒ Ravim võib vähendada **suhkurtõveravimite** toimet
  - Toitev **kortsuvastane kreem** parandab naha struktuuri ⇒ Toitev **kortsukreem** parandab naha struktuuri
- ☞ Sageli liigne sõna. Sõnaühendi asemel võiks paljudel juhtudel kasutada liitsõna, mis on selgem. Liita on mõtet ainult neid tüvesid, mis on mõiste väljendamiseks hädavajalikud. Terminite kompaktsus vähendab teksti liiasust ja lõtvust.

▷ *Loe lisaks:* ➦

<http://dSPACE.utlib.ee/dSPACE/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Ereli raamat „Terminiõpetus”, lk 274 jj)

vastastikuselt <määrsõnana> ⇒ vastastikku

- Organisatsioone liidavad ühised strateegilised huvid ning valmidus **vastastikuselt** kasulikuks koostööks ⇒ Organisatsioone liidavad ühised strateegilised huvid ning valmidus **vastastikku** kasulikuks koostööks
  - Kõik Tartu Uisukooli õpilased, õpilaste esindajad, treenerid ja klubi juhtkond kohustuvad käituma **vastastikuselt** korrektselt ja lugupidavalt ⇒ Kõik Tartu Uisukooli õpilased, õpilaste esindajad, treenerid ja klubi juhtkond kohustuvad käituma **vastastikku** / **üksteisega** / **teineteisega** korrektselt ja lugupidavalt
  - Eesmärk oli luua kontakte inimeste ning organisatsioonidega, kellega oleks võimalus teha edaspidi **vastastikuselt** huvipakkuvat koostööd ⇒ Eesmärk oli luua kontakte inimeste ning organisatsioonidega, kellega oleks võimalus teha edaspidi **vastastikku** huvipakkuvat koostööd
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-mäarsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

vastav <millele>

1. millegagi *vastavuses olev, kooskõlaline, sobiv, asjakohane, õige*

- Leidke oma taotluse või teate sisule **vastav** vorm

2.

- Üürikomisjoni otsusega tunnistati üüri suurendamine seaduslikuks ning **vastav otsus** jõustus 30. mail ⇒ Üürikomisjoni otsusega tunnistati üüri suurendamine seaduslikuks ning **otsus** jõustus 30. mail
- Tehnilise kontrolli **teostamise** korda reguleerib **vastav määrus** ⇒ Tehnilise kontrolli korda reguleerib **määrus** (vt ka **teostama**)
- Ametlikel üritustel tuleb kanda **vastavat** riietust ⇒ Ametlikel üritustel tuleb

kanda **sobivat** / **kohast** riietust

☞ Sageli üleliigne või asendatav sõna, mis teeb teksti kantseliitlikuks.

vastavalt ⇒ järgi, kohaselt, põhjal, alusel

- Äikese- ja tormikahjud hüvitatakse **vastavalt** lepingule ⇒ Äikese- ja tormikahjud hüvitatakse lepingu **järgi** / **kohaselt** / **põhjal** / **alusel**
  - Ravimite võtmine lõpetage **vastavalt** arsti korraldusele ⇒ Ravimite võtmine lõpetage arsti korralduse **järgi** / **põhjal** / **alusel**
  - **Vastavalt** kokkuleppele muudetakse mõningaid eeskirju ⇒ Kokkuleppe **järgi** / **põhjal** muudetakse mõningaid eeskirju
  - **Vastavalt** meie tänasele jutuajamisele saadan tutvumiseks seminari programmi ⇒ Meie tänase jutuajamise **põhjal** / **järele** saadan tutvumiseks seminari programmi
  - Edaspidi hakatakse üritusi korraldama **vastavalt iga nädal** ⇒ Edaspidi hakatakse üritusi korraldama **iga nädal**
- ☞ Kantseliitlik sõna, mille asemel on paremad teised väljendid. Vahel ka ülearune.

Vt ka **vastav**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised mäarsõnad”)

vastupidiselt <mäarsõnana> ⇒ vastupidi

- **Vastupidiselt** Euroopa tavadele ei võta meie ettevõtjad puudega inimest tööle ⇒ **Vastupidi** Euroopa tavadele ei võta meie ettevõtjad puudega inimest tööle
  - Läti kaalub Eestile **vastupidiselt** öise alkoholimüügi keelu lõpetamist ⇒ Läti kaalub **vastupidi** Eestile öise alkoholimüügi keelu lõpetamist
  - Ebaprofessionaalne suhtekorraldus võib aga mõjuda **vastupidiselt**: organisatsiooni maine langeb ⇒ Ebaprofessionaalne suhtekorraldus võib aga mõjuda **vastupidi**: organisatsiooni maine langeb
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **-pidiselt**, **seespidiselt**, **välispidiselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised mäarsõnad”)

vastustama ⇒ vastu olema, vastu seisma, vastu panema, vastu tegutsema, vastu töötama

- Eestimaal pole maksumaksjat, kes **vastustaks** põllumajanduse toetamist riigikassast ⇒ Eestimaal pole maksumaksjat, kes **oleks vastu** põllumajanduse toetamisele riigikassast
  - Euroopas **vastustatakse** Venemaa katseid kasutada energiat strateegilise välispoliitilise tööriistana ⇒ Euroopas **pannakse vastu** Venemaa katsetele kasutada energiat strateegilise välispoliitilise tööriistana
  - Meeleavaldajad Tallinnas ja Tartus on käinud **vastustamas** Eesti-Vene piirilepingu võimalikku sõlmimist ⇒ Meeleavaldajad Tallinnas ja Tartus on **tegutseud** Eesti-Vene piirilepingu võimaliku sõlmimise **vastu**
- ☞ Ebamäärase sisuga tegusõnale võiks eelistada täpsemaid sõnaühendeid.

vautšer

1. MAJ erastamisväärtpaber Venemaal

2. (inglise *voucher*) ⇒ garantiikiri, tõend, kviitung; sooduskupong, soodustuskupong, kinkekaart

- **Vautšeritega** saab tavapärasest soodsama hinnaga kaupu ja teenuseid ⇒ **Sooduskupongidega** saab tavapärasest soodsama hinnaga kaupu ja teenuseid
  - Koolitusel osalemiseks tuleb esitada ostuga kaasa antud **vautšer**, millega osaleja end meie kodulehel registreeris ⇒ Koolitusel osalemiseks tuleb esitada ostuga kaasa antud **garantiikiri / tõend**, millega osaleja end meie kodulehel registreeris
  - **Vautšer** tagab majutusteenuse osutamise hotelli **poolt** ⇒ **Garantiikiri / Kviitung** tagab majutusteenuse hotellis (vt ka **poolt**)
  - Anname alkomeetri ostjale kaasa **vautšeri** tasuta massaažiks ⇒ Anname alkomeetri ostjale kaasa tasuta massaaži **kinkekaardi**
- ☞ Toorlaen inglise keelest, mille asemel on parem kasutada täpsemat omasõna või vanemat võõrsõna.

veeavarii ⇒ torurike, veetorustiku rike, küttetorustiku rike

- **Veeavarii likvideerimine** Endla tänaval võib kesta pikalt ⇒ **Veetorustiku parandus** Endla tänaval võib kesta pikalt
  - **Veeavariist** tekkinud kahjud korvab üürikorterite omanik ⇒ **Torurikkest** tekkinud kahjud korvab üürikorterite omanik
- ☞ *Avarii* tähendab 'laeva-, liiklus-, tööõnnetus; merikahju'. Kirjakeeles ei soovitata seda sõna kasutada tähenduses 'tõrge, rike'.
Vt ka **elektriavarii**, **gaasiavarii**

veelkordselt <määrsõnana> ⇒ veel kord

- Sotsiaalkomisjon arutas eile **veelkordselt** õiguskantsleri ettepanekut ⇒ Sotsiaalkomisjon arutas eile **veel kord** õiguskantsleri ettepanekut
  - Tuletame **veelkordselt** meelde, et alates 1. jaanuarist 2003 on võimalik internetis näha kõiki meditsiiniraamatukokku saabunud raamatuid ⇒ Tuletame **veel kord** meelde, et alates 1. jaanuarist 2003 on võimalik internetis näha kõiki meditsiiniraamatukokku saabunud raamatuid
  - **Käesoleva** konverentsi eesmärk ongi **veelkordselt** teadvustada e-raha arengu probleeme ⇒ Konverentsi eesmärk ongi **veel kord** teadvustada e-raha arengu probleeme (vt ka **käesolev**)
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks*: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

vernakulaarne (inglise *vernacular*) ⇒ kohalik, kohalikus stiilis; kodumaine, pärismaine

- Türi vanemate elamute arhitektuur on lakooniline, **vernakulaarne** ⇒ Türi vanemate elamute arhitektuur on lakooniline, **Türile iseloomulik**
- Võistluse eesmärk on saada **vernakulaarse arhitektuuri** traditsioonist lähtuva uushoonestuse kuvandeid ⇒ Võistluse eesmärk on saada **rahvaarhitektuuri / kohaliku arhitektuuri / kohaliku pärandkultuuri** traditsioonist lähtuva uushoonestuse kuvandeid

☞ Laialivalguva sisuga toorlaen, mida on sageli võimalik asendada täpsema sõnaga.

vernakulaarne arhitektuur ⇒ rahvaarhitektuur

vetarst (vene *ветерач*) ⇒ loomaarst, veterinaararst

- Otsime oma farmi meeskonda **vetarsti**-farmijuhatajat ⇒ Otsime oma farmi meeskonda **veterinaararsti**- / **loomaarsti**-farmijuhatajat
- Protokoll on volitatud koostama ja õigusrikkumist arutama valla **vetarst** ja valla konstaabel ⇒ Protokoll on volitatud koostama ja õigusrikkumist arutama valla **veterinaararst** / **loomaarst** ja valla konstaabel

☞ Vene keele mõjuline lühendliitsõna. Kui liitsõna täiendsõna lühendatakse, tuleb kasutada sidekriipsu: *vet-arst* (vrd nt *t-liige* 'tegevliige', *reg-nr* 'registreerimisnumber'). Ametlikes tekstides on korrektsem eelistada lühendile terviksõna.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/24279/9789949117239.pdf?sequence=1> (Tiiu Erelti raamat „Terminiõpetus”, lk 291)

viigiliselt ⇒ viigiga, viiki

- Meistrite liiga poolfinaal **lõppes viigiliselt** ⇒ Meistrite liiga poolfinaal **lõppes viigiga** / **jäi viiki**

- Normaalaeg lõppes **viigiliselt** 70 : 70 ⇒ Normaalaeg lõppes **viigiga** 70 : 70

☞ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

vintaaž, vintidž → **vintage**

☞ Sõna *vintage* on inglise keelest laenatud sõna, mille kaugem algupära on prantsuse *vendange*. Mugand „vintaaž” pole seega kuidagi põhjendatud. Mugandi „vintidž” asemel on parem leida sobiv ja täpne omasõna või kasutada ingliskeelset tsitaatsõna.

vintage [vintidž] (inglise)

1. <nimisõnana> aastakäigu-, väärt-

2. <omadussõnana> retro-, ajalooline, nostalgiline, igihaljas

☞ Me ei soovita kasutada mugandit **vintidž** või **vintaaž**. Paremtulemus on leida sobiv ja täpne omasõna või kasutada ingliskeelset tsitaatsõna.

vintage-mööbel ⇒ retromööbel, vanamööbel

vintage-rõivad ⇒ väärrõivad, aastakäigurõivad; retrorõivad

visionaarne

1. nägemuslik, viirastuslik

2. kujutuslik, visiooni loov

☞ Me ei soovita kasutada tuletist **visionäärne**.

visionäärne ⇒ **visionaarne**, visiooni-, ideede

- Euroopa Liit kannatab **visionäärse kriisi** all ⇒ Euroopa Liit kannatab **visionaarse kriisi** / **ideede kriisi** all

- Õppeaine üldeesmärk on õpetada kursusel analüüsima **erinevaid** kontekste ja looma nende analüüsidele toetuvaid **visionäärseid** kontseptsioone ⇒ Õppeaine üldeesmärk on õpetada kursusel analüüsima **eri** kontekste ja looma nende analüüsidele toetuvaid **visionaarseid kontseptsioone** / **visioonikontseptsioone** (vt ka **erinev**)
- Suure riskiga **visionäärsete** teaduslike koostööprojektide toetamine on vajalik uue tulevikutehnoloogia aluste edukaks väljaselgitamiseks ⇒ Suure riskiga **visionaarse** / **visioonirohkete** / **visioone loovate** teaduslike koostööprojektide toetamine on vajalik uue tulevikutehnoloogia aluste edukaks väljaselgitamiseks
- ✍ Õigekirjaviga. Sõna *visionaarne* tuleb prantsuse sõnast *visionnaire*. Sellelaadsed omadussõnad mugandatakse eesti keelde liitega *-aarne* (mitte *-äärne*), vrd nt *autoritaire* › autoritaarne, *solidaire* › solidaarne, *totalitaire* › totalitaarne.

visuaal *see, mis on nähtaval või nähtavaks tehtud, nähtav külg, nähtav pilt*

- Uue **visuaali** väljatöötamiseks kulus teatril Valkna kinnitusel paarkümmend tuhat krooni ⇒ Uue **kujunduse** väljatöötamiseks kulus teatril Valkna kinnitusel paarkümmend tuhat krooni
- Vana koduleht rõhus **visuaalile** ja esteetilisusele, uue suund on saatekavapõhine kontseptsioon ⇒ Vana koduleht rõhus **väljanägemisele** ja esteetilisusele, uue suund on saatekavapõhine kontseptsioon
- Panga kodulaenureklaamis nimeliselt presidentidele ei viidata **visuaalis** ega kasutada nende õigeid fotosid ⇒ Panga kodulaenureklaamis nimeliselt presidentidele ei viidata ega kasutada nende õigeid fotosid
- ✍ Sageli on parem kasutada täpsemat omasõna kui ähmase tähendusega võõrsõna.

volatiilne (inglise *volatile*), **volatiivne** (inglise *volative*) ⇒ muutlik, kõikuv, püsimatu

- Väärtpaberi hind on lühikese aja jooksul olnud **volatiilne** ⇒ Väärtpaberi hind on lühikese aja jooksul olnud **muutlik** / **kõikuv**
- Hoolimata võlakriisist kukkus **ülivolatiilne** kuu börsidel suhteliselt hästi välja ⇒ Hoolimata võlakriisist kukkus **väga muutlik** kuu börsidel suhteliselt hästi välja
- Pank teatas, et euribor võib lühikeses **ajaperioodis** olla väga **volatiivne** ⇒ Pank teatas, et euribor võib lühikese **aja jooksul** olla väga **kõikuv** (vt ka **periood**)
- ✍ Põhjendamatu toorlaen inglise keelest. Omasõna on sageli täpsem.
- ▷ *Loe lisaks:* ✍ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/043.pdf> (Maire Raadiku artikkel „Võõrad võõrsõnad”)

volontäär *vabatahtlik*

- ✍ NB! Sõnas **volontäär** on õigekirjaviga.

volontäär ⇒ **volontäär**, vabatahtlik

- **Volontäär** ehk vabatahtlik tugiisik veedab oma hoolealusega aasta jooksul iga nädal paar tundi ⇒ **Volontäär** ehk vabatahtlik tugiisik veedab oma hoolealusega aasta jooksul iga nädal paar tundi
- Ta oli aastal 1924 Tallinna Keskhaiгла sisehaiguste osakonna **volontäärassistend** ⇒ Ta oli aastal 1924 Tallinna Keskhaiгла sisehaiguste

osakonna **volontäärassistent** / **vabatahtlik assistent**

☞ Õigekirjaviga: *volontäär* tuleb prantsuse sõnast *volontaire*.

volüüm (inglise *volume*)

1. *lopsakus*

2. ⇒ valjus, tugevus

• Album kõlas eriti hästi maksimaalse **volüümiga** ⇒ Album kõlas eriti hästi maksimaalse **valjusega** / **tugevusega** / Album kõlas eriti hästi siis, kui seda kuulati **võimalikult valjusti**

3. ⇒ tihedus, kohevus

• Meie firma **volüümi andev** ripsmetušš sobib ka tundlikele silmadele ⇒ Meie firma **paksendav** / **tihendav** ripsmetušš sobib ka tundlikele silmadele

4. ⇒ kõide, väljaanne

• Sõnaraamat ilmus mitmes **volüümis** ⇒ Sõnaraamat ilmus mitmes **köites** / **väljaandes**

☞ Tähenduse põhjendamatu laienemine inglise keele mõjul.

Soovitame kasutada sõna *volüüm* üksnes kehavormi tähenduses.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Kimbuke sõnasoovitusi”, lk 21)

voorupõhiselt <määrsõnana> ⇒ voorude põhjal, voorude alusel, mitmes voores, voores kaupa

• Toetust antakse **voorupõhiselt** ⇒ Toetust antakse **voorude alusel** / **mitmes voores**

• **Käesoleval** aastal rahastatakse algajate ettevõtjate abitaotlusi **voorupõhiselt** ⇒ **Sel** aastal rahastatakse algajate ettevõtjate abitaotlusi **vooru kaupa** (vt ka **käesolev**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde.

Vt ka **-põhiselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

vualeeritud (prantsuse *voiler*) ⇒ varjatud

• Rassismi ja ksenofoobiat kajastavad internetifoorumites sageli **vualeeritud** üleskutsed ⇒ Rassismi ja ksenofoobiat kajastavad internetifoorumites sageli **varjatud** üleskutsed

• Ta tegi artiklis **vualeeritud** kriitikat valitsuse pihta ⇒ Ta tegi artiklis **varjatud** kriitikat valitsuse pihta

☞ Toorlaen, mille asemel on selgem kasutada omasõna.

võimalusel ⇒ võimaluse korral

• **Võimalusel** maksta jõulutoetust **paljulapseliste** perede igale lapsele ⇒ **Võimaluse korral** maksta jõulutoetust **lasterikaste** / **lasterohkete** perede igale lapsele (vt ka **paljulapseline**)

• Ta on valmis **võimalusel** linnapeana tööle asuma ⇒ Ta on valmis **võimaluse korral** linnapeana tööle asuma

☞ Pikem *korral*-tarind võib olla selgem kui alalütlevas käändes **võimalusel**.

võimekus (inglise *capability* v *capacity*)

1. *omadus, mille puhul võimet on üle keskmise (vastand: võimetus)*

2. ⇒ võime, suude, võimalus; oskus

- Kauba või teenuse **müügivõimekuse** väljaselgitamiseks korraldatakse proovimüük ⇒ Kauba või teenuse **müügivõime** / **müügivõimaluse** / **müügisuute** väljaselgitamiseks korraldatakse proovimüük

- Linnavalitsus otsib koolitajat, kes arendaks linnavalitsuse liikmete ja osakonnajuhatajate **juhtimisvõimekust** ⇒ Linnavalitsus otsib koolitajat, kes arendaks linnavalitsuse liikmete ja osakonnajuhatajate **juhtimisvõimet** / **juhtimisoskust**

- Päästeameti **võimekus teostada** rannikureostuse korral korjetöid on paranenud ⇒ Päästeameti **korjetöödevõimalused** / **korjetöödesuuted** rannikureostuse korral on paranenud (vt ka **teostama**)

☞ Sõna kasutamine vales tähenduses. Inglise keele mõju.

Vt ka **võimekused**

võimekused *mitm* ⇒ võime, võimalused, suuted

- Näitude alusel selgitatakse välja nii üksuste kui ka staabi **võimekused** ⇒

Näitude alusel selgitatakse välja nii üksuste kui ka staabi **võimed** / **võimalused**

- Euroopa Liidu **iseseisvad kaitsevõimekused** peavad olema ühitatavad NATO **struktuuridega** ⇒ Euroopa Liidu **kaitsevõime** peab olema ühitatav NATO **üksuste kaitsevõimega** (vt ka **struktuur**)

- Maksimaalne lubatud inimeste arv rongis on piiratud rongi tehniliste **võimekustega** ⇒ Maksimaalne lubatud inimeste arv rongis on piiratud rongi tehniliste **võimalustega**

☞ Inglise *capabilities* toortõlge. Mitmusega liialdamine: **võimekus** on ainsuslik sõna.

Vt ka **võimekus**

▷ *Loe lisaks:* ☞ http://www.emakeeleselts.ee/omakeel/2009_2/OK_2009-2_07.pdf (Helika Mäekivi artikkel „Mõttetu mitmus”, lk 63–64)

võimestama *võimekaks, suutlikuks tegema*

Vt ka **empowerment**

võlgnevus

1. *võlguolek*

- Eesmärk on teadvustada võlgnikule ülemäärase **võlgnevuse** põhjusi ja tagajärgi, õpetada võlgnikku tulevikus **võlgnevust** vältima

2. ⇒ võlg

- Palume tasuda **võlgnevus** 40 eurot ⇒ Palume tasuda **võlg** 40 eurot

- Klient ei ole **võlgnevust** tasunud 7 päeva jooksul meeldetuletuskirja saamisest arvates ⇒ Klient ei ole **võlga** tasunud 7 päeva jooksul meeldetuletuskirja saamisest arvates

☞ Sõna kasutamine vales tähenduses.

võta või jäta põhimõte, „**võta või jäta**” **põhimõte** (inglise *use it or lose it*) *põhimõte, mille puhul jäädakse teenust liiga vähesel määral või üldse mitte kasutades sellest ilma* ⇒ kasutuskohustuse põhimõte, kohustusliku kasutamise põhimõte

- Teenuse kohustuslik edasimüük **toimus „võta või jäta” põhimõttel** ⇒ Teenust

pidi edasi müüma **kohustusliku kasutamise põhimõtte** järgi (vt ka **toimuma**)
• Lennuettevõtjad peavad tõstma **võta või jätta põhimõtte kohaldamisläve** 80%-lt 85%-le ⇒ Lennuettevõtjad peavad tõstma **kasutuskohustuse** 80%-lt 85%-le
☞ Toortõlge inglise keelest on eesti keelele võõras. Soovitame selle asemel mõttetõlget.

Vt ka **kasuta või müü põhimõte**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 29, 31)

võtma

- Poiss läks vales kohas üle tee, selle asemel et **võtta tunnel** ⇒ Poiss läks vales kohas üle tee, selle asemel et **kasutada tunnelit**
- Lennujaamast tuleb **võtta buss**, mis viib Taksimi väljakule ⇒ Lennujaamast tuleb **valida buss / istuda bussile**, mis viib Taksimi väljakule
- Pidime sõitma bussiga Burgasesse, et sealt **võtta rong** Karlovsosse ⇒ Pidime sõitma bussiga Burgasesse ja sealt **rongiga** Karlovsosse / Pidime sõitma bussiga Burgasesse, et seal **istuda** Karlovo **rongile**
- Noorteruumi kogunes 57 endist klassikaaslast, et kätt suruda ja ühispilet **võtta** ⇒ Noorteruumi kogunes 57 endist klassikaaslast, et kätt suruda ja ühispilet **teha**
☞ Inglise *take* ei sobi igas eesti väljendis tõlkida 'võtma'.
Vt ka **riski võtma**

võtme- (inglise *key*) ⇒ olulisim, tähtsaim, põhiline, peamine

- Noorte tööhõive on **võtmeküsimus** terves Euroopas ⇒ Noorte tööhõive on **olulisim küsimus / tähtsaim küsimus** terves Euroopas
- Konverentsi **võtmeteema** oli sooline võrdõiguslikkus ⇒ Konverentsi **põhiline teema / peamine teema** oli sooline võrdõiguslikkus
- Tippkohtumise nõupidamise **võtmepeatükk** on areng ja keskkond ⇒ Tippkohtumise nõupidamise **olulisim peatükk / peamine teema** on areng ja keskkond
- Naistel on tarbimisotsuste langetamisel **võtmepositsioon** ⇒ Naistel on tarbimisotsuste langetamisel **juhtpositsioon / tähtis osa**
- Koostöö finantsinspektsiooni ja maksuameti vahel on väga suure tähtsusega, aga **võtmeroll jääb** maksuametile ⇒ Koostöö finantsinspektsiooni ja maksuameti vahel on väga tähtis, aga **põhilised otsused teeb** maksuamet (vt ka **roll**)
☞ Stampväljend, mille kasutusega sageli liialdatakse.

Vt ka **võtmekompetents**

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 31, 32)

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/kui-paneks-votmed-veidikeseks-ajaks-kappi/#more-1611> (Helika Mäekivi artikkel „Kui paneks võtmed veidikeseks ajaks kappi?”)

võtmed kätte, „võtmed kätte” (inglise *turnkey*) ⇒ võtmevalmis, täisvalmis

- Tegeleme hoonete ehitusega kuni **võtmed kätte valmiduseni** ⇒ **Ehitame**

võtmevalmis hooneid / täisvalmis hooneid

• Elektriijaama jäätmeenergiaplokki ehitas „võtmed kätte” lepingu alusel Prantsuse ettevõtte ⇒ Elektriijaama jäätmeenergiaplokki ehitas täisvalmis ehituse lepingu alusel Prantsuse ettevõtte

☞ Toortõlge inglise keelest on eesti keelele võõras. Soovitame selle asemel sobivat mõttetõlget.

▷ Loe lisaks: ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/358dffbbec8a7df11fa32d841b4585eb.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Ahelliitsõnad”, lk 28, 30)

võtmekompetents (inglise *core competence*), võtmekompetentsid

mitm ⇒ põhipädevus, põhioskused

• 21. sajandi võtmekompetents on tervikpildi nägemise oskus ⇒ 21. sajandi põhipädevus on tervikpildi nägemise oskus

• Juhi võtmekompetents on oskus saada muutuvas keskkonnas hakkama ⇒ Juhi põhipädevus on oskus saada muutuvas keskkonnas hakkama

• Need võtmekompetentsid peavad olema välja kujunenud põhikooli lõpuks ⇒ Need põhioskused peavad olema välja kujunenud põhikooli lõpuks

• Täiskasvanutele on loodud tasuta õppimisvõimalused võtmekompetentside arendamiseks ⇒ Täiskasvanutele on loodud tasuta õppimisvõimalused põhipädevuse / põhioskuste arendamiseks

☞ Sõnu kompetents ja pädevus ei sobi kasutada mitmuses, need on loendamatud nimisõnad. Sageli liialdatakse sõnaga võtme-, selle stampväljendi asemel on muud sõnad tihtipeale täpsemad.

Vt ka võtme-

välispidiselt <määrsõnana> ⇒ välispidi, välispidine; väljastpoolt

• Kasutatakse välispidiselt reumaatiliste valude vaigistamiseks ⇒ Kasutatakse välispidi reumaatiliste valude vaigistamiseks

• Klooramfenikooli sisaldavate ravimite kasutamise keeld laieneb ka välispidiselt manustatavatele ravimitele ⇒ Klooramfenikooli sisaldavate ravimite kasutamise keeld kehtib ka välispidistele ravimitele (vt ka laienema)

• Koolimajal uuendati fassaad, soojustati katus, remonditi küttesüsteem ning uuendati veel üht-teist peamiselt välispidiselt ⇒ Koolimajal uuendati fassaad, soojustati katus, remonditi küttesüsteem ning uuendati veel üht-teist peamiselt väljastpoolt / väljast

☞ Ületuletus – /t-liide ei anna sõnale midagi juurde. /t-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Mõnikord on võimalik asendada omadussõnaga.

Vt ka -pidiselt, seespidiselt, vastupidiselt

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „/t-liitelised määrsõnad”)

väljakutse

1. väljakutsumine, kutse

2. (inglise *challenge*) ⇒ ülesanne, katsumus, proovikivi; probleem, raskus; keeruline

• Euroopa Liidule on uute liikmete vastuvõtt samal ajal kavandatavate sisemiste reformidega keerukas väljakutse ⇒ Euroopa Liidule on uute liikmete

vastuvõtt samal ajal kavandatavate sisemiste reformidega keerukas **ülesanne**

- Ettevõtjate vajadus suurendada tootlikkust on **väljakutse**, mida eirata on võimatu ⇒ Ettevõtjate vajadus suurendada tootlikkust on **ülesanne** / **probleem**, mida eirata on võimatu

- Eesti riigijuhid seisavad silmitsi väga tõsise **väljakutsega** ⇒ Eesti riigijuhid seisavad silmitsi väga tõsise **katsumusega**

- Majanduskriis tuletab meile **jätkuvalt** meelde, et kõik piirkonnad peavad leidma viisi, kuidas ülemaailmsetele **väljakutsetele vastu astuda** ⇒ Majanduskriis tuletab meile meelde, et kõik piirkonnad peavad leidma viisi, kuidas ülemaailmsete **probleemidega toime tulla** (vt ka **jätkuvalt**)

- Keeleline mitmekesisus on Euroopale **väljakutse** ⇒ Keeleline mitmekesisus on Euroopale **keeruline**

☞ Inglise sõnal *challenge* on eesti keeles palju tõlkevasteid, mitte ainult **väljakutse**. Soovitame selle ähmase sisuga stampsõna kõrval mitte unustada ka teisi täpsema ja konkreetsema sisuga sünonüüme.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 14–16)

välja laenutama ⇒ laenutama, välja laenama

- Üks Sydney firma on kõik oma 2000 suurt telerit **välja laenutanud** ⇒ Üks Sydney firma on kõik oma 2000 suurt telerit **välja laenanud**

- Teeninduspunktid mitte üksnes **ei laenuta abivahendeid välja**, vaid annavad ka abivajajale nõu ja õpetavad teda vahendit kasutama ⇒ Teeninduspunktid mitte üksnes **ei laenuta abivahendeid**, vaid annavad ka abivajajale nõu ja õpetavad teda vahendit kasutama

☞ Liiane väljend, sest sõna *laenutama* juba sisaldab tähendust 'välja'.

välja lubama ⇒ lubama, lubadusi andma

- Tartu Pere Leib **lubas välja julge eesmärgi**: jõuda sügisesel eurodebüüdil nelja hulka ⇒ Tartu Pere Leib **andis julge lubaduse**: jõuda sügisesel eurodebüüdil nelja hulka

- Kontserdi korraldaja ei tahtnud **välja lubada** enneolematut vaatemängu ⇒ Kontserdi korraldaja ei tahtnud **lubada** enneolematut vaatemängu

☞ Liiane väljend, sest sõna *välja* pole mõistmise seisukohalt vaja.

välja lülitama

1. TEHN *mehhanismi seiskama, vooluahelat sulgema*

2. ⇒ välja jätma, kustutama, eirama; kahjutuks tegema, peatama

- Dotatsioonide arutamisel **lülitab** Riigikogu eelnõu tekstist **välja** punkti kaks ⇒ Dotatsioonide arutamisel **jättis** Riigikogu eelnõu tekstist **välja** punkti kaks / Dotatsioonide arutamisel **kustutas** Riigikogu eelnõu tekstist punkti kaks

- Kartuli mädabakteri saab laboris **välja lülitada** ⇒ Kartuli mädabakteri saab laboris **kahjutuks teha** / **peatada**

☞ Stampväljend, mille kasutusega sageli liialdatakse. Saab asendada täpsema ja neutraalsema sõnaga.

Vt ka **lülitama**

välja pakkuma ⇒ pakkuma

- Läti parteid ei rutta presidendikandidaate **välja pakkuma** ⇒ Läti parteid ei rutta presidendikandidaate **pakkuma**
- Tähtis on töötajaid ärgitada **välja pakkuma** uusi ja huvitavaid ideid ⇒ Tähtis on töötajaid ärgitada **pakkuma** uusi ja huvitavaid ideid
- ☞ Liiane väljend, sest sõna *välja* ei ole mõistmise seisukohalt vaja.

väljapoolt, väljaspoolt ⇒ väljastpoolt

- Ehitussektorit mõjutavad **väljaspoolt** tulevad ohud ⇒ Ehitussektorit mõjutavad **väljastpoolt** / **mujalt** tulevad ohud
- Pildil on rongi ukсед **väljapoolt** ⇒ Pildil on rongi ukсед **väljastpoolt** / **väljast**
- ☞ Väär sõnakuju, eri vormide väär kokkusulatamine: sisseütlev kääne (*kuhu?*) on *väljapoole*, seesütlev kääne (*kus?*) on *väljaspool*, seestütlev kääne (*kust?*) on *väljastpoolt*.
- Vt ka **väljaspoole**

välja selekteerima ⇒ välja valima, selekteerima

- Sobivad õekandidaadid **selekteeritakse välja** meditsiinikoolis vestluse teel ⇒ Sobivad õekandidaadid **valitakse välja** / **selekteeritakse** meditsiinikoolis vestluse teel
- Kuidas **selekteerida välja** koondatav töötaja, kellele pole pakkuda ka teist tööd? ⇒ Kuidas **valida välja** / **selekteerida** koondatav töötaja, kellele pole pakkuda ka teist tööd?
- ☞ Liiane väljend. *Välja selekteerima* on tekkinud tegusõnade *välja valima* ja *selekteerima* kokkusulamisel. Sõna *selekteerima* juba sisaldab tähendust 'välja'.

väljaspoole

1. ⇒ väljapoole

- Tartu Kõrgema Kunstikooli õppurid viivad kunsti **väljaspoole** galeriisid ⇒ Tartu Kõrgema Kunstikooli õppurid viivad kunsti **väljapoole** galeriisid

2. ⇒ väljaspool

- **Väljaspoole** Karksi-Nuiat **teostatavate** tööde korral on võimalik kehtestada teistsugune tasu ⇒ **Väljaspool** Karksi-Nuiat **tehtavatele** töödele on võimalik kehtestada teistsugune tasu (vt ka **teostama**)
- ☞ Väär sõnakuju, eri vormide väär kokkusulatamine: sisseütlev kääne (*kuhu?*) on *väljapoole*, seesütlev kääne (*kus?*) on *väljaspool*, seestütlev kääne (*kust?*) on *väljastpoolt*.
- Vt ka **väljapoolt**, **väljaspoolt**

välja tooma

1. *välja aitama*

- Päästjad **tõid** mehe tulest **välja**

2. (vene *вывести*) ⇒ esile tõstma, näitama, esitama, tähelepanu juhtima, rõhutama

- Sadamaseaduse eelnõus on eraldi **välja toodud** sadamakapteni institutsioon ⇒ Sadamaseaduse eelnõus on eraldi **esile toodud** / **näidatud** sadamakapteni institutsioon
- Nõuetekohase menetluse huvides pean ma **välja tooma** eelkõige kaks

küsimust ⇒ Nõuetekohase menetluse huvides pean ma **esile tõstma** eelkõige kaks küsimust / Nõuetekohase menetluse huvides pean ma **tähelepanu juhtima** eelkõige kahele küsimusele

- Tegevuskavas peaks selgelt **välja tooma**, milline on mahepõllumajanduse panus järgmistes valdkondades ⇒ Tegevuskavas peaks selgelt **näitama** / **esitama**, milline on mahepõllumajanduse panus järgmistes valdkondades

3. (vene *вывести*) ⇒ **esitama**, **nimetama**

- Nimede **väljatoomine** kaitsepolitsei aastaraamatus pole eesmärk omaette ⇒ Nimede **nimetamine** kaitsepolitsei aastaraamatus pole eesmärk omaette

- Kollektiivsete koondamiste puhul peab tööandja ametiühingule **välja tooma** koondamise põhjused ⇒ Kollektiivsete koondamiste puhul peab tööandja ametiühingule **esitama** / **nimetama** koondamise põhjused

☞ Vene keele mõjuline sõna, mille asemel sobib sageli kasutada täpsemaid väljendeid.

väljund

1. EL *elektroonika- ja küberneetikaseadmete osa, infotöötlussüsteemi väljapoole edastatav info või seda sisaldav paber, plaat vms*

2. MAJ *toodetud kaubad ja teenused*

3. ⇒ võimalus, alus, tulemus

- Riigikogu peamisest **väljundist** – seadustest – on umbes 70% sõnastatud nii, et need on rahvale mõistetamatud ⇒ Riigikogu peamisest **tööst** – seadustest – on umbes 70% sõnastatud nii, et need on rahvale mõistetamatud

- Seaduseelnõu ütleb, et osakonnal ei olegi ilma kantsleri või ministrita **väljundit** kedagi korralt kutsuda ⇒ Seaduseelnõu ütleb, et osakonnal ei olegi ilma kantsleri või ministrita **võimalust** / **alust** kedagi korralt kutsuda

- Hea **õpiväljund** on mõõdetav ja hinnatav ⇒ Hea **õpitulemus** on mõõdetav ja hinnatav

- Meie kliendid on naised, kes otsivad uusi **väljundeid** hoolitsemaks oma välimuse eest ⇒ Meie kliendid on naised, kes otsivad uusi **võimalusi** / **viise** oma välimuse eest hoolitsemiseks

- Kliinik pakub praktilise **väljundi** lastetusprobleemi lahendamisel ⇒ Kliinik pakub praktilise **võimaluse** / **abi** lastetusprobleemi lahendamisel

☞ Stampsõna, mis teeb lause sisu sageli ähmaseks. Tähenduse põhjendamatu laienemine. Terminid ei ole soovitatav kasutada väljaspool oskuskeelt.

Vt ka **sisend**

▷ Loe lisaks: ☞ <http://www.paevakera.ee/blog/tehnikakujundid-sisend-ja-valjund/> (Helika Mäekivi artikkel „Tehnikakujundid *sisend* ja *väljund*”)

vääristama

1. *kvaliteetsemaks, väärtusliku(ma)ks tegema*

- Eesti Energia tunneb huvi **vääristatud** põlevkivi vastu (*kvaliteetsemaks, väärtuslikumaks tehtud*)

2. ⇒ **väärtustama**

- Mõttekoda **vääristab** kutseharidust ⇒ Mõttekoda **väärtustab** kutseharidust

- Välisministeeriumi soovi **vääristada** esimese presidendi elu ja tegevust tuleb ainult tervitada ⇒ Välisministeeriumi soovi **väärtustada** esimese presidendi elu ja tegevust tuleb ainult tervitada

- Uus teenetemärk oli mõeldud riigikaitsetöö **vääristamiseks** ⇒ Uus

teenetemärk oli mõeldud riigikaitsetöö **tunnustamiseks** / **väärtustamiseks**

☞ Paronüümidel **vääristama** ja **väärtustama** on eri tähendus.

väärtustama *hindama, väärtuslikuks pidama*

☞ NB! Sõna **vääristama** ei tähenda sama mis **väärtustama**.

whistleblower (inglise) *rikkumisest teataja, rikkumisest teavitaja, informaatore, infot andev isik*

wifiseerima ⇒ traadita internetti sisse seadma, wifistama

• New Yorgis on paljude peatänavate ristumiskohad juba **wifiseeritud** ⇒ New Yorgis on paljude peatänavate ristumiskohtades juba **wifi**

• Vahepeal on hoolega tööd tehtud ja mõned bensiinijaamad **wifiseeritud** ⇒ Vahepeal on hoolega tööd tehtud ja mõned bensiinijaamad **wifistatud**

▷ Loe lisaks: ☞

<http://www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=54524/Sirje+M%E4eru.+eerima-tegus%F5na,+%FCksi+ja+teistega.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*eerima-tegusõna: üksi ja teistega*”)

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „*Sõnamoodustusabi*”, lk 100)

win-win (inglise) *kõigile sobiv, soodne, kasulik; mõlemale sobiv, soodne, kasulik*

• Mõlemale on see tegelikult **win-win olukord** ⇒ Mõlemale on see tegelikult **olukord, kus nad võidavad / soodne / kasulik olukord**

• Tarnijate ja klientide partnerluse eesmärgiks seatakse üldjuhul **win-win-olukord** ⇒ Tarnijate ja klientide partnerluse eesmärgiks seatakse üldjuhul **olukord, mis on mõlemale poolele kasulik / soodne**

• Milline oleks **win-win-lahendus** sellises olukorras? ⇒ Milline oleks **kõigile soodne / kasulik lahendus** sellises olukorras?

• Väga oluline on tõestada ametnikele, et kavandatav investeering on **win-win-lahendus** nii investorile kui ka riigile või selle elanikele ⇒ Väga oluline on tõestada ametnikele, et kavandatav investeering on **soodne / kasulik lahendus** nii investorile kui ka riigile või selle elanikele

• Kas eestlane on valmis **win-win-koostööks**? ⇒ Kas eestlane on valmis **koostööks, millest võidavad kõik / kõigile kasulikuks / soodsaks koostööks?**

☞ Kui **win-win** tõlkida otse **võit-võit** või **kõik võidavad**, saab teha kohmaka ahelliitsõna (**võit-võit-olukord** või **kõik-võidavad-olukord**). Kui tõlkida sõnade asemel mõtet, on tulemus ladusam ja eesti keele pärasem.

õ/a *lüh* ⇒ **õa**

• 2013/14. **õ/a** õpib koolis 820 õpilast ja töötab 90 õpetajat ⇒ 2013/14. **õa** õpib koolis 820 õpilast ja töötab 90 õpetajat

☞ Lühendis ei ole soovitatav kasutada kaldkriipsu: **õppeaasta** korrektne lühend on **õa**.

õigeaegselt, õigeajaliselt *<määrsõnana>* ⇒ õigeks ajaks, õigel ajal

• Täname Teid **õigeaegselt** tasutud arve eest ⇒ Täname Teid **õigeks ajaks** /

õigel ajal tasutud arve eest

- Akrediteeringu said kõik väljaanded, kes avalduse **õigeaegselt** esitasid ⇒ Akrediteeringu said kõik väljaanded, kes avalduse **õigeks ajaks / õigel ajal** esitasid
- Projektide põhitaotlused on vormistatud ning esitatud **õigeajaliselt** ⇒ Projektide põhitaotlused on vormistatud ning esitatud **õigeks ajaks / õigel ajal**
- Konkurentsiameti kontroll näitas, et Eesti Post toimetab **õigeaegselt** kohale üle 90% kirjadest ⇒ Konkurentsiameti kontroll näitas, et Eesti Post toimetab **õigeks ajaks / õigel ajal** kohale üle 90% kirjadest
- ⇒ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

õiguseellane JUR isik, kellelt õigusjärgluse korras lähevad üle õigused või kohustused

- ⇒ Õiguskeeles kokku lepitud termin on **õiguseellane**, mitte **õiguseelneja**.

õiguseelneja ⇒ õiguseellane

- **Õiguseelneja** kohustuseks oli linnale kuuluvate eluruumide haldamine ja hooldamine ⇒ **Õiguseellane** kohustuseks oli linnale kuuluvate eluruumide haldamine ja hooldamine
- Hageja töötas kostja **õiguseelneja** juures tiserina ⇒ Hageja töötas kostja **õiguseellaste** juures tiserina
- ⇒ Õiguskeeles kokku lepitud termin on **õiguseellane**.

õigusjärgselt õigusjärglusest tingituna

- **Õigusjärgselt** kuulub maja tema tütrele
- ⇒ *lt*-määrsõna **õigusjärgselt** on tuletatud omadussõnast **õigusjärgne** 'õigusjärglusest tingitud' (mitte teisest määrsõnast), seega sobib kasutada.

õnnestuma korda minema, edukas olema, hästi välja tulema

- Lugu Danske Bankist – kuidas ja miks **me õnnestusime**? ⇒ Lugu Danske Bankist – kuidas ja miks **me olime edukad / meie ettevõtmine korda läks / meid saatis õnn**?
- **Õnnestusime** aastatel 2007–2013 ettevõtlusõppe **arengutes** ⇒ Aastatel 2007–2013 ettevõtlusõpe **õnnestus** (vt ka **arengud**)
- Protsessis oli üksjagu katsetamist, aga võib tõdeda, et **me õnnestusime** ⇒ Protsessis oli üksjagu katsetamist, aga võib tõdeda, et **meil läks hästi / me olime edukad / meil läks see ettevõtmine korda**
- ⇒ Eesti keeles ei sobi öelda „ta õnnestus”, see on inglise (*he succeeded*) või soome mall (*hän onnistui*). Eesti keeles õnnestuvad ettevõtmised, mitte need, kes asju ette võtavad.
- Vt ka **ebaõnnestuma**

õppekursioon ⇒ õppekäik, ekskursioon

- 25. jaanuaril toimub gümnaasiumiõpilaste **õppekursioon** Tallinna ⇒ 25.

jaanuaril toimub gümnaasiumiõpilaste õppekäik / ekskursioon Tallinna

• Loodusprojekti „Märka ja aita” raames korraldati õppekursioon Tartusse
⇒ Loodusprojekti „Märka ja aita” raames korraldati õppekäik / ekskursioon Tartusse

☞ Liiane liitsõna, sest *ekskursioon* tähendab 'õppekäik, õppereis'.

ära muutma (vene *отменять*) ⇒ tühistama, muutma, ümber tegema,

ära jätma

• Vallavolikogu otsus **muudeti ära** ⇒ Vallavolikogu otsus **tühistati**

• Eesti valitsus **muutis ära** kodakondsuse tõestamise nõude, mis oleks paljudel väliseestlastel valimise raskeks teinud ⇒ Eesti valitsus **tühistas** kodakondsuse tõestamise nõude, mis oleks paljudel väliseestlastel valimise raskeks teinud

• Kui PIN-koodid on kadunud või varastatud, kohustub omanik need viivitamatult **ära muutma** ⇒ Kui PIN-koodid on kadunud või varastatud, kohustub omanik neid viivitamatult **muutma**

• Tööandjad, kellel seni on leppetrahv seotud eritasu suurusega, peaksid selle **ära muutma**, kuna eritasu endisel kujul enam maksta ei tule ⇒ Tööandjad, kellel seni on leppetrahv seotud eritasu suurusega, peaksid selle **ümber tegema**, kuna eritasu endisel kujul enam maksta ei tule

☞ Vene toortõlge. Sõna *ära* on ülearune.

ära nimetama ⇒ nimetama

• Selle, kes teie seast koosoleku kokku kutsub, peate juba praegu **ära nimetama**

⇒ Selle, kes teie seast koosoleku kokku kutsub, peate juba praegu **nimetama**

• Esimene kõneleja peab **ära nimetama** kõik argumendid, millele keskendutakse ⇒ Esimene kõneleja peab **nimetama** kõik argumendid, millele keskendutakse

• Pealkirjas peab **ära nimetama** organisatsiooni nime ja kuupäeva ⇒ Pealkirjas peab **nimetama** organisatsiooni nime ja kuupäeva

☞ Sõna *ära* on liigne, piisab sõnast *nimetama*.

äraolev seisukoht ⇒ äraootav seisukoht

• Investorid olid peale majandusaruannete avalikustamist **äraoleval seisukohal**

⇒ Investorid olid peale majandusaruannete avalikustamist **äraootaval seisukohal**

• Vallavolikogu otsustas jääda **äraolevale seisukohale** ⇒ Vallavolikogu otsustas jääda **äraootavale seisukohale**

☞ *Äraolev* tähendab kas 'hajameelne' või 'eemal viibiv, mujal olev'.

Sõna kasutamine vales tähenduses tekitab segadust.

äärmiselt

1. *äärmisel määral, ülimalt*

2. (inglise *extremely*) ⇒ eriti, väga; liiga

• Rahandusministri sõnul on kütuseturu maksupettused **äärmiselt** tõsine teema

⇒ Rahandusministri sõnul on kütuseturu maksupettused **väga** tõsine teema

• Olen **äärmiselt** kohusetundlik ning võimeline tegema kvaliteetset tööd ka pingeolukorras ⇒ Olen **väga** kohusetundlik ning võimeline tegema kvaliteetset tööd ka pingeolukorras

• Prisma töötajate arvates on Selveri uus kampaania nende omaga **äärmiselt** sarnane ⇒ Prisma töötajate arvates on Selveri uus kampaania nende omaga

liiga / väga sarnane

• Tarvastu valla piires on Võrtsjärve kallastel **äärmiselt** vähe paiku, mis võimaldaksid puhketurismi arendada ⇒ Tarvastu valla piires on Võrtsjärve kallastel **liiga** vähe paiku, mis võimaldaksid puhketurismi arendada

☞ **Äärmiselt** on eesti keeles tugeva varjundiga sõna ja seda kasutades on kerge liialdada.

▷ *Loe lisaks:* ☞

<http://eurokeelehoole.eki.ee/documents/compendiums/58214e98aa5e95dd8ee7fa5ac02f4d35.pdf> (Helika Mäekivi artikkel „Üheülbalised eurosõnad”, lk 27–28)

ööpäevaringselt, ööpäevasiseselt ⇒ ööpäev läbi, ööpäeva jooksul, kogu ööpäeva

• Elektrirongides kehtivaid 30 päeva kaarte saab internetist osta

ööpäevaringselt ⇒ Elektrirongides kehtivaid 30 päeva kaarte saab internetist osta **ööpäev läbi**

• Teenus tagab **ööpäevaringselt** vajaliku abi ⇒ Teenus tagab **ööpäev läbi / ööpäeva jooksul** vajaliku abi

• Viimane võimalus anda tasuta prahti prügilasse on sel laupäeval ja pühapäeval **ööpäevaringselt** ⇒ Viimane võimalus anda tasuta prahti prügilasse on sel laupäeval ja pühapäeval **kogu ööpäeva / ööpäev läbi**

• **Ööpäevasiseselt** võib hapnikusisaldus vees **oluliselt** muutuda ⇒ **Ööpäeva jooksul** võib hapnikusisaldus vees **palju / märgatavalt** muutuda (vt ka **oluliselt**)

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **24/7**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

üheaegselt, üheaajaliselt <*määrsõnana*> ⇒ ühel ajal, samal ajal,

korruga, ühekorraga, ühtaegu

• Sel aastal aegub **üheaegselt** üle 450 000 isikut tõendava dokumendi ⇒ Sel aastal aegub **samal ajal / korruga / ühel ajal** üle 450 000 isikut tõendava dokumendi

• Rahvusraamatukogu täidab **üheaegselt** paljusid funktsioone ⇒

Rahvusraamatukogu täidab **ühtaegu / korruga** paljusid funktsioone

• Eesmärk oli tagada, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimised toimuksid kõigis omavalitsustes **üheaegselt** ⇒ Eesmärk oli tagada, et kohaliku omavalitsuse volikogu valimised toimuksid kõigis omavalitsustes **ühel ajal / samal ajal / ühekorraga**

• Serveri abil on võimalik tööle panna ka mitu virtuaalsüsteemi **üheaajaliselt** ⇒ Serveri abil on võimalik tööle panna ka mitu virtuaalsüsteemi **ühel ajal / samal ajal / korruga**

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-määrsõna võib sõnastuse teha keerukaks ja kantseliitlikuks.

Vt ka **samaaegselt, samaajaliselt**

▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

ühehäälselt ⇒ ühel häälel; ühehääline

- Komisjonis oldi **ühehäälselt** selle ettepaneku poolt ⇒ Komisjonis oldi **ühel häälel** selle ettepaneku poolt
  - Eelnõu sai üleeile 143 poolthäälega ehk **ühehäälselt** heakskiidu ⇒ Eelnõu sai üleeile 143 poolthäälega ehk **ühehäälse** heakskiidu
  - **Vastavalt** volikogu istungil **ühehäälselt langetatud** otsusele korraldatakse vallas rahvaküsitlus ⇒ Volikogu istungi **ühehäälse** otsuse **kohaselt** korraldatakse vallas rahvaküsitlus (vt ka **vastavalt**)
- ✍ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Mõnikord on võimalik asendada omadussõnaga.
- ▷ *Loe lisaks:* ✎ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

ühekordselt <määrsõnana> ⇒ üks kord, korraga; ühekorra-; ühekordne

- **Ühekordselt kasutatavate patareide** ostmise asemel võiks investeerida laetavatesse patareidesse ⇒ **Ühekorrapatareide** / **Ühekordsete patareide** ostmise asemel võiks investeerida laetavatesse patareidesse
  - Kompensatsiooni võib maksta **ühekordselt** või perioodiliste maksetena ⇒ Kompensatsiooni võib maksta **ühekorraga** / **korraga** või perioodiliste maksetena
  - Paketi saab registreerida ühele telefoninumbrile ja **ühekordselt** ⇒ Paketi saab registreerida ühele telefoninumbrile ja **üks kord**
- ✍ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ✎ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

ühepoolset <määrsõnana>

- Tööandjal ei ole õigust **ühepoolset** jätta pühade-eelne tööpäev lühendamata ⇒ Tööandjal ei ole õigust jätta pühade-eelne tööpäev lühendamata
  - Amet rikub **ühepoolset** rahvusvahelist erastamislepingut ⇒ Amet rikub rahvusvahelist erastamislepingut
  - Selts saatis kirja, milles kehtestas **ühepoolset** rendiks 32 eurot päevas ⇒ Selts saatis kirja, milles kehtestas rendiks 32 eurot päevas
- ✍ *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks. Enamasti lauses ülearune.
- ▷ *Loe lisaks:* ✎ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

ühetähenduslik

1. *ühe tähendusega, monoseemiline*
  - Eeltõlkeprogrammid tõlgivad automaatselt ainult **ühetähenduslikud** sõnad ja fraasid
2. (vene *однозначный*) ⇒ ühemõtteline, üheti mõistetav, ühene
  - Riigikohtu esimehe **ühetähenduslikud** seisukohad võivad avaldada mõju edasistele kohtulahenditele ⇒ Riigikohtu esimehe **üheti mõistetavad** / **ühemõttelised** seisukohad võivad avaldada mõju edasistele kohtulahenditele
  - **Momendil** turu edasise käitumise kohta **ühetähenduslikke** prognoose pole ⇒

Praegu turu edasise käitumise kohta **üheseid** prognoose pole (vt ka **momendil**)

- Kauba ühikuhind peab olema müügihinnast selgesti eristatav, **ühetähenduslik** ning kergesti märgatav ja loetav ⇒ Kauba ühikuhind peab olema müügihinnast selgesti eristatav, **üheti mõistetav** / **ühene** ning kergesti märgatav ja loetav

☞ Toortõlge vene keelest, mille asemel on eesti keeles täpsemaid väljendusvahendeid.

ühinemisjärgselt ⇒ ühinemise järel, pärast ühinemist

- Ühinemiskomisjon on seisukohal, et **ühinemisjärgselt** tekkiva omavalitsusüksuse nimeks saab Halliste vald ⇒ Ühinemiskomisjon on seisukohal, et **pärast ühinemist** / **ühinemise järel** tekkiva omavalitsusüksuse nimeks saab Halliste vald
  - Lasteaed on **ühinemisjärgselt** kakskeelset õppe- ja kasvatustööd pakkuv ⇒ Lasteaed **pakub ühinemise järel** kakskeelset õppe- ja kasvatustööd
  - **Ühinemisjärgselt** tekkis ligi 3000 elanikuga vald ⇒ **Ühinemise järel** tekkis ligi 3000 elanikuga vald
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

ühistransport

1. *ühisveondus (tegevus)*
    - Tasuta **ühistransport** hirmutab valdu
  2. ⇒ ühissõiduk(id)
    - Tasuta sõidu **ühistranspordis** tagab ametlik elukoht Tallinnas ⇒ Tasuta sõidu **ühissõidukis** tagab ametlik elukoht Tallinnas
    - Laupäeval sõidab Tallinna **ühistransport** tavapärase sõiduplaani järgi ⇒ Laupäeval sõidavad Tallinna **ühissõidukid** tavapärase sõiduplaani järgi
- ☞ Sõna kasutamine vales tähenduses: *transport* on 'veondus; vedu', mitte 'veok, sõiduk'.

üksik erandjuhtum ⇒ üksik juhtum, erandjuhtum

- Praegu ei ole linnaosad täishinna eest suutelised teenust osutama, välja arvatud **üksikud erandjuhtumid** ⇒ Praegu ei ole linnaosad täishinna eest suutelised teenust osutama, välja arvatud **üksikud juhtumid** / **erandjuhtumid**
  - Laste eemaldamine perekonnast ja vanematest ei kuulu Venemaal **üksikute erandjuhtumite** hulka ⇒ Laste eemaldamine perekonnast ja vanematest ei kuulu Venemaal **üksikute juhtumite** / **erandjuhtumite** hulka
- ☞ Liiane väljend, sest erandid ongi üksikud.

üksikindiviid ⇒ üksikisik, indiviid

- Olulisel kohal on **grupp**, sest koos suudetakse rohkem kui **üksikindiviididena** ⇒ Olulisel kohal on **rühm**, sest koos suudetakse rohkem kui **üksi** / **üksikisikuna** (vt ka **grupp**)
- Oleme avatud koostööks loomingu ning kaunite kunstide valdkonnas nii **üksikindiviididele** kui ka organisatsioonidele ⇒ Oleme avatud koostööks loomingu ning kaunite kunstide valdkonnas nii **eraisikutele** / **üksikisikutele** kui ka organisatsioonidele
- Maaelu väljasuremine pole vaid **üksikindiviidi** probleem – see on kallis ka

riigile ⇒ Maaelu väljasuremine pole vaid üksikisiku probleem – see on kallis ka riigile

☞ Liiane väljend, sest *indiviid* ongi üksikisik.

üle

1. (vene *чepeз*) ⇒ kaudu

• Osa lennufirmasid pakub lendu Londonisse üle Riia või Stockholmi ⇒ Osa lennufirmasid pakub lendu Londonisse Riia või Stockholmi kaudu

• Autoga sõidetakse Eestist Euroopasse üle Stockholmi ⇒ Autoga sõidetakse Eestist Euroopasse Stockholmi kaudu

• Telesaateid saab vaadata üle interneti ⇒ Telesaateid saab vaadata internetis / interneti kaudu

☞ Vene keele mõjuline kasutus.

2. ⇒ asjus, pärast, eest, kohta

• Kui kontoga on tehingupartner fikseeritud, siis kannete tegemisel ei pea õige tehingupartneri valiku üle muretsema ⇒ Kui kontoga on tehingupartner fikseeritud, siis kannete tegemisel ei pea õige tehingupartneri valiku pärast muretsema

• Rahva rahulolematuse seniste poliitikute ja põhiseaduse üle süvenes ⇒ Rahva rahulolematuse seniste poliitikute ja põhiseadusega süvenes

☞ Sageli on üle asemel täpsemad teised sõnad.

ülearuselt <määrsõnana> ⇒ ülearu, liiga; ülearune

• Energiakulu tsüklilisus teeb pere eelarve koostamise keeruliseks ning talveperioodil ülearuselt pingeliseks ⇒ Energiakulu tsüklilisus teeb pere eelarve koostamise keeruliseks ning talvel ülearu / liiga pingeliseks (vt ka talveperiood)

• Kontroll hõlmab projektide auditeerimist ja iga ülearuselt makstud summa tagasinõudmist ⇒ Kontroll hõlmab projektide auditeerimist ja iga ülearu makstud / ülearuse summa tagasinõudmist

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

üle-eestiliselt ⇒ üle Eesti, kogu Eestis, Eesti

• Üle-eestiliselt ühtse küsimustiku vormi koostas siseministeriumi konsultant ⇒ Kogu Eestile / Kogu Eestis ühtse küsimustiku vormi koostas siseministeriumi konsultant

• MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus teeb koostööd üle-eestiliselt noortekeskustega ⇒ MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus teeb koostööd Eesti noortekeskustega

• Elektrilevi korraldab üle-eestiliselt lastevanematele mõeldud reklaamikampaania ⇒ Elektrilevi korraldab üle Eesti / kõigile Eesti lastevanematele mõeldud reklaamikampaania

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsõnad”)

üleeuroopalik ⇒ üleeuroopaline

- Komisjonil paluti korraldada **üleeuroopalik** avalik kuulamine ⇒ Komisjonil paluti korraldada **üleeuroopaline** avalik kuulamine
  - Erakond on pidevalt seisnud **üleeuroopalike** õiglaste põhimõtete eest ⇒ Erakond on pidevalt seisnud **üleeuroopaliste** õiglaste põhimõtete eest
  - Võrgustiku abil tahetakse aidata kaasa **üleeuroopaliku** avaliku arvamuse loomisele ⇒ Võrgustiku abil tahetakse aidata kaasa **üleeuroopalise** avaliku arvamuse loomisele
- ☞ Saadud kaassõnaga ühendist *üle Euroopa*, millele liidetakse *-line*, mitte *-lik*.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 110)

üleeuroopaliselt ⇒ üle Euroopa, kogu Euroopas, Euroopa

- Natura võrgustiku peamine eesmärk on säilitada **üleeuroopaliselt** ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund ⇒ Natura võrgustiku peamine eesmärk on säilitada **Euroopas / kogu Euroopas** ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund
  - **Üleeuroopaliselt** ühtse hotellitärnisüsteemiga liitumine suurendab Eesti **atraktiivsust** turistide silmis ⇒ **Euroopa** ühtse hotellitärnisüsteemiga liitumine suurendab Eesti **populaarsust** turistide silmis (vt ka **atraktiivne**)
  - Põhimõtete kontrollimiseks on nii **üleeuroopaliselt** kui ka **siseriiklikult** ellu kutsutud hulgaliselt projekte ⇒ Põhimõtete kontrollimiseks on nii **Euroopas** kui ka **Eestis** ellu kutsutud hulgaliselt projekte (vt ka **siseriiklikult**)
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised mäarsõnad”)

ülekooliliselt <mäarsõnana> ⇒ üle kooli, kogu koolis

- Huvitegevuse eesmärk on õpilaste vaba aja mõtestatud ja eesmärgistatud sisustamine nii **ülekooliliselt**, vanuseastmete kaupa kui ka üksikute klasside **lõikes** ⇒ Huvitegevuse eesmärk on õpilaste vaba aja mõtestatud ja eesmärgistatud sisustamine nii **üle kooli**, vanuseastmete kui ka üksikute klasside **kaupa** (vt ka **lõikes**)
  - Kevadel tähistame **ülekooliliselt** südamenädalat ja tubakavaba päeva ⇒ Kevadel tähistame **üle kooli / kogu koolis** südamenädalat ja tubakavaba päeva
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „lt-liitelised mäarsõnad”)

üleliigselt <mäarsõnana> ⇒ üleliia, liiga

- Iisraeli relvafirma tagastas intresside eest **üleliigselt** tasutud raha ⇒ Iisraeli relvafirma tagastas intresside eest **üleliia** tasutud raha
  - Ettevõtte teenib **üleliigselt** suurt kasumit ⇒ Ettevõtte teenib **üleliia / liiga** suurt kasumit
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsonad”)

ülemaailmselt ⇒ üle maailma, kogu maailmas; ülemaailmne

- U-Kaart kehtib **ülemaailmselt** kõigi internetikaupmeeste juures, kus on võimalik tasuda VISA-kaardiga ⇒ U-Kaart kehtib **kogu maailmas / üle maailma** kõigi internetikaupmeeste juures, kus on võimalik tasuda VISA-kaardiga / U-Kaart kehtib kõigi **maailma** internetikaupmeeste juures, kus on võimalik tasuda VISA-kaardiga
  - Euroopas on 24 **ülemaailmselt** ohustatud linnuliiki ⇒ Euroopas on 24 **kogu maailmas** ohustatud linnuliiki
  - Homme tähistatakse **ülemaailmselt** neerupäeva ⇒ Homme tähistatakse **ülemaailmselt** neerupäeva
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsonad”)

ülemaaltselt <määrsonana> ⇒ üle maa, kogu maal, kogu riigis

- Eesti Vabariigis hakati emadepäeva **ülemaalselt** riigipühana tähistama 1923. aastast ⇒ Eesti Vabariigis hakati emadepäeva riigipühana tähistama 1923. aastast (*ülearune, kuna „riigipühana” annab sama info*)
  - Väike erakond, kel on umbes viis protsenti hääli **ülemaalselt**, jääb välja, kui ta hääled jagunevad ühtlaselt üle maa ⇒ Väike erakond, kel on umbes viis protsenti hääli **kogu riigis**, jääb välja, kui ta hääled jagunevad ühtlaselt üle maa
  - Iirimaa on esimene riik, kes kehtestas suitsukeelu **ülemaalselt** ⇒ Iirimaa on esimene riik, kes kehtestas suitsukeelu **kogu riigis / ülemaalse suitsukeelu**
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ *Loe lisaks:* ➦ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsonad”)

ülemuslik

1. *ülemusele omane või iseloomulik*
2. *ülem-olek (ülem kui keskvärdes sõna)*
3. ⇒ **ülimuslik**

- Säte kinnitab põhiseaduse **ülemuslikkuse** põhimõtet, millest kõrvalekaldumine ei ole õigusriigis lubatud ⇒ Säte kinnitab põhiseaduse **ülimuslikkuse** põhimõtet, millest kõrvalekaldumine ei ole õigusriigis lubatud
  - Kõik kaitseväge analoogsed kursusemärgid on **ülemuslikud** maleva kursusemärkide ees ⇒ Kõik kaitseväge analoogsed kursusemärgid on **ülimuslikud** maleva kursusemärkide ees
- ☞ Kui soovitakse väljendada ülivõrret ehk ülim-olekut, kõigist ülimat olekut, siis on õige tuletis **ülimuslik**, mitte „ülemuslik”.

ülemääraselt <määrsonana> ⇒ ülemäär, üleliia, ülearu, liiga

- Maksukontroll ei tohi maksumaksjat **ülemääraselt** koormata ⇒ Maksukontroll ei tohi maksumaksjat **ülemäär** / **üleliia** koormata
- Halb töökorraldus põhjustab piiriületuspunktides **ülemääraselt** pika ooteaja ⇒ Halb töökorraldus põhjustab piiriületuspunktides **ülemäär** / **liiga** pika ooteaja

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrõnad”)

ülepiiriline

1. ⇒ piiriülene, üle piiri; välis-, välismaa, rahvusvaheline, riikidevaheline

• Töötajate **ülepiiriline** liikumine ja palkamine välismaal ⇒ Töötajate **piiriülene** / **üle piiri** liikumine ja palkamine välismaal

• Finantsasutuste **ülepiiriline** tegutsemine liikmesriigi litsentsi alusel ⇒ Finantsasutuste **piiriülene** tegutsemine liikmesriigi litsentsi alusel

• **Ülepiirilist** e-kaubandust puudutavate kaebuste arv kasvab ka Eestis ⇒ **Rahvusvahelist** / **Riikidevahelist** e-kaubandust puudutavate kaebuste arv kasvab ka Eestis

• Tuleks kindlaks teha võimalikud riskid, mida võib kaasa tuua **ülepiiriline** kasutatud auto ost ⇒ Tuleks kindlaks teha võimalikud riskid, mida võib kaasa tuua kasutatud auto ost **välismaalt**

• IBAN-i kasutamine **ülepiiriliste maksete** edastamisel vähendab viivituste ja vigade arvu ⇒ IBAN-i kasutamine **välismaksete** edastamisel vähendab viivituste ja vigade arvu

2. ⇒ piire ületav, piirideta

• Pikaajalise **ülepiirilise** stressi järel võivad tekkida isiksus- ja käitumishäired ⇒ Pikaajalise **piire ületava** stressi järel võivad tekkida isiksus- ja käitumishäired

☞ Sõna **piiriline** iseloomustab piire: kindlapiiriline, selgepiiriline, laiapiiriline. Sageli on sõna **piir** tuletise asemel täpsem ja selgem hoopis mõni teine sõna.

üle reageerima (inglise *overreact*) ⇒ liialdama, liialdatult reageerima, liiga kaugele minema, liiga ägedaks minema, ärrituma

• Euroopa Komisjon rõhutab, et süüdlase otsimisel ei tasu **üle reageerida** ⇒ Euroopa Komisjon rõhutab, et süüdlase otsimisel ei tasu **liiale minna**

• Minister hoiatas ka küberteamadega kaasneva võimaliku **ülereageerimise** ja õiguste piiramise eest ⇒ Minister hoiatas ka küberteamadega kaasneva võimaliku **liialdamise** / **liialdatud reageerimise** ja õiguste piiramise eest

• Erasektor on suurendanud sääste ning optimeerinud varusid, mistõttu puudub vajadus **ülereageerimiseks** ⇒ Erasektor on suurendanud sääste ning optimeerinud varusid, mistõttu puudub vajadus **liigse tähelepanu järele** / **sellele liialdatult reageerida**

• Allergia põhjuseks on organismi **ülereageerimine** ⇒ Allergia põhjuseks on organismi **ülitundlikkus**

☞ Kehv tõlge inglise keelest. Teised sõnad on täpsemad.

üleriigiliselt, üleriiklikult <määrõnana> ⇒ üle riigi, kogu riigis

• Teenistuse kontor asub Sakus, kuid teenust pakutakse **üleriigiliselt** ⇒ Teenistuse kontor asub Sakus, kuid teenust pakutakse **üle riigi** / **kogu riigis** / **kogu Eestis**

• Tallinna TV hakkab levima **üleriigiliselt** ⇒ Tallinna TV hakkab levima **üle**

riigi / kogu riigis / kogu Eestis

- Kurjategija kuulutati kolmapäeval kõigi Norra lehtede vahendusel **üleriiklikult** tagaotsitavaks ⇒ Kurjategija kuulutati kolmapäeval kõigi Norra lehtede vahendusel **kogu riigis** tagaotsitavaks
- Kui noortetöö tegijaid ei hinnata **üleriiklikult**, siis ei hakata seda tegema ka kohaliku omavalitsuse tasandil ⇒ Kui noortetöö tegijaid ei hinnata **riigi tasandil / riigis**, siis ei hakata seda tegema ka kohaliku omavalitsuse tasandil
- ☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised määrsonad”)

üleriiklik ⇒ üleriigiline

- Kell 10.30 on **üleriiklik** hardushetk ⇒ Kell 10.30 on **üleriigiline** hardushetk
- 19. märtsil toimus Tartus ühiskonnaõpetuse olümpiaadi **üleriiklik** lõppvoor ⇒ 19. märtsil toimus Tartus ühiskonnaõpetuse olümpiaadi **üleriigiline** lõppvoor
- ☞ Saadud kaassõnaga ühendist *üle riigi*, millele liidetakse *-line*, mitte *-lik*.
- ▷ *Loe lisaks:* ☞ <http://keeleabi.eki.ee/pdf/095.pdf> (Sirje Mäearu artikkel „Sõnamoodustusabi”, lk 110)

üles loetlema ⇒ loetlema, üles lugema

- Kaasamise kava peab **üles loetlema** osalevad vabaühendused ja organisatsioonid ⇒ Kaasamise kava peab **loetlema / üles lugema** osalevad vabaühendused ja organisatsioonid
- Vallavalitsus on teinud ettepaneku teha arengukavas mõningad täpsustused ja need on **üles loetletud** otsuse eelnõus ⇒ Vallavalitsus on teinud ettepaneku teha arengukavas mõningad täpsustused ja need on **loetletud / üles loetud** otsuse eelnõus
- ☞ Liiane väljend, sest sõna *loetlema* juba sisaldab tähendust 'üles'.

ülesse KÕNEK ⇒ üles

- Alates 2013. aastast laaditakse vallavalitsuse dokumendid **ülesse** veebiregistrisse DELTA ⇒ Alates 2013. aastast laaditakse vallavalitsuse dokumendid **üles** veebiregistrisse DELTA
- **Tänased** partnerid on hakanud **ülesse** ütlema kehtivaid lepinguid ⇒ **Praegused** partnerid on hakanud **üles** ütlema kehtivaid lepinguid (vt ka **tänane**)
- Väljapanek võistlustöödest on seatud **ülesse** vallamajja ⇒ Väljapanek võistlustöödest on seatud **üles** vallamajja
- Rendilepingu **ülesseütlemise** kord ⇒ Rendilepingu **ülesütlemise** kord
- ☞ Kirjakeel on *üles*, sõna *ülesse* on kõnekeelne.

üles tõstatama ⇒ tõstatama, üles tõstma

- Energiajulgeoleku teema peaks energiamajanduse arengukavas **üles tõstatama** ja läbi arutama ⇒ Energiajulgeoleku teema peaks energiamajanduse arengukavas **tõstatama** ja läbi arutama
- Teema **tõstatati üles** seminaril, kus arutati, millist kooli me tahame oma lastele ja koduvallale ⇒ Teema **tõstatati / võeti arutusele** seminaril, kus arutati, millist kooli me tahame oma lastele ja koduvallale

☞ Liiane väljend. *Üles tõstatama* on tekkinud tegusõnade *üles tõstma* ja *tõstatama* kokkusulamisel.

üleülikooliliselt ⇒ kogu ülikoolis, üle ülikooli

• Vabaainete alla käivad loengud, mida üliõpilane võib võtta **üleülikooliliselt** ⇒ Vabaainete alla käivad loengud, mida üliõpilane võib kuulata **kogu ülikoolis / kõikides teaduskondades**

• Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus on **üleülikooliliselt** kohustuslikud ained ⇒ Eesti õigekeelsus ja väljendusõpetus on **üle ülikooli / kogu ülikoolis / kõikidele üliõpilastele** kohustuslikud ained

☞ Ületuletus – *lt*-liide ei anna sõnale midagi juurde. *lt*-tuletis teeb sõnastuse sageli keerukaks ja kantseliitlikuks.

▷ Loe lisaks: ☞ <http://keeleeabi.eki.ee/artiklid2/lt.html> (Sirje Mäearu artikkel „*lt*-liitelised mäarsõnad”)

ümber profileerima (inglise *reprofile*) ⇒ (tegevust) muutma,

uuendama, ümber kujundama

• Üle 25 haigla on kas suletud või hooldekoduks **ümber profileeritud** ⇒ Üle 25 haigla on kas suletud või hooldekoduks **muudetud**

• Kõrgkoolid peavad ennast **ümber profileerima** ⇒ Kõrgkoolid peavad **oma tegevuse ümber kujundama**

• Firma töötajad peavad ennast **ümber profileerima** ⇒ Firma töötajad peavad **ümber õppima / oma eriala muutma**

☞ Laialivalguva sisuga toortõlge inglise keelest. Omasõna on sageli selgem ja täpsem.

Vt ka **ümber profileeruma**

ümber profileeruma (inglise *reprofile*) ⇒ teisenema, muutuma,

uuenema, ümber kujunema

• Hirm jääda töötuks on sundinud noori hariduse omandamisel **ümber profileeruma** muudele erialadele ⇒ Hirm jääda töötuks on sundinud noori hariduse omandamisel **õppima muid erialasid**

• Majanduse kehv seis sunnib ettevõtteid **ümber profileeruma**, et leida uusi turgusid, tooteid ja kliente ⇒ Majanduse kehv seis sunnib ettevõtteid **uuenema / tegevust muutma**, et leida uusi turgusid, tooteid ja kliente

• Kaks kolmandikku polikliiniku üldarstidest töötab veel jaoskonnaarstidena, kuid ka nemad **profileeruvad ümber** perearstideks ⇒ Kaks kolmandikku polikliiniku üldarstidest töötab veel jaoskonnaarstidena, kuid ka nemad **hakkavad** perearstideks

☞ Laialivalguva sisuga toortõlge inglise keelest. Omasõna on sageli selgem ja täpsem.

Vt ka **ümber profileerima**

ümber reformima ⇒ reformima, ümber kujundama

• Maamaks soovitati **ümber reformida** või lihtsalt ümber nimetada kinnisvaramaksuks ⇒ Maamaks soovitati **reformida** või lihtsalt ümber nimetada kinnisvaramaksuks

• Peatselt oleks vaja haldusjaotust jälle **ümber reformima** hakata ⇒ Peatselt oleks vaja haldusjaotust jälle **reformima / ümber kujundama** hakata

☞ Liiane väljend, sest sõna *reformima* juba sisaldab tähendust 'ümbert'.

ümbert reorganiseerima, ringi reorganiseerima ⇒

reorganiseerima, ümbert organiseerima, ümbert korraldama, muutma

- Omavalitsus on sunnitud põhikooli **ümbert reorganiseerima** algkooliks ⇒ Omavalitsus on sunnitud põhikooli **muutma** / **reorganiseerima** algkooliks
- Üliõpilaste majutamisega tegeles väikeettevõtte TÜ Üliõpilasküla, mis **reorganiseeriti ümbert** MTÜ-ks Tartu Üliõpilasküla ⇒ Üliõpilaste majutamisega tegeles väikeettevõtte TÜ Üliõpilasküla, mis **reorganiseeriti** / **muudeti** MTÜ-ks Tartu Üliõpilasküla
- Lustivere mõisas töötas Jõgeva Hooldekodu, mis oktoobris 2000 **reorganiseeriti ringi** MTÜks Lustivere Hooldekodu ⇒ Lustivere mõisas töötas Jõgeva Hooldekodu, mis oktoobris 2000 **reorganiseeriti** / **muudeti** MTÜks Lustivere Hooldekodu

☞ Liiane väljend, sest *reorganiseerima* sisaldab juba tähendust 'ümbert, ringi'.

ümbert tõlkima ⇒ tõlkima

- Kogu võõrkeelset infot ei pea eesti keelde **ümbert tõlkima**, vaid piisab olulise informatsiooni kokkuvõttest ⇒ Kogu võõrkeelset infot ei pea eesti keelde **tõlkima**, vaid piisab olulise informatsiooni kokkuvõttest
  - Tihtipeale on õpetajad sunnitud vajalikke tekste **ümbert tõlkima**, et kakskeelsed lapsed ainest aru saaksid ⇒ Tihtipeale on õpetajad sunnitud vajalikke tekste **tõlkima**, et kakskeelsed lapsed ainest aru saaksid
- ☞ Liiane väljend, sest *ümbert tõlkima* on tekkinud tegusõnade *ümbert panema* ja *tõlkima* kokkusulamisest.

ümbert töötlemata ⇒ töötlemata, ümbert töötama

- Rakvere piiritustehas hakkas **ümbert töötlemata** Livikosse toodavat konfiskeeritud salaviina ⇒ Rakvere piiritustehas hakkas **töötlemata** Livikosse toodavat konfiskeeritud salaviina
- 2020. aastaks peab 50% linnade tahketest jäätmetest **ümbert töötlemata** ⇒ 2020. aastaks peab 50% linnade tahketest jäätmetest **ümbert töötama** / **töötlemata**
- Arenenud riikides **töödeldakse ümbert** keskmiselt 50% tekkivast vanapaberist ⇒ Arenenud riikides **töödeldakse** / **töötatakse ümbert** keskmiselt 50% tekkivast vanapaberist

☞ Liiane väljend, sest *ümbert töötlemata* oleks sama mis *ümbert ümbert töötama*.

▷ Loe lisaks: ☞

http://www.sirp.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=479:s&catid=9:sotsiaalia&Itemid=13&issue=3202 (Argo Mundi artikkel „{ümbert töötlemata} → töötlemata, ümbert töötama jt”)

ümbert vaatama

1. *endast tahapoole vaatama*

- Kui ta **ümbert vaatas**, nägi ta neiut rahulikult umbrohtu kitkuvat

2. (vene *пересмотреть*) ⇒ muutma, ümbert tegema; kontrollima, revideerima, läbi vaatama, uuesti kaaluma

- 1. juulil hakatakse **ümber vaatama** üürilepinguid ⇒ 1. juulil hakatakse **kontrollima** / **revideerima** / **läbi vaatama** üürilepinguid
  - Sündmused Gruusias sundisid ka Eesti riiki oma varasemaid eelarvekavasid **ümber vaatama** ⇒ Sündmused Gruusias sundisid ka Eesti riiki oma varasemaid eelarvekavasid **ümber tegema** / **läbi vaatama** / **revideerima**
  - Riigikogu otsustas kõrgharidusreformi seaduse **ümber vaadata** ⇒ Riigikogu otsustas kõrgharidusreformi seadust **muuta** / Riigikogu otsustas kõrgharidusreformi seaduse **ümber teha**
- ✍ *Ümber vaatama* on venemõjuline väljend. Parem on kasutada täpsemat ja ühemõttelist sõnastust.

ümbritsev keskkond ⇒ keskkond, ümbruskond

- Ehitis peab sobima **ümbritsevasse keskkonda** ⇒ Ehitis peab sobima **keskkonda** / **ümbruskonda**
  - Kohalik säästev areng eeldab integreeritud tegevust **ümbritseva keskkonna** kaitsmisel ⇒ Kohalik säästev areng eeldab integreeritud tegevust **keskkonna** kaitsmisel
- ✍ Liiane väljend.

üürima

- Kodust kaugel õppivatel üliõpilastel tuleb ühiselamutuba või korterit **üürida**
  - Saarematkaks pakutakse **üürida** jalgrattaid
- ✍ Eesti keeles tehakse sõnadel *rentima* ja *üürima* vahet: renditakse talu, maad, tööriistu, mõnikord ka ettevõtet, üüritakse korterit, maja, tuba, sõiduvahendit.
Vt ka **rentima**, **rendiauto**